BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
24 D
31

VIII. 67.

1321.f.15

Digitized by Google

Digitized by Google

TRACTATVS
DE PRIVILEGIIS
CLERICORVM

IN QVO QVIDQVID CIRCA PRIVILEGIA CLERICORVM in Curijs vtriuſque ſori in dubium reuocari poteſt, diſtinctè, & quam breuiſſimè dilucidatur auctoritatibus multis, atq; multis adductis, præſertim Recentiorum.

AVCTORE

PAVLO SQVILLANTE

I.C. NEAPOLITANO

PROTHONOTARIO APOSTOLICO,
Cathedralis Eccleſiæ Neap. Canonico, eiuſq; Curiæ, ex Conſultoribus vno.

Nuper in ſecunda hac editione à multis mendis, quibus antea ſcatebat, expurgatus, ſuoq; nitori reſtitutus.

Indice duplici, altero Priuilegiorum, & altero Materiarum.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

SVPERIORVM LICENTIA, ET PRIVILEGIO REGIS.

NEAPOLI. Per Vincentium de Francho. M.D.CXXXV.
Expenſis Dominici Vecchi Bibliop. ſub ſigno ſanctiſſ. Nominis, IESV,

EMINENTISS. AC REVERENDISS. PRINCIPI

D. FRANCISCO BONCOMPAGNO

S. R. E. CARDINALI AMPLISSIMO,

ET NEAPOLITANAE VRBIS

ARCHIEPISCOPO MERITISSIMO.

IN conſtructione Tabernaculi (Cardinalis Eminentiſſime) toti hæbreorum populo,orbiq; toto ſacratiſſimi, celeberrimi,Religioſiſſimi: impleuit Deus Opt. Max. eiuſdem ſupremus Diuinus Archetypus, ſapientiæ, intelligentiæ, ac ſcientiæ ſpiritu, Beſeleelem illum, vt ſacer Exodi proloquitur textus,qui ad illius efformationē excogitaret quidquid fabrefieri poſſet ex auro,& argēto,ex ære,marmore,& gemmis,& diuerſitate lignorum;Non ſatis hæc,ſic profatur Deus ipſe. dediq. ei ſocium Ooliab,qui facient omnia,quæ præcepi. At proh Deus immortalis;ad quid Beſeleeli ſocius?num ſine Ooliabi

Digitized by Google

ſocietate cnſummai taberornaculum, perfici egregium illud opus non valuiſſet? certe ſat erat ſapiētiæ comitatus, intelligentiæ ſocietas, quid non ſcienriæ lumen à te luminum Patre in illum immiſſum deſuper, præſtaſſet conſilij, præbuiſſet auxilij, efficientiæ adminiſtraſſet? attamen adhibens ſocium, ſodalem addens, conſocians comitem, idipſum inſinuare videris, melius eſt duos eſſe ſimul, quam vnum, habent enim æmolumentum ſocietatis, ſi vnus ceciderit ab altero fulcietur; væ ſoli. Verum ſublimius quid in hac ſocietate latet, ſi enim à ſacræ interpretibus linguæ inueſtigemus, quid hæc præſeferant nomina, & Beſeleelem idem eſſe, ac in vmbra Dei, Ooliabum autem ſonare idem quod Protectio mea, Pater; accipiemus conſonum certe operi ſacro nominum etymon, quod non niſi in vmbra Dei, nec ſine protectione Patris vtique cæleſtis perfici potuiſſet.

Nemo eſt, qui neſciat Præſul Eminentiſſimè) Eccleſiaſticum Virum ſacrum eſſe Dei tabernaculum Orbi toto, cęloq; toto multo ſacratius, celebrius multo, quod vel ipſi omnium terribilium terribiliſſimo Tartaro terrori eſt, ac formidini: quid ni tabernaculum dixerim illum, qui medius poſitus eſt inter terrā, & cęlum, quod illi reddat propitium, ex quo Diuina promanent oracula, & veluti ex montibus æternis illuminans mirabiliter Deus, ſuſcipiatur pax populis. Quis abnuet tabernaculū Dei appellare illum, qui totus ex auro puriſſimo compactus folgorem vndique vitæ ſanctitatis emittat, quin & cōgeminato præfulgens lumine Diuinarum, humanarumq. rerum, quæ ſe mutuo contuentur, humanis à Diuinis non diſcrepantibus, Cherubica ſuper Propitiatorium refert ſimulacra. Nec deſunt, quæ illud miro decorabant honore, legis Tabulæ, Mannæ vrna, Aaronis frondens virga: ſunt autem hæc, Diuinæ legis tum cognitio, tum obſeruantia, quæ requiruntur ex ore, & manibus Sacerdotis, cuius eſt Diuinum conficere, & fidelibus tradere Manna; qui inſuper val idiſſimę nititur Eccleſiaſticæ auctoritatis virgę frondentis ſemper, numquam areſcentis.

Quor-

Quorſum hæc? velut Beſeleeli tributa tibi à Deo tãquam Maieſtatis ſuæ Præcelſæ, ac Diuinæ (dicam audacter) bono ſocio; Sapientiæ, Intelligentiæ, & Scientiæ plenitudo ad ſanctam fidem propagandam, Eccleſiam Dei illuſtrandam, Sedem hanc Neapolitanam, tanto cum decore, vt agis, regendam; Sed ſtatim, ac ego prælibatarum aliquid ſcientiarum ſummis hauſi labijs, ac libello alteri, qui de obligationibus fuit clericorum, publicam conceſſi lucem, occultum illico in corde ſenſi radium exoriri alterum, vt in hoc etiam col laborarem, qui de Clericorum Priuilegijs diſceptaret; & iure quidem optimo; vt quorum patefeceram onera, non reticerem honores; quorum explicaueram in ferendis obligationum oneribus labores, exponerem, & præmia; ac demonſtrarem tot Priuilegijs liberos, qua libertate Deus ipſe, & ſacroſancta eos Mater ditauit Eccleſia. Elaboratum eſt opus, & in vmbra Dei tantiſper completum, iam communi edẽdum eſt luci, ſed Te Patronum huic Opuſculo ſtatui, Eminentiſſime Cardinalis BONCOMPAGNE, vtpotè in ſacris doctrinis, cęleſtibusq. arcanis Diuinum Oliabum; vtq. vel ab ipſo cognomine manifeſtum fit, Dei, Eccleſiam tuentis, ac dirigentis optimum ſocium: quæq. tua benignitas eſt, defenſorem, ac Dominum libello huic meo adhibui: Tu Pater, ac Protectio mea; tu Currus veræ ſapientiæ, & auriga eius. Aquauiuæ antepræceceſſori tuo Vrbis, Orbisq. Cardinali, & Ciuitatis huius Paſtori inclyto, opus alterum illud de Obligationibus Clericorum dicaui; verè Aquauiua, quæ largiter fluens Protectionis aquis inaquoſa libelli abundè rigauit; Te nunc optimum cęli Rectoris Socium, humillime expoſtulo, vt hunc, Cardinalis Eminentiſſime, noſtręq. Vrbis digniſſime Antiſtes, ne deneges accipere, ac fouere. Tibi Principi optimo, Benefactori meo, cui Canonicatus inſignia accepta refero, Diuino Ooliabo labores hoſce offero, conſecro, Dico. Suſcipe benignè, vt ſolent Principes munuſcula, tuitionẽ offer tuam, nam væ ſoli. opuſculum iſtud tot orbis terrarum ſpatia peragrabit viarum inſcium, ignorat ſemi-

tas, pericula non præuidet: at ſub tali nitidiſſima face, ſecurus erit. Ito igitur libelle; ito, ſi cecideris, habes te ſubleuantem Eminentiſſimum Cardin. BONCOMPAGNVM, à quo erigeris, ſi corruas, ſi dormieris foueberis, ſi quiſpiam reſiſtet tibi, neutiquam præualebit. Amplitudini tuæ Deus Opt. Max. ad communem huius, totiuſque Eccleſiæ vtilitatem longiſſimum tribuat vitæ curſum, optimæq. valitudinis incolumitatem.

Amplitudinis Tuæ Eminentiſs. & Reuerendiſs.

Humillimus, & addictiſs. ſeruus

Paulus Squillante.

STVDIOSO LECTORI.

EN tibi (*Studioſe Lector*) *opus alterum de Priuilegijs Clericorum. Primo, quod fuit de eorumdem obligationibus, non incongruum; optaſſem ne, & huic etiam concederetur lux; ſed & amicorum violentis precibus, & à communi vtilitate abreptum eſt è manibus. Ecce igitur in publicum prodit, qualecumque ſit, libenti animo ſuſcipe; ſpero fortaſſe non prorſus inutile. Quippe elaboratum non modo in euoluendis* Doctorum *monumentis, ſed etiam collectum ex non paucis, quas à me petiere quamplures, eiſque tranſmiſi in hac materia, conſultationibus, dum Vicarij & Locumtenentis* Generalis *perſonam geſſi in Epiſcopatu, tum Latinen. apud* Reuerendiſs. D. D. Ioa. *Thomam Buſtabili è Congregatione Oratorij Neap. ad reſignationis vſq; tempus in manibus eiuſdem, à quo acceperat* Pontificis *fel. recor.* Pauli *Papæ V.* q̃ ci 33 ... *bie Dei Lia fere impatiens, actiueq. vitæ turbationes non ferens, at ... ta contemplatrici addictus, mancipatusque, ad eamdem, quam ex Pontificis, non niſi iuſſione reliquerat, reuerſus eſt Congregationem, vt in nidulo ſuo moreretur Tum etiam in Regio Arianen. Epiſcopatu apud bon. memor. Eminentiſs. & Reuerendiſs.* D. D. O*ctauium* Rodulfum *S.R.E. Cardinalem eiuſdem Ciuitatis Antiſtitem. Tum denique in Epiſcopatu Auerſano apud Illuſtriſs. & Reuerendiſs.* D. D. Carolum *Caraſam ex Principibus Rocellæ; Ciuitatis eiuſdem meritiſſimum Præſulem, tunc temporis* S. D. N. D. *Vrbani* Papæ VIII. *Nuntium apud Cæſaream Maieſtatem. Non igitur, non tibi gratum opus futurum credo, vtpotè ex tot annorum praxi deſumptum, Suſcipe, perlege, & ſi quid boni inueneris in eo, æterna adſcribe ſapientia, cuius eſt totum, quod eſt optimum; nam quidquid non boni,* Eccleſiaſtica *lituram deletum volo, tuaq; charitatis pallio te obducturum confido* V*ale.*

TLLN-

ELENCHVS

Singulorum Priuilegiorum, quæ in hoc tractatu ex ordine continentur.

PRimum Priuilegium, obtinendi, & exercendi iuriſdictioné eccleſiaſticam in foro interno. fol. 1.
Secundum Priuilegium, obtinendi, & exercendi iuriſdictionem eccleſiaſticam in foro externo. 38
Tertium Priuilegium, percipiendi decimas. 98
Quartum Priuilegium, obtinendi beneficia eccleſiaſtica. 113
Quintum Priuilegium, obtinendi penſiones eccleſiaſticas. 194
Sextum Priuilegium, canonis, ſi quis ſuadente 17. q. 4. 204
Septimum Priuilegium, fori eccleſ. 233
Octauum Priuilegium, immunitat. & exemptionis à gabellis, exactionibus, & tributis laicalibus. 283
Nonum Priuilegium, vt non poſſint cogi ad hoſpitandum milites. fol. 301
Decimum Priuilegium. Cap. Odoardus, de ſolution. 302
Vndecimum Priuilegium, participandi in diuinis tempore interdicti fol. 313
Duodecimum Priuilegiũ, diſponẽdi liberè de bonis aduentitiis. 318
Decimum tertium Priuilegium, teſtandi ſine ſolemnitatibus iuris ciuilis. 324
Decimumquartum Priuilegiũ, vt non poſſint cogi eſſe tutores. 325
Decimumquintum Priuilegium, vt non poſſint puniri propter crimen læſæ Maieſtatis à patre commiſſum. 329
Decimumſextum Priuilegium, vt non poſſint exhæredari ex cauſis

ingra-

ingratitudinum. 331
Decimum ſeptimum Priuilegium, vt iurent tacto pectore. 333
Decimumoctauum Priuilegium, vt clericus filiusfamil. poſſit eſſe in iudicio ſine conſenſu patris in cauſa ſpirituali, vel beneficiali. 333
Decimum nonum Priuilegium, vt clericus habens iuſpatron. Eccleſiaſticum, ſiue tanquam beneficiatus, poſſit infra ſex menſes præſentare in eo capellanum. 333
Vigeſimum Priuilegium, vt clericus filiusfamil. ſtudens, quamuis nõ ſit Doctoratus ante patris obitum, non teneatur cõferre libros cum alijs fratribus. 335
Vigeſimum primum Priuilegium, vt poſſint opponere exceptionẽ non numeratæ pecuniæ, etiam elapſo biennio. 335
Vigeſimum ſecundum Priuilegium, vt non teneantur iurare de calumnia per ſe ipſos. 335
Vigeſimum tertium Priuilegium, vt ſi clericus ſit actor coram iudice laico, non teneatur cauere, nec ſatiſdare de expenſis. 336
Vigeſimum quartum Priuilegium, quia licet laicus in cauſa pecuniaria teneatur præſtare cautionem de iudicio ſiſti; aliter tamen eſt in clerico. 337
Vigeſimum quintum Priuilegium, quia fideiuſſor de iudicio ſiſti liberatur, ſi is, pro quo fideiuſſit, ſit effectus clericus. 338
Vigeſimum ſextum Priuilegium, vt clericus non poſſit capi pro repræſaliis. 339
Vigeſimũ ſeptimum Priuilegium, vt pater non poſſit propter nimiã paupertatẽ vendere ſeruitiũ filii clerici, ſicut poſſet filii laici. 339
Vigeſimpm octauum Priuilegium, vt clericus non teneatur canere palinodiam. 339
Vigeſimum nonum Priuilegium, vt pro delicto non puniatur pęna ſanguinis. 339
Trigeſimum Priuilegium, vt clericis non imponatur pęnitentia ſolemnis, quæ fit cum ignominia. 339

CATALOGVS DOCTORVM
quorum doctrinæ Auctor innititur.

Abbas Panormit.
Achill.de Graſſis
Aegidius ConincK
Alber.de Roſa
Albericus Oliua
Alciatus
Aldrete
Alexander Moneta
Alexander de Neuo
Alexander de Imola
Aloyſius Riccius Epiſ. Vici Equenſis.
Alphonſus de Leone
Ancharanus
Andr.Gayl
Andreas Tiraquellus
Andreas de Iſernia
Andreas Molfeſius
Angelus
Antoninus Sanctus
Antoninus Diana
Antonius Capycius
Antonius de Butrio
Antonius Gabriel
Antonius de Virgilio
Anton.Piagg.
Antonius Ragueius
Aragona
Archidiaconus
Armendariz
Armilla ſumma
Aſtenſis ſumma
Aufrer.
Auguſtinus Barboſa
Auguſtinus Sanctus
Auila
Azo.
Azorius.
Baiardus ad Clar.
Baldus
Balthaxar Benedictus
Bartholom.à Medina
Bartholom. Vgolinus
Bartholom à S. Fauſto
Bartholom. Gauantus
Bartolus
Benedictus Aegidius
Bertacchinus
Bolognettus
Bonauentura Sanctus
Boſſius
Bouadilla
Burſatus
Butrigarius
Cabellin.
Caccialupus
Caetanus Gardin.
Cagnolus
Camillus Præſid. de Curte
Camillus de Laratha
Camillus Borrellus
Campagna
Capella Tholoſana
Caprauilla
Caputaquenſ.
Carauita
Carolus Regens Tapia Marchio Belmont.
Carolus de Graſſis
Carolus Grimaldus ad Tartaglia
Caſſaneus
Cauale.
Cepolla
Corduba
Cornel.Benincaſa
Corneus
Corrarius
Coſmus Philiarcus
Crauetta
Creſcentius
Curtius Iunior
Decianus
Deciſiones Rotæ
Decius
Didacus Couarruuias
Dynus
Directorium Inquiſit.
Dominicus
Domitius Chamerota
Duarenus
Durandus
Emanuel Sà
Emanuel Rodriq.
Fabius de Anna Cõſiliarius.
Federicus de Senis.
Felynus
Ferrett.
Firma.
Follerius
Franciſcus Cardinalis Toletus
Franciſcus Suarez
Franciſcus Mazzia
Franciſcus Pegna
Franciſcus Leo
Franciſcus Antonius de Iudice
Fraxinellus
Fulgoſius
Fuluius Regens Conſtãtius March. Corleti

Digitized by Google

GAlettus
Geminianus
Gometius
Gonſalez
Gramaticus
Gratian. Rot. March.
Gregor. Sayrus
Gregorius de Valētia
Gregorius Lopez
Guglielm. de Bened.
Guido Papa
HEnriquez
Hieronymus à Sorbo.
Hieronymus Epiſ. Cāpanilis
Hieronymus Lamas
Horatius Gābarupta
Hoſtienſis
IAcob. de S. Georg.
Iacobus Sbrotius.
Iacobus de Graffijs.
Iacobus Benium.
Iaſon
Ignatius Lopez de Salcedo
Imola
Innocentius
B. Ioannes à Capiſtr.
Ioannes de Amicis
Ioannes de Deo
Ioannes à Metina
Ioannes Gutierrez
Ioannes de Anania
Ioannes Garſ. Gallec.
Ioan. Garſ à Saabedra
Ioannes Monacus
Ioa Aloyſ. Mormil.
Ioannes Andreas
Ioannes Malderus
Ioannes Cruz
Io. Andr. Georg.
Io. Anto. de Nigr.
Io. Baptiſta de Thoro
Io. Frāc. de Pōt. Regēs
Io. Maria Bellectus
Io. Maria Nouarius
Io. Paulus Galterius
Ioſeph de Seſſe
Iulius Clarus
LAncellottus
Lazarius
Lælius de Zanchis
Leonardus Leſſius
Leonardus Duardus
Lucas de Penna
Ludouicus Lopez
Ludouicus Miranda
MAcceraten.
Maiolus
Mantica Cardinalis
Maranta
Marc. Ant. Genuenſ.
Marc. Ant. Blanc.
Marcell. Megalius.
Marcellus Calà
Marc. Anton. Cuchus
Marius Giurba
Marius Alterius
Marſil.
Martinus de Ledeſma
Martinus Fornarius
Martinus Laudenſ.
Maſcardus
Maſſobrinus
Maſtrillus
Maſullus
Matthæſilan.
Mattheus Brunus
Melchior Zambrano
Menochius
Minadois
Molina
Monaldus
Muſcatellus
NAld.
Natta
Nauarrus
Neapodanus
Neguſantius
Nicolaus Garcia
Nicol. Carbonus
Nuntius Tartaglia.
ONufrius
PAdill.
Paludanus
Pauinus
Paul. Montan.
Paulus Comitolus
Paulus Laymann.
Paulus Galterius
Petrus de Bellapert.
Petrus Magdalen.
Petrus à Soto
Petrus Cenedus
Petrus Rebuffus.
Petrus de Ledeſma
Petrus Duenas
Philippus Franceus
Pichard.
Pinell.
Pyrrus Alfanus
Poſſeuin.
Proſper Farinacius
Proſper de Auguſtino
Puteus
REbuffus
Ricciullus
Riminaldus

Ri-

Ripa
Robertus Bellarminus Cardinalis.
Rocc. Placentinus
Rolandus
Romanus
Roſella ſumma
Ruinus
SAlas
Salicetus
Salonius
Sebaſtianus Vantius
Seraphin.
Sigiſmundus Scacc.
Siluanus
Silueſter Aldobrandi.
Silueſtrina. ſumma
Simancæ
Soan. de Paz.
Soccinus Iunior
Soccinus Senior
Sotus
Speculator
Spino
Stephanus Gratian.
Stephan. Quaranta
Staphileus
Surdus
TAbiena
Theſaurus
S. Thomas de Aquino
Thomas Sanchez
Thomas Triuiſanus
Thomas Zerola
Thomas Valaſcus
Thom. Actius
Tuſcus Cardinalis
VAlerius Reginal.
Valenzuola Reg.
Vaſquez
Vega
Veſtrius
Villaut
Vincentius Praſid. de Franch.
Vincentius Filiucius
Vincentius Honded.
Viuius
Vrſillus ad Afflict.
ZAbarella Cardinalis.

SATVS PHILIPPVS NERIVS CONGRE GATIONIS ORATORII FVNDATOR

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM

Priuilegia à iure Clericis conceſſa, nonnulla eſſe non eſt, cui manifeſtum non ſit; Præcipua tamen in hoc tractatu ſimul collecta dilucide, & quam breuiſſime referemus. Addita reſolutione quamplurimorum dubiorum frequentius occurrentium in ſingulis hiſce Priuilegijs: Allatis etiam diuerſorum Auctorum doctrinis præſertim recentiorum.

CAP. PRIMVM.

De priuilegio obtinendi, & exercendi iuriſdictionem Eccleſiaſticam in foro interiori.

SVMMARIVM.

1 *Iuriſdictio* Eccleſiaſtica, *aut ordinatur ad forum internum, aut externum.*
2 *Iuriſdictio fori interni ordinaria, aut delegata eſt.*
3 *In quibus reperitur iuriſdictio ordinaria, vel delegata.*
5 *Quid interſit habere ordinariã, vel delegatam.*
6 *In delegante, quid requiratur, vt validè poſſit delegare.*
8 *Forum conſcientiæ, & forum pœnitentiæ, an ſit idem.*
10 An, *& quando habens hanc iuriſdictionem ordinariam, vel delegatam poſſit abſoluere à cenſuris extra ſacramẽtalem confeſſionem.*
11 *Qui ſint capaces huius iuriſdictionis in foro interno.*
12 *An clericus coniugatus.*
14 *Quãdo conferatur hæc poteſtas*

Digitized by Google

iuriſdictionis in foro interno ſacramentali.

15 Abſolutio à peccatis collata ab eo, qui nõ eſt verè ſacerdos, vel ſolum poteſtatem conſecrandi accepit, an ſit valida.

16 Simplex ſacerdos in articulo mortis abſoluere poteſt, & quare.

17 An idẽ ſacerdos ſimplex à p. v. poſſit abſoluere.

18 Vel à pecc. mort. aliàs confeſſis.

19 Quid ſi talis ſacerdos ſimplex fuerit excommunicatus vitandus.

20 An articulus, & periculũ mortis pro eodem accipiãtur, quo ad hunc effectum, vt pœnitens poſſit à quocumque ſacerdote abſolui, & quando id contingat.

28 An neceſſarium ſit periculum eſſe prope, nec vitari poſſe.

30 An in eodẽ articulo mortis poſſit abſoluere quiuis ſacerdos, quantumuis præciſus, degradatus, & hæreticus.

31 An idẽ poſſit ſimplex ſacerdos, quamuis adſit Parochus, aut ſuperior.

32 An idem ſit non eſſe copiam legitimi Confeſſoris, & eſſe, ſed eum non poſſe, aut nolle.

33 Sacerdos in hac re non debet eſſe nimis ſcrupuloſus, an oportunè adueniat expoſitus, vel licentia ſuperioris pro abſolutione à caſibus, & cẽſuris, ne periculo infirmum exponat.

34 An poſſit abſoluere eo caſu ſimplex ſacerdos, ſi adſit approbatus, ſiue in illa, ſiue in altera diœceſi.

35 An ſi approbatus ſit excommunicatus, vel ſuſpẽſus, vel præciſus ſit potius eligendus ſimplex, & catholicus quacumq. cenſura innodatus, ſit præferendus hæretico, & inter innodatos diuerſis cẽſuris, quis præferendus ſit, & num. 36.

37 An cenſeatur non adeſſe copiã Superioris, quando infirmus nequit ipſum adire, nec accerſere, etſi Confeſſor poſſit ipsũ adire.

39 Quid ſi deficiente approbato, cœpit ſimplex audire, vel deficiente ſuperiore, inferior, & poſtea hi veniant, & num. 40.

42 Quid ſi æger in ea cõfeſſione mẽtitus ſit ſacerdoti ſimplici, & abſolutus, & ſuperueniat approbatus, & quid de peccatis oblitis, & nu. 43

44 Abſolutus in tali articulo à ſimplici ſacerdote ſi ſuperuixerit non tenebitur peccata etiam reſeruata iterum cõfiteri, ſed pro cenſuris reſeruatis manebit obligatus ſe præſentare ſuperiori, cui erant reſeruata.

46 Si non ſe præſentat, ceſſante impedimento, an in eandem cenſuram, vel ſimilem incidat.

45 Quæ ſint cenſuræ, à quibus exiſtens

Digitized by Google

ſtens in mortis articulo abſolui poteſt.
An infirmo, qui non potuit petere abſolutionem peccatorũ, poſſit abſolutio cenſurarum impendi.
48 Quãdo quis cenſiatur obtinuiſſe hanc iuriſdictionem fori interni.
49 Qua forma delegetur hac iuriſdictio.
50 An ſufficiat tacita licentia, quæ habetur ex ratihabitione.
52 Si Ordinarius, vel Parochus videns, & tacens alienum ſacerdotem audire cõfeſſiones ſubditorum non conſentiat interius, an valeãt illæ confeſſiones.
53 An licentia audiendi cõfeſſiones ſacerdoti alibi vitando, ſed in eo loco occulto, valeat.
54 An quandoq; ſufficiat, vt hæc licentia petita ſit, & non obtẽta.
55 Qui poſſint hanc iuriſdictionẽ fori interni delegare.
An irregularis.
56 An Parochus delegatus cura Parochiæ ad nutum Epiſcopi.
57 Quibus poſſit committi, ſeu delegari hæc iuriſdictio fori interni.
58 Circa quę debeat eſſe approbatio Epiſcopi, vt delegari poſſit hæc iuriſdictio.
59 An ſacerdos cenſeatur approbatus, ſi admittatur ab Epiſcopo ſciente ipſum non eſſe idoneum.
60 Et quid ſi ab Epiſcopo fuit iudicatus idoneus, cum re vera non eſſet idoneus.
An debeat eſſe in ſcriptis, & gratis approbatio.
62 An approbatio prædicta debeat eſſe ab Epiſcopo pęnitentis, vel ipſius confeſſarij.
Qua pęna puniatur regularis audiens confeſſ. abſq. licentia, & approbatione Epiſcopi.
63 Approbatio Epiſcopi nõ eſt delegatio iuriſdictionis, ſed aliquid præuium ad illam.
Epiſcopus poteſt aliquem ſimpliciter approbare, & ad tempus ei delegare iuriſdictionem.
64 An talis approbatio ſemel conceſſa reuocari poſſit.
65 Nouus Epiſcopus an poſſit vocare ad examen approbatos à prædeceſſore, et approbationes, etiam regularium reuocare.
Refertur quædam declaratio Sac. Congr.
65 Regulares quando approbentur ad tempus limitatum.
Regularis approbatus in vna Diœceſi non cenſetur approbatus in alijs.
Moniales virtute iubilei, an poſſint eligere confeſſarium ſimpliciter ab Ordinario approbatum, non tamen quoad Moniales.
67 Hæc iuriſdictio poteſt committi alicui clerico, nõ vt per ſe illa

uatur, ſed vt illam alijs ſacerdotibus committat, & ſic eam habet Vicarius Epiſcopi non ſacerdos.
68 Delegari non poteſt validè hæc iuriſdictio ſuſpenſis à iuriſdictione, vel excommunicatis vitandis, & num. 81.
69 Sed, an ſacerdoti irregulari, vel ſuſpenſo ab ordine, vel interdicto perſonaliter.
70 Parochus an, & quibus poſſit delegare hanc iuriſdictionem pro ouibus ſuis.
71 An Parocho, qui fuit declaratus inſufficiens defectu ſcientiæ.
72 An ſacerdoti approbato pro certis perſonis tantum.
73 Et an Parochis, & ſacerdotibus approbatis ab alio Ordinario.
74 Referũtur quædã declarationes Sacræ Congregationis.
75 Quam ſit durabilis hæc iuriſdictio ordinaria, vel delegata.
77 Quid de conceſſa ad beneplacitum dignitatis, vel perſonæ concedentis.
Vel ſi fuerit cõceſſa pro vno anno ad beneplacitum.
78 Quid ſi hæc delegata iuriſdictio fuerit reuocata, & ignoretur reuocatio, vel adſint duæ opiniones probabiles circa iuriſdictionem confeſſarij.
79 An ceſſet hæc iuriſdictio per delictum hæreſis.
80 An duret hęc iuriſdictio in delegato, ſi delegans poſt delegationem fuerit ſuſpenſus à iuriſdictione, vel excommunicatus vitandus.
81 Iuriſdictio delegata ab excommunicato, an valeat.
82 Hæc iuriſdictio exerceri non poteſt à ſuſpẽſo à iuriſdictione, et excommunicato vitãdo.
Et quid ſi communiter ignorabatur eſſe vitandum, an valeat abſolutio ab eo data.
83 Vel ſi pęnitẽs ſolum ſciebat eſſe vitandum.
84 An habens hanc facultatem ad tempus poſſit eo trãſacto proſequi confeſsionem antea cęptam.
85 An poſſit pęnitẽs eligere alium confeſſarium ſi vnus pronũciauit reſcriptum diſpẽſationis à Sac. Pęnitentiaria obtentum eſſe ſubreptitium, vel idemmet confeſſarius illud exequi velit mutata ſententia.
86 An hæc iuriſdictio fori interni expiret morte Epiſcopi, vel amotione eiuſdem concedentis.
89 Religioſus generaliter approbatus in diœceſi ſi ab ea recedat, & poſtea iterum redeat, an teneatur nouam approbationem, & licentiam petere.
90 Quid dicendum de Parocho delegante alteri Parocho, vel ſacerdoti approbato.
93 An hæc iuriſdictio exerceri poſſit

ſit extra territorium, erga ſubditos proprij territorij, ſiuè diœceſis.

94 *An quis poſſit abſoluere ſubditum extra diœceſim ab excõmunicatione.*

96 *An hæc iuriſdictio exerceri poſſit in propria diœceſi, ſiue territorio erga alterius ſubditos iter agentes per eius territorium.*

97 *Et quid ſi extraneus iteragat ſolum ad finem euitandi proprium* Parochum, *& alteri confitendi.*

98 *An ſacerdos generaliter approbatus in diœceſi poſſit abſoluere omnes ad ſe accedentes, etiam ſi accedant animo euitandi proprium Parochum.*

99 *An religioſi approbati ab Ordinario poſſint confeſſiones, etiam extraneorum audire.*

100 *An, & quomodo habens hanc iuriſdictionem in foro interno, poſſit abſoluere iteragẽtes, & peregrinos à caſibus reſeruatis Prælato pœnitentis.*

102 *Et quid ſi aliquis fraudulẽter acceſſerit extra diœceſim, vt abſolueretur à reſeruatis.*

103 *Et quid ſi non haberet caſus reſeruatos ſuo Epiſcopo, ſed ſolum in diœceſi in qua confitetur.*

104 *Et quid ſi talis pœnitens alterius diœceſis eſſet aliqua cenſura innodatus.*

105 *De diſpenſatione ab irregularitatibus ex delictis occultis prouenientibus, & de abſolutione ab alijs caſibus iuxta decretum Sacr. Conc. Triden. remiſſiuè.*

PRimum igitur (vt hinc exordiar) Clericorum Priuilegium eſt obtinendi, & exercendi iuriſdictionem eccleſiaſticam ligandi, atque ſoluendi à Chriſto Domino ſuæ Eccleſiæ relictam, Math. 18. Ioa. 20. cap. omnis vtriuſque ſexus, de pœnit. & remiſſ.

Quæ duplex eſt, vna, quæ ordinatur ad forum externũ, hoc eſt
1 ad gubernandum Eccleſiam per iudicia, pœnas, præcepta, & alia neceſſaria ad regendum hominũ Rempublicam, de qua in ſequenti cap. Altera, quæ ordinatur ad forum internum quod pertinet ad conſcientiã, & bonum interuum animarũ, de qua ſummatim hic agẽdum proponimus, quatenus pertinet ad forum ſacramentale.

Hæc autem iuriſdictio, aut eſt or
2 dinaria, aut delegata.

Ordinaria eſt illa, quæ competit ex proprio officio, & munere
3 eccleſiaſtico, & hæc reperitur in Summo Pontifice, cui facta electione per Cardinales, Chriſtus confert iuriſdictionem vni-

vniuerſalem; In ſummo Pęnitentiario eiuſdem Pontificis; In Epiſcopis, Archiepiſcopis, & alijs in ordine Hierarchico ſuperioribus, habentibus proprias dięceſes; In Pęnitētiario maiori Cathedralis Eccleſiæ, In Parochis, & alijs, quibus ex officio competit cura animarum.

Delegata iuriſdictio eſt illa, quæ alicui competit ex delegatio-
4 ne ab habente iuriſdictionem ordinariam, aut poteſtatem delegandi, qualem habent Sacerdotes deputati ad audiendas confeſſiones, quibus non competit ius ex officio audiēdi confeſſiones.

Et ad hanc reduci poteſt iuriſdictio ex conceſſione iuris, quā habet ille, qui abſoluit aliquē, cui à iure, vel ex priuilegio cōceſſa eſt facultas eligendi confeſſarium.

Quid autem interſit habere hāc
5 ordinariam, vel delegatam iuriſdictionem.

Dico, illud præcipuum diſcrimen eſſe, quia habens ordinariam, poteſt eam alijs delegare, ſeu cōmittere, cum illam habeat ex officio iure proprio, & in ſe ipſo radicatam; Habens verò delegatam, ſeu commiſſam, nō poteſt eam delegare niſi ſpecialiter hoc ei conceſſum fuerit, cum nihil habeat propriū, vt manifeſtè colligitur ex *cap. fin §. fin. de offic. deleg. & ibi Panorm. num. 3. & gl. in verb. commiſſum*, & notant *Sayr. de cenſur. lib. 2. c. 19.* & alij.

Vt autem delegans poſſit ſuam iuriſdictionem delegare, neceſ-
6 ſe eſt vt eā poteſtatem habeat non ita impeditam, quin actū ſuum exercere valeat, ſaltem vt factum teneat: ideò ſi ipſe delegās fuerit cenſura excommunicationis, vel ſuſpenſionis innodatus, & publicè denunciatus, vel publicus percuſſor clerici, iuxta Extrauag. ad euitanda, non poterit validè eam alteri delegare; cū hæ cenſuræ impediāt vsū ſpiritualis iuriſdictionis, ſecus ſi nō fuerit denūciatus, quia etſi peccet vtēdo in tali ſtatu iuriſdictione, tamen valida erit delegatio, vt dixi in *tract. de oblig. cler. p. 3. num. 90.* & tradunt Suarez de *cenſ. diſp. 2. ſect. 4. num. 2.* & poſt alios *Martin. Bonacin. eod. tract. de cenſ. diſp. 2. q. 2. punct. 5. §. 2. n. 5.* & dicemus inferius num. 69.

Quibus vero poſſit delegari hæc
7 iuriſdictio, dicemus n. 57.

Eſt tamen aduertēdum circa hāc poteſtatem fori interni, quod
8 illud interdum vocatur forum conſcientiæ, interdum verò forū pęnitentiæ, quæ duo (ſecundum aliquos) non conuertuntur, quia forum cōſcientiæ generalius eſt, & comprehendit forum

Digitized by Google

forum pęnitentiæ; nam illud etiam eſt quodam forum conſcientiæ;latius verò extẽditur, quia multi ſunt effectus ad cõſcientiam pertinentes, qui extra Sacramentum pęnitentiæ fieri poſſunt, ſicut eſt abſolutio à cenſura, vel diſpẽſatio ab irregularitate, vel cõceſſio, vel adeptio indulgẽtiæ, &c. forum autem pęnitentiæ eſt forum ſacramentalis iudicij pęnitẽtiæ, quod eſt magis limitatum; vnde fit ſecundũ eos, vt conceſſa in foro pęnitẽtiæ non ſolũ pro foro conſcientiæ tm̃ valeant; ſed etiam nõ poſſint exerceri, niſi per ſacerdotem audiẽtem confeſſ. & iudicantem in foro conſcientiæ. Conceſſa vero in foro conſcientiæ, etiam extra Sacramentum Pęnitentiæ ad ſecuritatem, & fructum ſolius conſcientiæ exerceri poſſint, etiam per nõ ſacerdotem quandiù per hominis miniſterium applicãda ſunt, vt in abſolutione à cẽſura. *ita Rodriq. tom.* 1. *quæſt. regul. q.* 20. *ar.* 7. *Henriq. lib* 7. *cap.* 13. *nu.* 2. *Auila de cenſ. p.* 1. *c* 7. *diſp.* 3. *dub.* 13 *Sanch. lib.* 4. *ſum. c.* 43. *num.* 17. *&* 18. *& alij.*

Suarez vero in tract. de legib. lib. 8 *c.* 6. *num.* 15. exiſtimat forum pœnitentiæ non eſſe limitarũ ad forum Sacramentale pęnitentiæ, quia illa reſtrictio, nec in proprietate verborum, nec in communi vſu habet fundamentum, neque in re ipſa, cum pęnitentia etiam eccleſiaſtica non tantum ſacramẽtalis, ſed extra ſacramentum, aliquod etiam iudicium pœnitentiale exerceri poteſt. Sed vnicam tãtum differentiã cenſet conſtituẽdam eſſe inter forum pęnitentiæ, & conſcientiæ, ſcilicet, quod forum conſcientiæ per ſe non ſupponat culpam, nec ordinetur ad remittendũ, vel vindicandum aliquem defectũ, vel aliquod vinculũ apud Deum, multa enim conceduntur in foro conſcientiæ per ſe propter bonum, vel fauorem concedendum, & non propter malum tollendum. Forum autem pœnitentiæ dicitur in ordine ad tollẽdum aliquod vinculum, vel malũ apud Deum, ſiue illud tollatur per propriũ ſacramentum pœnitentiæ, ſiue per alios actus, & hanc differentiam rectè fundari in proprietate verborum, & in vſu, firmat Suarez cit. loc.

Infertur igitur, quod quãdo priuilegiũ, ſiue facultas abſoluendi conceditur in foro pęnitẽtiæ per illa verba ſignificari, non extendi ad forum contẽtioſum, & externum, ſed limitari ad forũ conſcientiæ, quia eſt communis vſus, & ſenſus illorum verborũ, ac etiã ſignificari illam conceſſionem dari

ad aliquod malum, vel vinculũ apud Deum tollẽdum. An verò illud vinculũ per talem cõceſſionem ſit tollendum in ipſo Pęnitentiæ ſacramento, nec nè, per ea verba minimè explicatur, ſed iuxta vinculi qualitatem eſt explicandũ, nam ſi fuerit vinculum culpę, requirit forum Sacramenti; ſi vero fuerit vinculum pœnæ, aut cẽſuræ ſine Sacramẽto tolli poterit impoſita pęnitẽtia ſalutari, quod eſt exercere aliquod iudicium penitentiale, *ita Suar. cit. num.* 16. & ſequitur *Mart. Bonacin. de cenſur. diſp.* 1. *q.* 3. *punct.* 6. *n.* 8. quidquid in cõtrarium probare conetur *Garcia de benef. par.* 11. *c.* 10. *nu.* 139.

Vnde ſequitur, quod habens facultatem abſoluendi à cenſuris in foro pęnitentiæ, poſſet etiam abſoluere extra confeſſionem iniunctã pęnitentia ſalutari, cum hæ cenſuræ ſint materia, ad quam per ſe non requiritur abſolutio ſacramentalis. Similiter habens facultatem diſpenſandi in foro interno, poſſet id exequi extra confeſſionem; ſicut etiam Epiſcopus, qui à *Sacr. Conc Trid. ſeſſ.* 24. *c.* 6. *de reform* habet facultatem abſoluendi à quibuſcumque caſibus occultis in foro conſciẽtiæ, poteſt abſoluere extra cõfeſſionem, vt dicemus infra *c.* 4. *num.* 181. nam illa verba [vt abſoluatur in foro conſcientiæ] nõ important, vt abſolutio ſit in ſolo pęnitentiæ foro, ſed vt nullatenus pro foro externo proſit, quãuis *Auguſt. Barboſ. de offic. & poteſt. Epiſ. p.* 2. *alleg.* 39. *num.* 8. aliter ſentiat.

An autem habens limitatam facultatem à ſuperiore à cenſuris abſoluendi tantum in Sacramentali cõfeſſione, vel cõfeſſionibus auditis, poſſit abſolutionem conferre extra cõfeſſionem.

Negant *Nauar. cap.* 26. *num.* 31. *Vinc. Filiu. tract.* 11. *c.* 9. *quæſit.* 8. *num.* 294. *Sayr. lib.* 6. *cap.* 11. *num.* 105. *Vaſq. de excommun. dub.* 20. *num.* 9. & alij, nam facultas, & iuriſdictio eſt exercenda, iuxta concedentis facultatem.

Sed *Sanch. dicto lib.* 8. *de matrim. diſp.* 34. *num.* 29. *& in ſumma lib.* 4. *c.* 54. *num.* 16. *Coninch. d.* 14 *dub.* 16. *nu.* 253. quos etiam refert *Bonacin. de cenſ. diſp.* 1. *q.* 3. *pun.* 6. *num.* 7. & alij exiſtimant probabile, abſolutionem cenſurarum impendi poſſe extra confeſſionem; quamuis in conceſſione facultatis dicatur, auditis confeſſionibus abſoluatur à peccatis, & cenſuris annexis, quia illa particula [auditis confeſſionibus] refertur ad abſolutionem à peccatis, quæ requirunt abſolutionẽ

ſacramentalem, & hanc opinionem nouiſſimè ſequitur *Batthol. à S. Paulo in tract. de indulg. lib.4. q.114.* vbi alios refert.

His præmiſſis, vt huius priuilegij ſtrictim, & dilucidè vtiliora, & neceſſaria pateant, de nonnullis breuiter diſcutiemus, & præcipuè.

Qui ſint capaces huius iuriſdictionis in foro interno ſacramentali, num. 11.

Quando conferatur hæc iuriſdictionis poteſtas in eodem foro interno ſacramentali, n. 14.

Vtrum ante, vel poſt adeptam eccleſiaſtici muneris poſſeſſionem, num. 48.

Qua forma, vel modo delegetur hæc iuriſdictio, num. 49.

Qui poſſint hanc iuriſdictionem fori interni delegare, num. 55.

Quibus committi, vel delegari poſſit huiuſmodi iuriſdictio fori interni, num. 57.

Quã ſit durabilis hæc iuriſdictio, num. 75.

An expiret morte, vel ceſſatione officij concedentis, nu. 86.

An poſſit exerceri extra territorium erga proprios ſubditos, num. 93.

An in territorio erga alterius ſubditos, num. 96.

PRIMA DVBITATIO.

11 QVI ſint capaces huius iuriſdictionis in foro interno ſacramentali.

Dico, ſolũ ſacerdotes eſſe huius iuriſdictionis capaces, vt poſſint eamdem validè exercere, cum ad exercitium talis iuriſdictionis character ſacerdotalis in exercente ſimpliciter neceſſarius ſit. eademq. iuriſdictione poſſunt eſſe capaces alij clerici nondum ſacerdotes, propter aliquod officium, vel dignitatem obtentam, vt Epiſcopatus, Vicariatus, vel beneficij Parochialis, nõ tamẽ, quoad exercitium, ſed vt eam valeant alijs ſacerdotibus delegare, ſeu committere, vt illam exerceant in eorum ſubditos & hoc tradũt omnes DD. ita *S. Thom. in addit. ad 3. p. q. 8. ar. 3. Onufrius de ſigillo ſect. 3. quaſt. vnica dub. 5. Vaſq. q. 93. ar. 1. dub. 1. Mart. Bonac. tract. de ſacram. diſp. 5. q. 7 pun. 1. & punct. 4. §. 1. num. 12. Sayr. de pœnit. c. 24. num. 1.* & alij communiter.

An autem clericus coniugatus cum vnica, & virgine, habitũ, & tonſuram clericalem deferens, poſsit eſſe Vicarius Epiſcopi, vel alias obtinere hanc iuriſdictionẽ, vt illam alijs ſacerdotali charactere inſignitis

delegāre valeat.

Negat *Sbrotius de offi. Vicar. q. 31 num. 5. Berth. in repert. verbo clericus coniungatus*, *Aug. Barboſa, qui alios refert de offic. & poteſtate Epiſcopi par. 3. alleg. 54. num. 6. & Io. Maria Belletus diſquiſit. cleric. tit. de fauore cler. reali* §. 3. n. 20.

Quid verò dicendum ſit de irre-
gulati, vel aliqua cenſura irre-
13 tito, patebit ſolutio ex dicen-
dis inferius num. *68.* & in cap.
ſeq num. 50. vbi etiam nu. 12.
de viro religioſo, & aliis ver-
ba faciemus.

SECVNDA DVBITATIO.

14 QVando conferatur hæc
iuriſdictionis poteſtas in
foro interno ſacramentali.

Dico, breuiter, quod poteſtas abſol-
uendi confertur in ipſa ordi-
natione Sacerdotis per illa
verba [accipite Spiritum ſan-
ctum, quorum remiſeritis pec
cata, remittūtur eis.] Iuriſdi-
ctio vero, ſiue ſubiecta mate-
ria, in quā pōtas illa exerceri
debet, confertur per hominē,
cum dat ſubditos, & per con-
ſequens in foro conſcientiæ
curam animarum, ſiue per de-
legationem, ſiue per alicuius
muneris Eccleſiaſtici collatio-
nem, per quod aliquis paſtor,
& ſuperior aliorum conſtitui-
tur, alii vero eius ſubditi effi-
ciuntur, *ita Suar. 4. tomo diſp. 16. sect. 3. num. 7. Metina Codice de pœnit. tract. 2 q. 35. concl. 3. Valentia tom 4. diſp. 7. q. 16. puncto 1. Vaſquez de pœniten. q. 93. art. 1. dub. 2. à num. 5. Chamerota de Sacramentis tract. 7. de confeſſ. dub. 12. fo. 477. Dom. Riccius dec. 22. par. 4. num. 2. Bonacina, de pœnit. diſp. 5. q. 7. puncto 1. nu. 5. & alij*, & prædicta
roborantur ex verbis, *Sacr. Concil. Trid. ſeſſ. 14. cap. 7. ibi, quoniam.*

Vnde eſt obſeruandum, quod ſa-
cerdos, cui Epiſcopus poſt or-
15 dinationem nō dixit illa ver-
ba [Accipite Spiritum ſanctū;
quorum remiſeritis peccata,
&c.] non poſſet valide à pec-
catis abſoluere, licet obtineat
hāc iuriſdictionem ordinariā,
vel delegatam, ſiue ſubditos,
vt dictum eſt, cum requiratur
ea poteſtas prius tradita in or
dinatione, vt per *D. Thom. in addit. ad 3. par. q. 8. ar. 3. Vaſq. d. q. 93. art. 1. dub 2. Suar. cit. loco, Bonacina cit. puncto 4. nu. 5.* & alios communiter.

Neque erit valida abſolutio data
ab eo, qui non eſt Sacerdos,
quamuis communi errore, &
titulo colorato exiſtimetur
Sacerdos, quia adeſt impedi-
mentum iuris diuini, quod ab
Eccleſia ſuppleri non poteſt,
nā poteſtas abſoluendi à pec-
catis iure diuino, competit tā-
tum

tum veris ſacerdotibus, ita *Sanch. lib. 3. diſp.22. Bonacina tract. de matrim. q.2. punct.8. num.36.* & alij.

Dices, ſi ſimplex ſacerdos in ſua ordinatione non recipit hanc
16 iuriſdictionem, vt dictum eſt num.14. cur poteſt abſoluere conſtitutum in articulo mortis à peccatis, & cēſuris reſeruatis, iuxta decretū *Sacr. Conc. Trid. ſeſſ.14.c.7. de ſacram. pęniten.*

Reſp. quod eo caſu, ſimplex ſacerdos abſoluit non ex vi characteris ſacerdotalis tantum, ſed quia habet iuriſdictionem delegatam in eo articulo, ex cōceſſione Eccleſiæ, ita *Suar. 4. tomo diſput.26. ſect. 4. num.8. Sanch. in ſumma lib.2.c.13. nu. 1. Vaſquez q.93 ar.1. dub.3. & 6. nu.5.* Nauar. c.27. *num.271. Bonacina de Sacramen. diſp. 5. q.7. pun.1. num.9. & alij.*

An autem ſimplex ſacerdos poſſit ex vi ſuæ ordinationis, ſaltē
17 à pec. ven. abſoluere?

Aliqui affirmant, moti ex eo, quia iuriſdictio non eſt neceſſaria ad abſoluendum à pec. ven. cū non ſit materia neceſſaria.

At vero cum *Suar. dicta diſp. 26. ſect. nu. 5. Vaſq. & Bonac.* qui alios refert, dicendum eſt, non ex vi characteris ſacerdotalis tantum poſſe à pec. ven. abſoluere, ſed quia ex conceſſione eccleſiæ, habet iuriſdictionem delegatam abſoluendi à p. v. cum Miniſter in hoc ſacramēto nihil operari poſſit, niſi habeat ordinariam, vel delegatā iuriſdictionem, iuxta præfatam doctrinam Sac. Concil.

Et quamuis ſimplex ſacerdos poſſit à p. v. abſoluere, non tamen poterit abſoluere ab excommunicatione minori, vt dixi in *tract. de obligat. cleric. par. 3. num.124. cum Suar. diſput.7. ſect.4. nu.17.* qui hoc admittit in Parocho nondum ſacerdote, licet aliqui aliter ſentiāt de ſimplici ſacerdote.

Hinc etiam conſtat eūdem, ſimplicem ſacerdotem poſſe abſoluere à pec. mor. iam alias
18 confeſſis ſacerdoti approbato, cum ſit eadem ratio, quę in materia p. v. *ita Nauar. cap.4. num.5. Coninch diſp. 8 dub.2. nu.17. Bonacina cit. loc. Eman. Sà verb. abſolutio num.5. Graf. lib.1.c.17 num. 6. Valentia 4. tomo diſp.7. q.10 punct. 2. circa fin. & Suar. cit. num.5.*

Qui ex prędictis infert, ſimplicem
19 ſacerdotem excommunicatū vitādum, non poſſe à prędictis peccatis abſoluere, cum ſit priuatus iuriſdictione.

Huius occaſione ſunt plura notanda, & Primò licet *Sotus 4 diſt.18. quæſt.4. art. 4. Zero-*
20 *la in praxi cap. 15. quæſito 7. Valentia loco citato, & alij apud Vaſquez quæſt.93. art.1.*

dub.3.num.5. mortis articu-
lum,in quo poteſt ſimplex Sa-
cerdos abſoluere, vt dictum
eſt num.*16.* ſtrictè intelligant,
vt ſumatur pro ſolo mortis ar
ticulo,qui tunc tantum cōtin-
git,quando mors eſt in fieri,&
ita certa, & ꝓxima,vt mora-
liter certa ſit,& ferè ineuitabi
lis,ſiue id ex cauſa naturali ꝓ-
ueniat,vt morbo, ſiue ex cau-
ſa violenta, vt ſi quis morte
plectendus ſit; Tamen verius
eſt,vt probant, & tenēt *Suar.*
4.tomo diſput.26.ſect.4 num.3
Coninck diſp.8 num.17. & alij
quos referunt *Zambrano de*
caſibus articuli mortis pralud.
1 n.7 & Bonac de ſacr. diſp.5.
q.7.puncto 1.*num.*10. quò ad
21 hunc effectum,ſumi pro eodē,
articulum, & periculum mor-
tis,atq; ita, ſicut in mortis ar-
ticulo poteſt quilibet Sacer-
dos abſoluere ab omnib. pec-
catis,& cenſuris,ita in pericu-
lo mortis;Ratio eſt, quia cum
cauſa huius conceſſionis fue-
rit neceſſitas pœnitentis,ne
abſque remedio in æternum
pereat,merito talis erit repu-
tanda neceſſitas periculi mor
tis;Si quidem in ea ad confeſ-
ſionem obligat ius diuinum,
perinde, ac ſi in articulo mor-
tis;& morale periculum ita in
malis debet caueri, ac euētus
ipſe,ac propterea peccat mor
taliter,qui ſe exponit periculo
culpæ læthalis; Tunc autem
cōtinget hoc periculum, quā-
do eſt probabile dubium de
morte,& frequenter in eo ca-
ſu euenire ſolet; vt cum fœmi-
22 na partui appropinquat, &
experta eſt imminens ex par-
tibus periculū vitæ; vel eius
23 eſt complexionis, vt id pericu
lum veriſimiliter timeatur;vel
24 eo anno ſolent communiter
parientes periclitari.Item tem
25 peſtas grauis exorta, vel na-
uigationis periculoſæ, aut cō-
flictus in bello, aut in itinere
26 prædonibus interficere ſolen-
tibus expoſiti aggreſsio; aut
cum quis in morbum incidit
27 periculoſum, qui maiori ex
parte mortem ſolent inferre,
vt docent *Suarez dicta ſect. 4.*
*Ioa. Maria Belletus par.*1.*diſ-*
quiſit.clericalis tit.de diſciplina
clericali §. 1. *num. 48.fol. 8.*
Bonacina de cenſur.diſput. 1.*q.*
3.*punct.*3. *num. 4. Zambrano*
*dicto pralud.*1.*à n.* 1. qui alios
citat *D. Carolus de Graſſis de*
effectibus clericatus effect. 9.nu.
153.*Vaſquez de pœniten. q.93.*
art.1.dub. 5. & Sanchez in
ſumma 1. *tomo lib.* 2. *cap.13.*
*num.1.qui num.*3.ait, duplici
cum limitatione eſſe accipiē-
dum,quod eſt dictum,æquipa-
rari articulum, & periculum
28 mortis;Prior eſt,eum pericu-
lum mortis propè eſt, & velut
in fieri, ſecus quando diutius
mor-

mortem differendum, eſt ferè
certius, in quo tēpore poteſt
occurrere oportunitas habē-
tis facultatem legitimè abſol-
uendi. Quod tūc ceſſet neceſ-
ſitas, quæ cauſa fuit huius cō-
ceſſionis; ita *Zambrano nu*. 8.
Couarru. 4. decretal. 1. par. §. 11
num. 8. & Cordub. in ſumma
q. 18. punct. 2. dicto 4. Poſterior
eſt, vt mortali neceſsitate co-
gente abſoluēdus in id pericu-
29 lum incidere debeat, vt ſi ne-
ceſſe illi ſit ex cauſa vrgenti,
nauigationem periculoſam,
aut prælium, aggredi, quando
enim propria ſponte aggredi-
tur, non dicitur conſtitutus in
periculo mortis, ſed ipſe vult
ſe cōſtituere, ita *Cordub. cit. loc.*
Secundo, eſt notandum, quod in
hoc articulo, ſine periculo
mortis, quiuis ſacerdos, quam-
30 uis excommunicatus, irregu-
laris, aut degradatus, vel hære-
ticus, ceſſante periculo per-
uerſionis, poteſt abſoluere ab
omnibus peccatis, & cenſuris,
vt notant *Zābrano, multis ci-*
tatis, de caſibus in articulo mor
tis cap 4 dub. 4. num. 20. *Belle-*
ctus cit. num. 27 fol. 7. & alij, &
dicemus inferius *num. 35.*
Tertio eſt notandum, quod præ-
dicta conceſsio facta cuilibet
ſacerdoti pro articulo, ſeu pe-
riculo mortis, vt poſsit abſol-
31 uere omnibus caſibus, & cen-
ſuris, vt ſupra num. *16.* intelli-
genda eſt, quando deeſt copia
Superioris potētis abſoluere,
& proprij Sacerdotis, ſeu alte-
rius expoſiti ad confeſsiones
audiendas, ſecus ſi adeſſet ſu-
perior, cui reſeruatur, & ſi ipſe
abſit, debet etiam abeſſe Sa-
cerdos expoſitus, nam in Sa-
croſancto Conc. Trid. dicto c.
7. dicitur, quod ſemper fuit
cuſtoditum in Eccleſia, vt qui-
libet Sacerdos in eo articulo
abſoluere poſſit, quare ius no-
uum non condidit, ſed appro-
bauit conſuetudinem; at ea
conſuetudo ſolum obtinuit, vt
quilibet Sacerdos poſſit abſol
uere, quando non eſt prædi-
ctus recurſus, vt conſtat *Conc.*
Carthagin. 3 canone 32. & re-
fertur in cap presbyter 26. q. 6.
item quia idem Conc. Trid.
dicit, id eſſe indultum ratione
neceſſitatis, ne æger abſque
confeſſione decedat, quæ in
hoc caſu ceſſat, ita *Sotus 4.*
diſtinct 18. q. 4. art. 4. Vgolin. de
cenſur. tab. 1. cap. 4 §. 5. Suarez
4. tomo diſp. 26. ſect. 4. num. 4.
& tomo 5. diſp. 22. ſect. 1. num.
62. Molina, referens ſic decla-
raſſe Greg. XIII. *tomo 4. de*
iuſtitia diſp. 63. Zambrano de
caſib. articul. mort. cap. 4. dub. 4.
num. 3. qui nonnullos alios
refert, *Azor. tom. 1. lib. 8. inſtit.*
moral. cap. 19. q. 5. Bonacina,
de

Digitized by Google

de cenſur.diſput.9.q.3.punct.3. num. 3. Sanchez in ſumma dicto lib. 2. cap 13. num. 7. Quãuis, quod poſſit in eo articulo ſimplex ſacerdos, etiam præſente cõfeſſario approbato,& confeſſarius approbatus etiam pręſente alio ſuperiore, ægrum abſoluere ab omnibus caſibus,& cenſuris, probabile cenſeant D.*Ricc. deciſ. 26.par. 4.& Antonin.* Diana,qui alios refert.*reſolut.moralium par.1. tract.5.reſolut.5.fol.* 122. cum Concil. abſolutè , & indiſtinctè dicat, omnes Sacerdotes ea poteſtate gaudere in eo articulo.

Eſt tamen aduertendum , quod
idem erit, non adeſſe legitimũ
confeſſarium,& adeſſe,& nol-
le,vel non poſſe audire confeſ-
32 ſionem exiſtẽtis in eo articu.
lo , quia in vtroque caſu mili-
tat neceſſitas,ac verum eſt nõ
dari copiam cõfeſſoris,vt tra-
dit *Zambra.d.dub.4.num.* 24.
ex omnium mẽte, & declara-
tione Illuſtriſſ. DD. Cardin.
*qui cum Henriq. de pęnitent.
lib.6.cap. 11. num. 3. & Sanchez dicto cap.13.num. 8.* ait,
33 ſimplicem Sacerdotem,non
debere in hac re eſſe nimis
ſcrupuloſum, ſed in dubio,an
oportune adueniet Sacerdos
expoſitus, debere abſoluere,
ne periculo infirmum expo-
nat.

Sic etiam poſſet ſacerdos abſolutionem impendere caſuum, vel cenſurarum, quando dubitatur, Vtrum pęnitens in articulo mortis exiſtens expectare poſſet , & ſuperuenire donec facultas obtineatur à Superiore, nulla alia facultate expectata,nam Superior, non cenſetur velle caſus reſeruare,cum periculo damnationis alterius , ita *Reginald. lib. 9. num. 10 Gambarupta de caſib. reſeru pagin.35.Sanchez cit.* & alij apud *Bonacinam de cenſur. diſput.1.q.3.pun. 3. num. 6. & Molin.4.tomo de iuſt. tract. 3. diſp.63.*

Quarto eſt notandum,quod non
poſſet abſoluere ſimplex ſacer
34 dos,ſi adeſſet ſacerdos , qui in
alia diœceſi Parochus, aut ap-
probatus eſſet ad audiendas
cõfeſſiones,non tamen in illa,
quia licet hic reſpectu huius
diœceſis ſit ſimplex ſacerdos,
tamen alicubi eſt approbatus,
atq. proinde potius ius habet,
quam ſacerdos oĩno ſimplex,
nullibi approbatus,vt tradunt
*Suarez 4.tomo dicta diſput.26.
ſect.4.num.4 Zambrano cap.4.
d.dub 4.nu.16.Sanchez d.lib.2.
cap.13.num.10. & Bonacina
de cenſur.diſp.1.q. 3. puncto 3.
num.7.*

Quinto eſt notandum , quod ſi
adeſſet ſacerdos excommuni-
35 catus vitandus,ſeu ſuſpenſus,
aut

aut præciſus, non poſſet abſoluere ſi adſit ſimplex ſacerdos quia illis eſt interdictum hoc miniſterium, niſi in caſu extremæ neceſſitatis, quæ tunc non occurrit, eo quod adeſt ſimplex ſacerdos, ijs impedimẽtis non affectus, vt dixi cum *Suar. de cenſur. diſp. 11. ſect. 1. num. 12. in tract. de oblig. clericorum par. 3. num. 11. & tenent Vaſq. de pœnit. q. 93. ar. 1. dub. 4. nu. 9. & Bonaci. cit.*

Quod ſi adeſſet ſacerdos catholicus, quocũque impedimento affectus, eſt præferendus hæretico, vel ſchiſmatico, & inter
36 catholicos, irregularis eſt præferendus excommunicato vitando, quia tunc cum tali excommunicato non poteſt participari, atque ſuſpenſus, vel interdictus, eſt præferendus irregulari, quia illa ſunt minora impedimenta, & omnes hi ſacerdotes catholici, ẽt excommunicati vitandi ſunt anteponendi degradato, eo ꝙ hic maximo impedimẽto laboret, ita *Zambrano de caſibus articuli mortis dicto cap. 4. dub. 4 num. 22. Sanchez dicto cap. 13. num. 10. Bonacina dicta diſput. 1. q. 3. pun. 3. num. 7. Vaſq. loc. cit. Nugnus in addit. ad 3 par. q. 8. ar. 6. dub. 4. & alij.*

Sexto eſt notandum, quod tunc cenſendum erit non eſſe copiam ſuperioris, vt poſſit Sacerdos inferior abſoluere a
37 reſeruatis in articulo, ſeu periculo mortis, vt ſupra, quando nec conſtitutus in eo periculo poteſt perſonaliter ſuperiorem adire, nec eum commode accerſere, quia aut non veniet, aut magna nota erit, *ſecundum* Henriq *de pœnit. lib. 6. c. 9. num final. & alios apud Sanch. in ſumma dicto lib. 2. c. 13. num. 14.*

Et licet *Zambrano dicto cap. 4. dub. 4 num. 15. & dub. 6. num. 4.* quem ſequitur *Bonacina de cenſur. diſp. 1. q. 3. puncto 3. num. 5.* ſupponat, non dici deeſſe copiam ſuperioris, quando infirmus etſi illum adire, nec accerſere poſſit, poteſt tamen confeſſor illum adire, ac facultatem petere, atque ita, ait, ægrum in eo periculo conſtitutum, qui præſentem ſuperiorem habere nequit, debere per literas, aut confeſſarium, aut alium petere facultatem à ſuperiore, vt ab eo reſeruato abſoluatur, niſi periculum ſit in mora; tamen vt notat Sanchez, quẽ etiam ſequitur *Anton. Diana reſolu. moral. par. 1. tract. 5. reſol. 5 fol. 123.* hoc o-
38 nus adeundi ſuperioris ad abſolutionem obtinendam, non eſt grauamen confeſſoris, ſed ipſius pœnitentis in pœnam ſui delicti, dum ergo pœnitens ſuperiorem adire nequit, vel eũ ac-

accerſere, dicetur verè impe-
ditus, & carere ſuperioris co-
pia; nec inquit Sanchez, placet
vt per literas petat eam facul-
tatem, quia exponeret ſe pe-
riculo ſui criminis detegendi,
ſi, vel literæ amitterentur, vel
ab alio aperirentur, atque ob
id periculum Doctores non
obligant ad peccata ſcribēda,
ne memoria excidant. Quam-
uis Bonacina cit. dicat, quod
hoc periculum caueri poteſt
admonendo confeſſarium, vt
ipſe ſcribat tacito nomine pœ-
nitentis.

Septimo eſt notandum, quod ſi
deficiēte ſacerdote approba-
39 to, ſimplex ſacerdos confeſ-
ſionem conſtituti in articulo,
ſeu periculo mortis, vt ſupra,
audire cepit, vel inferior ap-
probatus, defectu ſuperioris,
cui caſus reſeruantur, & ante
abſolutionē adeſſet ſuperior,
vel legitimus cōfeſſarius, poſ-
ſet ſimplex confeſsionem cœp
tam perficere, quia veram ha-
bebat iuriſdictionem, quando
alio deficiente cepit audire,
nec eius aduentu expirat, cum
res uon ſit integra; non enim
ſimplici Sacerdoti, hoc caſu
conceditur iuriſdictio ad tem-
pus, ſed omnia iura abſolute
eam ipſi concedunt, quando
deeſt copia expoſiti ad audiē-
das confeſſiones, &c. ita *Hen-
riq. dicto lib. 6. cap. 11. num.* 8.
*Sanch. dicto lib. 2. cap. 13. num.
15. Bonacina dicta diſp. 1. de
cenſur. quaſt. 3. num. 3. &
aliȷ.*

Si vero talis pœnitentes ha-
beret caſum reſeruatū ratio-
40 ne excōmunicationis, & ante
abſolutionem ſuperueniret ſu
perior, cui erat reſeruata ex-
communicatio, non poſſet
Sacerdos, ſiue ſimplex, ſiue
expoſitus ſit, qui cepit audi-
re confeſsionem, abſoluere
ab illa excommunicatione,
ſed id à ſuperiore ſuperueniē-
te præſtandum erit, & dein-
de Sacerdos ille, qui cepit,
poſſet à peccatis abſoluere.
Ratio eſt, quia, cum hoc caſu
confeſſarius teneatur pœniten-
ti iniungere, vt quam primum
41 commode poterit legitimo
Superiori ſe præſentet, *cap.
eos qui, de ſentent. excommun.
in 6.* Tenebitur vtique ſi tunc
adſit, & commode poſſet pœ-
nitens ſe illi præſentare, vel
ſaltem per confeſſarium, vel
per alium petere facultatem
abſolutionis obtinendæ, cum
nulla alia ratione hoc caſu
concedatur facultas abſoluē-
dí ab illa excommunicatione
reſeruata, niſi quia tempore,
quo eſſet præſtanda abeſt ſu-
perior, vel habens facultatem
abſoluendi, ita *Sayr. de cen-
ſur. lib. 2. capit. 20. num.* 27.
Sanchez cit. cap. 13. num. 15.
& Bo-

& Bonac. dicta diſp.1.q.3.puncto 3.num.3.

Quod ſi iam ſimplex ſacerdos in eo articulo à peccatis abſoluit, non poſſet ſuperueniente legitimo cõfeſſore audire pec-
42 cata oblita, vel quæ æger non potuit fateri, vel exiſtimatum eſt eum non poſſe, & ſic à reliquis, quæ manifeſtare in confeſſione potuit, fuit abſolutus, quia eſt noua confeſſio, & à priori independens. ita *Suar. 4.tomo diſput.23.ſect.1.num.2. Bonacin.cit.loc. & Sanchez dicto lib.2.c.13.n.15.qui n.16.* exiſtimat, quod ſi pœnitens in eo articulo ſimplici ſacerdoti
43 mentitus eſt in ea cõfeſſione adhuc poſſet detecto illo mẽdacio à Sacerdote illo ſimplici iterum abſolui, quia is veram habuit iuriſdictionem ad priorem illam confeſſionẽ, & dum abſolutio validè non eſt præſtita, non cenſetur finita.

Octauo eſt notandum, quod talis cõſtitutus in articulo mortis, abſolutus à ſimplici ſacer-
44 dote à peccatis, & cenſuris ẽt reſeruatis, vt ſupra, ſi poſt abſolutionem obtentam ſuperuixerit, non tenebitur, vt communiter tradunt Doctores, quibus accedunt *Coninch. de pœnit. d.8.dub.2. & Bonacina num.19.* eadem peccata, etiam reſeruata iterũ confiteri, & ab eis abſolutionem de nouo obtinere, cum abſolutè, & ſimpliciter fuerit abſolutus à ſimplici Sacerdote ex iuriſdictione, quam delegatam habebat pro illo articulo, in quo, vt dicitur, *in Sac. Concil. Trid. ſeſſ. 14.c.7.* nulla eſt reſeruatio, iuxta communem vſum eccleſiæ; ſed à cenſuris reſeruatis, licet tunc
45 vere abſoluatur, ita vt ſi moriatur, vel conualuerit alia abſolutio non requiratur; tamen conualeſcens manet obligatus ſe præſentare illi ſuperiori, cui cenſuræ erant reſeruatæ humiliter ab eo ſuſcepturus mandatum eius, & nouam pœnitentiam, ſi iniungat, & ſi id non faciet, reincidet in eamdẽ excommunicationem, *cap. eos qui de ſent.excommun.in 6. Ita Sot. in 4. diſt.8.quæſt.4.art.4. Nauarr.cap.26.num.26. Auila de cenſur.lib.2.cap.20.num.27.* Suarez *4.tomo diſpu.30.ſect.3. num.6. & 5.tomo diſput.7.ſect.1.num.5. &* Sanch *in ſumma lib.2.cap.13.num.* 27. *qui cenſet eum* Abb. *in cap. de cætero de ſent.excom. & Suar. 5 tom. diſp.2.ſect.1.nu.62.* prædictum,
46 non incidere in eamdem cenſuram numero, ſi impedimento ceſſante nõ ſe præſentauit, nec ob eam cauſam; ſed in aliã ſimilem, ob nouam illam inobedientiam, & dici in tex. in eamdem cenſuram, quia ſimilis eſt, & reſeruata, vt prior

C erat

erat. ita etiam docẽt *Coninch. diſp.14.dubio 16. num. 216.& Bonaci.dicta diſput.1.q.3. puncto 3.num.16. qui alios refert.*

Nono, & tandem eſt notandum, quod ceuſuræ,à quibus iuxta Sac.Conc.Triden. citato loco quilibet ſacerdos eo caſu, po-
47 teſt abſoluere, ſunt ex ſolæ, quæ Sacramentis ab ægro recipiendis, & ſepulturæ eccleſiaſticæ obſtant; Quales ſunt excommunicatio, interdictum perſonale, ſuſpenſio à Sacramentorum prędictorum receptione, & ab eccleſiaſtica ſepultura non autem irregularitas, ſuſpenſio ab ordine, officio, vel beneficio, quia licet non ſic reſtringat Sac. Conc. Trid tamen ratio, quam affert ne hac occaſione aliquis pereat, apertè deſignat ſic limitandum. ita Zambrano *de caſibus articuli mortis cap.4. dubio 4.num. 17. Sanchez dicto lib.2 c.13.num.12. & Bonaci. de cenſur.diſpu.1.q.3. punct.3. num 8.*

An autẽ infirmo, qui non potuit petere abſolutionem peccatorum,poſsit,abſolutio cenſurarum impendi?

Affirmat *Bonacina cit. loco num. 10.ex Suar diſp 7 ſect. 7.nu.7. Nauarr. cap. 27. num. 271. & Reginald. lib. 9. num. 8.* vt recipere poſſit reliqua ſacramenta,ac in loco ſacro ſepeliri ex ratione allata,modo ſit capax reliquorum Sacramentorum.

Idemq.tenet Sanch. loco citato, & ibi etiam dicit, an in eo articulo poſſit clericus abſoluere à cenſuris deficiente ſacerdote, vel laicus,ſi nec etiam adſit clericus, vt per eum.

TERTIA DVBITATIO.

EX quo dictum eſt in præcedenti dubitatione num. 13. huiuſmodi iuriſdictionem fori interni extra Sacramentum Ordinis dari, &c. Quando ergo, quis cenſeatur eam obti-
48 nuiſſe,per collationem ſolum dignitatis, vel muneris eccleſiaſtici; an verò poſt adeptam poſſesſionem eiuſdem dignitatis, vt Epiſcopatus, beneficij, Parochialis, & ſimilium?

Reſp.tunc cenſeri obtinuiſſe hãc iuriſdictionem, quando poſt collationem, etiam poſſesſionem adeptus fuit dignitatis, beneficij Parochialis, vel alterius muneris eccleſiaſtici, per quod competit ex officio cura animarum.ita *Suar. 4.tomo diſp.16 ſect.3.nu.18.*

Sic etiam poſt delegationem, & conceſſionem habentis poteſtatem ordinariam, vel facultatem delegandi, vt dicemus inferius num.55.

QVAR.

QVARTA DVBITATIO.

QVia in eadem ſecunda dubitatione num. 12. diximus hanc iuriſdictionem dari per
49 extrinſecam hominis conceſſionem, ſiue delegationem. Qua igitur forma, vel modo delegetur hæc iuriſdictio pro foro interno.

Dico, quod nulla forma in hoc requiritur, niſi, vt delegans habens legitimam poteſtatem explicet ſuam voluntatem alicui eam delegandi, ſeu committendi, ſiue oretenus, ſiue in ſcriptis, quia per hoc ſufficienter cenſetur conceſſa, ita *Suarez 4. to. diſp. 25. ſect. 1. nu. 14 & alij.*

Sed an licentia tacita, quæ ha-
50 betur ex ratihabitione, ſuffi-
ciat.

Negant *Anton. 3. par tit. 17. cap. 4 Adrian. q. 5. de confeſſ.* & alii, quibus accedit *Suarez dicta diſput. 25. ſection. 1. num. 14.* & mouentur ex eo, quia ſpes futuræ ratihabitionis non ſufficit ad concedendam hanc iuriſdictionem de præſenti, prout neceſſario requiritur, cum Sacramentum pęnitentiæ non pendeat ex futuro euentu, nec dari poſſe exiſtimant ratihabitionem de præſenti, cum ratihabitio proprie reſpiciat tempus futurum.

Alij vero cenſent, ſufficere licentiam tacitam, quę habetur per ratihabitionem de præſenti, quando, ſcilicet, ſciente, & tacente Ordinario, vel Parocho, potentiq. contradicere, quis hanc iuriſdictionem exercet, ſeu audit confeſſionem, quia illa ſcientia, & patientia inducit conſenſum, & legitimam licentiam. ita *Angel verbo confeſſio 3. num. 30. Sylu. confeſſor 1 quæſt 6. Caietan. abſolutio ex parte abſoluentis verſ. licentia. Victoria de confeſſ. num. 153. Sot. 4. d. 18. q. 4. ar 3. Nauarr. cap. 9. num 6. & alij, quos ſequitur Sanchez de matrimon. lib. 3. diſput. 35. num 21. qui addit cum Henriq. lib. 6. de pęnitent. cap. 13. num. 13.* eam præſentiam cum taciturnitate non
51 eſſe approbationem, & licentiam ſimpliciter, ſed pro eo actu, quia licet daret licentiam expreſſam ad audiendam illam confeſſionem, non eſſet licentia ſimpliciter. quamuis *Bonacina de ſacrament. diſp. 7. quæſt. 7. puncto 4. §. 1. num. 14.* dicat, quod taciturnitas, & patientia ſuperioris per ſe loquendo non ſufficit, vt talis ſacerdos validè abſoluat, ſed requiritur ſignum aliquod externum, ex quo ſufficienter colligatur ſuperiorem ratam habere abſolutionem, ſeu facultatem concedere ad abſoluendum.

An autem, ſi Ordinarius, vel Parochus videns, & tacens alienum ſacerdotem audire con-
52 feſſiones ſubditorũ, non conſentit interius, valeant illæ cõfeſſiones.

Negat *Petrus de Ledeſma de matrimon. quaeſt. 45. ar. 5. punct. 3. dub. 4 fol. 192. concluſ. ſecunda*, in ſimili caſu, quando Ordinarius fictè concedit licentiam alicui ſacerdoti audiendi confeſſiones; quia cum dicta licentia inualida ſit, titulus eſt nullus, & in ſimili idem tenet *Medina tract. de confeſſ. quaeſt. de multipl. licen. alien. confiten.* vbi ait, ſi *Prælatus* videns, & tacens alienum ſacerdotem audire confeſſiones, & re vera non conſentiat, nec det licẽtiam, excuſari ratione probabilis ignorantię; at confeſſionem eſſe inualidam defectu iuriſdictionis.

Sanchez tamen *de matrim. lib. 3. diſput. 22. num. 64.* exiſtimat, vtroque caſu, validam eſſe cõfeſſionem; nam primo caſu cõcurrit licentia collata à legitimo ſuperiore, eiuſque nullitas eſt occulta, atque ita adeſt cõmunis error cum titulo præſumpto, ſicuti licentia audien-
53 di confeſſiones conceſſa excommunicato alibi vitando, inualida eſt, ſed dum in hoc loco eſt occulta excõicatio, validæ ſunt confeſſiones auditæ virtute talis licentiæ, ratione communis erroris, vt probat idem *Sanch. diſput. 22. num. 9. & ſequitur* Bonacina *de matrimon. quaeſt. 2. pun. 8. num. 33.* In poſteriori autem, quia ratihabitio de præſenti reputatur in iure, & apud Peritos vera licentia, ſicut licentia expreſſe conceſſa, & ita concurrit titulus præſumptus, & cõmunis error, & eam ratihabitionem de pręſenti reputari legitimam, dictum eſt ſupra num. 51. ex eodem *Sanch. lib. 3. diſp. 35. num. 20.*

Sed vtrum quandoque ſufficiat,
54 vt hæc licentia petite ſit, & nõ obtenta.

Minime fatendum eſt, quia ſola petitio huius facultatis nõ eſt ſatis ab obtinẽdam illam, imò ex illa negatione conſtat, nolle dare facultatem, nec voluntas debita, ſeu potius obligatio volendi in certis caſibus, ſufficit ad conferendam alteri hanc iuriſdictionem, niſi adſit voluntas, quia aliud eſt debere, aliud eſt facere. ita *Suarez 4. tomo diſput. 27. ſect. 4. n 20.*

QVINTA DVBITATIO.

55 QVi poſſint hanc iuriſdictionem fori interni dilegare?

Dico, quod omnes habendes eãdem iuriſdictionem iure ordi-

nario

nario; poſſunt eam delegare, & habentes delegatam cum ſpeciali facultate eam ſubdelegandi, vt dictum eſt ſupra n. 5. Quibus autem poſſint Parochi delegare, dicemus inferius num. 7.

Sed quid ſi aliquis ex prędictis ſit irregularis, an poſſit alteri hãc iuriſdictionem delegare.

Et poſſe, cenſet *Suar. de cenſur. diſput. 40. ſect. 2. nu. 45. & dixi in tract. de obligat. cleric. par. 6. num. 14.*

An autem Parochi non proprietarij, quos Epiſcopi conſtituũt
56 & ad nutum ipſorũ amoueri
poſſunt, vt curã totius Parochiæ regant; vt quia proprius Parochus nõ eſt ſacerdos, vel quia ipſe Epiſcopus eſt immediatus Parochus totius Diœceſis, vel alicuius Parochiæ, poſsint aliis delegare hanc iuriſdictionem, prout poſſet Parochus proprietarius.

Et dicendum eſt, non poſſe delegare omnem curam, ſed ſolum aliquas cauſas Parochialis officij, & ſic poſſent delegare alteri ſacerdoti aſſiſtẽtiam matrimonio, quia ſunt delegati ad vniuerſitatem cauſarum, cum præficiantur ad omnes cauſas Parochialis officii in tota parochia, vt dicemus in cap. ſequenti num. 33. ita *glo. in clem. 1. de priuil. verbo preſbyteri, Nauar. cap. 27. nu. 102. & alij apud Sanch. de matrim. lib. 3. diſp. 31. nu. 13.*

SEXTA DVBITATIO.

57 QVibus poſſit committi, ſeu delegari hæc iuriſdictio in foro interno.

Pro ſolutione præmittẽdum eſt, quod hæc iuriſdictio duobus modis poteſt committi, vel vt ipſemet delegatus illa vtatur, vel vt alijs eam committat, ſeu ſubdeleget. Hoc poſito.

Dico, Primo modo, ſolum delegari poſſe ſacerdoti, cum ipſe ſolum poſſit per ſe exercere actum huius iuriſdictionis, vt dictum eſt num. 11. vt autem recte, & valide fiat delegatio, neceſſe eſt, vt talis ſacerdos ſit idoneus, quoad ſciẽtiam, prudentiam, & probitatem huic muneri neceſſariam, & vt ſit approbatus, iuxta diſpoſitionem Sacri Concil. Trident. *ſeſſ. 23. cap. 15. de reform. Vgolin. de offic. & poteſt. Epiſc. par. 2. cap. 34. Vaſq q. 93. art. 3. dub. 3. & alij.*

Approbatio autem prædicta debet eſſe per examen, aut alia
58 ratione ab Epiſcopo, iam cõ-
firmato, & habente ſubditos, iuxta Trident. cit. aut à Vicario generali, qui perſonã Epiſcopi ſuſtinet, & ipſius vices gerit, aut à Capitulo ſede vacante, quod ſuccedit in iuriſdictio-

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

diſtionem Epiſcopi, *cap. dum olim. de maior. & obed.* aut ab alio habente iuriſdictionem Epiſcopalem in populum exẽptum à iuriſdictione ordinaria, hic enim habet iuriſdictionem Epiſcopalem, conſequenter ad ipſum pertinet approbare ſacerdotes in ſuo territorio. ita *Sanchez lib. 3. de matrimon diſput. 29. num. 14. Reginald. lib. 1 num. 180. Vaſquez quæſt 93 ar. 3 dub. 3. Bonacina de ſacramen. diſp. 5. q. 7. pun. 4. §. 1 nu. 9. & alij apud Sanchez cit.*

Vtrum vero cenſeatur ſacerdos approbatus, & conſequenter
59 idoneus ad audiendas confeſſiones, qui fuit approbatus, & admiſſus ab Epiſcopo ſciente illum non eſſe idoneum.

Suarez diſp. 28 ſect. 1. num. 7. Reginald lib. 1. num. 197. & poſt alios Bonacina citata diſput. 5. quæſt. 7 puncto 4 §. 1. num. 29. probabilius exiſtimant, non cenſeri approbatum, nam Sac. Conc. Trident. dicto cap. *15.* exigit, vt ſacerdos, qui beneficium Parochiale minime habet per examen iudicetur idoneus, hic autem verè non iudicatur idoneus, ſed fictè, cum Epiſcopus interius ſentiat, & iudicet non idoneum; vnde Sacr. Conc. ibi requirere videtur approbationem cum iudicio, & iudicium cum approbatione; id eſt interius iudicari debet idoneus, & exterius approbari, & hanc opinionem ſequitur nouiſſimè *Barth. à S. Fauſto in tract. de indulg. lib. 4. q. 79.*

Sed quid dicendum ſit, quando Epiſcopus iudicat idoneũ aliquem ſacerdotem, & illũ tan-
60 quam idoneum approbat, ſed re ipſa non eſt idoneus; an valida cenſenda ſit talis approbatio.

Et validam eſſe, fatendum eſt, ea ratione, quia Sacrum Concil. requiritur talem approbationem, qua ſacerdos idoneus iudicatur; hic autem idoneus iudicatur, cum Epiſcopus putet ipſum eſſe idoneum, quamuis re ipſa non ſit idoneus. ita *Suarez, Bonacina, & Reginal. locis citatis, quibus accedit Bar. à S. Fauſto cit. q. 80.*

Ad validitatem autem approbationis, non requiritur, vt detur in ſcriptis, cum id non requirat Sacrum Concil. ſed vt gratis concedatur, quamuis ſi gratis non concederetur, valida eſſet; illicitè tamen concederetur, quia Sac. Conc. non irritat approbationem aliter conceſſam, ſed ſolum præcipit gratis dari, vt notant præcitati Doctores, & alij.

Conſultius tamen eſſet in ſcriptis dari approbationem prædictam, vt confeſſarius poſſit

eam

Digitized by Google

eam exhibere, quoties expedierit, aut opus eſſe iudicauerit.

Sed an ſacerdos debeat appro-
62 bari ab Epiſcopo pęnitentis, vel ipſius confeſſarij.

Et in hoc dico, eſſe approbãdum ab Epiſcopo ipſiuſmet confeſſarij, tum quia approbatio eſt actus iuriſdictionis, qui exercetur in ſubditũ; ergo approbatio faciẽda eſt ab Epiſcopo, cui ſubditus eſt confeſſarius, qui approbatur; tum etiam ex declaratione Sac. Cõgr. vt refert *Coninch. diſp. 8. dub. 7. nu. 50.* & ſequitur *Bonacina loco cit num. 15.*

Poſſet quoq. Epiſcopus approbare ſacerdotem alterius diœceſis, ſi aliqua ratione fiat ſubditus ipſi Epiſcopo; vt ſi fiat ei ſubditus ratione alicuius miniſterii, ad quod obligatur in ipſius Epiſcopatu, aut ratione domicilii, aut habitationis pro aliquo tempore, pro quo ſaltem poſſet illum approbare; tũ quia hoc nullo iure prohibetur; tum etiã, quia ſic vſus, & praxis indicat, vt patet in Regularibus, qui licet ſint exẽpti à iuriſdictione Epiſcopi; nihilominus fiunt ipſi aliquo modo ſubditi ratione domicilii, vel habitationis in territorio Epiſcopi, quæ ſubiectio eſt ſufficiens, vt approbentur. ita *Bonacina cit. Reginald. lib. 1. num. 187.* & alii, quibus accedit *P. Alphonſus de Leone de offic. & poteſta. confeſſ. tempore iubilei extraordinar. quæſt. 4. num 28.*

Qua autem pęna puniri debeat Regularis, qui abſque licentia, & approbatione Epiſcopi; fidelium confeſsiones audiret, habes apud D. *Ricc. par. 2. dec. 145.*

Eſt tamen notandum, quod approbatio Epiſcopi, non eſt de-
63 legatio iuriſdictionis, ſed aliquid præuium ad illam; cũ approbatio nil aliud ſit, quam quædam publica ſentẽtia, ſeu authentica conteſtatio de ſufficiẽtia talis ſacerdotis ad audiendas cõfeſſiones, quam ſacrum Concil. Trid. voluit eſſe neceſſariam diſpoſitionem, vt ſimplex ſacerdos ſit proxime capax huius iuriſdictionis, & eligibilis per priuilegia; Ideo poſſet Epiſcopus aliquem approbare, & ei nõ delegare iuriſdictionem; nam conceſſio iuriſdictionis, eſt veluti quædã gratia, quam liberaliter facit Epiſcopus. Approbatio vero, eſt veluti opus iuſtitiæ, vel poſſet aliquem ſimpliciter approbare, & ei delegare iuriſdictionem ad tempus, vel vita ſua durante, & tunc licet per mortem Epiſcopi ceſſet iuriſdictio, non tamen approbatio. ita *Suarez 4. tomo diſput. 28.*

ſect.

ſect.4.num.22. & per Bonacin. cit.quaſt.7.pun.4. §.1.num.31. Coninch.de pœnit. diſp. 8. *dub. 7.num.49.& alios.*

An autem huiuſmodi approba-
64 tio ſemel conceſſa reuocari
poſſit.

Dico, cum *Suarez dicta diſp.* 28. *ſect.8.nu.1.Vaſquez q.93.ar.2. dub.4.Bonacin.de ſacram. diſp. 5.quaſt.7. pun.4. §.1.num.16.* approbationem prædictam poſſe reuocari, donec tamen reuocetur ſemper durare, ita vt nec per mortem concedẽtis extinguatur; ſicut de præſentatione mendicantium facta Epiſcopo, docuit N*auarr. c.27.nu.266.* & ratio eſt, quia hæc non ſolum eſt gratia, ſed etiam iuridica declaratio, quæ ſuam vim retinet, quamdiù nõ reuocatur; poſſet tamen reuocari ex iuſta cauſa, vt tradunt Suar. & Bonacin.cit.loc.cum fundamentum talis approbationis nõ ſit immutabile, nam fundatur in ſcientia, moribus, & alijs conditionibus neceſſarijs ex parte cõfeſſoris ad hoc miniſterium conuenienti modo exhibendum; poteſt autem ſacerdos mutari, quoad hæc omnia.

Et confirmatur à ſimili, ex *capit. accepimus de ætat. & qualitat.* in illis verbis [niſi fortè poſtquam promoti fuerint, reddiderint ſe indignos:] poſſet igitur, qui idoneus erat, fieri non idoneus, ergo, & approbatio eius reuocari.

Vnde nouus Epiſcopus, vt ſuæ conſcientiæ ſatisfaciat, poſſet
65 vocare ad examen omnes ap-
probatos à prædeceſſore, & quod idoneos non repererit reprobare, atque ita, approbationes reuocare, vt per Suar. loc. cit. qui hunc modum, ait, non tamen facile eſſe admittẽdum in eodem Epiſcopo, qui approbationem dedit, quamquam in rigore habere videtur hanc poteſtatem in ſuos ſubditos, quod ex *Bulla Pij Quinti, edita in anno 1571. incip.Romani Pontificis*, colligi Poteſt; nam ſpeciali priuilegio conceditur, ibi, Mendicantibus, vt ſemel tantum ab eodem Epiſcopo examinari poſſint, ergo ſecluſo priuilegio habet Epiſcopus hoc ius, vt ibi ſupponi videtur. Quod ſi approbatio conceſſa fuerit ſine præuio examine, poſſet etiam Epiſcopus ſemel à ſe approbatos in examen vocare; imò etiam, quoad Mendicantes hoc videtur ſupponi in dicta *Bulla Pij Quinti, ibi. Qui ſemel ab Epiſcopo præuio examine approbati fuerint, &c.* & ſic, quod à ſucceſſore Epiſcopo, pro quiete ſuæ conſcientiæ poſſent, etiam Regulares de nouo examina-

ri,

Digitized by Google

ti, vt per *Suarez loco cit. nu.5.* & ſequuntur Campanil. *in diuerſorio rubr.* 12. *cap.13.num.70.& Miranda in ſuo manuali q.45.ar.7.concluſ.vnica tom.1.*

Intellige autem de Regularibus, qui ſecularium, etiam Sacerdotum confeſſiones audire intendunt, qui ab Epiſcopo illius diœceſis, in qua audituri ſunt confeſſiones ſunt approbãdi, iuxta diſpoſitionem præfatam Sac. Conc. Trident. nam Religioſorum confeſſarius a ſuo Superiori eſt approbãdus, vt per *Eman Sà ver. confeſſor num.4.& D.Ric.p.4. dec. 326. num.6.*

Quæ Bulla Pij V. eſt in viridi obſeruantia, nec fuit reuocata per reductionem priuilegiorũ ad terminos S.Conc. Trid. per Greg. XIII. fel. rec. ſicut declarauit Sacra Congregatio, vt referunt Campanil. *loc. cit. & Nouar. concl. 2. de confeſſ. ſacram. &c.*

Henriquez tamen in ſumma lib. 6. de pœnit. c.6.§.6. cenſet ſucceſſorem non poſſe reuocare, niſi exiſtente cauſa, illaq; cognita, & ꝓbata, nominatimq; facta, itaut neq. generalis ſufficiens ſit reuocatio; & notat etiam P. *Alph. de Leone d. q. 4. nu.31.*

Pro corroboratione cuius opinionis refert Nouar. loc. cit. declarationem Sacræ Cõgreg. ſequentis tenoris.

Cum Sacra Congregationi Cardinalium negotijs Epiſcoporum, & regularium præpoſitorum innotuerit confeſſarios regulares grauiter conqueri, quod ab Archiepiſc. Epiſcop. locorumuè Ordinarijs ab audiendis confeſſionibus, quauis de cauſa diſcriminatim ſuſpendantur, & propterea ſæpe contingere, vt ab eiſdem Archiepiſ. Epiſcop. & locorum Ordinarijs, omnibus ſimul vnius conuentus confeſſarijs cõfeſſiones audiendi facultas adimatur. Illuſtriſſimi Patres rati vix fieri poſſe, vt hæc ſine ſcãdalo, magnaq. animarum pernicie contingant re mature perpenſa ad omnem ſcandali materiam ſubmouendam, & quo magis ſpirituali piarum mentium conſolationi conſulatur, ſtatuunt, ac decernunt Archiepiſcopis, Epiſcopis, alijsq. Ordinarijs locorum ad quos confeſſarios Regulares alias ab ipſis libere approbatos ab audiendis cõfeſſionibus ſuſpẽdere poſt hac minime licere niſi ex noua cauſa, eaq. ad confeſſiones ipſas pertinentes, aut ob non ſeruatum interdictum ab ipſis Ordinariis poſitum. Statuunt inſuper eoſdem Archiepiſcopos, Epiſcopos, locorumq. Ordinarios confeſſiones audiendi facultatem omnibus ſimul vnius conuentus regularibus confeſſariis eadem ſa-

cra Congregatione inconſulta nullo pacto adimere poſſe. Quod quippe decretum, vt ijdem Illuſtriſsimi Patres opportunum, & neceſſarium duxerũt, ita inuiolabiliter iubent obſeruari. Romæ 20 *Nouembris* 1615. A *Mar.Epiſ Hoſt. Card. Gall.* V.*Theatin.Secr.*

Eſt tamen obſeruandum, quod Regulares ad confeſſiones ſe-
66 cularium audiendas, non ſolũ poſſunt ab Epiſcopo, & Examinatoribus approbari generaliter; ſi idonei reperti fuerint, ſed etiam ſi nõ adeo idonei reperiuntur, ſi petierint ſe admitti arbitrio Ordinarij, relinquitur ipſos cum limitata facultate, prout magis expedire videbitur, probare, & admittere; hoc eſt, ad determinatum tempus, ad certum locũ, & ad certum genus perſonarum, vt declarauit Sacra Congregatio, ita *Gutt.canon.queſt. lib.*1.*cap*,27.*num.*18. *Mirand. in d.manual.prelat.q.*45.*ar.*10 *concl.*1.*& Suar.d.diſp.* 28.*ſect.* 7.*dub.*6.

Eſt quoque obſeruandum, Religioſum approbatum in vna diœceſi, non cenſeri approbatum in alijs diœceſibus; vt tradunt *Sylueſt. confeſſ.* 1. *§.* 14. *Eman.Sà eod.verb.n.* 5. *& per* Ioa.*Crux de ſtat.relig.lib.*2.*c.*6. *dub.*5.*& Bar.à S.Fau.l.*4.*q.*75

Et hodie ex cõſtitutione S.D.N. D.Vrbani Papæ VIII.12.*Septembris* 1628. ſunt reuocata omnia priuilegia quibuſuis Religioſis, Societatibus, &c. audiendi ſecularium cõfeſſiones abſque Ordinarij examine, & approbatione.

Item eſt obſeruãdum, quod Moniales, quibus virtute iubilei conceditur facultas eligendi ad libitum cõfeſſarium ab Ordinario approbatum, nõ poſſent eligere confeſſarium ſimpliciter approbatum, non autem quoad Moniales, abſque expreſſa Ordinarij licentia, cũ ſit prohibitus acceſſus ad Moniales, vt tenent *Suar.d.diſp.* 28.*ſect.*3 *nu.*3.*Rodriq. in ſumma p.*1.*c.*60.*num.*4.*Barth.à S. Fauſto in tract.de indulg lib.*4 *q.*78. *P. Alph.de Leone de offic. confeſſ. temp.iubil. extraor.q.*2. *nu.*15.*& alij*, prout ſic ẽt fuit reſolutũ in facti contingentia in Curia Arch.Neap.vt teſtatur D.*Ric.p.*4.*dec* 326.licet aliter ſentiãt *Bonac.de ſacr. diſp.* 5.*q.*7.*pun.*4.*§.*1.*nu.*22. *& alij.*

Secundo modo, poteſt alicui cõmitti hæc iuriſdictio, nõ vt per
67 ſe illa vtatur, ſed vt eam alijs committat, licet hæc non videatur proprie delegatio iuriſdictionis, cum delegatus ſit ad exercẽdam iuriſdictionem, & ſic eam habet Vicarius Epiſcopi, nondum ſacerdos, qui eam exercere nõ poteſt, cum

careat

careat ſacerdotali charactere, ſed tantum alijs Sacerdotibus delegare, ita *Suar.4.to.diſp.25. ſect.2.n.2.*

Eſt tamen aduertendum, quod hęc iuriſdictio valide non poteſt delegari ſuſpenſis à iuriſ-
68 dictione, vel excommunicatis vitandis, vt etiam dicemus nu. 81. prout, nec habens ordinariam, eam poterit validè exercere, vel delegare, ſi eodem impedimento fuerit detentus, vt dixi in *tract. de oblig. cler. p. 3 n.88. & par.4.nu.26. & per Bonaci. qui alios refert in tract. de cenſu. diſp.2.q.2.pun. 4.n.3.*

An autem poſſit eadem iuriſdi-
69 ctio valide delegari alicui Sacerdoti irregulari.

Affirmat Suar.5.tom.d.40.ſect.2. nu.45. & dixi in tract. *de oblig. cler.par.6.nu.* 14. cum non ſit incapax talis iuriſdictionis, neque ſit aliquod ius, quod illam delegationem nullam, & irritã faciat; ſed ſolum poſſet eſſe inualida, ſi per deceptionem obtineretur, vel per ſubreptionem, tanquam gratia ſubreptitie obtenta, quamuis ordinariam iuriſdictionem de nouo non poſſet obtinere, cũ non poſſit ei valide conferri beneficium, officium, ſeu prælatura.

Habentem verò hanc iuriſdictionem ordinariam, ſiue delegatam ante irregularitatem, exiſtimat, illam non amittere abſolutè, & ſimpliciter ipſo facto per irregularitatem: ſed non poſſe licitè illa vti per ſe ipſum, abſoluendo Sacramentaliter à peccatis, cum ſit priuatus ordinis executione: & non poteſt vti illa iuriſdictione, quin ordine vtatur, & ſaltem grauiter peccaret, ex hoc capite, licèt probabilius cenſeat, validam eſſe talem abſolutionem, quantum eſt, ex parte eius, ideſt ſi in pęnitente non inueniat obicem contrarium ſubſtantiæ Sacramenti; nam nihil deeſt ex parte miniſtri, quod ſit de ſubſtantia, & valore talis abſolutionis, ideo licet ſit prohibita, erit valida; ſicut eſt valida conſecratio, & adminiſtratio cuiuſcunque alterius Sacramenti, ita *Suarez loc.cit.* Qui num.*46.* probabilius idem dicendum eſſe cenſet de ſuſpenſione ab ordine, nam ſi præciſa ſit, non impedit executionem iuriſdictionis, ſed ordinis tantum; & ideò neque hanc iuriſdictionem tollit, ſed ſolum concomitanter prohibet talem illius vsũ, quod non ſatis eſt ad irritandum actum. Idemque iudicat dicendum de interdicto perſonali Sacerdotis abſoluentis, quia ſecluſa excommunicatione, non videtur per ſe tollere iuriſdictionẽ; nam talis inter-

dictus, ſi ſit ordinarius, poteſt ſuam iuriſdictionem delegare, & alios actus iuriſdictionis validè exercere, & nullum eſt ius quod tribuat hunc effectum tali cenſurę ſecundum Suarez loco cit. licet *Bonacina de ſacram. diſp. 5. q 7. punct. 4. §. 1. nu.* 8. ſimpliciter dicat iuriſdictionem, tam ordinariam, quã delegatam impediri per ſuperuenientem excommunicationem, vel ſuſpenſionem, vel per interdictum ab officio, vel iuriſdictione, modo, qui huiuſmôdi cenſura detinetur vitandus ſit, in tantum, quod non poterit valide actus iuriſdictionis, tàm ordinariæ, quàm delegatæ exercere, & conſequenter neque abſoluere extra mortis articulũ, niſi adſit communis error, & titulus coloratus, vt dicemus inferius num. *83*.

Eſt quoque obſeruandum, quod Parochus non poteſt ſuam iuriſdictionem delegare pro ſuis ouibus, niſi aliis Parochis, vel
70 Sacerdotibus approbatis ab ordinario, iuxta diſpoſitionem S.C. Trid. dicta *ſeſſ. 23. c. 17. de reform.* Vnde à fortiori, non poterit eam delegare alicui, qui dimiſerit beneficium Parochiale, quia Concilium requirit, vt habeat beneficium; nec Parocho, qui fuerit inſufficiens declaratus à ſuo Epiſcopo, ex defectu ſcientiæ, vel morum, & propterea eum
71 prohibuit, & dedit ei coadiutorem, (nam aliàs pro ſolo arbitrio Epiſcopus non poſſet priuare Parochum hac approbatione dum beneficium retinet, cum illam habeat à iure communi) quia non cenſetur expoſitus, nec idoneus, & licet non ſit beneficio priuatus, eſt tamen iuſte impeditus, Cõcil. autem debet intelligi de habente benefic. & vſum eius ſine iuſto impedimẽto, neque etiam Sacerdoti approbato
72 ad tempus, vel pro certis perſonis, quia eo tempore tranſacto, & præter illas perſonas, non cenſetur approbatus ab ordinario, ita *Suar. 4. tom. diſp. 28. ſect. 4. nu. 12 & 20. & ſect. 7. nu. 3. Rodriq. tom. 1. c. 60. nu. 4. Ric. dec. 34. p. 4. & alii apud Bonacin. de ſacram. diſp. 5. q. 7. pun. 1. §. 1. nu. 24.*

Quibus autem Parochis, & Sa-
73 cerdotibus approbatis, poſſit hanc iuriſdictionem delegare, diſſentiunt doctores.

Nam Suar. cit. diſp 28 ſect. 4. n. 17 exiſtimat poſſe Parochum ſuã iuriſdictionem delegare omnibus Parochis, etiam alterius diœceſis cum Conc. Trid. indefinite loquatur, ſed non omnibus Sacerdotibus approbatis ab alio ordinario, quam ab ordinario loci, vbi erit exercẽda

da hæc iuriſdictio ; Cur autem poſſit omnibus Parochis, non autem omnibus ſacerdotibus approbatis iuriſdictioné prædictam delegare, cum Concil. indefinitè loquatur de vtriſq; non reddit diſparitatis rationem.

Guttierez verò lib. 1. canon. quæſt. c. 27. nu. 21. cui accedit Garcia p. 5. c. 8 num. 132. cenſet eam delegare poſſe Parochis tantum eiuſdem diœceſis, vbi delegans habet beneficium Parochiale, nõ autem aliis Parochis extra diœceſim; & ſacerdotibus tãtum approbatis ab Ordinario loci, vbi exerceri debet hęc iuriſdictio, & pro roboratione huius opinionis referũt idem *Gutier. & Eman. Rodriq. in expoſ. Bulla §. 5. & Gar. cit. & n. 87.* duas reſponſiones Sacrę Congr. quarum prima eſt in hęc verba. *An obtinens Parochiale beneficium, vbique cenſendus ſit idoneus*
74 *abſque alia Epiſcopi approbatione, ita quod audire poſſit confeſſiones eorum, qui non habent priuilegium, ſed Parochorum conſenſum Congregatio reſpondit, non poſſe.* Secunda eſt in hęc verba, *Congregatio Concilii reſpondet, approbatum ab alio, quã à Valentino Epiſcopo in diœceſi Valentina, nõ cenſeri approbatum ab Ordinario.* ita etiam docet *Vgolin. de offic. & poteſt. Epiſ. p. 2. c. 34.* dicẽs eſto Sacerdos ab alio alterius diœceſis Ordinario ſit approbatus, ſi in alia diœceſi pęnitentię Sacramentum adminiſtrare velit, probatus etiam ab Ordinario eſſe debet, alioquin ſi contrarium diceremus, in vna diœceſi approbatus, in toto orbe terrarum probatus eſſet, quod abſurdum eſſet, & idcirco non dicendum, *l. nam abſurdum ff. de bon lib.*

SEPTIMA DVBITATIO.

75 QVam ſit durabilis hæc iuriſdictio?

Dico, quod ordinaria durat, donec, quis retinet dignitatem, vel munus eccleſiaſticum, cui eſt annexa ea iuriſdictio; in tãtum, quod nec morte concedentis expirat, cum ſit gratia facta, excepta ea, quę fuit conceſſa Vicario Epiſcopi, ex quo coheret iuriſdictioni Epiſcopi tanquam acceſſoria, & extincta principali, extinguitur acceſſoria. ita *Sanchez lib 3. de matrim. diſp. 39 num. 13. Suar. diſp. 28 ſect. 8 & alii.*

Delegata vero iuriſdictio, ſi fuerit conceſſa ad tempus præfi-
76 xum, pro illo tempore durabit, ſed ſi fuerit conceſſa abſq; temporis limitatione, durabit vſq; adeo non fuerit reuocata, *Suar. cit. Vaſq. q. 93. art. 3. dub.* 5.

5.nu.2. Zerola in prax. de pœniten.c.16.quæſit.2. Bonacin.de ſacram.diſp.5.q.7.pun.3. nu.2. & punct.4.§.1.n.7.

Quid autem dicendum ſit, de cōceſſa ad beneplacitum dignita-
77 tis,vel perſonæ concedentis.

Pro ſolutione dico,quod ſi fuerit conceſſa ad beneplacitum cōcedentis,eius morte extinguitur; Secus verò ſi ad beneplacitum dignitatis. ratio diuerſitatis eſt, quia morte perit voluntas perſonæ,non autem dignitas,quæ eadem in ſucceſſore reputatur.

Quod intelligendum eſt,ſi dignitas perpetua ſit, & ſucceſſorē habens, non autem ſi nō eſſet perpetua,vt eſt legatus Pontificis,& Vicarius Epiſcopi,quibus mortuis, vel ceſſantibus ab officio extinguitur eorum dignitas,vt etiā dicemus cap. ſeq.num.*136*.& 140.ita *glo.in cap. ſi gratioſè de reſcrip. in 6. Couar.lib.3.var.reſol.c.15. nu.4.Sanch.lib.3.de matr diſp.27. nu.8.& diſp.28.nu.50.Suarez de legib lib.8.c.32.nu.2. & alij.* Quamuis ſi prædicti gratiam concederent ſimpliciter,abſq; temporis limitatione,non expiraret per obitum; vel finito eorum officio,vt tradit Sanch. dicta diſp.28.num.*84*. & dicemus cap.ſeq.nu.*151*.

An autem ſi talis iuriſdictio, & facultas fuerit conceſſa pro vno anno ad beneplacitum, expiret,ſi intra annum concedens moriatur; ſic etiam an elapſo prædicto anno expiret, ſi cōcedens viuat; an vero duret, quoad vixerit concedens, vel vſquequo ab illo non reuocetur.Applicanda ſunt,quæ dicemus in ſeq.cap.n. 140.

Sed quid ſi hęc iuriſdictio delega-
78 ta,fuerit reuocata, & ignoretur talis reuocatio.

Et dicendum eſt, non eſſe irrita, ſed ad huc valere geſta per talem cōfeſſarium,quando adeſt communis error, & communiter ignoretur talis reuocatio, vt tradunt paſſim Doctores ex *l. Barbarius ff. de off.Præt.* quia dum concurrit communis error, & titulus à legitimo ſuperiore collatus, eiuſque extinctio eſt occulta, Eccleſia ſupplet iuriſdictionē, ita *Leſſ.lib.2 cap.29 dub.8.Bonacin. qui alios refert,de pœnit. diſp.5.q 5.ſect.2.pun.3.Suar.4. tom.diſp.26.ſect.2.& alij*. Qui idem dicunt, quando adſunt, duæ opiniones probabiles de iuriſdictione confeſſarii,quarū vna defendit Sacerdotem habere poteſtatem abſoluendi, & illi opinioni adheret Sacerdos, cum militet eadem ratio.

Si vero talis iuriſdictio abſoluendi erat limitatè conceſſa per annum,ipſo expleto,aliqui dicunt

eunt ad huc valere geſta per ipſum concurrente communi errore, vt per *Henriq. lib. 6. c. 6.* quamuis contrarium ſentiat *Maſcar. 1. to. concl.* 138. & alij quibus accedit *Bonac. de matr. q. 2. pun.* 8. *nu.* 29. ex eo, quia non videtur adeſſe ſufficiens titulus, cum potius ſit contra formam datam.

Sed vtrum ceſſet hæc iuriſdictio
79 ordinaria, vel delegata, per delictum hæreſis.

Thomas Sanch. in ſum. to. 1. *lib.* 2. *c.* 9. *nu.* 10. exiſtimat, quod minime ceſſat, donec talis hæreticus nominatim denuncietur excommunicatus, prout dicemus de iuriſdictione in foro externo, in cap. ſeq. num. 86. & per *Bonaci. de legib. diſp.* 3. *q.* 4. *pun. vlt.* §. 5. *nu.* 8.

Sed an duret hæc iuriſdictio in delegato, ſi delegans poſt delegationem fuerit ſuſpenſus à
80 iuriſdictione, vel excommunicatus vitandus.

Dico, hoc caſu durare delegati iuriſdictionem, in hoc foro cõſcientiæ, nec eſſe ſuſpenſam, etiam re integra, prout eſt ſuſpenſa iuriſdictio in foro externo, vt dicemus in cap. ſequenti num. 118. cum ſit gratia iam facta, vt dicemus in ſequenti dubitatione: ſecus autẽ
81 eſſet dicendum de eadem iuriſdictione delegata, poſtquam delegans fuerit prædictis cenſuris innodatus vitandus; cum tunc nulla ſit huiuſmodi delegatio. ita *Suar. 4. tom. diſp.* 26. *ſect.* 3. *n.* 10. *& alij.*

Si vero habens hanc iuriſdictionem ordinariam, vel delegatã, fuerit cenſuris innodatus vi-
82 tandus; non poterit, nec licitè, nec validè illam exercere, vt per Doctores communiter, quibus accedit *Bonacin. de ſacram. diſp.* 5. *q.* 7. *pun.* 4. §. 1. *nu.* 8. & dictum eſt ſupra num. 68. vbi etiam de irregulari, ſuſpẽſo ab ordine, & interdicto perſonaliter.

An autem abſolutio à tali Confeſſario ordinario, vel delegato data, valeat.

Reſpondetur valere, ſi in eo loco communi errore habebatur pro vero confeſſario, nec credebatur excommunicatus vitandus, nec pœnitens ſciebat illum eſſe excommunicatum, quia hoc caſu Eccleſia ſupplet iuriſdictionem, ita *Sanchez lib.* 3. *diſp.* 22. *num.* 46. *Reginal. lib.* 1. *nu.* 117. *Bonacin.*
83 *de matrim. q.* 2. *pun.* 8. *nu.* 31. *& alij*, qui tamen exiſtimant, pœnitentem nõ eſſe validè abſolutum, ſi ſciebat prædictum confeſſarium eſſe vitandum, quamuis in eo loco haberetur pro legitimo Confeſſario, & non vitando, & hoc non defectu iuriſdictionis, cum Sacerdos eo caſu illam habeat per erro-

errorem communem,cū titu-
lo colorato; ſed ratione parti-
cipationis in diuinis cum ex-
communicato vitando; parti-
cipans enim cum tali excom-
municato in diuinis, p.m.niſi
excuſetur ratione neceſſitatis,
vel alio iuſto titulo,vt per eos

Quid autem,ſi hęc iuriſdictio fue-
rit delegata ad tempus, an eo
84 tempore tranſacto duret, re
non integra;hoc eſt, an exer-
ceri poſſit cū aliquo, qui ante
quam tempus conceſſæ iuriſ-
dictionis expiraret,cepit con-
feſſionem,& aliqua iuſta cauſa
eām non compleuit.

Affirmat probabiliter *Petrus de
Ledeſma in ſum.ſacram.cap.12.
poſt quintam concluſ. dub. 2.
quem refert Sanch.in ſum.1.to.
lib.2.c.13.n.* 15. quia nō ceſſat
iuriſdictio confeſſoris, quoad
confeſſiones ceptas, ſicuti iu-
riſdictio delegata in foro ex-
terno non ceſſat per mortem
delegantis, re non integra,vt
dicemus in ſequenti cap. dub.
10.nu.*93*.& *115*.ita etiam nec
iuriſdictio fori interni.

Quid vero dicendum ſit, de di-
ſpenſationibus,quæ Confeſſo-
ri expediendæ committuntur
in foro conſcientiæ per ſacræ
85 pœnitentiariæ reſcriptum,
vbi pęnitēs ſemel literas præ-
ſentauit alicui confeſſario, An
poſſit eo dimiſſo alterum eli-
gere,ſi pronunciauerit diſpen-
ſationem eſſe ſubreptitiam,
& an idem confeſſarius poſ-
ſit diſpenſationem ipſam, re
melius inſpecta,mutata ſentē-
tiā exequi. dicemus oportu-
niori occaſione in ſeq cap.nu.
212.

OCTAVA DVBITATIO.

86 AN huiuſmodi iuriſdictio
fori interni delegata ex-
piret morte Epiſcopi, vel eius
amotione concedentis.

Quidam eam expirare exiſtimāt,
& ducūtur ex eo,quia hęc po-
teſtas eſt delegata ad exercen-
dam iuriſdictionem, & res eſt
integra,quoad omnes eas per-
ſonas, quorum confeſſiones
non ſunt ceptæ audiri; at po-
teſtas iuriſdictionis delegatæ,
perit morte concedentis re
integra,vt dicemus c.ſequenti
dub.10.nu.115.ergo. ita *Pa-
ludan.4.17.q.4.ar.vlt. concl.7.
n.25.& D.Anton.3.par.tit.17.
cap.9.*

Sed quamuis hæc opinio proba-
bilis ſit, tamen probabilius
eſt, eam iuriſdictionem non
expirare, ſiue conceſſa ſit ab
Epiſcopo, ſiue à quouis alio
Ordinario potente eam con-
cedere;nam omnia iura deci-
dentia poteſtatem iuriſdictio-
nis delegatæ perire, morte
delegantis, re integra, agunt
de poteſtate cōtentioſa, qua-

lis

lis non eſt hæc : illa enim non computatur inter gratias, ſed inter literas iuſtitiæ;hęc autem inter gratias,quare eius duratio,non eſt metienda iuxta literarum iuſtitiæ naturam,quæ gratiæ ſi factæ ſunt, non expirant concedentis morte, & confirmatur,quia & ſi licentia audiendi confeſſiones, ſit in pœnitentium fauorem, cōputatur merito inter gratias factas, quia,cum non concedatur reſpectu perſonæ determi-
87 natæ,in peculiarē illius fauorem, ad ipſiuſuè petitionem, reputatur potius gratia facta ipſiſmet ſacerdotibus, vtpote, quæ in maximum eorum fauorem redundat, & ſtatim, ac ipſis conceditur, eſt perfectè conceſſa à nulliuſque executione depēdens,quæ gratiæ factæ definitio eſt : at gratia facta non expirat concedētis obitu, licet res ſit integra, vt dicemus in cap.ſequenti num. 136. Denique quia ita praxis ipſa teſtatur,quippe Epiſcopo mortuo, ſolent confeſſarij ab
88 ipſo expoſiti audire cōfeſſiones,donec licētia, ſeu delegata iuriſdictio à capitulo, aut à ſucceſſore Epiſcopo reuocetur,ita *Henriq.lib. 6. de pęnit. c.6.nu.7.Graff.deciſ. aur.lib.1. c.13.nu.49.Sayr. de cenſ. lib.7. c.14.nu.7.Sanch.lib. 8. de matr. diſp.28.n.72.Garc.p.6.c.2. nu. 320.Campanil. in diuerſ. rubr. 12 c.13.nu.69. Domitius Chamerota de ſacram. tract.7.de confeſſ.dub.27.fol.488. Barboſ. de off.& pot.Epiſ.p.2.alleg.25. nu.21.& alij.*

Hinc ſit,quod Religioſus, qui ſemel fuit generaliter approbatus,ſi recedat à diœceſi, in qua
89 fuit ſimpliciter approbatus, & poſtea iterum redeat, non tenetur nouam quærere approbationem, & licentiam, etiam ſi interim fuerit mutatus Epiſcopus in illa diœceſi, modo non fuerit reuocata, ex iuſta cauſa, vt diximus nu. 64. ita *Beneuen.in prax.de ſacram. pęni.c 16.quæſit.2.verſ.5.* Bar*boſ.cit.loc.Zerol.in prax. de ſacram.pęni.c.16.quæſit.2 & alij apud Bonaci.de ſacr.diſp.5.q.7. pun.4.§.1 n.16.*

An autem idem dicendum de Pa-
90 rocho delegante alteri Parocho, vel ſacerdoti approbato, iuxta relata num.73.

Negat P*alud.diſt.17.q. 4. nu.* 25. Id autem affirmare non audet *Suar.4.to.diſp.26 ſect 3. n* 12. ſed ait conſulendam eſſe conſuetudinem, quia videtur hoc pendere ex tacita,aut expreſſa Epiſcopi voluntate.

Sanch.vero li.7.diſp 28 n 7.in fi. exiſtimat caſu, quo Parochus
91 poſſit dare eam licentiam,nō expirare concedentis morte, quia eſt gratia facta, ac proin-

de eius naturam ſequitur. Denique *Garc. tit. c. 2. n. 325.* ſimpliciter ait, idem eſſe in iuriſ-
92 dictione à Parocho delegata ad audiẽdas confeſſiones ſuorum ſubditorum, ac delegata ab Epiſcopo, cum talis delegatio habeat rationẽ gratiæ.

NONA DVBITATIO.

AN hæc iuriſdictio fori interni exerceri poſſit extra territoriũ erga ſubditos propriæ diœceſis; & ſic an poſſit
93 Epiſcopus, vel Parochus, vel alter Sacerdos abſoluere extra diœceſim, in qua fuit approbatus.

In hac dubitatione communiter Doctores docent, poſſe Epiſcopum, aut Parochum abſoluere ſuos ſubditos inuentos, vel ſecum ductos extra diœceſim. Ratio eſt tum, quia, cum *in cap. omnis vtriuſque ſexus de pœnit. & remiſſ.* fiat mentio ſacerdotis, cui peccata confitenda ſunt, non vero fiat mentio loci, ſequitur, non eſſe determinatum locum, & territorium, in quo ſubditi poſſunt ſuo Epiſcopo, vel Parocho ſua peccata confiteri, tum etiam, quia hæc iuriſdictio, quæ abſq; ſtrepitu iudicii exercetur, poteſt extra territorium, & diœceſim exerceri, argum. *text. in cap. fi. de off. deleg. ita Sanch. de matr. lib. 3. diſp. 34. nu. 2. Suar. 4. to. diſp. 25. ſect. 1. nu. 17. de Graff. in pract. caſ. reſeru. lib. 1. c. 4. nu. 57. Coninck. diſp. 8. dub. 3. n. 22. Ledeſ. 2 p. q. 7. ar. 5. dub. 9. & alij communiter.*

Et aduertendum eſt, quod ſi Parochus, qui habet caſus reſer. audit ſuum ſubditum, in alieno Epiſcopatu, caſum habentem, ibi, reſeruatum, ſed non reſeruatum in Epiſcopatu Parochi, poſſet eum abſoluere, quia, cum hic Parochus, abſol uat auctoritate ſui Epiſcopi, ſubditum ſuum legitimè confitentem, & caſus à ſuo Epiſcopo non ſit reſeruatus, validè abſoluit. ita *Poſſeui. de off. curat. c. 7. num. 49.* quem etiam refert, & ſequitur *Barboſ. p. 3. alleg. 52. n. 16.*

De alijs autem confeſſariis habentibus hanc delegatam iuriſdictionem, diſſentiunt Doctores.

Aliqui enim putant, non poſſe extra diœceſim, in qua fuerunt approbati, exercere hanc iuriſdictionem, & abſoluere, vt tenent *Silu. verb. confeſſor. 1. quæſit. 14. Zerol. de ſacr. pœnit. in prax. c. 16. quæſit. 3 cum pleriſque alijs relatis per Sanch. d. diſp. 34.*

Alij vero contrarium cẽſent, rationibus ſuprà adductis, cum hæc iuriſdictio ſit ſuper perſonam ſubditam, quæ iudicanda eſt

eſt abſque ſtrepitu iudicij, & ideo,qui eam habet, ſiue iuriſdictionem ordinariã,ſiue delegatam,poterit erga ſuos ſubditos,vbicumque voluerit, illam exercere,& ius dicere. ita tenent *Ledeſ.d.q.7.ar.5.dub.9. Angles Flor.1.par.q.3.de confeſſ.ar.8.dub.4.fol.295. Victoria ſumma de confeſſ.num.151. Sotus 4.diſt.18.q 4.ar.3.Sanch. dict.l.3.diſput.34. num. 2. Bonacina de ſacr.diſp.5.q.7.pun. 2.nu.10.& de legib.diſp. 1.q.3. pun.6.num.9 Coninch.cit.loco, Suar.d.tom.4.diſp.35.ſect. 1.n. 17.& alij*.

Et eſt notandum,quod habentes hanc iuriſdictionem,ſicut poſ-
94 ſent intra territorium, in foro pœnitentiæ, ſuos ſubditos abſoluere ab excommunicatione minori, & à maiori lata in iure,& nõ reſeruata, vel ab homine generaliter, & nõ reſeruata ſatisfacta parte, vt tradunt *Sotus diſt.22.q.2.ar. 3.&* alii, & notat *Molſ. in ſumma tract.7.c.6.nu.60.* nam ab excommunicatione lata ab homine contra particularẽ perſonam nõ abſoluit, niſi excõmunicator,vel ſucceſſor eius, aut ſuperior, qui non abſoluit irrequiſito excõmunicatore, ſi ex officio procedit,ac etiam parte citata, ſi ad eius inſtantiam fuerit lata,vt per *Abb.in cap.per tuas de ſent. exco. Tol. lib.1 c.17.num.9.Vaſq.dub.10 nu.8.Valen.4.to.d.7.q.17.pun. 8.Bonaci.de cenſur.diſp. 1.q 3. pun.1.nu.5.& alios.* ita etiam poſſent extra territorium, ſecundum Eman. *in bulla § 9. num. 54. & alios*. Quamuis per ſuperiorem poſſit, quis à cenſuris abſolui,etiam extra diœceſim ſine ſtrepitu iudiciali in foro conſcientiæ, vt dicemus in ſequenti cap.num. 58. Sed vt aduertit *Garc.de beneſ.p.5. c.8.num. 132.* ſtante decreto S.C.*Trid.ſeſſ.25.c.15. de refor.*
95 iſti delegati debent eſſe approbati in diœceſi, in qua audiunt huiuſmodi confeſſiones, nec ſufficit approbatio alterius Epiſcopi, etiam ſi ille ſit Epiſcopus confeſſoris, vel pœnitentis, & ita etiam tenent *Io Gutt.canon.quæſt.lib.1.c.27. Vgol.de off.& pot.Ep.p.2.c.34. Zerol.in prax pœnit.cap.16.q.3. & Sorb.in comp. mendic.verbo abſol.pag. 52.* & in hoc affert Garcia declarationem Sacræ Congreg.quam refert, & vidiſſe ait, *Man.Rodriq.in expl. bull.cruc.d § 9.nu.5.* prout dictum eſt ſupra num. 74.

DECIMA DVBITATIO.

AN hæc iuriſdictio exerceri poſſit in propria diœceſi, ſiue territorio erga alterius
96 ſubditos,& ſic an habens hãc iu-

iuriſdictionem, ſiue ordinariã, ſiue delegatam, poſſit abſoluere ſubditum alterius Prælati, iter agentem per eius territorium.

Dico, ex cõmuni doctrina, poſſe illum abſoluere à caſibus non reſeruatis, & hoc ex tacita Prælatorum conceſſione, conſuetudine introducta. ita *Sotus diſt. 18. quæſt. 4. art. 2. Coninck. diſp. 8. dub. 8. n 61. Bonacin. de ſacr. diſp. 5. q 7. pun. 2. n. 5 Vaſq. q. 93. ar. 1. dub. 4. nu. 4. & alij.*

Hæc tamen ſententia, limitatur à præfatis Doctoribus, modo
97 extraneus iteragat bona fide, ideſt modo iter non faciat in fraudem legis, ea ſolũ de cauſa, vt poſſit alijs confiteri, & euitare proprium Parochum.

Obſeruandum autem eſt, quod ſacerdos generaliter appro-
98 batus ad omnes audiendos in aliqua diœceſi, poſſet omnes illius diœceſis ad ſe concurrentes audire, etiam ſi ad ipſum accederunt animo vitãdi proprium Parochum, vt per *Bonaci. d. diſp. 5. q. 7. pun. 1. n. 7.*

Obſeruandum quoque eſt, Sixtũ Quintum conceſſiſſe facultatem Religioſis audiendi con-
99 feſſiones extraneorum, ſi ad ipſos confeſſarios accedant cauſa confeſſionis, modo religioſi ſint approbati ab Epiſcopo loci, ipſi vero Religioſi non poſſunt ad aliam diœceſim proficiſci, vt ibi confeſſiones audiãt, niſi ſpeciali priuilegio gaudeant. *Suarez diſp. 28 ſect. 7. nu. 11. Reginal. lib. 1. nu. 204. Rodr. quæſt. regul. q. 40. nu. 62. & alij apud Bonacin. cit. loco num.* 8. qui idem dicit de alijs confeſſarijs habentibus talem facultatem à ſede Apoſtolica, vel à legitimo ſuperiore.

Sed dubium eſt, an habens hanc iuriſdictionem, ſiue ordinariã,
100 ſiue delegatam, poſſit abſoluere extraneos iteragentes, aut peregrinos à caſibus reſeruatis prælato ipſius pœnitentis.

Et in hoc diſſentiunt Doctores, nam quidam negant, moti ex eo, quia licet per tacitam Prælatorum conceſſionem, conſuetudine introducta, vt ſupra, generaliter cenſeatur conceſſa omnibus expoſitis hæc facultas abſoluendi ſuos ſubditos in quacumque diœceſi, tamen in hac generali conceſſione non comprehenduntur caſus reſeruati, iuxta *tex. in c. 2. de pœnit. & remiſſ. in 6. ita Sotus in 4. diſt. 18. q. 2. art. 4 & Medin. lib. 1. c. 10.*

Alij vero probabilius cenſent, poſſe talem pœnitentẽ ibi confiteri, & abſolui, quia hoc ipſo, quod quis verſatur in alieno Epiſcopatu, poteſt ibi mo-

re

re incolarum illius loci abſol-
ui, & ita intelligenda eſt con-
ſuetudo prædicta, vnde huiuſ-
modi pœnitens poterit abſol-
ui à Prælato illius dięceſis, vel
alio confeſſario, ſiue habeat
facultatem abſoluendi à reſer-
uatis, ſiue non, dum peccata,
alteri Epiſcopo reſeruata, ibi
non ſint reſeruata, cum iudi-
candus ſit iuxta ritum dięce-
ſis, in qua confitetur.

Si vero eadem peccata eſſent re-
ſeruata in eadem dięceſi, vbi
confitetur, tunc non poſſet,
101 abſolui, niſi ab eo, qui pote-
ſtatem haberet à reſeruatis
abſoluendi in eadem dięceſi.
ita *Caiet. verb. abſol. 2. Palud.
diſt. 17. q. 3. Reginal. lib. 8. n. 68.
Anton. 3. p tit. 17. c. 4. Suar. 4. to.
diſp. 30. ſect. 1. nu. 4. Barboſ. de
off. & pot. Epiſ. p. 3. alleg. 52. nu.
15. Bonacin. de ſacr. diſp. 5. §. 2.
num. 9. & D. Iac. de Graff. in
pract. caſ. reſer. lib. 1. c. 4. reg. 15.
nu. 57. pag. 23.* qui addit, quod
ſi talis pęnitens fraudulenter
102 acceſſerit extra ſuam dięce-
ſim, vt abſolueretur à caſibus
ſuo Epiſcopo reſeruatis, non
eſſet abſoluendus, vt dictum
eſt num. 97. ſimiliter ſi concur-
ret excommunicatio, ſicut in
furtis, nam tunc pęnitens ad
excommunicatorem eſſet re-
mittendus ad abſoluendum in
foro exteriori, quia præſumi-
tur fraudulenter acceſſiſſe,
Silu. verb. confeſſor 1. num. 6.
imo (inquit) etiam in foro ex-
teriori, ſic quoque ſi peccatũ
eſſet notorium, quo caſu re-
mittitur aliquando cauſa ſa-
tisfactionis, & ſcandali vitan-
di, & nõ ratione abſolutionis,
vt *de Graff. loc. cit. notat.*

Sed quid ſi talis pęnitens habe-
ret aliquos caſus non reſerua-
103 tos ſuo Epiſcopo, ſed ſolum
in dięceſi, in qua confitatur, an
poſſit abſolui à confeſſario nõ
habente, ibidem; facultatem
abſoluendi à reſeruatis.

Aliqui exiſtimant, poſſe abſolui,
ex quo talis reſeruatio non
comprehẽdit culpam talis pę-
nitentis, cum non ſit ſubditus
Epiſcopi reſeruantis.

Contrarium tamen dicẽdum eſt,
quia & ſi non ſit ſubditus, tũc
vt ſubditus iudicatur, & vt in-
cola illius loci, & conſequen-
ter iuxta modum, & iuriſdi-
ctionem ibi conceſſam. ita
*Caet. Suar. Bonaci. Graff. num.
56. & alij ſup. cit.*

Quid autem dicendum ſit, ſi talis
pęnitens alterius dięceſis eſſet
104 aliqua cenſura innodatus, an
poſſit illum abſoluere.

Reſpondeo, quod poſſet illum
abſoluere ab excommunica-
tione minori, & à maiori lata
in iure, & non reſeruata Epiſ-
copo pęnitentis, vel ab ho-
mine lata, & non reſeruata,
ſatisfacta parte, iuxta notata
in

in præcedenti dubit.num. 4.& per D.*Ricc.deciſ.Cur.Arch.p.1 dec.86.* nam ab excommunicatione reſeruata,ille, cui eſt reſeruata,abſoluit, *cap. nuper de ſent.excommun.* Ratio eſt,quia eo ipſo, quod ſuperior nō reſeruat abſolutionem,cenſetur cuiquam confeſsario cōcedere facultatem abſoluendi, teſte communi conſuetudine, ita *Nauar.c.27.nu.39.* V*golin. tab.1.c.18.Filiuc.c.9.quæſito 4 ConincK.diſp.14 dub.16.num. 230.Reginal.lib.9 num. 12.Bonacin de cenſur.diſp.1. quæſt.3. puncto* 1.*Suar.diſp.7.ſect.* 3.*& ſect.4.& alij.*

105 De diſpenſatione ab irregularitatibus ex delictis occultis,& de abſolutione ab aliis caſibus, iuxta diſpoſitionem *S.C.Trid ſeſſ.24.c.6.de reform.* oportuniori occaſione dicemus infra cap.4.à num.151.& cap.6.num.108.

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM.

CAP. II.

De Priuilegio obtinendi,& exercendi iuriſdictionem eccleſiaſticam in foro exteriori.

SVMMARIVM.

1 *Iuriſdictio eccleſiaſtica fori externi, aut eſt ordinaria, aut delegata.*

3 *In quibus reperitur ordinaria, vel delegata.*

4 *Quid interſit habere ordinariā, vel delegatam.*

5 *Quæ requirantur in delegante, vt valide poſſit iuriſdictionē delegare.*

6 *Item hac iuriſdictio alia contentioſa,& neceſſaria,alia voluntaria.*

7 *Quale diſcrimen ſit inter eas, et quando exerceri poſſit extra territorium.*

8 *An delegata iuriſdictio voluntaria exerceri poſſit extra territorium.*

9 *An poſſint conferri beneficia, & expediri dimiſſoria ad ordines ab Epiſcopo exiſtente extra ſuam diœceſim, aut cōferri ordines.*

10 *An parochus, vel alius de eius licētia valide aſſiſtat matrimonio extra parochiam.*

11 *Qui clerici ſint capaces huius* iu-

iuriſdictionis.

12 An clericus coniugatus, vel religioſus non clericus.

13 An laicus.

14 An femina.

15 Quando conferatur hæc iuriſdictio.

16 An poſſit exerceri ante captam poſſeſſionem.

18 Quotupliciter delegetur hæc iuriſdictio.

21 Qui poſſint eam delegare, vel ſubdelegare.

22 An, & quando delegatus inferioris principis poſſit eã ſubdelegare.

25 Subſtitutus à Vicario, an poſſit cõferre beneficium eidem Vicario ſubſtituenti.

27 An Vicarius habens facultatẽ conferendi beneficia poſſit cõferre eidem Epiſcopo.

29 An procurator poſſit præſentare patronum in beneficio, vel patronus, ſi ipſum, aut ſubſtitutus à procuratore poſſit præſentare patronum, vel eius principalem procuratorem.

30 Delegatus principis poteſt ſubdelegare.

31 Sed, an poſſit ſubdelegare, cum poteſtate ſubdelegandi.

32 Delegatus ad vniuerſitatem cauſarum, quæ poſſit ſubdelegare.

33 Parochi delegati toti parochiæ, quæ poſſint delegare, & n. 35

34 Et quæ poſſit delegare vicecuratus, ob abſentiam parochi.

37 Et quid ſi parochus aſſumeret vicarium locantem operas, vt eum adiuuet, an poſſit delegare.

38 Delegatus ad generalitatẽ cauſarum, an poſſit ſubdelegare aliquam cauſam.

39 Quid ſi eſſet delegatus ad plures, vel vnam cauſam.

40 Sacerdos delegatus ad aſſiſtendum matrimonio, ex delegatione, an poſſit ſubdelegare.

41 An delegatus inferioris principis ad vnam cauſam poſſit ſubdelegare aliquem articulum.

Abſolutio cenſurarum delegata à Papa, an poſſit ſubdelegari.

42 Epiſcopus, quæ poſſit delegare.

43 Quid ſi res eſſet ardua, & magni momenti.

44 An poſſit delegare facultatem diſpenſandi in denunciationibus matrimonij.

46 Ordinarius, cui committitur à Sede Apoſtolica diſpenſatio matrimonii, an poſſit alteri committere receptionem teſtium, &c.

48 An exequutores literarum Apoſtolicarum in forma dignum poſſint alteri ſubdelegare vices ſuas, ſtante clauſula (conſcientiam tuam oneramus, &c.)

49 Quid in beneficiis Parochialibus, dum in literis dicitur, ſi

per

per diligentem examinationem, per te adhibitis examinat.ſynod.&c. an poſſit ſubdelegari examen prædictum.

50 Quibus poſſit hæc iuriſdictio delegari.

51 An clerico irregulari.

52 Cauſa à Sede Apoſtolica delegantur perſonis in dignitate conſtitutis.

53 Delegatus Apoſtolicus, an poſſit ſubdelegare perſonis non conſtitutis in dignitate.

54 An, & quando laico poſſit delegari cauſa criminalis clericorum.

55 An Epiſcopus, vel alius ſuperior habens iuriſdictionem fori externi, poſſit eam exercere, & cenſuras ferre, etiam dum exiſtit extra territoriū.

58 Epiſcopus impeditus, ne iuriſdictionem exerceat in propria diœceſi, vel ab ea expulſus, an poſſit illam exercere erga ſuos ſubditos in aliena diœceſi.

59 Quando, & quomodo Prælatus poſſit abſoluere ſubditos ab excommunicationem, dum exiſtit extra ſuam diœceſim.

60 An delegatus Apoſtolicus poſſit procedere extra ciuitatem, in qua fuit deputatus.

61 An ſufficiat tacitus conſenſus Ordinarij loci, & partium, vt poſſit procedere extra locum ſuæ deputationis.

62 An Epiſcopus, vel alius habens iuriſdictionem fori externi, poſſit per ſtatutum ligare cenſuris, ſuos ſubditos, in alieno territorio, exiſtentes.

63 Et quid ſi ſuperior intendat per ſtatutum ligare ſibi ſubditos, & extra diœceſim, exiſtentes.

64 An clericus exiſtens in aliena diœceſi, poſſit ligari cenſuris, ſi non reſideat, aut ad Synodum non accedat.

66 Et quid de contrauenientibus ſtatuto proprij Prælati, ne ſub cenſura aliquid deferatur extra diœceſim.

67 An faciens contra cenſuram proprii Epiſcopi, in loco exēpto, ligetur cenſura.

68 An Monaſterium exemptum Religioſorum, intelligatur locus exemptus, in caſu prædicto.

69 An ille, qui furatur extra propriam diœceſim, ligetur cenſura lata à proprio prælato.

71 Vulnerans in territorio, in quo eſt lata cenſura, an ligetur cenſura, ſi vulneratus moriatur extra territorium, in quo non eſt lata cenſura.

72 An Epiſcopus, vel alius ſuperior poſſit per ſententiam ligare ſuos ſubditos, in alieno territorio exiſtentes.

73 Vtrum ſacerdos celebrando extra diœceſim incurrat ſuſpenſionem latam à proprio Epiſcopo, contra celebrantes extra

tra diœceſim.

74 *An poſsit Epiſcopus ferre cenſuram contra fures, qui in ſua diœceſi furati ſunt, niſi reſtituant, ſi ſe recipiant in aliam diœceſim.*

75 *Extraneus, an ligetur cenſuris à ſuperiore loci vbi exiſtit.*

Epiſcopus, an poſsit punire clericum ſuum, qui alibi deliquit.

80 *Subditus ratione delicti, an, & quando poſsit cenſuris ligari, ſi à diœceſi, in qua deliquit diſceſsit.*

82 *Quam ſit durabilis iuriſdictio fori externi.*

83 Ordinaria *iuriſdictio non expirat morte concedentis.*

84 *Et quid, ſi fuit conceſſa ad beneplacitum concedentis, & concedens moriatur re integra.*

85 Iuriſdictio *ordinaria* Vicarii *expirat morte Epiſcopi.*

Vtrum, iudex poſsit impendere abſolutionem cenſurarum, quas tulit contra eum, qui à ſe appellauit.

86 *An hæc iuriſdictio expiret per delictum hæreſis.*

87 Delegata *iuriſdictio, pro quo tempore durat.*

88 *Quamdiu duret poteſtas delegata executoribus literarum Apoſtolicarum, quibus mandatur, vt inducant prouiſum in beneficii poſſeſsionem, & defendant inductum, facientes eum admitti ad beneficiũ, ſibiq. integre reſponderi de fructibus.*

89 *Quid ſi negentur fructus non ratione tituli, vel gratiæ, ſed ex alio capite.*

91 Si *prouiſus fuit plene inductus in poſſeſsionem, quanto tempore durabit poteſtas executoris, & effectum illius clauſula, ad illum defendendum, ſi turbetur in poſſeſsione.*

92 *Impediens, vel tentans impedire executionem literarum delegatorum ſedis Apoſtolicę, an poſsit excommunicari.*

93 *An iuriſdictio, ſeu poteſtas delegata, tam ad literas iuſtitiæ, quam gratiæ exequẽdas, expiret morte, vel ceſſatione officij delegantis, & nu. 114.*

94 *Quando res dicatur integra, & non integra.*

95 *An requiratur citatio, vel litis conteſtatio, vt res deſinat eſſe integra.*

96 V*trum, ſufficiat quilibet actus, vt eſt electio* Notarii, *& alia iudicii præparatoria, abſque citatione.*

98 An *ſufficiat actus æquiualens citationi.*

99 An *citatio debeat peruenire ad notitiam partis.*

101 *Si citatio ſit irrita. ex defectu alicuius* requiſiti, *an ſufficiat, vt* res, *non dicatur integra.*

103 *Si citatio fuit circumdacta, & pars abſoluta à citationis inſtantia, an res dicatur integra.*

104 *An per ſolam præſentationem reſcripti factam iudici, res deſinat eſſe integra.*

105 *Per ſubdelegationem alteri factam à delegato, an res deſinat eſſe integra.*

106 *Quando res deſinat eſſe integra in reſcriptis gratiæ, vt in commiſſionibus diſpenſandi, quæ non agitantur inter partes.*

107 *Si plures cauſæ, vel articuli in vno reſcripto committantur, an eo ipſo, quod in vna cauſa, vel articulo ceptum ſit, cenſeatur, quoad cætera, res non integra, & proinde quoad omnia illa perpetuetur iuriſdictio, vſq. ad n. 113*

115 *Poteſtas delegata ad exequendas literas iuſtitiæ expirat, ſi re integra delegãs moriatur; ſecus ſi non re integra.*

117 *Idemq. erit, finito officio delegantis.*

118 *Quid ſi delegans fuit cenſuris innodatus.*

119 *Iuriſdictio Vicarij Epiſcopi excommunicati eſt ſuſpenſa quoad negotia cepta, & non cepta, & quare.*

120 *Vicarius talis Epiſcopi remanet verus Vicarius, & habitualem retinet iuriſdictionẽ.*

121 *Si ab alio delegetur aliqua cauſa dicto Vicario Epiſcopi, nondum abſoluti, an procedere poſſit.*

122 *An ſuſpenſa Epiſcopi iuriſdictione per cẽſuras, poſſit eius Vicarius valide aſſiſtere matrimonio, vel alijs cõmittere.*

123 *Epiſcopus quando eſt ſuſpenſus à Pontificalibus, non prohibetur illi exercitium iuriſdictionis, ſed ab his, quæ ſunt alias permiſſa, vt Pontifici, & ſi contrauenerit, an efficiatur irregularis.*

124 *Si mors delegantis ignoretur, an geſta tunc per delegatum, qui ante delegantis mortem non ceperat vti iuriſdictione ſint irrita.*

125 *Quid de Vicario Epiſcopi in longinquis mortui.*

Vt ſi Vicarius reuocatus fuerit, & ignoretur.

126 *An talis reuocatio debeat intimari.*

127 *Si delegetur alicui poteſtas iuriſdictionis, donec ipſe delegans voluerit, vel non reuocauerit, an, & quando per obitum delegantis expiret.*

128 *Si primus Ordinarius delegans moriatur, re integra, quoad delegatum, qui vti nõ incepit, nõ autem quoad ſubdelegatum, qui iam vti ceperat, an expiret iuriſdictio ſubdelegati.*

129 *Et quid ſi moriatur primus delegans, re non integra, quo*

ad

ad delegatum, ſed re integra, quoad ſubdelegatum.

130 An *expiret iuriſdictio ſubdelegati, ſi ſuperſtite primo Ordinario delegante, moriatur delegatus, ſiue iuriſdictione vti ceperit, ſiue nōn; re tamen integra, quoad ſubdelegatū, ex quo iuriſdictione vti non cepit.*

132 Limitatur *concluſio ſupra num: 115. quod delegata expirat obitu delegantis re integra, ſi iuriſdictio ſit acceſſoria gratia iam facta.*

133 *Item, vt intelligatur, quando datur noua poteſtas ad actū, per illam commiſſionem; ſecus ſi non datur noua poteſtas, ſed excitatur antiqua.*

134 *Item, niſi ea poteſtas delegata commiſſa ſit nomine dignitatis committentis.*

135 An *commiſſiones Ordinarijs conceſſa ad diſpenſandū cenſeantur à Pontifice facta ſub nomine propria dignitatis.*

136 Poteſtas *delegata ad exequendas literas gratia, an, et quādo expiret morte delegantis.*

137 *Quādo dicatur gratia facta, vel facienda.*

139 An *gratia expiret morte concedentis, ſi eſt conceſſa ad eius beneplacitum, vel Sedis.*

140 Vel *ſi fuerit conceſſa gratia pro vno anno ab beneplacitū, ſi intra annum moriatur cōcedens.*

142 *Et an expiret elapſo anno ſi concedens viuat.*

144 Vtrum *expiret gratia per obitum concedentis, ſi fuerit cōceſſa, donec reuocauero, vel aliter ordinauero, & dū ſuperſtes fuit id non fecit.*

146 *Vel, ſi concedatur gratia, donec concedens aliquid fecerit, & id non fecit dum vixit.*

147 *An gratia ad beneplacitū expiret finito officio cōcedentis.*

148 *Et quid ſi concedens fuerit excommunicatus, vel ſuſpenſus.*

149 Vel *ſi in futurum incidat.*

150 *An gratia conceſſa ad beneplacitum dignitatis expiret per obitum, vel ceſſationem ab officio concedentis, ſi eorū dignitas non eſt perpetua.*

151 *Et quid ſi prædicti ſimpliciter, & abſolute gratiam concedant, an expiret.*

152 *Et ſi fuerit aliqua gratia ad beneplacitum perſona, & dignitatis, qua eſt perpetua, an per obitum concedentis extinguatur.*

153 *An conceſſio dicatur ad beneplacitum perſona, vel dignitatis, ſi fuerit ad Epiſcopi beneplacitum.*

154 *Quando gratia eſt conceſſa abſolute, ſi eſt gratia facta non expirat, ſi eſt gratia facienda, expirat re integra; ſecus re non integra.*

156 Sed, *quid ſi eſſet gratia facien-*

da conceſſa ſub nomine dignitatis.
157 *Vel ſi poteſtas exequutoris ſit acceſſoria gratiæ iam factæ.*
158 *Vel ſi Pontifex, motu proprio, mandet prouideri certæ perſonæ in fauorem eius, cui cõmittitur.*
159 *Si ignorata morte delegantis, vel delegati reuocatione, procedatur ad exequutionẽ gratia facienda, an valeant ſic geſta.*
160 *An licentia conceſſa ab Epiſcopo non reſidendi expiret per eius obitum.*
161 *Vel licentia edendi carnes diebus vetitis.*
162 *Vtrum litera dimiſſoria conceſſa ad ordines ſuſcipiendos, expirent per obitum, vel remotionem ab officio concedentis.*
165 *Quid facere debeat ordinator ſi tempore dictarum literarũ ſciuerit nouum Prælatum, et ſucceſſorem cepiſſe poſſeſſionem.*
An literæ dimiſſoriæ ad ordines poſſint reuocari à ſucceſſore Epiſcopo, vel à Capitulo Sede vacante.
166 *Per obitum Papæ, an expiret facultas teſtandi conceſſa Epiſcopis, vel aliis, quibus eſt interdictum.*
167 *An expiret licentia delegata audiendi confeſſiones.*
178 *An facultas diſpenſandi cum certis, vel incertis perſonis, et nu. 169.*
171 *Et an licentia eligendi confeſſarii.*
172 *Habens talem facultatem, debet eligere approbatũ ab Ordinario.*
173 *An commiſſiones diſpenſandi in matrimonii impedimentis, & aliis rebus, quæ in foro externo Ordinariis, & in foro interno confeſſoribus cõmittuntur, vel gratia, ſeu mandatum de prouidendo in forma dignum, expirent morte Papæ cõncedentis, re integra.*
174 *Et quid de decreto ſi in euidentem.*
An monitoria cõceſſa in forma ſignificauit.
175 *Priuilegia in bulla Cruciatæ conceſſa, an expirent morte Papæ, re integra.*
176 *Et quid de indulgentiis, ſemel in vita, & ſemel in articulo mortis, per confeſſarium, cõcedendis; & à reſeruatis abſolutione, & votorum commutatione per ipſum præſtãdis, an talis facultas expiret per obitum, re integra.*
179 *An poteſtas delegata expiret morte, vel ceſſatione officii perſonæ, cui commiſſa eſt.*
180 *Triplici modo talis poteſtas delegatur. Primo, expreſſo ſolo nomine proprio delegati. Secundo, expreſſo ſolo dignitatis nomine. & tertio,*

ex.

expreſſo vtroque nomine.
181 Item, aut realis eſt, aut perſonalis, talis commiſsio.
182 Quomodo cognoſcatur, an commiſsio ſit realis, vel perſonalis.
184 An commiſsio alicui facta, ſolo nomine dignitatis, aut ſolo nomine perſonæ, expreſſo, cenſeatur perſonalis, & proinde delegati morte extinguatur, vel realis, & ad ſucceſſorem tranſeat.
185 Et quid, ſi res fuerit integra.
186 Vel, ſi commiſsio illa cõtineat iuriſdictionem, aut nudum miniſterium.
187 An commiſsio delegata Vicario Epiſcopi expiret eius morte, vel tranſeat ad Vicarium ſucceſſorem.
188 Et quid ſi fuerit facta Vicario Capituli ſede vacante, vel aliorum Prælatorum.
189 Quid de commiſsione facta Canonico, an per eius obitum tranſeat ad ſucceſſorem in canonicatu.
190 An commiſsio facta alicui expreſſo nomine dignitatis, & perſonæ delegati, cenſeatur realis, vel perſonalis.
192 Quid ſi delegatus nõ obiit, ſed officio, vel dignitate iam functus eſt, an extinguatur delegatio perſonalis, realis vero ad ſucceſſorem tranſeat.
193 Et quid ſi res eſſet integra.
195 Vel delegatus ſit officio, vel dignitate priuatus in pœnam alicuius delicti.
196 Aut delegatus prædictus depoſita dignitate ad ſtatum incompatibilem tranſiiſſet.
197 An commiſsiones diſpenſandi in matrimonij impedimentis, vel literæ in forma dignum, et in aliis, quæ ſolent committi Vicario Generali diœceſis, eo reuocato tranſeant ad ſucceſſorem, vel ab ipſomet expediri poſſint.
198 Et quid, ſi idem Vicarius eſſet factus Epiſcopus eiuſdem diœceſis.
199 Si Vicario Epiſcopi ſuccedat Vicarius capituli, an poſſit eam diſpenſationem exequi, et cognoſcere de quauis ſimili delegatione.
201 Si duo eſſent Vicarii generales Epiſcopi, & delegatio fiat ſimpliciter, cui ipſorum cenſeatur facta commiſsio.
203 Si præſentetur reſcriptum vni ex pluribus delegatis equè principaliter, an poſſit alter delegatus adiri.
204 Et quid ſi fuerit infirmitate, vel alia cauſa impeditus, vel nolit procedere, vel lẽte procedit.
205 Et quid accedẽte conſenſu primi iudicis, & partium.
206 Si Vicarius Epiſcopi, vti delegatus, pronunciauerit, reſcriptum eſſe ſubreptitium, an poſſit prædictam ſuam ſenten-

Digitized by Google

ſententiam retractare, ſi ſe deceptum inuenerit.

207 Et *quid ſi iure ordinario iudicauit, vel contra formam mandati iudicauit.*

209 *Vel ſi pronunciauit validam eſſe diſpenſationem, et poſtea inuenerit ſe deceptum, vel erraſſe.*

210 *Et quid de diſpenſationibus, quæ confeſſori expediendæ cõmittuntur in foro conſciẽtiæ, per reſcriptum ſacræ Pœnitẽtiariæ, an vno electo, poſſit pœnitens eo dimiſſo alterum eligere.*

211 *Vel, ſi vnus pronunciauit diſpenſationem eſſe ſubreptitiam, poſſit alium confeſſariũ adire.*

212 *Vel eũdem confeſſarium, qui melius re inſpecta, exequi poſſit eam diſpenſationem, mutata ſententia.*

213 *Et quid ſi ſemel abſoluit, aut commutauit votum, &c.*

214 *Quid dicendum, vbi Ordinarius, cui fuerunt directæ literæ in forma, dignum, infra triginta dies nõ conferat beneficium impetrãti, ſub prætextu, quod non ſit idoneus, vel literæ ſint ſubreptitiæ, & ita declarat; poſſit ne recurri ad ſecundum executorem, vigore bullæ exequutoriæ, quæ dicitur rigoroſa, vt eum examinet, & conſtando eum eſſe idoneum, aut literas iuſtificatas, illi beneficium conferat, vigore Bullæ prædictæ.*

217 *An ordinarius primus executor poſſit demandare dictas literas in forma dignum executioni, & conferre lapſo termino triginta dierum, poſtquam ei præſentatæ fuere, & ſic re integra, moram purgare; an vero lapſo termino ſtatim in ſecundum executorem deuoluatur iſta poteſtas, vt primus ſi velit non poſſit iam parere mandato, et procedere ad literarum executionem, etiam parte volente.*

218 *Sed data in veritate negligentia primi executoris, ſecũdus, cui de ea non conſtat, ſi procedit, an valeat, eius executio, & proceſſus.*

SEcundum Clericorum Priuilegiũ eſt obtinendi, & exercendi iuriſdictionẽ Eccleſiaſticam, quę ordinatur ad forum externum; hoc eſt ad gubernandum Eccleſiam per iudicia, pęnas, præcepta, & alia neceſſaria ad regendam hominum Rempublicam.

Hæc autem iuriſdictio ordinaria, aut delegata eſt.

Ordinaria eſt illa, quæ competit
1 ex proprio officio, & munere

Ec-

Digitized by Google

ecclesiaſtico, & hæc reſidet in Summo Pontifice ſuper omnes fideles in rebus ad ſalutem animæ pertinentibus. Qualem etiam, habent Epiſcopi, Archiepiſcopi, & alij in ordine Hierarchico ſuperiores habẽtes proprias diœceſes reſpectu ſubditorum (nam ſi eſſent ſolum titulares non haberent hanc iuriſdictionem.) Præte-
2 rea hac eadem iuriſdictione fruitur legatus à latere Summi Pontificis, *cap. legatus, de off. leg. in 6.* eamdem habet Vicarius generalis Epiſcopi, vt probat *Sanch. lib 3. de matr. diſput. 29. & DD. communiter in cap licet de off. Vicar. quidquid aliqui apud Aug. Barboſ. de offic. & pot. Epiſc. p. 3. all. 54. num.* 30. aliter ſentiant, quamuis ipſius iuriſdictio ceſſet morte Epiſcopi, *cap. quoniam de off. deleg.* ſimiliter hanc iuriſdictionem habet Capitulum ſede vacante; nam ſuccedit in iuriſdictionem Epiſcopi. *Pauin. de poteſt. Cap. ſede vacan. 2. p. princ. q. 10.* eamdem quoque iuriſdictionẽ habnnt alij, quibus ex officio, & ſtatuto Eccleſiæ cõpetit, vt ſunt quidam Abbates, Archidiaconi, & Priores Eccleſiaſti habentes iuriſdictionem in foro exteriori, vt per *Couarru. lib. 3. var. reſol. c. 20. num. 6. & Azo. 3. p. lib. 13. c. 13.* item Prælati Religionum, vt Prouinciales, & Guardiani, *Suar. 5. to. de cenſ. diſp. 2. ſect. 2. n. 8. ex cap. cũ in eccleſijs, de maior. & obed.* Idem militat in Cardinalibus reſpectiuè ad Eccleſias, in quibus iuriſdictionem habent in foro exteriori, *Suarez. diſp. 2. ſect 2. n. 9. Marti Bonacin. in tract. de legib. diſp. 10. q. 2. pu. 1. n. 8 & in tract. de cenſur. diſp. 1. q. 1. pun. 1. & 2. nu. 5. Filiuc. tract. 12. c. 1. quæſit. 5. nu. 11 & alij.*

Delegata iuriſdictio eſt illa, quæ alicui competit, non ex officio
3 vel dignitate, ſed ex conceſſione, vel commiſſione illius, qui poteſtatem habet ordinariam vel delegandi, vt dicemus nu. 17.

Quid autem interſit habere or-
4 dinariam, vel delegatam iuriſdictionem.

Dico, multum intereſſe, & præcipuè, quia habẽs delegatam, ſeu commiſſam, ſemper pendet à concedente, & ceſſat, ſi concedens moriatur, vel iuriſdictionem amittat, ſi cauſa inchoata non ſit, vt dicemus inferius, quæ dependentia non eſt in eo, qui habet ordinariã. ſic etiam habens delegatam, non põt eam ſubdelegare, niſi ſpecialiter hoc ei concedatur; vel niſi ſit delegatus Principis, vel ad vniuerſitatẽ cauſarum, vt dicemus num. 30. habens vero ordinariam poteſt

eam

Digitized by Google

eam alijs delegare,& committere,vt dicemus num. 21.

Vt autem delegans poſſit ſuam iuriſdictionem delegare, vel
5 ſubdelegare,neceſſe eſt, vt eã poteſtatem habeat non ita impeditam, quin actum ſuum exercere valeat, ſaltem,vt factum teneat. ideo ſi ipſe delegans fuerit cenſura excommunicationis, vel ſuſpẽſionis innodatus, & denunciatus vel publicus percuſſor clerici,iux. *Extrauag.ad euitanda ſcandala*, non poterit valide eam alteri delegare; cum hæ cenſuræ impediant vſum ſpiritualis iuriſdictionis, ſecus ſi non fuerit denunciatus,nec publicus clerici percuſſor, quia & ſi peccet vtendo, in tali ſtatu iuriſdictione,tamen valida erit delegatio,vt etiam dictum eſt in cap.præced.num.6.

Rurſus,eadem iuriſdictio, aut eſt contentioſa, & neceſſaria, quæ, ſcilicet, habet contradictorem,& exercetur inter cõ-
6 tendentes, ac inuitos,& reluctantes redditur, *l.inter ſtipulantem §.1 ff.de verb. obl.* aut eſt voluntaria, quæ exercetur in ſolos ſubditos volentes, ſine cauſæ cognitione.*glo.in l.2. ff.de off pro conſ.et per Maran. de ord.iudic.4.p.tit.an ſimplex, diſt.18.n 1.& per Reuerẽdiſ.D. Ric.deciſ.*Cur. *Arch.Neap.p.2. deciſ.187.*licet quandoq; iuriſdictio voluntaria aſſumat naturam contentioſæ, quando ſcilicet exerceri nequit, niſi cum cauſæ cognitione, vt eſt in manumiſſione exercenda per minorem,*Marian. Socc.in cap licet ratione nu. 91. de foro comp. & Sanch.de matr.lib.3. diſp.19.nu.7.*

Diſcrimen inter has iuriſdictiones illud eſt præcipuum, quod contentioſa non poteſt extra
7 proprium territorium à iudice exerceri, ſine licentia Iudicis illius territorij, ne ei iniuriam inferat, nec ſine conſenſu litigantium, cum inuiti extra territorium trahi nõ poſſint, vt dicemus inferius in 5. dub. num.58. voluntaria vero iuriſdictio,vbique exerceri poteſt, cum nullam cauſæ cognitionem requirat, nec iudicem, pro Tribunali, ſedentem petat,*l.2.ff.de off.proconſ. cap.nouit.de off.deleg.& per Couar.l. 3.var.reſol.c.20.num.8.Sanch. cit.nu.7.& alios apud* D. *Ricc. par.3.dec.7.*

Vtrum, vero ſupradicta delegata iuriſdictio voluntaria exer-
8 ceri poſſit extra territorium.

Quidam negant, vt eſt videre apud *Sanch.d.li.3.diſp.34.n.1.* ſed verius eſt poſſe, etiam delegatam, extra territorium, exerceri, quia *tex.in d.l.2.& cap. nouit.* indiſtinctè loquuntur

tur, voluntariam iuriſdictionē extra territorium poſſe exerceri; nec vim faciunt, quod iuriſdictio exercentis ordinaria ſit, ſed quia nulla iniuria irrogatur iudici alieni territorij; cum abſque ſtrepitu, & figura iudicii exerceatur, quæ ratio militat, tam in iudice ordinario, quam delegato, vnde non tantum Epiſcopus, ſed etiam Vicarius habens ſpeciale mādatum poſſet conferre beneficium extra diœceſim, præter quam in Curia præſente Papa, quod eſt de ſtylo. ita *Gemin. in cap vlt. de off Vic. in 6. Couar. lib. 3 var. reſol. cap. 20. num. 8. Iac. Sbort. de Vicar. Epiſc. quæſt.*
9 102. *Sanch. d. lib. 3. diſp. 34. n. 2. Garc. de benef.* 1. *to. p. 5. c. 8. nu.* 126. *Rota dec. 4. de off. Vicar. in nouis, D. Ric. collect. decis par.* 1. *dec.* 143. *& p. 5. dec.* 1599. *& d. p. 3. decis. Cur. Arch. dec. 7. Boer. dec. 30. & alij.*

Et nō ſolum proprius Parochus, ſed etiam ſacerdos de illius licentia poſſet matrimonio va
10 lide aſſiſtere, extra Parochiā; nam hæc aſſiſtentia ad voluntariam iuriſdictionem reducitur, licet non ſit propriè actus iuriſdictionis, vt per *Sanch. & alios per ipſum citatos.*

Et tām Epiſcopus, quām Vicarius habens facultatem poſsēt concedere dimiſſorias in aliena diœceſi, *Vgol. de pot. Epiſc. c. 4. §. 14. nu. 4. Card. Tuſc. lit. I. concl. 546. Auguſt. Barboſ. de off. & pot. Ep p. 2. alleg. 6. nu. 16. & Stephan. Grat. diſcept. foren. c. 127. num. 6. & D. Ricc. d p. 3. dec. 7.* Quamuis nō poſſet Epiſcopus conferre ordines, etiam proprijs ſubditis, extra territorium, abſque conſenſu Ordinarii loci, propter exercitiū Pōtificalium, vt patet *ex S. C. Trid. c. 5. ſeſſ. 6. & per D. Ricc. poſt alios, p. 2. dec.* 187.

His præmiſſis, vt huius priuilegii vtiliora, & neceſſaria pateant, de nonnullis ſummatim, & dilucide diſcutiēdum eſt, & præcipuè.

Qui clerici ſint capaces huius iuriſdictionis num. 11.

Quando conferatur, num. 15.

Qui poſſint eā delegare, vel ſubdelegare, num. 21.

Quibus poſſit delegari, nu. 50.

An habens hanc iuriſdictionem poſſit eam exercere, & cenſuras ferre non ſolum dum exiſtit in territorio; ſed etiam extra territorium, nu. 56.

An poſſit ferre cenſuras per ſtatutum contra ſubditos, in alieno territorio, exiſtentes, num. 62.

An per ſententiam ligare, cenſuris, ſubditos extra territorium exiſtentes, nu. 72.

An poſſit ligare cenſuris, extraneos; ita vt accedētes ad proprium territorium afficiantur

cenſuris, ab ipſo impoſitis, nu. 75.

Quam ſit durabilis hæc iuriſdictio ordinaria, vel delegata, num. 83.

An delegata expiret morte, vel ceſſatione officij delegantis, num. 93.

An eadem delegata poteſtas expiret morte, vel ceſſatione officij perſonæ, cui commiſſa eſt num. 179.

PRIMA DVBITATIO.

11 QVI clerici ſint capaces huius iuriſdictionis.

Pro ſolutione Dico, omnes clericos, etiam primæ tonſuræ, eſſe huius iuriſdictionis capaces, ſecundum ordinarium vſum Eccleſiæ, & ex communi doctrina rationem affert *Suar. 5. tom. de cenſur. diſp. 2. ſect. 3. nu. 1.* quia hæc iuriſdictio per ſe, & natura ſua non ſupponit characterem, cum ad forum contentioſum pertineat. Vnde id non eſt iure diuino neceſſarium, ſed neque iure humano id ſtatutum eſt, ſed ſolũ, quod non ſit laicus, vel quod ſit clericus; at per primam tõſuram conſtituitur quis in clericorum ordine, vt probatur in *cap. cum contingat, de ætat. & qualit. ordin.* ergo illa ſufficit ad hanc poteſtatem obtinendam.

An autem clericus coniugatus, 12 vel vir religioſus, qui non ſit clericus, eius ſit capax.

Negant communiter Doctores in *cap. ſane 1. de cler. coniugat.* prout non poſſe cler. coniugatum cum vnica, & virgine, & ſi habitum, & tonſuram deferat, neque bigamum eſſe Vicarium Epiſcopi, tradũt *Sbroz. de off. Vic. quæſt. 31. num. 5. Bertach. in repert. verb. cler. coniugatus, Belleſt. diſq. cler. tit. de fauore cler. reali §. 3. nu.* 20. D. *Carol. de Graſſ. de eff. cler. eff 18. nu. 6. & alij quos refert, & ſequitur Augu. Barboſ. de off. & pot. epiſ. p. 3. alleg. 54 num. 6.* & licet de viro religioſo, *gloſ. in cap. mulier 23. diſt.* contrarium indicare videatur. Tamen eadem communis opinio, quam ſequitur *Suar. d. diſp. 2 ſect. 3. num. 11.* hac poteſtate iuriſdictionis incapacem eſſe exiſtimat, vti conſentaneum ſacris canonibus.

Prædicta, autem, intelligenda ſunt, vt præfati Doctor. aiunt cum *Nauar. c. 27. nu. 6.* ſecundum legem ordinariam Eccleſiæ; nõ vero de Summi Pontificis abſoluta poteſtate, cum hoc ſtatutum ſit de iure poſitiuo, in quo poteſt idem Summus Pontifex diſpenſare, iuxta *glo. in cap. præter hoc §. verum verb duci diſt. 32. & in c. 1. ver. præcipimus diſt. 94 & in c. 2. de iudi-*

iudicijs,verb. non præſumat.

Ex quo ſequitur, quod laicus de poteſtate abſoluta Sūmi Pon-
13 tificis poſſet eſſe capax huius iuriſdictionis, eamq. exercere, vt docent *Silu. verb. excom. 1. nu. 6. Nauar. conſ. 73. de ſenten. excom. & c. 27. nu. 7. Vgol. Tab. 1. de cenſ. c. 2. §. 7. num. 5.* & alij communiter, quibus accedit D. *Carol. de Graſſ. de off. cler. eff. 1. n. 30.*

14 Sed vtrum idem dicendum ſit de fęmina.

Negat *Auila de cenſur. p. 1. dub. 6.* contrariũ vero tenet *Armilla ver. excom. num. 24.* quod probabile eſſe dicit *Palud. in 4. diſt. 19. q. 2. art. 1. & ſequitur Suar. d. ſect. 3. nu. 7.* & ante eũ tenuerunt *Nauar. & Vgol. locis citatis, & refert Aug. Barboſa de off. & pot Ep. p. 1. tit. 2. glo. 17. ſub n. 33.*

SECVNDA DVBITATIO.

15 QVando conferatur hæc iuriſdictio fori externi.

Dico, duobus modis conferri. Primo, per collationem alicuius dignitatis, vel officij Eccleſiaſtici, per quod aliquis Paſtor & Superior, reliqui eius ſubditi efficiuntur, vt Epiſcopatus, vel alterius muneris Eccleſiaſtici habentis Epiſcopalem, vel quaſi Epiſcopalem iuriſdictionem in aliquos, quia tunc ſimul traditur ordinaria iuriſdictio in hoc foro exteriori circa ſubditos.

An autem poſſit ea iuriſdictio exerceri ante ceptam corpo-
16 ralem poſſesſionem Epiſcopatus, vel alterius muneris Eccleſiaſtici.

Quidam affirmant, quando alius non eſt in poſſeſſione illius dignitatis, ſeu prælaturæ, *ex cap. noſti, cap. tranſmiſſam, cap. qualiter, & cap. nihil, de elect. & c. auaritia, eodem tit. in 6.* quæ iura ſolum videntur exigere confirmationem ad adminiſtrationem. ita tenent *Innoc. Hoſtienſ. Io. And. Card et Abb. in d. cap. tranſmiſſam, Selua de benef. 2. p. q. 15. Duare. de benef. l. 3. c. 4. Couar. l. 3. var. reſol. c. 16 nu. 6. Suar. 4. tom. de pęnit. diſp. 55. ſect. 3. num. 18. & alij communiter.*

Alij vero negant, & hi ſunt *Archid. Lapus, & Anchar. in cap. cum qui, de præben. in 6. Imola in cap. tranſmiſſam, & Felin. conſ. 40. nu. 5.*

Garzia, tandem, to. 1. de benef. p. 5. c. 4. §. 3. nu. 250. quem ſequitur Molf. in ſumma p. 1. tract. 2. c. 17. nu 4. exiſtimat, quod, attẽto iure communi, tenenda eſt prima opinio, communiter recepta: Hodie tamen *per extrauag. Bonif. Octauo*, quæ incipit: Iniuncta, de elect. Epiſcopi, & alij Prælati in Curia

promoti, etiam literis expeditis, non poſſunt conferre, nec adminiſtrare ante illarum oſtenſionem, & præſentationem; factam Capitulo, vt patet ex illis verbis. *Nullique eos abſque dictarum literarum oſtenſionem recipiant, aut eis pareant, vel intendant, &c.* & ita tenuit Rota *in vna Burgen. canonicatus* 3. *Iunij* 1583. *coram* D. *Bubalo*, & ita conſultos reſpondiſſe teſtantur *Gonſ. ad reg. oct cancell. glo.* 15. §. 2. *nu.* 8. *et Garc. num.* 253. qui addit, quod iura ſupra allegata non excludunt oſtenſionem, & notificationem literarum faciẽdum Capitulo, cui aufertur adminiſtratio, quod tradunt etiam *Augu. Barboſa de off. & pot. epiſ. par.* 3. *alleg* 54 *nu.* 160. *& Moneta de decimis, c.* 9. *nu.* 219.

Confertur ſecundo, per delegationem, ſeu commiſſionem habentis poteſtatem ordina-
17 riam, vel poteſtatem ſubdelegandi, quia tunc in eo, cui aliquid committitur, ſiue ſit delegatio, confertur ſimul iuriſdictio in eodem foro circa ſibi commiſſum, & in eos, de quorum negotio, ſiue cauſa tractatur, iuxta *tex. in cap. præterea, de off. deleg. ibi, ex eo, quod cauſa.*

Eſt tamen notandum, quod hæc delegatio, ſiue cõmiſſio multipliciter fieri poteſt, vt notant *Sanch. de matr. l.* 3. *diſp.* 31 *& Sbrot. de off. Vic. lib.* 2. *q* 91. *& alij.*

Et Primo, ad vniuerſitatem cauſarum, ideſt quando alicui cõ-
17 mittuntur cauſæ tali anno occurrentes, vel cauſæ à decem aureis infra, vel cauſæ talis oppidi, ita *Bar. in l. legatus nu.* 4. *ff. de off. procon.* ſimiliter quando omnes cauſæ mutui talis loci alicui committuntur, ſecundum *Bal. in l. ſolet q.* 4. *ff. de iuriſd. omn. iud.* & ſic de ſimilibus, quando alicui committitur genus cauſarum ſub vno nomine collectiuo, & si non ſit generaliſsimum, ſed ſub alternum, quãuis ſit reſtrictum, quoad tẽpus, vel quoad quantitatem, vel quoad locum, vel quando eſt vniuerſalis reſpectu perſonarum; non tamen quoad cauſas, modis ſupra explicatis, vel quando delegatio eſt generalis, non tantum quoad cauſas, ſed etiam, quoad perſonas, ſecundum *Bart. cit loco, & Sbrot. cit. contra Bal. & Iaſ. in l. à Iudice C. de iudic.*

Secundo, delegatio fieri poteſt, quoad generalitatẽ cauſarum; ſpecialis tamen, & coartata reſpectu perſonarum, ideſt, quñ
19 omnes cauſæ vertentes inter Caium, & Titium alicui committuntur, ita *Bald & Salyc.*

in

in d.l.à iudice,& Alexa. in d.l. ſolet,Sanch.d. diſp.31. nu.4. & alij communiter contra Bar. *in d.l.legatus nu.4.*

Tertio, delegatio fieri poteſt, quoad certas cauſas, & inter certas perſonas, vel certarum
20 cauſarum numero limitato in tali oppido; vt ſi committantur alicui ſex cauſæ talis loci, quia tunc commiſſio ſpecialis erit,ſecundum *Bal. & Ang. in d.l ſolet.*

TERTIA DVBITATIO.

21 QVI poſſint hanc iuriſdictionem delegare, vel ſubdelegare.

Dico,quod nonnulli ſunt, & Primo habentes ordinariam iuriſdictionem, poſſunt eã alijs delegare;quia iure proprio, & in ſe ipſis radicatam habent iuriſdictionem, *l.more ff. de iuriſd.omn.iud. l.cognitio §. cum propriam ff de off.eius, cap.cum Epiſcopus de off ord in 6.& tradunt ibi Doctores.*

An autem delegatus inferioris Principis, qui non eſt ad vniuerſitatem cauſarum, poſſit
22 ſubdelegare,quando Ordinarius delegans conceſſit illi poteſtatem ſubdelegandi.

Quidam negant poſſe ſubdelegare,vt videtur tenere, *gloſ.in cap. ſuper quaſtionum §. porro ver.transfert,de off.deleg.Card. in clement.1.q.12. de offic. deleg.Bolognet.in l.1. nu.39 ff.de off.eius,& alij*. Quia quæ conceduntur lege ſpecialiter, ſeu in priuilegium iudicibus ordinarijs, non poſſunt per eos transferri in alios,*l 1. ff. de off. eius*, ſed poteſtas delegandi, ſpecialiter conceditur Ordinarijs,*l.more ff. de iuriſd.omn. iud.*ergo non poſſunt hanc facultatem transferre in delegatum, conceſſa illi ſubdelegandi poteſtate.

Cõtrarium tamen alij exiſtimãt, poſſe delegatum ab Ordinario ſubdelegare, quando Ordinarius delegans conceſſit illi ſubdelegandi poteſtatem, quia non videtur ipſe delegatus ſubdelegare, ſed Ordinarius delegans,iuxta *l.vnum ex familia §.ſi de falcidia ff.de leg. 2.l.item eorum §.ſi* Decuriones *ff.quod cuiuſq; vniuerſitatis* no*mine,& c.1. §.1.de procu. in 6.*

Nec obſtat ratio contrariæ opinionis,& tex.nam ea, quæ ſpe-
23 cialiter alicui conceduntur, nõ poſſunt in alium transferri, quando taliter cõceduntur maioribus, vt minoribus denegentur, at quilibet Ordinarius,quantumuis minimus poteſt delegare. ita *gloſ. in cap.is cui,verb per alium,de offic.deleg in 6.Bertach. in reper. lit. D.verb.delegatus, ſubdeleg: Marãta pract.4. par. d.5. principal.*

cipal. an iudicium ſit ordinarium num. 63. *Angelus verbo delegatus num. 6. Sanch l. 3. de matr. diſp. 31. num. 6. Vgolin. de cenſ. tab. 1. c.* 8. *Sbrotius de offic. Vicarij lib.* 2. *q.* 66. *num.* 23. *& alij communiter. Quamuis Garcia de benef. p.* 5. *c* 8 *num.* 162.
24 cenſeat præfatam communẽ ſententiam procedere, quando ordinarius delegans, cum facultate ſubdelegandi, ſeu cũ clauſula per te, vel per alium, addat, ex nunc illi delegat, cui delegatus commiſerit, vt per ipſum.

Sed verum ſubſtitutus à Vicario habente poteſtatem ſubſti-
25 tuendi, poſſit eidem Vicario ſubſtituendi conferre beneficium.

Affirmant Corrarius *de beneficijs 2. p. c. 8. num. 7. Garcia d. p. 5. c. 9. num. 145. Rebuff. in Praxi in forma Vicariatus nu.* 77. *Duaren. lib. 3. cap. 7. Sbrotius de off. Vic. lib. 2. q. 92. & alij*, quia cẽſetur ab Epiſcopo ſubſtitutus, & iure Epiſcopi conferre, ad *l. item eorum §. ſi decuriones, & c. 1. §. 1. de procur. in 6.* quod procedere cenſet *Garcia cit. nu.* 158. quando talis Vicarius haberet poteſtatem ſubſtituẽ-
26 di cum clauſula, quem nos cũ eadem poteſtate ſubſtituimus, ſeu nomine Epiſcopi, quia tũc videtur ab Epiſcopo poſitus, & quod ab eo accipiat poteſtatem, miniſterio Vicarij ſubſtituentis, & ſola nominatio, ſeu electio perſonæ fit à Vicario ſubſtituente. ita *Sbrotius cit. num. 15. Rebuff. num. 77. Genuenſ. in praxi Arch. Neap. cap. 86. num. 13. Paulinus de offic. & poteſt. capituli ſede vacan. 1. q. 10. nu. 20. & alij.*

Non tamen poſſet Vicarius habens facultatẽ conferendi be-
27 neficia; ipſi Epiſcopo conferre beneficium, & ſi aliàs eſſet capax, cum vna eademq; perſona cenſeatur, *Rebuff. cit. loco, & in reg. Cãcell. verbo aut Vicarios perpetuos, in Princip. Sbrotius l. 2. q. 91. & 92. & alij, quibus accedit Garcia nu.* 143. Qui hoc intelligit, quando Vi-
28 carius conferret, vt ordinarius, quia ſimul cum iuriſdictione generali, & ordinaria poteſtate data eſt ei facultas conferendi; nam ſi Vicarius propter Epiſcopi impedimentum eſſet creatus Apoſtolica Auctoritate, tunc Epiſcopo poterit conferre, ſi alias eſſet capax, iuxta tradita per *Sbrotium dicta q. 91. nu. 3.*

Huius occaſione, quæritur, an Procurator conſtitutus à pa-
29 trono iuriſpatronatus, poſſit ipſum patronum præſentare, (cum certum ſit, quod Clericus patronus non poteſt ſeipſum præſentare, *c. per veſtras de iure patron. & ibi gloſ.* verbo

bo præſētare, *vbi omnes Doct. quibus accedunt Campanil. & Pariſ. loc. cit. D. Marcellus Megalius conſ. 47. & alij.*)

In hoc quæſito. *Barboſa, qui alios refert par. 3. alleg 72. num. 87.* cenſet, quod talis Procurator non poſſit patronum præſentare, & quod neque ſubſtitutus à tali Procuratore poſſet patronum, aut ſuum principalē Procuratorem præſentare, ſed Prælatus, ad quem pertinet inſtitutio, motu propriq poterit vocare clericum patronū, eiq; conferre beneficium vacans, in quo ipſe clericus haberet ius patronatus, & ſic tenebit collatio.

*N*ihilominus *D. Ric. in praxi fori eccl. rer. quotid. reſo.* 179. refert, quod in praxi obſeruatur, vt patronus conſtituat procuratorem cū poteſtate præſentādi, & talis procurator virtute præfati mandati, poterit clericum patronum ad eiuſdem beneficium patronatus præſentare, *ex Lapo alleg 8 & alijs* & ita fuiſſe in Rota deciſum, & iuxta eam quotidie ſeruari teſtari *Caputaq. deciſ.* 138. *p.* 2. Quando tamen adeſſent alij compatroni, poſſet ab alijs cōpatronis præſentari, *Rol conſ. 3. vol. 1. & alij apud Ricc. loco cit. & Barboſa nu.* 91.

Secundo, ſubdelegare poteſt ſupremus Delegatus, qualis eſt Principis, vt habetur in *cap. fi. de off. deleg. & cap. cùm cauſam*
30 *de appell.* talis enim Principis delegatus maior eſt quolibet Ordinario, quia Principis perſonam repreſentat, ad *tex. in cap. paſtoralis de offic. ordin. & notat Reg. de Ponte in tract. de poteſt. Proreg. tit. 7. §. 6. n. 11.*

An autem poſſit ſubdelegare cū
31 poteſtate ſubdelegandi.

Negant *glo. in cap. ſuper quæſtionum §. porro, verb. transfert, de offic. deleg. vbi Abb. & alij apud Sanch. lib. 3. de matr. diſput. 31. nu. 9.* cum in iure reperiatur ei conceſſa poteſtas ſubdelegandi, & nullibi, vt poſſit dare facultatem ſubdelegandi.

Contrarium tamen tenent *Fulgoſ. in l more ff. de iurid. omn. iud. Iaſ. in d. l. à iudice nu. 9. & Pyrr. Alph. in l. 1. ff. de off. eius num. 41.* qui exiſtimat Principis delegatum iure proprio, non alieno beneficio, habere iuriſdictionem, propterea eius iuriſdictionem potius eſſe cōparandam iuriſdictioni iudicis ordinarij, quam iuriſdictioni iudicis delegati ab Ordinario; nam qui mandatam ſuſcepit iuriſdictionem ab Ordinario Magiſtratu, nihil propriū habet, ſed iuriſdictionem eius exequitur, qui mandauit, *l. noſtra §. qui mandatam, l. & ſi Prætor ff. de off. eius, & d. l. more.* Hinc ſententia eius, cui

man-

Digitized by Google

mandata eſt iuriſdictio ab eo lata videtur, qui iuriſdictionē mandauit, cum eius ſit executus iuriſdictionē, *d.l. & ſi Prætor*, & propterea à ſententia iudicis delegati ab Ordinario, non appellatur delegans, ſed is, qui appellaretur, ſi iuriſdictio non eſſet mandata, *l.1.§. vlt.ff.ſi quis, & à quo*, ſed à delegato Principis, ipſe Princeps, qui delegauit, vel Præfectus prætorio prouocatur, *l. præcipimus §. huic C. de appell.*

Is igitur iure proprio habet iuriſdictionem, non mandatam, alioquin ab eo, vt à Principis ſententia, non appellaretur.

Tertio, delegatus ad vniuerſitatem cauſarum poteſt ſubdele-
32 gare, ſed non vniuerſam ſuam delegationem, ſed vnam, vel alteram cauſam, ſecundum *glo.in d.cap.cum cauſam, verbo delegatus, de appell. Abb. in cap. cum Bertoldus nu. 20. de ſent. & re iudic Maranta in pract. 4.p.d. 5.princ. an iudic ſit ord. nu.27. Iaſ.in d l.à iudice, Garc. p.5.c.1.num.363. & Bonac. de legib.diſp.1.q.3.pun.8.§. 1. nu. 18.* non tamen poterit dare facultatem ſubdelegandi, vt per Doctores cōiter. cum in iure non reperiatur ei conceſſa.

Vnde Parochi delegati toti Parochiæ ab Epiſcopo, vt curam eius regant, vt quia proprius
33 Parochus non eſt Sacerdos, vel quia ipſe Epiſcopus ſit immediatus Parochus totius diœceſis; vel alterius parochiæ (vt eſt in multis locis) poſſunt aliis delegare vnam, vel alteram cauſam vti delegati ad vniuerſitatem cauſarum, cùm præficiantur ad omnes cauſas Parochialis officii in tota parochia, *glo. in clem.1. verbo presbyteri, de priuileg. vbi Card. q. 19. Henr.lib.6. de pœnit. cap. 7. nu.2. & alij.*

Idemq; dicendum eſt de vicecurato à proprio Parocho, ob eius abſentiam ad breue tempus, ita *Sanch.d.diſp.31. lib. 3. nu. 13. & Doctores per ipſum relati.*

Non tamen, poſſent prædicti Parochi delegati ad vniuerſæ parochiæ curam, alteri delegare
35 omnem curam, dum abſunt, etiam ad modicum tempus, niſi adeſſet conſuetudo, vt dū ad breue tempus abſunt, ſubſtituant aliquem miniſtraturū omnia ſacramenta in parochia, quia Epiſcopus vicecuratos inſtituens, & conſcius, conſuetudinis tacens, videtur tacitè dare facultatem ad eam ſubſtitutionem, & vbi extat dicta conſuetudo poſſet ſic inſtitutus à vicecurato dare al-
36 teri licentiam aſſiſtendi matrimonio, aut miniſtrādi aliud ſacramentum, quia eſt delega-

tus

tus ad vniuerſitatem cauſarum, & non cenſetur delegatus illius vicecurati; nam is non poterat ſic delegare, ſed eſt delegatus ipſius Ordinarij ſcientis, & patientis eam conſuetudinem, ea enim, ſcientia, & patientia eſt tacita licentia, vt docet *Sanch. cit. Nauar. in cap. placuit nu. 71. de pœnit. diſt. 6. & Adrianus q. 5. de confeſſ. dub. 2.*

Si vero Parochus præſens aſſumeret Vicarium locantem
37 operas, vt ipſum adiuuet, hic Vicarius non poſſet delegare, quia non cenſetur illi vices ſuas plenas committere, ita Sanchez ibid.

Quarto, delegatum ad generalitatem cauſarum, poſſe vnam cauſam ſubdelegare. Quidam
38 affirmant, ſed contrarium aliis videtur verius; cum id nō reperiatur ſibi conceſſum, ita *Ang. in l. ſolet nu. 1. ff. de iuriſd. omn. iud. Saly. in d. l. à iudice nu. 4. C. de iudic. & Sanch. d. diſput. 31. nu. 4. in fi.*

Quod à fortiori procedit in de-
39 legato ad plures, vel vnam cauſam. *Bonac. loco cit.*

Vnde ſacerdos delegatus ad aſſiſtendum alicui matrimonio
40 ex delegatione Epiſcopi, vel Parochi, non poteſt ſubdelegare, quia delegatus ad vnam cauſam non poteſt totam delegare, niſi ſit delegatus ſupremi Principis, vt per *Sanch. cit. num. 21.*

An autem, delegatus inferioris Principis ad vnā cauſam, poſ-
41 ſit ſubdelegare aliquem articulum.

Reſp. poſſe ſubdelegare aliquem articulum, qui nudi miniſterij ſit; non autem articulum iuriſdictionis, qualis eſt examinatio teſtium ita *Genuen. in praxi c. 85. nu. 7. Sanch. n. 10. & Bonacin. de legib. d. diſp. 1. q. 3. pun. 8. §. 1. nu. 18.* Quamuis aliter ſit in delegationibus, & cōmiſſionibus Principis, qualis eſt Summus Pontifex, vt dicemus num. 46.

Ex ſupradictis infertur Primo, quod Epiſcopus poteſt delegare ea
42 omnia, in quibus ius habet exercēdi ex officio, vel dignitate, licet id contingat cauſa priuilegij conceſſi eidem dignitati. quia iuriſdictio ex principis priuilegio cōpetens non perſonæ, ſed perpetuo dignitati, vel officio, non eſt delegata, ſed ordinaria, & poteſtatis ordinariæ iura habet, & ſequitur, vt per *Bar. in l. ambitioſa n. 34. ff. de decre. ab ordin. facien. Couarr. lib. 3. var. reſol. c. 20. nu. 6. Silu. verb. delegatus nu. 4 Henriq. de matr. l. 12 c. 3. nu. 2. & alij apud Sanch eodem tract. lib. 2. diſp. 40. n. 14. & 15.*

Hoc tamen limitant prædicti, quando res eſſet ardua, & magni

Digitized by Google

43 gni momenti, vt per aliũ ne-
queat expediri, qualis eſt po-
teſtas conferendi beneficia,
quã ſoli Vicario generali de-
legare poteſt, ſecundum *glo.*
in cap.deliberatione verb. cui-
cumque,de off.deleg. in 6. San-
ch.nu.16.& alios apud Couar.
d.c.20.nu.6. & hoc caſu ſuffi-
ciet, vt ſit in ſpiritualib.gene-
ralis, iuxta ſubiectam materiã
collationis beneficiorum, quę
eſt ſpiritualis, vt tenet *Garc.*
*de benef p.5.c.8.nu.*122.

Infertur ſecundo, Epiſcopũ poſ-
ſe alteri delegare facultatem
44 diſpenſandi in denunciationi
bus matrimonij, quia iure or-
dinario ſibi competit, cum
*S.C.Tr.ſeſſ.24.c.1.de matr.*hoc
indefinite concedat omnibus
Ordinarijs. *ita Silu. verb. de-*
gatus,q 8.*Conin*k. *de ſacram.*
diſp.27.nu.55.concl.3.Reginal.
in prax.fori pęnit.lib.31.num.
235.*Ludou.Lop. 1.p. inſtruct.*
*2.edit.c.*284.

Quod eſt verum, etiam de Vica-
rio generali Epiſcopi, cum ſit
Ordinarius. ita *Sanch.d.lib.3.*
*diſp.7.nu.*20.*Bonacin.de matr.*
q.2.pun.6.nu.7.Gut.eod. tract.
*de matr.c.56.nu.*13. *Barboſa*
p.2.alleg.32.nu.37.& alij.

Nec obſtat, quod, Quidam con-
trarium aſſerẽtes, dicunt, hoc
caſu à S.C.Trid. eſſe electam
induſtriam perſonæ, ideo non
poſſe delegare, *ex cap. fin.§. is*
autem de off.deleg.& cap.is cui,
eod.tit.in 6. quia hoc fallit, qũ
45 ſimilis delegatio ſit perſonæ
incognitæ, & indeterminatæ,
vt Prælatis præſentibus, & fu-
turis, prout hoc caſu contin-
git, vt docent *Silu.verb. de-*
legatus q.8.Menoch. de arbitr.
lib.1.q.64 nu.17. Sanch.cit.lo-
co,Greg. Lop.l.47.tit.18.p.3.&
Nouar. concl.1.de diſpenſ.

Infertur tertio, quod ordinarius;
cui à Sede Apoſtolica delega-
tur diſpenſatio in matrimo-
nij impedimentis poteſt alte-
46 ri receptionem teſtium, ac
informationem committere,
non tamen ipſam diſpenſatio-
nem per alium expedire. nam
per illud reſcriptum ei com-
mittitur iuriſdictio veritatis
precum examinandæ, ac nudũ
miniſteriũ exequendæ diſpen-
ſationis à Summo Pontifice
conceſſæ; At quoties commit
titur à Principe nudum mini-
ſterium vna cum aliqua iuriſ-
dictione, non poteſt nudum
miniſterium ſubdelegari, ſed
tantum illa iuriſdictio, iuxta
tradita per *Innoc.& Abb. in*
d.cap.fin.de off.deleg. ita *Felin.*
in d. cap.fin. Menoch. conſ.17.
Gut.de matr.c.125.n.20. Garc.
par.6 c.2 num.105.Sanch. l.8.
diſp.27.n.43.et ſequitur Bonac.
de legib. diſp.1.q.3.pun.8. §.1.
*nu.18.*qui ita vſu,& cõmmuni
praxi receptum eſſe teſtatur.

Nec

Nec obſtant illa verba, quæ in his reſcriptis apponuntur: *Su-*
47 *per quo cõſcientiam tuam oneramus, & diſcretioni tuæ, de qua in his ſpecialem in domino fiduciam obtinemus, &c.* Ex quibus verbis videtur electa induſtria perſonæ. nam vt diximus, non cenſetur electa induſtria perſonæ, quando delegatio nõ fit perſonæ cognitæ, & determinatæ, ſed dignitati, vt eſt in caſu prædicto, & illa verba, *conſcientiam tuam oneramus*, quando non diriguntur perſonæ nominatę, videtur poſita in vim monitionis, & excitationis potius, quã in vim formæ delegationis. ita *Abb. in cap. fin. §. 1. de off. deleg. Nau. conſ. 6. de off. deleg. Rota dec. 18. de conceſſ. preben. in nouis, Sanch cit. Graff. dec. aur. lib. 1. c. 13. n. 13. & Reuerendiſ.* D. *Aloyſ. Ric. Epi.* Vici *Equen. in prax. var. reſol. reſol.* 122.

Infertur quarto, & denique, exequutores, maximè literarum
48 in forma dignum, poſſe alteri ſubdelegare, & committere vices ſuas, etiam, quoad examen, non obſtante illa clauſula: *Si per diligentem informationem eum ad hoc idoneum eſſe repereris, ſuper quo conſcientiam tuam oneramus*, propter eãdem rationem, vt patet in *dec* 130. *Rota diuerſ. p.* 2. & per *D. Ric. cit. loco, & in collectan. dec.* 1047. *p.* 4. *& ſic tenuit Sacra Congreg. Concil. vt idem Ric. teſtatur.*

Si vero in commiſſione diceretur, *Conſcientia tua committimus*, ſeu *ſecundũ conſcientiam tuam*; tunc cenſetur electa induſtria perſonæ, & prohibetur ſubdelegatio, vt notant *Garcia cit.* D. *Ric. par.* 5. *collect. dec.* 1689. & patet *in d. deciſ.* 130. *Rota diuerſ. par.* 2.

Quod autem, prius dictum eſt, non ſolum procedet in beneficijs ſimplicibus, verum etiã
49 in parochialibus, in quarum literis dicitur: *Si per diligentem examinationem per te adhibitis* Examinatoribus *in diœceſana ſynodo deputatis*; poterit enim tũc Ordinarius, cui cõmiſſa eſt exequutio ſub illa forma, committere, & ſubdelegare alteri examinationem faciendam, dummodo examen fiat cum Examinatoribus ſynodalibus. nam illa verba: *Per diligẽtem examinationem per te, &c.* non excludunt ſubdelegationem, ſed ponuntur ad ſignificandum examen faciendum eſſe, non ſolum per exequutorem, ſed etiam cum Examinatoribus ſynodalibus. ita *Garcia d. c.* 2. *§.* 1. *nu.* 104. *&* D. *Ric. d. reſol.* 122. *nu.* 3. qui limitat non procedere, vbi eſſent dati ad prouidendum eccleſiæ, non expreſſa certa

perſona, *vt in cap. is cui, de off. deleg. in 6. & in clem. vnica eod. tit. vbi Doct.*

Et quid ſi abſolutio cenſurarum à Summo Pontifice delegata ſit Ordinario, an poſſit ab eo ſubdelegari: Habes apud D. *Ricc.p.3.deciſ.319.* vbi fatetur, in quadam cauſa fuiſſe in Cur. Arch. Neap. concluſum, poſſe ſubdelegari, per *tex. in cap. quoniam § cæterum de off. deleg.*

De coniecturis tamen, ex quibus cenſetur electa induſtria perſonæ per delegationes Apoſtolicas, agit *D.Ric.p.1.dec.88. & par.2.dec.269.*

QVARTA DVBITATIO.

50 QVibus poſſit hæc iuriſdictio in foro externo delegari.

Reſp. poſſe delegari omnibus clericis, etiam primæ tonſuræ, ratione allata in prima dubit. nu. 11. Requiritur tamen, vt is, cui deleganda eſt, non ſit cenſuris innodatus, vt licitè, & validè eam obtinere, & exercere poſſit, vel ſaltem, vt non ſit vitandus, vt validè ei conferatur, vt dictum eſt in cap. præcedenti num. 68. & per *Bonaci. de cenſ. diſp.2.q.1.pun 4.nu.3.*

An autem poſſit validè delegari
51 alicui clerico irregulari talis iuriſdictio fori contentioſi.

Affirmat *Suar. de cenſur. diſp. 40. ſect.2.nu.42.* quia præcisè talis iuriſdictio ordinatur ad actus, qui per ſe non requirunt ordinum exequutionẽ, & alioquin nullum eſt ius, quod irritet, vel directe prohibeat talem delegationem iuriſdictionis, quæ ſit ex commiſſione, & ex hoc infert per irregularitatem, nõ amitti hanc iuriſdictionem delegatam ante irregularitatem, cum non ſit ius, quod irregularem priuet ipſo iure huiuſmodi iuriſdictione, nec eius vſum prohibeat in actibus nõ requirentibus ordinis poteſtatem; quamuis de nouo non poſſit recipere iuriſdictionem ordinariam, quia validè non poteſt ei de nouo conferri beneficium, officium, ſeu prælatura, ex communi ſententia. ita *Suar. cit. n.28. & 42. & per D.Ricc.p.3.dec.294.*

Eſt tamen aduertendum, quod
52 cauſæ à Sede Apoſtolica non delegantur niſi perſonis in dignitate conſtitutis, iux. diſpoſ. *cap. ſtatutum de reſcr. in 6.*

Ideo quæritur, quid in ſubdelegatione à delegato Apoſtolico,
53 an poſſit ſubdelegare perſonis nõ conſtitutis in dignitate.

Et in hoc dicẽdum eſt, quod ſubdelegare non poteſt, niſi canonicis, vel alijs in dignitate conſtitutis, quia eadem ratio viget in vtraque materia delegationis, & ſubdelegationis, pro-

propterea eadem debet eſſe iuris diſpoſitio,ad *text. in l. in illud ff. ad leg. Aquil.* item quia ſubdelegato dicitur, etiam delegatio, cum ab ea non diſtinguatur,ſecundum *Artam.conſ. 22.* niſi quod illa eſt prima, hæc vero ſecunda delegatio nuncupatur ; merito iura loquentia de legatione extendũtur ad ſubdelegationem, ita *Genuen.in prax. Neap. cap.85. n.3. Reuerendiſ.D.Ric. in prax. rer.quotid.reſol. 420. & Garc. p.6.c.2.§.1.nu.105.* Qui exiſtimat,*tex.in cap.ſtatutum,* non habere locum in meris exequutoribus gratiarum Apoſtolicarum, qui poſſunt ſubdelegare ſimplici clerico in dignitate non conſtituto,niſi ex forma reſcripti teneantur aſſumere partes iudicis, vt quia adeſt clauſula vocatis vocandis , & ita quoque tenent D. *Ricc.& Genuen.loc.cit.*

Quæritur etiam , an laico poſſit
54 delegari aliqua cauſa criminalis clericorum.

Et breuiter concludendum eſt, minime poſſe delegari ab Epiſcopo , vel alio inferiori à Papa,*glo.& Doct.in c.2. de iudic. verb.non præſumat,* Decian.in *tract.crim.p.1.lib.4.c.9. nu.70. Clar.§.fi q.41.nu.5. Sbrot de off.vic.lib.2.q.66.n.20. Farin. tract.crim.q.8.n.4. & alij communiter,vt teſtatur* Camil de *Curte in diuerſ.iur.feud.par.2. c.2.num.124. & Sbroz.cit.loco* in tantum, quod laicus neque poſſet de cauſis prædictis criminalibus ex delegatione Epi cognoſcere, ẽt ſi eſſet delegatus,ſimul cũ clerico, neque ẽt ſi eſſet clericus coniugatus, vt per *Clar. Decia. Sbroz. & Farinac.loc. cit.* Quamuis in talibus cauſis criminalibus poſſet Epiſcopus ſibi aſſeſſorem laicum aſſumere,*vt per Abb.in cap.ſignificaſti de foro comp.& de Curte nu.74.*

Limitatur tamen prædicta concluſio.per D.*Carol.de Graff.in tract.de eff.cler.eff.1. num.564.*
55 *& alios per ipſum relatos*, vbi pro delicto eſſet imponenda pœna mortis,vel ſi in partibus in quibus eſſet facienda delegatio,non adeſſet clericus ſufficiens,& habilis , cui Epiſcopus poſſet tales cauſas delegare,vel in cauſis ciuilibus, & temporalibus,præter poteſtatem imponendi cenſuras , vt per eum.Qui etiam agit quando laicus procedit in cauſis criminalibus , & ſpiritualibus ex delegatione Summi Pontificis,vt in *eodem eff.1.à num. 24.*

QVIN.

QVINTA DVBITATIO.

AN ſuperior, ſeu habens hanc iuriſdictionem fori externi poſſit eam exercere, & ſic cenſuras ferre, non ſo-
59 lum dum exiſtit in territorio
ſed etiam extra territorium.

Pro ſolutione præmittendum eſt, ea, quæ fiunt extra propriũ territorium, eſſe in duplici differentia. alia enim pertinent ad iuriſdictionem gratioſam, & voluntariam, quæ vt dictum eſt num. 7. non requirunt cauſæ cognitionem, ſeu proceſsũ, ſeu ſtrepitum iudicialem. alia pertinent ad iuriſdictionem contentioſam, & hæc fiunt cum cauſę cognitione, & ſtrepitu iudiciali.

Quando, ergo, ea, quæ fiunt extra proprium territorium requirunt iuriſdictionem contentioſam, tunc exerceri non poſſunt extra proprium territorium, cum talis iuriſdictio exerceri minime poſſit extra proprium territorium abſque licentia ordinarij, *cap. fin. de conſtit. in 6.* Si vero non requirunt iuriſdictionem contentioſam, tunc poſſunt extra territoriũ exerceri. *ita Coninc*K. *diſp. 13. dub. 5. num. 30* Nauar. *c. 27. num 6.* V*golin. tab. 1. c. 27. §. primo num. 4. Manuale prælatorum q. 3 ar. 8. concl. 2. & alij.*

Ideo dicendum eſt, qui non poſſet Epiſcopus, ſeu alius ſuperior extra propriam Diœceſim ferre cenſuram ſedendo pro Tribunali, & cum cauſæ
57 cognitione; ſecus vero ſine
cauſæ cognitione, quia poſſet illam ferre, & ſic poſſet ferre cenſuram per modum ſtatuti, aut pro re manifeſta, quæ non requirit cauſæ cognitionem; vel ſi eam requirit, facta eſt in proprio territorio. Sicut etiã poſſet eam ferre, dum habet licentiam ordinarij illius loci, *ita Sayr. lib. 1. c. 14. nu. 4. Gonſalez ad regul. 8. Cancell. glo. 63. num. 11. Barboſa de off. & pot. ep. par. 2. all. 6. num. 17. Bonacina de cenſur. diſp. 1. pun. 11. num. 4. Auila 2. par. c. 3. diſp. 2. dub. 1. Reginal. lib. 9. num. 155.*
58 *& alij*. Qui addunt, quando
Epiſcopus impeditur, ne iuriſdictionẽ exerceat in proprio territorio, vel eſſet expulſus à ſua Diœceſi, poſſet illam exercere in aliena Diœceſi, erga ſuos ſubditos petita, licet non obtenta licentia, *iuxta tex. in clem. vnica de foro compet. Barboſa par. 3. all. 80. num.* 10. *& par. 1. tit. 1. c. 6. num.* 10. *& D. Riccius par. 4. deciſ. 277.*

Similiter dicendum eſt, quod nõ poſſet Prælatus abſoluere extra ſuam Diœceſim ab excom
56 municatione in foro contentioſo, cum ſtrepitu iudiciali,

ſuum

ſuum ſubditum, quem excommunicauit in ſua Diœceſi, niſi de conſenſu Prælati illius loci; ſecus in foro conſcientię ſine cauſæ cognitione, *Siluest. verbo abſolutio num. 11. Auila de cenſ. d p. 2. c. 7. diſp. 1. dub. 12. Bonacina cit. loco num. 4. & alij.*

Sed quid dicendum in delegato Apoſtolico, an poſſit proce-
60 dere extra Ciuitatem, in qua fuit deputatus,

Et in hoc dico, per *tex. in c. ſtatutum, §. in nullo quoque, de reſcrip. in 6.* quod non poſſet talis delegatus inuitis partibus procedere extra Ciuitatem, vel Diœceſim, in qua fuit deputatus; nam delegatio ſtricti iuris eſt, ſecundum *Bald. in c. vnico de mutuis petitionibus num 6. Rota diuerſ. deciſ. 8. p. 2.* Nec in reſcripto delegatorio locum habet extenſio de loco ad locum, vt probatur in *c. Petro de offic. deleg.* Item quia delegatus non obtinet iuriſdictionem, niſi in loco ſuæ deputationis, & conſequenter extra illud procedere nequit, *ad tex. in l. extra territorium ff. de iuriſd. omn. iud. c. vt animarum de conſt. in 6.* Ita *D. Ricc. in praxi rer. quot. reſol. 422. & in deciſ. cur. arch. Neap. p. 2. deciſ. 187.* & delegatus cenſetur deputatus in certo loco, vbi dignitas ipſius iudicis eſt expreſſa in reſcripto. vt ſi dicatur Epiſcopo Auerſano, videtur commetti Auerſæ, niſi diceretur in reſcripto Auerſæ, vel alibi commoranti, vt *per Ricc. loco cit.*

An, autem, ſufficiat tacitus conſenſus ordinarij illius loci, & partium, vt poſſit procedere
61 extra locum ſuę deputationis.

Negat D. Ricc. cit. reſol. 422. & in deciſ. cur. arch. Neap. *p. 4. deciſ. 54 num. 9. ex. Monald conſ. 92. num. 3. vol. 1 poſt Alban. conſ. 60. num 6.* in tantum, quod ſi citentur, & partes non contradicant, ad huc iudicium erit nullum, iuxta id quod voluit *glo. in d. §. in nullo.*

Vgolin. tamen, de cenſ. tab. 1. c. 7. §. 1. num. 5. & Sanch. lib. 3. de matr. diſp. 29. num. 8. exiſtimãt ſufficere tacitum conſenſum partium, qui habetur, quando vtraque pars ſciens eſſe territorium alienum, potenſq; prohibere non prohibet; & quod Iudex cenſetur aſſentiri ſi ſciens, & potens prohibere tacet, argum. *tex. in l. ſept. ff. de re iudicata.*

SEXTA DVBITATIO.

An ſuperior, ſeu habens hanc iuriſdictionem fori externi, poſſit ferre cenſuras
62 per ſtatutum contra ſubditos

in

in alieno territorio exiſtentes.
Et dicendum eſt,non poſſe;in tā-
tum quod delinquens extra
proprium territoriū non in-
curret cenſuram latam in ꝓ-
prio territorio, ſiue diçceſi ꝑ
modum ſtatuti. Vnde ciuis
Arſanen. qui Neap. non ob-
ſeruat ſtatutū Epiſcopi Aria-
nen. non incurrit cenſuram
latam contra violantem ſta-
tutum Epiſcopi, ita *commu-
niter DD. apud Salas de legi-
bus diſp.14.ſect.5. nu.6. & ſe-
quitur Em.Sa verb lex nu.33.
& conſtat ex cap. 2. §. ſtatuto
Epiſcopi,de conſtitut. in ſexto*.
ratio eſt, quia extra territo-
rium ius dicenti impunè non
paretur,ideſt, nulla pœna im-
ponitur, non obedienti ſupe-
riori extra ipſius iuriſdictio-
nem,quando, ſcilicet, cenſura
lata eſt per ſtatutum, *l.fi.ff. de
iuriſ.omn.iud.* ſtatutum,enim,
per ſe,& directè abſolute non
fertur in perſonas, ſed in diç-
ceſim pertinentem ad iuriſdi-
ctionem talis Prælati pro il-
lius pace, & gubernatione,
ita *Suar.de cenſur. diſp. 5.ſect.
4.num.4. Regin. lib.9.nu.146.
Filiuc tract. 11.c.5. quæſit. 9.
Bonac.eod. tract.de cenſur.diſp.
1.q.1.pun.11.nu.6.& alij com-
muniter*.
Et licet ſuperior intēdat per ſta-
turum ligare ſibi ſubditos exi-
63 ſtentes extra proprium terri-
torium, re vera non ligat; ad
ligandum enim, ſeu obligandū
nō ſufficit intentio, ſed requi-
ritur iuriſdictio; Superior aūt,
non habet iuriſdictionem ob-
ligādi per ſtatutum ſuos ſub-
ditos in alieno territorio exi-
ſtentes,modo re vera exiſtant
extra territorium, & ſimul ēt
res,circa quā ipſi delinquunt,
ſit extra territorium, vt per
Doctores communiter, qui-
bus accedit Bonacina loc. cit.
Hinc ſequitur Primo, clericum
vocatum à proprio Epiſcopo
64 ad ſynodum ſub cenſura,poſ-
ſe ligari cenſura, quamuis tem
pore ſynodi ſit extra diœce-
ſim. Ratio eſt, quia delictum
omiſſionis cenſetur ibi com-
mitti, vbi actus p̄ceptus exer-
cendus erat, *l qui non facit ff.
de reg.iur.ita Suar.d.ſect 4.nu.
8.Sayr.lib.1.c.7. nu. 10.& alij*
Item clericus exiſtens extra diç-
ceſim poſſet à proprio Epi-
65 ſcopo excommunicari, etiam
per ſtatutum, quando nō reſi-
det; quamuis enim ipſe ſit ex-
tra diçceſim non reſidendo,
quia conſumat actum non re-
ſidendi in diçceſi, & ibi cenſe-
tur peccare, ita *Silu. excom.2.
nu.8.Ang.excom.1.nu.10. Bo-
naci. Sayr. & Suar.cit. loc.qui
num.*xj. idem dicit de contra-
66 uenientibus ſtatuto proprij
Prælati,ne ſub cēſura, vinum,
vel quid ſimile deferatur ex-

tra

tra diœceſim, quia peccatum in rigore conſumatur in toto territorio diœceſis, licet quoad terminum extrinſecũ conſumetur in alia, quod notat etiam *D.Rit.p.1.dec.124. nu.5.*

Secundo ſequitur, tranſgredientem ſtatutum proprii Prælati
67 in Parochijs, ſiue alijs locis exemptis exiſtentibus in diœceſi proprii prælati, minime incurrere cenſuram latam cõtra violantes ſtatutum Prælati. ita *Suar.de legib.lib.3.c.32. n.9.Filiu.tract 1 r.c.5.quæſit.9 n.149.Vgol.tab.1.c.9.§. 3.n.3. & Reginal.lib. 9. nu. 154.* Ratio eſt, quia huiuſmodi locus cenſetur extra iuriſdictionem talis Prælati, ſiue Epiſcopi, & perinde eſt, ac ſi exiſteret extra illius diœceſim, locus enim exemptus eſt in diœceſi, ſed nõ de diœceſi, vt poſt alios, notat D.*Rit.p.4.dec.277.nu.5.* Vnde dicitur eſſe in illius diœceſi tãtummodo materialiter quantum ad ſitum; ſed non formaliter, cum nequaquam pertineat ad illius diœceſim, quoad iuriſdictionem. ita *Auila de cenſur.par.2.c.3.diſp. 2. dub.5. Palud.in 4.diſt.18.q.2. Barboſ. p.3.alleg.80 num 9.& Suar.de cenſ.diſp.5.ſect.4 n. 6.* Qui hoc admittit, dummodo locus exemptus ſit plenè exemptus à iuriſdictione Epiſcopali; ita vt non poſſit Ordinarius in eo leges ferre obligantes incolas illius loci.

Non tamen intelligendum exiſtimat per locum exemptum
68 Suar.cit.loco, Monaſterium exẽptum Religioſorum, quod non niſi ratione talium perſonarum exemptum vocatur; & ideo ſi ſubditus Epiſcopo, illius ſtatuta intra illud Monaſterium violaret, incurreret, cuius contrarium cenſet *Bonacin.de cenſ.d.diſp.1.q. 1.pun. 11.nu. 8.* eadem ratione ſuperius allata, vt per eum.

Tertio ſequitur, Ciuem Arianen. qui mutato domicilio furatur extra diœceſim Arianen. nequaquam incurrere cenſuras
69 latas ab Epiſcopo Arianen. per modum ſtatuti contra furantes, vel committentes in futurum aliud delictum, vt ex ſupradictis patet. Dixi in futurum; Quia ſi cenſura eſſet lata, non propter delictum reſpiciens futurum, ſed propter actum præteritum patratum eo tempore, quo delinquens erat ſubditus Epiſcopo Ariani, delinquens adhuc ligatur cenſura, etiam ſi extra diœceſim Epiſcopi exiſtat. v.g. Epiſcopus Ariani fert excommunicationem contra Seium ſibi ſubditum, qui cõmiſit furtum, niſi intra duos menſes reſtituat; Seius ligatur excommunicatione, non reſtituendo in-

I tra

tra duos menſes; quamuis non
dum elapſis menſibus mutet
domicilium. Ratio eſt, quia
quamuis per domicilij muta-
tionem deſinat eſſe ſubditus
Epiſcopo Arianen. ſimpliciter
70 ratione domicilij; nihilominus
remanet ſubditus ſecundum
quid, videlicet, ratione delicti
commiſſi in illius territorio;
conſequenter poteſt conueni-
ri, & excommunicari, niſi reſti-
tuat, *cap. fin. de foro comp* ita
Sayr. lib. 1. cap. 11. nu. 18. Suar.
diſp. 3 ſect 5 nu. 5. V*gol. tab. 1.*
cap. 4. nu. 20. & alij.

Quarto ſequitur, quod vulnerãs
aliquem lethaliter in vno ter-
71 ritorio, in quo eſt lata cenſu-
ra contra homicidas, exempli
gratia, ligatur cenſura, quam-
uis vulneratus recedens ab eo
territorio moriatur in alia re-
gione, vbi nulla cenſura poſita
eſt contra homicidas, nam ho-
micidium, quoad actum exter-
num cenſetur conſumatum in
eo territorio, in quo eſt lata
cenſura, & in eo conueniri po-
teſt, bene verum eſt, quod erit
expectandum effectum conſu-
matum vulnerationis, vt incur-
ratur cenſura; per accidens n.
eſt, effectum ſequi, magis in
vno, quam in alio territorio.
ita *Suar. de cenſ. diſp. 5. ſect. 4.*
nu. 10 *Bonac. d. diſp. 1. q. 1. pun.*
11. nu. 12. & alij.

SEPTIMA DVBITATIO.

VTrum poſſit ſuperior, ſeu
habens iuriſdictionem fori
externi, ligare cenſuris, per
72 ſententiam, ſuos ſubditos ex-
tra territorium exiſtentes, ſer
uatis aliis requiſitis in ferẽdis
cenſuris.

Et breuiter dicendum eſt, quod
poteſt ſuperior cenſuris per
ſententiam ligare ſuos ſubdi-
tos exiſtentes in alieno terri-
torio. Propterea committens
furtum extra territorium ſui
ſuperioris ligatur cenſuris la-
tis ab eo ſuperiore, per modũ
ſententiæ contra furantes. ita
Vgol. tab. 1. cap. 9 §. 3. num. 4.
Sayr. l. 1. c. 7. nu. 18. & Suar. de
cenſ. diſp. 5 ſect. 3. num. 18. nam
cenſuræ latæ per modum ſen-
tentiæ afficiũt perſonam ſub-
ditam vbicumque ſit. Et hæc
eſt differentia inter ſtatutum,
& ſententiam; nam ſtatutum,
vt dictum eſt in præcedenti du
bitatione; reſpicit territoriũ,
ſeu perſonas ſubditas exiſten-
tes in territorio ſuperioris;
ſententia vero reſpicit perſo-
nam, vt illius contumacia
coerceatur, & puniatur, vt per
V*gol. & Suar. cit. locis.*

Hinc ſequitur, q; ſacerdos Auer-
ſanus celebrando miſſam ex-
tra diœceſim Auerſæ incurre-
73 ret ſuſpenſionem, ſi lata eſſet
ſuſpenſio ab Epiſcopo Auer-
ſano

ſano contra Sacerdotes ſibi ſubditos Miſſam facientes extra diœceſim. Nam hæc cenſura fertur per modum ſententiæ, quæ ſequitur perſonam, vbicumque exiſtat, ſecundum *Filiuc. tract. 11. c. 5. quæſito 10. num. 153. Suar. d. diſp. 5 ſect. 5. n. 16. Bonac. de cenſ. diſp. 1 q. 1. pun. 11. n. 17. & alij.* Quamuis aliter ſentiant *Auila p. 2 cap. 3 d. 2. dub. 5. & Coninck. diſp. 13. dub. 7. nu. 49.*

Item ſequitur, Archiepiſcopum Salernitanum poſſe cenſuram ferre contra fures, qui Salerni ſurripuerint, niſi reſtituant, & eam cenſuram ligare non re-
74 ſtituentes, quamuis ſe ſe recipiant in aliam diœceſim; nam hæc cẽſura fertur per modum ſententiæ in perſonas ſubiectas, ſaltem ratione delicti, ita *Filiuc. Bonacin. & Suar. locis citatis.*

Vtrum vero Epiſcopus poſſit punire clericum ſubditum, extra ſuam diœceſim, delinquentem.

Et videbatur dicendum non poſſe, ex regula, quod vbi ſunt cõmiſſa delicta, ibi debent puniri, *l. ſi cui ff. de accuſ. & per Bal. in l. 3. ff. de adop.*

Nihilominus Cur. Arch. Neap. cenſuit, quod poſſet talem clericum punire, vt teſtantur *D. Ric. p. 1. dec.* 111. quam opinionem tenet *Couar. pract. quaſt. c. 11. nu. 6.* qui alios allegat, & ſecundum eandem opinionem iudicauit S. C. Neap. vt refert *D. de Franch. dec. 66.*

OCTAVA DVBITATIO.

AN ſuperior, ſeu habens hãc iuriſdictionem fori externi poſſit cenſuris ligare extra-
75 neos; ita vt accedẽtes ad eius proprium territoriũ, afficiantur cenſuris ab ipſo impoſitis.

In hac dubit. *Suar. de cenſ. d. diſp. 5 ſect. 5. nu. 8. Vgol. tab. 1. c. 2. §. 2. Sayr. l. 1. c. 7. num. 22. Filiuc. tract. 11. c. 5. quæſit. 10. in fi. & alij.* exiſtimant, extraneum non ligari cenſuris latis per modũ ſentẽtiæ in eo loco, in quo reperitur, quia ſententia loquitur incõtinenti, & directe fertur in perſonas ſubditas; re, aut ſpe; ideſt eos, qui nũc ſunt ſubditi, vel qui naſcentur, vel eo trãsferent domicilium, ſed ligari cenſuris latis per modũ ſtatuti, quia ſtatutum, vel conſtitutio primo, & per ſe datur
76 pro ipſo territorio, ſcilicet, vt in eo, tali ordine, ac modo homines operentur; quando autem huiuſmodi ſtatutum eſt, non tantum obligaret habentes domicilium in illo territorio, ſed etiam peregrinantes, qui in illo verſantur per aliquod tempus; nam pro illo
77 tempore tenentur ſe conformare legibus illius territorij,

quia ita expedit ad commune
bonum, & pacem, vt traditur
à Doctoribus in materia de
legibus, præcipuè per *Suar. de
legib lib. 3. c. 33. nu. 3.* atque ita
prima ſubiectio ad illud ſtatu-
tum non oritur ex delicto, ſed
præcisè ex actuali exiſtentia,
& conuerſatione in tali terri-
torio, & ex obligatione quaſi
naturali, quæ inde naſcitur, vt
quilibet ſe conformet mori-
bus eius regionis, in qua de-
git, pro eo tempore, quo ibi
conuerſatur, præſertim in his
rebus, quę publico ritu, vel ſta-
tuto ad omnes ſpectant, & ad
rectitudinem vitæ neceſſariæ
exiſtimantur iuxta tradita per
D. *Aug. in ep. 86. ad Caſula-
num.* ſuppoſito ergo hoc titu
lo ſubiectionis, qui contra il-
78 lud ſtatutũ agit, etiam ſi alio
qui extraneus ſit, re vera eſt
inobediens, & contumax, quia
per ipſum ſtatutum ſufficien-
ter admonetur, ſicut alij ſubdi-
ti, & ideo merito cenſuram in-
currit tali ſtatuto annexam, vt
per Doct. cit.

Quamuis contrarium cenſeat
*Bonaci. de cenſ. diſp. 1. q. 2. pun.
11. nu. 22.* extraneum, ſcilicet,
79 non ſolum, non ligari cenſuris
latis per ſententiam, ſed neque
latis per ſtatutum, niſi forte in
eo loco decreuerit permane-
re maiori anni parte. Et moue-
tur ex eo, quia ad incurrendas
cenſuras requiritur, vt delin-
quens ſit ſubditus ſuperiori lo
ci, in quo reperitur; extraneus
autem, qui non decreuit ma-
nere maiori anni parte in ali-
quo loco, non eſt ſubditus ſu-
periori illius loci, vt tradit
idem *Bonacin. de legib. diſp. 1.
q. 1. pun. 6. num. 29.* quam etiam
refert, & ſequitur Antoninus
Diana *reſol. moral p. 1. tract. 9.
reſol. 2 & tract. 10. reſol. 15. fol.
256.*

Eſt tamen obſeruandum, huius
occaſione. Quod exteaneus
ratione delicti commiſſi in ali-
qua dięceſi, poſſet ab Epiſco-
80 po eiuſdem dięceſis cenſuris
ligari, antequam diſcedat ab
ea dięceſi ſeruatis ſeruandis in
ferendis cenſuris, iuxta tradi-
ta per *Abb. in cap. fin. de foro
comp. Silu. verb excom. 2. n. 10.
& alios per text. in clem. paſto-
ralis, de ſent. & re iud.* quia ra-
tione delicti quis puniri põt à
Prælato loci delicti commiſſi,
dum manet in ipſius territo-
rio, vel ſi fuerit præuentus ci-
tatione antequam diſcederet,
81 vel habeat, etiam ibi domici-
lium, & ſic eſſet ſubditus rõne
delicti, & domicilij, vt dictum
eſt etiam nu. 69. nam iſtis caſi-
bus poſſet ratione delicti, ſer-
uatis ſeruandis, cenſuris liga-
ri, licet alio profectus ſit. ita
Silu. & Abb. cit. locis, & *Suar.
diſp. 3. ſect. 4. n. 2.* & nota, quod
quam-

quamuis delinquens ratione delicti efficiatur de foro illius iudicis, vbi delinquit, tamen non efficitur proprie ſubditus illius, *glo. in cap. nuper de ſent. excom. & in clem. 1. de for. cōp. verb domicilij forus*, & per D. *Ric. p. 4. dec. 182. n. 10.*

Idemque erit ſi ad requiſitionem Prælati loci delicti citetur à Prælato loci, in quo degit, quia tunc reſpondere tenebitur,
82 alias cenſuris ligari poſſet à Prælato loci delicti, ex quo eſt iam conſtitutus in contumacia per dictam citationem, ſi non vult comparere. ita *Silu. cit. Armilla excom. nu 35. gloſ. in d. clem. paſtoralis, & Abb. in d. cap fin.*

NONA DVBITATIO.

83 QVam ſit durabilis hæc iuriſdictio.

Dico primo, quod ordinaria durat donec quis retinet dignitatem, vel munus Eccleſiaſticum, cui ea iuriſdictio annexa eſt, in tantum, quod, nec morte concedentis expirat, etiam re integra, iuxta tex. ſic cōmuniter intellectum, *in l & quia ff. de iuriſ. omn. iud. & tex. in c. 2. de off deleg. in 6.* huius rationem reddit *Abb. in cap relatum, num. 3. de off. deleg.* Quia per conceſſionem ordinariæ iuriſdictionis fit gratia, cui conceditur. vtpote, qui in dignitate conſtituitur, vt notatur in *clem. 2. de reſcript.* ſed gratia facta non expirat, & ſi re integra moriatur concedens, *cap ſi cui nulla, de prab. in 6.* Item quia ordinaria iuriſdictio radicatur in perſona eius, cui conceditur. Vnde immediatè per conceſſionem inhæret oſſibus illius, & ideò non expirat per concedentis mortem.

Quod adeo verum eſt, vt licet ordinaria iuriſdictio ſit cōceſſa ad beneplacitum conceden-
84 tis, & hoc per mortem concedentis expiret, *cap ſi gratioſe, de reſcrip. in 6.* illa tamen nō expirabit, licet re integra concedens moriatur, & hoc ob fauorem, & vtilitatem publicam, quæ verſatur in conſeruanda ordinaria iuriſdictione, *Bal. in l. meminiſſe ff. de offic. proconſ. Menoc. de arbitr. lib. 1. q. 69. n. 9. Sanch. de matrim. lib. 8. diſp. 18. n. 5. & alij.*

Hoc tamen fallit in iuriſdictione ordinaria Vicarij generalis Epi quæ perit morte Epiſcopi, cōcedentis, quia cohæret iuriſdi-
85 ctioni Epiſcopi, tanquam acceſſoria, & extincta principali extinguitur acceſſoria, *cap. quoniam, de offic. deleg.* & notant Doctores communiter.

Vtrum vero per appellationem iudex amittat iuriſdictionem; ita

ita vt non poſſit abſoluere à cenſuris, quas tulit cõtra ſubditum, qui à ſe appellauit.

Et videbatur dicendum, nõ poſſe, ex quo Iudex poſtquam detulit appellationi, etiam friuolæ, abdicauit à ſe iuriſdictionẽ, & nõ poteſt eam amplius reuocare, quia transfuſa eſt ad iudicem ad quem, nec etiam de conſenſu, & voluntate partium, niſi per ſuperiorem renunciator, *cap. appellationibus, de appell. in 6*. licet aliter eſſet quando Iudex appellationem non admiſit, ſed reiecit, vel eã admiſit ſi, & in quãtum, vt per Doctores, quos refert, & ſequitur *D. Ric. dec. 28. p. 4.*

Nihilominus, quod non amittat hanc iuriſdictionem, ac poſſit ſubditum abſoluere, tenent *Suar. de cenſ. diſp. 7 ſect. 2. n. 32. Filiuc. c. 9 quæſito 9. n. 306. & Bonaci. diſp. 1. de cenſ. q. 3. pun. 1. n. 8.* quamuis talis Iudex habeat illam iuriſdictionem quaſi impeditam, ne poſſit impedire appellationem, & ligare cenſura; abſoluendo enim à cenſuris latis non impedit appellationem, nec ligat cenſuris, ſed potius illas aufert; & fauet, quod pars intendit per appellationem.

86 An autem iuriſdictio expiret per delictum hæreſis.

Sanch. in ſumma tom. 1. lib. 2. c. 9. num. 10. dicit, quod hæretici illam nõ perdent, donec nominatim denuncientur excõmunicati, & quod *D. Th. 3. p. q. 82. ar. 9.* dixit, ab hæreticis, & excommunicatis non poſſe recipi Sacramenta, dicũt *Sanch. loc. cit. & Caiet.* ibi, fuiſſe verũ ante Conc. Conſt. non autem poſt illud, niſi quando denunciati ſunt, aut notorij clericorum percuſſores, *Bonacin. de legib. diſp. 3. q. 4. pun. vlt. §. 5. n. 8. & de cenſ. diſp. 2. q. 5. pun. 2.*

Dico ſecundo, quod delegata iuriſdictio durat pro tempore,
87 quo fuerit conceſſa, vel ſi fuerit conceſſa abſque temporis limitatione, durabit donec delegans viuet, & commiſſionem non reuocauerit, *Vaſq. q. 93. ar. 3. dub. 5. num. 2. Suar. diſp. 28 ſect. 8. Eman. Sà, verb. gratia Bonac. de ſacr. diſp. 5. q. 7. pun. 4. §. 1. n. 7. & alij.*

Quando autem expiret morte, vel ceſſatione officij delegantis, dicemus in ſeq. dubit.

Sed quæres, quamdiù duret poteſtas delegata executorum literarum Apoſtolicarum, qui-
88 bus mandatur, vt inducant prouiſum in beneficij poſſeſſionem, & defendant inductũ, facientes eum admitti ad beneficium, ſibiq. integre de fructibus reſponderi.

In hoc, *Garc de benef. p. 6. c. 2. nu. 147.* aſſerere videtur, quod quandiù non eſt facta executio durat

rat iſta poteſtas, etiã poſt annum à ſententia lata contra intruſum, ſeu contradictorem, cum ſit acceſſoria ad gratiam, argumen. *cap. ſi ſuper gratia, de off. deleg. in 6.*

Nec obſtaret *tex. in cap. quarenti, de off. deleg.* vbi delegatus Papæ non poteſt exequi ſuam
89 ſententiam, niſi vſque ad annum; quia vt aduertit *Garc. n. 148.* loquitur de delegato ad cauſam principaliter, & diuerſa eſt ratio in executore gratiæ, cuius poteſtas tanquam acceſſoria debet durare ſicut ipſa gratia, *ad regul. acceſſorium, in 6.*

Data vero poſſeſſione, nec eſt finitum eius officium, donec
90 habeat fructus, *Car. in clem. ſi plures, de preb. & per Ric. in praxi var. reſol. 299.* nam alias gratia non eſt plene executa, maxime cum in dicta clauſula expreſſe habeatur, quod faciãt de fructibus reſponderi. Quãtuis ſi negentur fructus nõ ratione tituli, vel gratiæ, quæ impugnentur, ſed ex alio capite, & ratione, vt quia prędia, ex quibus proueniunt, dicuntur non ſpectare ad beneficium, ſeu aliquæ decimæ dicuntur non pertinere ad illud, executor non ſe intromittet, quia eſt quæſtio, omnino ſeparata ab executione, *Card. cit. Garc. nu. 150. & Ric. dec. 58. par. 1.*

Sed quid, ſi prouiſus ſemel fuit in poſſeſſionem plene inductus,
91 quanto tempore durabit executoris poteſtas, & effectum illius clauſulæ, ad illum defendendum, ſi turbetur in poſſeſſione.

Doctores communiter, ſecundũ *Felin. in cap. quarenti, de offic. deleg.* cenſent, quod illa poteſtas durat vſque ad annum à die poſſeſſionis, per *tex. in d. c. quarenti.*

Plerique alii dicunt, durare ad inſtar poteſtatis conſeruatoris, de qua in *cap. fin. de off. deleg. in 6.*

Sed *Abb. & Io. And. in d. cap. quarenti, quos etiam refert D. Ricc. in prax. var. reſol. reſ. 299.* exiſtimant, quod ſi aliquandiu inductus in poſſeſſionem pacifice poſſedit, expirare delegati, aut exequutoris iuriſdictionẽ, non obſtantibus dictis clauſulis, & hoc etiam ſeruare Guttiam affirmat, *Staphil. de litt. gra. tit. de vi, & effect. clauſ. ſignificatio clauſula inducentes nu. 3.* ne præiudicetur ordinariæ poteſtati, argumen. *cap. ad hac, de reſcrip. & per* D. *Ric. cit. loco.*

An autem impediens, vel tentãs impedire exequutionem lite-
92 rarum delegatorũ Sedis Apoſtolicæ poſſit excommunicari, Habes apud *D. Ricc. par. 3. dec. 303. & 320.*

DE-

DECIMA DVBITATIO.

93 AN iuriſdictio,ſeu poteſtas delegata, tàm ad literas iuſtitiæ,quam gratiæ exequendas,expiret morte, vel ceſſatione officij delegantis.

Pro ſolutione huius dubitationis, de qua inferius num. *114.* præmittendum eſt, quando res di-
94 catur integra, & quando nō integra; nam in hoc diſſentiunt Doctores.

Quidam enim exiſtimant, iure canonico ſolam citationem requiri, vt res deſinat eſſe in-
95 tegra, ſed iure ciuili litis conteſtationem deſiderari, ita *glo. in cap. relatum, verb. conteſtata, de off. deleg.* ſic explicans illum text. dicentem, delegationem expirare, quando delegans moritur, lite nondum conteſtata, vt intelligatur attento iure ciuili, idemque tenent *glo. in l. & quia, verb. antequam ff. de iuriſd. omn. iud. Albert. & Bellapert. in l. more ff. eod. tit.*

Plerique alij verò probabiliter aſſerunt, vt res non dicatur integra, ſed cepta, ſufficere, vt iu-
96 dex ceperit iuriſdictione vti, quemcumque actum iudicialem exercens, vt eſſet electio Notarij, & alia iudicij præparatoria, nec eſſe neceſſariam partis citationem, ex *tex. in d. l. & quia ff. de iuriſd. om. iud. & cap. penul. de off. deleg. in 6.* ita *gloſ. in cap. ne aliqui, verbo cepta, de haret. in 6. Anch. in cap. quamuis de off. deleg. in 6. Silu. verb. delegatus q. 6. n. 8.*

Sed alijs nonnullis probabilius videtur, vtroque iure, & canonico, & ciuili requiri, & ſuffi-
97 cere citationem partis, vt res deſinat eſſe integra, & perpetuetur delegata iuriſdictio. mouentur ex tex. in *cap. gratum de off. deleg.* ibi, *cum citatione facta negotium ſit quaſi ceptum.* vnde dum in *cap. relatum eod. tit.* dicitur, rem deſinere eſſe integram per litis conteſtationem, eſt ſupplendum, maxime, cum etiam per citationem deſinat, iuxta text. *in d. cap. gratum*, nec eſt mirum vnum text. per alium ſuppleri, & ita exponūt *Innoc. Io. And. Hoſtien. & alij*, vt per *Sanch. lib. 8. diſp. 28. nu.* 10. qui exiſtimat cum *Card. in cap. licet vndique q. 6. de off. deleg.* Quod
98 ſufficeret actus citationi equiualens, nempe, quādo quicūq. actus, citra citationem fieret præſente vtraque parte, quia cum pars aduerſa interſit, perinde eſt, ac citaretur.

Sed verum requiratur, vt talis ci-
99 tatio perueniat ad partis notitiam.

Aliqui affirmant, ex eo, quia verba cum effectu accipienda ſunt, *cap. relatum, de cler. non reſid.*

eſid. cum ergo iura allata pro vltima ſentẽtia petant, ad hoc citationẽ partis, ea debet eſſe cum effectu, quod contingit quando parti eſt intimata. ita *Card. in clem. 2. nu. 11. vt lite pend. & Alex. in d. l. more.*

Alii vero probabilius exiſtimant, ſufficere vt à iudice ſit prolatum citandi decretum, vt res deſinat eſſe integra, & ſi citatio non ſit intimata, & mouetur text. & ratione. *tex. in d. c. gratum,* ibi, *propoſito citationis edicto.* Ratione, quia citatio conſtat ex tribus partibus,
100 nempe, ex mandato de parte citanda, ex exequutione Nuntij, & ex relatione Nuntij aſſerentis ſe citaſſe; ſed ex his tribus, prima pars eſt actus iuriſdictionis; igitur ea ſola ſufficit, vt dicatur iudex cepiſſe vti iuriſdictione. Et confirmatur, quia ne res dicatur integra, ſolus actus iudicij penſandus eſt, qui per ſolum citandi mandatum perfectus eſt, quod ſententia interloquutoria dicitur; iuxta *glo. in l. cum clericis, verb. ſententiarum,* C. *de Epiſc. & cler. ita glo. in clem. 2. verb. ad partem. Sanch. d. lib. 8. diſp. 28. n. 13 & 94. Bonatin. de leg. diſp. 1. q. 3. pun. 8. §. 1. n. 22. & alij.*

Sed quid dicendum, ſi citatio illa irrita fuerit ex defectu alicuius
101 requiſiti, an ſufficiens ſit, vt res non dicatur integra.

Reſp. cum talis citatio nulla ſit, nullum poteſt effectum operari, & perinde habenda erit, ac ſi facta non eſſet, ſecundum *glo. in cap. cum plures in fin. de off. dele. in 6. Abb. & Io. And. in d. cap. penul. Iaſ. in d. l. more, Sanch. n. 16. & Felin. in d. cap. gratum, de off. deleg.* vbi limitat
102 niſi poſt citationem ſequuta ſit ſpontanea comparitio citati, & perſeuerantia in iudicio.

Ex quibus nonnulla deducuntur; & Primo, quod dicetur res in-
103 tegra, ſi fuit circunducta citatio, & pars abſoluta à citationis inſtantia, eo quod pronunciatum ſit, nullam fuiſſe citationem, ex *Bal. in d. l. more; licet Caccialup. ibid num. 46.* dicat cogitandum, an poſſit dici rem non eſſe integram, cum per circunductionem citationis, magis videatur perpetuata iuriſdictio, quo ad iudicem, nam circunducendo interloquutus eſt, quamuis citationis effectus, quoad partem ceſſauerit, & hoc probabile cenſet *Sanch. d. diſp. 28. nu. 17.*

Secundo, deducitur, quid dicendum ſit in ea quæſtione, an per ſolam præſentationem reſcripti factam iudici, deſinat res eſſe integra, *Nam Hoſt. in ſumm. tit. de off. deleg. §. quibus modis nu. 10. Silu. verb. delega-*

tas.q.6. nu. 8. & plerique alij. 104 id aſſerunt. Quia videtur iudex iam cepiſſe vti, efficiens, vt ſibi præſentetur reſcriptum, illudq. acceptans, *Sanch. vero num.* 19. cenſet, id minime efficere, ex eo, quia acceptare reſcriptum delegato præſentatum, non eſt incipere vti iuriſdictione, ſed præparare ſe ad vtendum, *l. quemadmodum ff. de inoff. teſt. cap. is qui, de procur. in 6.* vbi ſupponitur ſuſcipere mandatum, non eſſe eo vti.

Tertio, deducitur. Per ſubdelegationem alteri factam à delegato, non deſinere rem eſſe 105 integram. Quod probatur per *tex. in cap. penul. de off. deleg. in 6.* Item probatur ex eo, quia, licet ſubdelegare ſit actus iuriſdictionis, non eſt de actibus iudicij, ſed fit abſque cauſæ cognitione, & partibus abſentibus. ideo dici nequit vere iudex in aliquo proceſſiſſe, quod deſiderat tex. *in d. cap. penul. de off. deleg. in 6. ita docent Io. And. in d. c. penul. Abb. in d. cap. gratum, Felin. in d. cap. relatum, Iaſ. Bar. & Soccin. in d. l. more.* Et quamuis aliqui aſſerant hoc caſu non eſſe rem integram, eorum opinio procederet, ſi ſubdelegatio fieret ambabus partibus præſentibus, quia tunc is actus, citationi æquiualet, & proinde res non erit integra, vt tradunt, *Franeus in d. cap penul. Soccin. in d. l. more nu. 78. & Sanch d. lib. 8. diſp. 28. n. 18.*

Quæres (huius occaſione) quando res deſinat eſſe integra in 106 reſcriptis gratiæ, vt in commiſſionibus diſpenſandi, quę non agitantur inter partes, & nulla eſt pars aduerſa, quæ debeat citari.

Reſp. hoc caſu deſinere rem eſſe integram, non per ſolam reſcripti præſentationem, vt patet ex dictis num. 104. ſed per primum actum iudicialem, qui ſolet expediri poſt præſentationem reſcripti, vt res deinceps non ſit integra, atq. eum exigi, vt ſi iudex mandet fieri informationem veritatis præeum, prout in ſimili tradunt DD. *apud Marant. de ord. iud. 4. p. diſt. 9. an ſit ſuper petitorio nu. 20. & p. 6. memb. 10. iudicij de lit. conteſt nu. 2. & poſt alios, Bonaci. de legib. diſp. 1. q. 3. pun. 8. §. 1. n. 22.*

Sed quid ſi plures cauſæ, vel plures articuli in vno reſcripto 107 committantur, an eo ipſo, quod in vna cauſa, vel in vno articulo ceptum ſit, cenſeatur, quoad cætera, res nō integra, ac proinde, quoad omnia illa perpetuetur iuriſdictio.

Reſp. diſtinguendo, cum *Sanch. lib. 8. de matr. diſp. 28. nn. 21.* & Primo, ſi cauſæ illæ ſunt cōne-108 xæ contra vnam, vel plures perſonas, citatione facta in vna

vna cauſa,& ſic illa incepta, definet rem eſſe integram,etiã quoad alias,argum. *tex. in l.fi. C. de duob reis.*

Secundo, ſi actus inceptionis,vt citatio illa,eſſet cõmunis omnibus cauſis illius reſcripti, li-
109 cet cõtra diuerſas perſonas, nec ſint connexæ, etiam cenſentur omnes inceptæ, & quo ad omnes perpetuari iuriſdictionem; quod erit,ſi citatio illa communis ſimpliciter facta ſit,nulla cauſa illius reſcripti expreſſa. ita *Ant. Hoſt. & Imol. in d. cap. licet vndique, de off. deleg.*

Tertio,ſi cauſæ non ſunt inter ſe connexæ, & contra diuerſas perſonas,tunc per citationem
110 particularem circa vnam cauſam illius reſcripti,non definit res eſſe integra, quo ad alias eiuſdem reſcripti cauſas, & hoc procedit retenta tertia opinione relata ſupra nu. 97. retenta vero ſecunda opinione,contrarium eſſet dicẽdum, ſecundum *Abb. in cap. paſtoralis,§. quoniam nu. 5. de reſcrip.*

Quarto, ſi cauſę illæ eiuſdem reſcripti non connexæ,ſunt contra eamdem perſonam, cita-
111 tio illius perſonæ in vna cauſa expreſſa,non efficit,vt dicatur res nõ integra,quoad alias cauſas non inceptas,quia per talem citationem ſuper vna cauſa videtur diuidiſſe ſuam iuriſdictionem, & perſona citata non tenetur reſpondere, niſi circa illam cauſam, ergo quoad alias cauſas res manet integra. ita *Innoc. in d. cap. licet vndiq; & ibi Ioa. And & Card.* quamuis aliqui contrarium teneant.

Quinto,& tãdem ſi plures cauſæ committantur per modum vnius, nec inter ſe ſunt cõne-
112 xæ, vt eſſet delegatio alicui facta ad vniuerſitatem cauſarum vnius loci,vel ad generalitatem cauſarum,tunc citatio in particulari cauſa efficit, vt res definat eſſe integra,quoad omnes cauſas, ſic commiſſas, & ſic quoad eas perpetuatur iuriſdictio ; nam eo caſu vnica cẽſetur commiſſio facta,propterea, dum iudex incepit ea vti in quauis cauſa ; cenſetur plene iam cepiſſe vti ſua delegata iuriſdictione;nec res eſſet integra, quoad omnes cauſas ſibi commiſſas. Quod non eſt quando plures cauſæ commiſſæ, ſpecialiter exprimuntur, quia tunc plures ſũt commiſſiones,ex *l. ſcire debemus ff. de verb oblig ita Bar. in d. l. more num. 14. Iaſ num 36.* Dec. *num. 56. & alij*,quorum opinionem probabiliorem eſſe teſtatur *Sanchez num. 27.* licet contrariam ſatis probabilem, aſſerat.

Ex prædictis colligi etiam poteſt,

quid dicendum ſit in diſpenſationibus, & aliis commiſſionibus non contentioſis. an
113 quando plures illæ alicui committuntur, vt poteſtas diſpenſandi cum pluribus perſonis nominatis in fauorem earum, cenſeatur res non integra, eo quod Commiſſarius, cum vna diſpenſare ceperit; quoad alias, cum quibus non cepit.

His poſitis. Pro ſolutione propoſitæ dubit. nu. 93. diſtinguenda eſt poteſtas delegata ad exe-
114 quendas literas iuſtitiæ, vel literas gratiæ, vel ad diſpẽſandum in impedimentis matrimonij, prout ſunt commiſſiones, quæ ſunt Ordinario loci.

Quantum ad primum, ſi loquimur de poteſtate delegata ad exequendas literas iuſtitiæ;
115 tunc certum eſt, quod talis iuriſdictio expirat, ſi re integra concedens moriatur, ideſt, antequam delegatus inceperit vti iuriſdictione; ſecus ſi res non erat integra, vt expreſſe habetur in *d. cap. gratum*, *cap. relatum*, *& cap. licet vndique*, *de offic. deleg. & in l. & quia ff. de iuriſd. omn. iud.* & ea eſt ratio, quia eo caſu non ſit gratia, aut fauor, ſed mandatum quodam de iuſtitia facienda. Mandatum autem morte concedentis re integra expirat, *l. mandatum* C. *mand.* nec per actum delegationis trãſfertur efficaciter iuriſdictio in delegatum, donec ea vti ceperit, iuxta *tex. expreſſum in c. quamuis, de off. deleg. in 6.* Quare cũ iuriſdictio re integra ſit cum effectu penès delegantem, & per ipſius mortem extinguatur ſua iuriſdictio; extinguitur etiam iuriſdictio delegata.

Si vero re non integra moriatur delegans, non extinguetur delegati iuriſdictio, quia per iu-
116 riſdictionis exercitium ante mortem delegantis eſt radicata iuriſdictio in perſonam delegati, ita vt efficaciter in eum tranſierit, vt à contrario ſenſu colligitur ex dicto *cap. quamuis. ita Salas diſp. 20. ſect. 17. n. 125. Suar. de legib. li. 8. c. 31. nu. 5. & alij apud Bonac. eod. tract. diſp. 1. q. 3. pun. 8. §. 1. n. 24.*

Quod autem dictum eſt de morte delegantis re integra, dicẽ-
117 dum eſt etiam finito officio delegantis re integra; cum militet eadem ratio. ita *glo. in d. c. licet vndique, de off. deleg.*

Eſt tamen obſeruandum, hãc iuriſdictionem non extingui, ſi
118 delegans fuerit cenſuris innodatus, & denunciatus, vel publicus percuſſor clerici, iuxta Etrauag. ad euitanda, Sed ſecundum aliquos ſuſpendi, ſi res fuerit integra, donec delegans abſoluatur; Quamuis alii aliter ſentiant, cum nõ

ſit

ſit idem Tribunal; ſecus ſi res
non fuerit integra, quia neque
ſuſpenditur, & in hoc differt
119 Vicarius Epiſcopi prædictis
cenſuris innodati, cuius iuriſ-
dictio tam, quoad negotia cep
ta, vel non cepta, eſt ſuſpenſa,
donec Epiſcopus abſoluatur.
Ratio differẽtiæ eſt, quia Epiſ-
copi, & Vicarij eſt vnum Tri-
bunal, *cap. 1. de off. Vic. in 6. &*
ibi glo. verb. ipſius; non ſic autẽ
delegãtis, & delegati. *ita Sayr.*
de cenſ. lib. 1. c. 6. nu. 28. *Sbroz.*
de off. Vicar. lib. 3. q. 17. & alij,
quos refert, & ſequitur *Sanch.*
lib. 3. diſp. 30. n. 3. & poſt eum
Bonaci. de cenſ. diſp. 2. q. 2. pun.
5. num. 12. Quamuis autem
Vicarii iuriſdictio ſuſpendatur
120 Epiſcopo cenſuris innoda-
to, vt ſupra, adhuc remanet
verus Vicarius, & habitualem
retinet iuriſdictionem, ſicut, &
ipſe Epiſcopus. Vnde fit, quid
ſi ab alio delegetur aliqua cau-
ſa dicto Vicario Epiſcopi ex-
121 communicati, non ſuſpenda-
tur huius cauſæ cognitio per
excommunicationem Epiſco-
pi, cum ex vna parte verus Vi-
carius ſit, & ex altera non di-
manet à dicto Epiſcopo iuriſ-
dictio in ea cauſa, ita *Sbroz. n.*
10. & DD. cit.
An autem ſuſpenſa Epiſcopi iu-
riſdictione per excommuni-
122 cationem, vel ſuſpenſionem,
poſſit eius Vicarius valide in-
tereſſe matrimonio, vel alijs
id committere.
Et dicẽdum eſt vtrumque poſſe,
quia neutrum eſt actus iuriſ-
dictionis, vt dictum eſt nu 9.
ſecus tamen ſi Epiſcopus ex-
communicatus, vel ſuſpenſus
vitandus, Vicarium inſtitue-
ret, vel *Parochus* ſic cenſuris
innodatus, Vicecuratum, qui
aſſiſteret matrimonio, vel al-
teri committeret, quia nil va-
leret, cum talis inſtitutio ſit
actus iuriſdictionis, quæ à tali
vitando non valet. *ita Sanch.*
lib. 3. d. diſp. 30. nu. 10. & Bar-
boſa p. 2. alleg. 32. num. 119. &
dictum eſt nu. 5.
Eſt tamen obſeruandum huius
occaſione, quod quando Epiſ-
copus, eſt ſolum à *Pontificali-*
bus ſuſpenſus, nõ prohibetur
ei exercitiũ iuriſdictionis Epiſ-
copalis; ſicuti neque prohibe-
123 tur Miſſam priuatim ſine
mitra, & baculo celebrare, &
alia facere, quæ ei ratione ſa-
cerdotalis officij competunt;
ſed prohibetur ab his, quæ
ſunt alias ſibi, vt Põtifici per-
miſſa, & à dependentibus ab
ea; velut ab ordinum celebra-
tione, Baſilicarum, ſeu virginũ
conſecratione, & ſimilibus,
glo. in extrauag. ſuſcepti regi-
minis, de elect. verb pontifica-
libus. Auila de cenſ. par. 3 *diſp.*
2. dub. 2. concl. 10. Henriq. l. 13.
c. 32. nu. 2. D. Ric. in prax. rer.
quot.

Digitized by Google

*quot.reſol.*440 *& p* 4.*deciſ.* 30. & ſic ſuſpenſus celebraret in pontificalibus efficeretur irregularis, quia exerceret actũ proprium ordinis epiſcopalis, ſecundum *Nauar.cap.*27 *num.* 163. *Vuald. in candelab.tit.de ſuſp. num.* 146. & alios, quos refert *Ricc.d.dec.*30. Quamuis contrarium teneant *glo.in cap.* 2 *de off deleg.in* 6.*verb.ſacerdotale,Couarr.clemen. ſi furioſus* §.1.*verſ.ſecundum, Graff.deciſ. aur.lib.*4.*cap.*25.*num.*3. *&* D. *Ric.p.*3.*dec.*235.ex eo,quia põtificalia non ſunt de ſubſtantia ordinis celebrationis,aut officij,cum ſine illis quodlibet officium fieri poſſit,vt tradit *Pollet.in prax.crim.canon cap.*31. *nu.* 8. qui ſic omnes fateri teſtatur.

Quid autem dicẽdum ſit, ſi mors delegantis ignoretur, an geſta
124 tunc per delegatum,qui ante delegantis mortem non ceperat vti iuriſdictione, ſint irrita.

Reſp,non eſſe irrita, ſed valere geſta per talem delegatum, quando adeſt communis error, & probabilis ignorantia mortis delegantis, propter *l. Barbarius ff. de off. prætoris,* ſiue delegatus ſciat mortem, ſiue ignoret, quia concurrit communis error, & titulus à legitimo ſuperiore collatus, eiusque extinctio eſt occulta, vt per *Sanch.lib.*2.*diſp.* 22.*nu.* 59.*& diſp.*30.*nu.*4. *&* Bonaci. *de legib diſp.*10.*q* 2.*pun.* 1.*n.*2.

Idemque dicit *Sbroz d.lib.* 3. *de off Vicar.q* 36.*num* 9.de Vica-
125 rio Epiſcopi, Epiſcopo in longinquis mortuo, ſimiliter dicendum eſt, ſi delegatus, vel vicarius reuocatus fuerit, & ignoretur reuocatio, vt per *Garc.in tract.de beneſ.p.* 5.*cap.* 8.*nu.*174.

Quæ reuocatio, tàm delegato, quàm Vicario debet intimari,
126 vt ceſſet eorum iuriſdictio, vel certiorari debent per ipsũ Epiſcopum,vel delegantem, aut per eorum epiſtolam, vel Procuratorem, vel Nuntium ad id deſtinatum, vt docent *Sbroz. & alij per ipſum relati, d.q.*36.*num.*6.*Flam. Pariſ.de reſign.q.*24.*num.* 4. *& poſt eos Bonac.d.n.*2.

An autem ſi delegetur alicui poteſtas iuriſdictionis, quæ eam habeat conditionem, donec
127 ipſe delegans voluerit, vel non reuocauerit; an per ipſius delegantis obitum, expiret.

Dico,cum *Couar.lib.*3.*var.reſol. c.*15.*nu.* 4. quod ſi mors contigerit re non integra, non expirat; tamen mortuo delegante re integra, tunc iuriſdictionis delegatio extinguitur, non iure reuocationis, quæ minime per mortem euenit,

ſed

ſed cauſa ceſſantis voluntatis, quæ quidem ceſſatio voluntatis morte delegantis contingens ſufficiẽs eſt ad hoc, quod commiſſio iuriſdictionis itidẽ eſſet re integra, quod probat *tex. in cap. ſi delegatus, de offic. deleg. in 6.*

Sed quid ſi primus Ordinarius delegans moriatur, re integra quoad delegatum, qui vti non
128 incepit, nõ autẽ, quoad ſubdelegatũ, qui iã vti ceperat, an expiret ſubdelegati iuriſdictio.

Et dicendum eſt non expirare, ex *tex. in cap. penul. de offic. deleg. in 6.* nam cum delegatus iuriſdictione vti cepiſſet, radicata eſt iuriſdictio in ſe ipſo, & ideo eius duratio amplius non pendet à primo delegãte, vel ſubdelegante, ita docent ibi, *Domin. & Francus & Præſid. de Franch. dec. 255.*

Idemque, ex prædictis dicendum eſt, ſi moriatur primus delegãs re non integra, quoad delega-
129 tum, ſed re integra, quoad ſubdelegatum. Quia ne expiret, ſatis eſt ipſum met ſubdelegatum, vel delegatum ſubdelegãtem cepiſſe vti iuriſdictione, ante primi Ordinarij delegantis mortẽ, vt per cit Doct. in dicto *cap. penul. & per glo. ibi, verb. proceſſum.*

An autem expiret iuriſdictio ſubdelegati, ſi ſuperſtite primo ordinario delegante moriatur
130 delegatus, ſiue iuriſdictione, vti cœperit, ſiue non; re tamen integra, quòad ſubdelegatum, ex quo iuriſdictione, vti non cepit.

Diuerſimodè in hoc ſcripſerunt Doctores, quorũ opiniones ſatis probabiles dicit *Sanch. de matr. lib. 8. diſp. 28. num. 36.* ipſe vero ex doctrina, quam in ſimili tradit *Bar. in l. 2. ff. de cur. bonis dando*, cum eodem Sanch. exiſtimo, non expirare
131 poteſtatem ſubdelegati morte delegati re integra, quando delegatus ſubdelegauit ex ſpeciali poteſtate ſibi à delegante, adhuc ſuperſtite tradita. Quia ipſe primus delegans, vti radix, cenſetur ſubſtituens, ſecus verò dicendum eſſe, ſi delegatus ſubdelegauit iure proprio in caſu, quo poteſt de iure ſubdelegare; quia tunc non primus delegans, ſed ipſe delegatus cenſetur ſubſtituere.

Illud autem, quod dictum eſt nu. 115. Delegatam iuriſdictionẽ extingui obitu delegantis re integra. Limitatur Primo, niſi
132 iuriſdictio delegata, ſit acceſſoria gratiæ iam factæ, nam ſicut non perit gratia facta morte concedentis re integra, ſic nec ea poteſtas acceſſoria, ſed ſequitur naturam principalis gratiæ *cap. ſi ſuper gratia, de offic. deleg. in 6. & ibi, per Arch. Io. And. & Anchar.*

Se-

Secũdo limitatur, vt intelligatur,
quando datur noua poteſtas
ad actum per illam commiſſio-
133 nem, ita vt in exercitio actus
gerat mandatarius vicem mã-
dantis. Nam quando non da-
tur noua poteſtas, ſed excita-
tur antiqua, non expirat, vt
contingit in præcepto, quod
datur habenti alias poteſtatẽ,
tunc enim, cum non detur no-
ua poteſtas, ſed excitetur ordi-
naria per commiſſionem *cap.*
licet, & cap. penultimo de off.
ordin. non expirat morte man-
dantis re integra; quia ceſſat
ratio allata nu. 115.

Tertio limitatur, niſi ea poteſtas
delegata commiſſa ſit nomine
dignitatis committentis; vt ſi
134 Papa dicat, Sedes Apoſtoli-
ca tibi committit, vel alijs ver
bis, quæ denotent delegationẽ
non proficiſci à perſona, ſed à
dignitate committentis; nam
tunc non expirabit delegatio
morte delegantis re integra.
Ratio eſt, quia dignitas nun-
quam perit, ideo nec eius iu-
riſdictio. *dicto cap. ſi gratioſè de*
reſcrip. in 6. & laiè per Sanch.
d. diſp. 28. nu. 44.

An autem commiſſiones ordina-
riis conceſſæ in forma commu
ni ad diſpenſandum in impedi-
mentis matrimonii, & in aliis
rebus, cenſeantur à Pontifice
135 factæ ſub nomine propriç di-
gnitatis.

Et has commiſſiones cenſeri nõ-
mine Pontificis, non autem
nomine dignitatis, tradunt
Gutie de matr. c. 125. Salas de
legib. diſp. 20. ſect. 17. num. 124
Conar pract. quaſt. c. 11. nu. 2.
Bonac. de legib. diſp. 1. q. 3. pu. 1.
nu. 15. & alij, et per eos.

Vtrum vero, & quando expirent
dicemus inferius nu. 173.

Quantum ad ſecundum, ſi loqui-
mur de poteſtate delegata ad
exequendas literas gratiæ. di-
136 ſtinguendi ſunt plures caſus,
nam aut gratia eſt conceſſa ad
beneplacitum cõcedentis, vel
dignitatis, vel donec eam re-
uocauerit. Vel eſt conceſſa
abſolute. Item, vel gratia eſt
137 facta ei in cuius fauorem gra
tia datur, ac independenter
ab alio, cui facienda commit-
titur, vel eſt facienda, quando
ſcilicet, non eſt conceſſa abſo-
138 lute ei, in cuius fauorem da-
tur, ſed dependenter ab alio,
cui facienda committitur, &
vim mandati habet; vt ſi in
fauorem certæ perſonæ, cum
quo eſt diſpenſandum cõmit-
tatur alicui poteſtas diſpen-
ſandi cum illa.

Primo caſu, ſi gratia eſt conceſſa
ad beneplacitum concedẽn-
tis, tunc eius morte extingui-
139 tur, etiam re non integra; ſe-
cus ſi eſt conceſſa ad benepla-
citum Sedis, quia tunc eſt per-
petua. Ratio diuerſitatis eſt
quia

quia morte perit volũtas perſonæ, non autem dignitas, quæ eadem in ſucceſſore reputatur, & proinde idem erit de gratia ad illius beneplacitum conceſſa, *cap. ſi gratioſe, de reſcrip. in 6. & ibi etiam glo. verbo mortem; Couar. l. 3. var. cap. 15. n. 4. & alij apud Suar. de leg. lib. 8. c. 32. n. 2.*

Sed dubium eſt, an pereat gratia per mortem cõcedentis, ſi fuerit conceſſa pro vno anno ad
140 beneplacitum, ſi intra illum annum moriatur ipſe concedens. item, & ſecundo. An gratia expiret elapſo anno, etiam ſi concedens viuat; an vero duret, quoad vixerit concedens, vel vſquequo ab illo reuocetur.

Quoad primum dubium, exiſtimant *Ant. Gabr. com. l. 8. tit. de prab. concl. 1. nu. 3. Henriq. l. 7. de indulg. c. 21. nu. 4. & Sanch. de matr. lib. 8. diſp. 28. num. 51.* gratiam non extingui, etiam ſi concedens moriatur, donec
141 annus, ſeu tempus præfixum finiatur, quia ſenſus conceſſionis eſt; concedo ad annum, & vlterius ſecundum meam voluntatem. Ex qua interpreta-
142 tione ſequitur reſponſio ad ſecundum dubium, nimirum, in eo caſu, gratiam non expirare elapſo anno, & non mortuo concedente, donec reuocet. Patet, quia ſenſus conceſſionis fuit, vt daretur per annum, & deinceps dum duraret voluntas. Quamuis *Suar. de legib. d. lib. 8. c. 32. num. 11.* exiſtimet ſenſum illorum verborum
143 eſſe, concedo per annum, & in illo, ac intra illum ad beneplacitum meum, vt latè per ipſum.

Redeundo nunc ad primum caſum propoſitum n. 136 Dico, quod non expirabit gratia per mortem concedentis ſi fuerit
144 conceſſa, v. g. donec reuocauero, vel aliter ordinauero, & dum ſuperſtes fuit id nõ fecit. Quia prædicta verba important actum poſitiuum nouę voluntatis aliter diſponentis, vel gratiam reuocantis, qui actus
145 ſi in vita habitus nõ ſit, cum poſt mortem haberi nequeat, durabit gratia in perpetuum, donec ab alio ſucceſſore reuocetur, ita *Couar. d. lib. 3. var. reſ. c. 15. n. 3. Menoc. de arb l. 1. q. 69. nu. 2. Eman. Sà verb gratia nu. 7 Suar. d. c. 32. n. 6 et per Bonacin. de ſacram. diſp 5. q. 7. pun. 3. nu. 3. & de legib. diſp. 1. q. 3. pun. 8. §. 1. n. 19.*

Idemq; erit ſi concedatur gratia, donec concedens aliquid fe-
146 cerit, v. g. ſi fuerit ingreſſus Neapolim, quia ſi id non fecit dum vixit, morte nõ extinguetur gratia, ſed manebit perpetua, cum poſt mortem nequeat illud amplius efficere;

ita Io. *And.& Anchar. in d.c. ſi gratioſe, quibus accedit Sanch. d.diſp.28.nu.53.*

Et hoc quod dictum eſt morte concedentis expirare gratiam factam ad ipſius concedentis
147 beneplacitum, procedit etiã finito officio concedentis cuius ratione potuit concedere. nam prædicta verba debent intelligi, donec velit concedés permanens in officio, quia officium cauſa erat reſeruandæ ſibi voluntatis. Igitur officio finito, finitur volũtas, argum. *tex.in l.non ſolum §.fin.ff. de nou.oper. nunc. & per Sanch. cit.nu.56.*

Sed non expiraret ſimilis gratia ad concedentis voluntatem illo excommunicato, vel ſuſpenſo, iux. *extrauag. ad euitãda.* Quia licet pro tũc nequeat
148 officio fungi, durat quoque eius voluntas, vt per *Sanch. n. 57.* Neque talis voluntas expiraret per concedentis furo-
149 rem, ſecundum *Couar. d.cap. 15.num.4.ex cap. maiores §. fi. de baptiſ.& l.ſi is, qui in animo ff. de acq.poſſ.*

Eſt tamen obſeruãdum, id, quod dictum eſt ſupra n. 139. gratiã ad beneplacitũ dignitatis non expirare morte concedentis,
150 eſt intelligendum, quãdo dignitas perpetua eſt, ac ſucceſſorem habens; ſecus vero ſi nõ ſit perpetua, nec ſucceſſorem habeat; prout eſt legatus Pontificis, & Vicarius Epiſcopi, quibus mortuis, vel ceſſantibus eorum officiis, extinguitur eorum dignitas, vt per *Felin. in cap. ex literis, de conſt. & Sãch.d.l.8.diſp.27.n.8.*

Si vero prædicti legatus Pontificis, vel Vicarius Epiſcopi ſimpliciter, & abſolute gratiam aliquam concederent, non ex-
151 piraret per mortem, vel finito officio, quia ſunt gratiæ factæ abſque temporis limitatione. ita *Suar. de legib. lib. 8.c. 31. Bonaci. eod. tract. diſp. 1.q 3. pun.8 §.1.n.19.& alij.*

Sed quid dicendum, ſi gratia fieret ad beneplacitum perſonæ,
152 & dignitatis, quæ eſt perpetua.

Quidam exiſtimant, talem gratiam non perire, ſi præcedat nomen dignitatis, vt ad beneplacitum Sedis; & noſtrum; ſecus ſi præcedat nomen perſonæ, vt ad beneplacitum noſtrum, & Sedis. ſic tenet *Imol. in d.c.ſi gratioſe, de reſcr. in 6.*

Alii vero cenſent, præponderare dignitatem, & ſic non extingui obitu concedentis, ita *Io. And. in d.c.ſi gratioſe.*

Et quãuis prædictorum opiniones ſint probabiles. Plerique alii tamen, quibus accedit *Sãchez d.l.8.diſp.28.n. 60.* diſtinctione vtuntur. Aut, enim, exprimitur vtrumque nomen alter-

ternatiue, vt ad beneplacitum noſtrũ, vel Sedis, & tunc morte concedentis conceſſio expirat. cum in alternatiuis ſufficiat alteram partem impleri, *regula in alternatiuis, de regul. iur. in 6.* aut copulatiue, vt ad beneplacitum noſtrum, & Sedis, & tunc ſi expreſſio ſit in materia, quæ in ſucceſſorem tranſire conſueuit, vt in officiis, quæ non expirant morte Pontificis, & tunc non expirat, aut in materia, quæ minime tranſire conſueuit, vel eſt indifferens, & tunc ſi gratia ſit motu proprio conceſſa non expirat; ſi autem non ſit motu proprio conceſſa, attendendũ eſt verum ex eis nominibus præcedat, iuxta primæ opinionis diſtinctionem,

An autem dicatur conceſſio facta ad beneplacitum perſonæ, ſi fiat mentio ſolius nominis
153 dignitatis, non in abſtracto ad beneplacitum Sedis, ſed in concreto, ad Epiſcopi beneplacitum.

Aliqui cenſent referri ea verba ad voluntatem perſonæ, ſi in dubio aliæ coniecturæ non vrgent; & ſic morte concedentis talem conceſſionem extingui. ſic *Couar. d. li. 3. c. 15. nu. 2. & alij*, quorum opinio licet ſit ſatis probabilis. Contrarium tamen aliis magis placet, cum quibus pertranſit. *Sanch. n. 62.* ea nomina referri ad dignitatem, cum ſint propria nomina officii, & dignitatis.

Secundo caſu principali; ſi gratia eſt conceſſa abſolute, abſque
154 vlla temporis limitatione, tunc ſi eſt gratia facta, obitu concedentis non expirat, etiã re integra. ſi vero eſt gratia facienda perit morte concedentis re integra; ſecus ſi res non eſſet integra, vt colligitur ex *cap. ſi cui, de præb. in 6.* vbi dicitur, facultatem alicui con-
155 ceſſam conferendi beneficia non expirare obitu concedentis, etiam re integra; ſecus ſi detur poteſtas conferẽdi perſonis expreſſis, non in gratiã, & fauorem collaturi; ſed in gratiam eorum, quibus beneficia conferenda ſunt; ea enim facultas expirabit morte concedentis re integra, & glo. ibi, reddit rationem, quam ex eodẽ tex. deducit. Quia in priori caſu gratia erat facta; nam erat omnino perfecta, & nullius executione indigens, reſpectu illius in cuius fauorem conceſſa eſt, nempe reſpectu collaturi beneficia. at in poſteriori, non erat gratia facta, ſed facienda; mandabatur enim fieri, in cuius fauorem conceditur, & ideo habet vim mãdati, quod perit mandantis obitu re integra. ita *glo. ibi verb. moriatur, Suar. de legib. li. 8. c. 31.*

Silu. verb. gratia q. 2. Nauarr. c. 27. nu. 253. Sanch. d. diſp. 28. num. 64. & alij apud Sayr. de cenſur. lib. 7. c. 14 nu. 7. & Bonaci de legib. diſp. 1. q. 3. pun. 8. §. 1 nu. 23.

Hoc autem, quod diximus de gratia facienda perire obitu concedentis re integra, intelli-
156 gendum eſt multipliciter. Et primo, niſi gratia faciẽda eſſet conceſſa ſub nomine dignitatis concedentis, vel ad beneplacitum Sedis, quia tunc non peribit gratia morte concedẽtis, etiam re integra, vt dictum eſt ſupra num. 139. & tenet *Sanch. d. l. 8. de matr. diſp. 28. n. 67.*

Secundo intelligendum eſt, niſi poteſtas executoris, cui com-
157 miſſio facta eſt, ſit acceſſoria gratiæ iam factæ. Quia tunc ẽt re integra non expirat morte concedentis, vt ibidem quoq. dictum eſt.

Tertio intelligendum eſt, quamuis motu proprio mandet Põtifex prouideri certæ perſonæ in fauorem eius, quia expirat,
158 tanquam gratia facienda, ſi Pontifex moriatur re integra, cum *tex. in d. c. ſi cui*, indiſtinctè loquatur. ſic *Io. And. Domin. et Francus in d. c. ſi cui nulla, & Sanch cit. nu. 65.*

Quid verò dicendum ſit, ſi ignorata morte delegantis, vel reuocatione delegati, proceda-
159 tur ad executionem gratiæ faciendæ, quæ morte, vel reuocatione, vt ſupra, perierat, an valeant geſta per talem delegatum, poſt mortem delegantis, vel delegati reuocationem re integra. vide dicta ſuperius nu. 124.

Ex prædictis deducitur. Primo, quid dicendum ſit de licentia ab Epiſcopo conceſſa non re-
160 ſidendi, nam cum ſit gratia facta, minime expirat, *glo. in cap. cum ex eo, verb. ſeptemniũ, de elect. in 6.* dicens non poſſe Epiſcopum licentiam non reſidendi conceſſam ratione ſtudij reuocare ſine cauſa, ſi enim nequit reuocari, à fortiori, nec eius morte reuocabitur. ita *Abb. in cap. penul. de cler. non reſid. n. 9. Sayr. de cenſur. lib. 7. c. 14 nu. 7. Graff. 1. p. deciſ. lib. 4. c. 2. nu. 28 & alij.*

Secundo deducitur, nec morte concedentis expirare licentiã
161 faciendi alias prohibita, vt non ieiunandi, vel edendi carnes diebus vetitis, cum ſit gratia facta. ita *Nauar. lib. 5. conſ. tit. de priuil. conſ.* 15. Nec etiam perire licentiam prædicandi, propter eamdem rationem; ſic *Sayr. d. l. 7. cap. 14 nu. 7. & alij apud Bonac. de legib. diſp. 1. q. 3. pun. 8. §. 1. n. 27.*

Tertio deducitur, literas dimiſſorias à proprio Epiſcopo con-
162 ceſſas ad ordines ſuſcipiẽdos à quo-

à quolibet alio Antiſtite, non amittere eorum vim, per mortem ipſius concedentis, vel ſi ad alium Epiſcopatum transferatur. Quia cum contineant licentiam promouendo conceſſam, eſt gratia facta ita *Nauarr. in cap. placuit, de pœnit. nu.35.* Eman. Sà *verb. dimiſſoria, & verb. gratia, Garc. par.6. c.2.nu.321. Suar.4. to. diſp.27. ſect.4.nu.8. & Bonacin. de ſacr. diſp.6. quæſt. vnic. pun.4. nu.21. & de legib. diſp.1. q. 3. pun. 8. §. 1. nu.27.*

Idemque dicendum eſt propter eamdem rationem, de his lite-
163 ris conceſſis à Vicario Epiſcopi de ſpeciali eius commiſſione, vel eo, quod Epiſcopus ſit in remotis. iuxta *tex. in c.3. de temp. ord. in 6.* & de dimiſſorijs conceſſis ab alijs potentibus concedere. ſic *Sanch. de matr. lib.8. diſp.28. nu.83.*

Denique idem eſt dicendum de dimiſſorijs literis conceſſis à
164 Capitulo Sede vacante, quādo eas concedere valebit, quia non expirant finita Capituli poteſtate per aduentum noui Epiſcopi, niſi nouus Epiſcopus eas reuocauerit. propter eamdem rationem. ita *Quaranta verb. Capitul. ſede vacan. Gonzal. ad reg.8. canc. glo. 12.n.36. Vgol. de pot. Ep. c.26. §. 20.n.9. Baraoſa par.2. alleg.7. n. 25. & Gut. lib.2. can. q. c.17.* qui num. 12. dat conſilium ordinatoribus, vt in vtroque caſu, ſi tem-
165 pore præſentationis dictarū literarum coram eis, ſciuerint nouum Prælatum, atq. ſucceſſorem poſſeſsionem cepiſse eiuſdem Epiſcopatus, vel in Epiſcopatu adeſse, illas non admittant, niſi reualidatæ, vel nouiter à ſucceſsore conceſsæ productæ fuerint, ad euitandas fraudes. à nouo enim Antiſtite omnes dimiſsoriæ conceſsæ à prędeceſsore, ſiue à Capitulo ſede vacante per edictū reuocari poſsunt, prout reſoluit *Rebuff. in prax. benef. in formul. liter. dimiſſ. n. 44* Quod intelligit, iuſta cauſa ſubſiſtente, *Campanil. in diuerſ. rub. 9. cap.8.*

Quarto deducitur, non expirare Papæ concedentis morte, fa-
166 cultatem teſtandi conceſsā, Epiſcopo, & alijs, quibus eſt interdictum, etiam re integra, cum ſit gratia facta. ita *Moli. de iuſt tom.1. tract.3. diſp. 141. Manuel.* Rodr. *q. regul. to. 3. q. 69 ar.6. Garc. p.6. c.2. nu. 328. Barboſ. p.3. alleg. 114. nu.25. & per Ricc. p.3. deciſ.309. & par.4 dec, 126. num.6. quamuis aliter dicat* Couar. *in cap. cum eſs offi. cijs, num 8. de teſt.*

Quinto deducitur, licentiam alicui ſacerdoti delegatā audien-
169 di confeſſiones, non expirare morte Epiſcopi, vel eius

con-

concedentis amotione, cum fit gratia facta ipſi ſacerdoti, vt dictum eſt ſupra c. *1.* n.*76.* & per *Garc.d.p.6.c.2.n.319.*

Sexto deducitur, quid dicendum ſit de facultate diſpenſandi, nã
168 licet aliqui exiſtiment, eam, morte concedentis re integra, expirare, cum ſit poteſtas delegata ad iuriſdictionem exercendam, tamen dicendum eſt eam poteſtatem non expirare, quando conceditur ad diſpenſandum cum perſonis incertis, & indeterminatis. Quia cum tunc ſit conceſſa in gratiam ipſius diſpẽſaturi, eſt gra-
169 tia facta, prout in ſimili deciditur in *cap. ſi cui, de praben. in 6.* de poteſtate conferendi beneficia perſonis incertis. ita *Ang. verb gratia, Ema. Sà, ver. diſpenſatio nu. 6. & verb. gratia n.4. Bonaci. de leg. diſput. 1. q.3. pun.8.§.1. nu.22. & alij.*

Quid autem dicendum ſit, quando ea facultas alicui concederetur ad diſpenſandum cum determinata perſona, dicemus inferius nu.173.

Septimo, & tandem deducitur. Quid dicendum ſit, de licentia conceſſa à Potente eam iure
170 ordinario concedere, eligendi confeſſarij, quia non expirabit morte concedentis, etiam re integra, cum hæc facultas, non tanquam delegatio, ſed tanquam gratia facta, ſit cenſenda. Ratio eſt, quia in tali caſu tota gratia directe conceditur pœnitenti, & per quandam
171 conſequentiam, & indirectè confeſſori electo, & ideo ſtatim conceſſa, cenſetur gratia abſoluta, & perfecta reſpectu pœnitentis, cui id priuilegium conceditur. ita *Man. Rodriq. q. reg. to.2. q.46 ar.8. Suar.4. to. diſp.27. ſect.4. & de legib. lib.8. c.31. Em. Sà, ver. gratia. & alij apud Bonaci. de ſacr. diſp.5. q.7. pun.3. qui cum Vaſq. q. 3. ar.2. dub.5.* & alijs docet. Quod habens talem facultatem eligen-
172 di confeſſ. debet eligere confeſſariũ ab Ordinario approb.

Quantum ad tertium. An commiſſio, ſeu diſpenſatio matri-
173 monialis, quæ à Papa committitur Vicario Epiſcopi, cũ clauſula. [ſi preces veritate nitantur.] expiret morte Papę mandantis, re integra.

Nauar c.27 num.253. cenſet, diſpenſationem prędictam expirare morte Papę, cum ſit mandatum de diſpenſando, & com miſſio, quę expirat per obitũ Papę mandantis.

Suar. vero, de cenſ. diſp. 41. ſect.2. num.15. Maiol. qui alios Doct. refert, de irregul. lib.15. cap.51. num.5. Hier. *Paul. in pract. cancell. tit de declar. ſuper proponente § praſtantiſſime, Sanchez de matr. lib 8 diſp.28. num.86. Em. Sà, ver. diſpenſatio, & ver.*

gratia

gratia, Silu. & alij ver. diſpenſatio. docent diſpenſationem prædictam nõ expirare, etiam ſi Summus Pontifex decedat antequam narrata verificentur, ſed poſſe exequutioni demandari per Vicarium, cui fuit directa. Quia cenſetur gratia iam facta per Summum Pontificem, cum ſit certa, ſingularis, & determinata, & exequutio tantum deſideretur, inuenta precum veritate, iuxta diſpoſ. tex. *in cap. ſi ſuper gratia, de off. del. in 6*. Nec committitur Vicario, vt faciat gratiam, cum Papa non committat ſubſtantiam cauſæ, an, ſcilicet, expediat fieri, vel ne; ſed ſolum, an conditio expreſſa, ſit vera. Qua conditione exiſtente vera, Papa cenſetur feciſſe gratiam à die datæ Bullæ diſpenſationis, & exequutio tantum deſideratur, inuenta precũ veritate. Quod etiam tradũt in mand. de prouid. & hanc opinionem ſequitur quoq; *Garc. de beneſ. par. 6. c. 2. num. 311*. Qui addit prædictam diſpenſationem expediri poſſe, etiam Sede Apoſtolica vacante, & antequam publicentur regulæ Cancellariæ 10. ſeu 11.

Nec obſtaret doctrina Nauar. vt præfati Doct. conſiderant. Quia hæc non eſt commiſſio ſuper gratia, ſeu diſpenſatione facienda, nec mandatum, ſed gratia iam facta à Papa, cum cõmiſſione exequutionis, inuẽta precum veritate, & ſic non expiraret per obitum Papæ mandantis, etiam re integra. Quia commiſſio exequutionis eſt acceſſoria ad gratiã.

Nec obſtaret, quod in huiuſmodi gratia requiratur cauſæ cognitio, & ſic gratia non ſit facta. Quia huiuſmodi cauſæ cognitio non eſt ſuper matrimonio, vel diſpenſatione, quãtum ad ſubſtantiam ipſius, ſed ſuper conditione; an ſit vera. Quare Papa cẽſetur à die datæ feciſſe gratiam, vera exiſtẽte conditione, & cognita veritate precum, ex tunc Papa cẽſetur feciſſe gratiam, & non ex nunc iuxta relata per *Ric. p. 4. dec. 92*.

Nihilominus, non obſtantibus ſupradictis, contrarium fuit in facti contingentia, reſolutum in Curia Arch. Neap. vt teſtatur *D. Ric. p. 2. dec. 205. & p. 4. d. dec. 92*. non poſſe diſpenſationem prædictam exequutioni demandari, nec expediri mortuo Papa, re integra, iux. *tex in c. ſi cui §. ſecus, de præb. in 6*. ex quo commiſſio prædicta concernit potius mandatum ad diſpenſandum, quam diſpẽſationem ipſam, & proinde expirat morte mandantis, *l. mandati C. mand. cap. ſi qui nulla, de præb. in 6*.

Nec

Nec obſtare, fuit dictum in eadẽ Cur. Arch. tex. *d. c. ſi ſuper gratia*. Quia procedit quãdo gra-
174 tia Papæ eſt iam perfecta, & datus merus executor: ſecus ſi adhibenda eſt cauſæ cognitio, quia ſi antequam adhibeatur moriatur Papa, expirat, vt tradit *Bald. in l. 1. ff. de conſt. Prin. cum alijs relatis per Rit. d. dec. 205.*

Et in terminis Decreti. Si in euidentem, vt non poſſit expediri à Commiſſario, ex *dec. Peguera 128.* fundata in ſupradictis, refert
175 idem *D. Rit. ead. dec. 205. nu. 11.*

In terminis vero, monitorij conceſſi à Papa ſub forma, ſignificauit, commiſſi Vicario Epiſ-
176 copi, non expirare morte ipſius Papæ, fatetur idem *Rit. p. 3. dec. 309.* attẽtis verbis commiſſionis dicti Vicarij, ibi. Si ita eſt, excommunicet. Per quæ verba, gratia dicitur ſub conditione, qua vera exiſtente, gratia dicitur facta, & conſequenter executor datus in gratia facta poterit vti ſua iuriſdictione, vt per eum.

Ex prædictis deducitur à *Garc. de beneſ. d. p. 6. c. 2. nu. 318. & Sanchez d. l. 8. diſp. 28. de matr. nu.* 93. non expirare priuilegia in
177 Bulla cruciatæ cõceſſa morte Papæ, re integra. Quod certum eſt, quoad indulgentias, ibi, conceſſas viſitantibus altaria, & quoad facultates edẽdi lacticinia, & ſimilia à nullius executione dependentia, cum contineant gratiam factam.

Sed dubium eſt. An idem ſit de indulgentijs ſemel in vita, &
178 ſemel in mortis articulo per confeſſarium concedendis, & à reſeruatis abſolutione, ac votorum commutatione per ipſum præſtandis,

Et breuiter dicendum eſt cum Sanch. num. 93. eas facultates nequaquam perire obitu concedentis re integra. Quia non conceduntur directè confeſſario, ſed ipſi pęnitenti, qui eligat confeſſarium, vt hæc exequatur. Vnde continent gratiam factam ipſi pęnitenti, prout etiam dictum eſt nu. 171. Et de nonnullis dubijs circa hãc materiam Bullæ cruciatæ, vide apud *Antonin. Dian. reſol. mor. p. 1. tract. 11.*

VNDECIMA DVBITATIO:

179 AN poteſtas delegata expiret morte, vel ceſſatione officij perſonæ, cui commiſſa eſt.

Pro ſolutione. Præmittendum eſt, quod hæc poteſtas tripliciter poteſt committi. Primo modo, expreſſo ſolo nomine perſonæ, cui delegatur, vt ſi dicatur committimus Caio.

Secundo modo, expreſſo ſolo nomine dignitatis; vt commit-
180 timus Epiſcopo Larinẽſ. Tertio expreſſo vtroque nomine, vt committimus Iacobo Epiſcopo Arianen.

Secundo præmittẽdum eſt, quod talis commiſſio, aut perſonalis eſt, aut realis. ſi eſt perſo-
181 nalis .i. alicui perſonæ ſpecialiter conceſſa, ceſſabit eius morte. ſi realis. i. dignitati conceſſa, non extinguetur morte delegati, cum dignitas illa, perpetua ſit, ſed tranſibit in ſucceſſorem in ea dignitate.

Hoc autem cognoſcetur, an ſcilicet, commiſſio, ſit realis, vel perſonalis, ex verbis, & ſubie-
182 cta materia, & quando illis perpenſis adhuc dubia manet, id eſt dijudicandum ex expreſſione nominis proprii delegati, aut eius dignitatis. Vnde ſi verba, vel ſubiecta materia indicant diſpoſitionem eſſe perſonalem, ſic erit cenſenda, licet ſolius dignitatis delegati mentio fiat. Exemplum ſit de verbis. Si Papa in reſcripto Apoſtol. committat Epiſcopo Larinen. expreſſo ſolo dignitatis nomine, declarans ſe illi committere ob peculiarem ſcientiæ, vel probitatis excellentiã, quam de illo habet, tunc ex verbis conſtat eſſe habitam conſiderationem perſonæ, nõ dignitatis, nam probitas, & ſcientia non afficit immediate, & proprie ipſammet dignitatem, ſed perſonam, quæ illam ſibi ſuis laboribus, & induſtria comparauit, & proinde commiſſio perſonalis erit. Exemplum in ſubiecta materia. fuit excommunicatus Epiſcopus N. expreſſo ſolo nomine dignitatis. tunc certum eſt excommunicationem eſſe perſonalem, nec ad ſucceſſorẽ tranſire. cum excommunicatio ob ſolum delictum perſonale ferri poſſit. *Ita Abb. conſ. 93. lib. 2. Io. And. in reg. Priuilegium, de regul iuris in 6. Couarr. lib. 3. var. c. 15. n. 2. & Bonac. de legib. diſp. 1. q. 3. pun. 8. §. 1. nu. 3. qui alios refert.*

His poſitis. Pro ſolutione dubita-
183 tionis, quatuor quæſtiones ſummatim diſcutiendæ ſunt.

Prima quæſtio eſt. An commiſſio facta alicui, ſolo nomine dignitatis, aut ſolo nomine perſonæ
184 expreſſo, cenſeatur perſonalis, & proinde delegati morte extinguatur, vel realis, & ad ſucceſſorem tranſeat.

In hac quæſtione dicendum eſt, quod ſi ex coniecturis verborum, vel ſubiectæ materiæ hoc deduci nequit, vt diximus, ſed omnibus penſatis eſt res dubia, tunc hæc regula accipienda eſt, ſi ſolum nomen perſonæ delegati exprimatur, vt ſi dicatur committimus Caio,

erit commiſsio perſonalis, & morte delegati extinguetur. ſi vero ſolum nomen dignitatis, vel officij exprimatur, vt com mittimus hoc Epiſcopo Atianen. erit realis, & eo delegato mortuo, ad ſucceſſorem in ea dignitate tranſibit, & hæc regula probatur, *ex cap. quoniam abbas, de off. deleg. & ibi gloſ. verbo ſubſtitutum, & Abb. communiter receptus, nu. 8. & latè probat Hieron. Gabr. conſ. 32. quem ſequitur Illuſtriſſimus D. Regens Fuluius Conſtantius Marchio Corleti in ſuo comment ſub tit. de iure fiſci nu 9. fol.* 3. & ratio eſt, quia in priori caſu commiſſio fit perſonæ, quæ moritur; ſed in poſteriori, dignitati, quæ nunquam moritur, ſed eſt vna, & eadem in ſucceſſore *d. c. ſi gratioſe, de reſcrip. in 6.*

Hoc autem, quod dictum eſt de commiſſione reali ſub nomine
185 dignitatis procedit, ſiue res ſit integra, ſiue non. Quia rem eſſe integram, aut ceptam, ne commiſſio expiret, ſolum attēditur, quando delegās obijt; non autem quando delegatus obijt. ita docet *Abb. in d. cap. quoniam abb. & alij apud Sanchez l. 8. diſp. 27. n. 7. & Bonac. loco cit.*

Similiter procedit, etiam, ſiue commiſſio illa iuriſdictionem
186 contineat, ſiue nudum miniſterium, dummodò ex verbis non videatur electa induſtria perſonæ in commiſſione nudi miniſterij. Quia nulla congrua differentiæ ratio aſſignari poteſt. Ita *Hoſtien. in c. fin. nu. 11. de off. deleg. & ibi abb.* quibus accedunt *Gutier. de mat. c. 125. nu. 11. & Bonacin cit. n. 16. & alij.*

Limitant quidā hanc regulam, vt
187 intelligatur, quando delegati dignitas eſt per ſe ſubſiſtēs, & nomine proprio illi competit, ſecus ſi ſit acceſſoria, & dependens ab alio, cui principaliter ea dignitas ineſt, vt contingit in Vicario Epiſcopi, qui non habet iuriſdictionem nomine proprio, ſed ſua iuriſdictio eſt Epiſcopi, faciens idem tribunal, eiuſque dignitas eo mortuo, vel reuocato ab Epiſcopo, expirat *c. 2. de conſuetud. in 6. & per D. Ric. p. 2. deciſ. 11.*

At vero *Abb. in d. c. quoniā abb. de off. delegat Hier. Gabriel. cōſ. 33. lib. 2 & alij apud Garc. p. 6. c. 2. n. 35.* contrarium tuentur, nam licet Vicarius Epiſcopi proprie, & ſtricte dignitatem non habeat, atque in rigore commiſſio illi facta ſub nomine dignitatis non tranſiret ad ſucceſſorem; tamen tranſiret, quia eam eſſe Pontificis mentem, vereq; ab ipſo conſiderari Vicarii tribunal, dum hæc committit ſub nomine dignitatis

tatis vicariatus, praxis ipſa ſatis atteſtatur, alias ſubuerterentur multæ expeditiones, & ita vſu quotidiano, & praxi receptum eſſe tradit *Gut. de matr.c.125.nu.2.*& ſeruari in Cur.Archiep.Neap. refert *Genuenſ.in prax.c.70.nu.1.Ill.D. Reg.Conſtant. Marchio Corleti in d.commen titulo de iure fiſci num.9 fol.3.& D. Ricc.par.2. dec.176.*

Quod autem diximus de Vicario Epiſcopi, intelligi etiam de
188 Vicario Capituli ſede vacãte, & prælatorum habentium in eorum diœceſi iuriſdictionẽ quaſi Epiſcopalem, cum militet eadem ratio,& praxis, ipſa ita doceat, teſtatur *Sanch. d.l. 8.diſp.27.n.*10 quem ſequitur *Bonacin. de legib. d. diſp.1.q.3. pun.8.§.1.n.9.*

Idemq; cenſet *Garc. d.p.6. cap.2. nu.38.* de commiſſione facta Canonico ſub nomine digni-
189 tatis.Nam licet canonicatus proprie ſucceſſorem non habeat, cum morte extinguatur, & pari ratione commiſſio illi facta ſub nomine dignitatis,vt tradit *Abb.cit num.9.* Nihilominus ex mente Pontificis bene tranſitet ad alium, cui canonicatus ille collatus fuerit; vt tradũt *Gut.loc.ci.n.4.Sanch. n.12.& Bonac n 14* Hæc tamẽ doctrina patitur difficultatem, ſi intelligatur de commiſſione facta canonico ſimplici, non habenti aliquam dignitatem, & particularem locum in Capitulo, aut titulum ſpecialem.

Secunda quæſtio eſt.An cõmiſſio facta alicui, vtroque nomine expreſſo,dignitatis, ſcilicet,&
190 perſonæ delegati, cenſeatur realis,vel perſonalis, quando ex verbis, & alijs coniecturis, veritas elici non poteſt.

In has quæſt.nonnulla, & probabiliter ſcripſerunt Doct.vt eſt videre apud *Sãch.de matr.lib.8 diſp. 27.* Ipſe vero cenſet ſemper huiuſmodi commiſſionem
191 eſſe perſonalem, tum quia nomen dignitatis contrahitur, & limitatur à nomine perſonæ, tamquam genus à ſpecie; tũ quia, alioquin nomen perſonæ inutiliter, & fruſtra poneretur, & ita quoque ſentiũt *Salas d.20.de legib.ſect.17. nu. 124 Gut.de matr.d.c. 125. Ric. in prax.for.Eccl.reſol. 614 Bonac.de legib.diſp.1 q.3.pun. 8. n 3.& alij.*

Tertia quæſtio eſt. Quid ſi delegatus non obijt,ſed officio,vel dignitate iam functus eſt, an
192 extinguatur delegatio perſonalis; realis vero ad ſucceſſorem tranſeat.

Reſp. ſi commiſſio erit realis, vt pote,facta dignitati, tranſibit ad ſucceſſorem; ſecus ſi fuerit perſonalis, quia non expirabit finita eius dignitate,ſed adhuc

poterit de illa cognoſcere; ratio eſt, quia in priori caſu, cum ſola dignitas ſpectata ſit, illam ſequitur in quacumque perſona inueniatur; at in poſteriori caſu, cum habita ſit conſideratio ſolius perſonæ, inſtar priuilegij perſonalis, cõmiſsio perſonam ſequitur, ita *glo. in clem. 2. verb. principales, de reſcrip. Abb. & Feli. in d. cap. quoniam Abb. de off. deleg.*

Hoc autẽ, quod diximus de perſonali commiſsione non expi-
193 rare ceſſante officio, aut dignitate perſonæ, procedit etiã, ſi res ſit integra. Quia rem eſſe integram, aut inceptam ne expiret delegatio, vt ſupra dictum eſt, ſpectatur ſolũ, quando delegans obijt, aut dignitatem amiſit, non autem, quãdo delegatus ipſe dignitatem reſignauit, cum ſufficiat, vt tempore impetrationis reſcripti, ſeu datę, quis ſit in dignitate, ne pereat commiſsio perſonalis ei facta, licet tempore præſentationis reſcripti ea dignitas ceſſarit, *cap. tu autem 22. diſt.* nam per commiſsionem perſonalem factam illi, qui tẽpore impetrationis reſcripti dignitate præditus erat, commiſsio quoad actum delegandi fuit conſumata eo tempore impetrationis, ſeu conceſsionis, ideo non eſt vitiãda, quamuis perueniat ad caſum, à quo non poterit inchoare. ita *glo. in cap. ſtatutum, de reſcript. in 6. Pari. de reſ. l. 1. q. 11. num. 14. Sanch diſp. 27. n. 25. Bonacin. de legib. cit. loc. & D. Ric. in prax. fori eccl. reſol. 614.* & facit ad hoc declaratio Sacræ Congregat. quam refert *Garc. de benef. p. 9 c. 2 n. 351.* quæ ſic ait, *An is, qui tempore commiſſionis repe-riebatur in dignitate, et deſignatus inter iudices Synodales, ſi eam reſignauerit, poſſit de eadem cauſa cognoſcere, vel potius is, qui dignitatem obtinuit, vel neu-*
194 *ter. Congr. cenſuit die 21. Maij 1587. etiam ſi eam reſignaſſet, poſſe, quia ſufficit ab initio fuiſſe capacem, non autem reſignatarium.*

Limitatur id, quod dictum eſt de perſonali commiſsione, non
195 expirare ceſſante officio, vel dignitate perſonæ, niſi delegati perſona ſit officio, vel dignitate priuata in pęnam delicti, per *tex. in l. Caſſius, & ſeq ff. de Senator.* ita Bal. *in l. generaliter n. 7. C. de epi. & cler.* Dec & *Felin. in d. cap. quoniam abbas, & Bonaci. de legib. diſp. 1. q. 3. pu. 8 §. 1. n. 13.*

Limitatur quoque, niſi ille delegatus depoſita dignitate ad
196 ſtatum incompatibilem trãſijſſet, ita vt eſſet factus incapax illius eccleſiaſticæ iuriſdictionis, ita *Bal in l. prædia nu. 4. C de fideic. Pari. d q. 11. n 15.*

&

*& alij apud Bonacin. num.*13.

Quarta,& vltima quęſtio eſt. An commiſſiones diſpenſandi in matrimonii impedimentis, vel
197 literę in forma, dignum, quę ſolent committi Vicario generali dięceſis, eo reuocato, tranſeant ad ſucceſſorem, vel ab ipſo met expediri poſsint.

Reſp. ſi commiſsio fuerit in forma ordinaria dicendo: Vicario Arianen. dięceſis. non poterit commiſsionem proſequi, poſt quam deſijt eſſe Vicarius, licet eiuſdem dięceſis eſſet fa-
198 ctus Epiſcopus, quia cum commiſsio hoc caſu ſit realis; ideſt, dignitati Vicarij facta, iſque ad alteram dignitatem, quę priorem non continet, translatus ſit; vel alias deſierit eſſe Vicarius, ceſsat commiſſio reſpectu ſuę perſonę, & ad ſucceſsorem in vicariatu tranſibit, ita *Gutier. & alij apud Bonacin.cit.num.*12. Si vero commiſsio fuerit perſonalis, poterit de ea cognoſcere ceſsante Vicariatu, quia ſatis eſt adfuiſſe Vicarlatum tempore commiſsionis factę à Pontifice, vt diximus ſupra n.193.& tenent *Anchar.nu.4.Imol.num.* 11.*in clem.2.de reſcrip. & Sanch.d.l.8 diſp.27.n.*31.qui hoc limitat dupliciter, iuxta relata in fine pręced.quęſt.

Sed quid, si Vicario Epiſcopi ſuccedat Vicarius capituli ſede vacan poſsit ipſe Vicarius ca-
199 pituli eã diſpẽſationem exequi, & cognoſcere de quauis ſimile delegatione.

Affirmant *Salas d.*20.*de legib.ſect.*17.*num.*124. *& Sanch. nu.*32. ex eo, quia forma committendi nõ eſt Vicario Epiſcopi, ſed Vicario generali dięcesis: at ſede vacante Vicarius generalis dięcesis, eſt Vicarius capituli. imò *n.*33.*idem Sanch.* cenſet vicarium capituli poſse de prędictis cognoſcere, quamuis
200 cõmiſsio ſit directa vicario generali Epiſcopi. & ducitur ex eo, quod capitulum non ſuccedat Vicario Epiſcopi, ſed ipsimet Epiſcopo; at vicarius capituli ſuccedit in dignitate Vicarii Epiſcopi.

Nihilominus contrarium tenendum eſse, firmat *Garcia de benef.par.6.c.2.n.44. & ſequitur Bonaci.de legib.diſp. 1. quaſt* 3. *pun.*8.§.1.*n.*7.attento ſtilo curię,& Cancellarię, quę vacante ſede Epiſcopali non dirigit literas in forma, Dignum, nec diſpenſationes, vicario capituli, quia non confidit de illo, ſed Epiſcopo viciniori, ſeu eius vicario, de quo ſtylo teſtatur *Hier. Paulus in pract. Cancellar.in princip.verſ. circa qualitatem perſonarum*. Cum ergo Curia,& Cancellaria nolit cõmittere vicario capituli ſede vacante, aperte conſtat, ſub no-

nomine Vicarij abſolute prolati in literis, quæ Vicario v.g. Arianen. diriguntur, intelligere Vicarium Epiſcopi, non capituli, & adhoc affert deciſ. rotæ n. 46. & in facti contingētia ſecundum hanc ſententiam fuit reſolutū in Cur. Arc. Neap. vt teſtatur *Ricc. p. 1. dec. 44.*

Quid autem dicendum ſit ſi duo Vicarij ſint Vicarij generales
201 Epiſcopi, & delegatio ſit ſimpliciter, cui ipſorum cēſeatur facta commiſſio.

Reſp. ſi ex prædictis alter ſit principaliter, tunc illi ſoli cenſetur facta commiſſio, *clem. 2. de reſcrip. & ibi, etiam glo. verbo principalis.*

Si vero vterq; eſſet æque principalis, & nullus eorum deſignaretur in reſcripto quiuis poterit eligi, ſi reſcriptum ſit gratioſum, ſecundum *Sanch n 37. & alios apud* Bonacin *nu. 11.* ſi autem ſit contentioſum, tunc diſſentiunt doctores, nam *gloſ. in d. cap quoniam abb. de off dele. verbo ſubſtitutum*, putat illum eſſe iudicem, quem actor elegerit. Sed *Beroius ibidem n. 77.* dicit, ambos eſſe ſimul iudices, & neutrum ſeorſum.

Alii tamen, quorum opinionem frequentiſſimam eſſe teſtatur *Sanch. d. diſp. 27. num. 37.* exiſtimant neutrum cum effectu eſſe iudicem, donec Princeps declaret, de quo intellexerit, ſicuti dicitur quando nominatur tutor incertus, *l. duo ſunt titij ff. de teſtamen. tutela. ita Hoſt. Io. And. Abb. Card. & Imola in d. cap. quoniam abbas.* *Bonacina, vero, in tract. de legibus diſp. 1. q. 3. pun. 8. §. 1. nu. 8.* cenſet quemlibet eligi poſſe, conſentientibus partibus, quia
202 quilibet habet æqualem auctoritatem, nec vlli ſit iniuria, diſſentientibus vero partibus expectanda eſt à Principe declaratio.

Hinc deduoitur, quod ſemel præſentatum reſcriptum, v. g. diſpēſationis, vel commiſſionis, quod non agitatur inter par-
203 tes alterutri ex Vicarijs generalibus, æque principalibus, vt illud exequatur, non poſſet alter Vicarius generalis æque principalis adiri, nam in literis gratiarum exequutorijs præuenitur iuriſdictio per ſolam præſentationem reſcripti cum animo procedendi, ſecundum *Anton. in c. licet vndique n. 13. de offic. deleg.* & ſic *glo. in dicto c. quoniam abbas*, ait eſſe iudicem, cui primo fuerint literæ præſentatæ, atque vbi iudiciū ſemel ceptū eſt, ibi debet terminari, *l. vbi ceptum ff. de iudicijs.*

Sed quid ſi ille, qui præoccupauit ex pluribus delegatis inſo-
204 lidū, infirmitate, vel alia iuſta cauſa cōtingeret impediri, vel

ma-

malitioſe non procedere, an poſſit alter iudex procedere. *Genuen.in prax.c.85.nu.28.* poſſe cenſet, iuxta tex. in *cap.eum plures,de off.deleg.in 6.&* Rot. *Rom.* vt idem teſtatur iudicauit,iuſtam cauſam impedimenti,quando alter, qui præoccupauit eſt abſens, vel non procedit,vel lente,& per D. *Ricc. in prax.var.reſol. 296.* Dicunt etiam *Anchar. & Butr. in d.c.*
205 *cũ plures*, quod poſſet alter iudex procedere ſi conſenſerit primus iudex, & concurreret expreſſus conſenſus partium.

Sed dubitatur. Si Vicarius generalis Epiſcopi, vti delegatus Apoſtolicus ſemel pronunciauerit reſcriptum eſſe ſubrep-
206 titium,& ſic virtute illius nõ poſſe amplius diſpẽſari in matrimonij impedimẽto, an poſſit p̃dictam ſuã ſententiã retractare,ſi ſe deceptũ inuenerit.

Reſp.negatiue,ſed adeundus erit Summus Pontifex,qui delegauit,nam cum ſit iudex delegatus, & functus ſit officio ſuo, caret deinceps iuriſdictione, illa namque ſententia, eſt diffinitiua, cum decidat totam cauſam ſibi commiſſam.Quippe iudex delegatus, vbi ſemel
207 iudicauit, licet inutiliter, ac inualide,non poteſt iterum iudicare, prout poſset facere Ordinarius, qui iure proprio iudicat,ſecundum *DD. in l.iudex poſtea quam ff. de re iud.& in l.ſi vt proponis C. quemad. & quan.iudex,Vãt. de null.tit. coram quo n.14.Gut. q.pract. l. 3.q.48.n.16.& alios apud Ricc. p.1.dec.* 132. & licet delegatus quicumque ſit,qui contra formam mandati iudicauit, poſſit
208 iterum iudicare, nec per id iudicium eſſet conſumata delegata iuriſdictio, vt probat *Gut.d.q.48.nu.27.* tamen neutra ratio concurrit in caſu noſtro, quia nec Vicarius delegatus iudicauit inualidè;nec contra mandati formam. Si vero pronunciauerit legitimam eſſe diſpenſationem, & poſtea inueniat ſe deceptum,vel erraſ-
209 ſe, ſiue inito, vel non inito matrim.virtute illius diſpenſationis non poterit, vti delegatus,cauſam iterum aſſumere, cum iam delegati functus ſit officio, ſed poterit in quãtum Ordinarius cognoſcere de ipſo matrimonio inito, vel contrahendo,validum ſit,vel ne, vel an poſſit contrahi, ſicuti poſſet cognoſcere de quouis alio matrimonio. ita *Sanch. d. diſp.27.n.39.*

Huius occaſione dubitatur, an ſententia diffinitiua, adhuc nõ publicata,reuocari poſſit. (cũ notiſſimi iuris ſit, ſententiam diffinitiuam non poſſe reuocari per iudicem, qui eam tulit,vt patet ex *tex.in l. poſt ſententiam*

tentiam, *C.de ſent. & interl.&* *per DD communiter in l. quod iuſſit ff de re iud & c.1. eod.tit. in 6*. Quamuis aliter ſit in ſententia interlocutoria, vt poſt alios notat D.*Ric.p.2.dec.272.*

Et reuocari poſſe,fuit reſolutum in Cur. Arch. Neap. vt fatetur idem *Ric.loc.ci. & ſcribit Affl. dec.58.n.9.*

An autem, idem dicendum ſit de diſpenſationibus, quæ confeſ-
210 ſori expediendæ committuntur in foro conſcientię,per ſacræ pęnitentiariæ, reſcriptum.

Nauar.lib.1.conſ.tit. de off. deleg. conſ. 8. quem ſequitur Genuen. in prax.c.21.num.9. exiſtimat, non poſſe pęnitentem, vbi ſemel literas certo confeſſario præſentauit illum eligens, vt exequatur diſpenſationem, alterum eligere,eo dimiſſo, etiã de conſenſu prioris commiſſarij.

Communiter vero DD. quibus accedunt *Gut de matr.cap.125. nu.18.Reginal.lib.13. nu.214. Salas de legib. diſt. 20.ſect. 17. nu.124.Sanch.d.diſp 27 nu 40 &* D.*Ric.dec. 34. p. 4.* docent non ſolum, vbi ſemel literas præſentauit alicui confeſſario,
211 ſed etiam poſtquam fuit ab eo pronunciatum diſpenſationem eſſe ſubreptitiam, poſſe impetrantem alium confeſſarium adire,qui forte ſit in ea opinione, vt valeat reſcriptũ,
212 ac poſſe eumdem confeſſarium melius re inſpecta diſpẽſationem illam mutata ſententia,exequi, licet ſi ſemel diſpẽſauit non poſſit recantare palinodiam, ſicut quando ſemel
213 abſoluit, aut cõmutauit votum.Et mouentur ex eo, quia cum ea commiſſio ſit facta in foro cõſcientiæ, ſequitur eiuſdem fori naturã,quæ eſt vt pęnitens non aſtringatur acquieſcere ſententiæ vnius confeſſarij,ſed quod poſſit adire aliũ; atque poſſit idem cõfeſſarius ſententiam mutare. Sapientis enim eſt mutare conſilium, ex iuſta cauſa.

Sed quid dicendum ſit,vbi Ordinarius, cui fuere directæ literæ
214 principales in forma,dignũ, infra triginta dies non conferat beneficium impetranti,ſub prætextu, ꝙ non ſit idoneus, vel literæ ſint ſubreptitiæ, & ita declarat, poſſit ne recurri ad ſecundum executorem vigore Bullæ executoriæ,quæ dicitur rigoroſa, vt eum examinet,& conſtando eum eſſe idoneum, aut literas iuſtificatas, illi beneficium conferat, vigore bullæ prædictæ.

Et in hoc dicendum eſt, cum *Garc.de benef p.6.c.2 num.61.* non poſſe.Quia iuriſdictio data ſecundo executori, ſeu ſecunda delegatio in terminis dicta

dictarum literarum executoriarũ eſt conditionalis. Si primus executor fuerit in mora, de qua negligentia debet conſtare ſecundo, priuſquam procedat, vt per D. *Ricc. in prax. attr. var. reſol. 296.* & ſic iuriſdictio data ſecundo, ſi primus

215 infra triginta dies non contulerit, cenſetur data, vbi primus negligens fuerit, vel per eum ſteterit, quominus executioni literæ demandentur. Et ſic ſi primus denegat executionem, ſub prætextu ſubreptionis literarum; vel quod non eſt idoneus, ſi parum ſe grauatum ſentit ex tali ſententia, debet appellare; non autem recurrere ad ſecundum executorem, cuius iuriſdictio expirauerat, & ita pluries fuiſſe reſolutum in Rot. refert idem *Garc. loc. cit. Qui nu. 72.* agit ad

216 quem ſit appellandum, & recurrendum, in caſu prædicto, ad Papam, an ad Metropolitanum.

An autẽ Ordinarius primus executor poſſit demandare dictas literas in forma. Dignum. exe-

217 cutioni, & conferre lapſo termino 30. dierum, poſtquam ei præſentatæ fuere, & ſic re integra moram purgare; an vero lapſo termino ſtatim in ſecundum executorem deuoluatur iſta poteſtas, vt primus ſi velit, non poſſit iam parere mandato, & procedere ad literarũ executionem, etiam parte volente.

In hoc *Innoc. in cap. propoſuit, de conceſſ. præb.* quẽ multi ſequuntur cenſet, non poſſe moram purgare maximè, quando executor lapſo termino pronunciaſſet, ſe ſolum exequi debere, vt dicit *Anto. Cuccus inſt. maior. l. 1. tit. 7. n. 25.*

Alij vero contrarium exiſtimãt, quia non dicitur in executorẽ deuoluta poteſtas, quin primus parere poſſit. ita *Compoſtel. in cap. ſi capite, de reſcrip. quem refert Garc. nu. 90 & ibi Arch. & Franc.* qui id bene probat, & ait, procedere, vbi executor non proceſsit ad vlteriora, idest, re integra, alias ſecus; puta, ſi pronunciaſſet ſe ſolum debere exequi, aut inhibuiſſet, tunc procedere opin. Innoc. ex quo tunc in totum reuocatur poteſtas de manibus primi.

Sed vtrum, data in veritate negligentiã primi executoris, ſecũ-

218 dus, cui de ea non conſtat, procedat: An valeat eius executio, & proceſſus.

Et dicendum eſt, non valere ſi procedat, quia exequutor deputatus in defectum primi negligentis, non poteſt exequi gratiam, & dare titulum, collationem, & poſſeſsionem impetranti, niſi prius notificauerit

primo Ordinario, & aſſignauerit ei competentem terminum ad exequendum,& eum citauerit,& audiuerit, & ſi ipſe primus executor aliquas rationabiles cauſas alleget, ob quas gratiam exequi non potuit, differtur executio,& tenetur eum audire, & ſuperſedere in exequutione, & ita conſuluit *D.Ricc.in prax. aur. var.reſol 296.& notant Felin. in cap ſi.de præſump. Abb.in cap.accipimus.de ætat. & qual. Staphil.in tract.de liter. grat.in 4.form.mand.de probib.à nu.1. fol.59.* & hanc partem veriorem exiſtimat *Garc d.p 6.cap.2 nu.95.* Quamuis dicat non requiri, vt ſecundus exequutor requirat primum, nec aſſignet ei terminum ad exequendum; ſed ſufficere,quod ex actis,quę tranſmitti mandabit, conſtet de præſentatione literarum,& requiſitione facta per partem,& executio non appareat facta.

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM.

CAP. III.

De Priuilegio percipiendi decimas.

SVMMARIVM.

1 *Quid ſit decima, & an ſit res ſpirit.vel temp.*
2 *Decimæ, aut prædiales ſunt, aut perſonales, aut mixtæ.*
4 *Quo iure decimæ ſolui debeāt.*
6 *Ad quos Clericos,ſeu perſonas Eccleſiaſticas decimæ pertineant,& debeantur.*
13 *An Parochus poſſit denegare ſacramenta non ſoluenti decimas.*
14 *Et an priuare Eccleſiaſtica ſepultura, ob decimas non ſolutas.*
15 *Et an hoc ius decimarum poſſit competere laicis.*
16 *Qui teneantur ad ſolutionem decimarũ,& nu 26.cum ſeq. An* Parocho *non diſtribuenti candelas in die Purificationis poſſint denegari decimæ*
17 *Si dominus prædij alteri illud locauit,an tunc dñs, vel colonus teneatur ſoluere decimas*
20 *Cui* Eccleſiæ, *Colonus debeat decimas* Eccleſiæ *prædiali, vel* Parochiali.
21 *Si aliquis poſſideret prædia extra territorium ſuæ* Parochia

chia, an de fructibus, quos ex illis perciperet, teneatur ad ſoluendas decimas proprio Parocho.

22 *Decima non ſunt ſoluenda ex fructibus, qui colligi potuiſſent, ſi dominus agrum coluiſſet.*

23 *Si dominus vendit prædium, ex cuius fructibus decima nõ fuerunt ſoluta per aliquos annos, an decima præterita, & non ſoluta ſolui debeant à nouo emptore prædij, ſuper quo decima debentur.*

26 *An Clerici, & Eccleſiaſtici teneantur ad prædiales decimas ſoluendas, vſque ad nu. 33.*

34 *Quid de Monaſterijs.*

36 *Et an Eremita, & Tertiarij S. Franciſci, & S. Dominici.*

40 *Quando prædia vnius Parochiæ ſita ſunt intra terminos alterius Parochiæ, an tunc Parochus, cuius eſt prædium, teneatur ſoluere decimas illi Eccleſiæ, in cuius territorio ſitum eſt prædium.*

43 *Decima perſonales cui, & a quibus debeantur.*

46 *Et an clerici ad eas teneantur.*

47 *Ex quibus rebus decima perſonales prædiales, & miſta ſoluenda ſint.*

49 *Quando ſoluantur, & cui decima de Agnis, & vitulis.*

50 *An de nouatibus, ideſt, de agro nouiter ad culturam redactum, ſoluenda ſit decima.*

Decima, an debeatur ſuper corporibus feudalibus.

51 *Decima ſoluenda ſunt integra, & ſine diminutione.*

52 *An deducantur expēſa, vel alia debita.*

53 *An Parochus poſſit prohibere, ne fructus ab agris auferantur, niſi prius ſoluta decima.*

54 *An expenſa deducantur, ſi decima ſolueretur ex negotiatione.*

55 *Quo tempore ſint ſoluenda decima, & vtrum ſint deferenda ad certum locum.*

57 *Quando quis dicatur eſſe in mora, non ſoluendo decimas.*

58 *Coram quo iudice petenda ſit decima.*

60 *Coram quo iudice conueniendus ſit laicus conductor decimarum.*

TErtium clericorum Priuilegium eſt ius percipiẽdi decimas, quarum nomine intelligitur quota bonorum debita Eccleſiæ miniſtris, in ipſorum ſubſidium, & ſubſtentationẽ: ſicut enim
1 Miniſtri Eccleſiæ nobis ſpiritualia præbent, & pro nobis præſtant laborem, operam, & induſtriam, ita par eſt, vt nos ipſis corporalia conferamus,

Digitized by Google

quibus ſuſtentari poſsint, ſic *Alexan. Moneta, de decim. cap. 2 Azo. p. 1. lib. 7. c. 34. quæſit. 1. & alij DD.*

2 Vtrum vero decima ſit res ſpiritualis, vel temporalis?

Dico, quod decima dupliciter cõſiderari poteſt. Primo quatenus dicit ius exigendi fructus. Secundo, quatenus dicit fructus ipſos, qui ſoluuntur in ſubſidium Miniſtrorum Eccleſiæ. Si igitur decima conſideretur primo modo, eſt res ſpiritualis, quia Miniſtris Eccleſiæ competit ius exigendi fructus ob miniſterium rerum ſpiritualium, iuxta illud. 1. *Cor. Qui ſpiritualia ſeminant, temporalia metunt.* Si vero conſideretur ſecũdo modo, eſt res temporalis; conſtat enim fructus, rem temporalem eſſe. ita *DD. communiter.*

3 Decimæ autem ſunt in triplici differentia, aut enim prædiales ſunt, aut perſonales, aut miſtæ.

Prædialis, ſeu realis eſt decima pars fructuum, qui percipiuntur ex prædiis; vt eſt frumentum, vinum, oleum, & alii fructus ex terra, & arboribus prouenientes.

Perſonalis eſt decima pars fructuum, qui proueniunt ex acquiſitis ex induſtria, artificio, & opera perſonæ; vt ex ſtipendiis, lucris, mercatura, militia, venatione, & ſimilibus iuſte acquiſitis.

Miſtę ſunt, quæ partim ex hominis induſtria, & partim ex prędiis proueniunt, vt ſunt fętus animalium, qui partim ex paſcuis, partim ex animalibus proueniunt, interueniente hominis induſtria in illis alendis, & cuſtodiendis; vt per *Hoſtie. in ſum. de decim. §. 1. & ſequuntur Siluver. decima nu. 1. Moneta de deci. c. 3. Larata in opuſ de iur. paroc tit. de decim. Vgol. de off. Epiſ. c 9 § 2. num 3. Molfe. in ſum p. 1. tract. 6. c. 4 num. 29. Illuſtriſ. D. Reg. Tapia Marcb. Belmont. lib. 1. de iur. regn. pag. 69. & alij apud Marti. Bonac. de precep. diſp vlt. q. 5. pun. 2.*

His poſitis, quam breuiſsime diſcutiemus de infraſcriptis, videlicet.

Quo iure decimæ ſolui debeant, num. 4.

Ad quos clericos decimæ pertineat, n. 6.

Qui teneantur ad decimarum ſolutionum, n. 16.

Ex quibus rebus decimæ perſonales, prędiales, & miſtę ſolui debeant, n. 45.

Quomodo ſoluẽdę ſint decimę, num. 51.

Coram quo Iudice petenda ſit decima, & cauſa decimarum, agenda, num. 58.

PRI-

PRIMA DVBITATIO.

4 QVo iure decimæ ſolui debeant,ex prçcepto diuino, an eccleſiaſtico.

Canoniſtæ fere omnes contendunt, eſſe ſoluendas de iure diuino, quod aliqui etiam naturali appellant; inter ipſos vero duç ſunt opiniones. Quorumdam aſſerentium,præceptum ſoluendi decimas ſimpliciter eſſe de iure diuino,tam quoad decimas perſonales, quàm quoad prædiales. ita *Innoc.in rubr. de decim. quem ſequuntur glo.in c. 1. de decim. in 6. & Archid. in cap. decima, 16.q.1. & alij*,quorum doctrinam communiter eſſe receptam teſtatur *Tyndar. in tract. de decim.q.2.nu. 36.ſed Rebuff. in tract.de decim.q.1.nu. 9.* declarat non eſſe de iure diuino naturali,ſed de iure diuino poſitiuo, dictante ratione naturali, & mouetur per *tex.in cap.parochianos, & cap.tua nobis,de decim.& cap. cum non ſit,16.q.1.cum ſimil.& latè per Couar lib.1.var.reſol.c.8.*

Aliorum autem opinio eſt, Præceptum ſoluendi decimas prçdiales,eſſe de iure diuino: ſoluendi vero perſonales,eſſe tãtum eccleſiaſticum. ita *Hoſt. in ſum.tit.de decim. Felin.in cap cauſam,de praeſcrip.* Qui duci videtur ex eo, quia prædiales decimæ erant præceptę de iure diuino legis veteris, non autem perſonales.

Verior tamen ſententia eſt,aliorum Doct. quibus accedunt
5 *Thom.Zerol.in prax.Epi. verb. decima,Leſſ.de iuſt.lib. 2. c.39. dub.1.Suar.1.to.de relig. lib. 1. c. 10.nu.3.Molf in ſumm. p.1. tract.6.c.4.nu.22. Malder.de iuſt. & relig. tract. 10.tit.de decim.dub.2.§.contraria, Moneta de decim.c.1.n.28.& Barboſa de off.et pot.Epiſ.p.1.tit. 1. c.6.n.25.* eſſe præceptum diuinum de ijs ſoluendis, quoad ſuſtentationem miniſtrorum; ſed quoad determinationem quotæ ſoluendæ eſſe præceptũ Eccleſiæ. Nam nullum extat præceptum diuinum in lege Euangelica de hac fructuum quantitate ſoluenda: ſed ſolũ dicitur,congruam ſuſtentationem deberi miniſtris rerum ſpiritualiũ;vt habetur *Matth. c.10.* an autem decima, vel vigeſima pars danda ſit,non habetur.

SECVNDA DVBITATIO.

6 AD quos clericos,ſeu perſonas eccleſiaſticas decimæ pertineant, & debeantur.

Pro ſolutione dico primo, Quod ex prima Eccleſiæ ordinatione, decimæ debentur clero ad ipſius ſuſtentationem, & miniſte-

niſterium diuini cultus facta,
vero diuiſione diœceſum, deci-
mæ vniuſcuiuſq. diœceſis per-
tinere ad clerum illius diœce-
ſis, licet præcipua eorum admi
niſtratio eſſet Epiſcopo com-
miſſa, vt cum debita propor-
tiones eas diſtribueret. Poſt-
quam vero diœceſes in paro-
chias fuerunt diuiſæ, decimæ
vniuſcuiuſq. Parochiæ ad cle-
rum in illa parochia ex officio
miniſtrantem diuina, per ſo-
lo quendo, pertinẽt, illiſq; red-
dendæ ſunt, & non ſoli paro-
cho, quamuis regulariter per
illum diſtribuãtur, in quo cõ-
ſuetudo, vel ordinationes Epi-
ſcoporum ſeruãdæ ſunt, vt la-
tè per *Suar.d l.1 c.28.à n.4.et*
per Leſſ.d.c.39 dub 4 & alios.
Aduertendum tamen eſt cum
Suar.nu. 8. Quod licet diœce-
7 ſes fuerint ita ſemper diſtin-
ctæ, vt clerus illius diœceſis, ſo-
lum Epiſcopum, & inferiores
comprehenderent, tamen Pa-
rochiæ nunquam ita intelligi
debent diuiſæ, vt vnaquæque
comprehẽdat ſolum parochũ,
& inferiores clericos; nam ẽt
Epiſcopus totius diœceſis ad
clerum vniuſcuiuſq. parochiæ
aliquo modo pertinet, tanquã
principalis illius populi guber
nator, & miniſter in ſpirituali-
bus, & ſuo modo etiam pro-
ximus. *V*nde decimæ paro-
chiales non pertinent ad ſo-
8 lum parochum per ſe, & iure
ordinario, quia etiam ad Epiſ-
copum diœceſis cum propor-
tione pertinẽt, quo ſenſu com
prehenditur ſub clero cuiuſli-
bet parochiæ; cum propor-
tione autẽ dicitur ad Epiſco-
pum, etiam decimas pertine-
re; quia inter clericos paro-
chiæ cum proportione ſunt
diuidẽdæ, & inter eos compu-
tatur prælatus, ad quem pars
decimarum ſpectat, vt docent
Abul.q.176.in c.23. Matth.&
Abb.in c.cũ cõtingat, de decim.
vbi dicit quartam partem de-
9 cimarum ad Epiſcopum per-
tinere; Epiſcopus enim in ſua
quarta decimarum fundatus
eſt de iure communi, & ex-
preſſe declaratum extat *in*
cap.conquerente, de off.ord. vbi
inter epiſcopalia iura ponitur
quarta decimationum, D.*Ric.*
in pra aur.var.reſol.227.Tyn-
dar.in d.tract.de decim. nu.71.
& alij apud Monet.c.7.nu.14.
Dico ſecundo, quod debentur
decimæ, etiam alijs miniſtris
altaris, qui ex titulo alicuius
10 beneficij ex decimis inſtituti,
tenentur ex officio altari, vel
choro inſeruire; cum decimæ
non ſint inſtitutæ, propter ſo-
lum miniſterium curandi ani-
mas, ſeu miniſtrãdi illjs Sacra-
mẽta, ſed ſimpliciter propter
miniſterium diuini cultus,
cap ex parte 2. *de decim.* vnde
Ec-

Eccleſiarum Cathedralium Capitulis,& eorum membris; ſeu clericis præbendatis, vt sũt Canonici, Dignitates,&c. debentur decimæ ſuæ Eccleſię, eo modo, & proportione,quo applicatę fuere eorum menſis, vel beneficiis.ita *Suar.d. lib.* 1. *cap.*28.*n.*12.*& cap.*29.*num.*3. *& alij.*

Et idem cum proportione dicendum eſt de Eccleſijs collegia-
11 tis, ex Eccleſiaſticis decimis legitime fundatis,ac tandem de omnibus clericis, qui titulo cuiuſcumque beneficij Eccleſiaſtici proprie dicti, recipiunt fructus decimarum, vel aliquã eorum partem; cũ omnes iſti, proprio iure ſpirituali ad ſe pertinente,decimas recipiunt, vt latiſſime per *Suar.d.cap.*29. *nu.*3.

An autem clerici, & beneficiati, de quibus hactenus loquuti ſu-
12 mus, poſſint decimas percipere,eiſque debeantur,ſi diuites fuerint; aut malæ vitæ.

Reſp.affirmatiue, vt habetur in *cap decimæ, vbi gloſ.*16.*q.*1.*& cap.Epiſcopus* 16 *q.*6.*& c. tua nobis,vbi glo.de decim.*nam eorum diuitiæ non obſtant, quominus eis decimæ debeantur, aut iuſte illas percipiãt, ſi miniſtrant, nec decimæ dantur propter bonitatem vitæ, ſed propter ſeruitium; & ideo ſi clerici prædicti miniſtrant, vt debent, eorum malitia alios non liberat à debito decimarum, ita *Rebuff. de decimis q* 7. *num.*14.*Suar.d.cap* 29 *num.*5. *Moneta in d.cap.*7 *num.* 32 *&* 38 *& poſt alios, Bonac.de Præceptis diſp.vlt.q.*5.*pun.* 3.*n.*15.

Ex quibus ſequitur, quod communiter traditur:Clericos ſimplices,nullum Eccleſiaſticum beneficium habentes,non habere ius proprium ad recipiẽdas decimas, nec illis propriè deberi, nam ius decimarum non ſequitur ipſo facto ex vi characteris,ſeu clericatus,nec ex vi ſolius clericatus obligatur quis ad miniſtrandum populo Chriſtiano in ſpiritualibus, ideo nec ſtatim acquirit ius ad decimas, nec populus eſt eis decimarum debitor. ita *Suar.d.c.*29.*n.*6.*& D.Ric.in d.prax.var. reſol.* 190.

Sed quæritur, huius occaſione, an Parochus,cui ſoluendæ sũt
13 decimæ, poſſit negare ſacramenta ijs,qui nolunt ſoluere decimas.

Et quod poſſit denegare ſacramenta ijs, qui ſunt renitentes ad ſoluendas decimas,vel primitias,&c. niſi iuſtam non ſoluendi cauſam habeant. tradunt poſt *D.Tho.*2.2. *Reginal, in prax.fori pœnit lib.*19.*n.*102 *Suar.de relig.lib.*1.*c.* 25. *Molf. tract.de benef tom.*1.*c* 4 *nu.*53. *& alij apud Bonac. de ſacram. diſp.*

diſp.5.q.7.pun.4.§ 2.nu.20.& de præcept.diſp. vlt. q. 5.pun.3. num.2. quia eſſent in p. m., & ſic minime diſpoſiti ad digne ſuſcipienda ſacramenta; & ſi peccatum eſſet notorium, poſſet illis notorie denegare Sacramenta; ſi ſit occultum, & ei confiteantur, non debet illos abſoluere, donec decimas ſoluant, vt per *Reginal.& Bonac. loc. cit.*

Nihilominus contrarium fuiſſe deciſum in Cur. Arch. Neap. teſtatur *D.Ric.deciſ.195.nu.9. p.4.* cuius ſententiam vti equiorem ſequitur *Nouar.cõl. vnica, de decim.* cum per alia media poſsit parochus filianos cogere ad ſolutionem decimarum, vt per *D.Ricc.ead p 4.dec. 380.*

Nec poſſet parochus priuare filianum Eccleſiaſtica ſepultura
14 ob decimas non ſolutas; hoc enim ius competit ſuperiori, & iudici in foro externo, vt per *Bonaci.cit. loc.*

An autem, & quando laicis poſſit competere ius percipiendi
15 decimas, & quis poſsit hoc ipſis concedere, vide tradita per *Couar.lib.1.var.reſol.c.17.Leſ. lib.2.c.39.dub 4. nu. 19.Suar. 1.tom.de relig.lib.1 c. 25.Monet.de decim. c. 5.à num.57.& alios Scrib.*

TERTIA DVBITATIO.

16 QVi teneantur ad decimarum ſolutionem.

Pro ſolutione dico primo, omnes, qui titulo non ſpirituali habent prædia, alicui Eccleſiæ ſubiecta, teneri decimas prædiales ſoluere illi Eccleſiæ, cui prædia illa ſubiacent; niſi alteri Eccleſiæ ſolui debeant ex conſuetudine, quæ in hac re maxime ſpectãda eſt, vt habetur in *cap. Apoſtolica de decim.* vnde omnes laici, etiam iudæi, pagani, & hæretici prædictas decimas ſoluere tenẽtur, quia eſt onus reale, vt habetur in *cap.de terris, de decim.& ibi per DD.& docent Mone. de decim. c.5.num.26.& 36. Leſſ. de iuſt. lib.2.c.39.dub 5.nu.22. D.Ric. in prax.for.Eccl.reſol. 517.n.6. & p.4 dec.380.Molf.d.tract.6. c.4.n.37 & alij.*

Nec ideo poſſet denegari decima Parocho, ex eo, quia non diſtribuit candelas benedictas in die Purificationis B. M. V. vt probat *D.Ric.cit.reſol. 517.*

17 Sed quid, ſi dominus prędij, alteri illud locau't; an tunc dominus, vel colonus teneatur ſoluere decimas.

Diſtinctione vtendum eſt pro ſolutione, Nam aut dominus locando prædium, quamdam ſocietatem contraxit, ita vt recipiat aliquotam partem fru-

ctuum,

ctuum, & tūc vterque tenebitur pro parte ſua. & ſic procedit tex *in cap. tua nobis*, *vbi glo verſ ſic,& dominus*, *& ibi abbas n.14.de decimis.* Aut dominus conducit colonum nūmis, vel ei promittit certas menſuras pro labore, ſiue naſcantur fructus, ſiue non, & tunc dominus tenebitur ſoluere decimas; quia omnes fructus ad eum pertinent: ipſe enim dominus hoc caſu conductor eſſet, & prædium ſuis ſumptibus per alium coleret. ita *abb.cit.n.14.per tex.in c.nō eſt,& c.cum non ſit, de decimis.* Aut dominus locauit prædiū
18 pro certis menſuris, vel certa pecunia, ita vt fructus ſpectēt ad colonum,& conductorem, tunc inquit *abbas*, non tenebitur dominus ex hac penſione aliquid ſoluere; onus enim decimæ eſt onus fructuum, *c.paſtoralis, eod. tit.* vnde transferendo omnes fructus in conductorem, videtur tranſtuliſſe cum onere ſuo; immo etiam quodamodo decimas eo caſu ſoluit dominus de penſione, cum pro minori pēſione prædium locauerit ratione oneris annexi, vt ibi *abb.* notat. Si vero aliter pactum fuerit inter
19 dominum, & conductorem, illud ſeruandum eſt, *cap. 1.de pactis*. Quod tamen non præiudicabit Eccleſiæ, quin poſſit conuenire fructuum detentorem; vt notat *glo. in d. c.tua nobis*; decima .n. tāquam onus reale, ſequitur poſſeſſorem, tā prædij, quàm fructus, vt *per gl. cit. Monet. de decimis c.6. n.44. Nouar. forenſ. quæſt. lib.1.cap. 21. & Bonac. de praeceptis diſp. vlt.q.5.pun.3.n.8.*

Cui, autem, Eccleſiæ colonus de-
20 beat ſoluere decimas, an Eccleſiæ prædiali, vel parochiali. Dico, cum *Alex. Moneta loco cit. n.42.* quod ſi eſt colonus partiarius, ſoluere debet proportione ſuæ Eccleſiæ prædiali, ſi vero colit nummis, ſeu pro certis menſuris ſibi à domino dandis, vt ſupra dictum eſt, & tūc ſoluet Eccleſiæ parochiali perſonalem decimam, tanquam de lucro ſuæ perſonæ. Sed ſi colonus cōducit totum prædiū, ſiue nummis, ſiue pro certis menſuris domino ſoluēdis, & tunc debet ſoluere integram decimam ex omnibus fructibus Eccleſiæ prædiali. ita *abb.cit.n.15. qui in c. cum non ſint, de decimis, n.6.* id intelligēdum putat, ſecluſa conſuetudine, quę in hoc attēdi debet, *Perez in lib.1. ordin. Hyſpan. lib.1. poſt princip. tit.5.*

Sed quid ſi aliquis poſſideret prę-
21 dia extra territorium ſuæ parochię, an de fructibus, quos ex illis perciperet; teneatur ad ſoluēdas decimas proprio parocho.

O Et

Et affirmandum eſt, iuxta *deciſionem viiij 63.* qui voluit, quod decimæ ſoluendæ veniant, ne dum ex fructibus recollectis in territorio; ſed de omnibus alijs, etiam extra territorium perceptis, & præſertim vbicũque extaret cõſuetudo, ita ſoluendi *d. c. cum non ſint, de decimis*, & ita iudicaſſe in facti cõtingentia, teſtatur *D. Ricc. in praxi aurea var. reſol. 90.* qui ſic fuiſſe iudicatum refert in anno 1583. per Regium Collaterale Conſilium.

Non tamen eſſent ſoluendæ decimæ ex fructibus, quos domi-
22 nus percepiſſet ſi agrũ coluiſſet, aut ab eluuione defendiſſet, nam decima ſoluenda eſt ex fructibus collectis, non colligendis, vel quod colligi potuiſſent, *Bonac. de pracept. diſp. vlt. q. 5. pun. 3. n. 17.*

Quid autem dicendum ſit ſi Dominus vendit prædium, ex euius fructibus decimæ non fue-
23 rũt ſolutæ per aliquos annos, an decimæ præteritæ, & non ſolutæ ſolui debeant à nouo emptore prædij, ſuper quo decimæ debebantur.

Dico, poſſe Eccleſiam nouum emptorem, & poſſeſſorem ad decimas præteritas, non ſolutas conuenire; ſi quidem decima eſt onus reale, quod rem afficit, & pro tributis realibus tenetur poſſeſſor, etiam pro præteritis, vt notat *glo. in l. Imperatores ff. de public. & vectigal.* & ſic ad nouum poſſeſſorem trãſibit cum obligatione ſolutionis decimarum. ita *Archid. in c. ſi quis laicus, nu. 4. 16. q. 1. & communiter Canoniſta*, quibus accedit *D. Ricc in d. praxi aurea var. reſol. 57.* Qui in fine eiuſdem reſolut. concludit. quod ſi nouus poſſeſſor erit coactus ad ſoluen-
24 dum, repetet ab eo, qui de præterito percepit fructus, vt *in regul. non eſt in mora, de reg. iuris lib. 6.* & vt concludendo docet *Peder. de ſenis conſ. 81. nu. 2.* Eccleſiæ datur optio, an conuenire velit illum, qui ha-
25 ctenus fructus percepit, cum fructus ad eum, cum decimarum onere tranſierint, *c. paſtoralis, de decimis*, & ſic reſidet in arbitrio rectoris Eccleſiæ, quẽ nam velit conuenire pro præteritis decimis, nempe ſi ſucceſſorem, vel antiquum dominum, *Franc. Marc deciſ. 550. tom. 1. Azor. lib. 7. c. 35. q. 2. p. 1. Nouar forenſ. quæſt. 21. n. 6 p. 1. Bonacin. de pracep. diſp. vlt. q. 5. pun. 3. n. 10. & alij.*

An autem Clerici, Parochi, & Epiſcopi teneantur ſoluere
26 decimas ex bonis, ex quibus antea ſoluebantur.

Et dicendum eſt teneri, cum Eccleſia non amittat Ius decimæ ſibi debitæ, quamuis prædia

ad

27 ad perſonas Eccleſiaſticas de-
uoluantur; cum prædia tran-
ſeant, cum onere ſuo. ita *D.T.*
2.2.q.87.art.4 Leſſ.lib. 2. c.39.
num.27. Bonac.d. diſp. vlt.q.5.
pun.3.n.5.& de hac quaſt. fusè
28 *per Suarez de relig. lib. 1.cap.*
17. Vbi etiam diſputat, quid
de Summo Pontifice, in caſu
prædicto.
Vnde tenebitur clericus ſoluere
decimam de eo, quod percipit
29 ex patrimonio, ad cuius titu-
lum fuit promotus, tùm quia,
vt dictum eſt, res tranſit cum
onere ſuo; tum etiam, quia Ec-
cleſia non debet defraudari re
ſibi debita ob ſuſceptionem
30 ordinis ſacri. ita *Molſeſ.in*
ſum.p.1 tract.6.cap.4.n.39 D.
Ricc. in praxi fori Eccl. reſol.
605.& par.4.deciſ.380.num.4.
& alij.
Non tamen obligatur Epiſcopus
ad decimas ex prædijs Eccle-
ſiaſticis, quæ ſunt de menſa
31 Epiſcopali, & ſunt applicata
in ſtipendium, & ſuſtentatio-
nem propriam, ſicuti etiam,
nec parochus tenetur ex præ-
dijs ſuæ parochiæ applicatis
ad eius ſuſtẽtationem. Quam-
32 uis ſi bona prædicta menſæ
Epiſcopalis, aut Parochialis in
alium transferantur per ven-
ditionem, ſubijcerentur deci-
33 mæ. ita *Moneta de decimis cap.*
4.num.23 Bonac.n.12. Suar.n.
20. Thom. Triuiſ. in deciſ. Ve-
net.deciſ.29. & alij.
34 Sed quid de monaſterijs, an
teneantur ſoluere decimas.
Et dico, teneri de terris, & poſ-
ſeſſionibus ab eis acquiſitis,
vel acquirendis ſoluere deci-
mas parochialibus Eccleſijs,
quibus erant decimales; niſi
35 aliquo priuilegio, conſuetudi-
ne, vel alio titulo fuerint exẽ-
pta. *cap.nuper, de decimis. ita*
Moneta c.5.nu.10 Molſ.tract.
6.cap.4 nu. 38. & alij commu-
niter.
36 An autem eremitæ, & alij
laici obſeruantes regulam S.
Franciſci, vel S. Dominici, te-
neantur ſoluere decimas.
37 Reſp. teneri, ſi colũt agros,
vel vineas, vel ſi viuunt in do-
mibus ſuis, etiam ſi ſeruiant
monaſterijs exemptis. ita *Re-*
buff.de decimis q.5. & Moneta.
c.5.nu.34. alias ſi viuant in cõ-
muni, & ſtent ſimul in vno lo-
co, & domo, non tenentur da-
re decimas de hortis ſuis, qui
38 ſunt in circuitu domus, neq.
39 de animalibus ibidem paſcen-
tibus, ſeù eorum nutrimentis,
c.2. de Eccleſ. ædific. Rebuff. &
Monet.cit.loc.
40 Tandem quæritur circa
prædia Eccleſiaſtica, ex eo,
quòd dictum eſt, rem tranſire
cum onere ſuo. An Parochus,
cuius prædia ſita ſunt intra
terminos alterius parochiæ,
teneatur ſoluere decimas illi

Eccleſię,in cuius parochia ſita ſunt prędia.

41 Et in hoc licet varijs modis ſcribant Doctores;tamen magis communiter docent teneri ſoluere decimas,vt per *abb. in c nouum genus, de decimis, Monet.c.5.n.6.Bonac diſp.vlt. q.5.pun.3.n.12.& alios.* Quod intelligitur præciſa conſuetudine in contrarium.

42 Quantum vero tẽporis requiratur,vt vna parochia poſſit Iure conſuetudinis exigere decimas,quæ Iure cõmuni debentur alteri Parochiæ.

Alij putant ſufficere decennium, alij requirunt ſpatium quatraginta annorum, vt videri poteſt apud *abb in c. cum ſint homines de decimis, & Suar. lib. 1.de relig.c 22.*

43 Dico ſecundo, omnes, qui ſacramenta percipiunt teneri ſoluere decimas perſonales illi Eccleſiæ,in qua ea recipiũt, niſi aliter conſuetudine receptum ſit, vt probat *tex.in cap. ad Apoſtolica, de decim.* & tradunt communiter Doctores.

44 Quod procedit, quamuis habentes domicilium in parochia nollent,ibi ſumere ſacramenta, cum per eos ſtet ibi non ſumere Sacramenta. *D. Th.2.2.q.87.ar.3. & ibi Caiet. Monet c.7 q.2.nu.* 20. & poſt alios *Nouar.concluſ.1. de decimis.* Vnde ſi quis reciperet Sacramenta in Eccleſijs religioſorum, non debet illis ſoluere

45 decimam, ſed proprio parocho, cui incumbit onus adminiſtrandi Sacramenta,neq.per ipſum ſtat,ne adminiſtret.ita *Feder. de Senis conſ. 252. & alij.*

46 Vtrum vero clerici teneantur ad decimas perſonales.

Variæ sũt Doct.opiniones *Suar. tamen de relig.lib. 1.c.17 n.24.* Videtur ſentire non teneri ex lucris acquiſitis titulo ſpirituali,& de conſuetudine, nec teneri de aliis lucris, vt per eum.

QVARTA DVBITATIO.

47 EX quibus rebus decimæ perſonales, prædiales, & miſtæ ſoluendæ ſint.

Dico breuiter, quod ſi ius ſpectemus, decimę ſoluẽdæ ſunt, ex omnibus rebus, quæ nobis diuino munere proueniunt; vt de fructibus, & quaſi fructibus omnium rerum,quę quodammodo nobis frugifere sũt vt agrorum,arborum, animalium, domorum elocatarum, molendinorum,piſcinarum, aucupiorum, omniumque negotiorum lucroſorum, & sic de fęno,quod in faſciculis redigitur,de apibus earumque fructu,cera, & melle,de lacte, de lana,fętu,& aliis,ſi qui sũt,

fructi-

fructibus animalium, de lapidicinis, item de quouis grano, de palea, de fabis, & alijs leguminibus, de nucibus, caſtaneis, & alijs fructibus arborum, de venatione, piſcatione, de vino de lino, canape, & ſic de ſimilibus rebus, vt conſtat *ex cap. non eſt, c. ex tranſmiſſa, & cap. Paſtoralis, de decimis, vt per plures concluſiones refert Moneta, de decimis in c. 4.* D. *Riccius in praxi aurea var. reſol.* 109. *Borrel. in ſumma deciſ. tit. de decim. Molfeſ. in ſumma tract. 6 cap. 4 part. 1. Nouar. forenſ. quaſt. 25. & concluſ. vnic. de decimis à nu.* 15. Tamen in his ſoluendis potius ſpectanda eſt locorum conſuetudo, quam Ius ſcriptum, cum multis in locis, vt tradit *Leſſ. d. l.* 2. *c.* 39.

48 *num.* 13. Solum Prædiales ex prædijs ruſticis, & quædam miſtæ in vſu ſint, reliquis conſuetudine, & tacita Eccleſiæ condonatione abolitis. Et generaliter, quod in ſoluendis decimis, attendenda ſit conſuetudo, docent V*iui. to. 1. com. opi. lib. 1. tit. 10. Suar. de relig. to. 1. trac. 2. lib. 1. c 12. Guttier. prac. lib. 1. q. 19. n.* 13. *& alij.*

Eſt tamen aduertendũ, quod vbi ſoluuntur decimæ de agnis, &

49 vitulis, dari debent non ſtatim ac nati ſunt, ſed quando lacte non indigent materno. *Anna conſ. 65. nu. 5. de Franch. deciſ.* 114 *& D. Ricc. in praxi aurea var. reſol.* 252. Qui hoc limitat non habere locum vbi cõſuetudo eſſet in contrarium. Et debẽtur illi Eccleſię parochiali, in qua animalia morantur, & paſcunt, vel ſi hyeme paſcant in vno loco, & æſtate in alio, tunc diuidentur decimæ inter has duas Parochias. ita *D. Ric. d. reſol.* 252. & alij, quos refert *Nouar. cit. concl. vnica, de decimis.*

An autem de noualibus ſoluenda ſit decima; hoc eſt, an de agro de nouo ad culturam redacto,

50 de quo non extat memoria, quod aliquando cultus fuerit, vt definitur in *cap. quid per nouale, de verb. ſign.*

Dico, quod vbi nullũ eſt conceſſum priuilegium, tunc decimæ ſolui debent, etiam de noualibus, *c. 2. de decimis in 6. & per Molfeſ. d. tract. 6. c. 4. nu. 34. & Bonac. de leg. diſp. vlt. q. 5. pu. 2. num.* 3 ſecus vero, vbi eſt conceſſum *Priuilegium*, vt eſt cõceſſum religioſis, qui Priuilegio in Iure ſcripto exempti ſunt à ſolutione decimarum de noualibus, quæ proprijs manibus, ſeu ſumptibus excolunt, *cap. ex parte 1. de decimis, et per Monet. de decim. d. cap. 4. nu.* 5. Quod tamen nõ procædit, vbi noualia ab eiſdẽ perſonis exẽptis, aliis traduntur excolenda, vt notant *Rebuff de decimis*

q.14.num.17.& Moneta d.cap. 4.num.58. Similiter ſi ex pacto expreſſo ad hoc tenerentur, *cap.multiplici,de decimis,Guid. Papa deciſ.*207.quem ſequitur *Moneta nu.59.*,vbi alios caſus enumerat.

Vtrum vero, decimæ debeantur ſuper corporibus feudalibus, vide quæ tradit. *D. Ricc. in d. praxi aur.a variar. reſol. 323. poſt Petr. Bellu. in ſpec. Princ. rub.13.§. nunc tractemus nu. 27.& alios.*

QVINTA DVBITATIO.

51 QVomodo ſoluendæ ſint decimæ.

Pro ſolutione. Dico primo, quod integræ, & ſine diminutione ſunt ſoluendæ, *c. commiſſum,c. tua nobis,de decimis, S.C.Trid. ſeſſ.25.c.12.de ref.& per Doct. paſſim.* Ideo qui fraudat in parte notabili p.m. peccato iniuſtitiæ, quia retinet alienum, vel alteri debitum. Vnde in ſacris canonibus decimarum fraudatio vocatur ſacrilegiũ; & inter fraudatores cenſendi ſunt, qui minores, vel deteriores manipulos, vel partes fructuum aſſignant, ſicut enim non tenẽtur ſeligere meliora pro decimis, ita neque poſsũt deteriora, ſed mediocria, & bona fide, prout res ſe offerunt, vt tradunt paſſim Doct. quibus accedunt *Leſſius d.cap. 39.n.16. Moneta d.c.6 n.26.& D.Regens Tapia Marchio Belmontis lib.1.de* Iur.*Reg. Neap. tit.de decimis.pag 88.*

Dico ſecundo, quod debent ſolui ex integris fructibus, priuſquã ex illis deducantur tributa,cẽ-
52 ſus,aut ſimilia onera, vt patet *ex c.cum nõ ſit,& c. tua nobis, de decimis, & ibi per Doct. & tradunt Couar.lib.1. var.c.17. n.13.Leſſ.d.nu.16.Moneta d.c. 6.n.37.& Bonacin. de praecept. diſp.vlt.q.5.pun.3.n.17.* ſimiliter nec detrahi poſſunt ſumptus facti in colendo agro, nec ſeminis æſtimatio, neque poſſunt deduci expenſæ factæ in reparationem, aut meliorationem edium, molendinorum, & aliarum rerum, ſi ex elocatione ipſarum decimæ ſoluantur, vt habetur in *cap. non eſt in poteſtate,c.tua nobis,& c.paſtoralis,de decimis.* Et ad excludẽ-
53 das fraudes poterit Parochus apponere cuſtodes, vel prohiberi facere ne fructus ex agris auferantur, niſi prius ſoluta decima; vel cum ipſe, aut eius exactor ſit præſens, ita *Valaſc. de iure emphyt.q.39.n.15 Laurent. in deciſ Auenion. 64 & Suar.de relig.lib.1.c. 37.n.7.*

Sed ſi ſoluerentur decimæ de negotiatione, tunc expenſæ de-
54 ducuntur, vt in *d. c.paſtoralis.* Ratio eſt, quia tunc ſolum decimæ

cimæ ſoluuntur de lucro, ſed in lucro, id ſolū cēſetur, quod remanet, deductis expenſis, ita *Leſſ.nu.16. Rebuff. de decimis q. 11.n.7. Moneta d.c.9.n.36. Capye. deciſ.20. Viu. deciſ.4. Molfeſ.d.tract.6.c.4.nu.51. Nouar. concl.1. de decim.n.13. & alij.*

Quo autem tempore ſint ſoluēdæ, & vtrum ſint deferendæ ad
55 certum locum.

Dico, cum *Leſſ.d.n.16.* quod ſeruanda eſt loci conſuetudo, quę in hac, vel illa ſpecie, pro loco, & tempore fuerit recepta; regulariter tamen dantur prædiales, ſtatim fructibus percep tis ſine morali mora, ex communi ſententia, per *c. cum homines, de decimis,* idque in loco vbi natæ, vt etiā notat D. *Ric. in praxi aur. variar. reſol. 252.*

Perſonales in fine anni; miſtæ ſequuntur naturam prędialium, excepto fœtu, qui fouendus vſque ad ſtatum vtibilem, vt dictum eſt nu. 49. vbi tamen adeſt conſuetudo, decimæ de-
56 bent portari in horreo deputato, *Couar.l.1.var.c.17.nu.8. Moneta d.c.6.nu.5. & Molfeſ. qui alios refert, d.tract.6.c.4 n. 52. & Nouar. d.concl. vnic. de decim.n.12.*

Sed quando, quis dicatur eſſe in mora, non ſoluendo decimas. Nam duplex poteſt eſſe mora,
57 vna in ordine ad conſcientiā, altera in ordine ad pęnam, ſeu cenſuram.

Reſp. ſi loquimur de hac poſteriori mora, non ſoluendo decimas; tunc non dicetur quis, in mora non ſoluendo decimas, niſi præuia monitione, *c. peruenit. & c. omnes 16. q.7.* tamen ſufficiet generalis monitio, quam in Eccleſijs ſolent facere parochi, ſi trina ſit, quia illa ſufficeret ad contumaciā. ſi vero loquimur de priori mora, tunc quis dicitur in mora non ſoluendo decimas, etiam nulla pręuia monitione, vel petitione, ex communi ſentētia, quā ſequitur *Couar. d.lib. 1. variar.c.17.n. 8. & 12.* nam tunc, quis eſt in mora, quo ad conſcientiam, quando differēdo ſolutionem debiti peccat, ſed vt aliquis peccet non ſoluendo decimas, non eſt neceſſe, vt pręcedat petitio, vel monitio, quia tenetur ſoluere, etiam non requiſitus, vt per *Suarez de relig.c.37.num. 2. & Moneta d.c.6.n 21.*

SEXTA DVBITATIO.

58 Coram quo Iudice petenda ſit decima, & cauſa decimarum agenda.

In hac dubitatione breuiter dico, cum *Ill. Card. Tuſco. tom. 2. concl.72. & 75. Valent. tom. 3. diſp.5 q.5. pun.5. Molf. tract. 6.c.4.n.67. Bonacin. de præcep. diſp.*

diſp.vlt.q.5. pun.6. Moneta de decimis c.5.& 8. Suar. lib.1.de relig.c.26.& 38.n.16. & alijs, eſſe petendam coram iudice Eccleſiaſtico, pro vt decernitur in *c.ad hac,de decimis*. Quia cauſa decimarum eſt Eccleſiaſtica, cum decimæ debeantur ob ſacrum miniſterium; cauſa autem ſpiritualis, & Eccleſiaſtica coram Eccleſiaſtico iudice agenda eſt, *c.parochianos, de decimis*.

Aduertunt tamen *Suar.& Azor.* quibus accedit *Bonacina*, poſ-
59 ſe beneficiarium, cui sũt ſublati à laico fructus decimarũ, qui erant iam ſoluti, agere hãc cauſam coram iudice ſæculari, cum in cauſa temporali ſequẽdum ſit forum rei, fructus autem ſunt res temporalis, nõ ſpiritualis, nec amplius habẽt connexionem cum titulo ſpirituali, Quæ tamen intelligenda ſunt, vt notat *Bonacina*, modo aliter non poſtulet priuilegium iuriſdictionis Epiſcopi particularis, ſed ius commune ſpectetur, vt per eum, & per *Antoninum* Dianam *p. 1. reſol. Moral. tract. 2.reſol 89. fol.71.*

Sed coram quo Iudice conueniendus ſit laicus conductor
60 decimarum.

Couar.pract.quæſt.cap.35.num.2. quem etiam refert *Theſaur. lib.2.quæſt.forenſ. quæſt. 15.n.4.* cenſet coram laico eſſe conueniendum, cuius opinionem non approbat *Diana cit. loco reſol.93.*

Alij dicunt, non ſolum coram iudice laico, ſed etiam coram Eccleſiaſtico poſſe hanc cauſam tractari.

Azor.vero,p.1.lib.7.c.39 q.6. quẽ ſequuntur *Moneta c.8.q.1.nu.17. & Dian. cit. loco*, docent hanc cauſam ſolum coram Eccleſiaſtico eſſe tractandam. Quia ortum habet ex iure decimarum, quod ius Eccleſiaſticum eſt, ac ſpirituale non autem eiuſle, & prophanum.

TRA-

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM.

CAP. IV.

De Priuilegio obtinendi beneficia Eccleſiaſtica.

SVMMARIVM.

2 *Quid eſt beneficium, & quotuplex.*
3 *Beneficium manuale quodnam ſit.*
4 *De requiſitis in eo, qui beneficia* Eccleſiaſtica *vult obtinere.*
5 *De primo requiſito, quod eſt clericatus, & ordo eum habitu clericali.*
8 Clericus *in minoribus beneficiatus non deferens habitũ clericalem, an ſit priuatus beneficijs.*
9 *An geſtans habitum clericalem cũ animo aſſumendi ordinẽ, poſſit obtinere beneficium.*
10 *Vel præſentari ad beneficium.*
13 *Vicarius Capituli ſede vacante infra annum, an poſſit cõcedere dimiſſorias ad primã tonſuram et, qui eſt præſentatus à patronis laicis ad beneficium.*
14 *An promotus ad primam tonſuram cum literis dimiſſor. Vicarij Capitularis infra annum contra formam decreti Sac. Conc. Triden. poſſit obtinere beneficia.*
16 *Et an clericus prima tonſura initiatus ab alieno Epiſcopo ſine literis, aut falſis dimiſſorijs, vel ab Epiſcopo excommunicato, ſuſpenſo, hæretico, aut ſi eſſet per ſaltum ordinatus, vel ante legitimam ætatem, aut ſi eſſet priuatus priuilegio clericali.*
17 *Quid ſit faciendum, vt poſſit obtinere beneficia, ordinatus ſine literis dimiſſorijs.*
18 *Vtrum de ordine annexo beneficio, ſit facienda mẽtio ab impetrante.*
21 *Capellania cũ onere celebrandi Miſſas, an ſit conferenda Sacerdoti.*
26 *An Capellania ſit* Sacerdotalis, *ex eo tãtum, quod habet annexum onus celebrandi.*
28 *Epiſcopus, an poſſit derogare qualitatibus beneficij in fundatione appoſitis, de conſenſu patroni.*
31 *An miſſa celebranda in aliquo altari deſignato per fundatorem, poſſint celebrari in alio.*

33 *Epiſcopus, an poſſit transferre onus celebrationis in aliam Eccleſiam.*
34 *An* Epiſcopus *poſſit moderare numerum miſſarum à teſtatore relictarum.*
35 An *Epiſcopus poſſit reducere miſſas præſcriptas in fundatione beneficii.*
36 *Refertur decretum* S. *Congreg. nuper editum de celebr. miſſ. per quod prohibetur reductio onerum miſſarum, &c.*
37 *De ſecundo requiſito, vt ſit legitimus, & ex legitimo matrimonio.*
38 *An expoſiti, pro legitimis habendi ſint.*
40 *An legitimati per ſubſequens matrimonium, efficiantur legitimi.*
42 Sic *etiam filii habiti ex inceſtu, quorum parentes poſtea contraxerunt matrim. ex diſpenſat. Papæ, cum clauſula, prolem ſuſceptam, &c.*
43 *Quid ſi facta diſpenſatione, & legitimatione prolis, parentes non contraxerint matrim. an talis prolis ſit legitima.*
44 *Vtrum talis diſpenſatio ſuperueniens confirmet præſentationem factam ad beneficiũ, illiusque collationẽ, &c. abſq. noua præſ. & collatione.*
46 *Quis dicatur intruſus in beneficio.*
48 *An legitimati per babẽtem poteſtatem, poſſint obtinere beneficia.*
D*iſpenſatus ad ordines, an cenſeatur diſpenſatus ad beneficia.*
49 *An Epiſcopus poſſit cum illegitimis diſpenſare ſuper pluralitate beneficiorum.*
50 *Quid ſi vnum non ſufficiat ad ſuſtentationem.*
52 *An poſſit Epiſcopus cum prædictis diſpenſare ad dignitates, & perſonatus ſine cura.*
52 *An, ad canonicatum Cathedralis.*
56 V*el, ad canonicatũ collegiatæ.*
57 An, *ad beneficium ſimplex requirens ordinem ſacrum.*
58 *An, & quando filii, & nepotes presb. poſſint obtinere beneficia, penſiones, &* Eccleſias *paternas.*
An filius legitimus poſſit obtinere beneficium in eadem Eccleſia, in qua pater clericus obtinuit.
An pater poſſit obtinere beneficium, quod filius obtinebat.
Vtrum pater, & filius in eadẽ Eccleſia celebrare poſſint.
An illegitimus poſſit obtinere beneficium vbi pater obtinuit manuale.
59 D*e tertio requiſito, vt ſit in ætate legitima.*
60 *Aetas 14. ann. requiritur pro obtinendo beneficio ſimplici.*
61 *Quid ſi aliter dicatur in fundatione beneficii.*

Quis

Quis diſpenſet, vt ante 14. annũ poſſit quis obtinere beneficium.
62 *An 14. ann. debeat eſſe completus.*
63 *Vtrum diſpenſatus ſuper ætate ad beneficium ſimplex, poſſit obtinere alia beneficia, abſque diſpenſatione.*
Aetas requiſita pro obtinendo beneficio regulari.
An regularia beneficia poſſint, in defectum regularium, cõferri clericis ſæcularibus.
64 *Aetas, quanam requiratur pro obtinendo canonicatu in collegiata.*
65 *Quæ ætas pro obtinendo canonicatu in cathedrali.*
66 *An ætas requiſita debeat eſſe completa, vel ſufficiat, vt infra annum poſſit promoueri.*
68 *Vbi in cathedrali non eſt facta deſignatio, & annexio ſacr. ordin. quę ætas in eo, qui Canonicatum conſequi intẽdit, requiratur.*
69 *Quę ętas, in Canonico pęnitentiario.*
71 *Quę ętas, pro obtinendis beneficiis quę requirunt ordinẽ ſacrum.*
72 *Quę ad obtinẽdam* Eccleſiaſti*cam dignitatem, & n. 74.*
73 *Et ad beneficium parochiale.*
An Canonicus *regularis poſſit obtinere beneficium curatũ.*
77 *Quę ętas ad Epiſc.* Archiepiſc.
Patriarch.
98 *Ad* Cardinalatum.
79 *Ad coadiutoriam à Papa conceſſam.*
Vtrum coadiutor Canonici teneatur emittere fidei profeſſ.
Quę ętas ad penſionem obtinendam.
80 *Vel ad* Capellaniam *erectam ſine auctoritate Ordinarii.*
81 *Vtrum valeat prouiſio facta non habenti ętatem requiſitam, & quid ſi vna hora deſit ad ętatem.*
An dies biſſexti computandus ſit ad complementum ętatis.
Vltima dies ętatis requiſita incepta, quando ſufficiat.
82 De *quarto requiſito, vt non ſit coniugatus.*
83 *An contrahens matrimonium valide ipſo facto amittat beneficia obtenta.*
84 *Quid ſi matrimonium eſſet ratum tantum.*
85 *Vel, ſi mulier non dum cognita decedat, aut religionem ingrediatur.*
87 *Vtrum per contractum matrimonii irritum, amittat clericus beneficia ipſo facto.*
90 *Quid ſi contraheret ſponſalia de futuro.*
91 *An Clericus coniugatus cum vnica & virgine poſſit obtinere beneficia, ſi perpetuam caſtitatem voueret cũ vxore.*
92 *An Clericus coniugatus durãte ma-*

matrimonio poſſit, ex diſpenſatione, obtinere beneficia, & quid mortua vxore.

94 *Quid dicendum de clericis, & presbyteris* Græcis, *qui vtuntur legitimo matrim.*

95 De *quinto requiſito, vt non ſit bigamus.*

96 *Quando contrahatur bigamia.*

97 *An* Epiſcopus *poſſit cum bigamo diſpenſare ad ord. min. & ad beneficium.*

98 De *ſexto requiſito, vt habeat ſcientiam, & literaturam competentem pro beneficio obtinendo.*

99 *Quæ ſcientia in beneficio ſimplici.*

102 *Initiatus ſacris ordinib. præſumitur habilis ad ſimplex beneficium.*

103 *An collatio beneficii facta illiterato ſit valida.*

104 *Quæ ſcientia requiratur pro obtinendo beneficio, quod habet annexum ordinem ſacrum.*

105 *Quæ, pro obtinenda ſcholaſteria.*

106 *Quæ, pro obtinendis dignitatibus in* Cathedrali, *vel* Col*legiata inſigni, & nu.* 120.

108 *Quæ, in canonico pœnitentiario.*

109 *Quæ pro obtinenda dignitate Archidiaconi, iuxta* Sacr. C. *Trid.*

111 *Quis dicatur* Archidiaconus.

117 *Quæ ſcientia requiratur pro obtinendo Epiſcopatu.*

121 An *ad dignitates, quæ requirunt gradum Doctoratus, ſufficiat gradum habere ſine ſcientia competenti.*

122 *Quid ſi gradus Doctoratus fuerit receptus contra ſtatuta* Academiæ, *vt quia falſo probauit curſus neceſſarios, vel deſcriptionē in matricula, aut forma præſcripta in examine non fuerit ſeruata.*

123 *Quid ſi promotio ad gradum eſſet nulla, ob non factam fidei profeſſionem.*

124 Conſtitutio *ſynodalis Neap. refertur, vt clerici, qui in Neap.* Colleg. *aſſumunt inſignia Doctoratus, infra octo dies fidei profeſſionem in manibus Reuerendiſſimi* Vica*rii emittere teneantur.*

125 *De ſeptimo requiſito, vt ſit bonæ vitæ, & morum.*

126 *Quando quis dicatur infamatus de aliquo delicto, vel infamis infamia iuris, vel facti.*

127 *An collatio beneficii facta infami, ſeu crimínoſo ſit nulla, & quid de clerico aleatore.*

129 *Quis diſpenſet cum infami, infamia iuris, vel facti.*

130 *De octauo requiſito, vt non ſit aliqua cenſura innodatus.*

131 *Non valet electio, præſentatio, reſignatio, vel collatiō beneficii facta excōmunicato*

132 *Quid ſi quis ignoret ſe eſſe excommunicatum.*
133 *Vtrum poſt abſolutionem poſſit quis retinere beneficium collatum tempore, quo erat excommunicatus, ſine noua collatione.*
134 *Quid in penſione.*
135 *Quid ſi excommunicatio fuerit iniuſta, vel nulla.*
137 An *poſſeſſio beneficii capta ab excommunicato, ſit valida.*
138 *An ex diſpenſatione* Epiſcopi *poſſit quis retinere beneficiũ ſibi collatum tempore, quo erat excommunicatus.*
141 *Quid ſi* Epiſcopus *ſcienter cõtulit beneficium excommunicato.*
142 *Et quid ſi aliquis ſcienter eſt intruſus in beneficio ſibi excommunicato, collato.*
143 *An electio, præſentatio, ſeu collatio beneficii facta excõmunicato minori excommunicatione ſit valida.*
144 *Vtrum beneficium retineri poſſit ab eo, cui fuit facta collatio, ſiue electio &c. tempore excommunicationis, ſed poſt abſolutionem acceptauit beneficium.*
145 *Et quid ſi ſolum tempore acceptationis erat excõicatus.*
146 *Quid de beneficiis ante excommunicationem habitis, an faciat fructus ſuos.*
147 An *beneficium valide renunciatur ab excommunicato ad fauorem tertii.*
148 *Suſpenſus ab officio, vel beneficio, non põt obtinere benef. Et an collatio ſit nulla.*
149 *Quos fructus beneficii ante obtenti, percipere non valeat talis ſuſpenſus.*
150 *Quid de interdicto perſonaliter, an gaudere poſſit hoc priuilegio.*
151 De *nono requiſito, vt non ſit irregularis.*
An amittat irregularis ipſo iure, beneficia ante obtenta.
154 Si *clericus non obſtante irregularitate reciperet beneficiũ, an poſſit fructus percipere.*
153 *Vtrum irregularis poſſit reſignare beneficium, ante irregularitatem obtentum.*
Beneficia, an poſſint reſignari appellatione pendente.
Accuſatus de crimine, an poſſit lite pendente permutare.
154 *Quis diſpenſet cum irregulari, & in quibus caſib.* Epiſc. *diſpenſet.*
155 *Quando dicatur delictum occultum.*
156 *An delictum dicatur occultũ, ſi in aliquo loco ſit publicũ, ſed vbi petitur abſolutio, ſiue diſpenſatio ſit occultum.*
157 Et *quid, ſi delictum in vno loco fuerit deductum ad forum contentioſum.*
158 *Vel, ſi fuerit deductum, & vnico teſte probatum, iuſte, vel iniuſte.*

160 *Quid ſi delinquens, defectu probationis in foro externo, ſit abſolutus, vel ſe defenderit falſis teſtibus.*

162 *Vel, ſi ſolum ſit deductum delictum, & non probatum.*

163 *Si duo conſortes criminis ſint, & alter ſolum ad iudicium deferatur, an delictum alterius rei ſit occultum.*

164 *Quid ſi delictum fuit deductum, & iudicium poſtea terminatum, atque punitum delictum, an poſſit Epiſcopus diſpenſare.*

165 *Quid ſi non fuit abſolutus, neq. condemnatus, ſed dimiſſus cum promiſſione de ſe præſentando.*

166 *Vel ſi non fuit abſolutus, neq. condemnatus; ſed tranſegit, ſeu compoſuit cum curia.*

167 *Quid ſi Epiſcopus diſpẽſauit, quando delictum non dum erat deductum, ad forum cõtentioſum, & poſtea fuit deductum.*

168 *Quid nomine* Epiſcopi *in decreto S.C. Trid. ſit intelligendum.*

169 *An cõprehendantur alii* Prælati *inferiores.*

170 *An* Capitulum *ſede vacante.*

171 *Qui comprehendantur ſub nomine ſubditi in dicto decreto* Sac. Conc.

172 *An* Epiſcopus *poſſit vti ea facultate cum religioſis.*

173 *Item, an extra diœceſim, cum ſubdito exiſtenti extra eamdem diœceſim.*

174 *An ex vi dictæ poteſtatis abſoluere, & diſpenſare poſſit, cum ſubdito abſente.*

175 *An abſoluere poſſit Epiſcopus ex vi dictæ poteſtatis* Conc. Trid. *à caſibus in Bulla Cœnæ, aut à cenſuris propter violationem clauſuræ, aut à cenſur contract extr. diœceſ.*

176 *Vtrum abſoluere poſſit ab excommunicatione ob duellũ, quando delictum eſt occultum.*

177 *Quid in caſu, quo pœnitens nõ poſſet adire* S. Sedem *ob legitimum impedimentum.*

178 *Quæ ſint legitima impedimenta.*

180 *Vtrum regulares, qui haberent facultatem abſoluendi à caſibus reſeruatis* Sedi Apoſtolicæ, *poſſint abſoluere ab excommunicatione ex cauſa duelli.*

181 *An abſolutio, ex vi dictæ facultatis Cõc. Trid. poſſit impartiri extra confeſſionem ſacramentalem.*

182 *Vtrum Epiſcopus poſſit hanc facultatem abſoluendi, & diſpenſandi, aliis concedere.*

183 *An ſuo confeſſario, vt ſecum diſpenſet, vel ipſum abſoluat.*

184 *Quando dicatur homicidium voluntarium, vt in irregularitate ex eo proueniente,*

Epi-

Epiſcopus non poſſit diſpenſare ex vi decreti Conc. Tr.
185 An poſſit diſpenſare in irregularitate ex homicidio licito.
186 Vel, ex homicidio caſuali.
187 Vel cum eo, qui hominem occidit, non intendens occidere.
188 Aut cum eo, qui mãdauit aliquem percutere, & ille occidit.
190 An cum homicida occulto, ex cauſa defenſionis, non ſeruato moderamine inculpatæ tutela
191 An poſſit diſpenſare in membri mutilatione voluntaria.
192 De decimo requiſito, vt non ſit corpore vitiatus.
194 Incidens in irregular. ex defectu ad vſum vnius ordinis, & non alij, iam ſuſcepti, an poſſit obtinere benef. non requirens maiorem vſum.
195 An clericus laborans morbo caduco, poſſit obtinere beneficia.
196 Quid de clerico incidente in cecitatem.
197 An Clericus olim furioſus, & nunc ſanæ mẽtis, poſſit præſentari ad benef.
198 An habens defectum corporis impediens ſolum celebrationẽ, poſſit promoueri ad aliũ ordinem ſacrum, & obtinere beneficium talem ordinem requirens.
199 Quis diſpenſet cum talibus corpore vitiatis.
200 De alio requiſito particulari alicuius loci, vt beneficia conferantur oriundis.
201 Et quis dicatur oriundus.
202 De alio requiſito particulari alicuius loci, vt beneficia cõferantur certo generi perſonarum.
203 An ſimoniacus poſſit obtinere beneficia, & quid de beneficijs per prius obtentis.
204 Quis diſpenſet cum ſimoniaco
206 An Cler homicida poſſit obtinere beneficia, & quid de benef. obtentis ante homicidium.
208 An inferens iniuriam Cardinali, Epiſcopo, vel conbeneficiato.
209 An aſſaſſinus.
210 An periurus.
212 An falſarius literarum Apoſtolicarum.
213 Et quid ſi falſificaret literas Cardinalis ſcribentis nomine Papæ.
213 An ſacrilegus.
Et vtrum poſſit priuari Clericus beneficio, ad cuius titulũ fuit ordinatus, ſi non habeat vnde alias viuere.
214 An concubinarius.
215 An ſodomita notorius, vel occultus.
216 An heretici, credentes, receptatores, defenſores, & fautores, atque eorum filij, & nepotes.
217 Quid dicendum de heretico ſi con-

conuerſus fuerit ad fidem catholicam, & egerit pœnitentiam, & de hæretico occulto poſt abſolutionem, & de eorum filijs.
219 An filij hæreticorum priuentur benef. obtentis ante paternam hæreſim.
220 Quid de penſionibus.
221 Quid de apoſtatis.
222 Et de ſchiſmaticis.
224 De vtilitatibus prouenientibus ex beneficio.
225 Prima vtilitas eſt perceptio fructuum.
226 An beneficiatus acquirat dominium fructuum ſuorum beneficiorum.
228 Vtrum poſſit de fructibus diſponere inter viuos, tàm in proſpera, quam aduerſa valetudine, & ad quos vſus.
231 Secunda vtilitas eſt priuilegium fori.
232 Tertia vtilitas eſt immunitas, & exemptio à gabellis.
233 Quarta vtilitas, quia poteſt ordinari ab Epiſcopo loci, in quo eſt beneficium.
234 Et quid ſi in fraudem, Epiſcopus contuliſſet beneficium extero.
235 Quid ſi aliquis plura beneficia haberet in diuerſis diœceſibus.
236 An per electionem vnius Epiſcopi, poſſit variare, & ab alio Epiſcopo ad reliquos ordines promoueri.
237 Quid ſi beneficium, nõ requirat reſidentiam.
238 Et quid, ſi beneficium ſit tenue, vel tenuiſſimum.
249 Quale ſit beneficium tenue, aut tenuiſſimum.
241 Vel ſi beneficium ſit manuale, & ad nutum amouibile.
242 Vel ſi habeat beneficium in commendam perpetuam.
243 Quid, ſi beneficium haberet tantum Subdiac. annexum. an poſſit ab eodem Epiſcopo promoueri ad alios ordines.
244 An Epiſcopus beneficij poſſit diſpenſare in interſtitijs cum ſubdito ratione beneficii, & in illegitimate.
245 Quid in familiari Epiſ. triennali.
247 Quid ſi beneficium ſpectaret ad prouiſionem alterius Epiſcopi, quam Epiſcopi loci, in quo eſt ſitum.
248 An requiratur, etiam poſſeſſio beneficii.
249 Vtrum ſufficiat habere penſionem, vt poſſit Epiſcopus illius loci, vbi eſt beneficium, vnde penſio habetur, ordines conferre.
256 An ſufficiat habere Capellaniam.
252 Quando poſſit quis promoueri ab Epiſcopo originis, vel domicilii.
253 An dicatur ſubditus ratione domicilii, qui ſe transfert in alt-

aliquo loco, & expreſſe declarat habere animum ibi contrahendi domicilij, & quid circa hoc ſeruetur in Curia Arch. Neap.

254 Vel ſi per decennium in eo loco habitauit.

255 An ſtudentes, vel officiales cenſeantur contrahere domicilium in loco, in quo ſtudent, vel ſunt officiales.

257 Quid ſi aliquis trãſferat magnam partem bonorum in aliquo loco.

258 Aut ſi ibi emat domum, vel aliquam partem bonorum transferat.

260 Subditus Epiſcopo ratione originis, dicitur natus realiter in diœceſi.

261 Expoſiti, an dicantur ſubditi Epiſcopo loci, in quo fuerunt expoſiti.

262 An origo patris, vel aui, etiã inſpiciatur, quoad ordines ſuſcipiendos.

264 An, & quando origo matris.

268 Qui fortuito natus eſt in mari, vel in aliquo loco, quem mater pertranſibat, an ſequatur domicilium patris.

269 Vtrum filius allecti, ſeu aggregati in nobilem, vel ciuem alicuius Ciuitatis, poſſit ordinari ab Epiſcopo illius loci.

270 Epiſcopus poteſt ordinare ſuũ familiarem triennalem.

271 Quis in propoſito dicatur familiaris Epiſcopi.

272 An Epiſcopus titularis poſſit ordinare alienum ſubitum ratione continuæ commenſalitatis.

273 An Cardinales, ſuis familiaribus conferant ordines.

274 Quis dicatur familiaris Cardinalis.

QVartum Clericorum Priuilegium eſt obtinendi beneficia Eccleſiaſtica, *cap. ex literis, de tranſact. cap. cum adeo. de reſcrip.* & *c. 2. de inſtit.* & notant omnes, præcipuè *Flam. Pariſ. de reſig. l. 4 q. 2.*

Beneficium autem, ſecundum *Coraſ. 1. p. c. 2. & Tole. in ſum. lib. 1. c. 76.* eſt ius percipiendi
1 fructus ex bonis Deo dicatis, clerico, propter diuinum officium competens.

Beneficia vero, alia maiora ſunt, vt Papatus, Cardinalatus, Patriarchatus, Archiepiſcopatus, Epiſcopatus, & Abbatia; Reliqua inferiora ſũt minora. Item aut curata ſunt, curam ſcilicet, animarum habentia;
2 aut ſimplicia, ſine cura animarum. Item alia ſunt ſæcularia, qualia cenſenda ſunt omnia, niſi contrarium probetur, ex *Rota dec. 32. in nouis*, quę clericis ſæcularibus cõferri, & aſſignari

Digitized by Google

ſignari debent, & de ſui natura perpetua, & non manualia præſumuntur, cum natura ſæcularium ſit, quod ſint perpetua. *cap praecepta 55. diſt. c. 1. de capell Monach. lib. 6. & ibi glo. ver. perpetui, & notat* Pari *de reſign. benef lib. 11. q. 3. nu. 92.* Alia ſunt Regularia beneficia, quæ per regulares, ſeu Religioſos profeſſos, vt dicemus num. *63*. regi debent, & manualia de ſui natura præſumũtur, *cap. cum ad Monaſterium §. talis, de ſtat. monach & notat* Caſſad *dec. 4. de prabend.* Quãuis interdum regularia ſint perpetua, & ſæcularia manualia, ſi ita ſancitum ſit fundatione, vel ſtatuto à ſancta Sede Apoſtolica confirmato, vt per *Rebuff de pacif. poſſ. num. 280. & alij quos refert* D. Ric. *in deciſ.* Cur. *Arch. Neap. par 4. dec. 204.* Deniq. alia beneficia ſunt collatiua, quæ collatione, aut alio, quam electionis modo obtinentur; Alia electiua, quæ per electionem à ſuperiore confirmandam prouidẽtur, vt late tradunt Doct. agentes de hac materia, præcipuè *Rebuff. in prax. tit. Quotuplex ſit benef. Duaren. de benef lib. 2. c. 5. & c 9. Gonſal. ad reg menſ. glo 7 n 39. Nic. Garc. de benef. 1 to. p. 1 c. 6 Tolet. d. cap. 76. & alij poſt Ioa de Selua de benef. p. 1. q. 2. à n. 26.*

Eſt tamen obſeruandum, quod beneficium manuale dicitur illud, quod non confertur alicui in perpetuum, ſed ad nutũ

3 conferentis, vel alterius; ita vt ad libitum illius amoueri poſſit quandocunque voluerit, *d. cap. cum ad monaſt. §. tales, & notat Caſſador. cit.* Nec eſt verè, & propriè beneficium; ideò non cadit ſub rigoroſa reſeruatione in corpore iuris incluſa, *cap. 2, de prab. in 6. et per Achil. dec. 9. de prab.* Nec cõprehenditur ſub regula de annali, vel triennali, *Rota dec. 539 p. 5. diuerſ. Pariſ cit loc. nu. 85. & per Ric. cit. loc.*

His præmiſſis compendioſè agẽdum proponimus de ijs, qui hoc Priuileg. obtinendi Eccleſiaſtica beneficia potiuntur, & qui eo non potiuntur, & vt

4 ordinate procedamus, afferemus à num. *5*. ad 223. Requiſita, quæ concurrere debent in eis, qui hoc Priuilegio potiri volunt. Addita reſolutione nonnullorum dubiorum; ex quibus omnibus clarius apparebit ſolutio noſtræ propoſitionis. Deinde à nu. 224. ſummatim agemus de vtilitatibus ex beneficio reſultantibus beneficiato, cum dilucidat. one aliorum dubiorum.

PRI-

PRIMA DVBITATIO.

5 QVot ſunt requiſita, quæ concurrere debent in illis, qui, hoc Priuileg. obtinendi Eccleſiaſticâ beneficia, gaudere volunt.

Reſp. Decem præcipua eſſe requiſita. Quorum primum eſt, Clericatus, & Ordo: neceſſe eſt enim, eos ſaltim eſſe prima tonſura inſignitos, per quam clericalis ordo confertur, *cap. cum contingat, de ætat & qual. vbi DD. communiter tradunt Canoniſtæ*, & licet Theologi dicant, primam tonſuram non eſſe ordinem, ſed diſpoſitionem, & præparationem ad ordines; tamen quidquid ſit de hoc, illud certũ videtur, quod verbũ, ordo, generaliter prolatum comprehendit etiam primàm tonſuram, ſecundum communem vſum Canonum, arg *tex. in d. cap. cum contingat*, & ſecundum vſum loquendi, vt docet *Suar. de relig. tract. 3. lib 4. cap. 13. num. 8.* & niſi ſint
6 clerici ſaltim primæ tonſuræ, ſed laici, incapaces ſunt huiuſmodi priuilegio obtinendi Eccleſiaſt. beneficia, *cap. ex literis de tranſact.*

Quomodo autem probetur clericatus; cum in dubio nõ præſumatur, vide tradita poſt alios per *Carol. de Graſſ. de eff. cler in præludi. num. 197. & D. Ricc. par. 3. decis. 157. & alios.*

Inſuper, decẽtem habitum clericalem deferre debent obtinẽtes beneficia, ex decr. S. Conc. Trid. *ſeſſ. 14 c. 6. de refor.* & ex Conſt. 30. Sixti V. *incip. eſt ſacroſancta*, quam refert. *Quaranta ver. habit. cler. vbi D. Proſp. de Auguſt.* addit, eas veſtes cenſeri clericis decentes, quæ à communi vſu, & cõſuetudine clericorum illius regionis, ſeu prouinciæ, vbi commorantur, admiſſæ fuerint.

Quod ſi clerici in minorib. ordinib. conſtituti, & beneficiati, habitum, & tonſuram, non deferrent, eſſent ipſo facto pri-
8 uati beneficijs, iuxta præfatam Conſt. Sixti V. præcedente declaratione iudicis Eccleſiaſtici, quod non inceſſerint in habitu, & tonſura, vt per *Garc. p. 7. c. 1. num 18. & Genuen. in prax. Arch c. 7 n. 7.*

An autem eodem priuil. gaudeat habens animum aſſumẽdi or-
9 dinem clericalem, & geſtans habitum.

Et nequaquam gaudere, dicendũ eſt, cũ neceſſario debeat præcedere ordo clericalis, vt dictũ eſt num. 5. & notant *Sanch. de matr. lib. 7. diſp 42. nu. 14. Molfeſ. in ſum. p 1. tract. 6. c. 6 num. 67. & alij.*

Et hoc procedit etiam, vt neque poſſit præſentari ad bene-
10 ficium, alias nulla eſſet præſen-

tatio. ſecundum *Lamber. 1. p. q.7.ar.2 Ioa.Gut.conſ.2. n 21. Card.Tuſc conſ.56. num. 4.& Pari. de reſig l.4.q.2. nu. 5. qui nu.6.ait*, Quod Rota in vna Imol. iuriſpatron. hoc limitauit, non procedere quoties fuerit preſentatus proxime
11 clericandus. Quia hoc caſu preſentandus non erit penitus indignus, cum ante inſtitutionem ſit tonſuratus. Quę limitatio, vt intelligit *Garcia num. 28. & ſequitur Ric. dec.66.& dec.125.p.4.* procedit, quando proxime clericandus, expreſſe, vel tacite præſentaretur inſtituendus in tempore, quo eſſet clericus, & ſic in tempus habile, quo caſu præſentato initiato intra tempus datum ad præſentandum, præſentatio valeret ex tunc, *ad l in tempus ff. de hared.inſti. Lambert. 2.p. lib.2. q.3. ar.9. D.Ric.in prax. fori Eccl.reſol 140.& dec.125. par.4.& Molſ.d.tract.6. cap.6. num. 67.* & tacite diceretur præſentari in dictum tempus, quando patronus eũ præſentaret non abſolute loquendo ſed dicendo. Præſento N. de proximo clericandũ. Vel præſento N. & peto eum ordinari prima tonſura, &c quia tunc videtur eum præſẽtare, vt inſtituatur, cum fuerit clericus, & ita accipienda erit, vt DD. prædicti tradunt, declaratio Sac.Congr.Conc.ſuper *cap. 10 ſeſſ.7. de refor.* quæ refertur per *D.Ric.d.dec.125.par. 4. nu.14.* quæ ſic ait. *Vicarius Capituli ſede vacante infra annum, pōt concedere dimiſſorias ad primã tonſuram ei, qui eſt præſentatus à patronis laicis ad beneficium Eccleſiaſticum iuriſpatronatus ipſorum, vt illud obtinere valeat*, nam talis præſentatus videtur coarctatus occaſione beneficij recipiendi, vt notat, idem *Ricc. in prax. aur. var. reſol.98.*

12 In caſu vero, quo non habens clericalem tonſuram abſolute præſentaretur. Dicendum eſt,
13 nullam eſſe præſentationem, & factam de indigno, & incapaci, quamuis de proximo clericaretur, & ita procedere doctrinam *Lamber. & Gutier. cit. tradunt Garc. & Ric. loc. cit & in dec.Cur. Arch.p.4. dec.343.*

Sed quid, ſi aliquis fuerit promotus ad primam clericalem tõſuram cum literis dimiſſorijs
14 Vicarijs Capitularis infra annum, contra formam d. decr. *S.C Trid.ſeſſ.7.cap.10.* an erit capax huiuſmodi Priuilegij beneficia obtinẽdi, cum Sac.Cõc. dicat, nullo gaudeat priuilegio clericali, nam d. decr. Conc. comprehendit, etiam primam tonſuram, cum generaliter, & indiſtincte loquatur, vt tenent *Genuen.in prax.c.87. num 15.*

Garc.

Garc.p.5 c 7 nu.95.& D.Ricc. in prax var.reſol.106.& alij.

Reſp.ex mēte *Nauar. conſ. 20.de temp.ord. in antiq.* cum taliter
15 ordinatus non amittat hoc Priuilegium ipſo iure, ſed debet illud amittere per ſententiam,vel exceptionem ; ſequitur, vt notat *Eruditiſſ. Dominus Proſper de Auguſtino in addit.ad Quaran.in ſum. Bull. ver.Capit.ſede vacan. verſ.contingit.* Quod poterit habere beneficium, antequam priuetur.cum Concil.vtatur verbo *gaudeat*,& ſic futuri temporis, iuxta *glo.in cap.in pœnis,de reg. iur.in 6.*

Sed an clericus initiatus prima tonſura ab alieno Epiſcopo ſine literis, aut cum falſis di-
16 miſſorijs, gaudeat hoc priuilegio.

Negant Doctores mox citandi, nam licet per talem ordinationem fuerit impreſſus character; tamen nō poterit obtinere beneficium,quia non habet executionem ordinis, & quoad ſe eſt ſuſpenſus,& ideo nulla erit collatio beneficij ei facta,*Caputaq dec. 126.par.1. Ric.p.5.collect. deciſ. 1678.Pariſ.de reſig li.4 q.2.n. 58.Garc. p.1.c.5.n 14.Barb.p. 2. alleg.8. nu.13.de Graſſ eff.1. n. 636.& eff.15.nu.28.qui cum Pariſ.cit. nu* 96.idem dicit, de ordinato ab Epō hæretico, vel ſchiſmatico,aut excommunicato, vel ſuſpenſo, ſi hoc ſciebat ordinatus. Quod etiam tenuerunt *Silu.verb.irregularitas q. 7.& Maiol.de irreg.li.4.c.22.& 23. & ſequitur Barbo.d p 2.all.48. num.3.* Ac idem dicendum eſt de ordinato per ſaltū,vel ante ætatem,ſine diſpenſatione, vt tenent *Pariſ.cit.n.102.& 104. Garc.p.7.c.14. D.Ric.p 4.deciſ. 150.& de Graſſ.num.34.& 38.* Qui nu.13.idem dicit,de clerico priuato priuilegio clericali. Quia nec beneficia obtinere poterit.

Quid autem faciendum ſit,vt talis ordinatus à nō ſuo Epiſco-
17 po ſine literis dimiſſorijs, fiat capax,& poſſit beneficium retinere.vide *Nauar. conſ. 24.de temp.ord.Maiol.de irreg. lib.1. c.10.nu.1.& Bonac.de ſacram. diſp.6.q.vn.pun.4.nu.25.*

Sed quia ſunt aliqua beneficia, quæ non ſolum requirunt clericalem tonſuram in obtinente,ſed etiā, vt in presbyteros ordinentur ; vt Parochialis, Abbatia, Decanatus, Præpoſitura, & Archipresbyteratus, *cap.1.de ata.& qualit. cap.cum in cunctis 9. inferiora, de elect.* Et alia idem requirunt ex cōſuetudine, ſtatuto, priuilegio, vel fundatione,*cap. ei, cui de præb.in 6.*vbi notatur.Et alia requirunt de iure, vel conſuetudine, vt ea obtinentes in

Dia-

Diaconos. Et alia, vt in Subdiaconos ordinentur, dicto §. *inferiora, & d. c. 1. & tradunt Pari. conſ. 50 q. 4. nu. 14. & Petrus Greg. de benef. c. 36.*

Ideo quæritur, huius occaſione, an de tali ordine annexo be-
28 neficio, ſeu præbendæ ex conſuetudine, ſtatuto, priuilegio, vel fundatione, ſit neceſſario facienda mentio ab impetrante; eſto ſit in ætate requiſita ad talem ordinem (nam non oportet exprimere qualitates quæ ſunt in beneficio, de iure communi.)

Affirmat *Rip in cap. ad aures nu. 22. de reſcrip.* Rot. *in antiq. dec. 41 de reſcrip.*

Alij vero communiter negatiuã partem tuentur, ex *cap. ei cui, de præb. in 6. ita gloſ. in clem. 1. verb. vel altari, de præb. Abb. Dec. & Feli. in d. c. ad aures, & Selua 3 p. q. 11. n. 42.*

Hodie tamen, vt teſtatur *Garc. p. 7. c. 1. n. 52.* in ſupplicationi-
29 bus de canonicatibus, ac portionibus Eccleſiarum Cathedralium, Dataria vult exprimi ordinem ſacrum annexũ, & ſi in ſupplicatione ponitur clauſula, etiam ſi ſacerdotalis, quæ ante ſolebat cõcedi, caſſatur. Quod ſi in ſupplicatione non
20 ſit expreſſus ordo ſacer annexus canonicatui, vel portioni, etiam ſi ſit Presbyteratus, vel Diaconatus, fatetur *Garcia num. 54.* gratiam non eſſe ſurreptitiam, vt per eum.

Quid autem dicendum ſit de quibuſdam capellanijs, in quarũ fundatione dicitur, vt præſen-
21 tetur Sacerdos, vel præſentetur Capellanus, ſeu Clericus, qui celebret tot miſſas, an præſentandus neceſſario debeat actu eſſe ſacerdos; aut ſaltim in tali ætate, vt infra annũ charactere ſacerdotali poſſit inſigniri, an vero ſufficiat præſentare clericum nõ ſacerdotem, qui per alium celebrari curet.

Cæuen. in prax. c. 24. nu. 11. ait, quod quando eſt eligendus ſacerdos, actu debet eſſe ſacer-
22 dos, & non ſufficit, quod intra annum promoueri poſſit, & hoc quando onus eſt à laicis impoſitum, ne retrahantur ab edificatione Eccleſiarũ; ſecus ſi ab Eccleſiaſtico, vel per ſtatutum Eccleſiæ. *Lamber. de iurepatr. 1. p. 2. li. ar. 27. q. 7. & hanc opinionem ſequitur* Azo. *2. p. l. 6. c. 24 q. 4.*

Garcia vero, d. p. 7. c. 1. n. 58 docet quod in caſibus prędictis prę-
23 ſentandus debet eſſe actu Sacerdos, ex eo, quia illa verba, quod præſentetur Sacerdos, vel præſentetur Capellanus, ſeu Clericus, qui Miſſam celebret, vel alia verba reſpicientia tempus, ſeu actum præſentationis, important, vt præſẽtatus debeat tpe pręſentatio-

nis

nis eſſe actu Sacerdos, nam qualitas adiuncta verbo, intelligitur ſecundum tempus verbi, *l. in delictis §. ſi extraneus ff. de noxal.* & pro hac doctrina, quam communem eſſe teſtatur affert *deciſ. Rot. Rom. & per* D. *Ric. p. 3. dec* 238.

Alij denique, quibus accedo, exiſtimant, quod quando feudator facit capellaniam ſacerdo-
24 talem, vel dicit, quod preſentetur ſacerdos, & nō alius, qui per ſe ipſum celebret, & non per ſubſtitutum, adhuc ſufficiat, quod preſentandus ſit in tali etate, vt infra annũ Sacerdotali charactere inſigniri poſ-
25 ſit, niſi expreſſe caueatur in fundatione, vt Capellanus preſentandus ſit actualiter ſacerdos. ita tenent *Gonſal. ad reg. 8. Cancell. glo. 5. n. 77. D. Proſp. de Aug. in appen. ad ſum. Bull. p. 2. verb. ſeruitium Capellaniæ, & D. Ric. dec.* 20. *p.* 4. *n.* 15.

An autem Capellania ſit Sacerdotalis, ex eo tãtum, quod ha-
26 beat annexum onus celebrãdi, vt ſcilicet, Capellanus celebret tot miſſas, in quolibet menſe.

Diuerſimode ſcripſerunt Doctores, ego tamen cum veriori ſententia dico, quod hoc caſu Capellania non eſt Sacerdotalis, nec actu, nec aptitudine, ideo ſimplici clerico prouideri poſſet, nam illa verba (qui celebret tot miſſas) non reſpiciũt, actum ipſum celebrationis ab ipſomet Capellano, nec obligationem Sacerdotii. Sed poſita ſunt ad denotãdum potius onus, quod imponebat ipſi Capellę, & ideo niſi expreſſe caueatur, quod per ſe ipſum hoc agat, ſatis cenſetur prouiſum voluntati fundatoris, ſi per alium celebrare faciat, ita *Zerola d. §. 7. Zecb. d. n. 4.* Eman. Sà *verb. benef. n. 28. & verb. reſidentia, & alij apud Garc. p. 7. c. 1. n. 85.* qui pro hac ſententia plures refert declarationes Sac. Congr. precipuè ſequentem declarationem. *Poteſt conferri ſimplici Clerico Capella habens onus celebrandi*
27 *Miſſas, niſi in fundatione cautũ ſit, vt per ſe ipſum celebret,* & hanc eamdem ſententiam tenent *Gonſal glo. 4 nu.* 72. *D. Proſp. de Aug. cit. D. Ric. dec.* 29 *p. 4. & Nouar. foren. q.* 115 *li.* 1.

Sed vtrum Epiſcopus poſſit de conſenſu patroni heredis ho-
28 die derogare qualitatibus beneficij in fundatione appoſitis; ſtante decreto *Sacr. Conc. Trid ſeſſ. 25. cap. 5. de reform.* (nam de conſenſu patroni fundatoris non videtur dubitandum, cum ipſe fundator poſſit
29 tollere, & reuocare qualitates, vel conditiones appoſitas tempore fundationis, iuxta tradita per *DD. in cap. cum acceſſiſſent*

ceſſiſſent,de conſt.vbi Feli.n.19. & per Ric *p.3.dec.*189.)

Affirmant *Abb.&*DD.*in d.c.cum acceſſiſſent.* Quorum opinionẽ intelligunt *Nauar.conſ.6.de cler.non reſiden.& de orat.c.3. nu.37.Genuen d.c.24 nu.7.&* Eman.Sà *ver.beneficium n.37.* procedere aliqua ſubſiſtente cauſa,vt etiam docet D.*Proſp. de Auguſt.cit. loco, & per Seraph.dec.871. &* Barb.*p.*3.*all. 72.n.104.*

Alijs verò probabilius videtur, nõ poſſe Epiſcopum cum cõſenſu dicti patroni hęredis di-
30 ſpenſare cõtra fundatoris ordinationem, iuxta pręfatum Sac.Conc.decretum. ita *Dec. in d.c.cum acceſſiſſent, Azo.2.p. lib.6.cap.27.q.1. & alij quibus accedunt Genuen.n.* 10. *& Ric. p.4.dec.*156. qui pro corroboratione huius opinionis referunt aliquas declarationes Sacr.Congr.

An autem miſſę celebrandę in aliquo Altari,ſeu Capella deſi-
31 gnata per fundatorẽ, poſſint celebrari in alio altari, ſaltim de conſenſu hęredum.

Et in hoc negandum cenſeo cum Azo.*inſti.mor.p.1.lib.10 c.24. q.8 Graff.conſ.1.diffic.4 de pręben.vol.2.Ric in prax.for.Eccl. reſol.342.& Barboſa par.2.all. 24. num.* 35. nam ſi hoc fieri poſſet, finis inſtitutionis prę. dictę Capellanię inobſeruatus remaneret,cum ſit electus locus, quem fundator voluit frequentari, religioſe honorari,& coli, & propterea menti eius, & voluntati nõ eſſet aliter ſatisfactum, vt per *Silu. verb.miſſa* 1.*q.*10. *Nouar.de orat.c.5.num.2 & 12.Graff.& Azor.cit.* Qui addunt, quod ſi alibi, quam in loco deſignato fuerint celebratę miſſę,tenebitur Capellanus pręter p.m.cũ infideliter agat,& pactum, & promiſsũ in re graui nõ ſeruet, aliqualem reſtitutionem facere fundatori,quando id egiſſet abſque rationabili,& legitima cauſa, ſecundum *Nauar. in manual.c.25.num.*134.& inter alias cauſas legitimas non celebrandi in altari deſignato,
32 eſſet,ſi altare ipſum eſſet deſtructum;nam tunc miſſę celebrari debẽt in alio altari eiuſdem Eccleſię, donec conſtruatur altare.*Barboſ.cit. qui alios refert,& D.Ric cit.loco, qui in ſequenti reſol.349.*dicit. Quod vbi deuotio teſtatoris non eſt cauſa finalis, miſſę poſſent in alio celebrari, v. g. ſi teſtator diceret, vt celebretur miſſa bis in menſe in tali Eccleſia in remedium animę ipſius teſtatoris, cum eodem modo ſuccurratur teſtatoris animę in vno loco, quam in alio.

Vtrum vero, Epiſcopus poſſit, onus celebrationis miſſarum

in

in aliqua capella, à fundato-
33 re deſignata, transferre in aliam Eccleſiam, extra caſum collapſus, & vetuſtatis capellæ.

Et non poſſe Epiſcopum contra diſpoſita à fundatore diſpenſare, *per tex. in c. præpoſ. de conceſſ. prębend. tenent Duen. reg.* 12. *& latè triuiſ. deciſ.* 42 *par.* 2.

Verumtamen contrariam opinionem tenuit Cur. Archiep. Neap., cum cauſa, iuxta relata per *D. Ricc. deciſion.* 21. *par.* 4.

Sed huius occaſione, quæritur, an poſſit Epiſcopus reducere numerum miſſarum à te-
34 ſtatore appoſitum (extra tamen caſus decreti nouiſſimi, de quo inferius nu. 36.

Et dicẽdum eſt poſſe, *iuxta decretum* S.C. *Trid. ſeſſ.* 25. *c.* 4. *de refor.* ſed requiritur iuſta cauſa. Cum voluntas teſtatoris non poſſit abſque illa violari, vt docet *Nauar. conſ.* 9. *num.* 9. *de celeb. Miſſarum,* quem ſequuntur, *Fraxinell. de oblig. Sacerd. ſect.* 7. *§* 5. *nu.* 3. *Bonacin. de Sacram. diſp* 4 *q. vl pun.* 7 *§* 2. *num.* 13 *Molina de iuſt. tract.* 2. *diſp.* 249. *& alij*, nam voluntates teſtatorum inuiolabiliter obſeruari publicè intereſt. *Card. Mantica, de cõiect. vltim. vol. lib.* 3 *tit.* 3. *Petr. Magdalen de nu. teſt. in teſtam. requiſ. p.* 1. *c.* 8. *nu.* 6. *& Padil. in ſumma legum pęnal. p.* 2. *caſu.* 25. Iuſta cauſa erit, ſi curſu temporis numerus Clericorum, vel Religioſorum eſt diminutus; aut Eccleſiæ, vel Capellæ redditus extenuantur, aut impẽſæ maiores fiũt, *ita Azor. par.* 3. *inſtit mor. lib.* 12. *c* 6. *q.* 5. *Fraxinell loc. cit. et Garcia p.* 7. *c.* 1. *nu.* 125.

Quod ampliatur. Primo, in eleemoſina pro ipſis miſſis, anniuerſarijs, & officijs celebrandis, quæ ſi adeo tenuis ſit, vt non facile inueniatur, qui velit ſe huic muneri ſubijcere, vt dicitur in eod. S.C. *d. c.* 4. tunc numerus Miſſarum, &c. iuxta vires legati, moderandus eſt, & ita declarauit Sac. Congreg. vt referunt *Quartana verbo miſſa, & D. Riccius in praxi fori Eccleſ. rer. quotid. reſol.* 341. *& deciſ.* 25. *par.* 4. & in huiuſmodi reductione Epiſcopus capituli cõſilium requiret, quamuis illud ſequi non teneatur, *vt per cit. Doct.*

Secundo ampliatur à *Poſſeuin. c.* 2. *quæſito* 9 *num.* 25. in miſſis, & legatis, tam ante Cõc. Trid. quàm poſt illud relictis ex eo, quia diſpoſitio Conc. generaliter, & abſolute loquitur. Tamen non poſſe fieri reductionem de miſſis re-

lictis poſt S. C. Trid. tenent. *Hieron. à ſorbo in annot. ad compen. priuil. regul. verbo Miſſa 3. Fraxinel. d. ſect. 7. §. 5. num. 2. & Mirand in Manuale prælat. tom. 1. q. 41. ar. 12. concl. vnica. vt per eos.*

Limitatur tamen, id quod dictū eſt non procedere in miſſis in fundatione beneficii impoſitis, cum Epiſcopus nequeat, ex vi decr. Sacri Cōc. illas reducere ad minorem numerum. Nam S. Conc. loquitur de miſſis, ex diſpoſitione defuncti relictis, & ita declaraſſe Sacram Cōgregationem, dicunt *Poſſeuin. c. 2. num. 25. d quæſito 9. Bonacin. de Sacram. diſp. 4 q. vlt. pun 7 § 2 nu 10. Vgolin de pot. Epi. c 6 Barboſ d p. 2 alleg. 29. nu. 10. Antonin. Diana p. 2. reſol. moral. tract. 14. reſol 1. & Garcia p. 7. c. 1. num. 125. qui nu. 131.* refert in hoc plures declarat. Sac. Congreg.

An autem, & quando Epiſcopus poſſit, iuſta exiſtente cauſa abſque Synodo, diminuere
35 numerum miſſarum in fundatione beneficij præſcriptarum videndi ſunt *Nauar. c. 25. num. 138 Henriq. in ſumma li. 9. c. 22. §. 6. & alij*, quos recenſent, *Miranda d. q. 41. ar. 24 & Barboſa cit. nu. 12.* qui fatetur, poſſe Epiſcopum abſque Synodi conſenſu, tē-perare onera dicendi plures miſſas in beneficijs, & Capellanijs ſibi ſubiectis, prout erat ſtatutum iure cōmuni, quod tradit quoq; *Garc. loc. cit.*

Hodie tamē facultas reducendi miſſas, commutandi, eaſq;
36 moderandi eſt reſeruata Sūmo Pontifici, vel Sacræ Cōgreg Conc. Triden. vt initio decreti dicitur, de celebratione miſſarum ſub Sanctiſſ. D.N.D. Vrbano Papa VIII. die 21. Iunij 1625. prout notat etiam *P. Barthol. Gauantus in praxi celebrandæ diœceſanæ Synodi p. 1 c. 37.* cuius decreti tenor, eſt, vt ſequitur.

Ac primo diſtrictè prohibetur, atq; interdicit, ne Epiſcopi in Diœceſana Synodo, aut Generales in capitulis generalibus, vel alijs quoquo modo reducant onera vlla miſſarum celebrādarum, aut poſt idem concilium impoſita, aut in limine fundationis, ſed pro his omnibus reducendis, aut moderandis, vel commutandis ad Apoſtolicam Sedem recurratur, quæ, re diligenter perſpecta, id ſtatuet, quod magis in Domino expedire arbitrabitur, alioquin reductiones, moderationes, & commutationes huiuſmodi, ſi quas contra huius prohibitionis formam fieri con-

contingerit, omnino nullas, atque inanes decernit.

Quod procedere declarauit S. Congr.& ſi legatum ſit adeo tenue, vt non ſit, qui velit onus illi iniunctum ſubire, quia adhuc pro reductione dicti oneris ab ijs, ad quos ſpectat, Sedes Apoſtolica erit adeunda *veruntamen* (ſubſequitur) *ſi in ipſa beneficij erectione expreſſe cautum fuerit, vt liceat Epiſcopo iniunctum onus reducere, ac moderari; legem hanc fundatoris; quam decreta hac de re edita non ſuſtulerunt, eſſe validam, & obſeruandam.*

SECVNDA DVBITATIO.

37 Quod eſt ſecundum requiſitum, quod debet cōcurrere in eis, qui hoc Priuil. obtinendi beneficia potiri volunt.

Reſp. quod ſecundum requiſitum eſt, vt ſint legitimi, & ex legitimo matrimonio; nam ſpurij, & alij illegitimi inhabiles ſunt ad beneficia Eccleſiaſtica; cum nec ad ordines, neque ad clericatum admittantur *c. innotuit*, *de elect.* & de hac illegitimorum inhabilitate latè per *Sayr. de cēſ. lib 6. c. 10. Auil. eod. tract. 7. p. diſp 3. dub. 6. & . Suar. de cenſ diſp. 50.*

An autem expoſiti, quorum parentes ignorantur, pro legitimis habendi ſint.

38 Nonnulli exiſtimant, hos filios de quorum parentibus non conſtat, non eſſe cenſendos legitimos, & vti tales ad Sacros ordines, & ad curatum beneficium non poſſe ab Epiſcopo diſpenſari ea ratione, quia non ſolent filij legitimi exponi; ſed potius expoſiti, naſci ex furtiuis, & fornicarijs congreſſibus, *ita Couar. in clem ſi furioſus 1. p. num. 9. Sayr. dicto lib. 6. c. 10. tol. lib. 1. c. 53. num. 3. Valerius Reginaldus in praxi fori pœnit. lib. 30. num. 77. & pleriq; alij.*

36 Sed quod prædicti, legitimi ſint cenſendi, & capaces ordinū, & dignitatum, reſoluūt magis communiter Doctores. Ea ratione, quia in dubio ſumenda eſt coniectura, quæ excludat delicti præſumptionem; quod ſanè neceſſariò ſupponūt, & præſumunt, qui filios naturales, vel ſpurios, dicunt eſſe præſumendos, ita *Paleotb. de nothis, & ſpurijs c. 63. nu. 3. Menoch. de praſūpt. lib. 6. q. 54. num. 40. Barboſa par. 3. alleg. 52. nu. 150. Bellectus par. 1. diſquiſit. cleric. tit. de diſcipl cleric. §. 2. num. 24. fol. 25. & alij.*

Et vtramque opinionem eſſe probabilem, teſtantur P. Le-

deſma in ſumma de matr. c. 438.difficul.& Suarez. d. diſput.50.ſect 4.nu.4.

Prædicta autem doctrina de inhabilitate illegitimi. Primo
40 fallit,vbi per ſequens matrimonium fuerint legitimati, nam filij naturales, quoad omnia (præter Cardinalatũ ex conſtit.Sixti V. (efficiuntur verè legitimi per ſubſequens matrimonium, *c. tanta qui filij ſint legitimi, & ibi glo.& Abb.num.4. Vgol.de irregul.c 44 §.3.& Sayr.dict. lib.6.c.10.num.13.* filij vero
41 ſpurij putatiui naturales,nõ legitimantur per ſequẽs matrimonium,vt contra *glo. in dicto c.tanta, tenent Io. And. & Abb ibi,& alij apud Sãch. dicto lib.8.diſp.7.num.18.*

An autem filij habiti ex inceſtu, quorum parentes poſtea cõ-
41 traxerunt matrimonium ex Papæ diſpenſatione,cũ clauſula apponi ſolita in diſpenſationibus cum copula,(*prolem ſuſceptam, ſi qua ſit, & ſuſcipiendam legitimam decernendo* (per ſubſequens matrimonium legitimi efficiantur, & ex eo verè legitimi cenſeantur; non ſolum quo ad ſpiritualia,ſed etiam, quo ad temporalia. Vide tradita per *Mol n.de hyſp.primog l. 3.c.2.num.11.Garc p.7 c.2.à num.39.& Sanch.lib. 8.de matr.diſp.7.nu.14.*

Eſt tamen aduertendum, quod ſi facta diſpenſatione, & legitimatione prolis ſuſceptę,
43 parentes pœnitentia ducti, matrimonium minime contraherent, proles ſuſcepta nullatenus erit legitima: Quia Pontifex eam legitimationem conceſſit in fauorem matrimonij ineũdi inter parẽtes prolis, nullatenus alijs conceſſurus, vt notat idem *Sanch num.15.*

Quid autem dicendum ſit de tali diſpenſatione ſuperuenienti, an confirmet præſen-
44 tationem ad beneficium, illiuſuè collationem, electionem,vel confirmationem, quæ irrita fuerunt, abſq; noua præſentatione, collatione,vel electione; in tantum, quod poſſit licitè retinere beneficium illud.

Abbas in c. innotuit num 11. de elect. hac vtitur diſtinctione; Aut enim, vitium electi erat eius generis, vt non reddat nullam ipſo iure præſentationem,collationem,electionem,vel confirmationem, ſed facultatem ceſſandi concedat, tũc diſpenſatio ſequẽs ſufficit,abſque nouo conſenſu eorum, quibus præſentatio,electio, confirmatio, vel collatio incumbũt. Aut reddit nullam ipſo iure, & tunc, ait,

Digitized by Google

ait, poſſe ſuſtineri opinionē, *ſpecul. in tit. de diſpenſat. §. nūc de Epiſc. in fine*, & aliorum, qui tradunt non requiri nouam præſentationem,&c. dummodo id vitium notum eſſet his. Quia non poſſunt allegare nullitatem ex facto ipſis cognito, *argum. tex. in c. nulli. de elect. in 6.* Sed debent in priori conſenſu perſeuerare, ſi autem ignorabāt id vitium tempore præſenta-
45 tionis, electionis, confirmationis, vel collationis, ait, nō ſufficere diſpenſationem; ſed nouum eorum conſenſum deſiderari, quo velint ſtare priori illi actui, quia ex *d. c. nulli*, conſtat, poſſe electores impugnare electionem propriam, ex facto eis de nouo detecto, & hanc opinionem probabiliorem fateor, vt etiam cenſet *San. h. d. lib. 8. diſp 7. nu 17.* Qui aliorum opinionem probabilem dicit, quando vitium, ob, quod hi actus fuerunt irriti, ſit occultum, & dummodo non ſit in præiudicium tertij coelecti; & dummodo beneficiatus ille nō acceptauerit ſciēter cum vitio illo, collationē beneficij; nam tunc eſſet intruſus, & oporteret obtinere, etiam diſpenſationem intruſionis: non tamen eſſet intruſus, ſi non acceptauit collationem, ſed tantum preſētationem, aut electionem; Quia intruſus dicitur, qui
46 abſque canonico, & legitimo titulo, ſed vitioſo beneficium capit, vt docet *Rebuff. in praxi benef. regul. de ſubrog. collitig glo 4. num. 5. & Siluest verbo intruſus, & Nauar. c. 27 num. 194* quos etiā *ſequitur Sanch. cit loco.*

Secundo, fallit præfata doctrina, vbi per Papā fuerint legitimati, quia tunc vt legiti-
47 mi habebuntur, quo ad ordines, & ad obtinenda beneficia, vt per *Auilam de cenſur. 7. p. diſp. 3 dub. 6 4 ro'ab. & alios.*

Tertio, fallit, vbi fuerit cum illegitimis diſpenſatum, per habentem ad id poteſtatem,
48 *c. 1 de filijs presb. in 6.* Poterit autem Epiſcopus cum illegitimis, ex quocumq; coitu damnato diſpenſare ad minores ordines, & ad benificium, ſine cura tantum. *ex d. c. 1 & ibi per glo et doct. Sayr. d l. 6. c. 11. num. 8. Campanil. in diuerſ. rubr. 11. c 13. num. 81. Bellettus par. 1. tit de diſcipl cler. §. 3. num. 25.* cum ſunt vitę honeſtæ, & virtute præditi, *Lambert. de iurepatr. 1. p. 2. lib q. 7 ar. 11. num. 12.* nam in dicta diſpenſatione per Epiſcopum facienda, cū ſit inferior Papa, requiritur

cauſa,

Digitized by Google

cauſa,& quod eorum ſuffragantibus meritis fiat, *Man. Rodriq.q regul.1. tomo.q.13. ar.14.Nauar.conſ.45.nu.2.de homicid.de Graſſis de eff. cleric.in prælu.num.332. & alij apud* Barboſ. *par. 2. all. 45. num.19.*

Sed vtrum diſpenſatus ad ordines, cenſeatur diſpenſatus ad beneficia.

Reſp. nequaquam; cum diſpenſatio ſit odioſa, & ſtrictè interpretanda *Rota deciſ.533. p.1.in nouiſſ. & alij apud* D. *Ricc.p.1.deciſ.95.* qui ita, in facti contingentia teſtatur, fuiſſe reſolutum in Curia Archiep.Neap.

49 An autem poſſit Epiſcopus cum eis diſpenſare ſuper pluralitate beneficiorum ſimplicium, vt poſſint plura retinere.

Dico, non poſſe, *per tex.in d c.1.de filijs presb. in 6.* qui loquitur in ſingulari, & cum ſimus in materia prohibitiua ad plura non extenditur, *c. gaudemus, de diuortijs. Ita Silu. verbo beneficium 3. nu. 17.Valentia 4.to.diſp.7.q.19. puncto.3.Tolet.lib.1.c.53.nu. 4.Eman.Sa.ver beneficiũ nu. 19.Sanch lib.8.de matr. diſp. 51.num.6* Barboſa *par.2 all. 45.num.28.& Azor.2 p. lib. 6.c 3.q 12.* id tenens etiam, quando vnum beneficiũ ad ſuſtentationem non ſuffice-
50 ret Quidquid dicant *glo.in c. fin. de filijs presby. Selua de benef.p.2.q.12.nu.19.& Menoch.de arbitr.caſu 201.num. 156.*

Sed an valeat Epiſcopus diſpen-
51 ſare cum prædictis ad dignitates.& perſonatus, etiam ſine cura.

Reſp. cum communi doct.opin. quibus accedunt *Leſſ lib.2.c. 34.nu.8. Campanil.in diuerſ. rub.11.c.13.num.86.*Barboſa *cit.num. 29.& Tolet.lib.1.c. 53. num. 4.* Epiſcopum hoc caſu nõ poſſe diſpenſare, ſed ſolum Papam tum, quia *tex. in d.c.1.* ſolum intelligendus videtur in beneficijs ſimplicibus, non autem in perſonatu, vel dignitate, quæ curatis ſolent equiparari, *vt in c.dudum, de elect.* tũ etiam, quia, *ex tex.in c.fin.de filijs presby.* habetur, quod illegitimus abſque Papæ diſpenſatione ad dignitatem, vel perſonatum, vel beneficium curatum promoueri non poteſt, iuxta quod videtur intelligendus *tex.in d.c.1.verb.benef.* Quidquid aliqui aliter ſentiant.

52 An vero Epiſcopus poſſit diſpẽſare cum illegitimo in Canonicatu Cathedralis eccleſiæ.

Doctores communiter affirmant, vt tradit *Nauar. conſ.*

4.de

4.de fil.presb.nu.4. quem ſequuntur Campanil.*d.c.*13.*nu.* 82. *& alij*. nam *tex.in d.c.*1. permittit diſpenſationē epiſcopis in beneficijs ſine cura; at canonicatus eccleſiæ Cathedralis eſt beneficium ſine cura, vt notatur in *cap. ſuper eo, de præb.in 6. ergo.*

Sed vt docent *Maiol. de irreg. lib.*1.*c.*8.*n.*11.*Cãpanil.d.c.*13 *nu.*83.*et Barb.d p.*2.*all.*45.*n.* 33. Quãuis olim hęc cõmunis ſententia fuerit vera; hodie

53 tamen, cum omnes canonicatus Cathedralium annexũ habeant ordinem ſacrum, iuxta *decretum* S C. *Trid. ſeſſ.* 24 *c.*12. *de refor.* per conſequẽs, cum epiſcopus nõ poſſit habilitare ad ſacrum ordinem, neque ad canonicatum in Cathedrali diſpenſare poterit. Ita etiam tenẽt *Sayr d. lib.*6.*c.*11.*n.*13.*Leſſ.d.l.*2.*c.*34 *n.*86. *Auila* 7 *p. diſp.*3.*dub.*6. *& Garc.d p.*7.*c.*2.*nu.*68. qui cum Leſſio, addit. Quod ſi cũ illegitimo fuerit per Papam diſpenſatum ad ſacros ordi-

54 nes, ex quo non cenſebitur diſpenſatus ad beneficia, poterit epiſcopus, etiam hodie diſpenſare ad canonicatum Cathedralis, iuxta prædictam communem ſententiam; nam dum cum ea diſpenſatione ſit habilis iam ad ſacrum ordinem, quem præbenda requirit ceſsat ratio, de qua ſupra.

Eſt tamen aduertendum, vt aduertit *Garc.nu.*71. quod ho-

55 die per Papam diſpenſatur, cum illegitimis ad obtinenda quæcumq; beneficia, præter dignitates, & canonicatus in Cathedralibus, ac principalem in collegiata, dummodo plura non ſint.

56 An autem poſſit epiſcopus cum illegitimo diſpenſare ad canonicatum eccleſiæ collegiatæ.

Et dicendum eſt, poſſe, vt tenẽt *Gonſ.glo.*5.*nu.*98. *Auila de cenſ.p.*3. *dub.*6.3.*not.* *Belleϵt. d.§.*3.*nu.*27.*&* Barbo. *d.p.*2. *alleg.*45.*nu.*25. cum non habeant annexum ſacrum ordinem.

Sed quid dicendum de beneficio ſimplici requirenti ſa-

57 crũ ordinem. An poſſit epiſcopus cum illegitimo in eo diſpenſare.

Reſp. negatiue iuxta *gl.in d.c.*1. *verb.beneficium*, ſic intelligẽs ea verba tex. *dumodo ſit talis;* quam DD. ibi, ſequuntur, & tradunt quoq; *Campanil. d.c.*3.*n.*85. *Barbo.d.p.*2.*alleg.* 45.*num.*30. *Sayr.d.li.*6. *c.*11. *n.*11.*& alij*. Quorum opinio procedit, etiam ſi non requirat ſacrum ordinem actu tẽpore collationis, ſed poſt, vt notat *Garc.nu.*66. ex eo, quia

qui

qui ad beneficiū ꝓmouetur debet eſſe habilis tempore promotionis, habito ſaltem reſpectu ad ea, quæ ſibi incũbunt ratione beneficij, *vt in d.c.dudum, primo, de elect. & c.ſi pro clericis, de præbend. in 6. Ita Imol. dom. & Franc. in d.c.1.*

Quid autem dicendum ſit de illegitimis filijs, & nepotibus
58 præsbyterorum circa beneficia, & pẽſiones, Eccleſiaſq; paternas, & è contra. videda ſunt tradita per *Garcian. d. par. 7 c. 3. Gigãt. de penſ. q. 89. Barboſ. p. 3. alleg. 65. qui alios refert, & par. 2. alleg. 45. Nouar. concluſ 4. de benefic. D. Ricc. p. 2. dec. 300. & p. 4. deciſ. 186. & 283.* vbi præcipue concludit, diſpſitionem S. C. *Trid. ſeſſ. 25 c. 5. de reform.* dum prohibet filios clericorum acquirere beneficia paterna, non habere locum in nepote legitimo ex filio ſpurio, *ex doct. Nauarr. conſ. 5. de filijs præsb. & de Franchis deciſ. 27.*

Nec eſt prætermittendum, vt refert *Seraph. deciſ. 1442.* filios legitimos, non prohiberi obtinere diuerſum beneficium in eadem Eccleſia, ſed idem, quod pater obtinuit; idque immediate, vt per *Barboſ. cit. p. 3. alleg 65. num. 17. qui ex Garcia p. 7. c. 3. nu. 28. & Armendar in addit ad recopil legum Nauarra lib. 2. tit. 19. lib. 1. de filijs præsb. n. 4.* aſſerit tantum, patrem nulla diſpẽſatione indigere ad obtinendum immediate beneficium filij legitimi, ac etiam dicunt, non eſſe prohibitum, quin pater, & filius, etiam illegitimus poſſint miſſam celebrare in eadem Eccleſia, dummodo ambo non obtineãt in ea beneficium, ſed id fiat ab altero deuotionis gratia, & ab altro cauſa legati, quod relictum ſit miſſam celebrantibus in eadem Eccleſia.

Verum vero illegitimus prohibeatur habere beneficium, vbi pater obtinuit beneficiũ manuale, ſeu ad nutum amouibile, Vide tradita per *D. Ricc par. 4. deciſ. 204.*

TERTIA DVBITATIO.

59 QVod eſt tertiũ requiſitum in illis, qui hoc priuilegio obtinendi beneficia gaudere volunt.

Reſp. quod eſt ætas legitima, & omiſſa ętate, q̃ de iure, ante Conc. Trid. requirebatur; ſũmatim referemus ętatem hodię requiſitam in quolibet beneficio.

Et Primo, pro obtinendo beneficio ſimplici, requiritur ętas

quatuordecim annorum, ex decreto eiuſdem *Sac. C. Trid. ſeſſ.23.cap.6.de reform.* contra quod,vt rectè ait *Azor. 2.par. lib.6.c.5.q. 9.* non poteſt Epiſcopus diſpenſare. Quod cenſuit Sacra Congreg. procedere, niſi in fundatione aliter dicatur, quia non eſt ei deroga-
61 tum; prout teſtantur *Eman. Sà verbo beneficium num. 30. Gonſalez ad regul. menſ.glo.5. n.91.D.Ric.in prax for.Eccleſ. reſol.331.& in coll.ct.dec.860. & Campanil.in diuerſ.rub.7.c. 6.nu.2.*

Vnde Epiſcopus non poteſt indulgere cuiquam, vt ante decimum quartum annum beneficium ſimplex obtineat, ſed ſolus Summus Pontifex, ex cuius diſpẽſatione poteſt etiã infanti beneficium conferri,vt tradunt *Thom. Valaſc. alleg. iuris tom. 1. alleg. 7. num. 10. Barboſa p.3.alleg.60.nu.74.& alii.*

An autem debeat eſſe *14.* annus
62 completus.

Sacra Gongreg. cenſuit prædictũ *cap.6.C Trid.* non prohibere, quin ille,qui iam 14. annũ ſuæ ætatis attigit,licèt non dum expleuerit, poſſit beneficium obtinere, & ita tenent *Henriq.in ſumma lib.10.c. 19. §.2. Gonſalez cit glo.5. num. 90.& 95. Leſſ.lib.2.cap.34.num.109. Barboſa alleg.60.p.3. num.76. D.Ric.d.reſol.331. & in deciſ. Cur.Arch.p.4.dec.281.Campanil.d.cap.6.num. 2. & Nouar. concl.2.nu.4 de atat.ben.ſ.affirmans de communi*. Quamuis non ſufficere hanc ætatem 14. annorum inceptorum, ſed debere eſſe completam,teneant *Mandoſ.de atat.min.c. 4.n.15. & Tuſcus concluſ.338.nu.10. & 15.lit.B.*

Et hæc prohibitio, de obtinendo beneficio ante ætatem 14. annorum,vt ſupra, ſubſiſtit, nedum ſi per viam collationis daretur; verum etiam præſentationis, electionis, aut alterius prouiſionis; ſtante generica prohibitione Sac.C.Trid. ob verbum,obtinere,quod eſt generaliter, vt ſentit *Mandoſ. cit.loco num. 17.* quem refert *Campanil.d.rub.7.cap. 6. num. 6.* & quamuis *Nouar. loc. cit. num.8.* exiſtimet minorem 14. ann. eſſe habilem, vt præſentari valeat ad beneficium iuriſpatronatus ex declarat. S. Congregat. de qua fit mentio *in deciſ.Rota diuerſ.par. 1. deciſ.482. num.* 3. occaſione cuiuſdam de genere fundatoris præſentati, qui erat conſtitutus in *12.* anno, quam deciſionem refert,etiam *Garcia par.7 c.4.num.10.* Aliter tamen, fuit deciſum in Cur. Arch. Neap. ſcilicet, non poſſe præſentari minorem 14. ann. ad benefi-

eius iuriſpat.etiam pendente ſupplicatione diſpenſationis Summo Pontifici porrecta, vt teſtatur *D.Ric.deciſ.*343 *par.*4. cum nulla ſit diuerſitatis ratio in vtroque, vt idem notat *p.* 3. *deciſ.*26.

Sed num diſpenſatus à Papa, vt ante ætatē 14. ann. poſſit obtin.benef.ſimplex; valeat aliud
63 ſimplex obtinere ab Epiſcopo abſque noua diſpenſatione.

In hoc dubio dicēdum eſt, quod cum obtinens diſpenſationem ad ſimplex beneficium obtinendum dicatur habilitatus ad alia ſimplicia, vt reſoluit *Campanil.in diuerſ. rub.* 11. *d.cap.* 13.*num.* 98. poterit in euentu; de quo agimus, huiuſmodi capax, & habilis per diſpenſationem factus, ad alia ſimilia ſimplicia ab Epiſ.impetranda, diſpenſari, dummodo ius non reſiſtat. Ita D.*Ric.in prax.var. reſol.*64.*& Barboſa p.*2.*all.*45. *nu.*35.

Eſt tamen obſeruandum, quod ſi beneficium eſſet regulare, & non haberet annexam curam animarum, requireretur decimus ſextus annus completus, cum tale beneficiū non poſſit conferri, niſi profeſſo, *cap.nullus, de elect. in* 6. & hodie poſt *S.C.Trid.* non poſſit fieri profeſſio ante decimum ſextum annum completum, alias eſſet nulla, *vt in Trid.ſeſſ.*25. *de reſor.c.*15.*vt notat* D.*Ric. par.*4. *deciſ.*281.

Quando autem in defectu regularium, poſſint beneficia regularia conferri clericis ſecularibus, vide per *Gonſalez ad regul.*8.*Cancel.glo.*8.*n* 43.*&* 77. *& Ric.p.*4.*dec.*355.

Secundo, pro obtinendo canonicatu Eccleſiæ Collegiatæ, etiā in ſignis, requiritur ætas qua-
64 tuordecim annorum, ſaltem inceptorum, ſicut ad alia beneficia iuxta diſpoſitionem iuris communis, ex quo in hoc, *S.C.Trid.ſeſſ.*22.*c.*4.*de reſor.*nil innouauit, ſeu diſpoſuit in particulari, vt declarauit *Sacr.Congreg. cuius reſponſa referunt Garcia p.* 7. *c.* 4.*num.* 37 *&* Nouar.*cit.concluſ.*3.*nu.* 6.*Ita Mā.Rodriq.quæſt.reg.*10. 1.*q.*11.*ar.* 2. *Mandoſ.conſ.*20. *Gonſalez ad regul.*8. *Canc.glo.* 5.*num.*29.D. *Ric. in praxi fori Eccleſ. reſol.* 512. *num.*3. *& alij.*

Tertio, pro obtinendo canonicatu Cathedralis Eccleſiæ, cū hodie, ex decreto eiuſdem S.
65 C.*Trid.ſeſſ.*24 *cap.*12.*de reſor.* omnes canonicatus, & portiones Cathedralium Eccleſiarum habeant annexum aliquem ordinem Sacrum, & vt ad ipſos, quis promoueri poſſit requiratur ætas præſcripta in eodem *S. C. Trid ſeſſ.* 23.*c.* 12.*de reſor.*eſt dicendum, quod

requi-

requiritur ætas ad illum ordinem neceſſaria, quem canonicatus, vel portio obtinenda habebit annexum, ſi obtinere volens, illo ordine Sacro, quē requirit, non fuerit initiatus.

Sed quia in eodem *Conc.ſeſſ.* 23. *c.12.de refor.* dicitur, quod nullus ad Subdiaconatus ordinē ante 22. ad Diaconatus ante
66 23. & ad *Præsbyteratus* ante 25. ætatis ſuæ annum promoueatur, & in alio decreto *ſeſſ.24.cap.12.de refor.* dicitur, quod nemo recipiatur ad dignitatem, aut portionem, niſi eo ordine Sacro, aut ſit initiatus, quem illa dignitas, præbēda, aut portio requirit; aut in tali ætate, vt infra tempus à jure, vel ab eadem Sancta Synodo ſtatutum, ideſt, infra annum, iuxta aliud decretum *c.4.de refor.ſeſſ.* 22. initiari valeat, ideo.

Quæritur, an in eo, qui voluerit obtinere canonicatum habētem annexum v.g. Sacerdo-
67 tium, requiratur ætas 25. annorum inceptorum, pro vt requiritur, vt poſſit eo ordine inſigniri; an vero ſufficiat, vt ſit in tali ætate, vt infra annum poſſit ad ſacerdotiū ꝓmoueri.

Leſſius de Iuſt.& iure lib.2. c.34. num.110. exiſtimat, eum, qui accipit beneficium, quod requirit Subdiaconatum debere inchoaſſe annum 21. nam debet eſſe habilis, vt intra annū fiat Subdiaconus, Subdiaconus autem fieri nequit ante 22. inchoatum; Quod ſi beneficium requirat Diaconatum, debebit ſaltem inchoaſſe 22. vt in principio anni ſequentis poſſit fieri Diaconus; ſi ſacerdotium, debebit inchoaſſe 24. alioqui irrita erit collatio.

Sed *Garcia d.p.7.c.4.nu.* 21. cenſet, quod ille, qui voluerit obtinere canonicatum, aut portionem Cathedralis Eccleſiæ, ſi non ſit initiatus illo ordine ſacro, quem canonicatus, aut portio habet annexum, debet eſſe in ætate ad talem ordinē requiſita *à S.C.Trid.ſeſſ.* 23.*d.cap.2. de reform.* & ſic ſi habet annexum præsbyteratum, debet habere ætatem 24. annorum, ſeu eſſe maior 24. annis, ita quod attigerit 25. ſi habet annexum ordinem Diaconatus, debet habere ætatē 22. annorum, ſeu eſſe maior 22. annis, ita quod intrauerit in 23. & ſi habet annexum ordinem Subdiaconat. debet habere ætatem 21. ita quod attigerit 22. annum; *Sic Henriq. in ſumma lib.10.c.19 §.2. Maiol. de irregul.lib 1.c.30. num. 12. & alij apud D.Ric par.4.deciſ. 340.*

Eſt tamen aduertendum, quod in Eccleſijs, vbi nec ante Concil, nec poſt, facta fuit deſi-

gnatio, diſtributio, & annexio
68 ſacrorum ordinum, & ſic nullus ordo ſacer Canonicatui aſſignatus eſt, qui canonicatum conſequi intendit, debebit eſſe in Subdiaconatus ordine conſtitutus, vel in ætate requiſita ad Subdiaconatum; nempe, quod attingat 22. ſuæ ætatis annum iuxta tradita per *Io. Hier Campanil. in diuerſ rub. 7. c. 6. n. 26.*

Aduertendum eſt quoque, quod in canonico pœnitentiario, vltra gradum doctoratus, vel li-
69 centiæ in Theologia, vel iure canonico, requiritur ætas 40. annorum, ſeu alias, qui aptior pro loci qualitate reperiatur, iuxta decretum *Conc. ſeſſ.* 24. *cap.* 8. *de refor.* & dicti 40. anni debent eſſe completi, quia dicitur in plurali 40. annorum, *ex glo. in clem. generalem, de ætate, & qual. & aliis apud Garc. p. 7. c. 4 n. 35. & c. 7. num. 43. licet Azor. d. cap. 5. q. 6.* dicat ſufficere 40 annum inchoatũ, vt etiam referunt *Barb. p. 3. alleg. 55. nu. 9 & Nouar. concl. 5. de ætat. beneficiand.*

Quod ſi aptior pro loci qualitate non reperiatur, non obſta-
70 et defectus ætatis 40. annorum, pro vt tradit *Garc. num.* 33. qui exiſtimat ſufficere, quod non reperiatur in Ciuitate, vel Diœceſi perſona apta, cum dictis qualitatibus, nec eſſe quærendam extra Diœceſim; arg *tex in c. nullus, diſt. 61. & cap. ſacrorum, diſt. 63.* vt alius, qui aptior pro loci qualitate reperiatur, poſſit in pœnitentiarium eligi; ſed ſi non reperiretur talis perſona apta in diœceſi, & Epiſcopus eũ vellet eligere extra diœceſim, non poſſet eligere, niſi dictas qualitates habentem, ſi talis ibi commodè reperiri poteſt. *Garcia nu. 34 & ſequitur Nouar. cit. concl. 5. de ætat. benef.*

Quarto, pro obtinendis beneficijs habentibus annexum or-
71 dinem ſacrum, licet non actu, ex fundatione, conſuetudine, ſtatuto, vel priuilegio, requiritur ætas requiſita ad ordinem annexum, *c. ei cui, de præbend. in 6 glo. in cap. cum in illis, de præbend. eod. lib. 6. verbo prouideri, ita Francus, & alii in d. c. ei cui,* Lamber. 1. *p. 7. lib. q. 7. ar. 27. n. 8. & Garcia num. 51. qui alios refert.*

Quinto, ad obtinendam aliquam Eccleſiaſticam dignitatem inferiorem Epiſcopatu, habentem tamen curam animarum,
72 requiritur ætas 25. annorum, ſaltem inchoatorum, vt habetur expreſsè in *cap. cum in cunctis §. inferiora, de electione, & in* S. C. *Trid. d. c. 12. ſeſſ. 24 Ita* Leſſius *dicto l. 2. cap 34. num.* 107. *Nauar. c. 25. nu.* 116. *& alii.*

Sexto

Sexto, ad obtinendum beneficiũ Parochiale, requiruntur 25. anni inchoati, c. *licet canon. de*
73 *electione in 6.* Ita *Leſſius num. 108. Nauar. ibidem, & alii apud D.Ric.p.4.deciſ.* 349.

Et eſt obſeruãdum, huius occaſione, quod beneficium Curatum non poſſet obtinere Canonicus regularis ſine Apoſtolica diſpenſatione, nec in perpetuum, nec ad tempus, *Verall.deciſ.223.D.Proſp.de Aug ad Quarantam verbo can. regular.D.Ricc.par.1.dec.* 159. *& p.4.deciſ.355 num.7. & per Azo.inſt mor.lib.6.cap.4.q.22. & 23.& ita in praxi ſeruatur, vt teſtatur Gonzalez ad regul. 8.Cancell.glo.7.num. 53.* referens, etiam in hoc declarat. Sac.Congr.

Septimo ad obtinendas alias dignitates, vel perſonatus, qui-
74 bus nulla ſubeſt cura animarum, requiritur, ex eodẽ Conc. *c.12 ſeſſ.* 22. vt non ſit minor 22.annis *Leſſ. cit. nu. 108. Nouar. concluſ. 3. de ætate benefic. & alij.*

An autem 22. annus debeat eſſe
75 in caſu prædicto, inceptus, vel completus.

Quidam aſſerunt ſufficere inceptum, *ita Zerola in praxi Epiſc. par.1 verbo beneficia §. 1. Azo. p.2.lib.6.c.59.num.3. & Emanuel Sà.verb.beneficium n.* 31.

Contrarium tamen dicendum eſt nempe 22. annum debere eſſe completum, nam illa formula, qua vtitur Concilium, vt non ſit minor 22. annis infiniat debere eſſe completos, nam, qui nondum compleuit, eſt minor ætate. *Ita Leſſius d. cap.34 nu.108. Molina de Iuſt. 2.tom.diſp. 573. Mandoſ. de ætat.minor.cap.1.n.101.Garcia p 7 cap.4.nu.70. & Nouar d. concl.3.*

Sed an præfatum *Dec. Conc. ſeſſ.* 22.*c.*12. comprehendat, non
76 ſolum dignitates, & perſonatus in EccleſijsCathedralibus, ſed etiam in Collegiatis.

Affirmant *Armendariz in add.ad recopilat. leg. Nauar. lib.1.tit. 18 l.7 num.2. & Garcia d.cap. 4.num.62.* ex eo, quia Concil. in hac parte generaliter, & abſolute de dignitatibus, & perſonatibus, loquitur.

Nihilominus contrarium cenſet *Piaſeg in praxi p.2.c. 5. nu.21. Zerola in praxi p.1.verbo beneficia §.1.Rodriq.quæſt.reg.tom. 1.q.11.art.2.Ricc. in praxi fori Eccleſ. reſol. 512. & Nouar. concl.3. de ætate beneficiand. n. 5* vt per eos, & dictum eſt ſupra nu.64.

Aduerte tamen, illud, quod dictum eſt de ætate 22.annorum requiſita ad dignitates, & perſonatus ſine cura, eſt intelligendum, niſi alias habeant annexum ordinem presbytera-

tus;

tus,quia tũc requireretur ætas
ad ſacerdotium requiſita, &
ſic proportionabiliter, ſi Sub-
diaconatus, vel Diaconatus
ordinem haberet annexum, vt
diximus ſupra n 65.

Octauo, ad Epiſcopatus culmen
promouendus, debet eſſe ma-
ior triginta annis; ita quod 30
77 annum,iam exegerit, & in ſa-
cro ordine ſaltẽ ante ſex men-
ſes conſtitutus,*cap.cum in cũ-
ctis de elect.* S. C. *Trid.ſeſſ 7.c.
1.& ſeſſ.22.cap.2.* & in termi-
nis multum ſpecifice declarat
Bulla *Gregor.14.fel.rec* quæ in-
cipit, onus Apoſtolicæ ſerui-
tutis,publicata die 15. Martij
1591. & refert *Barb. de offic.
Epiſ.par.2.alleg.1.nu.28* Ita
V*golin.eod.tract.par.1.c.1.nu.
6.& alij.*

Et quod dictum eſt de Epiſco-
pis,dicendum eſt de Patriarca,
Primate, & Archiepiſcopo,
nam quamuis hi nomine, &
iuriſdictione inter ſe differãt;
officio tamen conueniunt,
quia idem eſt. *Leo in Theſau.
fori* Eccleſiaſt.*c.2.nu.29. Maſ-
ſobrinus in praxi habend. con-
curſ.ad* Paroch *requiſ. 10. dub.
11.num.20. Nouar. concluſ.7.
de ætate benef.& per Carol.de
Graſſis de eff.clericat. in præln-
dio à nu.*210.

Nono, in Cardinalibus requiri-
tur ætas, quæ in Epiſcopo re-
quiritur,*ex Sac. Conc. Trid.re-
78 latis in locis, vt tradunt Maſ-
ſobrinus loco cit. & Hojeda de
incompat.benef.cap.*27. Hodie
tamen, vt aduertit *Illuſtriſs.
Card. Paleotus de Sacri Conſi-
ſtorij conſultatione 4.par.quaſt.
1.* Diaconus Cardinalis eſſe
poteſt,qui in 22.ſuæ ætatis an-
no fuerit conſtitutus, *ex Cõſt.
Sixti* V. *de Cardinalium num.
ordine,ætate,tempore,qualitate,
& officio.*

Decimo, ad coadiutoriam à Pa-
pa conceſſam, requiritur eadẽ
ætas,& habilitas, quæ requiri-
tur,& ſufficit ad titulum bene-
79 ficij,*Ita* Caputaquen. *dec.127.
d.1.*Gon*ſalez glo.5.§. 9.num.6
& alij.*

Huius occaſione, nõ eſt præter-
mittendum, quod coadiuto-
res Canonicorum,ſeu dignita-
tum,etiam perpetui, & cum
futura ſucceſſione,non tenen-
tur emittere fidei profeſſ. vt
canonici *iux.* C. *Trid.ſeſſ.24.
c.12.de ref.*vt notat *Barboſ. p.
3.all.61.num.*13.niſi cum fue-
rit ſucceſſioni locus. Quia
coadiutor non eſt in poſſeſ-
ſione Canonicatus, ſed coad-
iutoriæ.

Vndecimo, ad obtinendam pen-
ſionem, requiritur ætas ſeptẽ
annorum ſecundum *Gigant.
de penſ quæſt.*13.Sed ſecundum
alios, ætas requiſita ad bene-
ficium ſimplex, vt dicemus lo-
co ſuo,in cap.ſeq.n.13.

Duo.

Duodecimo,& tandem,Capellania erecta, ſiue fundata abſq. auctoritate ordinarij poteſt
80 obtineri à minori 14. annorũ, vt docet D. *Ricc. in praxi fori Eccleſ reſol 67 num.6.* cũ talis Capellania non dicatur beneficium eccleſiaſticum *glo. communiter recepta,in clem ſi beneficiorum,de decimis, verbo Capellanus,Gonſalez.in reg.8.Cãcell.glo.5.num.27.Idem Ricc.p.3.deciſ.90.Velaſc.deciſ.6. num.12.& per Felin.in cap cum omnes,de conſtitutionibus,*& dicemus inferius num.250.

Eſt tamen obſeruandum, quod prouiſio facta non habenti ætatem requiſitam,eſt nulla, etiam in conſciẽtia,quod pro-
81 cedit,licèt paruum, & modicum tempus, vt vna dies, vel hora, deſit ad ætatem requiſitam;cum in his, quæ à iure determinata ſunt, non liceat arbitrari, vt tradunt *Pariſ. de reſig.lib.4.q.9.num.20.Vega in ſumma par.1.c.36.caſu 5.& 21 Garcia p.7 c.4 n.84. Man.Rodriq.in ſumma 1.tom.c.30.n.1. & alij.*

Sicuti etiam diſponitur de iure, quod anni pubertatis, quæ in maſculo eſt in 14. anno completo,& in femina in 12. anno completo,*l.fin.*C. *quando tutor. &c.* & anni minoris ætatis, quæ eſt, tàm in maſculo, quàm in femina de iure communi vſque ad annum 25. cõpletum,*l.1.* C.*ſi minor, ſe maior.dixerit*; debent eſſe omnino completi, de momento ad momentum, pro vt de ætate minorum expreſsè diſponitur in *l. 3. §. minorem ff. de minorib. vbi glo. verbo momentum*, reddit rationem, quia agitur de fauore minorum, & publico ſimul; quæ ratio militat, etiam in ætate impubertatis, vt notat *Sanch in ſumma lib 4 c.35.num.* 3. Qui addit eadem ratione, quod ſi non conſtaret de hora natiuitatis,eſſet expectandus totius diei exitus,& ſi nec de die conſtaret, ſed de menſe, eſſet expectandus totius menſis exitus Quod ſi nec de menſe, eſſet expectandus totius anni exitus. Et ſi 25. ætatis annus compleretur ſexto Kal.Martij, anni biſſextilis, cenſendus eſſet,ſecundũ *Sã.h.* compleri die ſecunda, quæ ſimiliter dicitur ſexto Kal.Martij nempe 25. Februarij in puncto horæ correſpondenti puncto natiuitatis, & hoc ea ratione,quia vtraque dies cenſetur vna, & dies ſecunda eſt complementum quadriennij præcedentis, quæ deerat ad complementum integri ſolis per Zodiacum circuli, & ideò ad illius ætatis complementũ dies eſſet accipienda; ſed ſecũdum *Silu. verb. ætas. q.* 3 Hen-

riq.

riq. in ſumma lib. 10. c. 19 §. 2. Barboſ. p. 2. all. 16. n. 2. D. Ricc. in praxi fori Eccleſ. poſt reſol. 276. in notabilibus de materia Sacram. ordinis verſ. quo ad interſtitia, loquentes de eadem materia Sacr. ordinis, pro ætate legitima ordinis non eſſet computãdus dies biſſexti, nec de illo curandum; cum annus à iure determinatus intelligatur ex 365. diebus continuis.

Et quamuis *in l. qua ætate ff. de teſtam.* dicatur, quod in ætate pubertatis ad teſtandum petita, ſufficiat vltimam ætatis illius diem eſſe inceptam; dicendum eſt, quod ibi, tanquam quid ſpeciale id decernitur, fauore teſtamenti, ergo ſecus in alijs eſſet dicendum, vt aduertit *Sanch. ibidem, & in lib. primo de matrimon. diſp. 16. num. 4.*

QVARTA DVBITATIO.

82 QVod eſt quartum Requiſitum neceſſarium in illis, qui hoc Priuileg. gaudere volunt?

Reſp. & dico, quod eſt, vt ſint ſine vxore, nam coniugati, qui ordinari prohibentur, incapaces ſunt huiuſmodi priuilegio obtinendi beneficia, ſine diſpenſatione, vt inferius dicemus *cap. 2. c. diuerſis fallaciis, & cap cum decorem, de cler. coniug.* ideo irrita erit beneficij collatio eis facta, poſt matrimonium contractũ, tanquam facta incapaci, vt patet in dictis iuribus, & in *Sacr. Concil. Trid. dicta ſeſſ. 24. cap. 4 & notant D. Ric. collect. deciſ. 798. de Thoro in Comp. dec. Cur. Arch. verbo clericus fol. 8. & Nouar. concluſ. 2. de præſent. à patron. fac.*

An autem clericus validum contrahens matrimon. ipſo facto 83 amittat beneficia per prius obtenta: an potius iudicis ſententia priuans, deſideretur.

Et dicendum eſt, per contractum matrimonij validum, beneficia clerici in minoribus conſtituti ſtatim ipſo iure vacare. Ratio eſt, quia hoc minime ſtatutum eſt in pœnam delicti, vt ſic iudicis ſententia deſideretur; nullum enim delictum eſt inire matrimonium, ſed id cõſurgit ex eo, quia ſponte aſſumit ſtatum incompatibilem cum beneficio, ac proinde 84 per ſpontaneam dimiſſionem, eo ipſo, illud videtur repudiare, nam contrario facto, iure proprio ceditur *l. 1. C. de furtis & l. quod in hærede §. eligere ff. de tributar. actiõ.* & huius ſententiæ ſunt *glo. in c vnico, verbo clericalis, de cler. coniug. in 6. Silu. clericus 2. num. 2. Gigas de-*

de penſ.q.54.Nau.c.25.n. 120. *Tol.in ſum.l.4 c.18 n. 4.Guid. Pap.dec.*239.*& Ric.p.5.collect. dec.*1864 *& alij.*

Quorum ſententia ampliatur. Primo, vt procedat, quamuis matrimonium,nondum conſumatum ſit.Quia ſtatim,ac ma-
85 trimonium,per verba de præſenti initur, vacant beneficia, cum in hoc euentu vere ſit aſſumptus ſtatus incompatibilis cum beneficio, vt docent *Io. And.in d.c.1.de cler.coniu.n.5. Sayr.de cēſ.l.6.c* 5.*n.*10. *Barboſ. p.3 alleg.*57.*n.*202.*& alij,quos refert de Graſſis eff.5. n.* 13.

Secundo ampliatur, etiā ſi vxor, non dum cognita, decedat,vel
86 religionem ingrediatur,vt per *Barboſ.cit.n.*204. *& Sanch.de matr.lib.7.diſp.* 42. *n.*19.

Sed an per cōtractum matrimonij irritum, vt eſt inter conſā-
87 guineos, ſine debita diſpenſatione,vel cum minori, amittat clericus Eccleſiaſtica beneficia,quæ obtinebat.

Affirmat *Io. And. in cap. Ioannes num* 24. *de cler. coniug.& alij relati per* Carol.*de Graſſ. eff.*5. *n.*21.quia ex parte ſua contraxit,& fecit quidquid potuit.Et quid ſi iſto caſu contraxerit ſcienter,vel ignoranter, & an ſit priuatus ipſo iure, an vero requiratur ſentētia,ponit *Dec. conſ* 165.

Sanch.tamen d.lib.7.diſp. 43.*n.*2. probabilius exiſtimat,quo ro docūque,& ex quacumq; cauſa matrimonium ſit irritum, nō amitti ipſo iure beneficia,
88 ſed in delicti pœnam, contrahentem eſſe priuādum per iudicis ſententiam, & hanc partem tenent *Card in clem gratia,de reſcript. Dec. conſ.* 166. *vol.*1 *& Leſſ li.*2.*c.*34 *dub.*21. *n.*113.qui teſtatur, quod ita conſultus reſpōdit; ex eo,quia canones loquuntur de matrimonio valido.

Si vero matrimonium eſſet nullum,ratione cōſenſus, vt quia
89 contraxiſſet per vim,& metū cadentem in conſtantem virū, non vacarent beneficia,vt tradit de *Graſſ.cit.eff.*5.*n.* 22.

90 Sed quid de clerico contrahente ſponſalia de futuro.

Dico,cum communi ſententia, vt teſtatur *Leſſ d.l* 2 *c.*34 *nu.* 114.*& de Graſſ eff.*5.*n.*16.non amittere beneficia.

An autem clericus coniugatus, cum vnica,& virgine, gaudeat
91 huiuſmodi priuilegio obtinēdi beneficia, ſi perpetuam caſtitatem voueret cum vxore, iux.deciſ.*tex in c.*2 *de cler.cōiu. Carol.de Graſſ.n.*26. *affirmat*; *ſed glo.in d.c.*2.*verb.caſtitatem*,exiſtimat,tūc hoc priuilegio gaudere, quando ambo coniuges eſſent ſenes, & communi conſenſu caſtitatem vouerent; vel ſi eſſent iuuenes, & ad religio-

nem tranſirent.

Alij vero Doctor. diuerſimodè ſentiunt,& intelligunt,textum prædictum, vt refert *Sanch. d. li. 2. diſp. 42. n. 16.* cũ quo cenſeo tunc clericum coniugatũ eſſe huius priuilegij capacem, quando legitima vxoris licentia obtenta promoueretur ad ſacros ordin. ipſa ſene promittente continentiam, vel iuuene profitente religionem.

Sed quæritur, an clericus coniugatus durante matrimonio,
92 poſſit gaudere hoc priuilegio obtinendi beneficia, ex diſpẽſatione Epiſcopi, vel Summi Pontificis (nam eo ſoluto, ſi vnicam, & virginem habuit poterit eo gaudere, aliis requiſitis concurrentibus.)

Quidam dicunt, ex diſpenſatione Epiſcopi, talem clericum gaudere poſſe hoc priuilegio obtinendi tantum beneficiũ ſimples; ſed ex Pontificis diſpenſatione, etiam curatum, per *tex. in cap. Ioannes, de cler. coniug. ita Specul. tit. de diſpenſ. §. nunc de Epiſcoporum nu. 4. & Hoſt in ſumma c. 2. nu. 1. de cler. coniug.*

Alij autem verius cenſent, talem clericum non poſſe eo priuilegio gaudere, niſi ex Sũmi Pontificis diſpenſatione, pro quocumque beneficio, per *text. in cap diuerſis, de cler. coniug. ita Abb. in d. c. Ioannes num. 7. Selua benef. 1. p. q. 7. nu.* 17. *Silueſt. ver. benefic.* 3. *q.* 4. *num.* 8. *Alex. Carrer. l. 3. de ſponſal. c. 3 Pariſ. de reſig. l. 4 q. 2. num. 28. Sanch. d. l. 7. diſp. 42. nu.* 18. *& Bened. Capra reg 97. nu.* 33. qui teſtatur hanc eſſe magis communem opinionem recentiorum, eamque ſequuntur *Garc. p. 7. c 5 n. 4. & de Graſſ. eff. 5. n. 25. & eff. 15 n. 19.*

Nec obſtat *tex in d. cap Ioannes*; nam licet ſupponat, poſſe aliquando clericum coniugatum
93 habere beneficium; tamen cũ non declaret modum, debet intelligi ex legitima, ſcilicet, Pontificis diſpenſatione, prout ſic explicat tex. illum *gl. ibi, ver. beneficium.*

Quid autem dicendum ſit de clericis, & presbyteris Græcis, ſeu orientalibus, qui vtuntur
94 legitimo matrimonio cõtracto in laicali ſtatu, vel dum erant in minoribus, *iux tex in cap. ſi. 31. diſt. cap. olim, de cler. coniug & cap. quæſitum, de pœnit. & remiſſ. & per D. Car Tapiam tract. de religioſ. rebus c. 2. ver. ipſo ingreſſu fol.* 345.

Et in hoc dico, quod tales clerici oriẽtales legitime poſſunt obtinere beneficium Eccleſiaſticum, dummodo tale beneficiũ ſit conſtitutum more Græcorum, ſecus ſi eſſet beneficium Latinorum. *ita de Graſſ. eff. 5. n. 25. & nu. 42. & Piagg.*

in

in tract. de conſuet. q. 9. à nu. 9. vbi alios refert.

QVINTA DVBITATIO.

95 Quale eſt quintum requiſitum neceſſarium in illis, qui Priuilegio obtinendi beneficia, potiri volunt.

Reſp. Quintum requiſitum, quod in ijs concurrere debet, eſt, vt non ſint bigami, qui incapaces ſunt Eccleſiaſticorum beneficiorum, *cap. 1. & 2. diſt. 33. c. 1. & 2. de bigam. & tradunt* Corraſ. *de benef. p. 3. c. 4. Belleſt. p. 1. diſquiſ. cler. §. 6. Auila de cenſ. p. 7. diſp. 8. du. 1. & alij.* Quamuis cũ ipſis bigamis poſſit Papa diſpenſare, vt per *glo. in cap. ſuper eo, de bigam. & DD. communiter, vt fatetur Ricc. p. 1. dec. 45.*

Quando autem, & in quibus caſibus contrahatur bigamia, vide *Vgol. de irregul. cap. 56. §. 7. Tol. lib. 1. c. 66. Suar. de cenſur.* 96 *diſp. 49 ſect. 3. Sayr. eod. tract. lib. 6. c. 3. Sanch. de matr. lib. 7. diſp. 83. Bonacin. de cenſ. diſp. 7. q. 2. pun. 5. Barboſa p. 2. all. 49. Car de Graſſ. eff. 1. n. 991. Campanil. in diuerſ. rubr. de perſon. prob. prom. cap. de bigam. & in ritu 37. Cur. Arch. Neap. n. 15.*

97 Sed num poſſit Epiſcopus diſpenſare cum bigamo, in bigamia vera, vel interpetratiua.

In hoc DD. diuerſimodè ſcripſerunt. nonnulli enim, cenſent, poſſe Epiſcopum diſpenſare, vt accipiat minores ordines, ſuſceptisq. vtatur. ita *D. Tho. in 4 d. 27. q. 3. a. 3. vbi Palud. q. 4. ar. 5. concl. 4. Duran. q. 4. glo. ver. diſpenſare, in c. 2. de bigam. Azor. p. 2. l. 5. c. 20. q. 2. Iac. de Graff. decis. aur. lib. 4. c. 27. n. 38 Miran. in man. prela to. 2. q. 8. ar. 2. concl. 2. Sayr. de cenſ. lib. 6. c. 6. n. 11. Auila p. 7 diſp. 7. du. 4 Paul. Comitol. reſponſ. mor. li. 1. q. 106. & alij, quorum ſententiam vti probabiliorem defendit, & ſequitur Sãch. de mat. li. 7. diſp. 86. n. 11. & communiorem eſſe fatetur Bonaci. de cenſu. diſp. 7. q. 2. pu. 5. n. 15.*

Alij vero tradunt, nõ poſſe Epiſcopum diſpenſare cum bigamo ad minores ordines, & beneficium; ſed poſſe ei concedere, vt miniſtret in ordinibus minor. rite ante bigamiam ſuſceptis. ita *Abb. in cap. ſuper eo, de bigam. Nauar. c. 27. n. 197 Valent. p. 4. diſp. 7. q. 19. pun. 3. Viual. in cand. p. 2. nu. 34. Philiarc. de off. ſacerd. to. 1. li. 4. c. 7. & Ricc. in prax for. Eccl. reſol. 463.*

Alij, denique, quibus accedo, docent, Epiſcopum minime diſpenſare poſſe cum huiuſmodi bigamis ad minores ordines, vel primam tonſuram, aut beneficium ſimplex, & ducũtur,

tum,quia *cap.vnic.de bigam.in 6.*interdicit bigamis in minoribus ordin.conſtitutis deferre tonſuram clericalem;nec committit Epiſcopo diſpenſationem, tum etiam, quia S.C.T. *ſeſſ.23.cap.17.de reform.* generaliter ſtatuit, minorum ordinum munia obeuntes, debere eſſe cęlibes, & non bigamos. ita *Couar. in clem.ſi furioſus, p.1.§.2 n.4 Tol.l.1.c.26.nu.8. Belleſt diſq.cler.p.1 §.6. n. 41. Genuen.in prax.c.113.Garc.de beneſ.p.7.c.6.n.5.Franc. Leo in theſ. fori Eccl.p.2.c.8.n.36.Barboſ.p.2.all.49.n.43. & Bonaci. d.diſp.7.q.2.pu.5.nu.15.* & ſecundum hanc ſententiam fuit deciſum in Cur.Arch.Neap.vt non poſſit Epiſcopus cum prædictis diſpenſare ad minores ord. & neque quoad vſum ſuſceptorũ,vt teſtatur *D. Rie par.3.dec.73.& par.4.dec.331. num.8.*

In bigamia vero ſimilitudinaria Epiſcopus poterit diſpenſare cum eo,qui contraxit cum virgine, iure ſibi hoc concedẽte, *c 1 qui clerici,vel vouen.* ſecus ſi cum vidua,vel ſi duplex inijt matrimonium. ita cõmuniter DD.vt fatetur *Barboſ nu. 26. & tradunt Valen Sanch. Auil. Tol.& Bonacin.loc. cit.quos ſequitur Anton.Raguc. in vaſe El. diſcipl. tit.de Epiſc. q.10. nu.19.*

SEXTA DVBITATIO.

98 Quod eſt ſextum requiſitum, quod debet cõcurrere in illis,qui hoc Priuilegio gaudere volunt.

Reſp.& dico,quod requiritur, vt habeant ſcientiam,& literaturam competentem, aptam,& idoneam pro beneficio obtinendo,*cap.cum in cunctis,de elect. cap. graue nimis,de prab. clem.1.de ætat.& qual. S.C.T. ſeſſ.24.cap.18.de ref.*nam illiterati ab ordinibus repelluntur, & incapaces ſunt beneficiorum,*cap.præcipimus, 34.diſt.c. illiteratos diſt.36.Pari.de reſig. l.4.q.11.n.11.Rie in prax.var. reſol.329.Belleſt. diſp. cler.tit. de diſcipl.cler. §.5. Barboſ.p.2. all.46.& p.3.all. 63. & ante ios Diaz in prax.crim.c.21.*

Diuerſimode autem pro beneficiorum diuerſitate requiritur ſcientia in eo, qui ea voluerit obtinere, nam pro obtinendo

99 beneficio ſimplici, requiritur non tantum ea ſcientia, quæ ad primam tonſuram,hoc eſt, vt ſciat fidei rudimenta, ac legere,& ſcribere, iuxta deciſ. *S.C.T.ſeſſ.23.cap.4* Sed maior ſufficientia,nempe, quod ſciat legere,conſtruere, & cantare, *iuxta gloſ.in clem. 1. de conceſſ. præben.verb.reputamus, & ibi Abb.& DD.& Nauar.de ora. miſcell 43 n.3.& in cap.ſi quã-*

de, de reſcr. excep. 13. nu. 13. vbi videtur velle, ſufficere, quod ſciat legere, conſtruere. Quod
100 videtur verum, & praxi receptum, non enim, ſolet fieri examen in cantu, & id quod dicit *d glo. cum DD.* de cantu, procedet in ſeruitorio beneficio, quid ſequitur *Ric. cit. reſol.* 329 *n.* 6. Accedit etiam, quod docet *Hojeda de incompat. benef.* 1. *p. cap fin n.* 39. Quod ad beneficium ſimplex, ſeruitium aliquod non requirens, nec ordinem aliquem habens anne xum, ſufficit prima tonſura, & ſufficiencia, quæ ad eam requiritur; nempe, quod ſciat fidei rudimenta, ac legere, & ſcribere, & quod aliquãtulum linguam latinam intelligat, vt poſſit eſſe aptus ad officium recitandum. Quod etiam docet *Pariſ. d. lib.* 4. *q. vlt. nu* 30. dicens, quod obtinentes ſimplicia beneficia ſufficit, vt ſciant, & poſſint recitare horas canonicas ad quas tenentur, & *Gonſ gl.* 4. *num.* 73. ait, quod
101 ſufficit, vt ſciant, & poſſint recitare horas canonicas, ad quas tenentur, nec non conſtruere, & intelligere, & *Azo. inſt. mor.* 2. *p. li.* 6. *c.* 6. *q.* 2. *&* 3. ait, quod ſcire debent latine legere, & intelligere, vt officiũ diuinum recitare poſſint, prout etiam refert *Garcia p.* 7. *c.* 7. *n.* 9 *& ſequitur Molſ. in ſumma p.* 1. *tract.* 6. *c.* 6. *num.* 64.

Eſt tamen obſeruandum, quod eo ipſo, quod aliquis fuit ad-
102 miſſus, & ordinatus ſacris ordinibus, præſumitur habilis, & idoneus, ad beneficiũ ſimplex, itaut non ſit opus nouo examine, *cap. accepimus, de ata. & qual. Rota dec.* 16. *diuerſ p.* 2. *& Gonſ. d. gl.* 4 *n.* 84. *Caputaq. dec.* 367. *p.* 2 *Boer dec.* 149. *num.* 16. *Ric. cit. reſol.* 329. *n.* 7. *& par.* 4. *deciſ.* 140. *& alij apud Belleſt. cit. loc. nu.* 43. *fol.* 48.

103 An autem beneficij collatio facta imperito, ſeu illiterato, ſit ipſo iure nulla.

Reſp. affirmatiue, vt docent *Innocen. & Abb. in cap. cum noſtris, de conceſſ. præb.* Diaz *in pract. c.* 21. *n.* 6. *Corraſ. in tr. de ſacerd. p.* 3. *c.* 5. *num.* 3. *Pariſ. de reſig. d. l.* 4. *c.* 11. *n.* 19. *Vgol. de irreg. c.* 3. *§.* 2. *n.* 29. *Vega* 1. *p. c.* 36. *caſu* 17. *Car. de Graſſ. de eff. cler. in præl. nu.* 71. *Hojed. cit. cap. fin. Leſſ. li.* 2. *c.* 34. *n* 129. *& alij apud Garc. p.* 7 *c.* 7. *n.* 13. *& illis ſe ſubſcribit Campanil. in diuerſ. rub.* 11 *c.* 14. *nu.* 5. Quorum opinio eſt intelligenda in eo, qui nunquam literas didicit, itaut prorſus illas ignoret, quia tunc dicitur prorſus illiteratus, qui non habet aliqua principia *Rota diuerſ. p.* 2 *deciſ.* 16. *n.* 3. Diaz *cit. Ric. d. reſ.* 329. *n.* 2. *Gonſ. d. gl.* 4. *n.* 48. *& Barb. p.* 3. *all.* 63.

In-

Inquit tamen, *Belleſt. d.p.1.8.5. nu.20.fol.*33.quod licet collatio beneficij facta illiterato,ſit ipſo iure nulla; ſi tamen ille poſtea literas addiſcat, & eum, qui beneficium contulit non pœniteat priſtinæ collationis, tacita quadam collatione reuiuiſcit, *Salced. ad Diaz in prax.crim.c.*21. *de illiter.*

Secundo, pro obtinendo beneficio, quod habet annexum ordinem ſacrum, requiritur ea
104 ſcientia, quę in ordine annexo eſt neceſſaria,iuxta diſpoſitionem Conc.Trid. ita *Hojed. n.*38.*&* Azo.d.q.2.

Tertio,pro obtinenda ſcholaſteria,de qua loquitur S.C.*T.ſeſſ.* 23 *c.*12.*de refor.*requiritur, vt qui eam obtinere voluerit, ſit
105 Doctor,vel Magiſter, aut licentiatus in ſacra pagina, vel in iure canonico, & alias idoneus, & qui per ſe ipſum id munus explere poſſit, alias prouiſio erit nulla, vt in eodẽ Conc.ſtatuitur; nam de iure communi antiquo, iuxta tradita per *Garc.p.*7.*c.*7.*num.*31. in nullo beneficio requirebatur gradųs Doctoratus, vel licentiæ, & de hac Scholaſteria agit *Duaren de benef.li.*10. *cap.*15.

Quarto,pro obtinendis dignitatibus in Cathedrali, vel collegiati inſigni,idem *Conc.ſeſ.*24. *c.*12.*de reſor.*monet, vbi com-
106 mode fieri poterit, vt illas obtinere volentes ſint magiſtri,vel Doctores, aut licẽtiati in Theologia,vel iure canonico,ſicut etiam loquitur de dimidia, ſaltim parte canonicatuum, vt per Doct. cit. & declarauit Sacra Congregat. his verbis: *Concilium hic horta-*
107 *tur, non autem præcipit, vt vbi id commode fieri poteſt, dignitates in Cathedralibus Eccleſijs, & collegiatis inſignibus conferantur tantum Magiſtris, vel Doctoribus, vel etiam Licẽtiatis in Theologia, vel iure canonico.*

Sed Canonicus pęnitẽtiarius Eccleſiæ Cathedralis debet eſſe
108 Magiſter,vel Doctor,aut Licentiatus in Theologia,vel iure canonico,ſeu alias, qui aptior pro loci qualitate reperiatur, ex decreto eiuſdem Sac.Conc.*ſeſſ.*24.*c.*8. *de ref. & notat Ricc.in prax.for.Eccl.reſ.* 497.& diximus ſupra in 3. requiſito nu.69.

Quinto, pro obtinẽda dignitate Archidiaconi,q dicitur oculus Epiſcopi,*c.ad hæc, de off. Arch.*
109 requiritur etiam gradus in omnibus Eccleſijs,vbi fieri poterit,ſcilicet, vt eam obtinere volentes ſint Magiſtri, ſeu Doctores, aut Licẽtiati in Theologia, vel iure canonico, ex decreto eiuſdem *Conc.ſeſſ.*24. *c.*12.*verſ. Archidiaconi, & no-*

tant

tant Bellet.cit.loc.nu.31.ſ.35. & alij.

Circa quod decretum, aduertit *Nauar.in man.c.25.num.135.*
110 quod non ſufficiet, quoad hoc, Doctoratus, vel licẽtia iuris ciuilis, vel medicinæ. Quid patet ex eod. Concil. ibi, *in theologia vel iure canonico.*

Intellige, tamen, quod dictum eſt, de Archidiaconis, procedere in iis, tantum, Archidiaconis, qui vel curam habent
111 animarum, vel iuriſdictionẽ, prout habetur in titulo de officio Archidiaconi; non autem de iis, qui nomine tantum sũt Archidiaconi, prout tradunt *Campanil.in ſuo diuerſ.rub.7. c.6.n.41.Germon.in tract.de*
112 *indult.Card §.quibuſuis n.4 Ricc.in prax fori Eccl.reſ. 497. n.3.& p 4.dec.248.& Garc.p.7 c.7.n.39.* qui in hoc affert plures declarationes eiuſdem Sacræ Congr.

Eſt quoque notãdum, huiuſmodi Archidiaconos habentes iu-
113 riſdictionem contentioſam, debere eſſe Doctores, & promotos in publico Gymnaſio, alias gradus eis minime ſuffragari, *ex Bulla Pij V. teſtatur Garcia n.40.*

Ita vt Doctoratos ex priuilegio ad huiuſmodi dignitatem nequaquam promoueri poſſe
114 dicendum eſſet, vt per *Nouar.quæſt.foren.143. lib.1. & concluſ. vnica. de Archidiaconi num.5.*

Aduertit etiam *Menoc.de arbitr. lib.2.caſu 425.n.42.* quem refert quoque *Garc.nu.42.* quod
115 ſi poteſtas ius dicendi, & iuriſdictio, quæ à iure data eſt Archidiacono, poſt Epiſcopum, in clericos ſuæ Eccleſiæ, eſſet in Archipresb. ex Eccleſiæ conſuetudine, illũ Doctorem crederet, eſſe debere, ex mente d. decr. Conc. quod fatetur quoque *D. Ricç.p.4.dec. 248.*

Sexto, pro Epiſcopatu, debet q. s. eſſe Magiſter, ſiue Doctor, aut Licentiatus in Theologia, vel
116 iure canonico, aut publicum alicuius Academiæ teſtimoniũ habere, quo idoneus ad alios docendos oſtendatur, & ſi regularis fuerit à ſuperioribus
116 ſuæ Religionis ſimilem fidẽ habeat, prout ſtatuitur in eodem *Conc. Trid.ſeſſ. 22.c.2.de ref.* Epiſcopus enim exercere
118 habet, quæ ordinis Epiſcopalis ſunt, nec non, quę iuriſdictionis, non ſolum fori conſcientiæ; verum etiam fori exterioris Eccleſiæ, ob eam rem, vt tradit *Vgoli.de off. Epiſ.p.1. c.1.§.1.* nõ vulgarem, & theologiæ, ac iuris Pontificij, atque ciuilis ſciẽtiam habere debet, & de hoc late per *Barboſ.p.1. tit.8.gl.10.* Hinc Innoc. *in cap. cum in cunctis, de elect.* quem

Do-

Doctores cōmuniter ſequuntur, dicit in Epiſcopo requiri eam ſcientiam, quam poſtulat locus, ad quem aſſumitur; Eandēq; doctrinam tradidit *S. Th ab omnibus receptam, p. 2. q. 76. ar. 2.* dicens, quod omnes te-
119 nentur ſcire, quæ ſunt fidei, & vniuerſalia iuris præcepta; ſinguli autem ea, quæ ad eorū ſtatum, & officium ſpectant.

An autem ad obtinendam principalem dignitatem in collegiata exempta, cui ordinaria
120 iuriſdictio competit; neceſſario requiratur gradus, vt in principali dignitate in Cathedrali.

Congregatio Conc. 12. Decemb. *1587.* cenſuit negatiue, quia hoc nullibi cauetur eſſe neceſſarium, & Conc. quādo loquitur de dignitatibus, *d. c. 12 ſeſſ. 24* hortatur, vt conferantur Doctoribus, nō pręcipit. Quod etiam notat *D. Ricc. p. 4. deciſ. 248.*

Sed quæritur, an ad beneficia, ſeu dignitates obtinēdas, quæ requirunt gradum Doctoratus, ſufficiat eum habere, ſine
121 ſcientia competenti; ita vt valeat adeptio, & impetratio talis beneficij, ſeu dignitatis.

Et dicendum eſt ſufficere. Quia re vera iſte eſt graduatus, licet indigne, & ſic graduatorum priuilegijs gaudeat. ita *Aret. in cap. clerici, de iud. Ripa in l. Cē turio ff. de vulg. & pup. nu. 17. Garc. num. 50. Mand. regul. 16. canell. q. 13. num. 4. & D. Ricc. dec. 34. par. 4.*

Quid autem dicendum ſit, ſi gradus receptus fuerit contra Academiæ ſtatuta, vel conſue-
122 tudines, vt quia falſo quis probauit curſus neceſſarios, vel deſcriptionem in matricola, aut forma præſcripta in examine, non fuit ſeruata, an ſufficiat.

Azo. 2. p. li. 6 c. 6. q. 1. quē ſequitur Garc. d. p. 7 c. 7. n. 51. exiſtimat, ſi promotio ad gradū Doctoris, non fuit ipſo iure irrita, quamuis iudicis ſententia reſcindi potuerit, ſufficere, & valere in eo adeptionem beneficiorum gradum requirētium, ſed ſi fuit ipſo iure nulla, tunc quoque erit inanis, & irrita adeptio eorumdem beneficiorum; nam iura requirentia gradum, debent intelligi de gradu valido, *l. 4. §. condēnandum ff. de re iu.* & paria ſunt nō habere gradum, & illum habere inualidum.

Idemque erit, quando promotio ad gradum eſſet nulla, ob non
123 factam fidei profeſſionem, iuxta Conſt. *Pij* I V. *112.* de Doctorū promotione, & forma profeſſionis fidei, quam refert *Quaran. in ſum. Bull. ver. fidei profeſſio.*

Huius occaſione, non eſt prætermit-

mittendum, quod Neap. per Conſt ſynodalem, quæ habetur in Synodo celebrata in
124 anno 1607. à fel. recor. Eminētiſſ. D. Card. de Aquauiua olim Arch. Neap. fuit decretum, vt ſequitur.

Clerici, qui Doctoratus inſignia in Neapolitano Collegio in poſterum aſſument, infra octo dies fidei profeſſionem in manibus noſtris, vel noſtri Vicarij Generalis emittere teneātur ſub pęna ſuſpenſionis ipſo facto incurrenda, & inhabilitatis ad Doctoratus munus obeundum.

Quod decretum, vna cū alijs edictis, præcipuè ab eodē D. Cardinali de Aquauiua, fuit approbatum in prima dięceſana ſynodo ſolemniter celebrata in anno 1627. ab Eminentiſs. & Reuerendiſſimo Domino D. Franciſco Cardinali Boncompagno meritiſſimo Archiepiſcopo eiuſdem Neapolitanæ Vrbis, cuius modeſtiā, religionem, pietatem, ſenilem prudentiam, & aliarum eximiarum virtutum ſplendorē, veluti ſydus in Eccleſia cęlo fulgentiſſimum, tota miratur Italia.

SEPTIMA DVBITATIO.

125 QVod eſt ſeptimum requiſitum, quod deſideratur in illis, qui hoc Priuileg. obtinendi beneficia gaudere volunt.

Reſp quod eſt vitæ, atq; morum honeſtas, iux *tex. in cap cum in cunctis, de elect. cap. graue nimis, de praben. clem. 1. de ata. & qualit. & decr. S. C. T. ſeſſ. 24. c. 18. de refor. & notat Bellect. cit p. 1. §. 5. nu. 47 fol. 39.* & de hoc requiſito potiſſima habēda ęſt ratio, vt aduertit *Leſſ. l. 2. c. 34. dub. 23.* nam notatis, & infamibus portæ dignitatū patere non debent, *l. vnica C. de infam. lib. 12. c. inter dilectos, de exceſſ. pral. & regul. in famib. in 6.* & in propoſito dignitas accipitur pro quolibet beneficio, ſecundum *Abb. in cap. quarelam, de iur. iu. Lamb. de iur. patr. 1. p. 2. lib. q. 9 a. 16.* & ſemper infamia impedit beneficium obtinere, *Duaren. de* [illegible] *ef. lib. 4. cap 1. & Petr. Greg. c. 37. n. 9 Garc. p. 7. c. 8. nu. 3. & alij.*

Quando autem dicatur adeſſe infamiam, ſeu aliquem eſſe in-
126 famatum de aliquo delicto. vide præter alios, tradita per *Suar. de cenſ. diſp. 48. nu. 19.* & quomodo probetur iſta infamia, vide *Maſcar. de prob. concluſ. 898.*

Et quis dicatur infamis infamia iuris, vel facti, habetur etiam in *cap. infames 6. q. 1. & per Diaz in prax. c. 93. Campanil. in diuerſ. rub. 11. c. 20 Belleđ. diſq.*

diſq.cler tit de diſcipl.cler. §.10 *& apud Barbo.p.2. all.43.*

127 An autem beneficii collatio facta infami,ſeu criminoſo, ſit nulla ipſo iure.

Quidam nullam eſſe dicũt, moti ex *cap.infamibus,de reg. iur.& cap.cum in cunctis, de elect.ita Abb.in d.cap.quarelã,& Auil. 7 p diſp.4.du.7.*& ſic in clerico aleatore reſpondit D. *Ric. in prax var.reſol 119.* nam ludus eſt crimen, & criminis appellatione venit,ex *Bart.in proe. ff.in* 1.*conſt.§.ſi.* & mouetur, optimis rationibus, & p *Barb. d.p.2.alleg.43.nu.*12. qui hanc partem ſequitur, ſi aleator fuerit publicus,vt fatetur etiã *Car.de Graſſ.eff.22.n.17.*

Alii vero exiſtimãt,collationem, electionem, ſeu prouiſionem factam infami, ſeu criminoſo, crimine non inducente irregularitatem, ſeu inhabilitatem ad beneficia,validam eſſe.ita *Card.in d.cap. quarelam, & ibi Pelin.Staphil.de liter. grat. noua forma expectata n.21.Gometius de gratijs expect. num. 87. Ma.Rodriq.in ſum.1.to.c.182. nu.3.*Leſſ.*d.l.2.c.34.nu.126.& alij apud Garc.d.c.8.nu.47.* qui dicit hanc ſententiam equiorem,& pro ea facit *tex.in cap. inter dilectos, de exceſſ. prælat.* & quia non eſt *tex.*conuincẽs hanc nullitatem; nam eſto crimen, in quo, qui eſt conſtitutus, inducat priuationem beneficii,ſiue per ſententiã, ſiue ipſo iure, & ob id,ad alia non debeat admitti, ſeu promoueri,vt etiam illis priuetur; non tamẽ inde infertur eſſe ad obtinẽdum inhabilem: itaut prouiſio ſit nulla. Quia in priua-
128 tione ipſo iure non veniunt beneficia poſtea acquiſita,pro vt in ſimili tradunt *Simanc. de cath inſt.tit 9.nu.61.Salzed.ad Diaz.cap.86.verſ.tum quia,& Farin.in prax.crim.* 1.*p.q.25. n.138.*

Quis autem diſpenſet cum infami,infamia iuris,vel facti.

Dicendum eſt breuiter, quod in infamia iuris, & irregularitate,quæ ex ipſa procedit, ſolus
129 Papa diſpenſat. in illa vero, quę naſcitur ex crimine aliquo notorio,Epiſcopus diſpenſare valet,vt docent *Nau.c.27.nu.*204.*& Fr.Ludou.Miran.in man.prал.to.2.q.8.a.5.concl.* 1, ſic etiã infamia poteſt auferri per Epiſcopum diſpenſantem ſuper delicto, ad quod extenditur ſua facultas (vt quod nõ eſt grauius adulterio) directè enim diſpenſando in delicto; indirectè etiam, & acceſſoriè debet infamiam, inde conſurgentem abolere, ita *Auila de cenſ.p.7.diſp.4.dub.6.* Bonacin. *eod.tract.diſp.7.q.1.pu.1.nu.6. Vgol.de irregul.c.60.§.5.nu.3. quibus accedit Barboſ.d.par.2.*

alleg.

alleg.43.n.31. & tenet Henriq. lib.13.c.5.§.3. in fi. vbi quoq; ait, quod ſuperueniẽte hac iuris infamia, diſpenſat Epiſcopus, vt retineat vſum ordinũ, & beneficia, non autem, vt de nouo obtineat.

OCTAVA DVBITATIO.

130 QVod eſt octauum requiſitum neceſſarium in illis, qui hoc priuilegio obtinẽdi beneficia gaudere volunt.

Reſp. quod eſt, vt non ſint ligati, ſeu irretiti cenſura excommunicationis, aut ſuſpẽſionis, vel interdicti, vt per *Leſſ. de iuſt. & iu. lib.2.c.34.du.22. Azo. inſt. mor. 2. p. l.6. c.7.q.2.* & alios communiter.

Vnde dico primo, quod excommunicatus, hoc priuilegio ob-
131 tinendi beneficia, gaudere non poteſt. ideo electio, præſentatio, reſignatio, vel collatio beneficii facta excommunicato, quamuis tolerato non valet, *cap. poſtulaſtis, de cleric. excom. miniſt.* & eſt communis ſententia, *vt dixi in tract. de oblig. cler. p.3. num 70. eamq; ſequuntur Filiuc. tract. 12. cap. 5. quaſt. 1. n. 113. Barboſ. p. 3. all. 72. n. 97. Coninck. diſp. 14. du. 9. Bonaci. de cenſ. diſp. 2. q 2. pu. 4. §. 1. & alij.*

Quæ communis ſentẽtia procedit, etiam ſi ipſe excommunicatus probabiliter ignoraſſet
132 ſe eſſe excommunicatum, vt ibidem dixi, quamuis contrarium doceat *Nau. in cap. fratres. de pœni. diſt. 5. n. 45.* poſſet tamen retinere beneficium poſt abſolutionem ab excommunicatione, diſpenſante eo, ad quem collatio pertinebat, vt tradit *D. Ricc. in prax. fori Eccl. reſ. 166. nu. 6. & dicemus inferius nu. 138.*

Secundo, procedit quoq. vt poſt abſolutionem à cenſura non poſſit tale beneficium in ſtatu excommunicationis collatum
133 retineri, ſine noua collatione, ex communi ſententia.

Tertio, procedere tradunt *Gig. de penſ. q. 14. n. 9. Leſſ. lib. 2. du. 22. nu. 127. Vaſq. tract. de excom. dub. 6. Reginal. lib. 32. nu. 43. Bonaci. loc. cit. nu. 4. & alij.* etiam in penſione, quæ ſi fue-
134 rit reſeruata excõmunicato non abſoluto, non valet reſeruatio, & hanc opinionem, quę eſt cõmunior, & probabilior, amplectitur Curia, quæ ſtylum introduxit, quod quãdo alicui reſeruatur penſio, in literis apponitur illa clauſula ſolita, et apponi in literis beneficialib. à cenſuris abſoluendo ad effectum præſentium, &c. vt dicemus quoq. in cap. ſeq. num. 15. licet aliqui apud Bonacin. validam eſſe collationem penſionis, aſſerant.

135 Quid autem dicendum ſit, ſi excommunicatio fuerit inuſta, an valeat collatio.

Suarez de cenſ. diſp.4. ſect.7.n.26, validam eſſe putat, donec in iudicio irrita declaretur.

Alij verò inualidam exiſtimant. *ſic Couar in cap. alma 1.p.§.7. Vgol. de cenſ. tab.2.c. 13. §.1.n. 1. Sayr. de cenſ lib.2.c.5.nu.10. et alij apud Garc.p 7.c.13 n.12*

135 Qui validam cenſent, ſi excommunicatio fuerit nulla.

137 Sed an valeat poſſeſſio beneficii ab excommunicato cepta?

Affirmant Selua de benef. 3.p.q.4. nu.15. Sayr. d. c.5.nu.11. Azo. 2.p.l.6.c 7.q.10. & alii, ex eo, quia non eſt ius, eam annullans, & potius eſt quid facti, quam iuris, & ita etiam tenet *Garc.p.7.c.13.n.89.*

Contrarium tamen cenſet *Suar. de cenſ diſp.14 ſect.2.nu.34.* nā excommunicatus eſt ſuſpenſus ab omni vſu ſui beneficii, & priuatus omnibus commodis eius, ergo, etiam eſt priuatus à poſſeſſione capienda ſi illam non habet, cum actus ille ſit valde vtilis, & commodus beneficii; nam licet poſſeſſio non conferat nouum ius, tamen illud firmat, & ſecurius reddit.

138 An autem, ex diſpenſatione Epiſcopi poſſit quis retinere beneficium ſibi collatum, tempore, quo erat excommunicatus.

Affirmat gloſ. in cap. poſtulaſtis, ver. diſpenſatum, de cler. excom. miniſt. per eum tex. quam ſequūtur Abb. ibi, Couar. loc. cit. Vgol. tab.2.c.13.§.1. Henriqu. l.13.c.14.§.7. Sayr. cit. num.21. Suar. diſp.6. ſect.4 n.8. & diſp. 13. ſect.1.nu.34. Auil. 2.p. c.6. diſp.5. dub.4. & Azo.2 p. lib.6. c 7.q. 2. Quia hæc diſpenſatio eſt quædam virtualis beneficij collatio, licet contrarium teneat *Cardinal. in d. cap. paſtoralis.* Tutius tamen eſt, vt docet *Sayr.* vt fiat noua collatio, quod ſequitur *Bonaci. cit. §.1. num.11.* Qui addit, quod talis excōmunicatus, qui obtinuit beneficium durante excōmunicatione, cuius collatio tunc pertinebat ad Epiſcopum, non poſſet obtinere talem diſpenſationem ab Epiſcopo, ſi perſeuerauerit in excommunicatione vſque ad eum menſem, in quo beneficii collatio pertinet ad Sedem Apoſtolicam.

Declaratur tamen prædicta *glo. & Doct.* concluſio, non procedere, quādo beneficium illud,
139 ipſe Epiſcopus conferre nō poſſet. Quia diſpenſatio inducit nouum titulum, vt notant *Vgol. & Suar. d. ſect.1. num.37 & Sayr. nu 23.* & ideo vbi collatio, electio, vel præſentatio

ad

ad alium ſpectat, Epiſcopus
140 non poteſt diſpenſare, niſi
illo conſentiente, ſic etiam
neque poteſt diſpenſare, vbi
Papa beneficium prouidet, vt
per *Sayr.* & *Suar. cit loc.*
Declaratur ſecundo, non procedere
ſi Epiſcopus ipſemet ſci-
141 enter tali excommunicato
beneficium contulit, & vellet
poſtea cum eodem diſpēſare.
Quia cum peccauerit in cōferendo,
non eſt dignus habere
hanc poteſtatem, vt puniatur
in eo, in quo deliquit, vt in ſimili
dicit *glo. in cap. præſentiū, verb fratrumq 1. q. 3. ita Abb. in d. cap. poſtulaſti nu. 9. Sylu. excommunic. 3. Auil.* & *Sayr. cit. loc* Tamen *Suar. loc. cit. nu. 36.* putat Epiſcopum hoc caſu
poſſe cum illo diſpenſare cum
nulla lex ipſum priuet poteſtate,
illud iterū conferendi, neq;
huiuſmodi pœnam ipſo iure
incurrendam illi imponat.
Declaratur tertio, non procedere,
vbi quis ſcienter intruſus
142 eſſet in beneficio, ſibi excōmunicato,
collato, propter
inhabilitatem ex intruſione
contractam, iuxta tradita per
Garc p 11. cap. vltimo dub. 8. à num. 224. & *p. 7 c. 13. num. 88.*
licet contra videatur tenere
Henriq. in ſum. l. 7 c. 36. § 2. in tex. & *glo. lit. N.*
143 An autem electio, præſentatio,
ſeu collatio beneficij facta
excommunicato, minori
excommunicatione, ſit valida.
Negant Silu. excom. 1. n. 3. Couar. in d. c. alma 1. p § 7. num. 3. & *alij apud Garc. p. 7 c. 13. nu. 27.* & *ſequuntur* Ricc. *in prax fori Eccl. reſol. 166.* & *refert Barbo. p. 3. all. 72. n. 97. per tex. in cap. fin. de cler. excom.* Intelligēdo,
verbum irritanda, id eſt, irrita
denuncianda, iuxta ſubiectam
materiam.
Feli. vero in cap. dilecti, de excep. nu 4. Sayr. d. l. 2. c. 22. nu. 23. & *Suar. de cenſur. diſp. 24 ſect. 2. nu. 21. cum Leſſ. d. l. 2. c. 34. nu. 116.* exiſtimant nō eſſe ipſo iure
irritā, ſed irritandam, & mouentur
ex d. c. fin. ibi, irritanda.
Sed vtrum beneficium retineri
poſſit ab eo, cui fuit facta collatio,
ſiue electio, vel præſen-
144 tatio tempore excommunicationis
maioris; Sed ipſe poſt
quam obtinuit abſolutionem
ab excommunicatione, acceptauit
beneficii collationem,
præſentationem, aut electionem.
Et dicendum eſt, retineri non
poſſe, ea ratione, quia beneficium
retineri non poteſt ſine
titulo; in hoc autem caſu eſt
inualidus titulus electionis, &
præſentationis, vti collatus
excommunicato, qui per excommunicationem
factus eſt
ad illum inhabilis. ita *Leſſ l. 2.*

Digitized by Google

c.34.dub.22.nu.119. Coninck. diſp.14.du.9.n.74 & alij communiter, quorum ſententiam veriorem, & probabiliorem cenſet *Bonaci.de cenſ.diſp.2.q.2.pu.4.§.1.n.10.* Quamuis nō improbabilem dicat, opinionem Doct. aſſerentium eſſe validam electionem, & præſentationem factam tempore excommunicationis, ſed acceptatam poſt obtētam abſolutionem excōmunicationis. modo tempore acceptationis electores, & præſentatores permanſerint in ſua prima voluntate.ita ſenſit *Henriq. de excommun.c.13 nu.1. lit.D & alij apud Sanch.li.8.de matrim. diſp.7 nu.12.*

Sed num valide acceptari poſſit beneficium ab eo, qui tempo-
145 re collationis, & electionis nō erat excommunicatus, ſed ſolum tempore acceptationis eſt excommunicatus.

Negant *Suar.de cēſ. diſp.13. ſect. 1.nu.17.& Vaſq. de benef.c.4. dub.2.* quod probabile eſſe fatetur *Leſſ.lib. 2.c.34.n.118.*

Alij vero valide acceptari poſſe cenſent.quia iura ſolum irritāt collationem; & electionem beneficii, non verò acceptationem,ergo valida erit acceptatio, cū verſemur in materia odioſa,quæ non eſt extendēda ad caſus nō expreſſos in iure. ita *Couar.in cap.alma 1.p.§.7. n.2.& li.3.var.c. 16 Rota dec. 195.de ſent.excom.in nou. Par. de reſign.lib.10.q 8.n. 39.Sayr. lib.2.c.5.nu.11.& alij communiter apud Bonaci. de cenſ diſp. 2.q.2.pu.4.§.1.nu.9.& dixi in tract.de oblig.cler.p.3.n.73.*

146 Quid autem dicendum ſit. de beneficijs obtentis ante excommunicationem.

Reſp.non eſſe priuatum illorum titulis, ſed quandiu fuerit in excommunicatione maiori,ēt occulta, fructibus illorum eſt ipſo iure priuatus,eoſque non facit ſuos,ſecundum *Suar.de cenſ.diſp.13.ſect.2.nu. 4.Henr. li.13.c.13.Sayr.li.2.c.5.nu.24. Garc.p 1.c.5.n.131.& p.7.c.13. n 90.Monet.de diſtr. p. 2.q.15. nu.21.& alios,& dixi in d.tr. p.3.n. 77.* quamuis *Coninck.d. 14.du.9.n.8.Vaſq. de benef.c.4. §.3.du.4. nu. 229. & alij apud* Bonaci.*de cenſ.diſp.2.q.2.pu.4. §.2.n. 2. quem ſequitur Barth. à S Fauſto in tract. de hor.can. l.3.q.* 38. cenſeant beneficiatū excommunicatum toleratum non eſſe priuatum fructibus beneficij,neque teneri eos à ſe ſponte abdicare, modo exequatur onera, & officia beneficij,& licet,quoad Deum non rite præſtet;nihilominus, quo ad Eccleſiam facit,quod ab ipſa præcipitur; ſecus vero ſi nō præſtat officium, & onera beneficij, quia tunc nullo titulo poſ-

poſſet eos retinere.

147 An autem valide renũcietur beneficium ab excommunicato in fauorem alterius.

Affirmant communiter Doct. poſt *extrauag. ad euitanda*, ſi fuerit facta ab excommunicato tolerato; ſed ſi fiat ab excommunicato vitando, fatetur *Bonacin. de cenſ. d. diſp. 2. quaeſt. 2. pu. 5. nu. 7.* etiam valide reſignari, tum quia illa reſignatio ex parte excommunicati non eſt actus iuriſdictionis, tum quoque, quia illa reſignatio nõ eſt electio, nec præſentatio, neque quid iuris, cum reſignãs non præſtet, nec eligat, nec conferat, ſed indicet propriã voluntatem ſuperiori, qui actũ iuriſdictionis exercet, iuxta excommunicati intentionem, contrariũ tamen aſſerit *Suar. diſp. 14 ſect. 2. num. 35. vt per eum.*

Dico ſecundo, quod ſuſpẽſus ab officio, vel beneficio non po-
148 teſt gaudere hoc priuilegio obtinendi beneficia, *cap. fin. de elect. in 6. gloſ. in cap eum bone, de ætat. & qualit. ver. ſuſpenſi*, *Henr. in ſum. lib. 13 c. 32. Barboſ. p. 2. all. 8. nu. 14. D. Rit. dec. 343. p. 4. ac in prax. for. Eccleſ. reſol. 165. & alij.*

Sed an collatio ſit ipſo iure nulla.

Suar. de cenſ. diſp. 26. ſect. 3. nu. 8. & diſp. 27. ſect. 1. n. 26. non eſſe ipſo iure nullam, ſed irritandam, cenſet.

Garc. tamen p. 7. c. 14. nullam eſſe putat, & affert pro ſua opinione, deciſionem Rotæ, & hanc partem ſequitur *Barbo. loc. cit.*

Ex beneficijs vero, ante ſuſpenſionem obtentis per ſuſpen-
149 ſum à beneficio, prohibetur percipere fructus durante ſuſpenſione, ex communi ſentẽtia, & ſuſpenſus ſolum ab ordine percipere diſtributiones quotidianas, quæ tribuuntur aſſiſtentibus, & miniſtrantibus in diuinis officijs, à quibus ipſe eſt ſuſpenſus, vt dixi in *tract. de oblig. cler. p. 4 num. 13. 14. & 30.*

Dico tertio, & tandem. Quod interdictus perſonaliter, nec ẽt
150 hoc priuilegio gaudere põt. *Nauar. c. 25. nu. 133. Vgol. de cenſ. tab. 5. c. 13. §. 1. num. 2. & Leſſ. lib. 2. c. 34. nu. 116.* Qui id colligi, tradit, ex *c. 1. de poſtul. prælat.* & licet ibi, non dicatur inhabilis, qui eſt interdictus, ſed qui interdictum violauit, non tamen eſt dubium, vt ipſe quoque ait, quin mens canonum ſit, vt etiam ij, qui ſua culpa interdictum perſonale incurrunt, inhabiles ſint; quia, qui non poſſunt præſtare officium publicè, vt in Eccleſia fieri ſolet, par eſt, vt non ſint capaces beneficiorum.

NOVA

NONA DVBITATIO.

151 QVod eſt nonum requiſitum neceſſarium in illis, qui hoc Priuileg. potiri volunt.

Reſp. & dico, quod eſt, vt nō ſint irregulares, ideò collatio beneficij facta irregulari ſine debita diſpenſatione, ipſo iure nulla eſt, ex cõmuni opinione. Quamuis *Innoc. in cap. cum nostris, de conceſſ. prab & Silu. verb. excom. 4. nu. 4.* dicant valere donec priuetur. Beneficia tamen obtenta ante irregularitatem, non amittuntur, ex communi ſententia; licet quidam velint in quibuſdam caſibus ipſo iure priuari, in quib. requiri ſaltem ſententiam declaratoriam, dixi cum *Suarez diſp. 4 ſect. 2. in tract. de oblig. cler. p. 6. n. 20. & tenent Eman. Sà, ver. irregularitas n. 4. Leſſ. de iuſt. li. 2. c. 34. nu. 122. & alij apud Ric in prax. for. Eccl. reſ. 167.*

An autem, ſi clericus non obſtãte irregularitate, reciperet be-
152 neficium abſq. diſpẽſatione, poſſit fructus eiuſdem beneficij recipere.

Reſp. negatiuè, prout tradunt communiter Doct. quos ſequuntur *Suar. loc. cit. num.* 41. *& Bonaci. de cenſur. diſp. 7. q. 4. pu. 5 n. 7.* nam nō habet ius ad illos fructus percipiendos, nec ad alios actus iuriſdictionis, qui sũt beneficio annexi, exercendos. Quamuis aliqui aliter ſentiant.

Vtrum verò clericus irregularis, qui incidit in irregularitatem
153 poſt obtentum beneficium, poſſit illud reſignare.

Reſp. affirmatiuè, ſecundũ *Bonacin. loc. cit. nu. 9. ex Rota deciſ. 5 in antiqu. de ſentent. & re iud.* cum ad huc retineat titulum, & ius, vt per *Pari. de reſig. li. 3 q. 16. & Sanch de matr. l. 7. diſp. 42. n. 2.* & dicemus inferius nu. 203. Qua ratione neque tenebitur fructus reſtituere ſi ſuo muneri ſatisfaciat per ſe, vel ſaltem per alium, *Suar. loc. cit. nu.* 20. & alij communiter, & faciunt notata per *D. Ric. p. 2. dec.* 213. quod beneficia poſſunt reſignari etiam ad fauorẽ pendente appellatione à ſententia priuationis beneficiorum, vt per *Boer. deciſ.* 205. & quod accuſatus de crimine, pendente lite, poteſt permutare, *ex Naua. conſ. 2. de accuſ. & communi opin. vt per eum.*

154 Quis autem diſpenſet cum irregulari.

Dico, quod Summus Pontifex diſpenſat in omni irregularitate.

Ex decreto tamen S.C.T. *ſeſſ. 24. c. 6. de refor.* hodie etiam Epiſcopi diſpenſant in irregularitatibus, & ſuſpenſionibus, ex delicto

delicto occulto prouenienti-bus, excepta ea, quæ oritur ex homicidio volũtario, & exceptis alijs deductis ad forum cõtentioſum, & in quibuſcumq. caſibus occultis, etiam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, delinquentes quoſcumq. ſibi ſubditos in ſua diœceſi abſoluunt, impoſita pęnitentia ſalutari.

155 Ideo (huius occaſione) Quæritur primo. Quando in propoſito dicatur delictum occultum.

Nonnulli tradunt occultum dici, quod opponitur publico, ſiue notorio, ſiue famoſo; quãuis ab aliquibus ſciatur, dummodo non ſint tot, quod faciant notorium. *Nauar. c.27. n 255.Henriq.de Irregul. l.14. c.20.nu.4.Tol.d l.1.c.85.nu.6.* qui fatetur hoc aperte deduci ex eiuſdem verbis Conc. c. 6. dum dicitur, quod Epiſcopus diſpenſat in occultis, præter ea, quæ ſunt deducta ad forum exterius; Igitur ſi nondum ſũt deducta; ſed deducibilia diſpẽſare poterit, & hanc partem ſequuntur *Genue.in prax c.67. Auil.de cenſ p.7 diſp.10.dub.6. Azor.1.p.lib.8.c.10.q.9. Suar. de cenſ.diſp.41 ſect.2.n.6 Sãch. de matr.lib.8 diſp.34 n. 55 & in ſum.li.2.c.11.n.19.* vbi firmat hanc eſſe veriorem opinionem, cui etiam accedit *Nouar.conſl.4.de diſpenſ. Garc.verò p.7.c.11.nu.46.* quem ſequitur *D.Ric. in prax for Eccleſ.reſol.450.* exiſtimat probabiliter poſſe admitti prefatam ſententiam, quoad breuia pęnitentiariæ in foro conſciẽtiæ in quibus adeſt clauſula (dummodo impedimentum occultum ſit.) Verius tamẽ in propoſito occultũ dici, quod non poteſt probari. Quia id proprie occultum dicitur, *cap. veſtra, de cohab. cleric. & mulier.* & pro hac opinione affert aliquas declarationes Sac. Congreg.

156 Sed, an dicatur delictum occultum, ſi in aliquo loco ſit publicum, ſed vbi petitur abſolutio, ſiue diſpenſatio ſit occultum.

Suar.4.to.diſp.30.ſect.2. quem ſequitur Bonaci.de cenſu. diſp.1. q.3 pu.2.nu.3. cenſet, non dici occultum, & proinde facultatem Conc. Trid. non extendi ad hoc delictum, & ducitur ex eo, quia, quod alicubi publicũ eſt, ſimpliciter eſt publicum, & non occultum; eo, vel maxime, quod moraliter, ac regulariter loquendo, quod in aliquo loco eſt publicum, facile ad alia loca defertur.

Sanch.vero in ſumma d.li.2.c.11. nu.20. probabile putat, ſi delictum in loco ita diſtanti publicum ſit, vt nõ ſit ſpes fore, vt ad alium deferatur, dici

occultum in eo loco, in quo
abſolutio, aut diſpenſatio pe-
titur, ac proinde ſubijci facul-
tate Epiſcopi in eo decreto ſi-
bi conceſſæ, & hanc opinionẽ
etiam probabilem dicit *Bona-
cin.loc cit.*

Quod ſi delictũ in vno loco fue-
rit deductum ad forum contẽ-
157 tioſum, dum in eo pendet,
vbiq. nõ poterit reus ab Epiſ-
copo abſolui, aut diſpenſari,
vigore præfati decreti Conc.
vt notat Sanch. nu.21.

Sed quid dicendum ſit, ſi delictũ
fuerit deductum ad forum cõ-
158 tentioſum iuſte, vel iniuſte
per accuſationem, vel denun-
ciationem, & ſi vnico teſte
probatum.

Reſp. dici deductum ad forum
contẽtioſum, nam Sac. Conc.
non requirit, vt ſit probatum;
nec refert, ſiue iuſte, ſiue iniu-
ſtè res ſit in iudicium delata,
requiritur tamen, vt Curia
procedat contra delatum, &
159 ipſum citari faciat, cum re-
gulariter à citatione incipiat
iudicium, *§ fin. de pęna temere
litigant.* ita *Henriq de irregul.
l.14.c.7.n.5. Auil.2.p.c.7. diſp.
1.du.11.concl.3. Barboſ all.39.
nu* 28. qui fatetur, dici delictũ
deductum ad forum contẽtio-
ſum poſt litis cõteſtationem,
& ſequitur *Ric. in prax.for.Ec
clef.d.reſo.449.* qui hoc limitat,
quã citatio eſſet circumducta.

Quod ſi delinquens fuerit, ex de-
fectũ plene probationis in fo-
ro externo, abſolutus, quam-
160 uis falſis teſtibus ſe defende-
rit, ſiue diffinitiuè abſolutus
ſit, ſiue ab inſtantia, ſeu obſer-
uatione iudicij, nõ dicetur de-
lictum delatum ad forum ex-
ternum. Quia non fuit dedu-
ctum cum effectu, ex quo non
fuit probatum, & in eo pote-
rit Epiſcopus diſpenſare, cum
adhuc maneat occultum, vt
tradũt *Auil.cit.loc.du.6. Suar.
de cenſu.diſp.41.ſect.2.num.6.
Sayr.lib.6 c.7.n.12. Genuen.d.
c.67 n.6. Sanch d lib.8.diſp.34
& in ſumma d. c.11.num.21.
Vgol.de off. Ep.c.57.§.2. Cam-
panil.in ſuo diuerſ.rub.11.c.23
n.144.* Vbi etiã fatetur, quod
161 ſi iudicium non fuerit ſentẽ-
tia finitum, & accuſator per
annum tacuerit, poterit elap-
ſo anno Epiſcopus diſpẽſare.

Sed *Garc.d.p.7.c.11.n.50.* cenſet,
quod ſola deductio ſufficit, vt
Epiſcopus nequeat diſpenſare
162 vigore præfatæ conciliaris
diſpoſitionis, nam abſolute
ibi excipiuntur deducta ad fo-
rum contentioſum.

Inſuper ſi duo eiuſdem criminis
conſortes ſint, ac alter ſolum
163 ad iudicium deferatur, deli-
ctum alterius rei nõdum dela-
tum, erit occultum, & ſubde-
tur huic poteſtati Epiſcopi.
Quia res inter alios acta, ne-

quit

quit a'ijs præiudicare, quibus res iudicata non nocet, *l.1.C. res inter alios acta. ita Nauar. lib. 2. conſ. de ſenten.& re iud. conſ.2.Sanch. in ſumma d.l. 2. c.11.n 21.Genuenſ.c. 67.nu.5. & Vgol.d.c.57.§.2.n.4.*

An autem, ſi delictum fuit deductum ad forum contentioſum,
164 & iudicium poſtea finitum, atq. punitum delictum, poſſit Epiſcopus in irregularitate, ex ea proueniente diſpenſare.

Et dicendum eſt nequaquã poſſe Epiſcopum hoc caſu diſpẽſare, cum Concil. abſolute, dicat, dummodo delictum nõ ſit deductum ad forum exterius; nec Concilium diſtinguit. ita *Gutier. canon. quaſt. lib. 1.c.3. Vgolin. cit. loco num.5. Bonaci. de cenſ. diſp.1.q.3.pu. 2. n.2.& diſp.7.q.5.pun.1.nu.6. Barboſ. p.2.all.39.n.35. Nouar. conel. 81.n.5.& Garc.p.7.c. 11.n.50.* Qui etiam tradit illos, nõ poſ-
165 ſe vti huius can. beneficio, q ratione alicuius delicti non fuerunt abſoluti, neque condemnati, ſed dimiſſi cum promiſſione de ſe præſentando, cum delictum ſit iam deductũ ad forum contentioſum.

166 Sed quid ſi aliquis, non fuit abſolutus, neque condemnatus, ſed tranſegit, ſeu ſe compoſuit cum Curia.

Genuen.d.c.67.n.6. cenſet delictũ non dici amplius deductum ad forum contentioſum, ex eo, quia trãſactio, imponit finem liti, & habet vim rei iudicatæ, *l fratris, l. non minores, C. de tranſact.* dummodo tranſactio non fiat in caſu non tranſigibili, quia tunc induceret confeſſionem, & probationẽ delicti, *l.1.& 2.vbi glo ff. de his, qui ſibi mortem conſciuerunt, l.fin. C de prauarica. Iaſ. in l.tranſigere C. de tranſact. & hãc opinionem ſequitur Rague. in vaſ. Eccleſ. diſcipl tit. de Epiſ. quæſit. 10.nu.* 11. ex dictis tamen in præcedenti dubio, aliter dicẽdũ videtur in caſu propoſito.

Quid autem dicendũ ſit, ſi Epiſcopus diſpenſauit, quando de-
167 lictum nondum erat deductum ad forum contentioſum, & poſtea fuit deductum.

Dico cum *Tolet lib.1 c. 85.nu.7.* & alijs, diſpẽſationem factam prodeſſe in foro interiori, non tamen in foro exteriori.

168 Secundo quæritur, Quid nomine Epiſcopi, in illo decreto *Conc. Trid. ſeſſ.24.c.6.de refor.* intelligendum ſit.

Et dico, intelligi Epiſcopus, ſubditos habentes, etiam electos, & confirmatos, quamuis non dum conſecratos, quia illis cõpetunt ea, quæ ſunt iuriſdictionis, qualis eſt hæc facultas diſpenſandi, & in ordine ad actus iuriſdictionis non indigent conſecratione, *Suarez*

de cenſ.diſp.41.ſect.2.n.7.Sãch. de matr.lib.8.diſp. 2.num.11. Bonaci.de cenſ.diſp.7.q. 5.pu.1. num.3.Bart.Gauante in prax. diœcſ.ſynod c. 2. §.1. Vgol *de off.Epiſc.cap.1.§.3.Barboſ.p.2. all.39.n.2.Domitius Chamerota de ſacramen.tract.7.de conf. ſol.478. & notatur in tract. de confeſſar.ſollicitant.q.12.n.31.*

Dubium tamen eſt, de Prælatis inferioribus, ordinariam iuriſdictionem habẽtibus, & quaſi Epiſcopalem, maxime quando ſunt exempti, & habent quaſi
169 propriam diœceſim, an comprehendantur in illo decreto.

Et in hoc dubio, *Suar. cit. loc. & 4.to.de pœnit.diſp.30.ſect.2.nu. 6.Filiuc. tract. 20.c.10.nu.276 Bonac. de cenſ.diſp.7.q.5.pun.1 nu.7.D.Ric.in prax.for.Eccleſ. reſ.455.Nouar.concl. vnica de abſol.à caſ.occul.n.4.& alij, exiſtimant:* hos prælatos inferiores non comprehendi ſub hoc decreto, ſed tantum Epiſcopos priuatiuè, ſeu excluſiuè, quoad omnes alios, & mouẽtur ex eo, quia cum decretum Concil. exorbitet à iure communi, quo attento ſolus Papa poterat diſpenſare, id decretũ tanquam odioſum, reſtringendum eſt. Ideo fideles immediate ſubiectos his prælatis inferioribus, licet alias exempti ſint, quoad hunc actum poſſe ſubijci Epiſcopo ſuæ diœceſis, cum non debeant eſſe peioris conditionis alijs fidelibus, & hæc opinio eſt valde probabilis, quam etiam fouet *Gart.p.7.c.11.n.19.* qui tamen diſſentit ab eo, quod dicit circa ſubditos prædictorum Prælatorum, inquiens, quod ſubditi prædictis Prelatis inferioribus, ſiue exemptis, ſiue nullius diœceſis, debent recurrere ad Papam pro hac diſpẽſatione, & mouetur ex eo, quia iſti non ſunt ſubditi Epiſcopo, nec poſſunt ei ſe ſubiicere, niſi in caſibus à iure expreſſis, qualis non eſt iſte.

Sanch. vero lib. 8. de matr. diſp.2. nu.12. & in ſumma lib.2.c.11. probabilius exiſtimat his Prelatis hanc poteſtatem competere, tũ ex eo, quod id Concilii decretũ tanquam fauorabile eſt ampliãdum, tum etiã, quia hi Prelati plenam Epiſcoporum iuriſdictionem habent in eorum diœceſi, & ab illis, ſola conſecratione differunt, vt tradunt Doct. in materia de voto, & cõfeſſarios approbant pro ſuis diœceſibus, cum tamen id eſſe Epiſcoporum ſtatuatur in eodem *Conc. ſeſſ. 23.c. 15. de refor.* & hanc partem tenent *Henriq.in ſum.lib. 6.c.6.§.1. Auil.de cenſ.p.7.diſp. 10.du.6.Sayr.in clau.reg.lib.6. c.11.n.53.Reginal.lib.30.tr.2. num. 29. & alij quamplures apud*

Digitized by Google

apud Barboſ.p.2.alleg.39.n.16

170 Quid autem dicendum ſit de Capitulo ſede vacante,an ei competat hæc facultas.

Negant *Alter. in tract.de cenſur. diſp.8.de ſuſp.c.3. & Bonacin. cit.num.7.* & mouentur ex eo, quia hæc facultas nō competit Epiſcopo iure ordinario, ſed ſpeciali Trid. at quæ iure ſpeciali cōpetunt Epiſcopo,nō tranſeunt in capitulum, *arg. tex in c.verum, de foro comp.*

Contrarium tamen verius eſt, hanc facultatem habere pariter Capitulum ſede vacante, nam licet talis facultas competat Epiſcopo iure ſpeciali ex d.decr.S.Conc.tamen competit ei iure communi, & iuriſdictione ordinaria ei tributa, vt docent *Henriqu. lib. 14. c.20.§.1.de pœnit.lib.6. num.1. Sanch.lib.8.de matr.diſp.2.nu. 10.Rodriq.quaſt.regul. to.1.q. 61.ar 9. Arag.2 2.q.88.ar.12. fol.1042.Garc.p.7.c.11.nu 21. Auil.d.p.7.diſp.10.dub.60.Genuen.c 67.nu.21.Ricc. in prax. for.Eccl.reſol.456. Nouar. loc. cit & alij.*

Tertio quæritur, qui comprehēdantur ſub nomine ſubditi in eodem S.C.*ſeſ.24 c.6. de refor.* dum ibi dicitur, vt Epiſcopus

171 poſſit abſoluere quoſcumq. ſibi ſubditos,in caſibus occultis.

Pro ſolutione dicendum eſt,ſubditorum nomine in præſenti materia, comprehendi omnes illos,qui Epiſcopo quomodocumque ſubduntur, vel quia ſunt ordinarij ſubditi, vtpote, qui ibi domicilium habēt, vel quia ſubduntur, quoad ſolum pœnitentiæ forum; eo quod reperiuntur in ſua diœceſi,tanquam aduenæ, & peregrini, etiam ſi vagabundi, ſcholaſtici,& mercatores ſint, nam quoad Sacraméta cōfeſſionis, & communionis ſubditi ſunt Epiſcopo loci,in quo reperiūtur ex generali Eccleſiæ conſuetudine, vel ex interpetratiua voluntate Summorū Pontificum,vt dictum eſt *c.1.num. 100.Ita Suar. 4. tom. diſp.30. ſect.2 n.3. Henriq. in ſum lib. 14.c.20.§.5.Sanch.de matr.lib 3.diſp.23.n.12.& in ſumm.lib. 2.c.11.n.9. Nald.in ſumma ver.abſol.à pecc.n.9.Garc.p.11 c.10.n.139. Nouar. concl.vnica de abſol.à caſib reſer Bonacin.de cenſ.diſp.1.q.3. pu.2.nu. 5.qui diſp.7 q 5 pu.1.ait,* quod in abſolutione caſuum reſeruatorum, & cēſurarum impedientium Sacramentorum receptionem videtur requiri illa ſaltem ſubiectio, quæ ſufficit, vt Epiſcopus ſacramentalem impendat abſolutionem, & ideo Prætor,Medicus,& ſimiles exteri habitātes in diœceſi ſub hoc decreto S.C.T.bene com-

comprehẽduntur, vt in Sacramento pœnitentiæ à ſuis criminibus abſolui poſſint, quãuis illa in alijs regionibus perpetrauerint, quod ſequitur *Barboſ. de off. Epiſ. p. 2. all. 39 nu. 6.* qui prædicta vera eſſe cenſet in abſolutione caſuum reſeruatorum, & cenſurarum in ſacramentali cõfeſſione pro foro conſcientiæ, cum ſacramẽtum confeſſionis ſit neceſſarium. In obtinenda tamen diſpenſatione irregularitatis, ac ſuſpẽſionis requiri, vt Epiſcopus habeat iuriſdictionem ordinariam in eum, cui concedit relaxationem irregularitatis, vt etiam docet *Bonac. loc. cit.* & ſic, vt ſi vere, & propriè ſubditus, & habeat domiciliũ, non tantum habitationem cũ animo permanendi pro maiore parte anni, vt habet ſcholaris, qui in ſtudio commoratur, & in loco ſtudij habitat, ſed non habet domicilium. Quamuis ſufficere habitationem; aut ſaltem animum habitandi pro maiori parte anni in ea diœceſi, probat *Sanchez lib 3. de matr. diſp 23 nu. 11. & in ſumma lib. 2. c. 11. n. 9.*

Quid autem dicendum ſit de Religioſis exemptis degentibus in diœceſi, an poſſint ce-
172 dentes exemptionis priuilegio, ex licentia ſuorum ſuperiorum ſe Epiſcopo ſubijcere, vt ab illo abſoluantur, & cum eis diſpenſet in caſibus, in quibus hæc poteſt cum ſuis ſubditis, etiam ex vi facultatis cõceſſæ à S.C *T. ſeſſ 24. c. 6 de reform.*

Reſp. poſſe illi ſubijci non ſolum Epiſcopo, ſed cuicumque, etiã capaci poteſtatis abſoluendi, & diſpẽſandi ex licentia ſuperioris potentis in eo caſu diſpenſare, aut abſoluere. Quia tunc tanquam delegatus à ſuperiore, & eius Vices gerens abſoluit, aut diſpenſat. Ita *Mol. in 4. de iuſt. diſp. 61. n. 3.* In caſibus verò, in quibus ſuperior non poſſet abſoluere, aut diſpenſare, diuerſimode ſentiũt Doctores, apud *Sanch. in ſumma lib. 4. c. 39. n. 29.* cum quo exiſtimo, etiam poſſe, cũ duabus eiuſdem limitationib. Quarum prima eſt, niſi ea facultas abſoluendi, aut diſpenſandi, quæ non eſt in immediato Religionis Prælato, eſſet in prouinciali, aut alio ſuperiore Religionis, quia tunc Epiſcopus non poſſet abſoluere de conſenſu ſuperioris immediati, niſi accederet etiam conſẽſus illius Prouincialis, aut Superioris. Secunda eſt, vt intelligatur non de quocumq; Epiſcopo, ſed de Epiſcopo loci, in quo Religioſus ille commoratur.

An autem poſſit Epiſcopus vti præ-

prædicta facultate conciliaris
173 diſpoſitionis Triden. abſoluendi, dum exiſtit extra diœceſim in ſuos ſubditos, extra eamdem conſtitutos.

Affirmant *Ledeſ. in ſum. tract.* 1. *c.* 6. *Sanch. in ſumm. lib.* 2. *c.* 11. *n.* 16. *Nouar. concl. vnic. de abſol. à caſib. occul. n.* 8. *& Nald. in ſum. d. ver. abſol. à pecc. n.* 9. Qui id tuetur argumento cuiuſdam declarationis Sac. Cōgreg. adducēs rationem, quod illa particula *Sacr. Conc. in ſua diœceſi*, importet idem, quod erga ſubditos ſuæ diœceſis.

Immo poſſet Epiſcopus, etiam in abſentia abſoluere ſubditum
174 à cenſuris prædictis, ex quo abſolutio à cenſuris poteſt in abſentia impendi, ex omnium mente, vt per *Sanch. cit. n.* 14. *& Duard. in Bull. Cœnæ li.* 3. *§.* 2. *q.* 8. *n.* 49.

Quamuis *Barboſ. cit. all.* 39. *nu.* 8. dicat, quod talis abſolutio à caſibus prædictis occultis debet fieri ab Epiſcopo præſente pœnitente intra diœceſim commorante in confeſſ. ſacramentali, vt infra nu. 181. referemus.

Diſpenſare autem extraiudicialiter in irregularitatibus, & ſuſpenſionibus ex delicto occulto prouenientibus poſſe Epiſcopum cum ſuis ſubditis admittit *Barboſ. cit. loc. num.* 7. tàm intra, quàm extra diœceſim, & etiam ſi ipſe exiſteret in diœceſi, & ſubditus extra eam, cum iuriſdictio diſpenſandi exerceri poſſit circa abſentem vt tradunt *Filiuc. tr.* 20. *c.* 10. *quaſt.* 10. *n.* 271. *Bonac. d. diſp.* 7. *q.* 5. *pu.* 1. *n.* 5. *& alij*, *quamuis Ric. in prax. for. Eccl. reſol.* 445. *nu.* 7. dicat non poſſe Epiſcopum diſpenſare cum ſubditis extra diœceſim.

Eſt tamen obſeruandum, quod non poterit Epiſcopus ex vi dictæ facultatis conciliaris aliquem
175 abſoluere à caſibus in Bulla Cœnæ, vt declaraſſe Sac. Congr. Gregor. XIII. & Clem. VIII. teſtantur *Genuen. d. c.* 67. *nu.* 10. *Garc. p.* 11. *c.* 10. *nu.* 115. *& Sanch. in ſum. li.* 2. *c.* 11. *n.* 26 Quidquid aliqui, aliter ſētiāt.

Neq; aliquem, poterit abſoluere à cenſuris incurſis ꝓpter violationem clauſuræ monial. ēt ſi delictum ſit occultum, ex declar. Sac. Congr. vt teſtātur *Graff. de caſ. reſer. c.* 5. *n.* 6. *Barboſa p.* 2. *all* 39. *n.* 45. *& Ric. in prax. for. Eccl. reſol.* 544. *n.* 5.

Poſſet tamen Epiſc. iux. trad. per *Bonaci. de cenſ. diſp.* 1. *q.* 3. *pu.* 2. *num.* 6. *& Campanil. in diuer. rub.* 11. *c.* 15. *n.* 130. ex vi dictæ facul. S. C. T. abſoluere ſubditum, qui dum in aliena diœceſi verſaretur contraxit cenſuram ibi latam per ſtatutum, quando delictum eſſet occultum, v. g. ſi ſubditus Auerſan.

ſe contulit Capuam,ibiq. moniales inuiſit,cum Capuæ lata ſit excommun.contra viſitantes,vel alloquentes moniales; poſſet talis ſubditus Auerſan. etiam abſolui à ſuo Epiſcopo, vel ab alio,qui in eodem Epiſcopatu Auerſano haberet eãdem ſpecialem facultatem abſoluendi, cum ex verbis dicti decr. S.C.T.ibi, etiam Sedi Apoſtolicæ reſeruatis, colligatur à fortiori eſſe cõceſſam Epiſcopo hanc facultatem à caſib.inferiorum Prælatorum.

Sed vtrum Epiſc. ex vi facultatis eiuſdem S.C.T.poſſit aliquem
176 in foro conſcientiæ abſoluere ab excommunicatione cõtracta ob delictum in cauſa duelli,quando delictum eſt occultum,& nondum deductum ad forum contentioſum, nam in foro exteriori ad Papam ſpectat abſolutio, vt patet ex Conſt.Clem.VIII.contra duellantes.

Negat *Iac.Graſ.de caſ.reſer.lib.1 c.7 nu.* 20.ex eo,quia præfata conſt.Clem VIII. cum ſit edita poſt Conc.Triden.ſit, quod illi derogauerit; quamuis de Concilio nullam mentionem fecerit,Idemque ſcilicet,quod non poſſit Epiſcopus abſoluere à cenſuris Papæ reſeruatis poſt Triden. tenent *Lazar. de monit.ſect 4.q.*14.*n.*19. *&* *Caprauill. de caſibus reſeru. cap. 14.quæſt.3.difficult.2.*

Alij verò exiſtimant poſſe abſoluere, quando delictum eſt occultũ,vt dictum eſt, ex vi decreti prædicti S. C. T.cum talis facultas ſit conceſſa dignitati,& non perſonæ, & ſit generalis, non diſtinguẽdo inter reſeruationes præteritas, & futuras,ita tenent *Sanch in ſum.lib.2.c 39. num.7. & alij apud Bonac. de cenſ.diſp 2.q 6. pu.2.nu.40.ac Alex. Peregr.in tract.de duell.q.37.num.2. qui nu. 6. addit*,quod quando excommunicatio cauſa duelli eſſet publica, & ipſe excommu-
177 nicatus eſſet impeditus iuſto impedimento, quominus S.Sedem Apoſtolicam adire poſſet, tunc etiam proprius Epiſcopus eum abſoluere poſſet. Quam opinionem plurib. rationibus probare conatur, vt per eum, & per *Sayr. de cenſ.lib.3.c.28.num.37.& Em. Sà verb.excommun.Papa reſer. num.3.*

178 Quæ autem ſint legitima impedimenta, enumerantur per Doctores, præcipuè per *Nauar.c.27.n 86. Peregr.d.q. 37.num.12.Sayr.d.lib. 3.c.28. & alios.*

Quid verò dicendum ſit de regularibus, vel alijs ſpecialem facultatem habentibus abſol-
179 uendi à caſibus reſeruatis Sedi Apoſtolicæ, an poſſint

etiam

etiam abſoluere prouocãtes, vel pugnantes in duello.

Reſp. negatiuè, niſi ex priuilegio ſpeciali eis conceſſo poſt reſeruationem factam in decreto edito à Sac. Congr. S.R.E. Card. negotijs Epiſ. & Regul. præpoſita, ex mãdato fel. rec. Clem. VIII. die 9. Ian. 1601. vt per *Iacob. de Graff. in pract. caſ. reſeru. lib. 1. reg. 18. c. 4. fol. 25. num. 63. Nouar. concluſ. iuris* P*ontif. noui concl. 3. n. 9. Sanch. cit. loc. & Peregr. nu.* 14. Quod decretum, cum alio poſtea edito ab eadem Sacr. Congr. die 7. Ian. 1607. de mandato fel. me. Pauli V. refert *Barth. à S. Fauſto in tract. de indulg. lib. 4 poſt q. 64.* Præter declarationem nouiſſimum, cuius tenor eſt, vt ſequitur.

180 *Sacra Congr. S.R.E. Card. negotijs, & conſultationib.* Epiſcoporum, *& Regular. præpoſita cenſuit, per confirmationes Priuil. quas Regulares à Sede Apoſt. poſt* S.C.T. *obtinuerunt, nequaquam reuixiſſe* Priuilegia *per prius ab eodem Concil. ac deinde etiam ipſius Congreg. decretis ſublata, atq; extincta, ſi qua habebant, abſoluendi à caſibus* Ordinario *loci reſeruatis; Quemadmodum nec indulta abſoluendi à caſibus contentis in Bulla, quæ in die Cœnæ Domini legi conſueuit, vtpote, ſublata per annuã ipſius* Bullę *publicationem, vires, aut robur acquiſiuiſſe ex ſubſequentibus Priuileg. confirmationibus; ac proinde Regulares cuiuſuis ordinis, Congregationis, Societatis, & inſtituti, etiam neceſſario exprimendi, nec intra, nec extra Italiam in vim priuilegiorum, aut confirmationum eiuſmodi, quas vel hactenus, obtinuerunt, vel deinceps forte obtinebant, poſſe quemquam abſoluere ab eiſdem caſibus in* Bulla *Cœnæ, aut* Ordinario *loci reſeruatis; ac ſi ſecus egerint, abſolutiones nullas, atque irritas fuiſſe, & fore. Ab alijs vero caſibus, & cenſuris* Sedi *Apoſtolicæ reſeruatis; ſiquidem Regulares habent à Sede Apoſt. abſoluendi facultatem, illam extra Italiam minime ſublatã fuiſſe ijſdem Sac. Cõgr. decretis hac de re editis iuſſu ſan. mem. Clem. VIII.*

Quam Sac. Congr. ſententiam Sanctitas ſua ad ſe relatam approbauit, mandauitq. ab omnibus ad quos pertinet inuiolabiliter obſeruari. R*omæ* 17. *Nouembris 1628. F. A. Card. S. Honufr. P. Fagnanus Secr. loco* † *ſigilli.*

181 Sed dubitatur, an abſolutio, vigore dictę diſpoſitionis Cõciliaris Trid. poſſit ab Epiſcopo impartiri extra confeſſionem ſacramentalem. *Barboſa d. p. 2. all. 39. n. 8.* fatetur

Y non

non poſſe extra ſacramentalē confeſſionem, nam illa verba Sacr Conc. *in foro conſcientiæ* ſunt intelligēda in foro ſacramenti Pęnitentiæ, & in confeſſione ſacramentali.

Cum alijs vero cenſeo, poſſe impartiri extra confeſſionem ſacramentalem, & illa verba Concil. non importare, vt abſolutio ſit in ſolo pęnitentiæ foro; ſed vt nullatenus pro foro externo proſit. ita *Nauar. lib. 5. conſ. tit de priuil conſ. 11. nu. 2. Suar. de relig. to. 4. trac. 6. li. 6. c. 16 num. 4. Henriq. lib. 7. c. 13. § 2. Graff. lib. 1. c. 13. n. 32. Sanch. de matr. l. 8. diſp. 34. nu. 39. Genuen. c. 67. nu. 17. Ricciul lus in tract. de iure perſon. li. 4. c. 68. nu. 6.* Nouar. *d. concl. vni. nu. 12. & per Reginal. in prax. fori pęnit. lib. 8. n. 78. & Molſ. in ſum. tract. 7. c. 21. n. 23.*

Quarto quæritur. An Epiſcopi poſſint committere alijs hanc
182 poteſtatem eis conceſſam à S.C.T. *d. ſeſſ. 24. cap. 6.* diſpēſandi, & abſoluendi, nam poſſent illam cōcedere ſuo Vicario generali ex ſpeciali commiſſione; cum in generali commiſſione hæc non veniant, vt per *Sbroz. de off. Vic lib. 2. q. 19 nu. 2. & Vgol. de off. Epi. c. 4. §. 7. nu. 2.*

In hac quæſtione diuerſimode ſcripſerūt Doctores, vt eſt videre apud *Barboſ. par. 2. al. leg. 39. num. 11.*

Cum Sanch tamen in ſum. lib. 2. cap. 11. nu. 23. exiſtimo, poſſe Epiſcopum committere alicui hanc facultatem, quoad hoc ſpeciale munus abſoluendi ab his caſibus; nam ſic dicitur, etiam Vicarius ad hoc ſpecialiter deputatus, prout requirit S.C.T. & hāc partem ſuſtinet etiam *Genuen. d. c. 67. num. 15.* qui teſtatur ſic ſeruari in Cur. Arch. Neap.

Poſſet quoque idem Epiſcopus committere alteri vices ſuas, vt ſecum diſpenſet, & ad ſe abſoluendum, proprium con-
183 feſſarium deputare cum eadem auctoritate, quam ipſe habet, *ex d. cap 6 S.C.T. in ſibi ſubditos, ita Sanch. lib. 8. de matrim diſp. 3 n. 3. D. Ric. in prax. fori Eccl. reſ. 445. Belleſt diſq. cler. p. 1. tit de diſcipl. cler. §. 1. n. 54. Maiol de irreg lib. 2. c. 2. n 12 Barbo. cit. n. 15. Suar. de cenſ diſp. 41 ſect. 2 nu. 9 & alij communiter.*

Quinto & tandē quæritur. Quādo dicatur homicidium volūtarium, ita vt in irregularitate
184 ex eo proueniente, Epiſcopus nequeat diſpenſare, iuxta diſpoſitionem præfati *S.C.T.*

Pro ſolutione dico. Homicidium voluntarium, in propoſito, dici illud, quod eſt illicitum, intentum, & volitum in ſe, vt poſt alios docent

Vgol.de irregul.c.53.Suar de cenſ.diſp.44.ſect.1. & diſp.45. ſect 2.Bonaci.de contract. diſp. 2.q vlt.pu.2.nu. 1. D Ric.in prax.fori Eccl reſol.446.Barb. p.3.all.39.nu.46. Campanil.in diuerſ.rubr.11.c.23.num.137. & alij.

Vnde infertur à Doctor. mox.citandis,poſſe Epiſcopũ diſpen-
185 ſare in irregularitate prouenienté ex homicidio licito,vel auctoritate legitima,& iuſta de cauſa;nempè illo,quod oritur ex defectu lenitatis,quale, iudices,& miniſtri iuſtitię officium proprium iuſte exequẽtes,committunt,quod nec iniuſtum, nec culpabile apparet,ſic *Rodriq.quæſt. regul.28. ar.8.to.1. Medina in ſum. p.1. c.12.§.1.Viual. in candel. aur. tit.de irreg.§.de diſpenſ. n 326.* Campanil.*d.rubr.11.c.23.nu.* 138.& Nouar. *de diſpenſ. concluſ.5.nu.3.*

Contrarium tamen, non poſſe Epiſcopum in homicidio voluntario iuſto diſpenſare, cenſeo cum Molin.*trac.3.diſp.79. nu.8.Iac.de Graff.in deciſ.aur. p.1.c.13 nu.38.Garc.p. 7.c.11. n.40.& Nauar.conſ.39. de homicid.* qui teſtatur hanc eſſe conſuetudinem totius orbis, petendi illam à Papa, quod ét tradunt alij apud Barboſ *p. 2. all.39 nu.47.* Nec poſſet Epiſcopus diſpenſare in irregularitate abortus fętus animati ex Conſt.Sixti V. vt etiam notat *Rague.tit.de Epiſc.quæſt.10 num.11.*

Infertur ſecundo, licere Epiſcopo diſpẽſare in irregularitate
186 ex homicidio caſuali prouenienté, modo delictum ſit occultum, cum tale homicidium non ſit proprie voluntarium, ita *Miran.in man.q. 8. art.13. concl.2.& Barb.nu.48.*

Infertur tertio, habere facultatẽ Epiſcopum cum illo diſpenſa-
187 re,qui hominem occidit, nõ intendens occidere, quia homicidium caſuale reputatur, nam qui facit aliquid, vnde ſequuta ſit mors,nõ tamen fecit animo inferendi mortem, irregularitatem incurrit ex caſuali homicidio prouenientẽm, ita Henriqu. *in ſumma lib.* 14. *c.19 § 3.in commen.lit. E. Bonaci.de cenſ.diſp.7. q.4.pun.vlt. nu.7.D.Ric.in prax.for. Eccleſ. reſ 48.& alij.*

Infertur quartò, licere Epiſcopo diſpenſare cũ illo, qui mandauit aliquem baculo percutere
188 eo expreſſo, ne occideret, quia ſi mãdatarius armis percuſſerit,& occiderit, iſtud homicidium reſpectu mandantis non eſſet proprie voluntariũ, ſed caſuale culpabile.ita *Henriq.& Bonac. loc. cit. Molin.de iuſt.to.4.tract.3.diſp.3.num.7. Sayr.de cenſ.l.7.c.7.nu 9 Nau.*

*c.27.nu.240.& D.Ric.p. 4.dec. Cur.Arch.dec.117.qui in praxi fori Eccl reſol. 446. Campanil. in diuer.rubr.11. c.23 num.84 & Garc p.7 c.11.num.44.*referunt deciſum, quod mandans
189 homicidium in perſonam vnius, ſi committatur. in perſonam alterius, non incurrit irregularitatem, quę ex voluntario homicidio contrahitur.

Infertur quinto. Poſſe Epiſcopũ diſpenſare in homicidio occulto commiſſo ex cauſa defenſionis, non ſeruato moderamine inculpatæ tutelæ. Quia
190 huiuſmodi homicidium volitum cauſa defenſionis, non venit ſub nomine voluntarij, imò potius, licet non ſit mere neceſſarium; neceſſarij tamen vim habet, quatenus cauſa vitandæ mortis perpetratur. ita *Valent.diſp. 7.q. 19 pun.3. §.1.Auil de cenſ. diſp. 6. ſect.5. du.5 p.7 Nauar.c.27 nu. 239. Petr.Greg.lib 4 part. iur. can. tit.13.c 2. & Barboſ. qui alios refert,d.alleg.39.nu.53.*

Infertur, denique, licere Epiſcopo diſpenſare in membri mutilatione, etiam voluntaria,
191 ſi fuerit occulta, in qua Sac. Conc.nihil innouauit, excepit enim homicidium, ſub qua exceptione non intelligitur mutilatio voluntaria, cum verè non ſit homicidium. ita *Eman. Sà verb. irregularitas, Genuen.c.66.n 9. Suar. de cenſ. diſp.44.ſect.2.n. 4. Tolet.lib.1. c.88. verſ. 6. Rague in tit.de Epiſ.quaſi.10.n.12.Garc.par.7 c.11.nu.30.& D.Ricc.in prax. for.Eccl.reſol.446.n.2. licet cõtrarium tueatur Sàcb. in ſum. lib.1.c.10.nu 49.*

DECIMA DVBITATIO.

192 QVod aliud requiſitum deſideratur in illis, qui hoc Priuileg.adipiſcendi beneficia potiri cupiunt.

Reſp.quod requiritur, & ſit decimum requiſitum, vt non ſint corpore viciati, cum ij ſint irregulares, de qua irregularitate ex vitio, ſeu defectu corporali, habetur *in tit. de corp. vitiat.& de cler.agrot & per Valent.4.tom. diſp.7.q. 19.pun 3. Suar.de cenſ.diſp 51. Sayr. eod. tract.lib.6.c.7.Iac. Graff in deciſ.aur.lib.4.c. 29. nu.39.Molin de iuſt tract.3.diſp.70.Tol. lib.1.c.63. & alios apud Barb. p.2.lib.42.Campanil.in diuer. rub.11.c.17.n.103. & Bonaci. de cenſ.diſp.7 q 2. pun.2.nu.9.*
Ideo breuibus verbis hanc rem reſtringẽdo. Dico primò, quod illi, qui inſigniter corpore deformati ſunt, ita vt ſine nota-
193 bili horrore, aut ſcandalo miniſtri Eccleſiaſtici minime eſſe poſſunt, non ſolum ad ſacros ordines, & beneficia, quæ

requi-

requirunt ordinem ſacrum, ſed nec etiam ad minores ordines,& primam tonſuram, & conſequenter, nec ad vllum beneficium Eccleſiaſticũ,promoueri poſſunt,*c.1.& c. penitentes,cum concord.55 diſt. & c.1.cum ſeq de corp. vitia.ita Corraſ.de benef.3.p.c.6.num.5. Lamb.de iurepatr.1.p.2.lib.q.7 ar.12.nu.1.Garc.p.7.c.12.n.3. & per Bonac.Campanil. & Barboſ.loc.cit.*

Dico ſecundo,quod ille, qui ſine culpa incidit in irregularitatem, quæ naſcitur ex defectu,
194 ad vſum vnius ordinis, & nõ alterius iam ſuſcepti,põt obtinere beneficium non requirens maiorem vſum, vt in caſu *c.2.de cler.agrot. ita Vgol.de cenſ.c.65.§.1.nu 4. Sayr.d.li.6. c.2.nu.23.Leſſ.li.2.c.34.n.*121. *& alij.*

Dixi,illi,qui ſine culpa, nam ſi ex ſua culpa incidiſſet in irregularitatem prædictam,aliter dicendum eſſet,iuxta tradita per *Garc.d.c.12.n.4.*

195 An autem clericus laborans morbo caduco ſit inhabilis ad obtinenda beneficia:

Dico,non eſſe inhabilem ad obtinẽda beneficia ſimplicia, quia non eſt delictum; ſecus tamen ſi beneficium requireret ordinem ſacrum, & ita fuit reſolutum per *Rot.in vna Tullen.canonicatus 9.Nouemb.* 1551.*coram Veſtano, vt per Caputaq. dec.236.p.2.& refert D.Ric.in prax.for Eccl.reſol.* 590.

196 Sed quid in clerico incidenti in cæcitatem.

Reſp.cum *Garc.de benef.p.7.c.12. num.21.* non poſſe ei conferri beneficium,etiã ſimplex.Quia cæcus eſt incapax, ex quo horas canon. recitare nequit, & ſic tenet etiam *Leſſ.l.2.c.34.n.* 130.

Quid autem dicendum ſit de clerico olim furioſo, nunc ſanæ
197 mentis,an poſſit præſentari ad beneficium.

Affirmat *D.Ric.loc.cit.reſol.588.* motus ex eo, quia habilitas, vel inhabilitas conſideratur tempore, quo actus exercetur.ſicut dicitur de teſte,cuius habilitas cõſideratur tempore depoſitionis, *l.1.C.de teſtib.*

An autem, qui patitur vitium, ſeu defectum corporis impe-
198 diens tantum celebrationẽ, vt in caſu dicti *c.2. de cler. agr.* vt qui caret viſu oculi canonis,vel pollice,&c. Poſſit promoueri ſaltem ad Diaconatũ, & inferiores ordines,ad quorum actuum executionem nõ habet,ob id,impedimentum conſiderabile, & conſequenter poſſit obtinere beneficiũ non requirens ordinem præter illos.

Dico breuiter, non poſſe,iuxta tradita per *Suar.de cẽſ.diſp.51 ſect.*

ſeƐt.2.nu.11.& Tol.lib.1.c.57. Quod verius cenſet *Garc.p.7. c.12.n.29. ex cap. non confidat 50.diſt.* & pro hac parte refert etiam deciſ.Rot.Rom.

Quis vero diſpenſet cum huiuſmodi corpore vitiatis, videnda ſunt, quæ tradũt *Mandoſ. in*
199 *tract.ſignatura gratiæ tit.diſpenſatio pro corpore vitiatis, Nauar c.27.nu.98. Vgolin.de irregul.c.52.& Barboſ.p.2.all. 42.qui alios refert.nu.57.*

Hæc ſunt requiſita, quæ debent concurrere in omnibus, hoc priuilegio obtinendi beneficia gaudere, volentibus.

Sed quia in quibuſdam diœceſibus, & Regnis eſt Priuilegiũ, ſeu conſuetudo, vt beneficia
300 conferantur oriundis, ſeu naturalibus earumdem diœceſum, ſeu Regnorum; ideo ijs in locis, in eo, qui de beneficio prouidetur, requiritur vltrà prædicta requiſita, vt ſit oriundus, ſeu naturalis illorum locorum; nam exterus ibi beneficia obtinere non poteſt, ita *Selua de beneſ.3.p.q.26.Couar. pract c.35.n 5.Corraſ. 3.p.c.5. n.12.& alij.*

Quis autem in propoſito dicatur oriũdus, ſeu naturalis diœ-
201 ceſis ad finẽ obtinendi eiuſdem diœceſis beneficia, vide poſt alios, tradita per *Garc.p. 7.c.9.à n.17.*

Rurſus, cum quędam beneficia, ex fundatione, ſtatuto, conſuetudine, vel priuilegio ſint
202 conferenda certis perſonis; ſeu certo generi perſonarum; vltra requiſita generalia, hoc etiam deſideratur in eo, qui ea obtinere voluerit, nam illis, & non alijs talia beneficia conferenda ſunt, & de nonnullis circa hoc requiſitum, vide tradita per *Garc.d. p. 7.c. 15.*

Supereſt adhuc, pro maiori dilucidatione noſtræ propoſitionis, vt in ſeq.du.sũmatim verba faciamus. An ſimoniacus, homicida, periurus, falſarius, ſacrilegus, cõcubinarius, ſodomita, & an hæretici, & eorum credentes, receptatores, defenſores, & fautores, atque eorũ filii gaudeant hoc priuilegio obtinendi, vel retinendi beneficia, ideo ſit.

VNDECIMA DVBITATIO.

203 AN ſimoniacus hoc Priuileg. obtinendi, & retinendi Eccleſiaſt. benefic. gaudeat.

Pro reſolutione diſtinguendum eſt, de ſimoniaco in ordine, & de ſimoniaco in beneficio.

Si loquimur de ſimoniaco in beneficio. Quatuor ſunt, quæ conſtant præcipuè apud Doctores.

Primum eſt, quod ſimoniacus ſimo-

ſimonia re ipſa, ex vtraq. parte completa, eſt inhabilis ad obtinẽdum illud beneficium, quod ſibi per ſimoniam nulliter fuit collatum, ſine ſpeciali diſpenſatione, vt colligitur ex *cap. penul. de elect. & ibi notant Abb. & alij, vt etiã refert Suar. 1. to. de relig. lib 4. c. 58. nu. 9. & per Farinac. in prax. crim. p 7. in fragm. lit. C. n. 299. & Barb. p. 3 all. 57. n. 231.*

Ad obtinẽda vero alia beneficia, ex Conſtit. Pij V. incip. *cum primum*, quam refert *Quaranta, verbo ſimonia*, idem dicendum eſt, vt notat *Garc. p. 8. c. 1. nu 71.* cum ibi expreſſe ponatur iſta inhabilitas ad beneficia obtinenda ipſo facto, & Quamuis *Nauar. conſ. 92. nu. 5. de ſimon.* quem ſequitur *Em. Sà, ver ſimonia n. 9.* dicat, eam conſtitutionem ita videri intelligendam, vt non cenſeatur habere locũ in foro conſcientiæ, antequam condemnetur; tamen conuincitur clare ex verbis dictę cõſtitutionis, vbi dicitur ipſo iure ſit inhabilis ad illa, & alia beneficia acquirenda, vt per *Vgolin tract. de ſimonia tab 4. c. 9. §. 6. nu. 2. & Suar. d. c. 58 n 10. Qui cum Nauar. att. vt refert quoque Garcia d. p. 8. c. 1. nu. 72.* prædictam pęnam non eſſe vſu receptam & ideo poſſe in praxi ſeruari opinionem *Nauar.* quãdo delictum non eſt deductum ad forum contentioſum.

Et quamuis alijs beneficiis, & dignitatibus antea legitime obtentis, aliqui dicant, priuari, vt probare conatur *Garc. d. cap. 1. n. 4.* tamen contraria opinio eſt communis, vt teſtatur *Molſeſ. d. tract. 6. n. 97.* vt ſit neceſſaria iudicis ſententia, & interim poſſe retinere beneficia legitime acquiſita.

Secundum eſt, quod ſimoniacus per ſimoniam conuentionalẽ, dummodo nõ ſit confidentiæ, neutra ex parte completã, vel datum eſt pretium, ſed nondũ tradita res ſpiritualis, non incurrit ipſo facto pœnas iuris poſitiui, ſecundum *Leſſ. de iuſt. & iur. lib. 2. c. 35. n. 149.* qui de communi teſtatur, præſertim recentiorum cum *Nauar. in ſum. c. 23. n. 104. & Tolet lib. 1 c. 93 nu. 3. & per Molſ. in ſum. tract 6. c. 15 n. 93.*

An autem incurrat pœnas per ſimoniam conuentionalem completam tantum ex traditione rei ſpiritualis.

Affirmant *Sotus de iuſt lib. 9 q. 8 ar. 5. Caiet verb. ſimonia nu. 2. Valent. 3. tom. 2. 2 diſp. 6. q. 16. pu. 6. Tol li. 5 c. 93. & alij apud Garc. d. p. 8. c 1. num. 30.* Ratio eorum eſt, quia emptio, & vẽditio videtur perfecta quando res eſt tradita, licet pretium nondum ſit perſolutum.

Leſſ.

*Leſſ. vero l.2.c 35.dub.27.n. 149. contrarium tenet cum Nauar. d.c.23.num.204.quem ſequuntur Iaco.de Graff. in deciſ. aur. lib.2 c.96 nu. 20. manual. Rodriq in ſum.2. to. c. 55.num.3. Auil de cenſ.3. p. diſp.5.dub.9. Gonſ.ad regul de menſ. glo. 15. nu.69.Suar.de relig d.l.4.c.56. num.33.& alij relati per Garc. nu.*19.& hanc partem probat *Leſſ.* ex eo,quia , & ſi forte ex rigore iuris videantur hæ pœnæ contrahi per ſimoniam conuentionalem, etiã ex neutra parte cõpletam (eo quod ad ſubſtantiam cõtractus emptionis,& venditionis ſufficiat conuentio,ſeu pactum , quia conſenſu perficitur) tamen iuxta ſtylum Curiæ Romanæ non cenſentur incurſæ,niſi per ſimoniam realem vtrinque cõpletam, vt teſtatur Nauar. non obſtante Bulla Pij V. hac de re edita , quæ non videtur fuiſſe recepta.Ratio eſſe videtur, quod pœnæ (præſertim graues,& quæ ipſo facto contrahuntur) quantùm fieri poteſt,ſunt reſtringendæ,ac proinde pœnæ conſtitutæ ijs , qui ſpiritualia emunt, aut vendũt, reſtringendæ ſunt ad emptionem,& venditionem completam,niſi expreſsè contrarium ſignificetur,lex enim puniens aliquem actum , cenſenda eſt punire actum completum.

Tertium eſt , quod ſimoniacus per ſimoniam confidentiæ, nõ poteſt obtinere beneficium ſibi nulliter collatum vitio ſimoniæ , ſed nec etiam alia beneficia,ſine diſpenſatione.imò eſt quoq;priuatus alijs beneficijs , & penſionibus ante obtentis , prout ſtatutum extat in conſt.Pij V.incip. *Intolerabilis* , relata per *Quaran. verb. ſimonia*. Penſiones tamen , & beneficia ante obtenta, non tenetur dimittere ante ſententiam,vt aduertit *Leſſ. d. lib.2. cap.35.dub.26.num.147 & D. Proſp. de Auguſt. ad Quaran. d. verb. ſimonia , verſ. ſecundo amplia.*

Quartum eſt , ſimoniacum , per ſimoniam tantum mentalem, non incurrere pœnas à iure inflictas contra ſimoniacos , ex communi ſententia, de qua teſtatur *Leſſ.d.l.2.c. 35. du.23. nu.*130. *& tradunt Tol. lib.5. c 93.n.2. Molſ. in ſum.d.tract. 6.c.5.n.98.& alij.*

Quis autem diſpenſare poſſit in prædicta inhabilitate ſimoniaci, vide tradita per *Vgol de ſimon.tab 4.c.6 §.7. Nauar. de ſimon.conſ 97.nu 5. Suar.to.1. de relig.lib.4.c.61.nu.21.Barb. p.2.all. 39.n.44.Nouar.in cõcl. 79.n.8.Campani. in diuer.rub. 11.c.27.n.66. & alios.*

204 Si verò loquimur de ſimoniaco in ordine,*Suar.de relig.d lib.4. c.56.*

c.56.n.17. exiſtimat, ſolam ſu-
205 ſpenſionem ab executione ſuorum ordinum incurrere illum, qui ſimoniace ordinatur præter excom. reſeruatā Papæ iux. extrauag Paul. II. incip. *cū deteſtabile, vt latè per Suar. ibid. & c.58. & per Leſſ. lib. 2. c.35. dub.24. n.133. ac Tol. lib. 1. c.49 n.19.* & patet ex Bulla Sixti V. edita in male promotos, vbi dicitur: *ſi ſic ſuſpenſi miniſtrauerint, fiant irregulares, & priuati beneficijs.*

DVODECIMA DVBIT.

206 AN clericus homicida, hoc priuil. obtinēdi beneficia, gaudeat.

Et nequaquam hoc priuil. potiri tradunt communiter Doct. cum ſit irregularis, qui ſine diſpenſatione obtinere nō pōt Eccleſiaſtica beneficia, vt habetur in S.C.T. *ſeſſ.14.c.7. de reform.* & dictum eſt ſupra nu. 151.

Beneficijs tamen per prius obtentis, non eſt ipſo iure priuatus, ſed per ſententiam venit
207 priuandus, *cap. cum non ab homine, de iudic. cap. clericus, ne cler. vel mon. & cap. ex literis, de exceſſ. prał. vbi Scrib.* cum in pœnam, quis non incidat ipſo iure, niſi vbi à iure exprimitur, *Couar. in clem. ſi furioſus 2 p. §.3. nu.6 Clarus §. homicidium nu.21. Suar. de cenſ. diſp. 44 ſect.4. Diaz. in prax. crim. c.94. Tol. in ſum. l.1. c.88 Gonſ. glo 15. n.29. D. Ric. p.2. dec.110 & Molſ. in ſumm. tract. 6. c.8. nu.21.*

Vnde cum non ſit priuatus ipſo iure beneficijs poſſet lite adhuc pendente ante ſententiam illa reſignare in fauorē tertii, ſecundum *Pariſ. de reſign. li.3. q.16. et Sāch. de matr. lib.7. diſp. 42. n.2. & diximus ſup. n.153.*

Supradicta tamen cōcluſio limitatur, vt non procedat in infe-
208 rentibus iniuriam Cardinali, qui ſunt ipſo iure priuati beneficijs, *cap. fœlic. de pœnis, in 6.* immo etiā filij, & nepotes offendentium Cardinalem, priuantur omnibus beneficijs, & dignitatibus Eccleſiaſticis, & ad illas in poſterum obtinendas efficiuntur inhabiles, *Farinac. in prax. crim. p 5. q. 112. n.121. Sanch in ſum. lib.2. c.28 n.20. & Barb. p.3. all.57. n.235*

Limitatur etiam in percutiente, vel occidēte Epiſcopum, quia ipſo iure eſt priuatus beneficiis, quę obtineret in Eccleſia, cui talis Epiſcopus præeſſet, *clem.1. §. à feudo, de pœnis.*

Sic etiam in occidēte prælatum, aut conbeneficiatum, quia eſt priuatus ipſo iure beneficiis, quæ obtinet in ea Eccleſia, *c. in quibuſdā de pœnis, & per Fari. d. par.5. q.119. num 68. & Ric.*

dicta par. 2. deciſ. 110.

209 Limitatur quoq. in aſſaſſino, qui ipſo iure eſt priuatus beneficiis, *Farinac. d.p.3.q.123 Gonſ.nu.76. Molſ.d.p.1.trac.6. c.7.nu.36. D.Ric.d. dec.* 110 *p.2. Barboſ.p.3.alleg.57.nu.238.& Campanil.in diuerſ.rubr.11.c. 23.n.122.*

DECIMATERTIA DVBIT.

210 AN periurus gaudeat hoc priuilegio obtinendi beneficia.

Et dicendum eſt, ex *Rota dec.201 ſeu 1. de iure iurando*; periurū ob non ſeruatam fidem, eſſe infamem, *cap. quarelam, de iure iuran. & notant Ric.p.2.dec.17 & alij apud Barb.p.3.alleg.51. nu.45.* & ideo inhabilem ad beneficia, ex communi opinione, vt dicit *Lamb de iure patr.li.2. q.9 ar.15. quem refert* Clar. *li. 5 recep ſent. § periurium n.3 et per* Feli.*in cap querelam, de iure iur. & Campanil. in rit. 37. Cur. Arch. Neap. nu.12. & in diuer. rub* 11.*c.19.n.12.*

211 An autem beneficiis obtentis per prius, ſit priuatus.

Reſp. negatiue, ſed eſſet priuādus ex communi ſententia, quam tenent *Clarus d §. periurium nu.3. Diaz in praxi crim. c.92. Duar.lib.8.c.6.§.3. Seraph dec. 1283. Ric.p.4 collect.dec.* 1316. & alii, quos refert, & ſequitur *Barboſ cit.n.46.* Additq; *Seraph. de lit.grat.tit.de var.modis vacatio.§.quando,quis veniat priuandus n 8.* Quod ſignatura nō dat pro periurio priuationem beneficii, niſi ſit periuriū iudiciale, vt etiam dicunt *Diaz cit.& Mandoſ. de ſignat. grat. tit. de priuat. verſ. impetratur etiam, & alij relati per Garc.p. 11.c.10.§.2 n.166.*

DECIMAQVARTA DVBIT.

212 QVid dicendum de falſariis literarum Apoſtolicarum.

Reſp. & dico, eſſe ipſo iure priuatos beneficiis, ex *tex. in cap. ad falſariorum, de crim. falſ.* vbi falſarii literarū *Papæ*, qui per ſe, vel per alios, eas falſant, excōmunicati ſunt, cū ſuis fautoribus, & defēſoribus, ac beneficiis priuati ipſo iure, vt notant etiam *Farinac. in prax. crimin.p.6.de falſit q.* 151.*n.7. Aldrete de relig. diſcipl. tuenda lib.2 c.17.n.21.* D.*Ric. p.1 dec. 42 Barb.p.3.alleg.50 n.* 84. *& alij.*

An aūt falſificantes literas Cardinalis ſcribētis nomine Sanctiſſimi, ſint puniendi pęna, de qua in dicto cap. ad falſariorum.

Reſp. contra tales falſificantes, non eſſe infligendam pœnam prædictam, fuit in facti contingentia

gentia

Digitized by Google

gẽtia reſolutum in Cur. Arch. Neap. vt teſtatur *Ricc. loc. cit.* cum in pęnalibus non debeat fieri extenſio de vno delicto ad alium, *cap. odia, de reg. iur. in 6.*

DECIMAQVINTA DVBIT.

213 Sed quid de ſacrilegis.

Et dico, quod de ſacrilegis tradunt Doct. quod ſunt priuandi beneficiis, cum ſit graue delictum, & depoſitione dignum, *cap. ſi quis presb. 50. diſt.* & ſacrilegi ſunt infames, *cap. infames 6 q. 1.* ſacrilegi autem, inſequentes, percutientes Cardinal. ſunt ipſo iure priuati benefic. *c. fęlicis, de pęnis, in 6.* ſic etiam capientes, ſeu bannientes, aut percutiẽtes Epiſ. *clem. 1. de pęnis.* Itẽ procurãtes capi viros Eccleſiaſticos, vt ſuis beneficiis renuncient, aut ne citati vadant ad Curiam Romanã, *clem. 2. de pęnis, & per Coraſ. 3. p. cap. vlt. num. 15.* iuxta dicta ſuperius nu. 208

Cumq. in his dubit. ſit reſolutum, quod in multis caſibus, clericus venit priuandus Eccleſiaſtico beneficio, quod poſſidet. ideo, huius occaſione. Quæritur vtrum cler. qui commiſit aliquod delictum dignum priuatione beneficii, ſi fuerit ad illius titulum ordinatus in ſacris, nec aliquid haberet, vnde ſe alimentari poſſet, an debeat illo priuari.

Et non eſſe priuandum beneficio in tali caſu, ex nõnullis relatis per *Ric. p. 1. dec. 185.* fuit in facti contingentia cõcluſum in Curia Arch. Neap.

DECIMASEXTA DVBIT.

214 Qvid dicendum ſit de concubinariis, vel ſodomitis.

Reſp. quod concubinarii, vt tradunt Doct. non ſunt ipſo iure priuati beneficiis, nec priuãdi, niſi fuerint moniti, & nõ deſtiterint, *cap. ſicut, & cap. ſi autem de cohab. cler. & mulier.* & hodie debet præcedere, trina monitio ex S.C.T. *ſeſſ. 25. c. 14 de ref. ita Selu. de benef. 3. p. q. 3. n. 7. Folle. in prax. crim. f. 221. n. 6. Car. de Graſ. de eff. cler. in pralu. n 60. Duen. reg. 101. Ric. dec. 43. p. 4. & Viuian. de iur. patr. lib 6. c. 10. par. 2.* vbi enumerat nonnullos, qui vti indignos præſentari nequeunt ad beneficia, & ſequitur *Nouar. concl. 2. in tit. de iure pat.*

215 De ſodomitis autem, iux. Conſt. Pii V. relatam per *Quarant. verb. ſodomia*, eſt dicendũ, quod omnes clerici tàm dirũ nefas exercentes omni priuilegio clericali, omniq. officio, & beneficio Eccleſiaſtico ſunt priuati, &c. vt per *Nauar. c. 27 n. 249. & alios.*

Et in pœnas prædictæ Bullæ incurrere clericos, quando tale delictum eſt notorium in foro exteriori, reſoluunt *Graff. dec. aur lib. 2. c. 99. nu. 4. Campanil. in diuer. rub 11. c. 22. nu. 12. & alij apud Ant. Dian. p. 2. tr. 3. miſcell. reſol. 61.* & in tali caſu, vti infames infamia iuris, ad ordines promoueri nō poſſent, & inualida eſſet collatio beneficij illis facta, iuxta reſoluta per *Bonat. de cenſ. diſp. 7. p. 3. pun. 1 à nu. 19.*

Sed vtrum pœnæ inflictæ per dictam Bullam Pij V. locum habeant, quando ſic delinquens eſſet occultus.

Et minime obligare delinquentem occultum; ſed notorium tantum, tradūt *Henriq. lib. 13. c. 46. Vgol. de irreg. c. 43. §. 2. n 4 Graff. & Campanil. cit. loc.* & auctoritate prædictorum, ſic fuiſſe reſolutum in Cur. Archiep. teſtatur D. *Ric. dec. 145. p 4. n. 22.*

An autem incurrat aliquam ſuſpenſionem, vel irregularitatem, talis clericus delinquens occultus.

Et nullam ſuſpenſionem, vel irregularitatem incurrere propter tale crimen, quādiù eſt occultum delictum, fatentur *Nauar. loc. cit. Henriq lib 14. c 5. §. 1. Campanil. n 9. & Bonacin. n. 3.* poſt nonnullos alios quos refert, & ſequitur *Garc. p. 11. c. 10. num. 145.* quibus accedit *Dian. cit. loc. reſol. 69.* Quamuis ſuſpēſionem incurrere ab ordinum exequutione, & ſi in eis miniſtrare, vel celebrare auderet, irregularem fieri, à ſolo Papa diſpenſandum, etiam ſi occultū ſit crimen, aſſerant *Clar. §. ſodomia n. 5. Foller. in prax. crim. p. 6. c. 37. nu. 11. Couar. in clem. ſi furioſus p. 1. §. 1. num. 6. & Franc. Marc. Delphin. deciſ. 687. n. 16 p 2.*

An vero talis occultus delinquēs prohibitus ſit ordinibus inſigniri, beneficia, & officia acquirere.

Ex ſupradictis non videri prohibitus, ſi occultum ſit delictum, & nondum fuerit res deducta in iudicium, fatentur *D. Ricc. cit. loc. n. 24. ex Graf. dec. vnic. n. 3. ſub titulo de pœnis, & Campanil. d. c. 22. n. 19.*

DECIMASEPTIMA DVBIT.

216 AN hæretici, credentes, receptatores, defenſores, & fautores, atque eorum filii, & nepotes gaudeant hoc priuilegio obtinendi beneficia Eccleſiaſtica.

Reſp. quod notiſſimi iuris eſt, hoc priuilegio non gaudere, *cap. ſtatutum, 2. de hæret. cap. quicumque §. hæretici, eod. tit. in 6. &*

& cap. vt commiſſi § priuandi, de hæret. in 6. & tradunt communiter Doct.

217 Obſeruandum tamen eſt, reſpectu filiorum, intelligi de filiis hæreticorum, qui tales eſſe, vel tales deceſſiſſe probatur; non autem hæreticorum penitentium, & ad fidem redeuntium, ſecundum *Garc. par. 11. cap 10. num. 83. & Farinac. de hæreſ. quæſt. 191. §. 2. nu. 64.* vbi alios refert. Quamuis, vt tradit *Garc. num. 81. & notat Molfeſ. in ſumma par. 1. tract. 6. cap. 7. nu. 31.* illi, qui inciderunt in hæreſim, & poſtea cõuerſi, & abſoluti fuerunt, indigeant Pontificia abſolutione, vt capaces efficiantur beneficiorum *d. cap quicumq; §. hæretici, & cap. ſtatutum, de hæreticis.*

Vtrum verò, idem dicẽdum ſit de filiis hæreticorum relapſorum, etiam penitentiũ, prout dictum eſt de filiis hæreticorũ penitentium.

Varie ſcripſerunt Doctores vt eſt videre apud *Farinac. cit. loco num 65. Simanc de Cathol. inſt. tit. 29. rubr. de filijs, & minoribus, Pegnam ad Direct. Eymeric. par. 3. quæſt. 115. comentar. 164. §. circa ſecundum, & Campanil. rub. 11. cap 26 num. 14*

218 Similiter eſt obſeruandum, filios hæreticorum occultorũ non priuari beneficiis; nec ad illa inhabiles reddi, vt per *Farinac. cit. nu. 69.*

Quid autem dicendum ſit de hæretico occulto, poſt abſolutionem in foro conſcientiæ, vide *Sayr. de cenſ. lib. 7 cap. 12. num. 16 Garc cit loc Sanch. in ſumma d. lib. 2. cap. 26. & Barboſ p. 3. all. 43. n. 9.*

219 An autem Clerici filii hæreticorum priuentur beneficiis obtentis, ante paternam hæreſim.

Nonnulli voluerũt illos priuari beneficiis, non ſolum obtentis poſt paternam hęreſim, quod tradunt omnes, ſed etiã beneficiis acquiſitis, ante delictum patris, quorum opinionem communem dicit *Iac. de Graffijs lib. 2. deciſ. cap. 11. nu. 11.*

Alii verò docent, non priuari beneficiis obtentis ante patris delictum, cum nõ militet eadem ratio in beneficiis obtentis poſt delictum paternum, & in obtentis antea, quia obtenta poſt illud, ſunt male, & contra iuris interdictũ, obtenta, ſed obtenta antea, ſunt iuſtè acquiſita nullo iure interdicenti, vt per *Couarr.* qui de magis communi opin. teſtatur *lib. 2. var. cap. 8 num. 4. Tolet. lib. 1. cap. 69 num. 4 Farinac. d. quæſt. 191. §. 2. nu. 58 Simanch. d. tit. 29. nu. 29. Campanil. cit.*

num.

num.21.Barboſ.p 3.all. 57.nu. 219.& Sanch in ſumma lib. 2. cap.28.nu 28. & 37. vbi etiam dicit nu.30.quod nec filij hereticorum per ſententiam ſunt priuandi beneficiis obtẽtis ante paternam hæreſim. Quia nullo iure,id cauetur.Immo n. 31.dicit quoque,quod nec sũt priuandi beneficiis obtentis, ante condemnationem patris, ſed ijs ſolum, quæ poſt patris condemnationẽ aſſequuti fuere,vt per eum,quem etiam refert *Farinac. loc. cit. vbi num. 59.cum Ioan. à Roias ſing. 24.* dicit rem ita dubiam eſſe, vt indigeat Summi Pontificis declaratione.

220 Sed quid dicendum de penſionibus *Sanch.d.lib.2. cap.28. num.35.cum Gigan. de penſ q. 94.* Idem dicendum eſſe docet, quod de beneficiis tradit. Cũ in hac materia, appellatione beneficiorum veniat etiam penſio,& affert in hoc nonnullas Doct.auctoritates.

Eſt tamen obſeruandum, filios, deſcendentes, & nepotes hæreticorum per lineam maſculinam, vſque ad ſecundã generationem, & per lineam femininam, vſque ad primam generationem inhabiles eſſe ad obtinenda beneficia,vt habetur in *d. cap. vt commiſſi §. priuandi cap.ſtatutum 1. cap. quiſquis §.hæreticis,de hæret.in 6. & ibi communiter Doct. & latè de hac materiã per Farinac. de hæretic. loc. cit à num. 50.& Campan.l.d.rub.11.cap. 26.*

221 Sed an id, quod dictum eſt de hæreticis,dicendum ſit de apoſtatis.

Et idem dicendum eſſe fateor cum, & ipſi hæretici ſint, vt tradunt *Abb.& Doct.omnes iuris Pontificij in cap.1.de Apoſtatis,Caetan.verbo apoſtaſia, Valentia 2.2.diſp.1 quæſt. 12. pun.1.notab.2.Sanch.in ſumm. l.2 c.7.n.18.& alij.*

222 De Schiſmaticis tãdem, vbi Schiſma eſt cum hæreſi coniuncta, eſt dicendum eſſe inhabiles ad beneficia Eccleſiaſtica acquirenda, etiam poſt Schiſmatis pœnitẽtiam, vt conſtat, ex *c.quia diligentia,de elect.* ac etiã eſſe priuatos ipſo iure beneficiis ante obtẽtis,ſicuti sũt priuati hæretici, vt per *Diaz cap.114.Rebuff. in prax. benef. tit.de modis amitt.benef.nu.29. Pariſ.& reſig.lib.3.q.1.nu.36. Garc d.p.11.c.10.n.151.et alios*

223 Ex omnibus hactenus dictis iã patet reſolutio noſtræ propoſitionis. Qui gaudeant,vel ne, hoc priuilegio adipiſcendi Eccleſiaſtica beneficia. Reliquum eſt, vt breuibus verbis inquiramus de vtilitatibus beneficiato prouenientibus, ex beneficio,ideò ſit.

DE

DECIMAOCTAVA DVBIT.

224 QVæ vtilitates prouenia͂t beneficiato, ex Eccleſiaſtico beneficio.

Reſp. & dico, quatuor præcipuè eſſe vtilitates beneficiato prouenientes ex beneficio. Quarum prima eſt perceptio fructuum; ipſum, enim benefi-
225 ciũ eſſe ius percipiendi fructus, diximus initio huius cap.
226 An autẽ beneficiatus acquirat dominium fructuum ſuorum benefic.

Negant *Nauar. lib de redd. Eccl. & pleriq.* alij, ſed diſpenſatorem eſſe, tradunt, portionis beneficii ſuperfluæ gradui ſufficientis, ſuſtentationis, itaut teneatur ex iuſtitia eam expẽdere in cauſas pias, aliàs teneri ad reſtitutionem docent, quorum opinionem probabilem, & in praxi conſulendam dicit *Leſſ de iuſt. & iur. lib. 2. c. 4. dub. 6 nu. 42.* ipſe verò contrarium tenui in *tract. de oblig. cler. p. 2. num. 28. cum Molina tract. 2. diſp. 142. Valẽtia. 3. tomo diſp. 10. quaſt. 3 pun. 7. Leſſ. cit. & alijs*. Quibus accedit *Barboſa p 3. alleg. 114. num 4.* qui ait redditus benefic. aſſignari non in ſuſtentationis ſtipendium, ſed in ſtipendium laboris. Quorum ſententiam magis communem, & praxi, & conſuetudini Eccleſiæ magis conformem, dicit *Garcia p. 2. cap. 1. num. 6. ex cap. unico. de cler. non reſid. ibi, rerum ſic receptarum non acquirat dominium ex Conc. Trid. ſeſſ. 23. c. 1. de reſor. ibi pro rata temporis abſentiæ fructus non facere ſuos & ſeſſ. 24. de refor. cap. 12. verſ. præterea. ibi, quos ratione præbendæ, & reſidentia fecit ſuos*. Vnde fructus malè expenſos
227 reſtituere non tenebitur, licet eos malè expẽdendo peccauerit mortal. maximè partẽ ſuperfluam congruæ ſuſtentationi, ſecundum communem ſententiam, cum ſit contra diſtrictum præceptum *Concil. ſeſſ. 25. cap. 1. de reſor.*

Cumque beneficiati acquirant dominium fructuum ſuorum beneficiorum, ſequitur,
228 quod licitè, & validè de eis diſponere poſſunt inter viuos, ad pios vſus, tam in proſpera valetudine, quam dum in eo morbo exiſtunt, ex quo è vita diſcedunt. Quod validè diſponant, patet, quia vt dictum eſt acquirunt eorum dominium. Quod licitè, probatur, quia ad eos pertinet adminiſtratio, & diſpoſitio de redditibus ſuorum beneficiorum cum onere inſumendi id, quod vltra congruam ſuſtentationem ſupereſt in vſus pios, vt communiter tradunt Doct. nec morbus id onus auferre, imò laudabiliter

ter faciũt, cũ id tempus magis eos aſtringat, vt ipſis pijs operibus ad exitum vitæ ſe diſponant, nec in iure reperitur irrita tempore infirmitatis talis diſpoſitio inter viuos, ita tenent *Silu. verbo clericus 4 q. 3. & 5. Couar. de teſtam. num. 3. Nau. cap. 25 num. 139. & de reddit. quæſt. 3. num. 8. Barth. à S. Fauſto de boris canon. lib. 3. quæſt. 115. & Molina de Iuſtit. tom. 1 tract. 2. diſp. 148.* qui aduertit, vt tradant, quod donãt inter viuos tempore infirmi-
229 tatis, ad excludẽdas magnas præſumptiones in foro exteriori, donaſſe in fraudem, & potius fuiſſe donationem reuocabilem. Si tamen diſponerẽt, vt ſupra, ad vſus profanos, quamuis valide, ex ratione adducta; tamen peccarẽt mor. contra charitatem, vt docent
230 *Molina cit. & alij relati per Garc. d. p. 2. cap. 1. nu. 7.* quibus accedit *Barth. à S. Fauſto de bor. can. lib. 3. q. 111.*

Aliter, tamen, videtur ſentire *Hieron. de Laurent. in deciſ. Auenion. 117.* in caſu aduerſæ valetudinis, dum dicit; quod Prælatus, quando incipit infirmari, æquiparatur vſuario, ſecundum *Glo. in cap. præſenti, de off. ord. in 6.* & ſicut Vſuarius non poteſt de fructibus vltra ſuum vſum diſponere, *§. 1. inſt. de vſu, & habit.* ita nec Prælatus infirmus *Ricc. p. 4. deciſ. 98. & in praxi aur. var reſol. 117. & Io. Garſia Galleſius in comment. de expenſis, & meliorat. c. 11. n. 66.*

231 Secunda vtilitas eſt Priuilegium fori. De quo dicemus infra cap. 7.

232 Tertia vtilitas eſt immunitas, & exemptio à gabellis, exactionibus, & tributis. De qua infra cap. 8.

233 Quarta vtilitas eſt. Quia obtinens beneficium poterit ad ordines promoueri ab Epiſcopo, in cuius Diœceſi eſt beneficium, ſeu ab alio, de eius licẽtia, quamuis alias nullo modo ei ſubditus ſit *cap. cum nullus, de temp. ord. in 6.* & tradunt *Vgol. de pot. Ep. c. 26. §. 3. Campanil in diuerſ. rub. 9. cap. 8. n. 11. Bonac. de Sacr. diſp. 8. quæſt. vnic. pu. 4. num. 14. Barboſ. par. 2. alleg. 4. num. 42. & alij.* Dicitur, enim, Ciuis, non ſolum illius Ciuitatis, in qua natus eſt; ſed etiam illius, in qua poſſidet beneficium, quãdiu illud poſſidet, *Boer. deciſ. 260. Abb. in cap. poſtulaſtis, de foro comp. Campanil n. 17. & alij apud Car. de Graſſis de eff. cler. in prælud. n.* 368. Debet autem habere, hoc caſu, non ſolum titulum, ſed etiam pacificam poſſeſſionem beneficij, iux. diſp. S C. T. *ſeſſ. 21. c. 2. de ref.* & notat poſt alios *Ricc. par. 2 dec. 188.*

Si

Digitized by Google

234 Si tamen Epiſcopus conferret beneficium extero in fraudem, ad finem conferendi ordines, non poſſet ei ordines conferre, ſecundum *Piaſeg. in prax. Epiſ p.1.c.1. Ric. in prax. for. Eccl. reſ. 262. Molf. in ſum. tract 2. de ſacr. ord. c.2. Nouar. concl. 2. de ord. nu. 21. & Campanil. d. rubr. 9. c. 8. n. 17.*

235 Si quis autem haberet plura beneficia in diuerſis diœceſibus, à diuerſis Epiſc. poterit, ratione beneficij, ordinari, præter Epiſcopum originis, vel domicilii, à quo et poterit ordinari ad titulum beneficii exiſtentis in aliena diœceſi. *ita Garc. p.2. c.4. nu.2. Vgol d. c.26. §.1. Ricc. in d. prax. reſol. 257. Campanil. d. c. 8. nu. 14. Barboſ. d. p.2. all. 4. n. 51. & alij.*

236 An autem per electionem vnius iſtorum Epiſcoporum cenſeatur præcluſa via, quominus pro reliquis ordinibus recipiendis, poſſit ad alios Epiſcopos accedere.

Reſp. ſecundum *Vgol. d. c. 26. §. 3.* quod poſſet quis ordinari ab Epiſc. beneficii, etiã ſi ad illius titulũ non ſit ordinatus, *ex gl. in d. c. cũ nullus, verb. Eccleſiaſticum,* cũ tex. non diſtinguat, nec in iure contrarium reperitur cautum, & regulariter, variatio in dubio non cenſetur prohibita, maximè in ijs, quæ ſunt facultatis, vt in caſu noſtro, & ideo in praxi ſeruatur, variationem fori, perſonis priuilegiatis, pluries concedi, vt per *Nouar. in prax. elect. for. q. 3. p.1. & concl. 2. de ordin. n. 22. ac in tract. de priuil. miſer. perſ. priuil. 96. n. 9.* vbi etiam refert, fuiſſe reſolutum in Cur. Arch. Neap. Quod ordinatus in loco domicilii, poſſit ordinari in loco beneficii.

237 Ampliatur primo, ante dicta concluſio, vt poſſit quis promoueri ab Epiſcopo beneficii, vt procedat, etiam ſi beneficium non requirat reſidẽtiam, nec illo reſideat, nec in illius diœceſi, & ſic non eximatur à iuriſdictione primi Epiſcopi, cum *tex. in d. c. cum nullus,* ſimpliciter loquatur de benefic. ita *Doct. in d. c. cũ nullus, addit. ad Quarant. verb. ordo, Ric. in d. prax. for. Eccl. reſ. 258. Vgol. d. c. 26. §. 3. & alij.*

238 Ampliatur ſecundo, à quibuſdam Doct. apud *Garc. d. p. 2. c 4. nu.* 8. vt procedat etiam ſi beneficiũ ſit tenue, & inſufficiens ad victum, cum *tex. in d c cum nullus,* vt pluries dictũ eſt, ſimpliciter de beneficio loquatur, nec explicat illius valorem, & quantitatem. Contrarium tamen ipſe dicendum cenſeo, cum V*gol. d. c 26. §. 3. Proſp. de Auguſt. ad Quarant. d. verb. ordo, Piaſeg. in prax. Epiſ p.1. c.1. Ric. cit. loc. reſ.* 260

& p.3.dec 77. & alijs. nempe, non poſſe Epiſcopum loci, vbi eſt beneficium tenue, tali beneficiato cõferre ordines, nam S.C.T. *d. ſeſſ.* 21. *c.* 2. poſtulat, vt beneficium ſit ſufficiens ad victum honeſte, vt poſſit quis ſacris ordinib. inſigniri. Quamuis ſecundum Doct. ſi ordinãdus adiungeret beneficio tenui, patrimonium ſufficiens ad victum, poſſet ab eo Epiſc. ordinari. *Sic Vgol. Ric. & alij cum Campanil num.* 12. Qui etiam fatetur, Epiſcopum, qui conferret ordines ſubdito ratione tenuis beneficii, & non habẽti ſupplementum patrimoniale, non incurrere pœnam emanatam contra promouentem alienũ, ſed aduerſus promouentem ſufficienti titulo carentem.

Et à fortiori dicendum eſt, quod nõ poſſit qs ordinari ab Epiſ. beneficij, quando eſſet beneficium tenuiſſimũ, ratione præſumptæ fraudis, vt tradunt *Barboſ. p. 2 all. 4. n. 45. & Campanil. in diuer. d. rub. 9. c. 8 n* 12. Qui etiam refert, per Illuſtriſſ. DD Card. Sacr. Congr. cum ſuis ad D. Card. de Aquauiua Arch. Neap. tunc viuentem, datis literjs reſponderunt ſuper quinque dubijs in hac materia ordinum ab illo propoſitis, Quarto enim capiti tractanti de promoto ab alieno Epiſ. ex cauſa beneficii tenuiſſimi. Reſponderunt: male promotum, ipſumq. propterea ſuſpenſum ab executione, atq. ordinatorem à collatione per annum.

240 Quale autem ſit beneficiũ tenuiſſimum.

Sotus de iuſt. lib. 10 *quæſt.* 5. *ar.* 3. exemplificat in beneficio non attingente ducat: octo, exiſtimat itaque non eſſe tenuiſſimum, ſi attingat ducat, octo; prout refert quoq; *Barboſ. p.* 2. *all.* 4. *n.* 45.

Auctor verò prax. Ep. verb benef. §. 3 *p.* 1. *& Piaſeg. in prax. c.* 1. *nu.* 10. exemplificant in beneficio rendente quatuor ducatos in anno, & huic opin. accedere videtur *Campani. cit. dum ex ſentẽtia Pauli de Eleazar. in clem.* 2. *de decim quem ſequitur Menoch. de arbit. lib.* 2. *caſ.* 216. beneficium tenue dicitur, non excedens ann. redditum ſeptẽ coronatorum. in tãtum, quod vſque ad ſeptem incluſiuè, dicetur tenue, ab eo vero, ſupra tranſcendet terminos beneficij tenuis, & ideò ipſe Epiſc. Cãpanilis exiſtimauit, potuiſſe conferre ordines cuidam clerico extero, tanquam ſuo ſubdito, poſſidenti in ſua diœceſi benef. ann. duc. 13, ſimul cum patrimonio adiuncto.

241 Ampliatur tertio, per Garciam infra cit. etiam ſi beneficium

cium ſit manuale,& ad nutum amouibile, nam licet ad illius titulum promoueri nõ poſſit, vt tradunt Doct.communiter; tamen ratione illius, poterit ad alium titulum ordinari ab Epiſcopo, in cuius diœceſi eſt beneficium, vt docent *Domin. & Franc.in d.c.cum nullus,& Rebuff.in prax. tit. de cler.& à quibus nu.21.quos refert,& ſequitur Garc.n.3.*

242 Ampliatur quarto,vt procedat etiam ſi non habeat beneficium in titulum, ſed in cõmendam perpetuam ad vtilitatem commendatarij; nã iſta reputatur titulus canonicus, ſeu habet vim tituli,iuxta tradita per *Garc.p.4.c.4.num.10. Barbo.p.2.all.4.nu.50.Nouar. concl.2.de ord. num. 15. & per Burrell.in ſum.deciſ.tit. de commenda.& commendatarijs to.1.* & quamuis *Francus* aliter ſentiat,intelligi debet, vt ait *Garcia d.p.2.c.4.n.11.*de commenda temporali, vel ad Eccleſiæ vtilitatem,vt in terminis, *cap. nemo,de elect.in 6.* quæ non eſt titulus canonicus, nec vim tituli habet, & ita dicit *Rebuff. in cit.loc.n.21.*

243 Ampliatur quinto,vt procedat,ſiue iſtud ſit beneficium, propter quod recipit ordinẽ, ſiue non, cum *tex. in cap. cum nullus*,generaliter, & indiſtinctè loquatur,vt ait *glo.ibi,ver. Eccleſiaſticum*, vnde ſi beneficium haberet certum ordinẽ annexum,puta Subdiaconatũ, poterit ab eodẽ Epiſcopo ratione talis beneficii, etiam ad alios ordines promoueri, vt docent *Vgol.de pot.Ep. d.c.26. §.3.Barb.p.2.all.4.num.50.& Ric.in d prax.reſol.258.n.2.*

244 Vltimo ampliatur, vt non ſolũ poſſit eum ordinare Epiſcopus beneficij;ſed etiam cum eo diſpenſare in interſtitiis, & in illegitimitate ad ordines minores,vt tradunt *Garc. d. p.2. c.4.n.14.& Barb.cit.n.*54 nam cum ſit illius ſubditus ratione beneficij, quoad ordines, eſt quoq; ſubditus, quoad omnia concernentia ad ordines, & illis annexa,*ad l.2.ff. de iuriſd. omn. iud.* Quod non procedere,dicunt *Nauar.conſ.12.&13 de temp.ord.Manuel. 2.to.ſum. c.14.n. 10. concl.10.Campanil. d rub 9.c.8.nu.29. Genuen d.c. 83.Ric.p.3.coll dec 596.& alij relati per Sanch. de matr.diſp.1 n. 25.* in familiari Epiſcopi triennali,alias non ſubdito, cum quo fatentur, ipſum Epiſcopũ

245 non poſſe diſpenſare in interſtitiis, nec in defectu natalium ad ordines minores, vt poſſet proprius Epiſcopus, & ducuntur præfati DD. vt etiã refert Sanch pluribus rationibus.Præcipuè ex eo, quia vno impedimento ſublato,minimè

censetur alterum diſtinctum ſublatum, *cap. ex tua de vſu, & auctor. palij*, ſed in hoc euentu concurrit duplex impedimentum; alterum defectus ſubiectionis ad ordines, alterum irregularitatis; ſublato igitur priori per initiandi licentiam non aufertur poſterius, cum poteſtas initiãdi, & diſpenſandi ſint ſeparata, & à ſeparatis non ſit illatio, *l. Papinianus ff. de minor.* vt per eos, ipſe verò

246 Sanch. alia ratione cenſet, poſſe Epiſcopum cum eo familiari diſpenſare in interſtitijs, & quacumque irregularitate. Quod ad id habitatio maioris partis anni ſufficiat, vt tenet quoque *Em. Sà verb. Epiſcopus n. 36.* & retulimus ſupra num. 171.

247 Obſeruandum tamen eſt, vt notat *Garc. d. p. 2. c. 4. nu. 15.* quod Epiſcopus, in cuius diœceſi eſt beneficium, poterit ordinare, vel dare literas dimiſſorias, etiam ſi beneficium eſſet ſubiectum alteri Epiſcopo, quoad prouiſionẽ, id eſt, etiam ſi ſpectaret ad prouiſionem alterius Epiſcopi. ſed ſi eſſet alteri Epiſcopo ſubiectũ, quoad iura Epiſcopalia, tunc ille haberet id facere, quia tunc in illius diœceſi eſſe videtur. ita *Francus in d. c. cum nullus, Proſp. de Auguſt. ad Quarant. verb. ordo, Ricc. d. reſolut. 258. Nouar. concl. 2 nu. 18 de ordin. & Campanil. in diuer. rub. 9. c. 8. nu. 16.*

248 Item obſeruandũ eſt, quod ad iſtum effectum requiritur poſſeſſio beneficij, & non ſufficeret ſola collatio, ſeu titulus; ad hoc enim, vt efficiatur de eius foro neceſſarium videtur, quod habeat beneficium cum effectu, vt dictum eſt nu. 233. & tenent etiam *Ric. d. reſ. 258 Nouar. cit. num. 20. Cened. pract. quaſt. c. 4 n. 23. Cãpanil. in diuer rub 8. cap. 3.* Quamuis *Garc p. 2. c. 4. n 16.* dicat ſolam poſſeſſionem abſq. titulo ſufficere.

249 An autem ſufficiat habere pẽſionem, vt poſſit Epiſcopus illius loci, vbi eſt beneficium, vnde penſio habetur, ordines conferre.

Reſp. negatiue, cum non ſit beneficium. ita *Duarc. de beneſ. l. 2. c 4 Couar. pract. c. 36. n. 10. Suar. de cenſ. diſp. 13. ſect. 1. nu. 7.* Gigas *de penſ. q. 28. Barboſa d p. 2. all 4. nu 56. Ricc in prax. rer. quot. f. r. Eccl. reſ. 261. Vgol. de pot. Ep. c 26 § 3. & alij.*

250 Sed an ſufficiat habere capellaniam non collatiuam.

Reſp. negatiue, quia non eſt beneficium Eccleſiaſticũ, nec ab Ordinario confertur, ſed eſt ſub pia diſpoſitione fundatoris, ſeu eius hæredum, ſiue ſucceſſorum, qui poſſunt dare ta-

les

les capellanias ſine Epiſcopo, quibus voluerint, dummodo ſint idonei, iuxta fundatoris diſpoſitionem, ita *Guid. Papa dec.* 187 *Gonſ. in reg. 8 Cancell. glo 5. nu. 27. Velaſ. dec. 6. nu. 12 Ric. p 4. collect. dec. 789. & alij*, & ideò dicit *Nauar. cõſ. 5. & 7 de praben.* quod Capellaniæ inſtitutæ à ſolis teſtatoribus citra auctoritatem Papalem, vel Epiſcopalem, non ſunt collatiuæ, nec beneficia, nec obligant ſuos poſſeſſores ad horas canonicas. Si vero Capellania fuerit aſſignata alicui in
251 perpetuum, vel in titulũ auctoritate Epiſcopi; tunc vt beneficium Eccleſiaſticum iudicari debet, & conſequenter poſſet ratione ipſius ordinari ab Epiſcopo, in cuius diœceſi eſſet erecta, vt ſupra dictum eſt, ita *Zerola in 1. p. §. beneficium fol 14. Nauar. de hor can. c. 20. num. 17. Ric. p. 2. dec. 190. num. 9 & alij.*

252 Tandem, præter ſubditum ratione beneficii (huius occaſione) faciendo verba, breuiter, de ſubiectis Epiſcopo, vt poſſint ab eo iux. *tex. in d. c. cũ nullus, de temp. ordin. in 6. & S. C T. ſeſſ. 23. c 8. de refor.* promoueri ad ordines, etiam ratione domicilii, vel originis.

253 Dico, loquendo de ſubiectis ratione domicilij. Quod contrahitur domicilũ, quando quis ſe transfert ad habitandũ in aliquo loco, & expreſſe declarat ſe habere animum ibi contrahendi domicilium, quia ſtatim illud acquirit, abſque aliqua expectatione tẽporis, *Abb. in cap. fi. de paroch. Bonac. de ſacr. diſp. 6. q. vnic. pu. 4. n. 10 Maſcar. de prob. concl. 534. Barboſa p. 2. all. 4 n. 26. Ric. dec. 27. p. 4. & Paulus Layman. lib. 4. tract 9. c. 9. de ſac. ord nu. 10.*

Quamuis in Cur. Arch. Neap. aliter, iuſtis de cauſis, ſeruetur, vt refert idem *Ricc p. 2 dec. 251.* nam clerici exteri, qui in hac Vrbe morantur cum dimiſſor. ſuorum Ordinariorũ, licet declarent ſe habere animum in ea domicilium contrahendi, & per longum tempus in ea habitauerint, minimè admittuntur ad ciuilitatem Neapolitanam, niſi capta informatione, quod in eorum patria non habeant aliqua bona, & tamdiù Neapoli habitauerint, quod præſumptiò fit amplius non habere animum redeundi ad patriam, & poſtea mediante decreto declarãtur Ciues Neapolitani, & niſi prędicta fiant, nequaquam pro talibus habẽtur, nec conferuntur eis ordines ſine dimiſſoriis ſuorum Epiſcoporum.

254 Si vero quis non declarat animum ſuum, ad coniecturas recurritur. Quarum prima eſt, ſi

ſi aſſidua probetur habitatio in aliquo loco, non minori tẽpore 10. ann. vt tradunt *Menoch de arbitr. caſu 86. num. 13 & alij apud Ric. d. dec. 251. p. 2.* & ideò, qui in aliqua Ciuitate per decem ann. reſideret, poſſet ibi ab Epiſcopo illius ordinari, vt deciſum refert *Armendariz. in add. ad recop. leg. Nau. lib. 1. nu. 18. l. 1. nu. 49. Bonaci. cit. Quaran. verb. ordo, & Coninch. diſp. 20 du. 6.* niſi tamen adſit aliquod inditium non habere ibidem animum permanendi, vt eſſet in ſtudente, vel caſtellano, qui ſemper cogitãt

255 de redeundo ad patriam. *Farinac. in fragm. crim. par. 1. lit. D. nũ. 215. Ric par. 4. dec 27. Bonaci, nu. 10. Grat. diſcept. for. 181. n. 4* domicilium enim nõ conſtituitur, niſi cum animo ibi perpetuo habitandi *Abb. in cap. noſtra num. 11. de ſepult. Mandoſ. in regul. Cancell. 16. quæſt. 31. Paul. Layman. d. lib. 4 tract. 9. c. 9 n. 10. & D. Reg. Valenzuola conſ. 27. nu. 26.* & in eo differũt domicilium, & habitatio, quia domiciliũ eſt locus originis, vel perpetuæ habitationis; habitatio vero eſt

256 commoratio in loco per accidens, & animo alio ſe transferendi. *Menoc. conſ. 329. n. 33.*

257 Secunda cõiectura eſt, Quãdo quis magnam ſummã rerũ ſuarũ in aliquo loco cõſtituit, *l. ciues C. de incolis. li. 10. Decia. tract. crim. lib. 4. c. 16. nu. 8. Coninch. & Quaran. cit. loc. Sanch. de matr. li. 3. diſp. 23 Bonac. cit. & Piaſeg. in prax p. 1. c. 1. n. 9.* Qui ait, quod ſola emptio do-

258 mus, vel translatio alicuius partis bonorum non facit domicilium, *c. dilectus, de reſcript. & per Barbo. p. 2. all. 4. num. 27 & alios.*

259 Vnde, qui longo tempore degit in aliquo loco, dum tamen habuerit animum in eo perpetuo permanendi, poſſet ab Epiſcopo illius loci ordinari, aut ab alio promoueri cum ſuis literis dimiſſor. *Vgol. de pot. Epiſ. c. 16 n. 2 Nau. conſ. 2. de tẽp. ord. Bonac. de ſacr. diſp. 8. pu. 4. q. vnic. nu 4. & Campanil. in diuer. rub 9. c. 8. n 18.*

Vtrũ vero Baro poſſit ꝓmoueri ad ordines ab eo Antiſtite, in cuius diœceſi poſſidet feudum. Et poſſe fatendum eſt, cum *Campanil. nu. 20.* cum dicatur primus ciuis illius loci, & feudi, vt tradunt omnes. Idemq. ſentire videtur *idem Campanil.* quamuis in eo loco feudi non habitet Baro; & hoc, ratione præſumpti domicilii,

Quod ſi plura oppida, & terras in diuerſis diœceſib. Baro poſſideret, poſſet ordinari, iuxta tradita per eumdem *Cãpanil.* ab illo Epiſcopo, qui præeſt loco, à quo recipit denominationem

tionem, v.g. ab Epiſcopo Nucerin. ſi Dux Nuceriæ ordinari concupiſceret.

260 Loquendo denique, de ſubditis ratione originis, ſub quorum nomine. Dico, quod veniūt nati realiter in diœceſi, *glo. in c. 1. de vſur. in 6. ver. alienigena, Henriq. in ſum. lib. 10. c. 22. §. 1. Vgol. d. c. 26. Affl. deciſ. 284. & Ric. in prax. for. Eccleſ. reſol. 257.*

261 Quod etiam ampliatur in expoſitis, quos Epiſcopus loci in quo fuerunt expoſiti, poterit ordinare. Quia dicūtur originarii, & Ciues illius Ciuitatis in quo expoſiti ſunt, *Bar in l. 1. ff. ad municip. Mandoſ de ata min c. 1. nu. 24. Barboſ p. 2. all. 4. ni 17. & 37. Ric. in rit. 15. Cur. Arch.* Neap. & *Campanil. loc. cit. nu. 24.*

262 An autem origo patris, etiam inſpiciatur, quoad ſuſcipiendos ordines, itaut Epiſcopus loci, in quo pater natus eſt, poſſit conferre ordines ipſius filio, qui alibi natus eſt.

Negat *Graff. dec. 25. in tit. de approb.* aſſerens ſuam, & non patris originem ſpectādam eſſe, & ita viget praxis Cur. Arch. huius Neap. Vrbis, quæ nō ordinat ſine dimiſſoriis, alibi natos, ratione paternæ originis, vt teſtantur *Genuen. in prax. c. 47. & Nouar. de ordin. concl. 2. n. 6.*

Alii verò probabilius affirmant, poſſe promoueri à tali Antiſtite loci, in quo eius pater natus eſt; nam locus originis bene appellatur ille, in quo pater natus eſt, *l. aſſumpto §. 1. ff. ad municip. & l. ſi vt proponis C. de incol. lib. 10.* & oriundus dicitur à natiuitate propria, vel paterna, *Iaſ. in l. huiuſmodi § legatum nu. 18. ff. de lega. 1. Ioſ. ph de Seſſ. Aragon. deciſ. 30. & alij: ita Paul. Comitol. reſponſ. moral. lib. 6. q. 46 gloſ. in d. c. cum nullus, ver. alienigenas de temp. ordin. in 6. Vgol. de pot. Epiſ. d. c. 26. §. 1. n. 4. Barboſ p. 2 all. 4. n. 4 Campanil. d. rub. 9. c. 8. nu. 9 Bonaci. de ſacr diſp. 8. q. vn. pu. 4. n. 13. & Ric p. 4. dec. 317 & in prax. for. Ecc reſ. 257.*

Vbi tamen hoc, quod dictū eſt de origine patris, limitat in filio concepto, atque nato poſtquam eius pater deſerta prouincia, vel loco originis, domicilium alio tranſtulit. Quia nō poteſt dici originarius loci, iā prius deſerti à patre, prout fuiſſe deciſum in Rota, fatetur *Ceſ. de Graff. dec. 15. de prob.*

Vtrum verò ordinatus in minoribus ab alio, quam ab Epiſcopo originis, poſſit ab eo, poſtea promoueri, vide dicta ſuperius nu. 236.

Quamuis autem filius ex origine patris dicatur oriundus, ſeu

263 originarius illius loci, in quo na-

pater natus eſt, tamen ex origine aui, nō dicitur nepos, originarius illius loci, in quo auus natus eſt, quoad ordines ſuſcipiendos. ita *Vgolin. Riccius, & Barboſ. cit. loc.* & ſic fuiſſe deciſum in Rota Romana, refert *Caſ. de Graſſ. dec. 5. qui filij ſint legit. & per Couarr ſuper 4. decretal p. 2. c. 7. §. 1. n. 15.*

Nec quoad ordines ſuſcipiendos inſpicienda eſt origo matris, cum filius originem paternā,
264 non maternam ſequatur, *l. 3. C. de municip. & origin. lib. 10. & per Pichar. in tract. de nobil. communicatiua nu. 9* niſi pater ſit naturalis, quia tunc non
265 eius origo, inſpicitur, ſed matris, quoad præfatum effectū, *l. 1. ff. ad municip.* nam appellatione patris non venit naturalis, ſecundum *Bald. conſ. 23. vol. 1. vt refert Ric. d. reſol. 257. nu. 6.* ſicut etiam vulgo quæſi-
266 tus, maternam ſequitur originem, *l. cum legitima ff. de ſtat. homin.* ſimiliter quando patris
267 origo deeſt, ſectanda eſt materna *Gonſal. in reg 8. Cancell. glo. 9. §. 1. num. 14. & poſt alios Barboſ. & Nouar. loc. cit.*

Ille verò, qui fortuito natus eſt aliquo in loco, quem mater pertranſibat, aut illuc nō ani-
268 mo permanendi iuerat, quāuis ad breue tempus incolendi; illius loci non diceretur ciuis, ex doctrina *Bart. in l. filios C. de municip. & origin. lib. 10.* & propterea ab illius loci Antiſtite promoueri non poſſet, ſed ſequeretur paternæ originis domicilium. *Henriqu. in ſum. lib. 10. c. 22. §. 1. Campanil. d. rub. 9. c. 8. nu. 10. Ricc. d. reſol. 257. nu. 7. Paul.* Layman. *lib. 4. tract. 9. c. 9. nu. 11. & Vgol. cit. nu. 5.* Qui etiam aſſerit, filium habere originem in domicilio patris, ſi in mari natus ſit, quod ſequitur quoque *Barbo. par. 2. all. 4. nu. 18.*

269 An autem allectus in ciuē, vel aggregatus in Nobilem alicuius Ciuitatis, vel loci, ſiue eius filius, poſſit ordinari ab Epiſcopo illius loci, à quo fuit allectus.

Reſp. minimè poſſe ordinari, nam licet quis dicatur Ciuis illius Ciuitatis, in qua allicitur, ſeu recipitur, ſecundum *Capyc. dec. 162 & Affl. deciſ. 384.* tamen dicitur Ciuis fictus, & in materia ſtricta, prout eſt receptio ordinum, nō comprehenditur, ſecundum *Boer. dec. 13. nu. 24.* quem ſequitur *Ric. in prax. fori Eccl. reſ. 257. & in deciſ. Cur. Arch. p. 4. dec. 317.*

Et in d. Cur. Arch. Neapol. exteri allecti in Ciues Neap. non admittuntur ordinandi, niſi mediātibus literis dimiſſoriis eorum Ordinatorium; prout ſic in eadem Cur. ſeruari teſtatur idem *Ric. p. 3. dec. 193.*

270 Poſſet quoque Epiſcopus ordinare familiarem ſuum, ſi per triennium ſecus fuerit cõmoratus, & beneficium re ipſa ſtatim illi conferat, vt deciſum extat in S.C.T. *ſeſſ.23.c.9. de reform.* & notant *Quarant. verb.ordo.Bonaci. de ſacr. diſp. 6.q vnic.pun.4.n. 15. Martin. Fornar.de ſacram.ordin.c.5.& alij.*

271 Quis aūt dicatur familiaris Epiſcopi ad finem, vt poſſit ab eo ordinari. tradunt præter alios *Nouar.concluſ.3. de ordinib.& Ric.p.2.dec.282. & p. 3. dec.*70.& dicemus, oportuniori occaſione, infra c.7.n.49.

272 Sed vtrum Epiſcopus titularis poſſit ordinare alienum ſubditum prætextu continuæ commenſalitatis.

Dico, non poſſe, ſine licentia ſui Prælati, vt decretum extat in S.C.T. *ſeſſ.14.c.2. de reform.& notant Franc.Leo, in theſſ.fori Eccl.p.3.c.8.n.*16. Ric. *in praxi for.Eccl.reſol.*495. *in notabilibus, & alij apud Barboſ.par.2. all.6.nu.1.& Bonacin. d. diſp. 6.q.vni.pu.4.nu.19.ac notatur in tract. de confeſſ. ſolicitan. q. 12.nu.27.*

273 Poſſunt quoque Cardinales presbyteri tonſuram, & cæteros ordines minores cõferre ſuis familiaribus, *Ioan. Andr.& alij in cap. 1. de ſuppl. neglig.prælat.Mayol.de irregu. lib.4.c.20.nu.8.Martin.Laud. in tract.de Cardin.q.20.& alij apud Barboſ.d.par.2. alleg.5.n. 19.*

271 Quis autem dicatur familiaris Cardinalis, præter notata infra d.c.7.num.49.tradunt etiam *Barboſ.p.3.all.57.n.*108 *& Ric.dec.*215.*p.*4.

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM.

CAP. V.

De Priuilegio obtinendi penſiones Eccleſiaſticas.

SVMMARIVM.

2 *Quid ſit penſio.*
4 *Et quotuplex.*
8 *Quæ ſint penſiones clericales.*
9 *Pro obtinendis penſionibus requiritur, vt quis ſit clericus, & incedat in habitu, & tonſura.*
12 *An poſſit reſeruari penſio ad fauorem cleric. ordin. ab alieno Epiſ. ſine dimiſſ.*
13 *Quæ ætas requiratur ad obtin. penſ.*
15 *An requiratur, vt non ſit cenſuris innodatus.*
16 *An irregulari poſſit penſio reſeruari.*
Et vtrum ſit capax retentionis penſionis.
17 *An irregularis ob homicidium, priuandus ſit penſione.*
18 *An clericus coniugatus valeat obtinere penſiones.*
19 *An vacent penſiones obtẽta ante contractum matrimonij.*
21 *Quid ſi matrimonium fuit irritum.*
22 *Vel ſi contraxit ſponſalia de futuro.*
23 *An illegitime nato, poſſit penſio reſeruari.*
24 *Illegitimus diſpenſatus ad clericatum, an poſſit obtinere penſionem.*
26 *An illegitimus poſſit obtinere penſionem, quam pater obtinet, ſi haberet facultatem illã transferendi.*
27 *Et an poſſit obtinere pẽſionem ſuper eadem prebenda, ſuper qua pater olim obtinebat pẽſionem.*
28 *Qui poſſint imponere has Eccleſiaſticas penſiones.*
29 *An exigi poſſit penſio, literis nõ expeditis.*
30 *Et an Epiſcopus poſſit illas imponere.*
33 *An penſiones impoſitæ per Epiſcopum tranſeant ad ſucceſſores in beneficio, durante vita penſionarij.*
39 *An penſio imponi poſſit ſuper benef. iuriſpatr. ſine conſenſu patroni.*
41 *An Epiſcopus poſſit imponere penſion. in permutatione, quando beneficia ſunt inæqualia.*

Quiubs

42 *Quibus in caſibus, & quando extinguantur penſiones Clericales.*
46 *An per promotionem ad Epiſcopatum.*
48 *An profeſſione religionis.*
50 *An per vota bienniĳ Societatis Ieſu.*
52 *Ad quid obligetur penſionarius, ex cauſa penſionis clericalis.*
53 *An teneatur ad reparationem Eccleſiæ beneficiĳ, ſuper cuius fructibus penſio fuit reſeruata.*
An ad ſubſidium charitatiuum
54 *An clericus penſionarius poſſit teſtari de redditibus penſionis, & ad quem ſpectent penſiones non exacta.*

1 QVintum Clericorum Priuilegium eſt obtinendi pēſiones Eccleſiaſticas ſuper fructibus beneficiorum, vt notāt *Tolet. in ſum. l. 5. c. 82. nu. 8. & aliĳ communiter.*

2 Penſio autem, eſt ius ſpirituale, ſeu illi annexum, inſtar beneficii, percipiendi certam portionem ex fructibus menſæ, vel beneficii ad tēpus. Hæc diffinitio traditur per *Garc to. 1. de beneſ. p. 1. c 5. n. 170.* Quā-
3 nis aliter deſcribatur à *Tolet. d. lib. 5. c. 82. Gigan. de penſ. q. 1. & Vgol. de ſimon. tab. 1. de ſimonia genere c. 28. § 3. n. 3.*

4 Penſio, item triplex eſt, Tēporalis, Spiritualis, & Media, vt notant *Leſſ. de iuſt. l. 4. c. 34. dub. 37. n. 201. Tolet. cit. loc. & Paul. Layman. lib. 4. tract. 2. c. 18. num. 2.*

Temporalis dicitur, quæ datur propter aliquod miniſterium temporale præſtitum, vel præſtandum; vt ea, quæ alicui Prin-
5 cipi, aut illuſtri viro datur, vt Eccleſiam defendat; & quę datur Aeconomo, vel alteri negotia Eccleſiæ agenti.

Spiritualis eſt, quæ clerico ob ſpirituale miniſterium datur, v. g.
6 concionatori, vel coadiutori Epiſcopi, aut parochi vicario, aut cooperatori.

Media eſt, quæ in clericali quidē ſtatu fundatur, tamen nō prop-
7 ter ſpirituale miniſterium cōfertur, ſed ob aliam cauſam, vt ea, quæ clerico pauperi, vel parocho ſeni, loco alimentorum aſſignatur; & quæ datur cauſa reſignationis beneficii, vel litis componendæ iux. tradita per *Paul. Layman. loc. cit.*

Ex prædictis, duæ poſtremæ vocantur penſiones clericales,
8 ſeu Eccleſiaſticæ, quia ſolis Eccleſiaſticis dantur; prima vero laica, quia laicis competere poteſt. Et de penſionibus clericalibus, de quibus latè apud *Gigan de penſion. q. 28. & Sāch.*

in ſum.to.2. lib. 7.c.29.nu.8. in hoc capite, ità aliqua ſummatim proponemus, cum illorum reſolutione, vt huius priuilegij neceſſaria pateant, ſcilicet.

Qui ſint capaces huiuſmodi penſionum, & quæ in eis requirãtur, vt illas obtinere valeant. à nu. 9.

Qui poſſint has penſiones imponere. à nu. 28.

In quibus caſibus, & quando extinguantur iſtæ penſiones. à nu. 42.

Ad quid obligetur penſionarius ex perceptione huius clericalis penſionis. nu. 51.

An penſionarius poſſit teſtari de redditibus penſionis, & ad quẽ ſpectant penſiones non exactæ tempore mortis penſionarii. num. 54.

PRIMA DVBITATIO.

9 QVi ſint capaces huiuſmodi penſionum, & quæ in eis requirantur, vt illas obtinere valeant.

Reſp. quod notiſſimi iuris eſt, clericos ſolum capaces eſſe huiuſmodi penſionum. Ideò primo, qui penſiones obtinere cupit. Primo, requiritur ordo, & ſic vt ſaltem ſit clericali inſignitus tonſura, vt ſcribit *Gigas de penſ q 22.* maximè vigore conſt. 30. Sixti V. de habitu, & tõſ. Qua ſancitur, quod cle-

10 ricis, tantum, in habitu clericali, & tonſura incedentibus penſiones reſeruentur, cũ decreto irritante.

11 Quamuis per aliam conſt. 31 eiuſdem Sixti V. quę incip. *Paſtoralis*, edita anno 1589. permittat, & concedat, quod obtinentes penſiones, ſummã ſexaginta ducatorum auri de Camera, non excedentes; ac quidam familiares S.D.N. de quibus ibi, in habitu, & tonſura clericali incedere minime teneantur, dummodo ſint clerici.

12 An autem collatio penſionis valeat, ſi fuerit facta clerico ordinato prima tonſura ſine literis dimiſſoriis, ab alieno Epiſcopo.

Dico, nullam eſſe, vt tradũt *Caſ. de Graſſ. dec. 187. num. 4. et Flam. Pariſ. de reſign. lib. 4. q. 2. nu. 80 & ita cenſuiſſe Rotam, refert Garc p. 1. c 5. nu 143 Carol. de Graſſ. de eff cler. eff. 1. nu. 636. & Ric. par. 5. collect. deciſ. 1678.*

13 Secundo requiritur ætas legitima, quæ, ſecundum Doct. mox citandos, ſufficit, vt ſit illa, quæ de iure cõmuni requiritur ad primam tonſuram, quæ eſt ſeptem ann. *cap. cum nullus, & ibi glo. de temp. ord. in 6 glo. & aly, in cap. ſi eo tempore, verb. ætatem, de reſcript.* cum Sac Congr. cenſuerit, nõ

eſſe

eſſe præſſitutam ætatem tonſuræ, & quatuor minoribus à Triden. ſed Sacr. Canon. exauriendam, vt etiam notat *Anto. Raguc. in vaſ. Eccleſ. diſcipl. ſub tit. de futuris* Epiſc. *quæſt. 4. ita Gigas q. 13. nu. 3. Merend. conſ. 29. Ric. in prax. for.* Eccl. *reſol. 367. & deciſ. 186. p. 4. &* Zecch. *de benef. & penſ. cap. 11. num. 7.* & mouentur ex eo, quia ætas 14. ann. quæ requiritur ad beneficia ex S. C T. *ſeſſ. 23. cap. 6. de reform.* non eſt neceſſaria in penſionibus, cum S. C. T. ſolum loquatur de beneficiis, & nil innouet, quoad penſiones, quæ non ſunt beneficia. ideo remanet ius intactum, quod ſufficiant ſeptem anni.

Cum L*eſſ. nihilominus in d. lib. 2. dub. 38.* cenſeo magis ſecundũ mentem *S*ac. Conc. in *d. c. 6.* eſſe, vt adſit ætas neceſſaria beneficiis, & ante 14. ann. non poſſe clericum obtinere penſionem, ſicuti nec beneficium, iuxta decretum S. C. T. vt tradunt quoque *Garc. d. p. 1. c. 5. nu. 129.* qui ait ſic declaraſſe Sac. Congr. *Eman. Sà verb. beneficium nu. 30. Barbo. p. 3. all. 60. num. 79. & Campanil. in diuerſ. rub. 7. c. 6. n. 5. & rubr. 11. c. 14. n. 16.* Minori autem ſep-

14 tennio poſſet, etiam penſio aſſignari, ex diſpenſatione Papæ, vt notat *Gigas cit. loc. num. 4.*

Tertio requiritur, vt non ſit cenſuris innodatus; vnde clerico excõmunicato, aliisq. cenſuris

15 irretito, penſio reſeruari non poteſt. ideo ex ſtylo Curiç Romanæ, quando alicui pẽſio reſeruatur, apponitur clauſula ſolita apponi in literis beneficialibus, abſoluendo à cenſuris. ita *Leſſ. d. dub. 38. num. 103. Gigas q. 14. nu. 9. Sayr. de cenſ. l. 2. c. 5. num. 15. Suar. eod tract. diſp 13 ſect. 1. n. 9. & Campani. d. rub. 11. cap. 14. n. 16.* Quamuis aliqui validam eſſe aſſerãt collationem penſionis, vt refert *Bonac. de cenſ. diſp. 2. q. 2. pun. 4. §. 1. num. 4.*

16 Quarto requiritur, vt non ſit irregularis. ideò clerico irregulari penſio minime reſeruari poteſt, vt tradit *Nauar. conſ. 63. nu. 5. de ſimon. qui de communi teſtatur, & conſ. 44. n. 3. de homic.* dicens ita eſſe de ſtylo Curiæ, eumq; ſequuntur *Vgol. de irregul. c. 65. §. 1. nu. 3. Sayr. l. 6. c. 2. n. 22. & alij.*

17 An autem irregularis poſſit retinere penſionem, quam ante irregularitatem obtinebat. Reſp. affirmatiuè, cum *Suar. de cenſ. diſp. 44. ſect. 3. n. 39. Eman. Sà verb. irregularitas, Galet. in marg. caſ. conſc. ver. penſio, Ricc. in prax. for.* Eccl. *reſol. 167. & Garc. p. 1. c. 5. n. 136.* Quia penſio in rigore, non ſapit titulum beneficialem; nec eſt benefi-

cium

cium Eccleſiaſticum, ex com-
muni opin. de qua per *Selu. de*
benef.p.1.q 3.n.10.
Vnde cler. irregularis ob homi-
cidium, non venit priuandus
pēſione, quam obtinebat an-
tequam committeret homici-
dium cum non ſit incapax re-
tentionis penſionis,iuxta præ-
fatam doctrinā *Suar.* & alio-
rum,quibus accedit *Bonaci. de*
cenſ.diſp.7.q.4.pun.5.num.11.
& ſic in facti contingentia fuit
reſolutum in Cur.Arch.Neap.
vt fatetur *Ric.p.2.dec.71.*
18 Quinto requiritur,vt nō ſit
cōiugatus; nam clericus con-
iugatus, ſine ſummi Pontificis
diſpenſatione,incapax eſt verę
penſionis, de qua in hoc cap.
agimus, quæ titulo clericali
cōferri ſolet,& quas ante ma-
trimonium obtinebat perdit,
ob ſtatum incompatibilem,
19 niſi aliter ex tenore literarū
aſſignationis penſionis appa-
rebit eſſe mentem Pontificis.
ita *Nau.li.1.conſ.de temp. ord.*
conſ 11.n.2.Tol.li.5.c.82. n.6.
Em.Sà ver.pēſio n.4 Gig.q 54.
& Sanch lib.7.de matr.diſp.44
nu 5.& 9 Qui teſtatur de ſtilo
Curiæ, huiuſmodi penſiones,
20 per matrimoniū vacare, etiā
ſi nullo ſpirituali onere adie-
cto ſint conſtitutæ, vt docent
idem Sanch. in ſum. to. 2.lib.7.
c.4.nu.13.& c.29.nu 8.Car.de
Graſſ eff.5.num.12. Campanil.
cit.loc.nu. 17. Paul. Laymann.
d.l.4.tract.2.cap.18. num.2.&
alij.
21 Quid autem dicendum ſit,
ſi matrimonium fuit irritum.
Dico, quod in hoc ſunt eædem
opiniones,vt dictum eſt de be-
neficiis,in cap. præced. nu 87.
ſecundum *Sanch d.l.7.diſp.44.*
num.5.& Eman.Sà cit. loc.&
ſicut de beneficiis, ita de pen-
ſionibus reſpondendum eſt.
22 Sed quid ſi contrahat ſpon-
ſalia tantum de futuro.
Reſp.non extingui penſiones, vt
firmat *Gig.de penſ.q. 54.*
23 Sexto requiritur,vt ſit legi-
timus, nam illegitime nato,
penſio reſeruari non poteſt;
abſque diſpēſatione Epiſcopi,
ſecundum *Garc. p.1.c. 5.n.159*
Sicut enim illegitimus eſt inca-
pax beneficij eccleſiaſtici; ita
etiam penſionis,ſaltem de ſti-
lo Curiæ, iuxta genericam re-
gulam traditam à *Nauar.conſ.*
11.de temp.ord num. 2. prout
etiam docēt *Cāpanil. d.rubr.*
11.c.12.nu.3. Gig.q.16.nu 13.
Leſſ.d.dub.38.& Sanch.de mat.
d.l.7.c.44.n.9.
24 Quamuis obtenta diſpenſa-
tione ad clericatum, illegiti-
mus eſſet capax penſionis,
abſq.alia diſpenſatione, iuxta
deciſ.Rot.diuerſ.par.1.dec.425.
Quia nō eſt inhabilis ad obti-
nendam penſionem, niſi ra-
tione clericatus, ex quo illegi-
timus

Digitized by Google

timus non poteſt eſſe clericus, & ita etiam tradũt *Belleſt.p.1. diſq.cler.tit.de diſcipli.cler. §.2. nu.29.fol.26. Gonſal. ad reg.8. glo.5.§.5.nu.24 Ric.dec. 186.p. 4.nu.12.& Campanil.d.rub.12 c.13 n.64.*

25 Denique nonnulla ex dictis in præc.cap. poſſunt colligi,& hic ꝓportionabiliter applicari.

26 Illud, tamen eſt notandum, quod pater clericus,habẽs facultatem, penſionem,quam poſſidet, transferendi, illam transferre poteſt in filium clericum, etiam illegitimum diſpenſatum ſimpliciter ad beneficia,& pẽſiones; prout tradunt *Gig q.83.nu.5.Pariſ.de reſign lib.6.q 4.nu.21. Ric.p 4. dec.186.& Barboſ p. 3. all.65.* Neq;in hoc caſu intrat prohibito S.C.T.*ſeſſ 25.c.15. de ref.* Quia ibi,Conc.loquitur,quando pẽſio eſt reſeruata ſuper beneficio, quod habuit pater, quo caſu hodie fieri nõ poteſt *Pariſ.d q.4.n. 22.* quem etiam ſequuntur *Belleſt.p.1.diſq.cler. tit.de diſcipl cler.§ 2.nu. 31.& Ric.d.dec.186.n. 19.*

27 Vnde poſſet, etiam filius illegitimus clericus obtinere penſionem ſuper eadem præbenda, ſuper qua, eius pater dum vixit habuit penſionem. Quia S.C.T.cit.loc.prohibet, vt tales filii non poſſint obtinere pẽſiones ſuper fructibus beneficiorum,quæ obtinuerũt eorum parentes, ideo non extenditur ad caſum impoſitionis penſionis ſuper præbenda, in qua pater habuit penſionẽ. ita *Nauar.conſ. 9. de fil. presb. & Ric.num.6.* qui fatetur ita quoque fuiſſe deciſum in Cur. Arch.Neap.

SECVNDA DVBITATIO.

28 QVi poſſint imponere has penſiones Eccleſiaſticas Dico,quod certum eſt, Summum Pontificem eas poſſe imponere, cum in beneficiis pleniſſimam habeat poteſtatem. *c. 2. de præb.in 6.& clem. 1. in fi vt lit.pend.Gigas q.6.Ric.p. 3.dec. 289.& Doct. communiter.*
Sic etiam legati Sedis Apoſt. hãc facultatem habent, quando à Summo Pontifice eis conceditur,vt fatetur *Ric.cit. loc. & per Garc.p.1.c.5.n.281.*

29 Eſt tamen hic obſeruandũ, quod licet ſit impoſita penſio ſuper aliquo beneficio, non poſſet exigi, nec etiam ſolui, niſi ſint expeditæ literæ Apoſtolicæ reſeruationis talis pẽſionis impoſitę ſuper eo beneficio;ſtante clauſula, quæ apponitur in ſupplicatione penſionum. Cui clauſulæ renũciari nõ poteſt, etiam per ambas partes,quia eſt ad fauorem officialiũ Cancellariæ,ne defrauden-

dentur. immo eſt nulla, ſi ante expeditionem literarũ exigatur, vt per *Garc.p.4.c.1.& a Ric.p.4.dec. 165. & Nau conſ. 37.de ſimon.* vbi tradit ſimoniã committere, qui promittit ſoluere penſionem reſignanti, literis non expeditis. Quod etiã firmat *Pari.de confid.q. 43.nu. 10.*

30 An autem Epiſcopus, in ſuâ diœceſi, poſſit ſuper beneficijs penſionem imponere.

Aliqui cenſent poſſe ex cauſa iuſta, & honeſta, ac vtilitatem Eccleſiæ concernente. ita *Duaren.de benef.lib.6.c.4. Nauar.cõſ.4.de ſimon.Gonſ.gloſ.5. §.5.nu.27.Gig.q.6.Barboſ.p.3. all.69.n.15. & alij apud Garc. d.p.1.c.5.n 295.*

31 Alii verò docẽt, de ſtylo Curiæ penſionum Conſtitutionẽ Summo Pontifici reſeruari, in tantum, quod Ordinarij non poſſent, niſi quatenus, id eis priuilegio, vel conſuetudine conceſſum ſit, nam ſtylus Curiæ, ius facit, quod maxime ve-

32 rum eſt in penſionibus, quarum ius vniuerſum ferè cõſtat conſuetudine. ita *Leſſ. d. dub. 38.num.206.Tolet d. l. 5.c.82. Ric.p.3.dec.289. Molſ. in ſum. p.1.tract 6.c.3.nu. 34 & Paul, Layman.d.l.4.tr.2.c.18.*

33 Sed attenta priori opinione, Quærunt Doct. An penſiones impoſitæ per Epiſcopum, tranſeant ad ſucceſſores in beneficio, durante vita penſionarii; an verò durent tantum ad vitam beneficiati, illi conſentientis.

34 In hoc quæſito, Quidam dicunt, non poſſe ordinarios imponere penſiones, quæ tranſeant ad ſucceſſores in beneficio; ſed tantum ad vitam conſentientis. ita *Pariſ. de confid. q.28.nu.120. & Nau. conſ.43. nu.4.de ſimon.*

35 Alii cenſent, penſiones impoſitas per inferiores à Papa, non tranſire ad ſucceſſores, niſi vbi Ordinarius eas imponeret cauſa concordiæ, vt à lite recedatur; nam tunc tranſirent ad ſucceſſores in beneficio. ita *Sarnen. in regul. de annal.quæſt.2.Gig.q.85. Mandoſ. in regul. 33. q.14.nu.11.Hier. Paul.in pract. cancell. verſ.ſuper beneficio poteſt tranſigi, & alij.*

Alii verò tradunt, poſſe Epiſcopum abſolutè, ex cauſa rationabili, imponere penſiones ad vitam penſionarij, quæ tranſeant ad ſucceſſores. *cap. niſi eſſent, de praben. ita Caccialup. de penſ.q.4.& 5.Gig.q. 6.nu.4. Suar.to.1.de relig.lib.4. de ſim. c.27.nu.37.& c.51.num.18.Sà verb.penſio, Paul. Layman.d.l. 4.tr.2.c.18.Garc.p.1. c 5. num, 134. & Gambarus de off. lega. lib.6 n.385.* Qui ait iſtam opinio-

nionem veram eſſe in puncto iuris, in iudicando tamen primam, quam dicit communem ſequendam.

Et quamuis *Garc.d.p.1.c 5.n.334. &* 340. excipiat, ſi penſio deſi-
37 gnetur cauſa concordiæ, vt à lite recedatur, quia non tranſiret ad ſucceſſionem. argum. *tex.d.c.niſi eſſent, de præben.* ea ratione, quia cum tunc agatur de iure perſonali, non poteſt obligari beneficium, vel ſucceſſor, cum de eius vtilitate non agatur. nihilominus contrariũ probabilius docet *Suar. n.18.cum Paul. Layman.cit.loc.*

38 Non poſſent tamen inferiores Papa penſiones imponere, vbi interuenit aliqua pactio inter partes de ea, vt aduertit *Garc. cit.loc.* Quinimo non ſolũ ab ipſis partib., ſed nec à compromiſſarijs conuentio, de pẽſione reſeruãda, initium habere debet, ſed à ſuperioris auctoritate.

39 Sed vtrum penſio poſſit imponi ſuper benef. iuriſpatron. ſine conſenſu patroni.

Et certum eſt, poſſe à Papa imponi ſine conſenſu patroni, tamen ſi beneficium eſt iuris patronatus laicorum, debet fieri mentio in reſeruatione, de tali iure patron. alias penſio eſſet ſubreptitia, & nulla. ita *Caputaq dec.132.p 2. Burſ.conſ.178. lib 2.n.38. Gig q.24.* qui teſtatur ita ſeruari in Curia.

40 Et poſito, quod Epiſcopus poſſit penſionem imponere quibuſdam in caſibus, ſecundũ ſupra relatos Doct. Quidam dicunt, quod poſſet, etiam imponere penſionem ſuper beneficio iuris pat. ſine conſenſu patroni, ita *Gig.q.24. & Gambarus de off.leg.d.l.6.c.4.nu.94.*

Alij verò contrarium dicunt, ſaltem contradicente patrono. ita *Camill. Cautius in tract.de penſ. Epiſc.n.5. cum alijs relatis per Garc.d.p.1.c.5.n.358.* Qui cẽſet, quod poſſet eam imponere, dummodo non tranſeat ad ſucceſſores in beneficio, alias non, ſine cõſenſu patroni; quia in hoc eſſet conſiderabile præiudicium patroni, propter præſentationem, quæ foret de beneficio grauato, & nõ libero. Quod dictum videtur poſſe limitari, niſi penſio tranſitoria ad ſucceſſores, imponeretur per Epiſcopum in magnam Eccleſię vtilitatem; nam tunc videtur valere, etiam ſine conſenſu patroni, & eo inuito ſi vocatus nolit conſentire, vt per *Garc. & Paul. Laym. cit. loc.*

41 An autem poſſit Epiſcopus imponere penſionem, quando facta eſſet aliqua permutatio beneficiorũ corã ipſo vti Ordinario, prout de iure, & beneficia pmutata eſsẽt inæqualia. Affirmant *Barboſa p.3.all. 69.n.* 14.

14 & *Paul. Layman. cit. loco*, ſi ex officio mandaret (ceſſante pacto) quod recipiens beneficium pinguius, ſolueret aliquã penſionem ſuo tempore duraturam, ad coæquendos fructus vtriuſque beneficii permutati, ad vitam eius, cui penſio deſignatur.

TERTIA DVBITATIO.

42 QVibus in caſibus, & quãdo extinguãtur huiuſmodi clericales penſiones.

Dico, quod multipliciter extinguuntur.

43 Primo, morte penſionarij, ſicuti vſufructus, morte vſufructuarij, *§. finitur, inſt. de vſufr.* Quod tradunt Doct. cõiter.

44 Secundo, extinguitur penſio per contractum matrimonii, vt dictum eſt nu. 20.

45 Tertio, extinguitur penſio per promotionem pẽſionarij ad Epiſcopatum, vbi poſt conſecrationem, poſſeſſionem cõſequutus fuit, ſicuti vacant beneficia, *c. cum in cunctis, §. cum vero, de elect. & ibi DD. Garcia p. 1. c. 5. nu. 110. & p. 11. c. 6. n. 25. Paul Layman. d. l. 4. tract. 2. c. 18 Gig q. 57. Verall. dec. 401. p. 2. Ricc collect dec 866. & alij apud Barboſ p. 3 all. 57. nu. 73.* niſi ei ſit indultũ à Papa, quod

46 ſimul cum Epiſcopatu, quaſcumque annuas pẽſiones per antea ei aſſignatas ſuper fructibus beneficiorum, retinere poſſit, vt notat idem *Gig. nu. 5 et per Molſ. d. tract. 6. c. 3. n. 53.* Si tamen fuerit ꝓmotus ad Epiſcopatum in terris infidelium, quod vulgo, dicitur Epiſcopus

47 titularis, non amittit penſiones, ob eius promotionem, ſicuti nec beneficia, cum non poſſit, nec per eũ ſtet aſſequi poſſeſſionem illius *Nau. cõſ. 14 de elect. Pariſ. de reſign. li. 3. q. 1. n. 10. Ric. in prax. for. Ecc. reſol. 405. Garc. d. c. 6. n. 26 & alij.*

48 Quarto, extinguitur penſio, per profeſſionẽ in aliqua Religione, ſicuti vacãt beneficia, vt conſtat ex *cap. beneficium, de regul, in 6.* cum lato ſumpto vocabulo, appellatione beneficij veniat penſio, ita vt liberũ maneat beneficium, illa grauatum, ab onere illius ſoluendæ, ita *Gig q. 28. & q. 57. Molſ. d. tract. 6. c. 3. nu. 51. Paul. Laym. cit. loc. & Sanch. in ſum. 2 tom. lib. 7. c. 29. n. 8.* qui hoc veriſſimum cenſet in ijs caſibus, in

49 quibus pẽſio extinguitur per contractum matrimonij, quaſi aſſumpto ſtatu incompatibili, licet *Rebuff. de pacif poſſ. n. 137 verſ. vlt. concl.* dicat non extingui, ſed Monaſterium ea gaudere, dum monachus ille naturaliter vixerit.

50 Per vota autem biennij Societatis Ieſu, vt fatetur idem *Sanch.*

Sanch.nu. 10. nullæ penſiones extinguũtur,ſed durant donec religioſus ille, vel profeſſionẽ ſolemnem, vel votum coadiutorum formatorum emittat; quod non contingit in votis biennij;conſtat, quia nec illis, biennij votis vacãt beneficia; vt probat *Sanch.eod.l.7. c. 27. n.32.* & ſic teſtatur eſſe hodie praxim ſocietatis: at de illis iuxta ſuperiorum præceptum, & non aliter diſponunt.

QVARTA DVBITATIO.

51 AD quid obligetur penſionarius,ex cauſa prædictæ clericalis penſionis.

Dico,quod hodie ex conſt.Pij V. incip. *ex primo* Lateran. *Conc.* 138.penſionem percipiens, vt clericus tenetur recitare officium paruum B.M V.Quod ſi omiſerit,nõ facit fructus ſuos, eodem modo, quo beneficiarius horas canonicas omittẽs, vt tradunt *Leſſ.d.l.2.c. 34.dub. 38.nu.*208.*Ricc.dec.285.per 4. Barth à S.Paulo de hor.canon. lib.2.q.299.& alij.*

52 Si vero talis clericus recitaret ratione beneficij, vel ordinis ſacri,officiũ diuinum,quod magnum,vulgo appellatur, nõ tenebitur officium *B.* M. perſoluere,*Bonacin.de hor. canon. diſp.1.q 2.pu.4.n.9.& alij.*

53 An autem habens penſionem ſuper beneficio teneatur ad Eccleſiæ reparationem.

Nauar. conſ. vnico de Eccl.ædific. cõſuluit, quod habens penſionem ſuper benefic. Eccleſiaſt. & fructibus eius impoſitam, pro rata,ad eius Eccleſię reparationem,tenetur, niſi penſio ita impoſita fuerit,vt ab omni onere,libera ſolueretur Quod ſequitur *Barboſ.p 3. alleg. 64. nu.18.*

Similiter tenebitur, de iure communi, pro rata ad ſubſidium charitatiuum, niſi à Papa impoſita fuerit libera à tali onere, vt habet ſtylus Romanæ Curiæ, & teſtantur idem *Barboſa p.3.all.87.num.52.& alij apud Paul.Layman.d.lib. 4.tr. 2.c.18.nu.7.*

QVINTA DVBITATIO.

54 AN clericus penſionarius poſsit teſtari de redditibus penſionis;& ad quem ſpectent penſiones non exactæ tempore mortis penſionarii. *Gigas de penſ. q. 52.* cenſet clericum penſionarium poſſe teſtari de redditibus pẽſionis,& ad eius hæredes competere ius exigendi præteritas penſiones non ſolutas, cum penſio non ſit proprie beneficiũ, & teſtandi prohibitio ſit ſolum inducta contra beneficiarios, vt etiam tenent *Vaſq. de*

reddi.c.1.dub.9. & Barth. à S. Pauſto de bor.canon.li.3.q.117 & refert Ric.dec.98.p.4.

55 Verius tamen cenſet *Garc. par.1.cap.5. num. 161.* Quod penſio equiparetur beneficio in materia ſpoliorum, & facultatis teſtandi,& diſponendi de redditibus, ex quo datur loco beneficii; vt per *Reduan. de ſpol.eccl.§.ex his,& de reb. eccl. rub.33.q.1.Molin.de iuſt.to.1. tract. 2. diſput. 145.Eman.Sà, verb.penſio nu. 8. &* Nauar.*de ſpol.cler.§.*8 *nu. 8.* per conſtit. Pii V. quam refert *Quaranta, verbo ſpolia cleric.* & ſic penſiones non exactæ in vita penſionarii, exiguntur poſt eius obitum à Reu.Cam. Apoſt.vt ſeruatur in Tribunali Illuſtriſſ. Nuntii Neap.ſicuti exiguntur fructus beneficii poſt mortem beneficiati.

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM.

CAP. VI.

De Priuilegio canonis, ſi quis ſuadente. 17. q.4

SVMMARIVM.

1 *Priuilegium huius canonis eſt clericis conceſſum in ordinis clericalis reuerentiam.*

2 *Quæ requirantur ad hoc,vt locum habeat diſpoſitio huius canonis.*

3 *Clericum percutiens pluries eodem impetu, an in plures incidat excommunicationes, & quid ſi vnica percuſſione, percutiat plures clericos.*

4 *Quando excommunicatus ſit vitandus.*

5 *Qui gaudeant,vel ne, hoc priuilegio,vſque ad nu. 39.*

6 *Præcipue, an ordinatus, non tamen baptizatus, vel ordinatus coactè.*

10 *Quid ſi clericus habitũ, & tonſuram non deferat.*

11 *Quid de clerico incorrigibili.*

12 *Quin de eo,qui ſe immiſcet enormitatibus, vel exercet artem vilem.*

An clericus,qui nõ habet requiſita ad priuil fori, gaudeat hoc canon.priuil.

13 *An clericus excommunicatus, ſu-*

ſuſpenſus, interdictus, vel depoſitus verbaliter, aut degradatus.
15 An clericus hæreticus, vel ſchiſmaticus.
16 An clericus coniugatus.
18 An gaudeat clericus, qui non defert tonſuram eo, quod caput raſum habet.
Tõſura clericalis, vnde initium ſumpſit.
19 Clericus, qui dimiſit habitum, ſi illum reaſſumeret ſine licẽtia Epiſcopi, an gaudeat priuil. cler.
20 An clerici Græci gaudeant hoc priuil.
Vtrum clericus in ſacris diſpenſatus à Papa ad nuptias contrahendas.
21 An hoc priuilegio gaudeat vxor clerici coniugati.
21 Et quid ſi percuſſio fieret in perſonam conſanguinei clerici, in odium ipſius clerici.
24 An clericus bigamus gaudeat hoc priuil.
27 Regulares hoc priuilegio gaudent.
Sed an eo gaudeant mulieres incluſæ in aliquo loco, vt Deo ſeruiant, ſi non ſunt profeſſæ.
28 An bigamus, qui ingreſſus eſt Religionem.
29 An inſeruientes monialibus, eſt habitu monacali.
30 Vtrum, fratres, & ſorores tertij ordinis Sancti Franciſci, & Sancti Dominici.
34 An Eremita.
35 An hoſpitalarij.
36 Vtrum cadauer clerici, vel alterius Religioſi.
37 An milites S. Io. Hieroſol. Diui Iacobi, Calatraua, Alcantara, & ſimiles.
39 An famuli, & filij cler. gaudeãt hoc priuil.
41 Quando quis dicatur manus violẽtas iniicere in prædictas perſonas hoc priuil. gaudentes.
45 Qui ſclopum explodit in clericum, qui ob terrorem ſolum moritur, an incurrat.
46 Qui clam, & per fraudem ſine vlla vi veſtes clerici furatur, aut nũmos, vel aliud ab eius poſſe, an incurrat.
48 An miniſtri Principis, qui violenter arcendo turbam, percutiunt clericum.
49 An percutiens clericum caſu fortuito.
Vel ex primis motibus.
51 Vtrum qualibet percuſſio, ſiue actio violenta ſufficiens ſit, vt quis hanc cenſuram incurrat.
52 An percuſſio, quæ iudicatur p. v.
53 Quid ſi percutiẽs p. m. ex intentione, quam habuit grauiter percutiendi, ſed percuſſio exterior iudicetur p. v.
54 An requiratur, vt actio externa ſit p. m. ratione nocumenti corpo-

corporalis, ſeu leſionis, vel ſufficiat ratione inhonorationis.

55 *An occidens clericum per venenum, incurrat.*

Occidens *veneno, an dicatur cõmittere crimen proditorium.*

57 *Injiciens per alium, mandato, vel conſilio, manus violẽtas, incurrit.*

58 *Item, auxilium, & fauorem præſtans.*

59 *Quid ſi mandans percuti clericum, poſtea pœnitentia ductus reuocauerit mandatum.*

Clericum *percuti mandans, an ligetur excommunicatione, ſi ſit in gratia, dum exequitur mandatum.*

60 *An conſulens percuſſionem clerici, incurrat, ſi reuocauerit conſilium.*

61 *An præcipiens interfici, vel offendi clericum, & ante executionem moriens, incurrat poſtea ſequuta morte, vel offenſione clerici.*

62 *Quid ſi mandatum non ſit expreſſum, ſed tacitum, an incurrat.*

63 *An mandans, incurrat, ſi mandatarius exceſſerit fines mãdati.*

65 *An mittens manus violentas in clericum, de mandato ſui prælati.*

66 *Quando excommunicationem incurrat ille, qui poteſt, & debet prohibere ne clericus verberetur, & non prohibet.*

68 *Quãdo incurrit, qui ratam habet percuſſionem clerici, ſuo nomine factam.*

69 *An percutiens* clericum *permittentem ſe verberari.*

70 *An clericus, qui patitur verberari, incidat.*

71 *An* Clericus *percutiens ſe ipſum.*

73 *Si credens, & volens percutere clericum, percutiat laicum, vel alium clericum, an incidat in excom.*

74 *Quid è contra, ſi volens percutere laicum, percutiat clericum.*

75 *Utrum incurrat, ſi percutere volens laicum, & percutiens ignoranter clericum, ſi percuſſiſſet, etiam ſi illum clericum nouiſſet.*

76 *An percutiens clericum ignorans probabiliter eſſe clericum, incurrat.*

77 *An percutiens clericum ob iuſtam defenſionem, vſque ad num. 80.*

81 *An percutiens cler. inuentum cum vxore, matre, filia, aut ſorore, vſque ad num. 86.*

87 Si *aliquis fugit perſequentem inimicum, & occurrat clerico habenti equum, vel enſem; an poſſit ſine incurſu cenſuræ à prædicto clerico per vim equum auferre, vt fugiat, vel enſem.*

enſem, vt ſe defendat.

88 *An incurrat iniijciens manus in clericum, pro defenſione, vel recuperatione bonorum.*

89 *An percutiens clericum inuadentem proximum.*

90 *Vel percutiens pro defenſione rerum proximi.*

91 *An iudex ſecularis capiens clericum in actuali crimine inuentum, vel noctu cum armis, non ſine magna ſuſpicione criminis repertum, vt eũ præſentet ſuperiori.*

93 *An detinens clericum per vim ob bonum finem.*

94 *An expellens per vim clericum excommunicatum vitãdum ab Eccleſia.*

95 *An percutiens clericum, cauſa correctionis.*

96 An *incidat in excommunicationem non baptizatus?*

97 *A quo iudice puniri debeat inferens iniuriam clerico.*

98 *Quis abſoluat ab hac canon. cenſura.*

100 *Quæ ſit percuſſio leuis, enormis, & mediocris.*

103 Epi*ſcopus abſoluere poteſt ab hac canonis cenſura ob leuem percuſſionem.*

104 *An posſit abſoluere, leuiter percutientem monacum.*

105 *Ab enormi, abſolutio ſpectat ad* Summum *Pontificem.*

Delegatus à *Papa ad abſoluendum ab hac cenſura, an poſſit ſubdelegare.*

106 *Quis abſoluat à mediocri percuſſione.*

107 *In quibus caſibus* Epi*ſcopus poſsit abſoluere ab enormi, et mediocri.*

108 *An occultos excommunicatos, ex vi facultatis* SiC.*T*.

111 *Percuſſor clerici, vel regularis debet ſatisfacere antequã abſoluatur, & quomodo, & cui.*

115 *Quid, ſi non poſſet ſatisfacere.*

SExtum clericorum Priuilegium eſt canonis editi ab Innoc. II. in Concilio Lateranenſi,
ad totius ordinis clericalis fa-
uorem, de quo fit mentio in
cap. vnico, de cler. coniug. in 6.
& habetur in *cap. ſi quis ſua-
dente, 17. q. 4.* in quo Innoc. ſta-
tuit: Quod violentas manus
iniiciens in clericum, ſtatim ſit
anathematis vinculo innoda-
1 tus. Quod canonis Priuilegiũ
eſt clericis conceſſum, in or-
dinis clericalis reuerentiam,
vt notat *Sanch. lib. 7. de matr.
diſp. 47* & alii per ipſum relati;
omnes enim debent honorare
clericos, siue bonos, siue ma-
los, *cap. Dominus noſter. & ibi
glo. verb ſacrilegium 93. diſt. &
glo. in cap. ſacerdotibus, verbo*

ſpe-

ſpecialiter.11.*q*.1. nam reuerẽtia, & honor fit officio, quod miniſtrant, vt notat poſt alios *Carol.de Graſſ.de effect. cler.in prælud.n.*425.

Tria autem copulatiuè requirũtur ad hoc, vt locum habeat diſpoſitio huius canonis. Pri-
2 mo, requiritur factum, dum in eodem canone dicitur: *manus iniecerit.* Secũdo requiritur animus iniuriandi, dum ibidem dicitur: *ſuadente diabolo.* Tertio requiritur violentia, dum dicitur: *violentas manus*. ita *Abb. in c.*1 *de ſent.excomm. n. 4. Archid.in d. can. ſi quis ſuadente, Lel.de Zanch.in tract.de priuil. Eccleſ.priuil.*155. *nu.* 9.*Car.de Graſſ.eff.*9.*nu.*311. *& alij.*

Eſt tamen obſeruandum, quod percutiens clericum pluries, eodem impetu, dicitur ſemel
3 percuſſiſſe, & vnica indigere abſolutione, ex quo in vnicam incidit excommunicationem, cum vna cenſeatur manuum iniectio, ſecundum *Couar.li.*2. *var.reſol.c.*10.*nu* 8. *Clar in §. fin.q.*84.*nu.*2.*& alios communiter, vt teſtatur idem Clar. & ſequuntur Car.de Graſſ.n.*312. *& Anton.Ragu.in vaſ.Eccl.diſcipl.tit.de excommun.quaſi.*67 *nu.*4.*vbi cum* Nauar. *c.*26.*nu.* 16. notat. Quod percutiens vnica percuſſione plures clericos, tot incurret excommunicationes, quot ſunt clerici.

4 Demum eſt aduertendum, licet violentas manus inferẽs in clericum, fit ſtatim ipſo iure excommunicatus, nihilominus ad hoc, vt ab omnibus euitetur, vt excommunicatus, hodie per *Extrau. ad euitanda ſcandala, Concilij Conſtantienſis*, requiritur vt ſit notorius percuſſor clerici, aut nominatim denunciatus, & declaratus per cedulones. ita *de Graſſiis in deciſ.aur.p.*2.*lib.*3.*c.* 5. *Tol. in ſum.lib.*1.*c.*13.*n.* 31. *& alij communiter, & dixi in tract.de oblig.cler.p.*3.*n.*5.

His ſuppoſitis, vt huius priuilegij neceſſaria pateant, breuibus verbis diſcutiemus de infraſcriptis; addita reſolutione nõnullorum dubiorum, & ſignanter.

Qui gaudeant, vel ne, hoc canonis priuilegio n. 3.

Quis dicatur violentas manus in eos inijcere n.40.

An qualibet percuſſio, ſiue actio violenta contra eos, ſufficiat, vt quis hanc cenſuram incurrat nu.51.

In quibus aliis caſibus, quis hanc cenſuram incurrere poſſit, vel effugere. nu.56.

Quis abſoluat ab hac canonis cenſura, nu.98.

PRI;

PRIMA DVBITATIO

5 QVI gaudeant, vel ne hoc priuilegio canon. ſi quis ſuadente.

Dico primo, cum communi doctrina, hoc priuilegio gaudere omnes conſtitutos in alicuius ordinis gradu, etiam in prima tonſura, vt colligitur, *ex cap. cum contingat, de ætat. & qualit.*

6 Non tamen, hoc priuilegio gaudebit ordinatus, ſed prius non baptizatus, quia minimè recepit characterem ordinis. *ita Silu. verbo excommun.6. n. 4 & alij cũ S.Antoni. 3.p.tit.25*
7 *cap.1.* Qui idem dicunt de ſuſcipiente ordinem coacte, coactione abſoluta. Quod idem eſſe, ait Ioan. *de lignano tract. de cenſ. Eccleſiaſt. §.5.num.13. quem citant* Silu.*&* Sayr. *de cenſ.lib.3.c.26. nu.10. & Car.*
8 *de Graſ. eff.9.nu.392.* De ordinato coacte, coactione conditionali, niſi poſtea ratificet expreſsè, vel tacitè.

9 An autẽ gaudeat, hoc priuileg. ordinatus à non ſuo Epiſcopo ſine literis dimiſſor. vel cum falſis dimiſſ. Patebit ſolutio ex dicendis in ſeq. cap. num. 29.

Sed num gaudeat clericus in mi-
10 noribus, qui habitum, & tonſuram clericalem non defert. *Abb. in cap.contingit 2. de ſent.excomm. Silu. excomm.6. num.6. Sayr.l.3. cap.27.num.7. Bonac. de legib.diſp.10.quæſt.2. pun.1. §.4. num.20. & Car. de Graſſis effectu. 1. num.900. & d.eff. 9. num.128.* dicunt non gaudere ſi fuerit ter monitus à ſuo Epiſcopo, & non ſe emendauit, quæ monitio ſufficeret ſi eſſet generalis, puta, per edictum Epiſcopi, vt omnes clerici reaſſumant habitum intra menſem, & non ſufficere vnã monitionem pro tribus, addit Bonac. *de cenſ.diſp.2.quæſt.4.pun. 4.num. 6.* cum alijs per ipſum citatis, nam in *d. cap. contingit dicitur, ter à te moniti.*

Suarez, tamen, de cenſ.diſp.22.ſec. 2. nu.11.& alij, apud ConincK *diſp.14.dub.15.num.163.* cenſent, quod ſtatim non gaudet, hoc priuilegio, ſi non ſemel, atque iterum; ſed continuata conſuetudine veſtibus clericalibus, omnino nõ vtatur, quãdiù in habitu laicali perſeuerabit; niſi haberet beneficium Eccleſiaſticum, iuxta S. C. T. *ſeſſ.23. cap.6 de refor.* diſpoſitionem.

11 Quid autem dicendum ſit de clerico incorrigibili.

Tolet.in ſumma lib. 1.cap.32.nu. 10. cenſet gaudere, quouſque fuerit ter monitus, & non ſe emendauit.

Nauar, *verò.cap.27.num.79.* docet hoc Priuileg. non gaudere

per *tex.in cap. cum non ab homine,de iudicijs*. Quod etiam fatetur *Car. de Graſſis eff.9.nu.121.* ſi clericus ab Epiſcopo fuerit incorrigibilis declaratus, quam declarationem debere præcedere,ad hoc,vt talis clericus, hoc canonis Priuileg.non gadeat, probabile exiſtimat, *Suarez d. diſp. 22. ſect. 2.nu 9.* cum hæc priuatio priuilegij clericalis ſit pœna, quæ non incurritur ipſo iure, dum in lege pęnali non explicatur, nam in *d. cap. cum non ab homine*:non adeſt verbum, quod hanc priuationem ipſo Iure ſatis declaret.

Immo cẽſet,amplius, idem *Suarez num. 10. & refert quoque Ricc deciſ.102.p.4 nu.5.* quod poſt prædictam declarationẽ, talis clericus non eſſet omnino clericali priuilegio priuatus, ita vt cenſuram euadat, qui ipſum percuteret,cum ſolum in *d.cap.cum non ab homine*,limitate dicatur, per ſecularem poteſtatem corrigatur: vnde reſpectu aliorum minime auferri videtur immunitas clericatus. Sicuti etiam clericus, qui non gaudet fori Priuilegio, ex quo non habet requiſita, iuxta diſpoſitionem S C.*T.d.ſeſſ.23 ca 6.* non eſſet huiuſmodi canonis Priuil. priuatus ſecundum *Gonſalez. ad regul.8.tane glo. 5 §.5.num.7. Sanch ſumma 2.to.lib 7.ca.13. num.35.Belleti. d. 1. par. diſq. cler.tit.de fauor.cler. perſ. §.8. num. 29.Barboſ p.2.all.12.n. 32.Ricc.in prax.for Eccl reſol. 531.& in Ritu 37.cur. Arch. Neap.& p.3.deciſ.315.num.4. Bonaci.de legib.diſp 10.q 2.p. 1.§.4.num.7.& alij.* Quod intelligi debet de clerico non coniugato, & de clerico, qui non omnino deſeruit habitũ, vt per Doct.cit.Quamuis probabiliter doceat *Suar. lib. 4. defenſ. fidei cathol.cap.27.num. 24.& alij apud Paul.Layman. lib.1.tr.5 par. 2.cap.5 num.4.* Neque canonis, ſicuti nec fori priuilegio,gaudere clericũ, qui non habet requiſita,iuxta præfatam conciliarem diſpoſitionem.

12 De clerico,autem, qui immiſcet ſe enormitatibus, quid dicendum ſit; vtrum canon. Priuilegio potiatur.

Reſp. ꝙ de hoc quæſito loquuntur *tex.in cap.in audientia, & cap.contingit, cap. cum non ab homine,& in cap.perpendimus de ſent. excomm.* vbi habetur, quod clericus, qui dimiſſo habitu clericali, *tyrannidi, & enormitati* (ideſt ſeditioni, vel latrocinijs, & iniquis bellis) ſe immiſcet,etiam ante Epiſcopi monitionem, canonis priuilegio priuari,vt per *Paul.Layman. lib.1.theol.mor. tract.5. par.2.*

par.2.cap 5.num. 4. *Ant. Dianam p.1 tract.1.Reſol.* 139. & alios,ac verba faciemus in c. ſeq.num.32. vbi etiam de clerico exercente artem vilem, vel qui militiæ ſe adſcriberet.

13 De clericis excommunicatis, ſuſpenſis, interdictis, vel depoſitis verbaliter tãtũ, aut irregularibus,dicendum eſt, eos gaudere hoc canon. Priuil. vt conſtat ex *cap. intelleximus,de Iudicijs,& tradunt communi conſenſu Doct.*

14 Degradatum verò actualiter, licet quidam modernus dicat hoc Priuil.gaudere; cum retineat ordines, & characterem,tamen dicendũ eſt,cum communi aliorum ſententia, eo non gaudere, cum omni Priuilegio clericali fit priuatus *cap. degradatum, de pœnis in 6.& ibi glo.in fine*

15 Clericum, quoque hæreticum,aut Schiſmaticum, minimè hoc priuilegio gaudere fateor,cum Em.Sà *verb. excom. Papa refer.Car.de Graff.eff. 9. num.* 219 *& alijs communiter in cap contingit.1.de ſent.excõ.* Nam cum prædicti delinquãt in legem Eccleſiæ;non debent lege Eccleſiæ iuuari.

16 De clericis coniugatis cum vnica, & virgine non eſt hæſitandum,hoc priuilegio gaudere,ſicuti,& fori priuil. ſi incedant in habitu, & tonſura clericali, & alicui Eccleſiæ inſeruiant de mandato Epiſcopi, *Iuxta diſpoſit.tex.in cap vnico de cler.coniug.in 6.& S.C.T.d. ſeſſ.23 cap.6. de ref.* Si tamen

17 mortua vxore redirent ad propria clericorum miniſteria, recuperarent omnia alia Priuilegia, quæ clerici non cõiugati à iure habent. Quia ea extincta non erant, ſed ſuſpēſa. *Ita Abb.in cap.clericus,de vita & hon.cler.Clar. §.fin.q. 39.Car.de Graff.eff.1.num.90. & alij.*

18 Quod ſi clericus tonſuram non deferret, eo quod caput raſum habet præ caluicie, aut alia infirmitate, non amittet, hoc Priuileg. nemo enim ad impoſſibile obligatur. *Clarus cit.loco num.17.& alij.*

Et nota (huius occaſione)quod tonſuræ,ſiue coronæ vſus ,eſt antiquiſſimus in Eccleſia, & initium ſumpſit à Diuo Petro Apoſt. in Ciuitate Antiochena,cui, ibi, iudei abraſerũt ſummitatem capitis in contumeliam, vt tradit *Durand. in rationali lib.2. cap. 1.num.31* Et eſt nobis,quodam memoriale continuum illius Sacratiſs. Coronæ D.N.Ieſu Chriſti, vt aduertit *Conc.triburienſe can.20 & refert* Car. *de Graffis de eff. cler.in præludio num* 28. Prout in memoriam eiuſdem Sac. ſpineæ coronæ Chriſti, coro-

nam capillorum geſtaſſe D. Petrum, aſſerit *Beda lib. 5. hiſtor. Anglorum, cap. 22 quem etiam refert Paul. Layman. lib. 5. tr. 9. cap. 12.* toto reliquo capite detõſo, & ad id alios clericos fuiſſe immitatos. Fuit tamen ordinata ab Aniceto Summo Pontifice, vt habetur in *cap. prohibita, 23. diſt. & in cap. clericus. 5. de vit. & bon. cle. & refert Platina in vitis Pontif.* in eiuſdem Aniceti vita. Quod etiam notat *Barboſa de off. epiſcopi p. 2. alleg. 8. nu. 11.*

26 Si autem aliquis clericus dimiſiſſet habitum clericalem, & illum iterum reaſſumeret, etiã ſine licentia Epiſcopi, gauderet priuilegijs, cum ſemel clericus nunquam deſinat eſſe clericus, vt per *Viuium deciſ. 512. & Merendam conſ. 91.* ac fuit deciſum in Cur. Archiep. Neap. vt fatetur *Ricc. p. 2. deciſ. 167.* Quamuis, vt idem teſtatur, pe conſt. Synod. & edictum Bo. mem. Illuſtriſſimi Card. Decij, Carafæ prohibitũ ſit clericis, qui alias dimiſerũt habitum clericalem, illum reaſſumere, abſque licentia eiuſdẽ curiæ; tamen de facto illum reaſſumentes gauderent Priuilegijs clericalibus.

30 De clericis græcis in Sacris vel in minoribus, qui vtuntur legitimo matrimonio contracto, cum vnica, & virg. in laicali habitu, vel dum erant in minori: *iux. tex. in cap. cum olim, de cler. coniug & cap. quæſitum, de panit. & remiſſ.* Dicendum eſt, eos gaudere, hoc canonis priuilegio, cum ſint verè clerici, & peeſonæ Eccleſiaſticæ, quoad omnia, vt etiam notat *Additio ad Quarant. verbo veſtigal.*

Verum verò clericus in ſacris, cũ quo fuit diſpenſatum à Papa ad nuptias contrahendas, gaudeat hoc Priuilegio. Dicemus in ſeq. cap. num. 39.

11 Sed an vxor clerici coniugati in caſu, quo eius vir gaudet, & ipſa quoque gaudeat, hoc priuilegio.

Reſp. negatiuè; cum hoc priuilegium ſit perſonale, ipſi clerico conceſſum in ordinis clericalis reuerentiam. ita *Sanch. de matr. l. 7. diſp. 47. num. 1. Suar. de legib. lib. 8. cap. 11. num. 3. & Car. de Graſſis d. eff. 9. nu. 115.* qui hoc limitat, niſi manus iniectio fieret vxori prædictæ in

22 odium viri; Quia tunc inijciens incurreret excommunicationem, ac ſi ipſum percuteret, vt per doct quos refert. Idemque dicendũ eſſet, ſi percuſſio fieret in perſonam alicuius conſanguinei clerici in odium ipſius clerici, vt per *Decian. in tract. crim. p. 2. lib. 6. cap. 17. num 15. Belſect. p. 1. diſquiſ-*

quiſ. cleric. fol. 183. num. 21. *Ragucium de excommu. quaſt.* 70 *& alios.*

23 An autem famuli, & filij clericorum in caſibus, in quibus fori priuilegio potiuntur, vt dicemuus in cap. ſeq. num. 57. gaudeant, etiam hoc priuilegio.

Negatiue ſecundum *Marant. in pract. p.4.diſt.11.num.4. Scacc. in tract de iudic. par.1.cap. 11. num. 48. & Car. de Graſſis eff. 1. num. 218.*

24 De clericis, denique, Bigamis, qui ex duplici matrimonio, vel cum vidua contraxerunt veram bigamiam. Dicendum eſt, eos hoc canonis Priuilegio non gaudere, vt conſtat ex *d.cap.vnico, de cler. conjug.in 6. & ibi glo.verbo, virginibus, oliua ſuper Ritu 37. Car. Arch.Neap num.8. Paul. Layman. lib.1. tract. 5.par.2.c. 5.num.4. & per Sayr.d.l.3.cap. 27.num.31. ac Bonacin. de cēſ. diſp. 2. quaſt.4.pun. 1.num. 5.* Secus autem erit, ſecundum *Sanch.d.lib.7. diſp.46. num. 3. Capell. thol.dec. 64.car.de graſſis eff. 1.à num.995. & alios*, ſi clericus duxit à ſe ſolo cognitam, aut ſi ab alio, & non conſumauit matrimonium, vel ſi duplex inijt matrimonium, alterum, non eſt conſumatum.

25 An autem, & quando in caſibus prædictis, & ſimilibus inducatur bigamia, vide Doct. cit. ſupra cap.4. num. 69.

26 Et an Epiſcopus poſſit cum bigamis diſpenſare ad minores, diximus ſupra cap. 4. num. 97.

Denique circa clericos, ſeu diaconos, quos vocant ſiluaticos; an, & quando gaudeant priuil. cleric. patebit in ſeq. cap. num. 40.

27 Dico ſecundo, hoc priuilegio canonis gaudere monacos, & moniales, & regulares profeſſos, atque eorum conuerſos, & conuerſas, nouitios, & nouitias, vt clamitant vniuerſa iura, neque dubitationi locus eſt.

Sed verum mulieres, quæ non ſunt profeſſæ: ſed vt Deo ſeruiant, ſe recludunt in vna domo, vel loco, hoc priuilegio muniantur.

Affirmant *Decian. in tract. crim. par.2.lib.6.cap.17.n. 12. quem refert, & ſequitur Car. de Graſſis eff. 9. num. 73.*

28 Et hoc Priuilegio canonis gaudebit etiam religioſus, qui erat bigamus: nullo, enim, iure conſtat, ipſum priuari Priuilegio religioſo ſicut priuatur clericus bigamus, vt fatetur *Bonacin.de cenſ. diſp. 2.q.4. pu. 1. num. 6. qui alios refert.*

29 Vtrum vero hoc Priuileg. gaudeant homines illi, qui aſſumpto monachali habitu, adhiben-

hibentur ad ſeruitia, & obſe-
quia monialium, & ad peten-
dam pro ipſis eleemoſynam.
Affirmat *Bonacin. loco cit num.
9. vt per eum.*

30 An autem fratres tertij ha-
bitus S. Dominici, & S. Franc.
canon. Priuileg fruantur.

Caiet. verb. excomm. nu. 10 negat
Nauar. tamen c. 27. num 29 af
firmat. Sed aduertendum
eſt, non poſſe hic dubitari de
ijs tertiarijs, qui editis tribus
votis eſſentialibus, vere reli-
gioſi ſunt ſub regula, & iuriſ-
dictione ordinis mendicantiſ
viuentes, ex conceſſione Sixti.
IV. apud *Rodriq. to. 3. reg. q. 72.
ar. 1. concl. 3.* De alijs verò ter-
tiarijs, qui religioſi proprie
31 non ſunt, ſed ſolum addicti re-
ligioni, cui vel bona ſua offe-
runt, uel etiam habitum, & re-
gulam ſuſcipiunt, licet hi om-
nes uideri poſſunt canonis
Priuileg. gaudere, vt ſentit *Sua
rez de cenſ. diſp. 22. ſect. 1. num.
20. cum alijs apud Paul. Lay-
man. l. 5. tr 5 p. 2. cap. 5. num. 4.*
tamen dubitationem iſtam
ſuſtulit Leo X. in ſuis conſtit.
Quas refert *Quaranta verbo*
32 *Priuil. regul.* vbi ſtatuit, quod
fratres prædicti tertii ordinis,
ſi collegialiter viuunt ſub ha-
bitu religionis, gaudeant Pri-
uilegiis, quibus fratres ordi-
nis, cuius tertiæ regulæ habi-
tum geſtant, potiũtur, & gau-
dent, & ita quoque fuit reſo-
lutum in Cur. Arch. Neap. vt
teſtatur *Ricc. deciſ. 88. par. 2.*

33 Sorores, autem, eiuſdem
tertij habitus, hoc priuilegio
gaudere fatendum eſt, cum
*Tolet. lib. 1. cap. 35. num. 16. &
alijs*, vt expreſsè habetur in *d.
conſt. Leon.* X. vbi ſtatuitur.
Quod ſorores eiuſdem tertij
ordinis habitum geſtantes,
etiam in propriis, aut conſan-
guineorum domibus, vel ſeor-
ſum habitantes, ſi emittunt
votum caſtitatis ſimplex, &
vitam cœlibem ducant, gau-
dere debeant Priuilegiis, qui-
bus gaudent fratres ordinis,
cuius tertiæ regulæ habitum
geſtant, prout refert quoque
Ricc. d. deciſ. 88. p. 2. cum ſint
perſonæ Eccleſiaſticæ, & reli-
gioſæ improprie, vt tradit
*Barth. à S. Fauſto in Theſ. Re-
lig. lib. 8. q. 205.*

34 Sed quid dicendum de Ere-
mitis, an eodem fruantur Ca-
non. Priuilegio.

Negat *Angel. verb. Eremita num.*
3. affirmãt verò *glo in cap. qui
verè 16. q. 1. Silu. verb. eremita,
Nauar. cap. 27. num. 79. Tolet.
l. 1. cap. 35. num. 15. & Suar. de
cenſ. diſp. 22. ſect. 1. n. 22. Paul.
Layman. l 1. tra 5. par 2. cap. 5.
num. 4. Anto. Ragucc. in tit. de
excomm. quæſ. 71. & alij.* Cum
quibus cenſeo, quod eremitæ,
qui religioſi non ſunt (nam de
ere-

Digitized by Google

eremitis, qui profitentur tria vota religionis, vt ſunt Camalduenſes, non eſt ambigendi locus) ſi ex ſpeciali obligatione, & quaſi traditione alicui Eccleſiæ, vel loco Sacro, dicati ſint, cum ſpeciali ſubiectione ad Epiſcopum, gauderent hoc priuilegio, cum ſint perſonæ ſpecialiter Deo dicatæ, ſeu deuotæ. Secus verò eſſet dicendum de eremitis, qui vagi dicuntur, nec definitum, aut firmum vitæ modum, neque aliquam ſpecialem obligationem Eccleſiaſticam habent.

35 An autem Rectores hoſpitalium, qui hoſpitalarij dicuntur, hoc Priuil. gaudeant.

Affirmat *Auila de cenſ. p. 2. cap. 5. diſp. 2. dub.* 11. ſi portant aliquod ſignum, & promittunt caſtitatem in manibus Epiſcopi, & renunciant proprijs, vt per eum.

36 Eſt tamen obſeruandum, quod non ſolum clericus, & Religioſus viuens gaudet hoc Priuilegio, vt dictum eſt: Sed etiam, ſecundum aliquos, poſt mortem; in tantum, quod injiciens manus violentas in eorum cadauera, incideret in excommunicationem, ita *Abb. & Felin in cap. à nobis 2. de ſent. excomm. Tolet. lib 1. cap. 32. num. 15. Bellect. par. 1. Diſ. elet fol.* 173. *& Car. de Graſſis eff.* 9 *num.* 140. nam mortuo, etiam fit iniuria, & violentia.

37 Dico tertio, eodem canon. Priuilegio muniri Milites S. Io. *Hieroſol.* vt paſſim tradūt *Doct.* cum ſint vere religioſi, ex quo emittunt vota ſubſtantialia religionis, iux. *tex. in cap. cum ad monaſterium, de ſtatu regular. & docent Sanch. in Summa to* 1. *lib. 4 cap. 16. nu. 11. & to. 2. lib* 7 *cap.* 8. *num.* 36 *Tolet. cit loco. Garcia p. 1. cap. 4. num. 3. & alij.*

38 An autem milites Diui Iacobi, Calatrauæ, & Alcantaræ hoc gaudeant Priuil.

Et gaudere dicendum eſt, ſecundum *Nauar. conſ.* 11. *de regul. & alios apud Garc. loco cit. nu. 15.* cum ſint perſonæ Eccleſia-
39 ſticæ. Quamuis valde controuerſum ſit inter doct. an hi ſint vere Religioſi, vt per *Man. Rodriq. quaſt. reg. to. 1. q. 1. ar. 6. Sanch. in ſum to. 1. l. 4. d cap. 16. Car. de Graſſ. eff. 1. nu. 109. & eff. 9. num. 131. Barboſ. p. 2. all. 12. num. 46. & D. Gar. Maſtrill ſicul. deciſ. 390. par. 3.*

40 Et idem valet, vt fatetur *Bonacin. de cenſ. diſp. 4. q. 4. pu. 1. num.* 7. in equitibus ordinis Chriſti in luſitania, S Lazari in ſabaudia, & S. Stephani Florentiæ, ex *Nauar. conſ.* 10. *de regular.*

SECVNDA DVBITATIO.

41 Quando, quis dicatur, manus violentas inijcere in prædictas perſonas.

Reſpondetur. Per aliquam iniurioſam, ſeu contumelioſam actionem exteriorem, ac corporalem circa perſonam clericorum, aut res ei adhærẽtes; vt eſſet clericum vulnerare, occidere, percotere manu, en-
42 ſe, fuſte, &c, illum violenter detinere in publica, vel priuata cuſtodia: Aliquid per vim, & iniuriam eripere de manibus, vel corpore eius, item conſpergere aqua, puluere, lapillis: Perſequi eum, vt in fluuium, aut foueam incidat,
44 equo decidat; &c. Inijcere manus violentas in equũ, cui clericus inſidet, illum percutiendo, vulnerando, occidendo, aut retento fræno ſiſtendo. ita *Silu ver. excomm. 6. n. 5. Sayr. de cenſ. lib. 3. cap. 28 nu. 13. Auila item de cenſ. p. 2. cap. 5 diſp. 3. dub. 12. Nauar. cap. 27. num. 77. Genuenſ. cap. 29 n. 21.* Bonac. *de cenſ. diſp. 2. q 4. pu. 1. num 12. Car. de Graſſ. eff. 1. num 534. & eff. 9. à num. 84. & alij.*

45 Sed vtrum incurrat excommunicationem ille, qui ſclopũ explodit in clericum, qui ob terrorem moritur, quamuis pila, nec leuiter quidẽ tactus, vel læſus fuerit.

Affirmatiuè ſecundum Bonacin. *loc. cit.* Quia talis actio cenſetur violentia, & iniurioſa clerico.

46 Quid autem dicendum ſit de eo, qui per dolum, & fraudem furatur veſtes clerici, aut nũmos, vel aliud ab eius poſſe; an dicatur violentas manus iniicere, & incurrat.

Negatiuè Reſpondendum eſt ſecundum *Doct.* mox citandos: quia tunc non dicitur violentas manus in clericum iniicere; diſtinguitur enim violẽtia, ab actibus ſubdolis, & fraudolentis: niſi clericus tempore,
47 quo talia ei tolluntur ſe defẽderet, & furãti reſiſteret, quia in tali caſu ille incurreret in cenſuram. ita *Gaet. verb. excomm. num. 10. Angel. excomm. 5. num. 29. Vinc. Filliucc. tract. 15. cap. 1. num. 20. Sayr. lib. 3. cap. 26. num. 16.* Bonaci. *de cenſ. diſp. 2. q. 4 pu. 1. num. 14.* Car. *de Graſſis eff. 9. num. 222. & Paul. Layman. lib. 1. tract. 5. par. 2. cap. 5. num. 5.*

48 An autem incurrant miniſtri Principis, qui violenter arcendo turbam, clericum percutiant.

Reſpondetur, minimè incurrere, ſi hoc fecerint, abſque animo iniuriandi, cum tunc non dicatur violenta percuſſio Et eſto quod eſſet manus violenta, eſt tantum materialiter; ſi tamen

non

nō ſit formaliter talis; vt quia non intenditur violentia, ſeu iniuria, vel nō intēditur, quod ſit in clericum; nec talis in excōmunicationem incidet. ita *Sayr. lib. 3. cap. 2. num.* 34. *D. Ric. in prax. for. Eccl. reſol.* 635. *& alij.*

Sed an percutiens clericum caſu
49 fortuito, dicatur violentas manus in eum iniecere, & incurrat.

Dico, nequaquam incurrere, ex *cap. 3. de ſent. excommun.* Nam caſus fortuiti præuideri non poſſunt, *cap. ioannes, & c. fin. de homicid.* & per conſequens, tunc nulla violentia, & temeritas poteſt conſiderari, *Soc. in d. cap. peruenit, de ſent. excomm. & alij apud Carol. de Graſſis eff. 9. num.* 302. Qui num. 235. hoc etiam dicit in eo, qui iniecit manus violētas in clericū, abſque deliberatio-
50 ne, ſed ex primis motibus, & ex ſubita animi paſſione; ita vt aduertens, quod facit, manum retrahit, quia primi motus non ſunt in poteſtate noſtra, ita etiam, ante eum, tenuerunt, *Caiet. verbo excomm. cap.* 10. *& alij.*

TERTIA DVBITATIO.

51 AN quęlibet percuſſio, ſiue actio violenta ſufficiens ſit, vt quis hanc cenſuram incurrat.

Et minimè ſufficere dicendum eſt, ſed requiri, vt percuſſio, ſiue actio violenta talis ſit, vt ſufficiat ad p.m. cum excommunicatio maior non incurratur, niſi propter p.m. vnde ſi quis leuiter attingat, vel percutiat clericum, itaut illa percuſſio,
52 vel violentia iudicetur. p.v. nō incurret hāc cenſuram *ita Tolet. lib. 1. cap. 32. Suar. diſp. 22. ſect. 1. num. 23. Sayr. de cenſ. lib. 3. cap. 27. num.* 33. *Coninch. diſput. 14. dub. 15. num.* 168. *Molin. to. 4. diſp. 51. num. 8. & Bonae. de cenſ. diſp. 2. quaſt. 4. pun. 1. num.* 19.

An autem incurrat, ſi percutiens peccet mort. ex intentione,
53 quam habuit grauiter percutiendi: ſed percuſſio exterior iudicetur p.v. tantum.

Dico, non incurrere, nam hanc cenſuram, quis non incurrit, niſi propter p.m. externum, & talis percuſſio, vt exterius ſit, non eſt pecc. mor. *ita Nauar. cap. 27. num.* 85. *Caiet. verbo excommunicatio cap.* 10. *Filiuc. tract. 15. cap. 1. quaſ. 4 nu. 17. Bonac. d. diſp. 2. q. 4. pun. 1. nu. 11. & alij.*

54 Sed an requiratur, vt hæc actio externa ſit p. m. ratione nocumenti corporalis, ſeu læſionis corporis, vel ſufficiat, ratione inhonorationis.

Reſpondetur, quod non ſolum, quando perſona clerici grauiter

ter percutitur, incurritur hæc cenſura, immo nec requiritur ſemper ad incurrendam hanc cenſuram, vt percuſsio corporis talis ſit, vt clericum grauiter lædat, cum ſine graui læſione corporis, poſſet quis manus violentas in ipſum iniicere, cum graui iniuria, quæ non ſolum ſit contra honorem, ſed contra immunitatem proprii corporis, ſeu contra ius, quod vnuſquiſque habet in corpus ſuum, vt eſt violenta clerici detentio, vel ablatio à ſuis manibus alicuius rei, quam iuſtè detinet, & ſimilia, vt diximus ſupra num. 40 Sed etiã ſi actio violenta, perſonam clerici leuiſsime attingat, tamen ſecundum moralem exiſtimationem virorum prudentum ſufficiens ſit ad grauem iniuriam contra honorem, & reuerentiam debitam tali perſonæ, ſufficit ad incurrendam hanc cenſuram, cum ſit manuum violenta iniectio in clericum, & grauis moraliter reputata. ita *Suarez de cenſ. diſp. 22. ſect. 1. nu. 25. Filliucc. & Bonac. cit. loc. & Paul. Layman. d. lib. 1. tr. 5. par. 2. cap. 5. nu. 5.*

55 An autem occidẽs clericum per cibum, vel potum veneno infectum, in hanc cenſuram incidat.

Affirmant *Molina de iuſt. & iure tract. 3. diſp. 51. D. Marcellus Megal. in prima parte inſtitut. Peregrin. lib. 5. cap. 14. num. 1. Suar. de cenſ. diſp. 5. ſect. 1. num. 13. & Bonacina, qui alios refert, in eodem tract. de cenſ. diſp. 2 quæſt. 4. pun. 1. num. 13.* Qui cum Suarez, hanc cenſuram non incurrere, exiſtimat, antequam venenum operari incipiat, nam antea non aderat actio violenta, cum venenum ſine vlla vi fuerit exhibitum, vt ſupponimus. Quidquid dicat *Auila 2. par. cap. 5. diſp. 3. dub. 10.*

Vtrum verò occidẽs veneno dicatur cõmittere crimen proditorium ad effectum, vt con fugiens ad Eccleſiam non gaudeat eius immunitate iuxta bullã Gregor. XIV. vide *Boer. deciſ. 109. D. Ricc. p. 3. deciſ. 262. & Decian. qui alios refert in tract. crim. lib. 6. cap. 28.* qui cõcludunt, crimen proditorium committere, vt per eos, & per *Antonin. Dianam p. 1. reſol. moral. tract. 1. reſol. 36.*

QVARTA DVBITATIO.

56 Quibus aliis in caſib. quis hanc cẽſuram incurrat, vel effugiat.

Dico, quod in multis aliis caſibus nam licet per *d. can. ſi quis ſuadente*. Soli iniicientes manus violentas in prædictas perſonas, hanc in excommunicatio-

tionem incidant, tamen Summi Pontifices, per alios canones, ad alias perſonas, extenderunt, & declararunt.

57 Primò, igitur, iniiciens per alium, mandato, vel conſilio, manus violentas in clericum, aut alias perſonas, hoc priuilegio gaudentes, eãdem cenſuram incurrit, vt habetur in *cap. mulieres, de ſent. excomm. & notant Scrib. vt per Tol. l. 1. cap. 32. num. 16. Nauar. cap. 27. num. 78. Silu. excomm. 6. num. 5. & alios*. Nam qui per alium facit per ſe ipſum facere videtur, *cap. qui per alium, de regul. iur. in 6*. In quam excommunicationem incidunt etiam au-

58 xilium, aut fauorem pręſtãtes *glo. in d. cap. mulieres, Tolet. nu. 19. Sayr. de cenſuris l. 3. cap. 26. num. 24. Soccin. in d. cap. peruenit, & alij*, non tamen incidunt, niſi ſequuto effectu percuſsionis, vt colligitur ex *cap. mulieres §. vltimo, de ſent. excommun.*

59 Sed quid ſi mandans percuti clericum, poſtea pęnitentia ductus reuocauerit mandatũ.

Tunc dicẽdum eſt, quod ſi reuocatio ad mandatarii notitiam peruenerit, ante percuſsionẽ, ſic mandans non erit excommunicatus, licet mandatum exequatur poſt reuocationem. Sed ſi percuſſerat ante reuocationis notitiã, incurret mandans. ita *Siluest. cit. Auila p. 2. diſp. 3. c. 5. dub. 7. Sayr. d. lib. 3. c. 26. nu. 23. Car. de Graſſis eſſ. 9. nu. 30. Belleſt. par. 1. diſquiſ. clerical. tit. de fauore cleric. canon. §. 1. num. 6. pag. 172. Paul. Layman. lib. 1. tr. 5. par. 2. c. 5. n. 7. & alii.*

Et nota, quod ſi percuti mandãs eſſet in gratia, dum mandatarius clericum percuteret, etiã cenſuram incurret, nam licet ad incurrendas cenſuras ſupponatur p. m. tamen non eſt neceſſe, vt tunc committatur quando cenſura incurritur; ſed ſufficit p. m. prohibitum ſub cenſura cõmiſſum antea fuiſſe vt tradunt *Leſſ. de iuſt. lib. 2. c. 13. num. 17. Bonac. de cenſ. diſp. 2. quaſt. 4. pun. 3. nu. 3. & Paul. Layman. cit. loc.*

60 An autem idem ſit dicendũ de conſulente percuſsionem clerici.

Reſp. negatiuè, cum conſulenti non ſufficiat reuocare conſilium, ſi firmiter non credat conſultum reuocaſſe propoſitum, ſed debet etiam monere percutiendum, arbitrio boni viri, vt ſibi caueat, & tunc ſi ſequatur poſtea percuſsio, non incurret conſulens, quia percuſsio ſolum ipſi conſulto eo caſu imputatur, ita *Auila cit. loc.* & alii, apud *Paul. Layman. d. lib. 1. tr. 5. par. 2. c. 5. nu. 7.* Quamuis *Sayr. d. c. 26. num.*

23. idem dicat de conſulente, quod de mandante dictum eſt num. præcedenti.

61 An verò præcipiens interfici, vel offendi clericum, & ante exequutionem moriens, incurrat poſtea ſequuta morte, vel offenſione clerici.

Et minimè incurrere dicendum eſt, vt docent, *glo. in cap. mulieres, de ſent. excom. Auila d. dub. 9. concl. 3. Vgol. de cenſur. tab. 1. cap. 17. § 2. num. 5. Belleſt. d. p. 1 diſquiſ. cler. pag. 172. num. 6. & de Graſſis eff. 9. num. 40.* Et hoc ea ratione, quia mandatum extinguitur morte mãdantis re integra, *§. recte, inſtit. de mandato*. Ac alia ratione, quam reddit *Suar. de cenſ. diſp. 5. ſect. 1. num. 14.* Quia homo mortuus incapax eſt cenſuræ, quæ primo, & directè in ipſum feratur, vt enim incurratur cenſura, neceſſe eſt, vt ſubiectum ſit habile, & capax eius, non ſolum eo tempore, quo dedit cauſam delicti, ob quod cenſura incurritur, ſed maximè eo tempore, quo effectus conſumatur.

62 Sed quid dicendum, ſi mandatum non ſit expreſſum, ſed tacitum; vt ſi quis, cum fuerit offenſus ab aliquo clerico, diceret coram amicis, vel familiaribus, ſe deſiderare vindictã de tali iniuria, præuidens, aut præuidere debens inde eos ſore excitandos ad eum percutiendum, an incurrat, etiam ipſe in hanc cenſuram ſequuta, illius clerici, percuſsione.

Dicò, incurrere *argum. tex. in c. penult. de homicid. in 6.* & ſic docent *Siluest. excomm. 6. num. 5. Nauar. cap. 27. num. 78. Auila par. 2. diſp. 3. cap. 5. dub. 10. Suar. diſp. 22. ſect. 1. num. 55. & Car. de Graſſis eff. 9. num. 35.* Nam ille eſt cauſa moralis talis percuſsionis, & excitat, & mouet, & virtualiter mandat.

Vtrum vero mandans incurrat, ſi mandatarius exceſſerit fines

63 mandati, vt quia mandauit tantum verberare, clericum, & mandatarius illum vulnerauit.

Et incurrere fatendum eſt. Prout in ſimili dicitur de eo, qui fecit mandatum ad vulnerandum, quod ſi ſequatur homicidium, tenetur de occiſo, *cap. fin. de homicid. in 6.* Nam vulnera, & percuſsiones non dantur ad menſuram. ita *clar. §. fin. q. 89. et alij apud Car. de Graſſis eff. 9. num. 21.* Qui ſecus eſſe, ait, ſi quis mandaret, vt tantum inferatur clerico iniuria verbalis, & mandatarius exceſſerit, faciendo illi iniuriam perſonalem, quia tunc mandans non erit excommunicatus, prout ipſe mandatarius, & hoc ea ratione, quia mandans iuſsit fieri actum, propter quem de-

ſui

ſui natura non incurrit in pœnam excommunicationis. *Baiard.ad clar.§.fin.quaſt.89.nu.17.Menoch. de arbitr. caſ.352. nu.2.& alij.*

65 Sed quid, ſi aliquis mittat manus violentas in clericum, eum capiendo de mandato ſui Prælati, an incurrat.

Reſp.negatiuè, *cap.vt fama,de ſent.excomm.* Quod intellige,ſi clericus nollet permittere ſe capi,nam ſi permitteret ſe capi, ſine reſiſtentia, & capiens pugno,aut alio modo eum percuteret,incurret.ita *Sayr.lib.3. cap.27. num. 25. Bonacin.de cenſ.diſp.2.q.4.pun. 4.num.13. & alij.*

66 Secundo, eamdem canon. excommunicationem incurrit ille, qui poteſt, & debet prohibere,ne clericus verberetur & non prohibet,vt conſtat,ex *cap.quanta.de ſent.excommun.* Quod limitat glo. ibi,vt notat *Tolet.lib.1.cap.32. num. 20.& Layman.d.lib.1.tr.5.p.2.cap.5. num.*8.ad illos, qui ex iuſtitia prohibere tenentur, vt ſunt officiales, eorumque miniſtri, Patres, Tutores, Parochi,& ſimiles.Quod tradunt etiam *Bonacin.d.diſp.2.quaſt.4.pun.3.num.6 Filliucc.tract.15.cap.1.quæſito 7.num.31.Sayr.d.l.3. cap.26.& Auila d.diſp.3.cap.5. dub.8.& alij.*

Quo vero ad alios, qui ex charitate tenentur. Si ex negligentia,vel ex timore, vt quia nolunt ſe immiſcere rumoribus, hoc non præſtarent, non incurrent, ſecũdum communem opinionem,quando hic titulus ſufficit ad eos excuſandum à culpa mortali, ſecundum *Sua-*
67 *rez* mox citandum. Si autem doloſe non prohiberent, cum poſſint obuiare ſine periculo, & damno,tunc incurrent,tanquam conſentientes delicto. ita *Caiet.cit.cap.10. Suar. diſp. 22 ſect.1.num.56.Sayr.l.3.cap.26.num.24.Nau.cap.27. num. 78. & alii apud Bellectum p.1. diſquiſ.cler.tit. de fauore cleric. canon.§.1.n.8 f.173.* Quamuis *Bonacin.loc.cit. & Raguec.ſub tit.de excomm.quaeſ.69.*non incurrere exiſtiment,etiam ſi nõ obſtet propter odium, & prauum affectum, licet peccarent mortaliter, quidquid ſit de foro externo,cum non ſit in iure expreſſum.

Tertiò, eamdem excommunicationem incurrit ille,qui ratam habet percuſſionẽ clerici ſuo
68 nomine factam, licet non ſuo mandato. Quia talis ratihabitio retrotrahitur, & æquiparatur mandato *iux. cap.cum quis,de ſent. excomm. in 6.* Secus tamen erit,ſi percuſsio nõ fuerit facta eius nomine,quia licet poſtea ratam habeat,etſi peccet, non erit excommunicatus.

ctatus, *Glo. in d. cap. ſi quis, verbo, tuo nomine*, *Sayr. d. lib. 3. c. 26. num. 25.* *Socc. in d. cap. peruenit, de ſent. excom. et alij apud Belleꝺ. cit. loco, ac Bonacin. de cenſ. diſp. 2. q. 4. pun. 3. n. 7.*

69 Quartò, eamdem in excommunicationem incidit ille, qui percutit clericum permittente ſe verberari, ſi verberatio iniurioſa ſit; nam licet non ſit violenta percuſſio, vel potius coacta, eſt tamen iniurioſa ſtatui clericali, in cuius fauorē eſt latus canon, cui clericus renuntiare non poteſt, *c. contingit, 1. de ſent. excommun. ita Caetan. verbo excomm. cap. 10. Tolet. lib. 1. cap. 35. nu. 12. Filliuc. tract. 15. cap. 1. quaeſ. 7. nu. 33. Bonaci. d. quaeſt. 4. pu. 2. Layman. d. l. 1. tr. 5. p. 2. cap. 5. nu. 5. & alij communiter.*

70 An autem hoc caſu, ipſe clericus, qui patitur verberari, incidat in excommunicationem.

Aliqui incurrere cenſent, ſi facile poſſet vitare percuſſionem, nam, vt dictum eſt num. 67. ſicut is, qui poteſt obuiare, abſq. ſuo periculo, ne clericus offendatur perſonaliter, & non obuiat, incurrit; tanto magis videtur hoc procedere, vbi clericus eſſet cauſa ipſius offenſionis. ita *Io. And. & Socc. in d. cap. contingit, de Graff. d. n. 29. Car. de Graſſis eff. 9. num. 80 & Raguçius in tit. de excomm. quaeſi. 70. nu. 7.*

Alij verò, quibus accedo, minimè incurrere exiſtimant propter verbum *tex. in d. cap. contingit ibi, excommunicetur*, quod eſt futuri temporis, indicans cenſuram ferendam, non autem ipſo iure latam, ita *Tolet. loc. cit. num. 13. Suar. diſp. 22. ſect. 1. nu. 57. Bonacin. de cenſ. diſp. 2. quaeſt. 4. pun. 2. n. 3. & Filliuc. quaeſi. 7. nu. 33.*

71 Sed vtrum clericus percutiens ſe ipſum, incurrat.

Dico, cum *communi Doct. opinione* incurrere, quando clericus iniurioſè, & per iram ſe ipſum percutit, ita vt percuſſio attingat grauitatem pecc. mortalis, propter læſionem factam in proprio corpore, ſecus ſi hoc faceret ex deuotione, vt ſi percuteret eius pectus pugno, vel lapide, vel cum diſciplina maceraret eius carnes, tunc enim, non ſolum nō peccat, verum etiam meretur, vt legitur feciſſe S. Hier. & alios Sanctos, vel ſi percuteret ſe ipſum ex dolore ob mortem parentum, & hanc communē opinionem ſequuntur *Tolet. lib. 1. cap. 35. num. 9. Sayr. lib. 3. cap. 26. num. 20. Car. de Graſſis eff. 9. num. 82. Io. Mar. Belleꝺ. num. 14. Bonac. d. q. 4. pun. 2. n. 4. & Layman. cit. loc.*

72 Et quamuis aliqui non incurre-

currere cenſeant, ex eo, quia alius debet eſſe is, qui manus violentas iniicit, & alius, qui percutitur, dicitur enim in canone. *Siquis ſuadente diabolo clericum percuſſerit, &c.* vt per *d. Iac. de Graff. lib. 1. caſ. reſer. c. 8. num. 23.* Tamen huius rationis, patet ſolutio, ex relatis per *Tolet. loc. cit. & per Rice. in praxi aurea variar. reſol. 472. num. 8. per tex. in d. cap. contingit, de ſent. excomm.* vbi notatur, quod ad incurrendam excommunicationẽ ſufficit, quod adſit manus iniurioſa, neque manus iniurioſa ſolum reſpectu ſui, ſed etiam ſi ſit iniurioſa reſpectu ordinis clericalis; itaut enormiter percutiens ſe ipſum, incurret, cum nemo ſit dominus membrorum ſuorũ, *l. liber homo, ff. ad legem aquiliam.*

73 Sed quæritur primo, an intendens, & volens percutere titium clericum, percutiat laicum, vel ſcium clericum, incidat in excommunicationem.

Reſp. & dico in primo caſu, ſi percutiat laicum, non incurrere, propter affectum tantum, quem habebat percutiẽdi clericum, ex *glo. in cap. ſi vero, de ſent. excomm. & notant Bellett. cit. loc. num. 15. & Sayr. lib. 1. c. 18. n. 20. qui alios refert.*

In ſecundo caſu, ſi percutiat aliũ clericum, & non illum, quem volebat percutere, incurrere exiſtimant *Couar. in cap. alma par. 1. §. 10. num. 15. Sayr. lib. primo cap. 48. num. 18. & alij,* moti ex eo, quia adeſt voluntas, quo ad percuſſionem clerici, & iniuriam.

Ipſe verò, cum *Suarez in d. diſp. 22. ſect. 1. num. 34.* diſtinguendum cenſeo, nam aut iſte percutiens ex errore alium clericum, & non illum, quem percutere volebat, ſufficientem diligentiam adhibuit, ne aliam perſonam percuteret, aut non adhibuit; Primo caſu, quando diligentiam adhibuit, non incurreret; cum ſit inuoluntaria & caſualis, ſecundo caſu, incurreret, cum ſit voluntaria indirectè, propter diligentiam non adhibitam, ne ex errore alium clericum percuteret.

74 Sed quid è contra, ſi volens, & credens percutere laicum, percutiat clericum, an incurrat.

Reſpondetur ſi adhibuit ſufficiẽtem diligentiam, itaut ei non imputetur talis error, ſeu ignorantia perſonæ, non incurret; ſecus verò ſi non adhibuit ſufficientem diligentiam, & ſine ſufficienti certitudine, quod ille eſſet laicus, ipſum percutiat; quia non excuſabitur à culpa, nec à cenſura, ſecundum *Couar. in d. cap. alma num. 15. qui de communi teſtatur, & ſe-*

quu-

quitur Suarez num. 52.

75 Secundo, quęritur, an incurrat percutere volens laicum, ſed percutiẽs ignorantia probabili clericum: ſi percuſſiſſet, etiam ſi illum, clericum noviſſet.

Affirmant *Sylueſt. excommun. 6. num. 6. Couar. loc. cit. Abb. in cap. ſi vero, de ſent. excom. Sayr. lib. 1. cap. 18. nu. 20. & alij.*

At verò cum *Suar num. 53.* à ſupradicta diſtinctione adhibitæ diligentiæ, vel ne, minimè diſcedendum cenſeo, cum ille prauus animus non influat in actum, & ideò ſi illo non obſtante, actio procedit ex ignorantia probabili, excuſaretur à cenſura.

Sicuti excuſatur etiam, vt idem Suar. tradit à cenſura percutiens clericum ignorans pro-
76 babiliter clericatum. Nam etſi talis actio ſit iniuſta percuſſio, ſi tamen, quòad circunſtantiam perſonæ percuſſæ, ideſt, quod ſit clericus, procedat ex ignorantia, quæ excuſet à malitia Sacrilegij, non incurritur cenſura huius canonis, in quo ponitur ſola ſacrilega percuſſio, quæ circa clericum voluntarie verſatur. Et ita quoque fatentur *Tolet. lib. 5. cap. 8. num. 2. Nau. cap 27. nu. 81. Sayr. d. lib 1. cap. 18. num. 19. Bonacin. d. diſp. 2. q. 4. pun. 4. num. 2. Ricc p. 2. deciſ 296. Car. de Graſſis eſſ. 9. num. 189. Layman. d. lib. 1. tr. 5. p. 2. cap. 5. nu. 8. & alij.*

Tertio quæritur, an percutiens
77 clericum ob iuſtam defenſionem, incurrat.

Et minimè incurrere fatendum eſt, ſi defenſio fiat incontinẽti vim, vi repellendo, *ex cap. ex tenore, & cap. ſi vero. 1. de ſent. excomm.* & tradunt communiter Doct. vt per *Suar. diſp. 22. ſect. 1. num. 53. & Layman. cit. loco*. Ratio eſt, quia talis percuſſio non eſt violenta, nec ad iniuriam, & animo iniuriandi, cum fiat ſe defendendo, non aggrediendo, nec eſt ſuadente diabolo, ſed ratione ſuadente, cum licitum ſit, vim vi repellere, cum moderamine inculpatæ tutelæ.

Quod moderamen inculpatæ tutelæ conſiſtit circa tria, ſcilicet circa modum, tempus, & cauſam. circa modum, vt ſi quis eſſet inſultatus ſine armis, non poterit ſe defendere cum armis, *l. 1. §. ſed ſi elaua ff. de ſicar.* circa tempus, vt fiat incontinenti, & illico facto inſulto, *glo. in l. prima C. vnde vi, Maſcard. concluſ. 1126. nu. 42.* vbi etiam num. 33. examinat materiam, quibus armis inſultatus poſſit ſe defendere, & quibus non, & quo caſu dicatur excedere terminum defenſionis. Circa cauſam, vt

talis

talis ſit, & tanta propulſatio, quanta eſt neceſſitas defenſionis,& non vltra. *Bald. in d.l.1. C.vnde vi, Clar. §.homicidium n.27. Boer. dec.168.nu.4. Car.de Graſſ.eff.9.n.263. et per* D.*Ric. par.4.dec.159 n.17.*

78 Dicitur quoque percuſſio ex iuſta defenſione, ſi mulier percutiat clericum, pudicitiam ſuam facto aliquo, tentantem, & nõ ſolis verbis, vt per *Nau. in c.27 n.85. & Paul Layman. d.l.1.tr.5.p.2.c.5.*

79 Item dicitur percuſſio, ex iuſta defenſione, ſi aliquis aggreſſus à clerico non poterit vitare nocumentum ſine ignominioſa fuga, niſi ſe defendendo,eaq. de cauſa clericum percutiat,quia non incurret, cum tunc neq. peccet. ita *Caiet.d c.* 10. *Nau.& Suar.loc.cit.& alij, quibus accedunt Ric.deciſ.* 159. *p 4 n.20.& Rague.in vaſ. eccl. diſcipl.tit.de dubijs curioſ.quæſito* 33.

80 Dicitur etiam detentio ex iuſta defenſione, ſi quis clericum fugientem, & propria bona aſportantem, vel clericum debitorem, & fugam parantem, detineat, vt eum ſtatim Superiori præſentet, & ea via ſuum creditum recuperet. ita *Nauar. Caiet. Suarez loco cit.Cornel. Beninc. in tract.de paup.q.7 ſpecial.8. nu.* 13. *Caccialup.in tract. de debit. ſuſpect. & fugit.in 5.q. princip. nu.* 19. *& alij apud Carol. de Graſſ.eff.* 1.*n.550.*

Sed an laicus percuſſus à clerico, ſi timor repercuſſionis nõ adeſt, dictum clericum cauſa defenſionis percuſſerit, incidat in excom.d.canonis.

Reſp. affirmatiuè, quia non eſſet defenſio,ſed vindicta,quæ non eſt permiſſa ſingulis,ſed iudici, niſi fortè timeretur geminata percuſſio, & ita in facti contingentia fuit reſolutum in Curia Arch. Neap. vt teſtatur *Ric.dec.159.p.4.* vnde non debet inſequi,percuſſus, ſuum percuſſorem,ex quo non vult amplius percutere.

81 Quarto quæritur,an manus violentas iniiciẽs in clericum, turpiter inuentum cum propria vxore,matre, filia, aut ſorore, incurrat, & peccet.

Et dicendum eſt,quod licet, peccet,tamen canonis excõmunicationẽ minimè incurrit, *iux. tex.in d.cap.ſi vero,* ſi percuſſio fiat in ipſo actu inuentionis; ſecus ſi poſt temporis interuallum percuſſit, quia cenſuram non effugiet. ita *Siluest. excom.6.caſu 10. Auila p.2.c 5. diſp.3.dub.3.Sayr n. 24. Paul. Laym.cit.loc. Bonaci. de cenſur. diſp.2.q.4.pu.4.nu.5. Ric.deciſ. 147.p. 4. & alij apud Car de Graſſ.eff.9.n.186.*

82 Appellatione autem,vxoris

in d.tex. comprehenditur ſpõſa ducta per verum, & ratum matrimoninm, etſi non conſumatum, non tamen ſponſa de futuro, quia non eſt vxor, & poteſt quis propter tale crimen illam dimittere, & aliã ducere. Vnde neque iniuria, neque occaſio ſimilis eſt. Nec comprehenditur mater, filia, vel ſoror adoptata, nec alia
83 neptis, vel alia ex aſcendentibus, & deſcendentibus, vel ex collateralibus, *glo. communiter recepta, in d c. ſi verò*, *Sayr. & Auila cit. & Suar. diſp 22. ſect. 1. num. 36*. Comprehendi-
84 tur tamen appellatione filiæ, etiam filia illegitima, *Nauar. cap. 27 num. 94. & Ant. Ragucius de excommunicatione quæſito 66 nu. 6*.

85 Aduertendum tamen eſt, quod ſi maritus procurauerit, vt clericus vocaretur ab vxore ad illam turpem actionem, & ſic eum percuteret, incurret vterque, ſcilicet, tàm vxor, quàm maritus excommunicationem, quia ſunt in dolo, cum prouocauerint, vt vocaretur ad turpitudinem. ita *Angel. excomm. 5. num. 10. Caietan. verb. excomm. cap. 10. Sayr. de cenſ. lib. 3 cap 27. num. 23. Bellect. p. 1. diſquiſ. cler. pag. 181 et Paul Layman. d. lib. 1. tr. 5 p. 2. cap. 5. n 8.*

86 Nec eſt prætermittendum, quod concubinarius occidẽs, vel percutiẽs clericum deprehenſum cum concubina, incidit in excommunicationem d. canon. Quia in concubina non committitur adulterium, neq; pœnæ appoſitæ violanti matrimonium, habent locum in cognoſcente concubinam, vt notatur in *l transfigere C. de tranſact. & tradit poſt alios, Ricc. decis. 147 par. 4.*

87 Quinto quæritur, ſi aliquis dum à ſuis inimicis inſequitur eiicit clericum equitantem, vt ſuper eo equitaret, & celerius, ac tutius fugere valeat, an ſine incurſu cenſuræ à clerico prædicto, etiam per vim, equũ auferre poſſit.

Affirmat *Nauar. cap. 27. num. 85. & Suar. loc. cit. num. 38.* ex eo, quia in tali caſu eſt in quadam extrema neceſſitate, in qua quiſque habet ius re alterius vtendi, nec id fit aliquo malo animo, nec ſuadente diabolo. Quãuis *Decian. in tract. crim. par. 2. lib 6. cap. 34. quem refert Car. de Graſſis effectu 9 num. 289.* dicat, quod iſto caſu ſtandum erit arbitrio iudicis, ſeu boni viri, qui conſiderabit neceſſitatem fugæ, & qualitatem offenſæ factæ in deturbando clericum, & eum ab æquo eiiciendo.

88 Sexto quæritur, an incurrat iniiciens manus in clericum pro

pro defenſione, vel recuperatione ſuorum bonorum.

Et dicendum eſt, minimè incurrere, ſi hoc faciat cum moderamine inculpatæ tutelæ, & aliter non poſſet vim vi repellere. ita *Graff deciſ. aur par. 2. l. 3. c. 5. n. 27. Abb. in d. cap. cum non ab homine n. 18. de iud. D. Ric. p. 4. dec. 159. nu. 17. & alij apud* Car. *de Graſſ. eff. 9. n. 196.* Qui hoc limitat, quando res eſſet parua. Quia pro defenſione, & recuperatione talis rei, non eſſet permiſſum hominem interficere.

89 Septimo quęritur, an incurrat, qui percutit clericum inuadentem proximum.

Et non incurrere, tradunt *Innoc. & Abb. in cap. ſi vero 1. de ſent. excom. Sayr. d. li. 3 c. 27. nu. 17. et alij, quos refert* Car. *de Graſſ. eff. 9. n. 270. per tex. in cap. dilecto, de ſent. excom in 6.* nam quilibet tenetur, & debet ſubuenire proximo ſuo, & diligere ſicut ſeipſum, *cap. Charitas §. item, de pęnit. diſt. 2.* & ideo in eo, non poteſt conſiderari diabolica perſuaſio, *cap. olim cauſa, de reſcrip.*

90 An autem idem dicendum ſit, ſi quis percuſſerit clericum pro defenſione rerum proximi.

Feli in d c ſi vero n. 2. quem ſequitur Car. *de Graſſ n 272.* cenſet non incurrere. Quia non ſit ſuadẽte Diabolo, & ita quoq. tenent *Innocen. & Abb. cit. & Suar. d. diſp. 22. ſect. 1. num. 39.* Qui ait, quod ſecus erit, ſi vel modus defenſionis excedatur, vel ceſſet vera, & iuſta ratio defenſionis; vt v.g. cum clericus non res alienas vſurpabat, ſed proprias recuperabat, vel nõ inferebat iniuriam, ſed ius habebat caſtigandi, vel quid ſimile.

91 Octauo quæritur, an iudex ſecularis capiens clericum in actuali crimine inuentum; vel noctu cum magna ſuſpicione criminis repertum, vt eum ſtatim pręſentet ſuperiori, incurrat.

Et dicendum eſt, nequaquam incurrere, ſi non excedat iuſtam, & moderatam vim in capiendo, & ducendo illum ſine iniuria ad Eccleſiaſticum; nam tũc præſumitur adeſſe interpretatiuam voluntatem eiuſdem Iudicis Eccleſiaſtici. ita *communiter DD. in c. cum non ab homine, de iud. Reginal. li. 19. n. 70 Genuen. in prax. c. 34. n. 10. Ambroſin. de immu. Eccl. c. 18. n. 31. D. Ric p. 4. dec. 391. nu. 4. Paul. Laym. li. 4. tr. 9. c. 4. nu. 6. Campanil. in diuer. rub. 4. n. 26. Car. de Graſſ effect. 1. n. 537. & 543. Belluct. p. 1. diſq. cler. tit. 3 §. 11. & poſt alios, Anto. Diana p. 1. reſol. mor. tr. 2. reſol. 10.* vbi etiã refert DD. aliter ſentientes.

Ff 2 92

92 Num autem poſſit clericus priuari, per iudicem laicum, armis prohibitis à ſtatuto, cum quibus fuit repertus; vel tantũ ad obuiandum delictum duci cum armis ad Epiſcopum.

Nonnulli docent, debere duci cũ armis ad Epiſcopum, in cuius poteſtate erit diſponere de armis, vt per *Suarez lib. 4. de ſenſ. cap. 34. num. 14. Vaſq. 1. 2. diſp. 167 cap 4 num. 31. Bonacin. de legib. diſp. 10. q. 2. pun. 1. § 1. nu. 22. & alios apud Paul. Laym d. l. 4. tr. 9. c. 4. num. 7. & Ant. Diana d. p. 1. reſol. mor. tr. 2. reſol. 9 & Genuen. c. 92 nu. 6.* Qui teſtatur ſic fuiſſe ſeruatũ in facti contingentia in Curia Arch. Neap. Quamuis aliter ſentiant *Couar. pract. quaſt. c. 33. Proſp Petra in annot. Capy. dec. 98. Clar. § fi. q. 36. n. 22. Menoch. de arbitr. caſ. 393. num. 3. Farinac de inquiſ. q 8 num. 96. & alij apud Ambroſin. d. c. 18. nu. 36. & Car. de Graſſ. d. eff. 1. nu. 862.*

93 Nono quæritur, an detinẽs clericum per vim, ne aliquis iniurioſe eum percutiat, aut ne ipſe clericus cõmittat aliquod homicidium, vel ne incidat in manus hoſtium, incurrat.

Dico, non incurrere. Quia hæc non eſt iniurioſa, vel ſacrilega violentia; ſed procedit tantum ex charitate, vt habetur in *cap. pietas 23. q. 4. ita Graff. deciſ. aur. p. 2. li. 3. c. 5. n. 23. & alij relati per Car. de Graſſ. effect 9. nu. 105.* & idem eſt dicendum de eo, qui detineret per modicum tempus clericum pro tuitione ſuæ perſonæ; ne ſ. ipſe clericus exire poſſit, & ipſum detinentem offendere, vt tradunt *Graff loc. cit. n. 23. D. Ric. p. 4. dec. 391. n. 5. & alij.*

94 Decimo quæritur, an expellens per vim clericum excommunicatum vitandum ab Eccleſia, dum diuina celebrãtur, incurrat hanc cenſuram canonis.

Et minimè incurrere fatendũ eſt, ſi ad ipſũ expellendum, vi opus fuerit, vt dixi in *tract. de oblig. cler. p. 3. n. 43. cum Suar. de cẽſ. diſp. 12. ſect. 1. n. 11.*

95 Vndecimo, quæritur, an percutiens clericum cauſa correctionis, incurrat.

Dico, quod ſi percutiens habet facultatem, & iuriſdictionem in eum, vt ſi eſſet ſuperior, pater, magiſter, &c. & leuis eſt percuſſio, nec ex odio, vel iniquitate, non incurret, vt tradunt DD. communiter. Non tamen poſſet Pater cauſa correctionis percutere filium clericum in ſacris conſtitutum, ſecundum *Hoſt. Abb. & Felin. in cap. cum voluntate, de ſent. excommu. Bellect. p. 1. diſq. cler. fol. 108. & alios communiter.* Quamuis aliqui probabiliter

con-

contrarium doceant; vt per *Suar.diſp.22.ſect.1.num.49 & alios apud Paul. Laym. d.lib.1. tr.5.p.2.c.5.n.8.*

96 Duodecimo quæritur, ſi nō baptizatus percutiat clericū, an incidat.

Et dicendum eſt, non incurrere, cum non ſit capax cenſuræ. ita *Suar.d.ſect.1.nu.5. & alij.*

97 Decimotertio, & vltimo, quæritur; à quo iudice puniri debeat laicus offendens clericum.

Diuerſimodè ſcripſerunt Doct. Aliqui enim, exiſtimāt dari locum præuentioni, ita *Guido Pap.dec.562. num. 3. & refert Scappa in tract.de iur.non ſcripto li.1.c.3.& c.11. n.13.*

Pleriq. vero putant, ab Eccleſiaſtico iudice eſſe puniēdum. ita *glo.in auth. item nulla communitas.verb.Eccleſia,C. de Ep.& cler. Abb. in cap. cum ſit generale,de for.comp.nu. 13. & Aufr. de pot.Eccl.ſuper laic.nu. 50.*

Cum aliis tamen dicendum eſt, ꝙ ab vtroq. iudice Eccleſiaſtico, & laico procedi, & puniri poterit laicus offendens clericū, cum per offenſam clerico factam, vtrique foro cēſeatur illata iniuria; & ſic Iudex laicus poterit procedere, & punire laicum prædictum pro delicto principali, ſcilicet, pro verberibus, homicidio, &c. pœnis temporalibus, & Eccleſiaſticus pro ſacrilegio imponet pœnas ſpirituales, cum pęna temporalis non tollat ſpiritualem, nec è contra. ita *Molin tom.4. tr.3.diſp.49.n.3.Car. de Graff. eff.1.n.586.Clar § fi.q.36.n.42* qui teſtatur ita ſeruari in praxi, & alii apud *Bonaci. de legib. diſp.10.q.2.pu.1.§.1,nu.32.*

QVINTA DVBITATIO.

98 QVis abſoluat ab hac canonis cenſura.

Dico, quod regulariter ad Summum Pontificem ſpectat abſolutio à cēſura d. canonis, vt expreſſe habetur in eodem *Canone ſi quis ſuadente*, & notant communiter ſcribentes. in aliquibus, tamen caſibus ab Epiſcopo talis abſolutio impendi poteſt.

99 Ideo, præmittendū eſt, quod tres ſunt ſpecies percuſſionis, ſcilicet, leuis, mediocris, & enormis, vt tradunt Doct. cōmuni conſenſu.

100 Leuis percuſſio, ſecundum *Nauar c.27.n.91. Coſ.Philiar. lib.3.de offi.ſacerd.c.33. Filiuc. tr.15 c.1.quæſt.8. Bonac.in.de cenſ.diſp.2.q 4 pu.5.n.2. Paul. Laym.d.lib.1. tr. 5. p.2.c.5.nu. 10.& alios* eſt illa, quæ fit pugno .i. palma, baculo, vel lapide, & vbi nullum membrum abſcinditur, aut oēs euellitur, nec multum sāguis emittitur.

Quam-

Quamuis ſemper hoc non ſit verum, nec certa regula in hac re dari poteſt, vt fatetur *Sayr. lib. 3. c. 28. num. 5. & alij apud Layman. cit. loc.* ſed leuitas, aut grauitas percuſſionis iudicanda eſt arbitrio boni viri, ſeu iudicis, ex circumſtantijs perſonarum, locorum, temporum, ac modo percuſſionis, & leſionis. Si enim clerico ſolemniter miniſtranti in altari, quis leuiter manus iniecerit, non erit leuis iniuria, quæ alias leuis eſſet. Sicut è contra, quædam eſt leuis, illata puero, vel in dorſo, aut manu, vel baculo, aut in occulto, quæ non eſſet leuis illata ſeni, vel in facie, pugno, aut enſe, vel in publico, & communiter percuſſio, quæ fit à Magiſtro, Prælato, Patre, Domino in diſcipulum clericum, filium, aut ſeruum, leuis cenſetur, vt inquit *Sayr. cit. loc. & alij cum Ric. p. 4. dec. 3.*

101 Enormis percuſſio eſt, quæ coniuncta eſt cum graui læſione, vel graui iniuria, vt quando proceſſum eſt ad occiſionem, aut membri mutilationem, vel effuſionem multi ſanguinis; ita vt vulnus notabile illatum ſit; non tamen vbi ſanguis ſolum è naribus, quis efflueret. Secundo, quando fuit læſa perſona Epiſcopi, vel Abbatis, aut Prioris, vel Sacerdotis induti ſacris veſtibus. Tertio, quando officialis laicus, auctoritatiue percuteret clericum. Quarto, ratione ſcandali, vt ſi inferior percuteret ſuperiorem. Quinto, ex irreuerentia, vt ſi in conſpectu Prælati, aut iudicis percuſſio fuerit facta. Sexto, ex loco, vt ſi in Eccleſia, vel in platea. Septimo, ex loco vulnerũ, puta, ſi vulneratus, quis fuit in oculo, aut facie. Octauo, ex facti notorietate, & ſpecialiter in tempore magnę feſtiuitatis. ita *S yr. d. l. 3. c. 28. num. 6.* Quę omnia tunc inducunt grauem percuſſionem ad effectum, vt abſolutio à Sede Apoſt. ſit cõcedenda, quando percuſſio in ſe notabilis eſt, & ſcandalum magnum parit, ſecũdum *Nau. c. 27. n. 92. quem ſequitur Ric. prax. for. Eccl. reſol. 436. & p. 2. dec. 249. & d. p. 4. dec. 3. Filliuc. & Bonac. cit. loc.*

102 Mediocris percuſſio dicitur, quæ media eſt inter leuem, & enormem, quæ ex varijs circumſtãtiis penſanda eſt, nec de hac re põt eſſe certa regula; iudicium tamen pertinet ad Epiſcopum, vt tradunt *Tol. li. 1. c. 33. n. 5. Sayr. d. c. 28. n. 7. Bonac. & Philiar. loc. cit. & Paul. Laym. d. l. 1. tr. 5. p. 2. c. 6. nu. 10.*

103 His ſuppoſitis, Dicendum eſt, quod Epiſcopus põt abſoluere ab excõne contracta ob violentam iniectionem manus in clericũ, ex leui percuſſione,

vt habetur in *cap. peruenit, de ſent. excom. & ibi glo. & DD. paſſim.*

104 An autem Epũs poſſit abſoluere laicum, vel clericum, qui leuiter percuſſit monacum.

Reſp affirmatiuè, cum ad Ordinarium loci ſpectet huiuſmodi abſolutio; non aũt ad Superiorem Monachi percuſſi, & ſic fuit in facti contingentia iudicatum in Cur. Arch. Neap. vt teſtatur *Ric. in prax. for. Eccl. reſ. 439. Cãpanil. in diuer. rub. 12 c. 13. nu. 136. & Barbo. p. 3. alleg. 105. n. 50.*

105 Ab enormi percuſſione, nulli dubium eſt, ad Summum Pontificem abſolutionem ſpectare, vt notant cõiter DD.

Et quia per Sum. Pontif. ſolet abſolutio talis cenſuræ delegari Ordinario loci; poſſet dubitari; an ab eo poſſit ſubdelegari, de quo vide ſup. c. 2. n. 49.

105 A mediocri percuſsione pōt Epiſcopus abſoluere clericos collegialiter viuentes, ſi forte vnus alterum percuſsit, ſed non ab enormi, *c. quoniam de vit. & hon cler. & per Barb. p. 2. all 41. n. 16.* ſic ēt Religioſi in clauſtro degentes à proprio Superiore, *cap monachi de ſent. excom. c. Religioſo. eod. tit. in 6. & notant Sayr. d. l. 3. c 28. n. 10. Tol. l. 1. c. 33. n. 7. & alij.*

107 Sunt deniq. varii caſus, in quib. à mediocri, & ab enormi etiam percuſsione abſoluere poteſt Epũs. Præcipuè pueros ante annos pubertatis, ſeu annos 14. *cap. ſuper eodē, de ſent. excom.* etiã ſi abſoluendi eſſent poſt annos pubertatis ab excõicatione, tamen contracta ante pubertatem, *cap. vlt. eod. tit.* Secũdo, mulieres cuiuſcũq. ætatis, & conditionis, *cap. mulieres eod tit.* Tertio, moniales, *cap. de monial. eod. tit.* Quarto, impotens ad iter, vt cęci, claudi, ſenes, & ſimiles, *cap. ea noſcitur, & c. quamuis eod tit.* Quinto, pauperes, maxime qui iter-
108 agendo arte ſua vti nequeũt, & eſſent aſtricti mendicare; nam non tenerentur cum verecundia quærere victum in itinere, *cap. quod de his, de ſent. excom.* vel alias iudicis arbitrio pauperes iudicarẽtur, vt notat *D. Ric. dec. 190. p 4.* ac etiã non-
109 nullos alios, vt per *Sayr. d. c. 28 à n. 10. Suar diſp. 22. ſect. 1. à n. 61. Tol. l. 1 c. 33 à n. 4. Car. de Graſſ. eff 9 à nu. 153. Peregr. tract. de duell. q. 37 n. 12 Bonac. de cenſ. diſp. 2 q 4 pu. 5. n. 5. Bellect. p. 1. diſq. cler. tit. de fauore cler. canon. § 3. fol. 189 & Ric. p. 1. dec. 156. & d p. 4 deciſ. 227.* vbi pręcipuè refert, quod Cur. Arch. Neap. cenſuit de filiofamil. vt ſi ſit infra pubertatem eſſe abſoluendum ab Epiſcopo, ſi verò eſſet pubes, debere mitti ad Curiam.

110

110 Eſt tamen obſeruandum, quod Epiſcopus poſſet abſoluere quoſcunq. ſibi ſubditos ab excommunicatione, etiam propter enormem percuſſionem, modo delictum ſit occultum, & non ſit deductum ad forum cõtentioſum, ex decreto S. C. T. *ſeſſ. 24. c. 6.* & diximus ſup. c. 4. n. 154. & notant *Suar. de cenſur. diſp. 44 ſect. 2. Tol d. c. 33. n. 14. Coninck. to. 2. dub. 8. Bonacin. de cenſ diſp. 2. q. 4 pun. 5. n. 4. & alij.*

111 Deniq. eſt obſeruandum, quod regulariter percuſſor clerici, antequã abſoluatur, debet ſatisfacere clerico, *cap. Parochianos, c. ea noſcitur, c. quamuis, de ſent. excomm. in 6. & per Sayr. lib. 6. c. 6.* Quæ ſatisfactio conſiſtit, vt vltra damna, exiſtimetur iniuria, & ſatisfiat clerico in pecunia, *c. olim, de iniur. & damn. & per Abb. in d. c. ea noſcitur*, & iniuriatus dicit, quod vellet potius tantum de ſuo perdidiſſe, quam pati hanc iniuriam, & iudex poſtea taxabit, ſecundum qualitatem, & quantitatem iniuriæ, & perſonæ, *cap. quod fieri 3. q. 3. Spec. de iniur. §. 1. & alij.*

112 Quãdo verò fuiſſet percuſſus monachus, non ſufficeret ſatisfacere dicto monacho, ſed eſſet neceſſe ſatisfieri Abbati, & toti monaſterio, cum iniuria facta monacho, cenſeatur facta Abbati, & toti monaſterio. *l. in perſonam, & ibi DD. ff. de pact.* & in facti contingẽtia ſic fuit reſolutum in Cur. Arc. Neap. vt fatetur *Ric. p. 3. de. 34.* poſſet tamẽ Abbas remittere

113 iniuriam factam monacho, etiam ipſo ignorante, vel inuito, vt refert *Gom. in 3. to. var. reſol. c. 6. de iniur. nu. 6. ex communi DD. ſententia*, quem etiã citat *Surd. dec. 89. nu. 12.* cum

114 pro iniuria facta monacho competat actio quærelandi Abbati, etiam proprio nomine, *l. iniuriarum actio, & ibi gl. & Scrib. C. de iniur.*

Quod ſi excõmunicatus ad effectum obtinẽdi abſolutionẽ in

115 foro contentioſo ſatisfacere non poſſet, debet ſaltem fideiuſſoriam cautionem præſtare de ſatisfaciendo, quando poterit. *cap. ex parte, de verb ſign. c. ſolet, de ſent. excom. in 6. gl. in Clem. 2. de haret. Ric. p. 3 dec. 198 Anto Diana p. 1. tract. 11. reſ. 24. Barthol. à S. Fauſto de indulg. & iubil lib. 4. q. 103. Pau. Layman lib. 1 tr. 3. p. 2. c. 6. n. 8. & per Nau. c. 26. n. 7.* vbi etiã addit, eum dici non poſſe ſatiſ-

116 facere, qui non põt commode, vt quia non põt ſatisfacere, niſi notabiliter vilius vendẽdo bona ſua, & põt differre ſatisfactionem abſque magno damno alieno, vt per eum, & alios, apud Dian. cit.

TRA-

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM.

CAP. VII.

De Priuilegio fori.

SVMMARIVM.

1 *Quo iure clerici ſint exempti à iuriſdictione iudicis laici.*
2 *Vtrum poſſint cum iuramēto, fori priuilegio renunciare.*
3 *Et an cum conſenſu Epiſcopi.*
4 *An eligere iudicem ſecularem tanquam arbitrum.*
Clericus, qui confeſſus eſt ſe eſſe laicum, an frui debeat hoc priuilegio.
Clericatus quomodo probetur.
5 *Quæ ſint requiſita, quæ ex diſpoſitione S. C. T. concurrere debent in clericis hoc priuilegio gaudere volentibus, & quid de iure communi.*
6 *An gaudeat clericus in minoribus ſi tonſuram non deferat ex eo, quia caput raſum ſit præ caluitie.*
7 *An clericus, qui ob paupertatem, vel alia iuſta cauſa habitum non geſtaret.*
8 *An clericus incedens ſine habitu, & tonſura.*
9 *An requiratur trina monitio, ad hoc, vt cler incedens ſine habitu, & tonſura amittat priuilegium clericale.*
Dimittens habitum, an poſſit illum reaſſumere ſine licentia, & gaudeat priuil.
An Epiſcopus poſſit dare licentiam cler. irregul. reaſſumendi habitum.
10 *Vtrum gaudeat, ſi tempore delicti, vel captura careat tonſura.*
11 *Si clericus ſeruitium diuinum non continuatum, ſed interpellatum præſtiterit, an gaudeat.*
12 *Et quid ſi bis, vel ter tantum inſeruierit Eccleſiæ.*
13 *An inſeruiens alteri Eccleſiæ, quam illi, cui fuit adſcriptus, gaudeat.*
14 *Vtrum neceſſario debeat clericus eſſe adſcriptus, Eccleſiæ, vt gaudeat.*
15 *An clerici Græci gaudeant fori priuileg. ſi Eccleſiæ non inſeruiant.*
16 *An cleric. habēs ſolum titulum ſine poſſeſſ. benef. gaudeat.*
17 *Num ſufficiat ſolus titulus beneficij, abſque redditibus, vt gaudeat.*

19 *An ſufficiat habere capellaniā, vel ſratantiam.*

20 *Vel penſionem* Eccleſiaſticam.

21 *Et an habens coadiutoriam.*

22 *Clericus, qui obtinuit beneficiū non poterat illud obtinere, quia erat illegitimus, vel irregularis, ſi de facto reperitur in poſſeſſ. an gaudeat.*

Et quid ſi cum tali impedimento, quis de facto ordinetur, an gaudeat.

23 *Vtrum clericus in minoribus beneficiatus teneatur incedere in habitu, & tonſura, vt gaudeat.*

24 *Clericus, qui iux. Sac. Conc. non gaudet fori priuil. an pro delicto poſſit etiam cognoſci ab Epiſcopo.*

25 *An Clericus, qui aliqua de cauſa amittit canonis priuileg. amittat etiam fori.*

Ad quem iudicem ſpectet declarare, an quis ſit clericus, vel ne, & quando gaudere debeat, vel ne, priuil. cler.

26 *Qui gaudeant, vel ne, hoc priuilegio fori.*

An, & quando clerici coniugati, vel excommunicati, ſuſpēſi, interdicti, depoſiti, aut irregulares.

27 *An clericus coniugatus in criminalibus ſolum, vel etiam in ciuilibus, gaudeat.*

28 *Coram quo iudice ſit liquidandum inſtrumentum contra clericos coniugatos.*

Quae cauſa dicatur criminalis, & quae ciuilis.

Clericus coniugatus, an poſſit cogi ad ſubeunda munera vniuerſitatis.

29 *An ordinatus à nō ſuo Epiſcopo ſine literis, vel cum falſis dimiſſorijs, gaudeat fori priuil.*

Refertur Conſt. S. D. N. *Vrbani VIII. contra ordinatos cum falſis dimiſſ.*

30 *An ſimoniace ordinatus gaudeat fori priuil.*

Aut ordinatus ab Epiſcopo excommunicato, vel alia cenſura irretito, vel haeretico, ſimoniaco, &c.

31 *Cler. incorrigib. an amittat fori priuil. & quis dicatur incorrigibilis.*

32 *Cler. qui enormibus ſe immiſcet, vtrum exuatur fori priuileg.*

An exercens artem vilem, aut ſi ſe adſcriberet militia.

33 *An effectus clericus poſt cōmiſſum delictum, gaudeat fori priuil.*

An irregularis ordinatus poſt irregularitatem.

34 *Vtrum vxor clerici Graeci, vel* Latini *in minoribus conſtituti, gaudeat priuil. fori.*

35 *An eorum filij legitimi, & naturales.*

36 *An clerici bigami.*

An Epiſcopus poſſit diſpenſare cum bigamis ad minores ordines.

37 *Vtrum clericus coniugatus, qui poſt commiſſum delictum tempore, quo omnia requiſita habebat, vt fori priuileg. frueretur, effectus ſit bigamus, gaudeat.*
38 *Vel ſi poſt commiſſum delictũ, uxorem ducat.*
39 *An clericus in ſacris diſpenſatus à Papa ad nuptias contrahendas, gaudeat priuileg. cler.*
40 *Refertur decretum Sac. Congr. circa Diaconos ſeluaticos, an & quando gaudeăt priuileg. cler.*
41 *Regulares profeſſi, conuerſi, & nouitij, vtriuſque ſexus, fori priuil. gaudent.*
42 *An, & quando eo gaudeant fratres, & ſorores tertij Ordinis.*
43 *An oblati alicuius monaſterij.*
44 *An Eremita.*
45 *An hoſpitalarij.*
46 *Milites S. Ioannis, Diui Iacobi, Calatraua, & Alcantaræ, gaudent fori priuil.*
48 *An milites S. Stephani, S. Lazari, & ſimiles.*
49 *An familiares Epiſcopi.*
50 *Quis dicatur familiaris, vt hoc priuil. gaudeat, ac ad ordines vti triennalis familiaris poſſit promoueri, & nu. 52.*
51 *An ſufficiat habere literăs familiaritatis.*
53 *An ſufficiat triennium ceptum antequam dominus ſit factus Epiſcopus.*
An conſanguineus Epiſcopi cõuiuens eius expenſis.
54 *An Magiſter actorũ Epiſcopi.*
55 *An familia Vicarij Epiſc. gaudeat fori priuil.*
56 *An Nuntij, & alij Notarij, & officiales Epiſ.*
57 *An familia, & ſerui clericorũ.*
Cõductores bonorum Eccleſiaſ. an poſſint conueniri coram Eccleſiaſt.
Emphyteota Eccl. coram quo debeat conueniri ad cenſum ſoluendum, vel ad relaxationem rei ſub prætextu caducitatis.
In quibus caſibus clerici gaudeant, vel ne, priuil. fori.
58 *Si lite cepta contra laicũ apud iudicem ſecularem, laicus moriatur, clerico relicto hærede; an idem iudex poſſit procedere, an vero clericus hæres poſſit forum declinare.*
59 *Iudex laicus, an cognoſcat de cauſa coram eo incohata, antequam quis eſſet factus clericus.*
Et quid ſi inſtantia eſſet perempta, & inſufflaretur ſpiritus vitæ.
60 *An clericus hæres laici poſſit cõueniri coram iudice laico.*
An clericus teneatur, vltra vires hæreditarias ſi non confecerit inuentarium.
61 *An clericus poſſit reconueniri coram iudice laico.*
62 *Vtrum poſſit reconueniri corã delegato.*

63 *An reconuentio poſſit fieri in quacumque parte iudicij.*
65 *An in iudicijs ſummarijs.*
66 *Quid ſi clericus vellet deſiſtere à conuentione, ad finem euadendi reconuentionem.*
67 *An reconuentio habeat locum in cauſa appellationis.*
68 *An coram arbitro.*
69 *Quid in cauſa criminali.*
70 *Vel ſi iudex coram quo ſit reconuentio non eſſet alias iudex in conuentione.*
71 *Quid in agente pro depoſito.*
72 *Et quid ſi conuentus eſſet excõmunicatus, an poſſit reconuenire clericum actorem.*
73 *An in agente quaſtione ſpoliationis, habeat locum reconuentio.*
A quo iudice ſit cognoſcendus clericus, qui laicum poſſeſſione ſpoliauit.
74 *Si clericus reconuentus coram laico condemnetur, à quo ſit exequendum decretum.*
75 *An clericus citatus per edictũ, ſi ſua intereſſe putauerit, à iudice laico, & comparuerit, ſententiæ, & iudicio illius ſtare teneatur.*
76 *Et an poſſit citari per edictum à iudice laico in confectione inuentarij.*
77 *Si cauſa pertineat ad clericum & ad laicum, coram quo iudice ſit tractanda.*
78 *Clericus in iudicio laudatus in auctorem à laico, an poſſit fori declinatoriam opponere.*
Quid ſi eſſet facta alienatio rei litigioſa in clericum.
81 *An clericus immiſſus in poſſeſſionem ex primo decreto iudicis laici, poſſit poſtea ab eodẽ illa poſſeſſione, priuari, ex aliqua iuſta cauſa.*
82 *Si clericus recepit depoſitum in iudicio laicali, an poſſit ab eodem iudice laico cogi ad illud reſtituendum.*
83 *Clericus fideiubens pro laico, de ſtando iuri, & iudicatum ſoluendo, coram iudice ſeculari; an poſſit coram eodem conueniri ad ſoluendam fideiuſſionem.*
84 *An fideiuſſio facta per clericum coram non ſuo iudice, valeat.*
85 *Vtrum laicus fideiuſſor clerici ſit remittendus iudici Eccleſiaſtico.*
86 *An Epiſcopus poſſit exequi pœnam fideiuſſionis contra laicum fideiuſſorem clerici.*
87 *An clericus, qui gerit officium tutoris, curatoris, vel procuratoris alicuius laici, poſſit coram laico ciuiliter conueniri.*
88 *Clericus delinquens in officio laicali, à quo puniendus.*
89 *An coram laico poſſit cognoſci per viam exceptionis de crimine clerici incidenter.*
90 *Exceptio, vel repulſa, an poſſit opponi teſti, alias à ſe approbato.*

91 *Vtrum clericus poſſit cognoſci à iudice laico, pro contractibus, & obligationibus factis tempore quo erat laicus.*

92 *Et quid ſi ſe obligauerat aliquid ſoluere certa die, deinde effectus ſit laicus.*

93 *Quomodo procedatur circa liquidationem inſtrumenti cõtra clericum, & de obligatione pendẽ acta ante clericatũ.*

Apoca Banco directa, an habeat exequtionem paratam in Curia Epiſcop.

94 *Leges ciuiles, an obligent clericos, & Eccleſiaſticas perſonas*

Vtrum laici poſſint auferre à clericis pecuniam, &c. exportan. extra Regnum contra ſtatutum.

An laicus procedat contra animalia clericorum reperta in alienis paſcuis.

95 *An clerici litigantes in Curia ſeculari, ligentur ſtatutis laicorum, de compromittendis cauſis.*

96 *An cler poſſint conueniri, & conuenire iure congrui.*

97 *An Conſuetudines Neap. vel aliorum locorum ligent clericos, vſque ad nu. 102.*

103 *An Conſuetudines Neap. cenſeantur approbata per ritum Cur. Arch. Neap.*

104 *Vtrum clericus in feudalibus teneatur ſubire iudicium coram domino feudi, & coram ipſo conueniri.*

106 *A quo debeat aſtringi, & condemnari clericus feudatarius in criminalibus.*

107 *Laicus condemnatus in exiliũ à iudice ſeculari, ſi fiat clericus, & rumpat exilium, an poſſit ab eodem iudice puniri, pro fractura exilij.*

Et quid ſi fuerit foriudicatus, tempore quo erat laicus, & poſtea effectus ſit clericus.

108 *Si clericus in minoribus relegatus ab Eccleſiaſtico, durante relegationis tempore, efficiatur laicus, & frangat relegationem, an poſſit ab eodẽ Eccleſiaſtico puniri.*

109 *Si clericus cõſtitutus in minoribus delictum committat, & poſtea habitum, & tonſuram relinquat, vel vxorem ducat, an puniendus veniat per Eccleſiaſticum pro delicto commiſſo tempore clericatus.*

110 *Clericus deponens falſum coram iudice laico; vel laicus deponens falſum coram Eccleſiaſtico, à quo puniend.*

111 *Iudex laicus, an poſſit cognoſcere de falſa depoſitione coram eo facta à clerico, ad hoc vt irritetur, & annulletur eius depoſitio.*

112 *Quid de clerico aſſaſſino.*

113 *Quis dicatur aſſaſſinus.*

114 *Quando eſt locus præuentioni, punitus ab vno iudice, an poſſit puniri ab alio.*

115 *Quid ſi clericus committeret*

crimen

Digitized by Google

crimen læſa Maieſtatis.
116 *Clericus pro delicto falſæ moneta à quo cognoſcendus.*
Refertur Bulla S.D.N.Vrbani Papæ VIII. edita contra monetarios.

SEptimum Clericorum Priuilegium eſt, exemptio à iuriſdictione iudicis laici, tàm in ſpiritualibus, quàm in temporalibus, itaut coram eo nullo modo conueniri poſſint; ſed tantum coram iudice Eccleſiaſtico. Quam exemptionem habent, & conſequuntur clerici
1 non ſolum iure ciuili, & canonico, ſed etiam de iure diuino, iuxta probabiliorem DD. opinionem, *Silueſt. verb. immunitas 1. q. 4. Ambroſ. de immun. Eccl. cap. 16. Farin. de inquiſ. q. 8. num. 2. Azor. 1. p. lib. 5. c. 12. quaſi. 1. & aliorum apud Bonacin de legib. diſp. 10. q. 2 pun. 1. §. 1. n. 3. & Car. de Graſſ. de effect. cler. eff. 1. nu. 4.* Cui exemptionis priuilegio, neque cum
2 iuramento poterit renunciari; cum ſit introductum in fauoré totius ordinis clericalis, *cap. ſi diligenti, de foro comp. & notát Farin loc. cit. Molf. ad conſuet. Neap. p. 2. q. 7. n. 21. Clar. §. fi. q. 36. Campanil. in diuer. rub de priuil. cler. c. 2. et in rit. 37. Cur. Arch. Neap. n. 13. & alij apud Ant. Dia. p. 1. reſ. mor. tr. 2. reſ. 3*

3 An autem clerici, ſaltem de conſenſu Epiſcopi, poſſint cõſentire, vt à laico iudice iudicentur, & puniantur.

Et dicendum eſt, neque de cõſenſu Epiſcopi, hoc poſſe; cũ enim Epiſcopus non poſſit iuri communi derogare; ſequitur clericum non poſſe in laicum iudicem conſentire, etiam ſi conſentiat de cõſenſu Epiſcopi. ita *Sigiſm. Scac. de iud. cauſ. crim. c. 11. n. 38. Iaco. Sbro. de off. Vic. l. 2. q. 203. n. 4. Farin. de inquiſ. d. q. 8. n. 13. Ambroſin. de immu. Eccl. c. 16. n. 11. & Ric. in prax. aurea var. reſol. 486. n. 2.*

4 Poſſet tamen clericus eligere ſecularem iudicem tãquam arbitrum in cauſa ciuili, & tẽporali, in qua illi parere teneatur; nam hoc de iure minime prohibitum eſt, vt tradunt *Salon. 2. 2. q. 67. art. 1. controu. 2. Bonac. de legib. & pracep. decal. diſp 10 q. 2. pu. 1. §. 3. n. 5. Clau. Reg li. 12. c. 7. n. 10. & Carol. de Graſſ. de eff. cler. eff. 1. num. 933.* Sed ſi clericus in dicto caſu nolit ſtare ſententiæ, nõ poteſt iudex laicus illum per ſe cogere, vt docent *Leſſ. l. 2. c. 29. dub. 6. n. 52. & Ant. Dian. tr. 2. reſol. 106.*

In cauſa vero ſpirituali, laicus nõ ſolum non poteſt eſſe iudex, verum neq. arbiter, *c. cõtingit, de arbitr. Farin. de inquiſ. d. q. 8 n. 24.* vbi de cõmuni teſtatur, & ſe-

& ſequitur *Car. de Graff d. eff. 1 n. 409 & 860 & 933*. Qui hoc limitat cum alijs Scrib. duobus modis. Primo, quando compromitteretur in laicum, non vti arbitrum, ſed vti arbitratorem. Secundo, quando fieret compromiſſum in laicum, & clericũ ſimul, de licentia Epiſcopi, per *tex. & ibi glo. in cap. per tuas, de arbitr.* quod etiam tradit *Paul. Layman. l. 3. theol. moral. tr. 6. c. 1. n. 3.*

Vtrum vero clericus, qui confeſſus eſſet coram Eccleſiaſtico ſe eſſe laicum, & poſtea de mẽdacio conuinceretur, ſibi præiudicet, itaut frui non debeat fori priuil.

Foller. in prax. 1. par. 3. p. verſ. & confitebuntur num. 122. docet, quod nequaquam ſibi præiudicat, idemq. tenent *Guid. Pap. in ſing. 537. Girond. Hiſp. in tract. de expli. priuil. q. 183. Nouar. ſingul 95. par. 1.* & in facti contingentia ita cenſuit Cur. Arch. Neap. vt teſtatur *D. Ric. deciſ. d. Cur. Arch. p. 4. dec. 9.*

Quomodo autem probetur clericatus, ſi clericus delinquens diceret, ſe non eſſe clericum, vide quæ tradunt *Farin. de inquiſ. d. q. 8 n. 38. Maſcar. tom. 1. concluſ. 302. Ric. p. 3. dec. 157. & alij, præter notata ſupra cap. 4. nu. 16.*

His ſic præmiſſis, vt huius fori priuilegii neceſſaria pateant, de infraſcriptis compendioſe verba faciemus, ſcilicet.

De requiſitis, quæ præcipuè ex decreto S.C.T *ſeſſ. 23 cap. 6. de reform.* debent concurrere in clericis, hoc priuil. gaudere volentibus. Addita reſolutione nonnullorum dubiorum. à n. 5.

Item de ijs, qui hoc fori priuileg. gaudent, vel ne, à nu. 26.

Tandem diuerſas quæſtiones in praxi frequentiores, breuibus verbis diſcutiemus, in quibus iura, & auctoritates, præſertim recentiorum afferemus; An clerici gaudere debeant, vel ne, hoc priuil. à nu. 58.

PRIMA DVBITATIO.

5 QVæ ſint requiſita, quę cõcurrere debent in clericis, hoc priuilegio gaudere, volentibus.

Reſpon. quod ex decreto S. C. T. *ſeſſ. 23. c. 6. de reſor.* in clericis in minoribus ordinib. cõſtitutis, hoc fori priuil. gaudere volentibus. Requiritur, vt beneficium Eccleſiaſticum habeat, aut clericalem habitum, & tõſuram deferentes, de mandato Epiſcopi alicui Eccleſię inſeruiant; vel in ſeminario clericorum, aut aliqua ſchola literaria, ipſius Epiſcopi præcepto, ad maiores ordines anhelantes, verſentur. Sed de iure cõi canonico, ex ſolo clericatu, ẽt abſq.

abſq.delatione habitus, & tõſuræ,quis fori priuil. gauderet, vt notant *de Ponte tom. 1.conſ. 24.n.27.& 2.to.conſ.36.nu.16 & Barboſ.de off.& pot.Ep.p.2. all.12.n 21.Quamuis Bertach. in repert.verb.clericus incidens, quem refert, & ſequitur Car.de Graſſ. eff.1.n.1168.* dicat, quod ex iuris canonici diſpoſitione, requiritur,ad hoc,vt quis gaudeat hoc fori priuilegio,vt habitum,& tonſuram deferat, & ſolum,vt inſeruiat alicui Eccleſiæ eſt introductum ex diſpoſitione S.C.T.

Quæ licentia, & mandatum per Epiſcopum ſufficit, vt ſit ore tenus,quamuis debeat eſſe expreſſe,*D Ric.in prax.for. Eccl. reſol.525 & par.4 dec.111. Gened.canon.quæſt. c. 24.Barboſa d.alleg.12.n.14.* & ita declarauit Sacra Congr.vt idem *Ric.* teſtatur.

6 Sed quæritur primo,ſi clericus in minoribus conſtitutus, tonſuram non deferat, ex eo, quia caput raſum ſit præ caluiciæ, aut propter aliam infirmitatem, an gaudeat hoc priuilegio.

Et dicendum eſt gaudere. Quia nemo ad impoſsibile obligatur. ita *Farin.de inquiſ. q.8 n. 67. Sanch. de matr. lib. 7. diſp. 46.n 9.& alij,* & hoc intelligitur,etiam de clerico coniugato,ſi alijs requiſitis nõ careat; vt per *Cãpanil.in ritu 37.Cur. Arch.Neap n.14.*

7 Secundo quæritur,an gaudeat clericus,qui ob paupertatem habitum geſtare non valeret,aut ob aliam iuſtam cauſam.

Reſp.affirmatiuè, ex *tex. in c.clerici.de vit.& honeſt.cler. & tradunt Decian in tract. crim.p.1. li.4.c.9.Vgol.de off.Ep. c. 12.n. 3.Barboſ.p.2.all. 9.n.16.D.Ric. p.4.dec.154 n.5.& alij.*

8 Tertio quæritur,an clericus in minoribus incedens ſine habitu, & tonſura, gaudeat hoc fori priuil.

Et nequaquam gaudere dicendũ eſt iuxta decretum S. C. T. *d. ſeſſ.23.c.6.de refor.* etiam ſi nulla præcedat ſui Epiſcopi monitio ad habitum reaſſumẽdum, ſicut cenſuit Sacra Congr. vt tradunt *D.Proſp. de Auguſt.ad Quaran.verb.habitus clericalis, Bellect.diſquiſ.cler.tit.de fauor. cler perſon.§.8.n 7. & Barboſa d.p.2 alleg.19.* nam per d. S. Conc. fuit derogatum iuri cõi Sac.Can. per quod requirebatur trina monitio iudicis Eccleſiaſtici ad amittẽdũ Priuilegium fori in caſu prædicto, iux. 9 *tex.in cap in audientia, & cap. cum contingit,de ſent. excomm.* Quod intelligi debet, quando continuo incederet in habitu laicali, itaut publicè exiſtimetur laicus,vt fatentur *Farina nu.64.Ric.p.4.deciſ.154. et alij* apud

apud Bonacin. de legib. diſp. 10. *q.* 2 *pun.* 1. *§.* 4 *nu.* 15.

10 Ex dictis ſequitur, quod carens tonſura, vel habitu clericali tempore delicti, vel capturæ non amittit hoc fori Priuileg. ſi alias erat ſolitus deferre, prout fuit deciſum in Sacr. Conſ. Neap. vt tradit *Eruditiſſ. D. Reg. Tapia in Conſt. de perſ. num.* 37. *& per Ric. in prax. fori* Eccl. *reſol.* 530. *Genuenſ. cap.* 9. *Car. Graſſ. eff.* 1. *n.* 910. *& Paul. Layman l.* 4. *tr.* 9. *c.* 6. *n* 2.

An autem clericus, qui dimiſit habitum clericalem, poſſit illum reaſſumere, abſque licentia Epiſcopi, & gaudeat Priuilegiis cleric. Dictum eſt in præced. cap. 6. nu. 19.

Verum verò Epiſcopos poſſit dare licentiam clerico irregulari reaſſumendi habitum clericalẽ relictum tempore matrimonii, ab eo contracti.

Et poſſe, dicendum eſt, cum *Ric. par.* 3. *deciſ.* 235. ex eo, quia delatio habitus non eſt actus ordinis, ſed quid facti.

11 Quarto quæritur, ſi clericus ſeruitium diuinum non continuatum, ſed aliquo neceſſario impedimento, interpellatum præſtiterit, an gaudeat.

Dico, gaudere, prout Sacra Congregatio declarauit, nam verba ciuili modo intelligenda ſunt, *l ſi cui, ff. de ſeruitutibus,* & continuò, quid fieri dicitur, quod pro maiori parte temporis fit. *Abb. & Felin. in proem. decretal. ita Genuenſ. & ... de auguſt. loc. cit. & alij*

12 An autem clericus fori priuilegio gaudere debeat ſi bis, vel ter tantumodo inſeruierit Eccleſiæ, & poſtea deſtiterit.

In hoc caſu *Menoch. conſ.* 912. *n.* 21. *Cened lib.* 1. *pract. q* 4. *num.* 25. *& Ric. par.* 4. *deciſ.* 111. *nu* 5. *quibus accedit Bonaci. cit. nu.* 13. cenſent non gaudere, nam verbum, inſeruiat Eccleſię, quo S.C.T. vtitur non videtur importare ſeruitium, vt plurimum intermiſſum, ſed potius moralem perſeuerantiam, ſaltem pro maiori parte, vt dictum eſt. *Galett. Margar. caſuũ conſcientiæ verbo clericus. pag.* 42. *col.* 2. *Barboſa p.* 2. *alleg.* 12. *num.* 14. *& Bonaci. cit. loc. Car. de Graſſis eff.* 1. *num.* 1183. *& alij.*

Quinto quæritur, an clericus inſeruiens alteri Eccleſiæ, quam

13 illi, cui fuit adſcriptus; vel deſeruiens capellæ exiſtenti in Eccleſia, quæ ab Epiſcopo cõfraternitati laicorum, pro oratorio eſſet aſſignata, gaudeat hoc fori priuilegio.

Et gaudere fatendum eſt, ex declaratione Sacræ Congreg. vt teſtantur *Genuenſ. & Proſp de auguſt. cit. loc. Ricciull tract. de iure perſon. lib.* 2. *cap.* 6. *nu* 15.

*Anton. Dian. par.1. reſol.mor. tract.2.reſol 34.fol.40. & Ricc. par.4.deciſ.*111.*&* 154. vbi ita deciſum refert etiam in Curia Arch. Neap. Inferens ex hoc, hodie adſcriptionem in Eccle-
14 ſia de mandato Epiſcopi non eſſe neceſſariam: ſed ſufficere; quod realiter fiat ſeruitium in diuinis,cum ad id S. C. T. habuerit mentem,& ſic obtinuiſſe in M. C. V. Neap. teſtatur *Nouar. in opuſc. pract. concl. iuris Pontif concluſ. 6. num.5. de foro competenti*. Quamuis aliter ſentire videatur *Car. de Graſſis eff.*1.*nu.*1170.

15 Sextò quæritur, an clerici coniugati oriētales,quos Græcos appellamus,ſi Eccleſiæ nō inſeruiant,iux.Decr.*S.*C.Trid. gaudeant hoc fori priuil.

Affirmatiuè ſecundum *Camil. de Curte in diuerſ iur feud. p. 2.c. 2.num.90. & Carol. de Graſſis eff 1.nu.82.*

16 Septimò quæritur, an clericus habens titulum beneficij abſque poſſeſſione, fori Priuilegio gaudeat, iuxta præfatam conciliarem diſpoſitionem.

*Farinac.de inquiſ d q. 8. num.45. Clar.§ fin.q.*36.*num.* 18. *Maſcard.de prob.concl.*302.*& alij.* probabiliter cenſent non gaudere,niſi adeptus fuerit beneficii poſſeſſionem.

Contrarium tamen, ſcilicet, obtinentem collationem beneficii, etiam ante adeptam poſſeſſionem,fori priuileg. potiri, probabilius eſt: modo collatio valida fuerit, cum habeat ius ad beneficium, & titulum beneficii. ita *Gigaſ. de penſ.,q. 94.num.*12. *Cened.pract.quæſt. lib.*1.*q 4.num.22. Pariſ. de reſig.lib.7.q.1.num.47. Bonaci.de leg.diſp.*10.*q.2.pu.*1.*§.* 4. *num.* 12.*Garcia p. 2. cap. 2. num.*14. Ricc.*in prax for.*Eccl.*reſol.*329 *& par. 2. deciſ. 188. & par.4. deciſ.*128. *& alij apud Barboſ. par. 2. alleg. 12. & Antonin. Dianam reſol.mor.par.1.tract. 3.reſol.29.*

17 Verum verò ſufficiat poſſidere ſolum titulum beneficii, abſque redditibus.

Et ſufficere dicendum eſt, cum redditus,non ſint de eſſentia beneficii, vt tradunt *Couar. 3. variar.cap. 16. Genuenſ. d.cap. 7.num.*10. *Diana cit. reſol. 29. & Ricc.d.p.2.deciſ.*189.*& par. 4.deciſ.*128.

18 Octauo quæritur, an ſufficiat habere capellaniam, vt quis hoc priuil. poſſit gaudere.

Reſp.affirmatiuè, ſi capellania fuerit collatiua,& in perpetuū titulum conferatur. Quia eſt beneficium Eccleſiaſticum. *glo. communiter recepta in clem.fin.de decimis, & in extr. execrabilis, verbo, quæ alias, de prabend.* Non tamen veniret ap-

appellatione beneficii capellania, ſi non eſſet collatiua, nec in perpetuum, vt poſt alios tradit *Ricc.in ritu 37.Cur. Archiep.Neap.*

19 Nono quęritur, quid de clerico, qui Neapoli habet fratãtiam pro comitandis cadaueribus defunctorũ; an gaudeat.

Et gaudere dicẽdum eſt, quia eſt beneficium Eccleſiaſticum, & habet requiſita eſſentialia beneficii, & ſufficit, etiã, quod ſit modici valoris, ita *Genuenſ. cit.num.9.Ricc d. reſol.* 329.*& in collect. deciſ.* 540. *Barboſ.d. p.2.all.12.n.11.& alij.*

20 Decimò quæritur, an clericus habens penſionem ſolitam concedi clericis, gaudeat fori Priuileg. tanquam beneficiatus.

Gigas, de penſ.q.28.n.18.& Salzedo ad Diaz cap.62.num. 10.dicunt fori priuileg. gaudere, & ita fuiſſe in ſupremo Regio Conſilio iudicatum, refert *Salzedo.* ex eo, quia in materia fauorabili cõprehenditur penſio appellatione beneficii, & ita etiam teſtatur *De Ponte 1.to.conſ.24 num.33. & 2. to. conſ.36.nu 24.*

Nihilominus, quod talis clericus, ſi non incedat in habitu, & tõſura minime gaudeat fori priuil tradunt, *Pariſ.de reſign.lib. 1.q.11.num.* 80. *Garcia p. 1.c. 5.num.*70.*Genuenſ.d.cap.7 nu. 7.Car.de Graſſis eff.1.n. 1206. Bonac.de legib.diſp.10.quaſt.2. pun.1.§.4.num.11.Ricc.prax. aur.var.reſ.*470.*& par. 2.dec. 191.Gonſalez ad Regul. 8.Cãc. glo.5.§.5.nu. 6.& Bellect. par. 1.diſquiſ.cler fol.249. num.11.* Qui hoc intelligit de penſionariis non excedentibus penſionem ſexaginta ducatorũ auri de Camera, iuxta Bullam Sixti V. relatam ſupra cap. 5. num. 11.de qua etiam per *Ric. par. 4.dec.*154.

Supradictas tamen opiniones cõciliare nititur *Marcus Antonius Cucbus lib.5.tit.8. nu.17. quem etiã refert Antonin. Diana par.1.tract.2.reſol.*30.dicẽs quod ſi clericus habet penſionem loco tituli beneficii, reputatur, vt beneficiatus, & per conſequens gaudebit fori priuil. ſecus autem, minimè gaudebit.

21 Vndecimo quæritur, An habens coadiutoriam à Papa conceſſam, gaudeat hoc priuilegio.

Reſp. affirmatiuè, nam & iſte beneficiatus appellatur, ſic *Garcia par.4.cap.5.num.98.& Armendariz in odd ad recopil.leg. Nauar lib.2.tit.15. num.26.de foro compet.Barboſ d. alleg.12. num.4.& alij.*

22 Duodecimo quæritur, ſi clericus, qui obtinuit beneficium, non poterat illud obtinere;

nere,quia erat illegitimus, vel irregularis,& de facto,reperitur in poſſeſſione beneficii,an gaudeat fori priuilegio.

Et gaudere fatendum eſt; prout in facti contingentia fuiſſe ſeruatum in M.C. Vicariæ, teſtatur *De Franchis deciſ. 189. & tradunt Car. de Graſſis effectu 1.n.340. & 1194. Maſcard.de probat.concl.302.nu 20.& alij relati per Io Bap.de Thoro in Compen.deciſ. Neap. verbo clericus,fol.94.*

Et idem dicendum eſſet, ſi de facto reperitur ordinatus, qui erat impeditus clericatum aſſumere, ex quo erat illegitimus, cum huiuſmodi defectus non impediat, quin character imprimetur,ſed ſuſpendit executionem ordinum, vt per *Doct.cit.*

23 Decimo tertio quæritur,an clericus in ordin. minor conſtitutus habens beneficiũ, ſed minime deferens habitum, & tonſuram, nec alicui Eccleſiæ deſeruiat,gaudeat fori Priuilegio.

Reſp.gaudere, cum decretum S. C.T. *ſeſſ 23.c.6. de refor.* alternatiuè loquatur, ibi,niſi beneficium Eccleſiaſticum habeat, aut clericalem habitum, & tonſuram deferat inſeruiens de mandato Epiſ. alicui Eccleſiæ, ita docent De *Ponte lib. 1. conſ.24. Bobadilla in Polit. to. 1.lib.2.cap.18. num. 102. Car. de Graſſis eff.1.n.340.& 1195. Barboſ par. 2. all. 12.Ric par. 4. deciſ. 357. Bellect. diſq. cler. tit. de fauor.cler.perſ. §. 8.num. 7.Bonacina de legib. diſp. 10.q. 2.pu.1.§.4.num.10.Paul. Layman. lib. 4.tr. 9.cap.6.num 2. Genuenſ.cap.7.num. 7. & Ant. Diana p. 1. reſ. mor.tr.2.reſol. 28.* Quod etiam procedere fatetur *Garc.par.2.c.2.n.5.* ſtãte hodie conſt. 30. Sixti V.de habitu, & tonſura, dum de facto non eſt priuatus, ſed retinet beneficium.

24 Decimo quarto quæritur, An clericus carens requiſitis præſcriptis in S.C.T.*d.ſeſſ.23. cap.6.* & proinde non gaudeat fori Priuil. poſſit ſubiici non tantum foro laicali, ſed etiam foro Eccleſiaſtico.

Et fatendum eſt, quod licet in tali caſu non poſſit declinare forum iudicis laici, vt colligitur ex dicto decr.S.C.T. attamen eſt citra controuerſiam, vt poſſit Epiſcopus contra dictum clericum delinquentem procedere, eumque punire, nec iſtud decretũ obſtat Epiſcopo, quo minus iure ſuo vti poſſit in huiuſmodi clericos delinquentes ſi ad huc clerici permanẽt, ex quo Eccleſia nõ abdicauit à ſe ius cognoſcendi de criminibus clericorum, & ita cenſuit Sacr. Congreg.

vt

vt teſtatur *Ric.in prax.for. Eccleſ.reſol.* 531. *& ſequitur Bonaci.de legib.diſp.* 10. *q.*2.*pu.*1. *§.*4.*n.*19.

25 Decimoquinto quæritur, an clericus, qui aliqua de cauſa amittit canonis priuil, amittat etiam fori priuil.

Et minime amittere fori priuil. tradunt *Comitol. Reſp. moral. li.6 q.20.nu.2.Gonſ.ad regu.8. glo.5.§.5.Moli.tra.* 3. *diſp.* 49. *nu.3.Bonaci.de legib. diſp.*10.*q.*2.*pu.*1.*§.*4.*n.*20.*Ric. prax.for. Eccl.reſol.*531.*Coninch.diſp.*14 *du.*15.*n.*160. *& alij*, cum poſſit vnum priuil. amitti, altero retento ex prædictis duobus priuilegiis, tum quia à diuerſis non fit illatio, *l. Papinian.ff.de mino.* tum etiam, quia priuatio priuilegiorum, quę clericis cōceſſa ſunt in fauorem libertatis, eſt pęnalis, & conſequēter odioſa, & proinde non extendenda, *cap.odia de reg.iur.in 6. quamuis Suar. lib. 4. defen fid. c.27.n.24.cum alijs*, probabiliter fateatur clericum, qui non habet requiſita ad fori priuil. iux.decretum antedictum Sac. C. T. minime gaudere canon. priuil. vt dictum eſt ſupra cap. præced. nu. 11.

Ad quem autem Iudicem ſpectet decidere, in dubio, an quis ſit clericus, vel ne, & quando gaudere debeat, vel ne priuilegiis clericalibus, & de ſimilibus, vide *Camil.de Curt in diuerſ ſen comprehenſ.iur.feud.p.* 2.*c.*2.*n.*116.*Caro.de Graſſ.de effect. cleric.eff.*1.*à nu.*1257.*Doct in c ſi iudex laicus, de ſent.excomm.in 6.& in c.* 1. *de cler.coniug. eod. lib.6.& per* Anton. *Diana p.*1. *reſol. moral. tr.* 2. *reſol.* 27. *vbi cum alijs docet, ſpectare ad Eccleſiaſticum.*

SECVNDA DVBITATIO.

26 QVi hoc fori Priuilegio gaudeant, vel ne.

Pro ſolutione pręter hactenus allata. Dico primo cum communi ſententia, hoc priuilegio potiri omnes clericos, etiam primæ tonſuræ, concurrentibus requiſitis S.C.T. de quibus ſupra n.5. & etiam clericos coniugatos cum vnica, & virgine, ſi deferāt habitum, & tonſurā, & alicui Eccleſiæ inſeruiant ex mandato Epiſcopi, *cap. vnico, de cler.coniug.in 6. & in d.c.6. Triden ſeſſ.*23. vt diximus de canonis priuil. in cap. præced. nu. 3. & per *Suar.lib. de defenſ. fidei cath.lib.4.c.28.*

Clericos quoque excōicatos, ſuſpenſos, interdictos, aut depoſitos verbaliter tantum, vel irregulares, vt per *Abb.& Scrib. in cap.cum non ab homine, de iud. & tradunt Car. de Graſſ. eff.1.nu.525. 537. & 641. Ric. in prax.aur.var. reſol. 355. &* 438.

438. & p.3.dec.315. & Barboſ. p.2.all.9.n.18.

Sed quid dicendum ſit de clerico ſchiſmatico, vel hæretico, vide *Bertae. in tract. de Epiſ. p.5. li.4 n.95. in 13. to. tract. diuerſ. p.2. fol. 353. & Car. de Graſſ. num. 1012. & 1255.*

27 An autem clericus coniugatus gaudeat hoc fori priuileg. non ſolum in criminalibus, ſed etiam in ciuilib.

Nonnulli exiſtimant, in criminalibus, eo priuilegio gaudere tantum, ſiue ciuiliter, ſiue criminaliter, pro crimine agatur; non tamen gaudere in mere ciuilibus, vt eſſet pro debito pecuniario, ita *Io. And. & alij, quos refert, & ſequitur* Couar. *pract. quaeſt. c. 31. n.6 Farin de inquiſ. q.8. n.7. & alij*, quorum opin. cõem dicit *Soc. in c. 1. de for. comp. & ſequitur D. Reg. Tap. March. Belmon. lib.1. de iure regn. fol. 34.* & mouentur ex *tex. in cap. vnico, de cler. coniug. in 6. verſ. in cæteris*, vbi vltra priuilegium canonis, & fori in criminalibus, in cæteris rebus, & actionibus non gaudent clerici coniugati priuilegio clericali; & licet tex. etiam loquatur de cauſis ciuilibus, hoc intelligendum eſſe dicunt, reſpectu capturæ perſonæ; ſecus verò ſi mere ciuiliter agatur ſine carceratione, prout fuit reſolutum in *Capell. Thol. deciſ. 184. & per* Fran. *Marc. dec.419 p. 2. & Barboſ. de pot. Epiſ. p.2. all.12. n.25.*

Ipſe vero cũ Arch. & Phil. Fran. in d. c. vnico, Capol. in conſ. crimin. 10. verſ. ſuper tertio, & alijs, exiſtimo non ſolum in criminalibus, ſed etiam in cauſis ciuilibus, vbi nullus eſt timor incarcerationis, gaudere foro priuil. Quorum ſententia verior eſt, & communior, vt fatentur L*ap. alleg.* 118. *& Car. de Graſſ. eff.1. n.181.* qui teſtãtur, quod ita ſeruatur in Curia Romana. Pro qua ſententia ponderantur verba *tex. in d c. vnico, ibi, Neque ab ipſis iudicibus ſecularibus debere perſonaliter, vel pecunialiter nullatenus condemnari*, verbum enim *nullatenu*s, excludit omnem iuriſdictionem contra clericos coniugatos, dummodo ſeruent requiſita illius tex. vt per *DD. apud D. Ric. par.4. dec.320.* & hanc opinionem in noſtro Regno Neap. indiſtincte, & ſine dubio receptam eſſe tradunt C*amil. Borrel. in Spec. Princ. rub.11. §. videamus in lit.* A, *quem etiam refert, & ſequitur idem Ric. p.3. dec.170. & tenent* Duar. *in Bulla Cœna lib.2. can.15. q.4 coll.3. n.12. & Ant.* Diana *p.1. tr.2. reſ.50.*

Eſt tamen obſeruandum, quod liquidatio inſtrumenti, cum ſapiat criminalitatem, reſpe-

ctu

ctu periurii, & aliorum, quæ
28 criminalitatem inducunt, ſecundum *Affl.dec.64.Praſ de Franch.deciſ.162.& 171. Prec. de præſent.inſtr.p.6.&* Carau. *in rit.100.nu.*109. ideo etiam ſecundum priorem opinionē, inſtrumentum, contra tales clericos coniugatos, non poſſet liquidari, niſi in foro Eccleſiaſtico, *Ric.d.p.3. dec.* 170. *per* Nouar.*for.2.quæſt.lib. 1.q.79. & Capobl.in pragm.Regni 8.de* Baron.*in 2.repet.n.58.*

Quæ autem dicatur cauſa criminalis, & quę ciuilis ad effectum ſupradictum, multipliciter DD. ſcripſerunt, quorum opiniones nouiſſimè refert R*ic.deciſ. 58.p.4.*

Vtrum vero clericus coniugatus poſſit cogi ad ſubeunda munera Vniuerſitatis.

Affirmant *glo.& alij in d. c.vnico ver.cæteris, Abb. in cap. ex parte,de cler.coniug.*Guid. *Pap deciſ.384. cum alijs relatis per D. Ric.d p.3.dec.*170. vbi teſtatur ſic fuiſſe concluſum in Curia Arch.Neap.

De clerico in minoribus ordinato à non ſuo Epiſcopo ſine li-
29 teris dimiſſoriis, vel cum falſis dimiſſoriis, an gaudere fori priuil. dicendum ſit.

Et gaudere refert *Ric. in prax. aur. reſol.* 150. *& in prax fori* E*ccl reſol.*256. *& tenent Nau. conſ.29. de tempor.ordin. Fran. Marcb.dec.175 p.1.et per Borrell. conſ.15.* ex quo ordines collati, etiam à non ſuo Epiſcopo tenent, & ei, cui conferuntur imprimitur character, *cap.eos,de temp.ord.in 6.*Guid. *Pap.dec.449.Car. de Graſ.eff.5. nu.35.& alij*, quamuis taliter ordinatus nō habeat exequutionem ordinis, *c. 1.& 2.diſt. 71.& notat* Barboſ.*p. 2. all. 8. n.17.* ac alias pœnas incurrit, vt patet ex decreto Sac. Congreg. Illuſtriſſ. DD. Card. negotiis iuriſd. Regni Neapol. Præpoſit. 10 *Kal.* Iul.*1623.*

Hodie vero iux. Conſtit. S. D.N. D.Vrbani Papæ VIII. 11. Decemb. *1624.* taliter ordinatus minime fori priuil. gaudebit, dicitur enim in dicta Conſt. *Italos vero, ſi quos in poſterum clericali charactere inſigniri, vel ad minores ordines promoueri ab alieno Epiſcopo, cum falſis dimiſſorijs contigerit, etiam ſi qualitatibus per* Conc. *Trid. decretum c.16.ſeſſ.23.requiſitis præditi ſint, nihilominus (ſequuta tamen prius deſuper iudicis Eccleſiaſtici declaratione) fori priuilegio minime gaudere, ſed ſeculari iuriſdictioni, vt antea, plene in omnibus ſubiacere, & ſubiectos eſſe reſpectiuè volumus, &c.*

Clericus autem ordinatus per ſimoniam, vt etiam notat de *Graſſ eff.1.n.665.& eff.5.n.31*

gau-

gauderet tali priuil.cum ſit vere ordinatus,quamuis ei non detur exequutio ordinis, *Sanctus Th.2.2.q.100.ar.6. Nau. c.23.n.111. & Vgol. de ſimon. tab.1.c.12.n.5.*

De ordinato quoq.ante legitimã ætatem, idem tradit *Car. de Graſſ.nu.666.* cum iam character ſit impreſſus.

Similiter cenſet *num. 640. idem Car.de Graſſ.* eo priuilegio potiri promotum ab Epiſc. qui erat impeditus ordines conferre,aliquo iuris impedimento. Quod exemplificatur in ordinato ab Epiſcopo hæretico, excommun. ſuſpenſo, degradato, ſchiſmatico, depoſito,interdicto. Quia tales Epiſ. poſſent de facto conferre ordines,licet exequutio ipſorum ordinum ſit ſuſpenſa, *Cap. ordinationes 9. q. 1. Cap.fin.de ord.ab Epiſ qui ren.Ep. & per Iac de Graſſ.decis.aur. p. 2.lib. 1.c.10.n.3.*

Quid autem dicendum ſit de clerico incorrigibili, an amittat fori priuileg abſq. alia monitione,& declaratione.

Reſp. nequaquam amittere fori priuileg. niſi fuerit ter monitus,vt probat *Alterius de cenſ. to.1.diſp.1.lib.2 c. 6.* quem refert, & ſequitur *Ant. Diana p. 1.tr.1.reſol.129* tum quia nullo iure probatur, per ſolam incorrigibilitatem amitti clericale priuileg.tum etiam,quia in *Cap. cum ab homine de iud.* præſcribitur, vt clericus deprehenſus in furto,homicidio, aut ſimile crimine deponatur, & ſi poſt depoſitionem adhuc ſit incorrigibilis, excommunicetur, & creſcente contumacia anathematizetur, ideſt, ſolemniter, & cum ceremoniis ſolitis adhiberi in ferendo anathemate.Quod ſi adhuc fuerit incorrigibilis,inquit tex. comprimatur per ſecularem poteſtatem, cum Eccleſia non habeat vltra quid faciat, & tunc etiam requiritur ſententia declaratoria incorrigibilitatis à iudice Eccleſiaſtico,qui tradat huiuſmodi clericum brachio ſeculari, vt fatentur *Bonacin. de legib.diſp.10.q.2.pun.1.§.4. & Car.de Graſſ.eff. 1. nu. 809.* nam in *d.c.cum ab homine*,non dicitur, quod iudex ſecularis poſſit huiuſmodi clericum ad ſuum Tribunal trahere, ſed potius, quod iudex Eccleſiaſticus poſtquam depoſuit, excõmunicauit, & anathematizauit clericum incorrigibilem, debeat illum per iudicem ſecularem comprimere.ita *Suarez de cenſ.diſp.22. ſect. 1.n.9. Ambrrſin.de immun c.17. nu.28. Paul.Layman.lib.1.tr.5. p.2.c. 5.num.4.Conincb.de ſacr.d 14. du.15.n. 159. & alij apud Bonac.cit.loc.*

Tra-

Traditio tamen iudici ſæculari, ſicuti degradatio actualis, non eſſet facienda, niſi conſulto Romano Pontifice, vt aduertit *Diana cit. reſol.* 129.

Quando autem clericus dicatur incorrigibilis. Nõnullos caſus enumerant *Ric. p. 1. dec. 87. Barboſ. p. 3. all. 90. nu. 14. Boſſ. in prax. tit. de for. comp. n. 152. &* *Car. de Graſſ. eff. 1. nu.* 789. qui præcipuè tradit: Quod incorrigibilis propriè dicitur, qui correctionis ſuæ, & melioris vitæ nullam ſpem reliquit, & cũ *Decia. tract. crim. p. 1. lib. 4. c. 9. n.* 130. dicit, Quod illi dicũtur incorrigibiles, qui paruipendunt, & contemnunt legales pęnas impoſitas, & mandata ſuorum iudicum, & deliberate illis reclamantibus volũt delinquere.

3a Sed quid de clerico, qui enormibus ſe immiſcet, An amittat fori priuileg.

De hoc quęſito diuerſimodè ſcripſerunt Doct. vt eſt videre apud *Farinac. de inquiſ. q. 8. n. 54. Ambroſin. d. c. 17. n. 12. clar. §. fi. q. 36. n. 19. Bonac. de legib: diſp. 10. q. 2. pun. 1. §. 1. n. 5. Nauar. de priuil. cõſ. 25. Ant. Dian. d. reſ. 129. Paul. Layman. lib. 1. theol. moral. tr. 5. p. 2. c. 5. Ric. in prax. aur. var. reſ. 172. et alios.* Ipſe vero libenter conſentio opinioni illorum, qui tradunt, quod clericus, tàm in ſacris, quàm in minoribus cõſtitutus, trina non præcedente monitione, vt deſiſtat ab enormitatibus, nequaquam exuatur fori priuil. propter enormitates, licet in eis perſeuerauerit per multum tẽpus, prout deſumitur ex *c. perpendimus, c. contingit, & cap. in audientia. de ſent. excom.* Quamuis circa clericos in minoribus ordinibus ſit ſeruanda diſpoſitio S.C.T. *ſeſſ.* 23 *c. 6. de refor.* vt dictum eſt nu. 5. & nu. 10. & circa conſtitutos in ſacris, debeat pręcedere degradatio actualis, iuxta tradita per *Suar. lib. 4. defenſ. fid. catho. c. 27. num. 24. & Layman. cit.* & hanc opin. amplectitur *Car. de Graſſ. eff. 1. n.* 890. & ab ea non eſſe recedendum fatetur.

Enormia autem delicta in hac materia dici poſſunt, per quæ delinquens incurrit infamiam, *c. infames 3. quæſt. 7. & tradit Ric. in prax. aur. var. reſol. 172. num. 3.*

De clerico tandem exercente artem vilem, vt puta, officium cauponis, aut macellarii Dicẽdum eſt, quod ſi eſt in minoribus ordinibus nõ coniugatus, & habitum, & tonſuram non defert, vel ſi eſt cler. coniug. & per ſe ipſum publice officiũ prædictũ exercet, ſi ter monitus nõ deſiſtat, priuatur priuil. clerical. iuxta diſpoſitionem tex. in *clem. 1. de vit. et bon. cler.*

Ii licet

licet aliter dicẽdum ſit, ſi clericus non coniugatus habitum, & tonſuram deferens, hoc officiũ exerceret. ita *Diaz in prac. crim. c. 63. Niger in extrauag. de vit. & hon. cler. Paul. Laym. cit. loc. Coninch. n. 161. Bonaci. d diſp. 10 q. 2 pu. 1. §. 4 num. 8. & alij apud Carol. de Graſ. eff. 1 nu. 968. præter Decia. in tract. crim. p. 1. lib. 4 c. 9. n. 136.* vbi dicit, quod diſpoſitio *d. clem. 1.* non ſe extendit ad alia ſimilia, & vilia officia, & ad ſordida miniſteria, vt ad lenones, vel cuſtodes balneorum, & teſtatur de communi, vt per eum.

Si vero aliquis cler. in minoribus cõſtitutus efficeretur miles, & exerceret arma, & in prælijs, & bello ſe immiſceret, amitteret priuileg. clericale. Quamuis ſi ſolum adſcriberetur militiæ nõ amitteret priuil. cler. iuxta tradita per *Innoc. & Abb. quos alij communiter ſequuntur, in c. 1. de apoſtat. & fatentur Car. de Graſſ. eff. 1. nu. 664. Ric. par. 4. dec. 154. & Genuen. in prax. c. 7. nu. 4.*

33 An autem, qui poſt patratũ delictum, aſſumpſit clericatũ, gaudeat hoc fori priuil.

Couar. pract. quæſt. c. 32. & clar. in pract. crim. §. fi. q. 36. nu. 38. & alij apud Bonac. de legi. diſp. 10. q. 2. pu. 1. §. 1. n. 18. diſtinctione vtuntur, dicentes, aut ſuſcepit clericatum ſine fraude, & gaudere hoc priuilegio, vt cõmuniter tenent Doctores, teſte *Plata lib. 1. delict. c. 35.* aut aſſumpſit clericatum in fraudẽ, vt ſe eximeret à iuriſdictione ſeculari, & tunc gaudere priuilegio, quoad perſonam, non quoad bona, prout etiam refert *Camill de Larata conſ. 101* quæ diſtinctio non placet *Genuenſ. in prax. c. 9. num 5.* nam exempta perſona clerici, non poteſt in pecunia, vel aliis rebus moleſtari, iux *tex. in cap. vnico. de cler. coniug. in 6.* Qui reddit rationem, ne per vnam viam concedatur ipſis iudicibus, quod per aliam denegatur.

Alii vero probabilius ſimpliciter docent, talem clericum fori priuil. gaudere. ita *Decian in tr. crim. p. 1. lib. 4. c. 9 n. 60. vbi teſtatur de communi. Io. Andr. & alij in c. 1 de obli. ad ratioc. quos refert etiam de Franch. dec. 209 & poſt eum Genuen. loc. cit. Antonin. Diana p 1. reſol. mor. tr. 2 reſol. 26 Car. de Graſ. eff. 1. nu. 1074 & Ric. dec. 357 p. 4 et pro hac ſententia facit tex. in l. qui cum vno, §. reus ff. de re mil.* vbi reus capitalis criminis accuſatus, ſi efficiatur miles non remittitur, ſed à iudice militiæ iudicandus eſt, ergo multo magis id procedere debet in effecto milite cœleſtis militiæ.

Vtrum vero gaudeat hoc priuil. cleri-

clericus, qui tempore promotionis erat irregularis.

Reſp. affirmatiuè ſecundum *Abb. in cap. cum non ab homine, de iud. Car. de Graff. eff. 1. nu. 526. Maiol. de irreg. lib. 4. c. 33. nu. 1.* cum irregularitas non impediat, quin charaćter imprimatur, licet taliter ordinatus non habeat exequutionem ordinis.

34 Sed an vxor legitima clerici Græci, vel Latini in minoribus conſtituti, gaudeat hoc fori priuilegio in caſu, quo eius vir, eo gaudet.

Negat *Sãch. de matr. lib. 7. diſp. 47 nu. 3. quem ſequitur* Bonacin. *de leg. diſp. 1. q. 3. p. 8. §. 2. nu. 9.* ex eo, quia hoc priuil. eſt perſonale, ratione ordinis.

Contrarium tamen cenſent *Bellect. qui alios refert p. 1. diſq. cle. pag. 280. nu. 24. Car. de Graſſ. d. eff. 1. nu. 155. glo. in cap. eos, qui diſt. 32. Spec. tit. de cler. coniug. §. vnico nu. 5. Abb. in c. 2. de for. comp. Silu. excom. 9. nu. 21. Angel. excom. 7. nu. 8. & alij apud Sanch. loc. cit. num. 2.* qui hanc opin. probabilem fatetur.

Qua opinione attenta, eſſet dicẽdũ, quod hoc priuil. gaudebit vxor durante vita viri, cũ ſit perſonale, & extinguitur, extinćta perſona; quamuis *Bellect. cit. loco num. 25.* dicat, quod vxor gaudet priuileg. eius viri, etiam eo mortuo, donec alteri nubat *ex l. filij §. 1. ff. ad munici. et per Theſſau. quæſt. foren. lib. 1. q. 90.*

Similiter, ſi eius vir ex aliqua cauſa amitteret hoc fori priuileg. illud amitteret eius vxor, ita *Sanch. & alii apud Carol. de Graſſ. cit. loc. nu. 185.*

35 Qui n. 189. idem fatetur de filijs legitimis, & naturalibus clericorum, *l. omnes, vbi glo. C. de Ep. & cler. Bertach. in repet. verb. clerici filius, Specul. in tit. de cler. coniug. verſ. & nota, Decian. tract. crim. p. 1. lib. 4. c. 9. n. 49.* cum pater, & filius vna, eademq. perſona reputetur, *l. fi. C. de impub. & alijs ſubſt.*

Idemq. docet *Dec. in cap. cum plenariè num. 12. de priuil.* de filijs clericorum Græcorum, quia dum in iure reputantur legitimi, gaudent fori beneficio, eorum patribus, conceſſo.

36 De clericis bigamis tandem dicendum eſt, eos non gaudere hoc fori priuilegio, ſicuti diximus non gaudere canonis priuilegio ſupra in cap. præced. à n. 23. ex doćtrina *Sanch. de mat. lib. 7. diſp. 46. nu. 3. & aliorum,* quæ omnia hic applicari poſſunt.

Vtrum vero poſſit Epiſcopus cũ bigamo diſpenſare. Dićtum eſt ſupra c. 4. n. 97.

37 An autem clericus coniugatus, qui poſt commiſſum delićtum tempore, quo omnia requiſita habebat, vt fori priuil.

fruereturˌeffectus ſit bigamus, ſciens aliud matrimonium, prima vxore defuncta, hoc priuilegio gaudeat.

Et gaudere fateor. Quia ſpectatur tempus delicti commiſſi, argum. *l.1.ff.de pœn.* ita *Clar.§. fi q.36.num.11. Sanch. d.lib.7. diſp.46.num.4. & ita fuit concluſum in Cur. Tholoſ. dec.377 D. Ric. par.5. collect. deciſ. 1864. & alij.*

38. Idemq. dicendum eſt de clerico, qui poſt commiſſum delictum, vxorẽ duxerit; Quia per iudicem Eccleſiaſticum puniri debet, vt dicemus infr. n. *109.* & tradunt *Steph. Grat. diſcept. for. c.224* Barb. *p.2. all.12.n.6. & alij.*

39 Sed vtrum clericus in ſacris, cum quo fuit diſpenſatum à Summo Pontifice ad nuptias contrahendas, gaudeat priuil. clericalibus.

Sanch. de matr. lib.8. diſp.8. nu.11. vt etiam dixi in tract. de oblig. cler. p.2. nu.33. cenſet illis non gaudere, ſi induit ſecularem habitum; relicto clericali, vt ad nuptias tranſeat vtens diſpenſatione, cum manente charactere indelebili ſacri ordinis, translatus ſit ad ſecularẽ ſtatum, ſed antequam habitum clericalem relinquat gaudere omnibus clericalibus priuil.

Tamen hæc doctrina (re melius conſiderata) patitur difficultatem, cum antequam cõtrahatur matrimonium à dicto clerico in ſacris, licet ſolum relinquat habitum clericalem ad finem contrahendi matrimoniũ ex iam obtenta diſpenſatione, non ſit aſſumptus ſtatus cõtrarius, & incompatibilis clericatui, ita vt frui non poſſit omnibus clericalibus priuil. ac etiam reaſſumere habitum, & non teneatur ad onera ſacris ordinibus annexa.

Ideo dicerem, quod poſt contractũ matrimonium propter ſtatum contrarium, & incompatibilẽ aſſumptum talis clericus non gauderet clericalibus priuilegijs; cum tunc nec ad onera annexa ſacris ordinibus teneatur, vt tradit *Sanch. loc. cit.* quamuis teneri ad onus recitandi horas canonicas, etiam poſt contractum matrimoniũ, ex Summi Pontificis diſpenſatione, aſſerat *Bonacin. de horis canon. diſp.1. q.2. p.3. n.5.* Secus aũt dicerẽ antequam matrimonium contrahat, licet reliquerit habitum clericalẽ poſt obtentam diſpenſationem, cum non dum ſit aſſumptus ſtatus contrarius clericatui. in tantũ quod ſi iſto medio tempore committeret aliquod delictũ, deberet cognoſci, & puniri ab Eccleſiaſtico.

40 Quid autem dicendum ſit de clericis, ſeu diaconis, quos vocant

cant ſiluaticos in Regno.
Reſp. quod circa clericos prædictos extat decretũ Sac. Cõgr. per quod præſcribitur numerus prædictorum cler. pro ſeruitio Eccleſiarum, & Epiſcoporum, & decernitur quando gaudere debeant, vel ne, Priuil. cler. & eſt tenoris ſequentis.

Sacra Congregatio Cardinalium negotijs iuriſdictionalibus Regni Neap. præpoſitorum certior reddita in nonnull. eiuſdem Regni diœceſibus, Diaconos quos vocant Siluaticos in maximũ numerũ citra Eccleſiarum neceſſitatem, aut vtilitatem excreuiſſe, volens eorumdem exemptionis cauſam declarare, & fraudibus quibuſcumque occurrere, di Sãctiſſimi D. N. Greg. XV. mandato, viua vocis oraculo, deſuper habito, Diaconos ſiluaticos huiuſmodi pro Eccleſiarũ, & Epiſcoporum ſeruitio retinere, vel in locum quoquo modo deficientium aſſumi poſſe in Cathedralibus, ſeu ſuperioribus Eccl. ſijs ad ſummum quatuor, in Collegiatis, vel Parochialibus duos, in alijs vero Eccleſijs, in quibus diuina celebrantur, ſi Epiſcopo videbitur, vnum; quos quidem Epiſcopi prorſus gratis, et tales, qui omnino per ſeipſos, non autem per interpoſitam perſonam ſeruitium debitum præſtent, nec vllo modo criminoſos, aut malæ conditionis, & famæ eligere debeant, aliàs, & hi nullo gaudeat Priuilegio, & eligentes tu licitũ Sedis Apoſtolicæ ſeuerum experientur. eos vero Priuilegio Canonis non gaudere; fori autem Priuilegio in criminalibus omnino, in ciuilibus, quo ad corporis diſtrictionẽ tantũ, et im nunitate ab oneribus perſonalibus, non autem ab alijs durante ſeruitio frui debere. Sed ſi alicubi maioribus vtantur priuilegiis, & immunitatibus ex legitima cõſuetudine, cuius cognitionem, & declarationem in caſu controuerſia, eadem Sacra Congregatio ſibi reſeruat, illam debere attendi, cognitionem verò aliorũ præmiſſorũ ad Ordinarios pertinere, hoc præſenti decreto ſtatuit, præcepit, & declarauit. Romæ 10. Kal. Iul. 1623.

Oct. Card. Bandin. Laur. Camp. Secret. Locus ſigilli.

41 Dico ſecundo, hoc fori priuilegio potiri Regulares omnes profeſſos, eorumq. cõuerſos, & nouitios ſimiliter, & moniales, earumq. conuerſas, & nouitias, vt diximus de can. priuil. cap. præced. n. 28. & tradunt omnes Doct.

42 An autem fratres, & ſorores Tertij Ordinis S. Franc. & S. Dominici hoc priuilegio gaudeant.

Reſp. quod fratres Tertii ordin. eo gaudent ſi habitum religioſum geſtant, atque collegia-

hter

liter viuunt,ſeu cum clauſtralibus habitant,ſecus vero ſi in propriis domibus habitāt,iux. Conſt. Leonis X quam refert *Quaranta,verb.Priuileg. regular. & docet poſt alios Paul. Layman l.1.tr.5.p.2.c. 5.* Sorores vero eiuſdem Tertii Ordinis habitum geſtantes, etiam in propriis,aut conſanguineorum domibus,vel ſeorſum habitantes,hoc Priuil.gaudent,ſi virginalem,aut cęlibem vitam ſimpliciter, & expreſſe voueant, vt patet ex eadem Conſt. & ex alia eiuſdem Pontificis, incip. *Nuper.* relata per *Quarant. ibid.*& diximus in c. præced.nu. 33. & tradunt *Ric p.2. dec.88. Ant. Diana p.* 1.*reſ.mor. tr.2.reſol.84.& alij*, cum ſint perſonæ Eccleſiaſticæ, & religioſæ impropriè, quia nō poſſunt cōtrahere matrimonium, & promittunt obedientiam, vt fatetur *Barth. à S.Fauſto in theſ.relig.lib.8.q.205.* Quamuis non deſint DD. aliter ſentientes circa Fratres Tertij Ordinis, vt eſt videre apud *Barboſ.p.2.all.12.n.41.*

43 De oblatis in monaſterio,viuentibus,vt regulares, qui sūt perpetuo in ſeruitio Eccleſiæ, & incedunt in habitu, non eſt ambigendum, eos hoc priuil. gaudere,vt docent *Abb in cap. tuarum, de priuil. Card. Tuſc. pract.concl.lit.O.concl.* 16.*Car. de Graſſ.eff.*1.*n.*96.*Ric. cit. loc. & Barboſ.n.*39.*& alij.*

44 De Eremitis denique, qui non emittūt vota Religionis, fatendum eſt, eos etiam hoc frui priuileg. vt diximus de canon.priuil.in cap.præced.n.34 ſi ex ſpeciali obligatione, & quaſi traditione alicui Eccleſiæ, vel loco ſacro dicati ſint, cū ſpeciali obligatione ad Epiſcopum, cum eorū vita ſit religioſa, & ſint perſonæ ſpecialiter Deo dicatæ. Secus autem eſſet de Eremitis profugis,qui nō ſunt adſtricti alicui Regulę, nec ſubsūt alicui Superiori Eccleſiaſtico,ita *Silu.verb.eremita, Nau.c.27.nu.79. Ric. prax. aur.reſol.*149.*Barbo.p.2.all.*12 *n.*43.*Car.de Graſſ.eff.*1.*n.* 106. *Paul.Layman.lib.*1.*tr.*5 *par.*2. *c.*5.*n.*4.*& alij.*

45 Sed vtrum Rectores Hoſpitalium, ſeu hoſpitalarii gaudeant hoc priuil.

Affirmāt *Abb.in c.2.n.11.de foro comp.Hoſtien.in ſumm. tit.de regul.§.1.verſ. quod ruſticus,et alij, quos refert Car. de Graſſ. nu.* 118. ſi promittant in manibus Epiſcopi caſte viuere,& portent aliquod ſignum ſuper veſtimentis, ſecus autem dicit *Abb. loc. cit.* ſi iſti hoſpitalarij vtuntur coniugio, & habent, & retinent proprium, & ſunt laici.

Sed *Barboſ.loc.cit.nu.* 40. *Velaſc.* con-

concl.105.n.3. fatentur ſimpliciter,quod hoſpitalarii, Prælati auctoritate deputati ad aliquod hoſpitale erectum auctoritate Epiſcopi,fori priuil.gaudent.

46 Dico tertio, hoc fori priuil. potiri Milites S.Ioa. Hieroſol. S.Iacobi,Calatrauæ,& Alcantaræ;ſicuti gaudere canon.priuileg. dictum eſt in cap. præc. nu.37.cum *Sanch.in ſum. 1.to. lib.4.c.16.n.11.Garç par.1.c.4. num.15.& Barbo p.2.alleg.12 nu.45.*

47 An autem Milites S.Stephani,S.Lazari, & ſimiles fori priuileg.gaudeant.

48 Affirmatiuè ſecundum *Nauar.conſ. 12. de regul.& alios, quos referũt Car.de Graſſ.eff.1. n.109.& Barboſ d.alleg. 12.n.* 45.ea ratione, quia connumerantur inter perſonas Eccleſiaſticas, & profitentur vnam ex Religionibus approbatis à Summo Pontifice. Quamuis *Car.de Graſſ cit.nu.115.* dicat, quod in Regnis Sicil.& Neap. hoc non ſeruatur.

49 Dico quarto,hoc fori priuilegio gaudere familiares Epiſcopi,*cap fin. de off. Archid. & tradunt Capy.dec.12.Theſſaur. dec.22.Clar.§.fi.q.35.Bobadill. l.2 c.17.nu.7. Ric. p.4.dec.292. Farin.l.1.q.8.n.46.in trac. crimin.& alij communiter in d.c. fin.quos recenſet Car. de Graſſ. eff.1.n. 128.& notatur in ritu 38.Cur.Arch.Neap.*

50 Quis autem dicatur familiaris Epiſcopi, ad hoc,vt fori priuilegio gaudeat.

*Luc.de Penn.in rubr.C.de domeſt. lib.2.Carau.in rit.46.nu.35.& alij relati per Ric.dec.282.nu.7. p.2.*dicunt,quod ille dicitur familiaris.qui inſeruit Epiſcopo, à quo impenſam victus accipit.

51 Vnde ſi quis haberet ſolum literas familiaritatis ab Epiſcopo,non gauderet hoc priuilegio,vt fatentur *Bellect p. 1.diſquiſ.cler.fol.*280 *nu.23.& Ric. cit.n.4.* quaſi non ſint in famulatu,& actuali ſeruitio,*Gratia. Rot.Marcb.diſcept.foren.c.*340 *n.20.& Abb.in cap dilectus,de cler.non reſid.* Sicuti neque familiaris dicitur quis, ex ſolo obſequio facto Epiſcopo, in eius domo per triennium, vt
52 valeat ab eo ſuſcipere ordines, & beneficia, prout fuit etiam reſolutum in Cur.Arch.Neap. teſtè *Ric.loc.cit.nu.*7. *& refert de Thoro verb. clericus fol. 16. at D.Regens Valenz.conſ.57.& alij* Nam *ex tex.in cap.fin.de verb.ſignif in 6.*tria expreſſe, & vnum tacite requiruntur,ad hoc, vt quis familiaris efficiatur,& per conſequens, vt iux. S.C.Trid.*c.9.ſeſſ.23.de reform.* poſſit vti familiaris triennalis ab Epiſcopo ordinari. Et pri-

mo requiritur, vt clericus ipſe ſine fraude ſit ab Epiſcopo receptus, & ideo ſi Epiſcopus ea ſola de cauſa reciperet aliquẽ familiarem, vt ei conferret ordines, receptio dicitur facta in fraudem. Secundo requiritur, quod ſit commenſalis, hoc eſt, vt recipiat victum in ædibus ipſius Epiſcopi, & victus expẽſis Epiſcopi intelligitur, etiam ſi familiaris in alio loco habitans portionem ex domo ipſius Epiſcopi recipit, vt declarat *Gom. regul. Cancell. de impetr. beneſ. vacant. per obitum familiar. Cardinal. q. 13. & Barboſa p. 1. all. 5. n. 20.* & intelligitur quoque commenſalis ille, cui datus eſt locus in domo, & vt aiunt, in tinello, vt poſſit ibi comedere cum aliis familiaribus, licet ea liberalitate vti no ſit receptus iſte, vt declarat *Gambar. de off. legati à latere in rub. n. 154.* Tertio requiritur, quod inſeruiat etiam ipſi Epiſcopo, nam non ſufficit, vt ſit commenſalis, ideſt, vt viuat in ædibus Epiſcopi, ſed debet ei inſeruire, vt dicatur propriè familiaris, *Gomeſ. d. q. 13. Selua de beneſ. p. 3. q. 11. num. 22. Menoch. de arbitr. iud. caſ. 201. nu. 127.* & denique requiritur, ꝙ ſeruitii præſtatio, & commenſalitas ſit continua, vt in *d. c. ſi. de verb. ſignif. in 6.* expreſsè dicitur. ita *Campanil. in diuerſ. rub. 9. c. 9. n. 12. Barboſ. p. 2. all. 5. nu. 9. D. Ric. d. dec. 282. p. 2. & dec. 70. p. 3. & alij.*

Triennium autem ſufficit, quamuis ſit inceptum antequam do
53 minus ſit factus Epiſcopus, vt cenſuit Sacra Congr. ſicut tradunt *D. Ric. p. 3. collect. dec 596. Barboſ. d. p. 2. all. 5 n. 8 Fornar. de ſacram. ord. c. 5. & alij.*

Vtrum vero conſanguineus Epiſcopi conuiuens expenſis Epiſcopi in eius domo, dicatur eius familiaris ad effectum, vt poſſit ei ordines conferre, iux. mentem Conc. Trid. vide tradita per *D. Ric. d. p. 3 deciſ. 70.* vbi affirmatiuè, ait, fuiſſe deciſum in Cur. Arch. Neap.

54 Dicitur quoque familiaris Epiſcopi, Magiſter actorũ, qui vt familiaris poterit ab Epiſcopo ordinari, vt docet *Grat. in deciſ. Rot. Marcb. 238. Ric. p. 3. collect. dec. 596. & Campanil. in rit. 38. Cur. Arch. Neap. n. 4.* & hoc fori priuil. gaudet, tàm in ciuilibus, quàm in criminalibus, prout in facti contingentia fuiſſe deciſum Neap. refert *de Thoro in Comp. deciſ. Neap. verb. familia, & tradunt Ric. in prax. fori Eccl. reſol. 471 Bellect. pag. 279. num. 16. & Io. Ant. de Nigr. d. clem. vnica de vit. & hon. cler.* vbi hoc, quod
55 diximus de fori priuileg. ampliat procedere, etiã in familia Vicarii Epiſcopi, & ſequitur

Ric.

Rit cit. loc. & per Nouar. de elect. fori q. 36. ſect. 2.

56 Nuntii etiam Epiſcopi, & alii Notarij, & Officiales Curiæ Epiſcopalis, hoc fori priuilegio gaudent, vt poſt alios fatetur *Barboſ. p. 3 alleg.* 107. *nu.* 11. *& 13. & habetur in rit. 38. Cur. Archiep. Neap.*

57 An autem familia, & ſerui clericorum, eo gaudeant Priuilegio.

Farinac. in tract. crim. d. l. 1. q 8. *num. 46. quem refert* Ric. *deciſ.* 192. *par.* 2. aſſerit, hoc fori priuilegium minimè concedi famulis clericorum, ſed tantum Epiſcoporum, prout ita, etiam tenet *Bouadilla lib.* 2. *cap.* 17. *num.* 7.

Alii verò diſtinctione vtuntur. Nam aut ſerui, coloni, & famuli ſunt perpetuo clericis, & Eccleſiæ obligati, & tunc eo priuilegio gaudere cenſent, *glo. in cap. iudicatum, diſt.* 99. *Io. Ant. de Nigris in clem. vnic. de vita, & hon. cler. num.* 8. *Menoch. de arbitr. cent.* 6. *caſ.* 562. *num.* 3. *Carauita ritu* 46. *num.* 27. *Bellectus loc. cit. fol.* 277. *nu.* 12. *Theſaur. dec.* 22. *& alij, poſt Abb. &* Felin. *in cap.* 2. *de foro compet. apud Car. de Graſſ. eff.* 1. *num.* 149.

Aut famuli, coloni, & ſerui non ſunt perpetui, ſed ad tempus conducti annua, vel menſtrua mercede; diuerſimodè ſentiũt Doct.

Aliqui enim dicunt, eo priuilegio minimè gaudere, vt per *Capyc. d. deciſ.* 12. *clar. §. fin. q.* 35. *Couar. pract. quaſt. cap.* 35. *num.* 2. *& alios.*

Plerique alii vero, eo gaudere defendunt, ea ratione, quia iſto caſu familia non gaudet priuilegio propter ſe, ſed propter fauorem dominorum ſuorum. Quæ ratio militat, tàm in familiaribus, & ſeruitorib. perpetuis, quam ad tèmpus, ita *glo. in cap. eos, diſt.* 32. *& in cap. clericum, il* 1. 12. *q.* 1. *Pet.* Rebuff. *de priuil. ſcolar. Priuil.* 166. *Menoch. d. cent.* 6. *caſ.* 562. *num.* 8. *Carauit. d. ritu* 46. *nu.* 27. *& alij.* Quamuis *Car. de Graſſis num.* 150. hanc opinionem in ſeruis conductitiis admittat, quando clericus non poſſet comodè, vti ſuo priuilegio, niſi etiam, eo vtantur ſui familiares, & ſerui, ex *Felin. in cap.* 2 *de foro comp. & de Nigris cit. loco, nu.* 93.

Verum verò conductores prædiorum Eccleſiaſticorum poſſint conueniri coram Iudice Eccleſiaſtico.

Affirmatiuè, iux. notata in *Ritu* 38. *Cur. Arch. Neap. num.* 2. *& apud Theſaur. Forenſ. quaſt. lib.* 2. *q.* 15. *num.* 2. & expreſsè docet *Car. de Graſſ. eff.* 1. *num.* 447. de conductore decimarũ, vt dictum eſt ſup. cap. 3. num. 60.

KK Co-

Coram quo autem, iudice laicus emphyteota Eccleſiæ debeat conueniri ad cenſum, ſeu annuum canonem ſoluendum, vel ad relaxationem rei, prætextu caducitatis. vide *Theſ. d. lib. 2. q. 15.*

TERTIA DVBITATIO.

IN quibus caſibus clerici gaudeant, vel ne, hoc fori Priuilegio.

Reſp. quod per multi, & varii sũt caſus, qui proponuntur à Doctor. de quibus hic ſolum compendioſè afferemus, & diſcutiemus frequentiores in praxi per modum quæſtionum, cum reſolutione, etiam nonnullorum dubiorum. ideò

58 Quæritur primò, ſi lite cepta contra laicum, apud iudicẽ ſecularem, ea pendente laicus moriatur, clerico relicto hærede vniuerſali, an idem iudex poſſit procedere in cauſa prædicta, vſque ad finem, etiam contra ipſum clericum, an verò clericus poſſit forum declinare.

In hac quæſtione plerique cenſent, non poſſe clericum forũ declinare, ſed teneri ad proſequutionem vſque ad finem litis coram eodem iudice laico, ex *l. hæres abſens ff. de iudiciis*, propter præuentionem litis coram iudice laico, quo caſu dicitur fieri continuationem inſtantiæ eũ defuncto inchoatæ, cuius ipſe clericus eſt vniuerſalis ſucceſſor, rapræſentãs vnam, & eamdem perſonam. ita *Paul. de Caſtro in d. l. hæres abſens, & alij, quos ſectatur Couar. pract. quæſt. cap. 8. num. 3. Vaſq. de ſucceſſ. creat. l. 3. §. 29. num. 72. cum alijs relatis per Surd. conſ. 222. num. 4. vol. 1. & deciſ. 110 par. 1. & per Car. de Graſſis eff. 1. n. 281. & Bicc. dec. 218 p. 4.*

Contraria tamen opinio, quam tenent canoniſtæ, eſt verior, & communior, talem clericum hæredem laici non teneri coram iudice ſeculari proſequĩ litem, iam contra ipſum laicũ ceptam, ſed denuo eſſe conueniendum ſuper eadem re, vel actione coram iudice Eccleſiaſtico, cum ipſe clericus ſit à ſeculari iuriſdictione exẽptus, & iure proprio ſuſcipiat, & defendat litem ipſam, & principaliter compareat pro ſuo intereſſe, & hanc opinionem ſequuntur. *Iacobin. de Sancto Georg. Decius, & Curt. iunior in dicta l. hæres abſens, Bal. in l. ſi quis presbyter. 2. C. de Epiſ. & cler. Cagnol in l. 2. num. 249. C. de pactis, Marc. Ant. Peregrin. tract. de fideicom art. vlt. num. 20. Bonacin. de legibus diſp. 10. q. 2. pun 1. §. 1. num. 25. Miſinger. deciſ. camer. Imperial. cent. 3. ob-*

5.*obſeruat.* 45. *Bellectus par.* 1. *diſq.cler.fol.* 274. *num.* 6. *Ambroſinus de immunit. Eccl. cap.* 20.*num.* 45. *Antoninus Diana p.*1.*reſol.mor.tract.*2. *reſol.*24. *fol.*35.*& P. And. Molſeſius in comment.ad conſuet. Neap.par.* 2. *quaeſt.* 8. qui multis rationibus hanc tuetur partem,& ab ea in iudicando,& conſulendo non eſſe diſcedẽdum docet. Et probari poteſt quoque ex eo, quia inſtantia defuncti non transfertur in hæredem ipſo iure, adeò quod ſententia lata contra defunctum, non poteſt exequi contra hæredem,*l.paulus ff. quæ ſent. ſine appell. reſcind.& l.ſumma* §. *fin.ff.de re iudic. & notat* Carauita *ſuper ritibus M.C.V.ritu* 234.*num.* 6.ſed ad hoc,vt inſtantia transferatur in hæredem,opus eſt, vt citetur,*l.edictum ff. de iudicijs , & l. oratione ff. de ferijs,* idcò in praxi ſeruatur in M. C.V. quod mortuo reo citantur ij,qui hæredes prætenduntur,ad declarandum ſi ſunt hęredes , & pro quota parte, & ad videndum iudicii translationem in ipſis faciendam, qua citatione facta , iudex poſtea interponit decretum , quod iudicium in ipſis transferatur, & cum ipſis procedit ad vlteriora,vſque ad ſententiam incluſiuè , nec amplius nominatur defunctus , & idem ſeruatur ad inſtantiam rei, mortuo actore lite pendente , vt dicit idẽ *Carauita cit.* Sed hæc præuia cauſæ cognitio non poſſet fieri per iudicem ſecularem in clericos,vt notat Rot. *deciſ.*5. *in antiquis, de foro competenti,* ergo.

59 Sed quid, ſi aliquis efficeretur clericus poſt cauſam inceptam coram Iudice laico, an poſſit proſequi cauſa inchoata coram eodem Iudice. Affirmatiuè ſecundum *Abb. in cap.*1.*num.*4.*de oblig.ad ratioc. Felin.in c.fin. de conſtit. Marcel.Calà in tract. de modo articulan.*§.1.*glo.*1.*num.* 63.*Io de Deo in doctrina aduocatorum lib.*3.*cap.*20.*num.* 5. *Car. de Graſſiis eff.*1.*num.*1248.*et alios apud Surd. deciſ.* 110 *num.* 3. *Rit.deciſ.*218. *par* 4. *num.*3 *& Antonin.Diana cit.reſol.*24.

Eſt tamen notandum, quod ſi inſtantia eſſet perempta, quamuis per Principem poſtea inſuflaretur ſpiritus vitę ipſi inſtantiæ , prout facere poſſet , tunc clericus eſſet remittendus Eccleſiaſtico Iudici, ſi iterum ſuper eadem cauſa conueniretur : nam perempta inſtantia,perit Iudicis iuriſdictio *l facta* §. *ſi quis bonorum ff.ad trebel.Io.de Amicis conſ.*32.*nu.* 9.*Surd.conſ.*160.*lib.*2.*num.*22 & pereunt citatio, litis conteſtatio, & omnia acta ordinato

ria, & erit tanquam ſi lis non fuiſſet cepta, & quando talis inſtantia reuiuiſcit, eſt noua inſtantia, *Cagnol. in l. 2. C. de pact. inter empt & vend. Car. de Graſſis d. eff. 1. num. 299 & nu. 1241. & Anna ſing. 129.* vbi dicit, quod hæc eſt vera opinio.

60 Secundò quæritur, an clericus hæres laici conueniri poſſit coram iudice laico.

Reſp. nequaquam, ſed coram Eccleſiaſtico conueniendus erit, etiam ſi vt hæres laici ad iudicium vocetur, ea actione, quæ aduerſus laicum defunctũ cõpetebat, ita *Bar. in d. l. hæres abſens, ff. de iudic. Couar. pract. q. cap 8 Ric. par. 2. collect. deciſ. 314 & alij communiter.*

An autem clericus adiens hæreditatem, non confecto inuentario, teneatur vltra vires hæreditarias omnibus creditoribus hæreditariis.

Affirmant *Abb. in cap. Eccleſia S. Mariæ, nu. 18. de conſt. & alij, apud Car. de Graſſis eff. 2. num. 252.* Contrarium tamen, ſcilicet, quod minimè teneatur vltra vires hæreditarias, docent *Duardus in Bulla Cœnæ lib. 2. can 15 q. 17. num. 8. & Anton. Diana d. tr. 2. reſol. 70.*

61 Tertio quæritur, an clericus poſſit reconueniri coram iudice laico quando, ſcilicet, ipſe clericus eſt actor in cauſa mere ciuili contra laicum, ſicuti, è contra, laicus agens in Cur. Eccleſiaſt. contra clericum, poteſt coram eodem Eccleſiaſt. reconueniri, iux. *tex. in c. cuius in agendo. 3. q. 8. & in auth. & conſequenter C. de ſent & interloq. omn. iud.*

Abb. in cap. at ſi clerici, num. 21. de iudiciis, hanc quæſtionem examinat, & concludit, non poſſe clericum recõueniri coram laico, cum regula de reconueniendis clericis coram iudice ſeculari non ſit recepta de iure canonico, quod etiam fatetur *Paul. Layman. lib. 3. tr. 6. cap. 1. n. 2.*

Communiter, tamen, Doct concludunt poſſe reconueniri in cauſa merè ciuili. Nam dum clericus in agendo iudicẽ elegit, non debet dedignari, eumdem contra ſe habere. *l. Papinianus C. de ſent. & interloc.*

Quæ communis opinio ampliatur, & limitatur à Doct. multipliciter.

62 Ampliatur primò, procedere non ſolum in iudice ordinario, ſed etiam delegato ad inſtantiam actoris, cum militet eadem ratio, de qua in *d. l. Papinianus*, ita *Specul. in tit. de reconuen. §. 1. Bar. & Bal. in d. Auth. & conſequenter.* Non tamen admittitur reconuentio ſi delegatus fuiſſet impetratus à reo, quia ceſſat. Ratio allata,

allata. *Maran.p.4.diſt.6.de iud. con.& recon.nu.13. Ambroſin. c.20.n.42.& alij apud Car.de Graſſ.eff.1.n.751.*

63 Ampliatur ſecundo, per *Carau. rit. 67. num. 6.* in quacumq. parte iudicii, & donec ipſum duret, vſque ad concluſionem in cauſa, iux. *glo.in c.1. verſ. reſpondere de mut. petit.* quod intelligit ſecundum modificationem, *Bar. in d. auth. n.12.* Sed *cum Ambroſin in d.c. 20.nu.38.* & Doct. communiter, vt fatetur *Bonacin. de legib. diſp.10.q.2.p.1.§.4.nu. 5.* cenſeo, quod talis reconuentio fieri debeat incontinenti, in ipſo litis exordio, *clem.ſape, de verb.ſignif.* ſcilicet, ante litis conteſtationem, vel in ipſa conteſtatione, vel ſaltem ſtatim poſt litem conteſtatam incontinenti, cum cauſæ conuentionis, & reconuentionis ſimul ſint tractandæ, ac decidendæ, vt tradunt *Imol. & alij in d.cap.1.Dec.conſ. 200. nu.2. & Lancel.de attent.p.3.c. 24.q. 14.n. 10.* & licet reconuentio, aliquando admittatur in quacumq. parte iudicii, id proce-

64 dit ſecundum *Ambroſ.nu.39.* quando fit coram iudice competenti, quo caſu admittitur reconuentio; ſed cauſæ ſimul non tractantur, nec deciduntur, & per reconuentionem non retardatur proceſſus cauſæ principalis; ſed quando fit coram iudice, reſpectu cauſæ reconuentionis incompetente, & poſt litem conteſtatam ex interuallo non habet priuilegium prorogatiuum iuriſdictionis, nec modo aliquo admittitur, parte opponente, & contradicente, ſecus ſi non contradiceret reconuentioni, & ei conſentiret, vt declarat *Vinc.Hondad.conſ. 41.lib.1.n. 10. quem refert, & ſequitur Ambroſ.loc.cit. Quamuis aliter ſentiat Car.de Craſſ.eff.1. num. 762. inhærendo opinioni Vinc. de Franch.dec.376.*

Quando autem eſſet lata ſententia ſuper conuentione, & ſic finitum iudicium, non poſſet amplius clericus reconueniri coram laico, *glo.in cap.fin.de iud.de Franch.dec. 193. & dec. 376.& Car.de Graſſ d.eff. 1.n. 784.*

65 Ampliatur tertio, tam in iudiciis ordinariis, quam ſummariis, *l.ſed hæ §. non ſolum ff.de proc.iuncta l. 1.ff. de dam. infect.* Quando tàm cauſa conuentionis, quàm reconuẽtionis eſt ſummaria; vel ſi vna eſt ſummaria, & alia ordinaria, ſi reconueniens renunciat priuilegio reconuentionis, vt vtraque cauſa ſimul terminetur, iuxta diſpoſitionẽ *d. auth. & conſequenter,* alias ſecus, cũ ſimul expediri non poſſit, ita

Spe-

Specul. de reconuen. §. nunc dicamus nu.11. Menoch. de retin. poſſ. remed.3.q.84.n.75. Carau. ſuper rit.67.n.7. Car. de Graſſ. nu. 774. de Franch. dec.193. & alij.

66 Ampliatur quarto, prædicta communis opinio procedere, etiam ſi clericus vellet deſiſtere à conuentione ad finem euadendi reconuentionem, quando fuit facta reconuentio ante litis conteſtationem ſicuti dicitur in ſimili, quod appellans non poteſt renunciare appellationi, inuito appellato, *ex Bart. in l. ſi quis libellos* C. *de appell. & Surd. dec.143.n.3. ita Affl. dec. 173. Theſſa lib.1. quaſt. foren. q.98. Marcel. Calà glo. 1.n.46. de Franch. dec. 349.* Car. *de Graſſ. n.748. &* Ambr. *d. c.20. n.36.* Quod ſi nõ fuiſſet ad huc facta reconuentio, poſſet clericus deſiſtere, quia res eſt integra, & reo ante reconuentionem, non eſt ius quæſitum, *de* Franch. *d. dec. 349. Maran. d. diſt.6.n. 54. & Bonacin. de legib. diſp. 10.q.2.pu.1.§.4.n.5.*

Limitatur autem, eadem cõmunis opinio, non procedere in cauſa appellationis. Quia tũc non habet locum reconuentio, *l. 2. §. legatis ff. de iudi. &*
67 *notant Guido Papa dec. 85.nu. 55. Ric. p. 1. coll. dec.112. Ambroſ. nu* 40. *& Marant. d.p.4. d.6.n.24.* qui teſtatur de communi. Ratio huius limitationis eſt. Quia quando quis appellat non ſua ſponte dicitur agere, & iudicem ſibi eligere: ſed coacte, vt releuetur à grauamine ſibi à iudice illato, propter quod ceſſat ratio reconuentionis, de qua ſupra.

Sic etiam quando clericus non ageret nomine proprio, ſed alieno, vt tanquam tutor, curator, aut procurator alicuius, quia nequaquam poterit reconueniri coram iudice, coram quo agit. Quia ceſſat, ratio, propter quam conceditur reconuentio, vt ſupra, quod notat *Car. de Graſſ. eſſ.1.n.768* Similiter dicendum eſt, quando clericus ageret nomine proprio, & reconuentio fieret nomine alieno, *Alex. de Neuo in cap. at ſi Clerici, de iudi. n.39. & Car. de Graſſ. nu. 786.*

68 Limitatur ſecundo, nõ procedere coram arbitro, quia is non poteſt iudicare, niſi cõtenta in compromiſſo, *Cap. cum dilectus, de arbitr. l. de his ff. eod. tit. & notant Specul. cit. loc. & Carauit. nu.12.* Quam limitationem procedet ſecundum *Car. de Graſſ. num.* 780. in arbitro voluntario; ſecus vero coram arbitris eligendis ex diſpoſitione ſtatutorum,

ex

ex Roman.ſing.783. Maran.d. diſt.6.num. 12. *& Mar. Anto. Blanc.in tract. de comprom. in 4.quaeſt.prin.nu.23.*

69 Limitatur tertio, non procedere, ſi clericus reconueniretur pro cauſa criminali; ſiue criminaliter, ſiue ciuiliter, quia non poterit reconueniri, vt ex *cap.vnico,de cler.coniug. docent cōmuniter Doct.vt tradit Clar. §.fi.q.36.nu.5.*

70 Limitatur quarto, non procedere, quando iudex coram quo fit reconuentio, non eſſet alias iudex in conuentione; vt eſt cauſa decimarum, & iuriſpatronatus, cum ſimilib. *Spec. d.§.nunc dicamus nu.9.Carau. nu.*14 *& Farin.tract.crim.q.*8. *n.*102.

Nec etiam haberet locum recōuentio in cauſa feudali, quia in ea nūquam permittitur reconuentio, *Miſing. obſer.* 10. *cent,* 1.

71 Limitatur quinto, non procedere in agente pro depoſito, cum ceſſet in eo, ratio reconuentionis, *cap. bona fides, ext.depoſ. Matheſ. in d.auth.& conſequenter num.*10.*& Soc.in c.*1.*de mutuis petit.n.*61.

72 Limitatur ſexto, non procedere, ſi reus conuentus, eſſet excommunicatus vitādus, *iuxta Extrauag. ad euitanda.* Quia non poſſet reconuenire clericum actorem, *gloſ. in cap.intelleximus, verb. conueniri,de iud.Caraui.n.*16.*& Carol.Grimal.in add. ad Tartagl. in prax.M.*C.V.*in fi.c.*3. *verſ, fallit.*

73 Limitatur ſeptimo, & vltimo, non procedere in agente quaeſtione ſpoliationis. Quia ea propoſita, locum non habet reconuentio, *cap. literis,& cap. conqueſtione, de reſtit.ſpol.* niſi de alia ſpoliatione reconueniatur, vt ibi, & notāt *Spec. & Carau.cit.*

A A quo autem iudice cogendus ſit clericus, qui ſpoliauit laicum ſua poſſeſſione.

Reſp. quod dum eſt à poſſeſſione eijciendus, debet hoc fieri auctoritate iudicis Eccleſiaſtici, vt tradunt *Affl.dec.*85. *Car.de Graſſ.eff.*1 *n.*1035.*& alij.*

74 Eſt tamen aduertendum, quod licet in caſibus de iure permiſſis, ſecūdum praedictam cummunem opinionem, & vbi viget conſuetudo, reconueniatur clericus apud iudicē laicum; attamen ſi clericus reconuentus condemnetur ab ipſo iudice laico, non poteſt exequi, nec in perſonam, nec in rebus clerici reconuēti; ſed ad iudicē Eccleſiaſticum pertinebit exequutio ad inſtātiam iudicis laici, vt tradunt *Imol. & Ant.de Butr. in cap.poſtulaſti,de foro comp.Marian.Soc. in c,*1.*de mutuis peti. Viui. dec.*

*49.lib.*1. *nu.* 6. *Bonac.de legib. diſp 10 q.2.pu.*1.*§.4.nu.* 5.*Vrſill.ad Affl.dec.*173.*Bellect.p.*1. *diſq.cler fol.*294.*num.*3.*& Genuen. in prax. c.* 12. qui dicit, quod in Cur. Arch. Neap. in caſu prædicto ſeruatur. Quod viſa ſententia, & proceſſu iudidicis ſecularis, mandat executionem fieri contra clericum.

75 Quarto quæritur, An clericus, qui à Iudice laico citatus per edictum, ſi ſua putauerit intereſſe, comparuit, ſententiæ, & iudicio illius ſtare teneatur.

Aliqui affirmant ex eo, quia licet clericus non poſſit tanquam reus aſſiſtere foro laicali, poteſt tamen aſſiſtere tanquam actor voluntarius; cum vt ſic non dicatur ſubiici poteſtati laicæ; ſed potius coram laica poteſtate contra alium agere: ideo ſi citatus à iudice laico, coram ipſo comparuit putans ſua intereſſe, & non opponens fori declinatoriam, tenebitur ſtare ſententiæ ab eo iudice latæ; ſicuti ſtare teneretur ſi contra laicum, cauſam temporalem coram Iudice laico proſequeretur, ita *Bald. & Paul. de Caſtr. in l. teſtamenta C. de teſtam. Affl.deciſ* 24. *& alij apud* Farin.*de inquiſ. q.* 8. *num* 88. *Ambroſin. de immunit. cap.*20. *num.* 73. *& Marium Giurb. dec.*1.*num.*21.

Alii tamen tradunt, quod clericus, qui ſic citatus à Iudice laico, cõparuit, non teneatur ſtare ſententiæ, & iudicio illius, etiam ſi putauerit ſua intereſſe, & ob id declinatoriam fori non oppoſuerit. Quia ſic citatus, comparendo, & docendo de ſuo intereſſe, non actor voluntarius; ſed reus neceſſarius diceretur, & tanquam reus nõ poteſt comparere coram laico iudice, cum ei non ſubiiciatur, nec poteſt fori priuil. cedere. ita *Dec. & Felin in cap. cum inter, de excep. Bonac. de legib. diſp.*10.*q.*2.*pun.*1.*§.*1.*num.*27 *& alij apud Alberi. Oli. ſuper rit.*5.*Cur. Arch. Neap. & Ambroſin.d.c.*20.*n.*73.

Quamuis, ſi clericus, comparendo, & allegando ſua intereſſe opponeret declinatoriam fori, petendo remitti ad ſuum iudicem competentem, eſſet remittendus, vt tradunt *Capyc.dec.*8.*Vrſill.ad Affl. de* 380 *num.*5. *Bellect. par.*1.*diſq.cler. fol.*299.*nu.*15. *Ambroſin. citat. de Thoro in Compend. deciſ. Neap.verb.Clericus fol.* 97. *& alij*. Si non comparet, tunc acta, & ſententia contra ipſũ lata, non afficiunt, cum citatus ſi ſua intereſſe putauerit, non dicatur contumax, non comparendo, vt per *Ambroſin. & alios*

alios apud Oliu.loc.cit.

Vnde in d Cur.Arch.Neap.adeſt d.rit.5. in ordine, tenoris ſeq. *Item ſi Clericus citatur in Cur. ſeculari. ſi ſua intereſſe putauerit, & petat ſe remitti ad proprium Iudicem, ſolet remitti, et ipſa Cur. ſcilicet, Archiep. cognoſcit, &c.* in quo ritu, nonnulla ſcribit Alber. Oliua circa præfatam quæſt. & ibidem notant *Ric. & Campanil.* qui de eadem materia, etiam ſcribit *in diuer. rubr. de priuil. cler. cap. 2. verſ. conſuetudo.*

76 Num autem in caſu confectionis inuentarij valeat Iudex laicus citare per edictum clericum creditorem, vel legatarium.

Affirmant *Carol. de Graff. eff. 1. n. 475. & communiter* DD. *vt teſtatur Anto. Diana p. 1. reſol. moral. tr. 2. reſol.* 20. dum expreſſe non citatur ad comparendum; ſed cum illa conditione, & qualitate, ſi ſua putauerit intereſſe, cum talis citatio nō ſit vera, & ſimplex citatio, ſed potius, vt cōpareat, ſi voluerit, quæ de iure non ſupponit iuriſdictionem, & ſuperioritatem, & ſic non arctat citatum ad neceſſario comparendum. Quamuis contrarium doceat ipſe *Diana, cum Duar. in Bulla cęnæ lib. 2. canon. 15. q. 11. n. 50.* ſed quod in caſu prædicto debeat clericus moneri per iudicem Eccleſiaſticum, vt compareat coram laico ad dicendum, quæ prætendit in hoc negotio. Quod tutius eſſe, tradit *Iaſ. in d. l teſtamenta,* & hāc eſſe bonam cautelam, fatetur *Vrſil. ad Affl. d. dec. 380. nu. 6.* licet afferat aliter vidiſſe in praxi ſeruari in S.C. Neap.

77 Quinto quæritur, ſi aliqua cauſa pertineat ad clericum, & laicum, coram quo iudice expedienda ſit.

Multa in hoc ſcripſerunt Doct. inhærendo tamen opinioni illorum, qui veram reſolutionē huius quæſtionis tradere conantur, diſtinguēdum eſt. Aut ſumus in cauſis diuiſibilibus, aut indiuiſibilibus. Si ſumus in cauſis diuiſibilibus, quilibet conueniendus eſt coram ſuo Iudice competenti. Si vero ſumus in cauſis indiuiſibilibus, in quibus nulla congrua poteſt fieri diuiſio, ne continentia cauſæ diuidatur, & ne forte etiam diuerſę ſententię ſequātur, tunc clericus, qui eſt magis dignus laico, trahit ad ſe minus dignum.

Et prædicta vendicant ſibi locum non ſolum in cauſis ciuilibus; ſed etiam in criminalibus, & ſic clericus traheret ad ſuum iudicem Eccleſiaſticū, laicum, cum eo delinquentem, vt tradunt *Ant. de Prat. veter. in l 1. ff. qua ſent. ſin. app. reſcin. Fely.*

in c.1. de præſcrip. & alij apud Couar.*pract.quæſt.c.34. Carol. de Graſſ.eff.*1.*n.*132. *&* Ambr. *c.*20.*n.*10.qui de communi teſtatur.Quamuis in praxi aliter ſeruetur, ſcilicet, quod iudex Eccleſiaſticus cognoſcit de clerico, & iudex laicus de laico, vt fatetur *Clar.§.fi.q.36. n.*41. *Car.de Graſſ &* Ambro.*loc.cit.* ex eo, quia in punitione delictorum commodè cauſæ continentia diuiditur, & clericus ab Eccleſiaſtico digna plectitur pœna, & laicus à ſæculari, vt per *Capy.dec.*173.*vbi Proſp. Petra in add.ad Gram.dec.* 21. *de Franch. deciſ.* 426. *Vrſil. ad Affl.dec* 213 *& alios.*

78 Sexto quæritur,an clericus, qui de euictione tenetur, ſi in iudicio laicali eſt laudatus, & nominatus ab emptore ad defendendum rem vēditam, poſſit declinare forum, & petere, vt lis agatur,& terminetur coram iudice Eccleſiaſtico, an vero teneatur ipſum emptorē defendere coram eodem iudice laico.

Nonnulli tradunt, quod tenetur coram eodem iudice laico,emptorem ipſum defendere,*ex l. venditor ff.de iudi.* cum iudiciū ſit inſtitutum contra emptorem laicum tanquam poſſeſſorem, & clericus veniat ſolum ad aſſiſtendum emptori,& defendendum illum, vt in *l.* 1.C. *vbi in rem action.*Quo caſu nō dicitur clericus conueniri coram ſeculari, quia ſolum præſtat auctoritatem, & defenſionem ipſi emptori.ita Abb.*in cap fin.num.8.de emp. & vend. Couar.pract.quæſt.cap.8.nu.3. Cabelli.de euict.§ 3. q. 2. num.* 119.*Dec.conſ.*700.*Car.de Graſ. eff.* 1.*num.* 261. *Vrſil. ad Affl. dec.*380.*Bellect.par.*1.*diſq.cler. fol.*297 *nu.*11.*Bonaci. de legib. diſp.*18.*q.*2.*pun.*1.*§.*1.*n.*23.*de Thoro verb.clericus fol.* 94. *& Ambroſin.d.c.*20.*num.*23.Qui hanc opinionem limitant, vbi clericus, vti defenſor neceſſarius vocaretur in iudicium ad

79 defenſionem ſui Coloni, vel Inquilini,qui nullum habet ius in rem.Quia tunc clericus,qui eſt verè dominus rei petitæ poſſet aduocare iudicium coram Eccleſiaſtico iudice,vt notant etiam Doct.apud *Bellect. fol.*298.*num.*12. Ambroſin.*nu.* 28.*& Car.de Graſſ.n.*266. *qui num.* 272. eādem opinionem, ſecundo limitat, vbi clericus compareat ad ſuſcipiendum in ſe iudicium, vt neceſſarius defenſor,& procurator in rem ſuam, quia tunc poſſet opponere declinatoriā fori, ex perſona propria,& traheret actorem ad ſuum iudicem, ex *Spec. in tit.de primo,& ſecūdo decreto §.reſtat,verſ. quid ſi clericus,* & tertio limitat eamdem opinionem

nionem nu.269. quando clericus fuiſſet citatus pro ſuo intereſſe ad defendendũ emptorem, ex traditis per *Spec.tit.loco verſ. quid ſi dominus*. Inſuper ad Eccleſiaſticum iudicem remittendus erit clericus, quãdo conueniretur, vt pro euictione condemnaretur. Quia tunc principaliter conuenitur, vt notat *Ambroſ.n.32.*

80 Contrariam tamen opinionem, talem clericum poſſe declinare forum, & petere, vt lis agatur, & terminetur coram iudice Eccleſiaſtico, tenẽt *glo. in cap. clericus nullus, il 2. 11. q.1. Angel. & Paul. de Caſtr. in d.l. venditor ff. de iudi. Soc. Iun. conſ.40. num.10. lib.1. Bal. in l. ſi tantum ff. de procu. Boer. dec. 69.n.27. Aretin. in §. actionum num.43. de act.* vbi dicit, quod ita ſeruatur in practica; idemq. dicit *Poller. ad Marant. par.6. act.5. nu.10. Carol. Grimald. ad Tartagl. c.2.n.52. Muſcat. in pract. ciuil. p.2. in glo. verb. intimatio, num.36.* qui dicit, quod hæc opinio eſt verior, & in practica ſeruatur, & quod ita pluries fuit iudicatum. *Marcell. Calà de mod. arti. & prob. §.1 glo.1. nu 50.* vbi alios congerit, & dicit etiam, quod hæc eſt verior opinio.

Quid autem dicendum ſit, ſi eſſet facta alienatio rei litigioſæ in clericum, ad hoc, vt impediretur exequutio ſententiæ iudicis laici, vide *Bal. in cap. Eccleſ. S. Mariæ, de Conſt. Fely. in cap. veniens, de teſtib. & poſt alios Car. de Graſſ. eff.1.n.928.*

81 Septimo quæritur, an clericus immiſſus in poſſeſſionem ex primo decreto iudicis ſecularis, poſſit poſtea eadem poſſeſſione priuari ab eodem iudice, ad inſtantiam rei allegantis aliquam iuſtam cauſam, & petentis reuocari prædictam poſſeſſionem.

Po ſolutione diſtinctione vtendum eſt, nam, aut talis clericus vere poſſidet vigore actionis realis, vel quia iudex fecit ipſum verum poſſeſſorem ex aliqua iuſta cauſa, vel fuit immiſſus in poſſeſſionem ex ſecundo decreto, vel ex cauſa noxali, & tunc non poteſt ab eodem iudice laico poſſeſſione priuari, ſed corã iudice Eccleſiaſtico cõueniri debet, quia finitum eſt officium iudicis laici, clerico immiſſo in poſſeſſionem.

Aut talis clericus immiſſus in poſſeſſionem à iudice laico vere non poſsidet, vt eſt quando in poſſeſsionem fuit immiſſus vigore actionis perſonalis; ſicuti eſt immiſſio, quæ fuit cauſa damni infecti. Item ventris nomine. Item pro exequutione ſententiæ, & rei iud catæ, de quibus per *Neguſ. tract. de*

pignor.2.memb.3.p.princ.nu.6. in quibus ſolum fit detentor, tunc, cum non ſit finitũ officiũ iudicis immiſſentis; ſed ſolum fiat iſta immiſſio, vt reus tædio affectus compareat ad reſpõdẽdum, & poterit comparere reficiendo expenſas, atque cauendo de iudicio ſiſti, *auth. ei qui, & ibi per* Doct. *C. de bon. aut.iud.poſſid.* ideo conſtito de bono iure ipſius rei, poterit reuocari immiſſio, ex doctrina *Bar. in l.quod iuſſit,nu.9. ff. de re iud.* Quia hæc eſt interlocutoria, quæ in rem iudicatam non tranſit, & in perſonalibus immiſſio nũquam facit verum poſſeſſorem, etiam poſt annũ, *vt per Neguſ.loc.cit. & faciunt notata per Thor. in comp.deciſ. Neapol.verb. clericus fol.96. & per* Car. *de Graſſ eff.1.nu. 947.*

82 Octauo quæritur, ſi clericus coram iudice laico recepit depoſitum, & promiſit reſtituere cui de iure, &c. an poſſit ab eodem iudice cogi ad reſtituendum, an vero ab Eccleſiaſtico.

Reſp. aut loquimur de clerico depoſitario extraiudicialiter, & tunc cogendus eſt ad inſtãtiam actoris ab Eccleſiaſtico; cum actor ſequatur forum rei. *Cap. ſi clericus, & cap. ſi generale, de for.comp* aut loquimur de clerico depoſitario iudicialiter electo per iudicem laicũ, & tunc, Aliqui cenſent, poſſe coram eod. conueniri pro reſtitutione depoſiti. ita *Iaſ.in l.1.§.1.de off.eius, Capel.Tholoſ. dec.62.Ann.ſing.127. Affl. dec. 24. & ibi Vrſill. Caroc. tract. de depoſ.tit.de cauſ.nu.*40. *& alij apud Tiraq.de retract.conuent. §.4.glo.7.num.*10. Qui de hac opinione Ciuiliſtarum valde dubitat; ea tamen poſita, cum nequeat procedere per modum coactionis; alii dicunt, quod poſſet procedere per modum declarationis, hoc eſt, vt laicus declaret, clericum ex officio ſuſcepto teneri reſtituere depoſitum, deinde iudex Eccleſiaſticus cogit ipſum reſtituere.

Ambroſin.vero de immun. Eccleſ. c.20.n.53.Bellect.diſq. cler.p.1. tit.3.nu.37.Car.de Graſſ. eff.1. n 855.Bonaci.de legib. diſp.10. q.2.pun.1.§.1 poſt Surd. lib.3. conſ.369 n.33. exiſtimant prędictam Ciuiliſt. opinionem de iure canonico fuiſſe correctã, & ideo clericum, qui in iudicio ſeculari depoſitum recipit, nõ poſſe pro reſtitutione depoſiti coram iudice laico conueniri, vel cogi ad reſtituendum, cum ſit exemptus à laica poteſtate. Quod docent etiam *P. Duar. in Bull. cęn.lib.2.canon.15.q.11.nu.36. & P.Ant. Diana p. 1. reſol. mor. tract. 2. reſol.21 fol.33.*

83

83 Nono quæritur, an clericus fideiubens pro laico, de ſtando iuri, & iudicatum ſoluendo, coram iudice ſeculari, poſſit coram eodem conueniri ad ſoluendam dictam fideiuſſionem.

Dico, nõ poſſe, ſed coram Eccleſiaſtico debere conueniri, vt tradunt *Dyn in l.1.ff.ſi quis in ius voc.non ierit, Car.de Graſſ. eff.1.nu.*1008 *Ric.in prax.aur. var.reſ.483.& Ambroſ.d.c.20. n.50.qui cũ Sur.conſ.396.lib.3 n.*13.notat, quod talis fideiuſ-
84 ſio, vti facta per clericum coram non ſuo iudice, non valet, & eſt nulla; ſiquidem *tex.in d. c.ſi diligenti, de for. comp.* prohibet clericis ſe ſubmittere iuriſdictioni laicorum, & faciũt etiam, quæ tradit *de Franch deciſ.400 n 6. & notat Bonaci.de legib.d.diſp.*10.*q.*2.*pun.* 1.§.1. *nu* 26. & prædicta procedunt, etiam ſi tempore, quo fideiuſſit fuiſſet laicus, & poſtea clericatũ aſſumpſiſſet, quia coram Eccleſiaſtico conueniri debet.

85 An autem laicus fideiuſſor clerici ſit remittendus iudici Eccleſiaſtico.

Negat *Affl. deciſ.* 260. *cum alijs, quos refert Ricc. in prax. aur. var.reſ.* 145.

86 Per hoc tamen non intelligitur, quin quando laicus in Cur.Epiſc.fideiuſſit, maxime in cauſa criminali, pro clerico, Epiſcopus non poſſit exequi pœnam fideiuſſionis contra ipſum; vt notat D. *Ricc. ibid.* & in Cur. Arch. Neap. obſeruatur, quod laici fideiuſſores clericorum, qui in foro Eccleſiaſtico ſe ſubmiſerunt, carcerãtur per Curſores prædictę Curiæ, vt pęnam fideiuſſionis ſoluant, & eorum bona venduntur per eoſdem de mandato Curiæ prædictæ, vt teſtatur *Ric.p.2.dec.* 210. Pro qua obſeruantia facit, quod de iure communi laici poſſunt prorogare iuriſdictionem Epiſcopi, & ſe eius foro ſubmittere, *l.ſi qui, l.Epiſcopales C. de Epiſ.audien. vbi Doct.* nec requiritur licentia ſuperioris, *Frãc. Mar. dec.*82.*poſt* Bar.*in l.*1.§. *& poſt operis ff.de nou.oper.nunc.item adducitur text.in cap. ex reſcripto, de iure iur.* vbi laicus fideiuſſor clerici conuenitur corã Epiſcopo propter iuramentum præſtitum in fideiuſſione, vt quotidie fit, & notant ibi *Abb.*Alexa.*de Neuo, & alij, & tradit etiam Car.de Graſſ.eff.*1. *nu.*989.

87 Decimo quęritur, an clericus, qui gerit officium tutoris, aut curatoris, vel procuratoris alicuius laici, poſſit coram laico ciuiliter conueniri, pro concernentibus officium prædictum.

Affirmant *Gugliel. de Bened. in repet.*

repet.cap. Raynuntius, de teſta. Andr.Gail.obſer.37.n. 7. lib.1. Soc.in c.1.de for.comp.num.52. Albe.Oliu in rit.37.Cur. Arch. Neap.n.7.Car.de Graſſ.eff. 1.n. 948.& Vrſill.ad Affl.deciſ.24. & mouentur ex eo,quia non attenditur perſona clerici, ſed eorum, ex quorum perſona conuenitur; Exequutio tamen contra talem clericũ fiet per iudicem Eccleſiaſticũ, vt idem *Oliua notat.Quamuis Scac.de iudi.cauſ.ciuil.& crim. cap.11. n.99.& Ambroſ.de immu.c.20 nu.54.* contrarium teneant .ſ. clericum, etſi conueniatur ex perſona laici, eſſe conueniendum coram Eccleſiaſtico.

Coram quo, autem iudice teneatur clericus tutor, vel curator alicuius laici reddere computum ſuæ adminiſtrationis, & à quo iudice ſit dãdus tutor, vel curator clerico minori. Dicemus inf.c.14.n.16.

88 Sed quid ſi clericus delinqueret in officio laicali, à quo eſſet puniendus.

Reſp. quod eſſet puniendus à iudice Eccleſiaſtico, vt tradunt communiter Doctores, & nominatim,*Clar § fi.q.36. n. 21. Bellect.diſq.cler par.1.fol. 215. D.Reg.Tap.Marcb. Belmon.de iure regni lib 1.tit.2. in Conſt. de perſonis n.6.& Car de Graſ. eff 1 n.851.* Quamuis enim delinquat non amittit fori priuilegium,*Bonac.de legib. diſp.10. q.2.pun.1.§.1.n.24. Megala in 3.p.lib.3.c.11.n.26.& Antoni. Diana p.1.reſol. moral.tract.2. reſol.18.*

A quo autem iudice veniat puniendus clericus, qui deponeret falſum coram iudice laico. Dicemus inferius n.110.

89 Sed num aliquando poſſit à iudice laico cognoſci de crimine clerici, nõ per modũ actionis,ſed incidenter,per modum exceptionis, vt puta,ſi opponeretur,quod tanquam criminoſus non eſſet admittendus ad ferendum teſtimonium, vel ad agendum,

Diuerſimode ſentiunt Doct. Pleriq.enim.cenſent, quod iudex laicus poſſet repellere clericum actorem, ſi ei opponetur delictum, propter quod non debet audiri, vt quia verberauit aliquem clericum, propter quod eſt excommunicatus;vel quia occidit illum,cui vult ſuccedere,propter quod delictum ab eius ſucceſſione excluditur. ita *Butr.in cap tuam, de ordin. cogn.Clar.§.homicidium, verſ. priuatur, & ibi Baiar. nu.48. Menoch.conſ 157.lib. 2.nu.14. & Peregrin.conſ. 91. lib.1.qui alios refert.*

Alii vero dicũt, quod laicus,neq. per viam exceptionis poſſet cognoſcere de cauſa clerici.ita *Natta conſ 459.num. 15.lib.3.*

Gram.

Gramm.vot. 18. *Alex. de Neuo in cap.verum, de for. comp. à n.* 16.*cum alijs apud Car. de Graſ. eff.1.n.*224.

Diſtinctione, denique, vtitur *Abb. in d.cap.verum à nu.*18. quem ſequitur idem *Car. de Graſſ. n.* 227. aut laicus iudex cognoſcit de crimine clerici incidẽter, vt propter tale delictum excludatur ab agendo, & procedere primã opinionem Butrii, & aliorum; aut, vt excludatur à probãdo, ſeu, vt eius depoſitio elidatur, & tunc iterũ diſtinguit; aut clericus deponit coram iudice laico, cum licentia, & conſenſu Epiſcopi, & tunc poſſe cognoſcere de crimine clerici, quia non cognoſcit, vt illum puniat; aut deponit coram laico abſq. licentia ſui Epiſcopi, & tunc nequaquã poſſet iudex laicus de crimine obiecto cognoſcere, quia non fuit legitimè examinatus, cum clericus non poſſit ferre teſtimonium coram laico, ſine licentia ſui Epiſcopi, vt tradit poſt alios idem *Car. de Graſſ. eff.*10. & conferunt notata per eumdem *Car. de Graſſ. eff.*1. *n.* 1148. *&* 1151.

90 Huius dubij occaſione eſt obſeruandum. Quod non eſſet admittenda exceptio, vel repulſa contra perſonam teſtis ab eo, contra quem depoſuit, ſi alias eſſet ab eodem approbatus, vt quia illo vſus fuit, iuxta *l.ſi quis teſtibus* C.*de teſtib.* vel etiã ſi nondum fuerit vſus, propterea, quod nondum iurauerit, ſeu teſtimonium protulerit, ſed tãtum eius nomen deſcriptum ſit in mandato citatorio ipſius nomine expedito, vt notatur in *d. l.ſi quis teſtibus, & tradunt Bal. in l.data opera num.*7. C. *qui accuſ.non poſſ.Gram.dec.*34.*nu.*11.*& alij quibus accedit Campanil. in rit.*33.*Cur. Arch. Neap.n.*6.

91 Vndecimo quæritur, an clericus poſſit cognoſci, & iudicari à iudice laico, pro contractibus, & obligationib. factis tempore, quo erat laicus.

Et dicendum eſt non poſſe, ſed cognoſci, & iudicari debere à iudice Eccleſiaſtico. ita *Lapus alleg.* 118.*Feder.de Sen.conſ.*97 *de Franch.dec.*400. *& alij apud Car.de Graſſ.eff.*1.*num.* 1251. qui ſic teſtatur ſeruari in Regno Siciliæ, prout etiam ſeruari in Cur. Arch. Neap. fatentur *Genuen.in prax.c.* 16.*num.*2.*et Ric p.*1.*dec.*155.

92 Sed quid ſi clericus ſe obligauerit aliquid ſoluere certa die, deinde laicus effectus, & citatus ſuper tenore inſtrumẽti, ſit à iudice Eccleſiaſtico cognoſcendus.

Reſp. affirmatiuè, prout ſic fuiſſe deciſum, teſtatur *de Thoro in Comp.dec. Neap. verb. clericus,*

pag.

pag.97. ſi fuerit ab eo præuentus tempore clericatus, *Frãc. de Iudice in pract. de liquidat. inſtrum. conſid.4.n. 71 & Ioa. Paul. Galt. in pract. crim. inſtr. in 2. ter. par. nu.* 13.

93 Quomodo autem procedatur circa liquidationem inſtrumenti contra clericum, & de obligatione facta per ipsũ ante clericatum, penès acta Curiæ ſæcularis. Habes apud *Genuen. d.c.16. & Ric. d. par. 1. dec. 155. & p.3. dec.188.*

Vtrum vero apoca Banco directa habens exequutionem paratam ex iure municipali huius Regni, per *Prag. 64. de off. Procur. Caſ.* habeat quoque eamdem exequutionem in Curiis Eccleſiaſticis?

Reſp. nequaquam, prout in facti contingentia fuit dictum in Cur. Arch. Neapol. vt teſtatur *Ric. p.4. decis. dicta Cur. Arch. dec.249.*

94 Duodecimo quæritur, an leges ciuiles iuſtæ obligẽt clericos, & Eccleſiaſticas perſonas (nam de iniuſtis, quæ ſunt contrariæ immunitati perſonarum Eccleſiaſticarum directè, vel indirectè, vti reprobatæ in iure canonico, & ciuili, non eſt hic ſermo.)

In hoc quæſito breuibus verbis dicendum eſt, quod clerici, & Eccleſiaſtici non tenentur, ex vi coactiua legibus ciuilibus, cum Princeps laicus non habeat iuriſdictionem in eos, *c. decernimus, de re iudicata, cap. ſeculares, de foro compet. & cap. Eccleſia Sancta Maria, de conſtitut.* Sed tenentur clerici, & Eccleſiaſtici ex vi directiua, ſeu in conſcientia ad ſeruãdas huiuſmodi leges vergentes in commune bonum, & minimè repugnantes libertati Eccleſiæ, vt docent *Vaſq. par. 2. diſp. 167. cap. 4. Molin. de iuſt. tract. 2. diſp. 31. concl. 6. Cardinal. Bellarm. lib. 1. de cler. cap. 28. Suar. de legibus lib. 3. cap. 34. n. 6. Bonacina eod. tract. diſp. 1. q. 1. pun. 6. nu. 29. Eman. Sà verbo lex, num. 11. Salaſ. diſp. 14 ſect. 8. nu. 101. & alij communiter*, & hoc ea præcipua ratione, quia huiuſmodi leges per canones approbantur, & quaſi canonizantur, quo ad hunc effectum, iuxta tradita per *Suar. cit. loco nu.* 13.

Vnde patet, quod clerici non ſolum tenentur edicto Principis præſcribentis valorem monetarum, & taxantis pretia frumenti, ſed etiam aliis legibus ciuilibus latis ob commune bonum ex vi directiua, non autem ex vi coactiua; cum nequaquam ſint ſubditi poteſtati laicæ, quo ad forum, & iudicia, & gaudeant immunitate fori; nec poſſent à laica poteſtate puniri ob legum ciuilium tran-

tranſgreſſionem, quamuis puniri poſſint ab Eccleſiaſtica poteſtate ob huiuſmodi tranſgreſſionem, quatenus legitimus ſuperior expedire iudicauerit. ita *Ric.p.2.coll.decif.314. Belleſt.diſq cler.p. 1.fol. 386.n. 34.Vaſq.Suar. & Bonaci. locis cit. Ambroſ.de immun. c.21.nu. 27. Bartho.à S. Fauſto in Spec. Confeſſ diſp.6.q.44. Ant.Dian. par.1.reſol.mor.tract.2.reſol.7. & alij.*

Addunt quoq. *Carol.de Graſſ. eff. 2.n.266.& 505. Molin.Bonac. & Barth.à S.Fauſto loc. cit. cũ alijs*, quod clerici expendentes pecuniam vltra taxam, ſeu valorem à Principe præſcriptũ, aut vendentes frumentũ vltra pretium lege iuſta taxatum, peccant contra iuſtitiã, & per conſequens ad reſtitutionem tenentur, vt per eos, & per *Ant Ragu.in vaſ. Eccl. diſcipl. ſub tit. de dubijs curioſis quaſito 43.*

Vbi vero lex non taxauit pretia, ſed illa ſumuntur ex communi vſu fori, clerici tenerentur vẽdere iuxta communẽ vſum fori. Quia tunc pretium illud eſt iuſtum. ita *Barth à S.Fauſto loc.cit.& alij.*

Quod ſi clerici venderent falſis ponderibus, & menſuris, eſsẽt puniendi arbitrio iudicis Eccleſiaſtici, vt dicemus in ſeq. cap.num.39.

Et verum miniſtri iudicis laici inuenientes clericos exportantes pecuniam, frumentum, & equos à Regno contra ſtatutum; poſſint talia auferre. vide *Megalium in 3.par l.b. 3.c.11. n.36.Rip.tract.de obſert.conſeruand.n.112. & alios apud Antoni.*Dian.*d.tr.2.reſ.15.fol.30. & reſol.68.f.59.*

Sed dubitatur, num iudex laicus poſſit procedere ex vi ſtatuti cõtra animalia, & pecora clericorum, quę in alienis paſcuis reperta fuerunt.

Diſtinctione vtitur, pro ſolutione, *Guttier.qui de hac loquitur pract.quaſt.lib. 1. q.4.nu.2.* dicens, aut iudex ſæcularis intẽdit procedere contra perſonã clerici pro executione pœnæ ſtatuti, vel ordinationis, & tũc non poſſe procedere: ſecus autem ſi procedit contra pecora, quæ fuerunt reperta in paſcuis alienis. De hac tamen diſtinctione valde dubitat *Antonin.Dian.par 1.reſ.mor.tr.2. reſol.80.fol.65.* vt per eum, cũ cauſa maneat Eccleſiaſtica ratione perſonæ clericorum.

95 An autem clerici ligentur ſtatuto laicorũ de cauſis compromittendis inter affines; ita vt ipſi poſſint alios compellere, & compelli ad compromittendum.

In hoc varie ſcripſerunt Doctores; nonnulli enim indiſtincte

docent, minimè ligari clericos tali ſtatuto. ita *Bal. in cap. cum veniſſent, de eo, qui mitt. in poſſ. Dec. in cap. Eccleſia S. Maria, de conſt. Vrſill. ad Affl. dec. 46. Nicol. Carbon. in pract. c. 9. nu. 80. lib. 3. Gram. conſ. 1. num. 33. Surd. conſ. 2. nu. 16. & Blanch. in tract. de comprom. in 3. quaſ. princ. nu. 32.*

Aliorum vero opinio eſt in contrarium, clericos ligari tali ſtatuto, ex eo, quia cõpromittere, eſt de ordinatorijs iudicij, & ſic reſpicit ordinem, & modum procedendi, & ideò ligari clericos, tàm actiuè, quàm paſſiuè, dũ litigant in foro laicali. ita *Capy. dec. 66. Borrel. de comprom. §. 1. glo. 3. nu. 224. Grim. ad Tartagl. in prax. M. C. V. c. 3. ante verſ. licet*, D. *Ric. Epiſ. Vici aquenſ. p. 1. collect. dec. 171 & p. 3. dec. 710. D. Reg. Tap. in conſt. odia litium num. 3. & de Thoro in Comp. dec.* Neap. *ver. clericus fol. 95.*

Pleriq. alij, deniq. exiſtimant, clericos nequaquam ligari prædicto ſtatuto paſſiuè, ſed tantum actiuè; & ſic non poſſe cogi ad compromittendum, quamuis poſſint cogere alios ad compromittendum, & mouentur ex eo, quia clerici gaudent priuilegijs ſtatutarijs pro ſe, licet non contra ſe. ita *Abb. in cap. Eccl. S. Maria, de conſt. & alij quos refert, et ſequitur de Graſ. eff. 2. nu. 414.* qui hanc eſſe magis communem, veriorem, & tutiorem opinionem teſtatur.

96 Sed vtrum clerici, ex vi ſtatuti laicalis, poſſint conueniri pro iure congrui, vel laicos conuenire, prout eſt in noſtro Regno *Conſt ſancimus, de iure prothomiſ.* ex quo de iure cõi conſtat, ꝙ libera eſt poteſtas alienandi in extraneum, vel in proximum, aut vicinum, vt in *l. dudum C. de contrab. emp. iuncta l. falſo C. de com. rei alien.*

Aliqui exiſtimãt, clericos actiue, & paſſiuè ligari huiuſmodi ſtatuto iuris congrui. ita *Neapod. in Conſuet. vbi domus, in verb. Eccleſia, & in Cõſuet. ſi Eccleſia verb ſed quid de clericis, Capyc. dec 98. Balthaſſ. Benedell. tract. de iure prothom. ad princ. dicta Conſt ſancimus nu. 121. Ioa. de Amic. cõſ. 14. n 6. Mar. Giurba dec. 25. nu. 10. & alij apud Car. de Graſſ. eff. 2. n. 383.* Qui fatetur rationem iſtius opinionis eſſe, quia tale ſtatutum de retractu non eſt cõtra, neq. præter diſpoſitionem iuris canonici, ſed ſecundum illam, *Cap. conſtitutus, de in integr. reſt. vbi Butr. & Imol. & per Matth. de Affl. in Conſt ſancimus in princ. ſub verſ. item quæro num. 10.*

Nonnulli verò contrarium tenent, clericos non ligari tali ſtatuto iuris congrui, tàm actiuè,

Digitized by Google

uè,quam paſſiuè, ita *Praſ. de Franch.deciſ.285.quem etiã refert Ric.p.1.coll.dec. 6. Campanil.in rit.22. Cur. Arch. Neap. nu.17.D. Reg.Tap.in d. Conſt. ſancimus nu.66.& de Thoro in Comp.deciſ.Neap.verb. clericus fol.93.*& hoc ratione æqualitatis ſeruãdæ;nam ſicut laicus contra clericum non poteſt vti hoc ſtatuto in foro Eccleſiaſtico: ita nec clericus, contra laicum, eo vti poterit in foro ſeculari. Quod procedere in Cur.Arch.Neap.propter dictum rit. 22. ait,*Proſp.Petra in annot.ad* Capyc.*d.dec. 98.& per Affl.loc.cit.nu. 11. & Ricc. p.3.dec.180.*

Alii tãdem docent, clericos poſſe agere iure congrui contra laicos,ſed laicos nõ poſſe agere contra clericos iure congrui;cum clerici poſſint vti ſtatutis, & conſuetudinibus laicorum, quatenus concernunt eorum fauorem, non autem è contra, prout de iure ſancitum eſt,vt teſtatur *Bal.conſ.3. lib.1.Crau.conſ.441.n.6.lib.3. Molf.in* Conſuet.Neap. *tom.1. p.2.q 7.nu.41.& to. 2.conſ.23. n.7.* & hanc opinionem de iure veriorem eſſe dicit *Matth. de Affl in d.conſt ſancimus §.9. n.17.*Nec obſtaret ratio æqualitatis ſeruandæ,propter dictã rationem, vt etiam dicemus inferius nu.101.Quamuis *Car. de Graff.d.eff.2.nu.388.* diſtinctione vtatur pro ſolutione huius dubitationis, vt per eũ.

97 Decimotertio quæritur, an Conſuet.Neap.vel aliorum locorum in materia ſucceſſionis,ligent clericos,& Eccleſiaſticas perſonas.

Reſp.cum diſtinctione, qua vtitur *Molſ. ad* Conſuet. *Neap.d. p. 2. q. 7.* Nam aut quæritur ſi ligent paſſiuè, vt quia ille de cuius ſucceſſione agitur ſit laicus, aut actiuè, quia nempe, agitur de bonis ipſius clerici. Si loquimur de ſecundo caſu, actiuè,eſt ſubdiſtinguendũ,aut agitur de ſucceſſione bonorũ clerici decedentis ab inteſtato, & habebit locum diſpoſitio prædictarum conſuetudinum,ea ratione, quia mortuo clerico,illa bona non ſunt amplius perſonę Eccleſiaſticę;ſed potius laicorum hæredum, qui dum ſuccedunt ad illa bona,debent ſuccedere,ſeruata forma ipſarum conſuetudinũ. ita *Neapod.in Conſuet.Neap ſi quis,vel ſi qua,nu.247 de Ponte conſ.18 n.12.*& ſic fuiſſe deciſum in Collater. Cõſ. Neap. refert *de Bott.in addi. ad Neapod.in d.Conſuet.ſub d.n. 247.* & aliqua remiſſiuè, per *Ioan. Aloyſ Morm. in Conſt. & Cap. Neap.fol.54.n.8.*

98 Aut agitur de ſucceſſione ex teſtamento, vt in terminis

Conſuet. Neap. in *cap. Si aliquis moriens*, & alterius incipien.*etſi teſtator*, ita vt dubitetur, an clericus teſtando debeat ſeruare diſpoſitionē iſtarum conſuetudinum; adeo vt non poſsit diſponere, niſi de medietate tantum, & verior opinio eſt, vt clericus diſponēdo, non ligetur diſpoſitione iſtarum conſuetudinum, vt docet *Neapod. in probem. d. Conſuetud. Neap. ſub nu. 303. et ita fuiſſe decisum per S.C. refert de Bottis cit loc. n. 256 Capyc. dec. 98. de Franch. dec. 283. & 411. & hoc idem tenent Minad. in Conſt. Regni in aliquibus, in 2. notab. de Pont. conſ. 39. de Thoro, verb. clericus f. 193. & alij, quibus accedit Bellect. p. 1. diſq. cler. f. 402. n. 24.*

99 Si vero loquimur de primo caſu principali, an iſtæ conſuetudines habeant locum in clericorum, & Eccleſiaſticorum beneficium; eſt etiam ſubdiſtinguendum; nam aut agitur de ſucceſsione ab inteſtato, aut ex teſtamento.

In primo caſu, ſi v.g. moritur aliquis agnatus, vel cognatus ab inteſtato, pluribus relictis ſibi coniunctis, inter quos aderat clericus, vel religioſus, dicendum eſt, quod clericus, & Eccleſiaſtica perſona ſimul cum laicis admittitur ad talem ſucceſsionem ab inteſtato. ita Neapod. in probem. Conſuetud. nu. 252. Matthæſil. ſing. 110. & ita fuiſſe iudicatum per S.C. refert de Bott. cit. nu. 225. & de Franch. dec. 411.

100 In ſecūdo caſu, de ſucceſſione ex teſtamento, ſi v.g. agnatus, vel cognatus laicus diſpoſuit de bonis ſuis per teſtamētum, & agnatis, vel cognatis clericis, ſiue Eccleſiaſticis, parum, aut nihil reliquit, an in hoc caſu poſſint Eccleſiaſtici impugnare teſtamētum, & vti beneficio iſtarum conſuetudinum, & in hoc Doctores cōſiderant duos caſus, Quorum primus eſt in linea collaterali. Secundus vero in linea aſcendenti, & deſcendenti.

Si ſumus in linea collaterali, magis communis Scrib. opin. cenſet, vt Eccleſiaſtici non poſſint vti beneficio iſtarum conſuetudinum contra collaterales. ita *Capyc. dec. 98. & Præſid. de Franch. dec. 411. num. 5. & alij*, moti ea ratione, quia vt Eccleſiaſtici ſuccedant in bonis agnatorum laicorum, venit potius ex diſpoſitione iuris communis, quam per has conſuetudines; ſed de iure communi frater non poteſt impugnare fratris teſtamentū, niſi quando turpem perſonam inſtituiſſet, vt in *l. ſi fratris C. de inoff. teſtam.* ſed ſolum ſuccedit ab inteſtato, & non con-

contra teſtamentum in linea collaterali ſecundum ius cõe.

Accedit quoq. ratio æqualitatis ſeruandæ, qua vtitur de *Franchis d.dec.* 411. nam ipſi Eccleſiaſtici diſponendo non ligantur diſpoſitione iſtarum conſuetudinum, vt dictum eſt ſupra nu. 98. ideo conqueri non poſſunt, ſi etiam laici diſponẽdo de bonis ſuis, non ligentur diſpoſitione conſuetudinum, ſed tãtum iuris communis diſpoſitione, quoad ipſos Eccleſiaſticos. Quam opinionem ratione æqualitatis ſeruandæ in hac linea collaterali dicit æquam *Molf.nu.*41.tamen ipſe nõ recedit ab opinione recepta per S.C vt hæ conſuetudines, tàm ab inteſtato, quàm ex teſtamento procedant in beneficium clericorum, & Eccleſiaſticorum, quia dicuntur ciues, quoad omnia, quæ eorũ concernunt beneficium.

Nec obſtat ratio æqualitatis ſeruandæ, quia de iure ſancitum eſt, vt Eccleſiaſtici poſſint vti beneficio ſtatuti, & conſuetudinis contra laicos, nõ autem è contra, vt laici illis vtantur contra Eccleſiaſticos, vt poſt *glo. Abb. & Scrib. notant de Franch.dec.*285.*n.*5. *Molf. nu.* 41. *& per DD. apud Car.de Graſſ. eff.* 2.*num.* 205. 414 *&* 500.

Quando vero ſumus in linea aſcendenti, & deſcẽdenti. Dicendum eſt, diſpoſitionem harum conſuetudinum habere locum in beneficium Eccleſiaſticorum, etiam dum aſcendentes diſponunt de ſuis bonis ex teſtamento, cum Doctores nullam faciant diſtinctionem, ſi procedant ab inteſtato, vel ex teſtamento, imò procedit in eis ratio, de qua ſupra, quia dicũtur ciues, quoad omnia, quę eorum concernunt beneficium. ita *Scrib. ſuper prædict. conſuetu. & Molf. num.* 40. qui teſtatur ita alias fuiſſe deciſum per S.C.

102 Nec aliis conſuetudinibus laicorum, ligari clericos, tenent *Capell. Tolof. deciſ.* 154 *& Ric. p.*2.*collect. dec.* 314. *Car. de Graſſ. eff.* 2.*n.* 205. *& alij.*

103 Sed verũ per *Rit.* 22. *Cur. Arch. Neap.* cẽſeantur approbatæ cõſuetudines Neap. dum in ritu prædicto excipitur ſolum conſuetudo, de iure congrui.

Alber. Oliua. in d. rit. affirmare videtur, ſimiliter, & *Vrſil. ad Affl. dec.* 310.

Contrarium tamen cenſet *Campanil. in d. rit. n.*20. intelligendo verba dicti ritus, vt confirmatæ dicantur à Cur. Archiep. Neap. omnes conſuetudines Neapolitanæ loquentes de cauſis Safinarum, fabricarum faciendarum, vel demolienda-

rum,

rum,& ſimilium,quib, quia illa de iure congrui erat cõſimilis, eamq.Curia ipſa probare non intendens, fuerunt in d.Ritu, addita illa verba, excepto iure congrui,vt ex lectura eiuſdem ritus colligi videtur.

104 Decimoquarto quæritur, An clericus in feudalibus teneatur ſubire iudicium coram domino feudi, & coram ipſo conueniri.

Affirmant Doctores in *Cap. verum,& cap.tranſmiſſa, de foro comp.* atq. ita in conſuetudine ſeruari teſtatur *Archid. in cap. vnico, de cler. coniug.* & hanc eſſe magis communem fatetur *Clar.in §. feudũ q.90.verſ. & hac,quam ſequuntur Tol in ſum.lib.5.cap.56.Riginal.lib 9. nu.351.de Franch.dec.545.Genuenſ.c.9.n.5. Savr de cenſ lib. 3.c.19.n.5.Farinac.de inquiſ.q. 8.Bonacin.de legib.diſp.10.q.2. pun.1, §.4.n.4. Ambroſ.c.20.n. 56.&* Camil. *de Laratha conſ. 96.n.* 7. cõtra nonnullos alios, quorum opin. fatetur eſſe cõmunem *Guid.Pap. dec.139.*ratio eſt, quia non dicitur iudicari ratione feudi,vt perſona Eccleſiaſtica, ſed vt Princeps, vel Dux,ſecundũ *Bar. & alios Scrib. in l. ſi quando, C.de appell & Iacob.de* S.*Geor.de feud. in verſ.& dicti vaſſalli,Neapo. in conſuet Regni, in proem.§. præfatus nu.300.& Aſſl.in conſt.* Regni *ſi quis clericus, & Paul.Layman.l.4.tract.9.cap.4 num.3.*

105 Quod intellige eſſe verum, quando clericus pro feudo coram ſęculari conuenitur, intẽtando petitorium,& ſic quando de proprietate ſola agitur. Secus vero ſi iudicio poſſeſſorio impetitur; nam tunc cauſa poſſeſſorii, eſt agitãda coram Eccleſiaſtico iudice, vt intelligit, & declarat *Luc.de Pen.in l.vnica* C.*de rei poſtul. lib.* 10. *quem refert,& ſequitur* D.*Reg. Tap.Marchio Belmon.lib.* 1.*de iure Regni tit. de* Epiſc *& cler. pag.21.& per Car. de* Graſſ.*eff. 1.n.732.* Quamuis aliter fuiſſe iudicatum referat *de Thoro in* Comp. *deciſ. Neap. verb. clerici pag.93.*

106 Obſeruandum tamen eſt, quod licet clericus ratione feudi cogatur litigare coram domino feudi, in his, quæ feudum reſpiciunt; non tamen poteſt aſtringi, vel de aliquo delicto condemnari ab ipſo domino feudi laico, ſecundum *Innoc. Aab. & Ioa.* And.*in cap. verum,de iudi.* nam vbi agitur de delicto, ſiue criminaliter,ſiue ciuiliter, tunc ſolus Eccleſiaſticus cognoſcit, *Surd.conſ. 396.nu.32.l.3.Farin d.q.8.nu. 22.Ambroſin.d. c.* 20.*num.59.* M*enoch. de retin. poſſ.remed.3. nu.402.& alÿ apud Bellect. d:*

p.1.

p.1.diſq.cler.fol.214. nu.11.& Paul.Layman.cit.loc.

Sed quid ſi ageretur contra clericum vaſſallum ad amiſſionē feudi criminaliter, aut ciuiliter pro crimine, vide tradita per *Innoc in c.verum, de for.comp. Gugl.de Bened. in repet. c. Raynuntius de teſtam. Surd. conſ. 193 lib.2.n.15 Intrigl.de feud. cent 1.q.56.num. 255. Corrad. Scrader.in tract.de feu.p.1.q.2.* Car.*de Graſſ.eff.* 1.*nu.* 726.*& eff.2.à nu.221.Paul. Laym.cit. loc.& per alios.*

107 Decimoquinto quæritur, an laicus condemnatus in exiliū à iudice ſæculari, ſi fiat clericus, & rumpat exiliū, poſſit ab eodem iudice puniri pro fractura exilij.

Reſp.negatiuè, ſed ab Eccleſiaſtico puniendus erit, cum ſit nouum delictum à perſona, cuius ſtatus eſt mutatus, & effecta exempta. ita *Praſ. de Franch. deciſ.395.D.Reg.Tapia lib.1.de iure Regni tit.2.n.33. de Ponte de poteſt.Proreg.tit.7.§. 7.n.16* Car.*de Graſſ.eff.*1.*n.*1140. *de Thoro verb.clericus,Valaſc.lib.* 1.*conſult.tom.*1.*conſult 48.Fabius de Anna lib.2 conſ.140.n.12.Ric.p.3.dec.302.& alij apud Paul.Layman.lib.4 tract.q c.4. nu.12.*

Imo etiam, ſi quis fuerit bānitus, vel foriudicatus tempore, quo erat laicus, & durante banno effectus ſit clericus, liberabitur à iuriſdictione iudicis laici. ita *de Franchis dec.209 & 384 Car.de Graſſis loco cit.n. 1138. & alij.*

108 An autem, ſi clericus in minoribus ordinibus conſtitutus relegatus à iudice Eccleſiaſtico, durante relegationis tempore efficiatur laicus, relicto habitu clericali, & frangat relegationem, poſſit pro fractura ab eodem Eccleſiaſtico puniri.

Negat *de Franch.d.deciſ.395.* eadem ratione.

Contrarium tamen ſeruatur in Cur.Arch.Neap. vt fatetur *Genuenſ.in prax.c 9.nu.3.* ex eo, quia mutatio fori poſt ſentētiam, non mutat prioris iudicis iuriſdictionē, ſed iuriſdictio iudicis ordinarii durat, vt poſſit perpetuo ſuam ſententiā tueri, & non obſeruantes coercere, ne reddatur eluſoria, *l. 1.ff. ne vis fiat ei.glo.& doct. in cap. quærenti de offic.deleg.* ergo ad Eccleſiaſticum pertinet, alias eius iuriſdictio redderetur eluſoria.

Nec eſt eadem ratio in laico effecto clerico poſt relegationem. Quia perſona clerici eſt exempta, vt non poſsit puniri à laico, vt poſt alios, docet *Ant. Dian. p. 1.reſol.mor.tr.2. reſol.*118 *fol.*80,

109 Decimoſexto quæritur, ſi cle-

clericus in minoribus conſtitutus delictum committat, & poſtea habitum, & tonſuram relinquat, vel vxorem ducat; an puniendus veniat per iudicem Eccleſiaſticū pro delicto commiſſo tempore clericatus.

Reſp. ab Eccleſiaſtico eſſe puniēdum. Quia attenditur ſtatus, in quo delinquens erat tempore delicti. ita *Gramat. dec. 10. Camill. de* Curte *in diuerſor. iuris feud. p. 2. c. 2. n. 114. Clarus §. fi. q. 36. nu. 9. Genuenſ. d. c. 9. nu. 2. de Franch. deciſ.* 417 *Franciſ. Mazzia in add. ad pract. Frāc. Ant. de Iud. de liquid. & exeq. inſtrum. nu.* 71. *Anton. Diana p. 1. reſol. mor. tract 2. reſol. 32. ſol. 39. & reſol. 118. & alij communiter, vt teſtatur Farinac. tract. crim. q. 8. n. 66. & ita ſeruari in* Cur. *Arch. Neap. fatetur Ric. p. 2. dec. 113.*

110 Decimoſeptimo quæritur, an clericus deponens falſum coram iudice ſeculari, poſſit per ipſum iudicem puniri.

Et minime puniri poſſe per iudicem laicum, fatendum eſt, vt tradunt communiter Doct. & nominatim *Clarus quæſt. 38. Capyc. deciſ. 5. n. 13. Afflict. dec. 230. de Franch. deciſ. 545 nu. 6. D. Regens Tapia de iure regni, in conſtit. de perſonis n. 27. Ric. in praxi aur. reſol. 140. & 483. & Bonac. de legib. diſp. 10. q. 2. pun. 1. §. 1. num. 18.*

Num autem clericus, de dicta falſa depoſitione facta coram laico, poſſit puniri per ſuum iudicem competentem.

Et nequaquam poſſe puniri, cenſuit Cur. Arch. Neap. vt teſtatur *Ric. p. 4 dec 81.* rationibus per ipſum relatis.

Si vero laicus deponeret falſum coram Eccleſiaſtico, poſſet ab eodem Eccleſiaſtico puniri, vt tradūt *Couar. pract. quæſt. c. 18 nu. 8. Affl. dec. 219. Capel. Thol. dec. 379. de Franch. dec. 149. & alij.*

111 Sed vtrum, eo caſu poſsit cognoſcere laicus de falſo coram eo commiſſo à clerico, ad hoc tantum, vt irritetur, & annulletur eius depoſitio.

Affirmant *Innoc. Abb. & Felin. cap. verum, de for. comp. & alij apud Car. de Craſ. eff. 1. n. 1151. & diximus ſupra nu. 89.*

112 Decimo octauo quæritur, an iudex laicus poſſit procedere, & punire clericum pro crimine aſſaſſinij.

Affirmant *Abb & DD. communiter in c. 1. de homic. in 6.* & ſic ſeruari teſtatur *de Franch. dec. 176. Capy dec 112. Gram. in voto 8. conditoris machinę, Muſcatell. in pract. crim. rubr. de homic. med. mand. num. 86. Reg. Tap. in conſt. Regni de perſonis n. 12 Farin. de inquiſ. q 8. n. 86. Maceraten. lib. 3. variar. reſ. 2. nu. 9.*

n.9 & meminit Ric.p. 4 de.292 & alij apud Thorum Compen. deciſ.Neap.verb.clericus fol 96. Præcedente tamen declaratione Eccleſiaſtici,ex Bull. Clem. VIII.*die 18.Decembr.* 1595. de qua per *Nouar.concl. vnica,de aſſaſſin.*& ex recentiori ſentētia probant *Bonacin. de legib. diſp.10.q.2.pu.5.§.4. Ambroſi. de immun.& libert Eccleſ. cap. 17.n. 10. Antonin.Dian.par.1. reſol. moral.tract. 2. reſol. 51. & ſequitur* Car.de Graſſ. *eff.1. num. 841. & eff. 2. num.164.* iuxta quam Bullam fuiſſe deciſum, oſtendit *Maſtril deciſ. 288.par.3. num.* 19. Quamuis *de Thoro verb. iudex ſecularis fol.294.*referat fuiſſe per laicū proceſſum contra clericum imputatum de aſſaſſinio,& cōſtito de aſſaſſinio fuiſſe per ipſummet latam declaratoriam, vt refert etiam *Car. de Graſſ. eff.1.n.673.*

113 Aſſaſſinius autem vocatur, quia pecunia aliouę pretio cōductus, Chriſtianum occidit, vel de eo recipiendo conuenit, pro interficiendo aliquem Chriſtianum,*Decia.tract.crim. lib.6.cap. 28. nu.18.Clar.§.aſſaſſin.Ric.p.1.deciſ.112.& alij apud Car.de Graſſ. nu. 699. & 703.*

Sed an mandans vulnerare, vel vulnerans pro pecunia, & ſimilia,dicatur committere aſſaſſinium,vide *Tapiam, Muſcatell. & de Franch. loc. cit.D. Rouit. in pragm. 12. de abolut. Nouar.cit.Car.de Graſſ n.684. & Ric.in prax.aur. reſol.36.& 37.& p.1.d dec.112.*vbi præcipuè refert fuiſſe reſolutum in Cur.Arch.Nea. quod mandās vulnerare aliquem, pecunia mediante,non ſequuta morte, non dicatur aſſaſſinius ad effectum, vt confugiens ad Eccleſiam,illius priuetur immunitate,& idem dicit *par.3.dec.232.* vbi etiam refert, pluries fuiſſe reſolutum in d.Curia,non eſſe puniendum tanquam aſſaſſinum,recipientem, aut dātem, pecunias ad vulnerandum, vel verberādum, aut quid ſimile; licet grauetur delictum propter interuentum pecuniæ.

114 Eſt tamen obſeruandum, quod licet iudex ſecularis poſſit procedere contra clericum aſſaſſinum,& illum punire,iuxta dicta in pręced quęſito,poterit quoq. iudex Eccleſiaſticus contra eumdem clericum procedere, nam iuriſdictio nō eſt priuatiuè,quoad iudicem Eccleſiaſticum, ſed cumulatiuè,& ſic locus erit pręuentioni,in tantum,quod ſi talis clericus fuit punitus ab vno,non poterit puniri ab alio. *Baiard. ad Clar.§ fi q.36.n. 37. Car.de Graſſ eff.1.n.717.& nu.* 1289. *& per Antonin.*Dianam *par.1.*

reſol.moral.tract. 2. *reſol.*107. *fol.*76.

115 Decimonono quæritur, an iudex laicus poſſit cognoſcere, & punire clericum pro crimine læſæ Maieſtatis.

Et nequaquam poſſe fatendum eſt, vt refert fuiſſe deciſum, *de Franch.dec.* 691. & dicemus infra c. 15. clericus enim, proprie non dicitur committere crimen læſæ Maieſtatis humanæ; cum non ſit verè ſubditus, *Clar.d.§ fi.q.*36.*nu.*23.*& in §.læſa Maieſtatis,& alij*, vt dicemus in eodem c. 15.

116 Vigeſimo, & vltimo quæritur, à quo ſit cognoſcendus clericus pro delicto falſæ monetæ, vel ipſius tonſionis.

Reſp. debere cognoſci per iudicem Eccleſiaſticum, nō autem per laicum, vt fatentur *de Franch.d.dec.*691.*num.* 7. *Boſſ. tract.crim.tit. de foro comp.nu.* 134. *Clar.d.q.*36.*n.*20. qui aſſerit, hanc eſſe communem opinionem, & ſequitur *Car. de Graſſ.eff.*1.*n.*345.*&* 576.

117 Et nouiſſimè contra monetarios fuit publicata Bulla S. D. N. Vrbani VIII. ſub datū Romæ idib. Nouembris 1627. quæ incipit, *in ſuprema Paſtoralis ſpecula*, vbi præcipuè sūt hæc verba.

Nos motu proprio, ac ex certa ſcientia, meraq; deliberatione noſtris, ac de Apoſtolica poteſtatis plenitudine, hac noſtra perpetuo valitura conſtitutione, ſtatutum, voluntatem, & mandatum Pÿ prædeceſſoris præfati tenore præſentium approbamus, confirmamus, & innouamus, ac ad omnes, & ſingulas perſonas Eccleſiaſticas, etiam quomodolibet exemptas, tàm ſæculares, quàm cuiuſuis Ordinis, Congregationis, *Societatis, & Inſtituti, etiam de neceſſitate exprimēdi; necnon militiarum quarumcumque, etiam Hoſpitalis S. Io. Hieroſol. regulares non ſolum in ſtatu Eccleſiaſtico mediatè, vel immediatè Nobis, & Sedi Apoſtolicæ ſubiecto, ſed etiam in omnibus, & ſingulis Prouincijs, Regnis, Ciuitatibus, Terris, Oppidis, Caſtris, & locis in Italia dumtaxat exiſtentibus, qui aureas, vel argenteas monetas tondere, fabricare, colorare, vel adulterare, ſeu etiam quomodolibet adulteratas ſcienter erogare, aut exponere præſumpſerint extendimus, & ampliamus. Volētes, vt culpabiles in præmiſſis reperti (præuia degradatione) Curiæ ſeculari puniendi tradātur. Pecunias vero ſic, vt præfertur, adulteratas ſcienter detinētibus, ſeu de loco ad locum trāſferētibus, aut materiam, inſtrumenta, ſiue opem ad præmiſſa præſtantibus, pœnam triremiū per decennium imponimus, & cognitionem cauſarum huiuſmodi*

modi, quoad perſonas Eccleſiaſticas præfatas, tàm ſeculares, quàm regulares in Prouincijs Nobis, & Sedi præfata ſubiectis ad S.R.E. Cardinales in eiſdem Prouincijs de latere Legatos, & Prolegatos pro tempore exiſtentes, in alijs vero omnibus, & ſingulis Prouincijs, Regnis, Ciuitatib. Oppidis, Caſtris, & locis, tàm ſub noſtra, & dictę Sedis, quàm cuiuſuis alterius Principis ditione, in Italia tantum comprehenſis, priuatiue, quoad omnes, etiam Superiores Religioſorum, ipſisq. Superioribus penitus excluſis, ad Ordinarios locorum ſpectare etiam volumus, &c.

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM.

CAP. VIII.

De Priuilegio immunitatis, & exemptionis à gabellis, exactionibus, & tributis laicalibus.

SVMMARIVM.

1 *Quo iure eſt hæc immunitas.*
2 Hoc *priuilegium eſt perſonale.*
3 *Imponentes, & exigentes gabell à cler. in quas cenſur. & quando incidant.*
7 *Qui clerici gaudeant hac immunitate.*
9 An *cler. coniugatus, aut bigamus.*
11 An *clerici Græci.*
12 An *uxor clerici Græci.*
13 An *filij legitimi clericorum.*
14 *Regulares profeſſi, conuerſi, & nouitij vtriuſque ſexus gaudent hoc priuil.*
15 An *Fratres, & Sorores* Tertij *Ordinis.*
16 *Milites* S. *Ioannis*, S. *Iacobi, Calatraua, &* Alcãtarę *gaudent eo priuilegio.*
17 An *famuli, & ſeruitores clericorum.*
19 An *familia clericorum, eo priuilegio gaudeat in abſentia clericorum, quorum expenſis alimentatur.*
20 An Coloni *Eccleſiæ, aut Clericorum*

coram gaudeăt hac immunitate.

26 An emptor bonorum Eccleſia, & clericorum gaudeat hac immunitate.

29 An conductores rei Eccleſię, vel clericorum, pro re conducta gaudeant.

30 An conductor bonorum Eccleſiaſticorum poſſit conueniri coram Eccleſiaſtico.

31 Si clericus conduceret aliquod prædium, an gaudeat immunitate pro fructibus prædij conducti.

32 An clericus negotiator teneatur ſoluere gabellas.

33 Et à quo compellendus ad prædictam ſolutionem.

34 Pro quibus bonis clerici gaudeant immunitate.

36 An pro bonis acquiſitis ante clericatum.

38 An pro bonis eorum, quæ venduntur, tàm ad groſſum, quă ad minutum.

39 Tenentur vendere bona prædicta iuſta, & approbata menſura, & iuſto pretio.

41 Et an pretio taxato per ſtatutum laicale.

42 An gaudeant pro bonis emptis, vel donatis.

47 Quid ſi donatio, vel ceſſio eſſet in fraudem.

48 Quando præſumatur fraus in caſu prædicto.

49 An præſumatur fraus, ſi frater laicus donauerit omnia eius bona, vel maiorem partem fratri clerico.

50 Vel ſi donans poſt donationem reperiatur poſſidere, prout prius.

51 Quid ſi inſtrumẽtum donationis in tali caſu cõtinerit promiſſionem factam ex cauſa donationis.

52 Vel ſi probetur, quod res fuerit reuerſa ad donatorem ex nouo titulo.

53 Aut ſi donator reſpondet donatori de fructibus.

54 An præſumatur donatio in fraudem, ſi pater habens plures filios, vna donauit maiorem partem bonorum.

56 Si res laici peruenirent ad clericum cum pacto, vt ipſe clericus teneatur ad collectas in futurum, an teneatur.

58 Quid ſi bona clerici eſſent communia pro indiuiſo cum fratre, vel alijs laicis.

59 An bona, quæ clericus dedit in emphyteuſim, gaudeăt immunitate.

65 Vtrum clerici in aliquibus caſibus teneantur contribuere collectis impoſitis pro communi neceſſitate.

66 An cognitio, ſi competat immunitas clericis, vel ne pertineat ad Eccleſiaſt. iudicem, vel ſecularem.

68 An poſſint clerici donare, aut vendere, quod eis ſupereſſet de immunitate taxata.

Octa-

OCtauum clerico-
rum Priuilegium
eſt immunitas, &
exemptio à ga-
bellis, collectis,
alijsq. laicalibus ſolutionibus.
Quam immunitatem,& exem-
ptionem habent de iure Diui-
no,vt conſtat ex *Geneſ.cap.47.*
& meminit Ioſeph.de antiquit.
iud lib. 2. cap 4. item ex lib.1.
Eſdra c.7.& refert idem Ioſeph
li.xj.c.5.et habetur Matth.c.17.
quem locum S.Hiero.in d.c.17.
Matthei,& S.Auguſt.in 1.lib.
*de quaeſt.Euang.q.23.*exponũt
1 etiam pro Eccleſiaſticis. Et nõ
ſolum de iure Diuino, ſed etiã
de iure canonico, & ciuili, &
ex communi ſententia Cano-
niſtarum,& Ciuiliſtarum, Cle-
rici ſunt immunes à prædictis
gabellis,collectis,vectigalibus,
&c. De iure canonico conſtat
ex *cap.clericis, de immun. Eccl.*
in 6.cap. quamquam, de cenſib.
in 6.cap.non minus,de immun.
Eccl.cap.generaliter §. nouarũ,
§.placet 16.q.1.& ex Trid.ſeſſ.
*25.cap.20.de reform.*De iure
ciuili patet in *l. placet C. de ſa-*
croſ. Eccl. & authen. omnis itẽ
nulla communitas,eod. tit. et in
*l.vniuerſi C.de vectigal.*Deniq.
ex communi omnium ſenten-
tia, vt tradunt nominatim *glo:*
in d.cap.quamquam,& ibi Ioa.
Andr. Archid. & alij, Bertach.
in tract.de gabell p.7.nu.10.&
19.to.12.fol.64.Guid Pap.dec.
381.Duen.regul.100. Menoch.
de arb.iud.caſ.562.nu. 16.Car.
de Graſſ.de effect. cler.eff.3.n.3.
Zerol.in prax.Epiſ.ver.clericus
§.9. Paul.Layma. lib.4.moral.
theol.tract.9.c.8. Couar. pract.
q.31.n.9.Molin.de iuſt.tom.3.
diſp.671.n.5.Bonac.de cõtract.
diſp.2.q 9.pun.2.nu.8. Garc.de
benef.p.1.c.31. Molf.in ſumma
*p.2.tr.12.c.22.n.158.Ill.*D.*Re-*
gens Tapia Marchio Belmontis
in deciſ. ſupremi Italiæ Senatus
dec.8.nu.35.& Suar. lib.de de-
fenſ fidei Cath contra Reg. An-
gliæ lib.4 c.9.

2 Hoc autem immunitatis Priuilegium eſt perſonale, cum ſit clericis conceſſum, vt ſummi Dei cultus frequentiores ſint, *d.cap.non minus,vbi Card. & Anch & Abb. in cap. ſecundum,de cenſib.*cumq. hoc priuilegium conſequantur bona reſpectu perſonæ clericorum, ſequitur quod extincta, & mortua perſona, extinguitur priuileg. *c.priuilegium, de regul. iur. in 6 & notat poſt alios Car. de Graſſ.eff.2.n.38.*

3 Imponentes vero, aut exigentes gabellas,vel alia vectigalia,& tributa à clericis, aut ex eorum bonis, incidunt in excommunicationem latam in *d.c.quamquam,de cenſ. in 6.* & in aliam excommunicationem latam in Bulla cœnæ Do-

mini

mini, vt tradunt *Paul. Laym. cit.loc. & alij*. Inter quas cenſuras eſt differentia, nam qui exigit tributa à clericis, quæ ipſis clericis non fuerunt impoſita, non incurrit cenſuram latam in Bulla cœnæ, ſed eam, quæ eſt lata in *d. c. quamquam*; cum in Bulla cœnæ dicatur, *Imponunt, & diuerſis etiam exquiſitis modis exigunt*. vbi notanda eſt illa particula coniunctiua (&) Ita *Reginal lib 11.de abſol.ab excom n.379. Proſp.de Auguſt ad Quarant.ver. vectigal, & alij apud Bonaci. d. q.9. pun.2.nu.13. quamuis Molin. diſp. 670*. exiſtimare videatur incurrere cenſur. Bullæ cœnæ.

4 Vnde ſequitur, quod ſi exactores Gabellarũ, qui ad portam ciuitatis, vel in alio loco deſignato ad illas exigendas præponuntur, exigerent tributa, aut gabellas, etiam à clericis tranſeuntibus, dummodo in impoſitione ipſarum gabellarum; nulla ſit facta mentio clericorum, non inciderent in excommunicationem reſeruatam contentam in dicta Bulla cœnæ, vt notant *Exponentes dictam Bullã, & Bonat. loc cit.* Sed tunc tantum inciderent in excommunicationem contentam in *d.c.quamquam*, quę non eſt reſeruata Summo Pontifici, ſed eius abſolutio poſſet obtineri de licentia Epiſcopi prævia ſatisfactione. ita *Addit. ad Quarant.loc.cit.verſ. vt autem, Reginal.lib.9 num. 376.& 381.Tolet.in ſumm.lib. 1.c.21. Caiet.ver. excomm. nu. 39. qui cum Suar.de cenſ. diſp. 23.ſect. 4.nu. 21*. cenſet poſſe excuſari etiam ab excommunicatione contenta in *d. c. quamquam*, ſi reciperent aliquid à clericis non petendo tanquam à debitore, ſed rogando ſimpliciter, cum verbum, exigendi, ſeu extorquendi, quo vtitur Sũmus Pontifex connotet aliquam coactionem, & inuolũtarium, vt per eos.

5 Ad incurrendam autem cenſuram contentam in dicta Bullæ cęnę, vt patet ex verbis eiuſdem Bullæ, ſufficit. Si quis auxilium, vel conſilium, aut fauorem præſtet ad imponenda talia tributa quoad clericos, vel ad exigenda impoſita, ſiue exigat per ſe, ſiue per alium. Item ſufficit, nõ ſolum ſi directe gabella imponatur clericis, vel eorum bonis; ſed etiam indirectè, ita vt damnum redũdet in clericos, vt eſſet ſi fieret ſtatutũ, per quod coloni clericorũ, vel eorũ conſanguinei grauioribus onerib. afficerentur. Quia tale ſtatutum afficeret, & grauaret clericos indirecte. In Bulla, enim, dicitur, directè, vel indirectè, *ita Vgolin. de cenſ.Papa reſer.cap. 18. Addit.*

ad

ad Quaran.cit.verſ.item huius, & alij.

Item ſufficit, ſi quis exigeret tales gabellas, vel alia onera à clericis, etiam ſpōte dantibus, non quia ſit inhibitum aliquid accipere à clericis donantibus propria ſponte, & voluntate omnino libera, & abſoluta, ſed quia eſt prohibitū aliquid accipere tanquam ſibi debitum, vel ex impoſitione onerū, etiam ſi accipiatur abſque alia vi, & coactione, vel præuia petitione, vt eſſet quando clericus ad euitandes moras, & contentiones, eligeret aliquid eis offerre, & præſtare, non valens alio modo ſe iuuare, quia tūc diceretur inuitus, & non ſponte ſoluere, vt tradunt *Suar.diſp.41.ſect.2.n.99. Addit.ad Quaran. & Bonacin. cit loc.*

6 An autem bona patrimonialia clericorum comprehendātur in prædicta prohibitione Bullæ cœnæ, ita vt nequaquam licitum ſit ex bonis ipſorum tributa exigere.

Et dicendum eſt comprehendi iuxta tradita per *Vgol. d.c.18. §.3. Molin.to.3 tr. 2. diſp 671. Sayr.lib.3.de cenſ.c.22 num.9. Tolet.d l.1.c.29 Addi. ad Quarant cit.Suar.de defenſ.fidei lib. 4.cap.24 Reginal.lib.9. cap.25. n.379.& alios.Quamuis aliter ſentiat Nauar.cap.27.num.61.* cū hoc colligatur ex illis verbis Bullæ: Eorum,& Eccleſiarum, & beneficiorum bonis, nam particula illa, *eorum*, contra diſtinguitur ab illa particula, *Eccleſiarum, & Eccleſiaſticorum beneficiorū*, vt notat poſt alios *Anto. Dian.p. 1.reſ.mor. tr.2.reſ.39.*

His præmiſſis, vt huius priuilegij neceſſaria,& vtiliora pateant, ſuccinctè diſcutiemus de infraſcriptis, ſcilicet.

Qui gaudeant, vel ne hoc priuilegio immunitatis à nu. 7.

Et pro quibus bonis hac immunitate gaudeant, cum reſolutione nōnullorum dubiorum, à nu.34.

PRIMA DVBITATIO.

7 QVi gaudeant, vel ne hoc immunitatis priuilegio.

Pro ſolutione dico Primo, eo gaudere omnes clericos, ſiue in ſacris,ſiue in minoribus, et primæ tonſuræ, *gloſ. in cap.ex literis,in ver. obligata, de pign. & in cap fin.de vit.& hon.cler. ver.facultas, & alij communiter.*

Similiter dicendum eſt, eodem priuilegio gaudere alios clericos,quos canonis,atq. fori priuilegio gaudere, diximus in c. proxime præc.

8 An autem clerici primæ tonſuræ, vel in minoribus ordinib.

dinib. cõſtituti debeant habere omnia requiſita præſcripta à S.C.T *ſeſſ.23. c. 6. de reform.* vt gaudeant fori priuil.de quibus in cap.præced. vt etiam hoc immunitatis gaudeãt priuilegio.

In hoc dubio, *Molſ. in ſumma tr.6.c.10.n.15.& 65. & Bonacina de cenſur d.diſp.2.q. 4 pu. a.n.1.& de contract.diſp.2 q.9 pu.2.num.1. & alij apud Paul. Layman.lib.4 tract.9. c. 7.n 3.* tradunt quod tales clerici, ſi incedant in habitu, & tonſura, & de mandato Epiſcopi inſeruiant alicui pio loco, ſunt immunes ab omnibus gabellis, tributis,& aliis onerib. Quod etiam fatetur *Barboſ.de off.Ep. p.2.alleg.13 n.4.*

Ipſe vero cum *Sanch in ſumma 2.tom.li.7.c.13.n.34.* exiſtimo, clericos prædictos, etiam nullam dictarum conditionum,vt gaudeant fori priuilegio vt ſupra,ſeruantes,hoc frui priuilegio. Quia cum S. C. Trid. eas conditiones, ad ſolum fori priuilegium retinendum petierit, id non eſt extendendum,vt ſit neceſſarium ad retinenda cætera priuilegia;nam priuari clericalibus priuileg.eſt odioſum, & ideo reſtringendum , prout diffuſius dicemus infra c. 12.& ſecundum hanc partem refert reſponſum Sac.Congr. *Anton. Dian. p. 1. reſol moral.tr.2 reſol.36.ſol.41. ex Comitolo in reſponſ.mor.lib.6.q.20.*

9 Sed an clerici coniugati cũ vnica, & virgine hoc immunitatis priuil.gaudeant , pro bonis propriis.

Reſp. negatiuè ſecundum *Duen. regul 100.n.10.per tex. in cap. vnico,de cler.coniug.in 6.& ibi glo.in verb.in cæteris . Idemque tenent Bertacb. in tract. de gabell.par.2.num.17.Guid. Papa dec.383.Ric.in prax.for.* Eccleſ. *reſol.253.Couar.qui de communi teſtatur,pract. queſt. cap.31. nu.9.D.Reg.Tap.de iure Regni lib.1.tit.de Epiſ.& cler. nu.30. Abb.cap.ex parte,de cler.coniu. Proſp. de Auguſt ad Quarant. verb. vectigal, Sanch. de matr. lib.7.diſp.46.n.16.& alij apud Car.de Graſ.eff.3.n.44.* Quamuis quoad onera perſonalia gaudeãt immunitate, vt notat *Molſ.in ſum.p.2.tract.12 c.21. n.165.* Qui etiam ait, ſtandum eſſe conſuetudini,ſi tales clerici alia,gauderent,immunitate, quoad bona.

10 Et tanto magis cler. bigamus non gaudebit hac immunitate , vt per *Suar. lib. de defenſ fidei lib 4.c.28.& alios.*

11 De clericis Orientalibus , qui Græci appellantur, dicendum eſt, eos gaudere hoc priuilegio,cũ verè, & quoad omnia ſint clerici , & perſonæ Eccleſiaſticæ , licet vtantur legitimo

timo matrimonio, cum vnica, & virgine contracto in habitu laicali, vel dum erant in minoribus, vt dictum eſt ſupra cap. 6. num. 20. ita *Campan. ſuper c. Regni Neap. cap. 98. nu. 17. Car. de Graſſi. eff. 3 num. 46. Proſp. de Auguſt. cit. loco. Camil. de Curte in diuerſ. feud. p. 2. cap. 2. num. 90 Molfeſ. in ſumma d. tract. 12. cap. 22 nu. 164. & Bonacin. de contract. diſp. 2. q. 9. pun. 2. nu. 9.*

12 Hac quoque immunitate gaudebit vxor legitima dicti clerici Græci, cum vxor clerici gaudeat eodẽ priuilegio, prout eius vir. ita *Ferret. conſ. 167. lib. 1. Maſull. ad Capyc. deciſ. 76. Car. de Graſſis eff. 3. n. 137. Duennas regul. 100. num. 2. & alij.*

13 Hanc eamdem immunitatẽ obtinebunt, etiam filii legitimi clericorum, durante vita eorum patris, cum pater, & filius reputentur vna, eademque perſona. ita *Duennas nu. 2. & Car. de Graſſis num. 133. poſt Bald. in l. 1. C. de Epiſ. & cler.*

14 Dico ſecundò, hoc immunitatis Priuilegio potiri omnes regulares profeſſos, conuerſos, & nouitios, ſicuti etiã moniales, nouitias, & conuerſas, vt dictum eſt cap. præced. de fori priuil. num. 41. itaut durante nouitiatu, bona nouitij neque collectari poſſint, vt tradunt *Abb. in conſ. 53. lib. 1. num. 2. Bar. in auth. ingreſſi C. de Sacroſan. Eccleſ. num. 4. Car. de Graſſis effectu 3. num. 131. alij.*

15 De fratribus, & ſororibus tertij ordinis S. Dominici, & S. Franc. Dicendum eſt, prout diximus cap. præced. num. 42. de fori priuil. iuxta terminos *conſtit Leonis X. incip. dum intra, relata per Quarant. verb. priuilegia regular.*

16 Dico tertiò, hoc priuilegio immunitatis gaudere milites S. Io. Heroſol. Sancti Iacobi, Calatrauæ, Alcantaræ, & ſimiles, vt diximus de foro priuilegio in cap. præced. num 46. & tradunt *Bobadill. in ſua politica lib. 2. cap. 18. num. 264. Barboſa par. 2. all. 13. num. 14. Anton. Diana par. 1. reſol mor. tract. 2. reſol. 49. & N su. conſ. 23. de regular.* vbi de militibus S. Stephani.

17 Dico quartò, hoc priuilegio immunitatis à ſolut one collectarum, ſeu gabellæ, vel receptionis hoſpitum gaudere famulos, ſeu ſeruitores clericorum *l. 2. C. de Epiſc. & cler.* familiares enim comprehendũtur in priuilegio domini, *Oltrad. conſ. 293. Carauita ſuper ritu M. C. V. ritu 46. num. 27. & poſt alios Ricc. in prax. aur. reſol. 393.*

Hac tamen immunitate gaudebunt prædicti quandiù erũt
18 in ſeruitio, cum fauore dominorum habeant hoc priuilegium, vt tradit *Car. de Graſſis eff. 3. num. 153. & per Bellect. p. 1. diſquiſ. cler. fol. 365. n. 2.*

19 Sed vtrùm eadem immunitate gaudeat familia clerici, quæ in eius domo commoratur in abſentia legitima ipſorum clericorum, & ad quorũ expenſas alimentatur, vt eſsẽt famuli, mater, ſoror, & alij pauperes conſanguinei, quos alere conſueuit, & teneretur.

In hoc dubio, *Viui. deciſ. 88. num. 5.* nonnullas auctoritates, & iura allegat, & concludit gaudere, aſſerens, quod ita fuit alias deciſum in Audientia Apuliæ in anno 1583. ad fauorem familiæ cuiuſdam clerici lucerini, & ſic pertranſit *Carol. de Graſſis d. effectu 3. num. 306. ac refert, & ſequitur Ricc. in praxi aurea reſolut. 329.*

Et quod clerici gaudere debeant eadem immunitate pro parẽtibus, fratribus, ſiue alijs pauperibus conſanguineis, ſi miſericorditer proprijs ipſorum clericorum ſumptibus alimẽtãtur, ex quo non habent, vnde alias viuere poſſint, fuit etiam deciſum per Regiam Cameram Summariæ ſub die 23. Septembris 1541.

Et quod clerici, loco famuli, poſſint habere aliquem ex conſanguineis, & gaudere eadem immunitate, ac ſi eſſet famulus, fuit quoque deciſum per eamdem Regiam Cameram ſub die 10. Iulij 1554. ad inſtantiam capituli, & cleri terræ terlitij.

20 Sed dubitatur primò, an laici coloni Eccleſiæ, aut clericorum gaudeant hac immunitate.

In hac dubitatione, diſtinctione vtendum eſt, nam aut ſunt coloni partiarij, aut perpetui, aut conductitij, & ad tempus.

21 Si ſunt coloni partiarii, tũc pro portione tãgente ipſis clericis gaudebunt hac immunitate, ſecus pro parte fructuum eis contingentium, cum eorũ pars minimè ſit priuilegiata, nam eo ipſo, quod fructus ſunt à ſolo ſeparati, pars competẽs colonis, non eſt amplius Eccleſiæ, vel clericorum, nec in eorum dominio, ſed tranſit in dominio colonorum, qui ſunt laici. ita *Feder. de Senis conſ. 111. P. Marcell. Megalius conſ. 75. Berth. tract. de gabellis par. 7. nu. 13. fol. 64. Zerola in praxi Ep. verbo clericus, §. 9. Bellec. p. 1. diſquiſ. cler. fol. 365. Surd. conſ. 301. num. 89 lib. 3. Car. de Graſis eff. 3. num. 56. Vrſill. ad Affl. deciſ. 129. Add. ad deciſ. ad Franch. deciſ. 79. nu. 11. & D. Regens Tapia lib. 1. de iure re-*

gni

Digitized by Google

ſhi ſub tit. de Epiſ. & cler. fol. 29. Qui addit, quod ſi ex hoc indirectè grauarentur clerici, ſcilicet, quia grauantur nimis ruſtici, & coloni eorum, ita quod non inuenirent, qui velint laborare poſſeſſiones eorũ non eſſet hoc tolerandum a Prælato, Idemq. ſentiunt *Vinc. de Annaſing. 99. Berth. nu. 15. Fed. de Senis cit. Car. de Graſſis nu. 71. Belle&us cit. fol. 365. nu. 3. & P. Marcell. Megal. d. conſ. 75. n. 6.*

22 Si verò ſunt coloni perpetui, ac aſcriptij Eccleſiæ, & clericorum; dicẽdum eſt eos gaudere omni immunitate clericis, & Eccleſiæ conceſſa. ita *Abb. in cap. non minus, de imm. Eccl. Ripa tract. de peſte, in tit. de remed. ad conſer. vber. n. 128. Fed. de Senis cit. n. 10. Theſaur. dec. 116. nu. 12. Duennas, regul. 100. & alij.*

23 Si denique ſunt coloni conductitij, nõ potiuntur hac immunitate ex perſona dominorum, cum Priuilegium hoc ſit perſonale. *Bertach. d. p. 7. num. 16. Ruin. conſ. 157. lib. 3. num. 9. Abb. in cap. ex parte 1. de decimis, & alij apud Car. de Graſſis num. 62. Qui tamen num. 69. ex Anch. in cap. quanquam, de cenſibus in 6. & Burſat. conſ. 42. num. 17 lib. 1.* dicit, quod ſi

24 prælatus nomine proprio fũdos ſuos coleret per proprios operarios; non tenebitur aliquid ſoluere pro parte ruſtica, vt etiam *Additio ad deciſ. 79. de Franchis num. 11.* ait, ſi Monachi, & Eccleſiaſtici vellent habere famulos, & boues, & ipſi ſuis bobus agros colere, quod ſint immunes, & nõ poſſint collectari.

25 Vnde Regia Camera conſueuit expedire prouiſiones ad fauorem clericorum, pro ſolutione immunitatis frumenti, carniũ, & ſimilium, non ſolùm pro familia eorumdem, ſed etiam pro omnibus, & quibuſcumq. prædia Eccleſiæ, & beneficiorum ſuorum cultiuantibus, vt teſtatur *Ricc. in praxi aurea reſol. 329.*

26 Secundò dubitatur, an emptor bonorum Eccleſiæ, vel clericorum gaudeat hac immunitate, & ſic, an poſſit imponi gabella prædicta emptoribus bonorum prædictorum.

27 De hoc dubio multa ſcripſerunt Doctores, vt eſt videre apud *Leſſium lib. 2. cap. 33. dub. 8. num. 68. Molinam tom. 3. tract. 2. diſp. 668. & 678. Bonac. de contract. diſp. 2. q. 9. pun. 2. num. 4. Molfeſ. in ſumma to. 2. tract. 12. cap. 12. nu. 123. Surdum conſ. 305 num 80. Ricc. in praxi aur. var. reſol. 283. & poſt nonnullos alios, Belleċt. in diſquiſ. cler. par. 1. tit. de exemptionibus clericorum §. 8. nu. 2.*

Qui ex diſtinctione *Baldi conſ.* 31. concordare nititur ſcribẽtium opiniones, nam aut onus
28 gabellæ eſt annexum contractui, v. g. ſit ſtatutum, vt pro quolibet curru frumenti, vel vini, ab emptore, vel venditore ſoluatur ducatus vnus, & in hoc caſu, cum talis gabella immediatè reſpiciat cõtractũ, & lædat emptorem, & venditorem immunem: nam propter onus gabellæ, vel carius, vel vilius emet, ſeu vendet, dicendum eſt, non poſſe imponi. Aut onus gabellæ adijcitur actui ſeparato ab ipſo cõtractu, v.g. ſit ſtatutum, quod, qui vult exportare dolium vini in Ciuitatem ſoluat gabellam, tunc cum hæc gabellæ ſolutio minimè reſpiciat immediatè contractum ipſum, ſed actum exportationis, qui nil commune habet cum clerico, inquit, *Bellectus*, poſſe admitti ſcribẽtium opinionem, talem gabellam, non eſſe contra immunitatem, vt per eum, & cum hac diſtinctione nouiſſimè, pertrãſit *Antonius Diana par.* 1. *reſol. moral. tract.* 2. *reſol.* 48. *fol.* 49.

29 Tertio dubitatur, an conductores rei Eccleſiæ, vel clericorum, pro re cõducta, gaudeant, hac immunitate.

Affirmant *Port. conſ.* 184 *num.* 9. *& Brun. qui alios citat in tr. ſuper ſtatuto, quod ſtant. maſcul. femin. non ſuccedant, art.* 8. *q.* 22. *nu.* 107.

Alij verò, quos refert *Car. de Graſſis eff.* 3. *num.* 147. contrarium ſentiunt, ſi conductor ſolueret penſionem in pecunia. Quod tamen limitant, niſi collecta ſolueretur reſpectu prædiorum, & bonorum, & nõ fructuum. Sic etiam, quando Eccleſia, & clerici, cum magna difficultate inuenirent affictatores, & conductores, & ideò eſſent coacti affictare minus, quam alij ſeculares, vt etiam diximus ſupra num. 21. Et tandem, quando pro affictu ſolueretur pars fructuum illorum, qui in prædio colligũtur, quia tunc, vti fructus Eccleſiæ, & clericorum gauderent immunitatis priuilegio *Io. de Amicis conſ.* 18. *num.* 18. *Felin. conſ.* 46. *num.* 17. *& alij.*

30 Coram quo autem Iudice conueniri poſſit, talis conductor bonorum Eccleſiaſticorũ. Dictum eſt ſupra c. præc. n. 57.

31 Quarto dubitatur, ſi clericus conduceret, aliquod prædium, an gaudeat immunitate pro fructibus eiuſdem prædij conducti.

Reſp. affirmatiue, gaudere hac immunitate, ſi prædium cõduceret ad ſuam, & ſuorum ſuſtentationem, caſu, quo non poſſet aliter honeſtius viuere,

cap.

Digitized by Google

cap. dilecti, de decimis. Nam minimè poſſet aliter agros conducere, & per operarios colere, vt inde vendat perceptos fructus, quia eſſet negotiatio clericis prohibita, *cap fin. diſt. 86. & tradunt Leſſ. de iuſt. lib. 2. cap. 21. dub. 1. num. 6.* Car. *de Graſſ. eff. 6. num. 24. Molina de contract. diſp. 342. num. 14. Bonacin. de contract. diſp. 2. q. 9. pun. 2. num. 4. & alij.* Non tamen eſſet negotiatio ſi ſemel tantum emeret, aut venderet, *Salzed. ad Diaz. in pract. cap. 55.* Sic etiam negotiari nō dicitur clericus, qui animalia emeret, vt illa paſcat in proprijs prædiis, & cum pinguia facta fuerint, vel cum partus ediderint, illa, & eorum partus vendat: *Molina cit. loco Barboſa p. 2. all. 13. num. 11. & Car. de Graſſis d. eff. 6. nu. 18. & per Bonacin. d. q. 9. pun. 2. n. 7.*

32 An autem clericus negotiator teneatur ſoluere gabellas pro rebus, de quibus negotiatur, ſi negotiatio fuerit mere lucratiua.

Affirmatiuè reſpondent communiter Doct. quia clericis eſt prohibita negotiatio, cum diſtrahat à diuinis, *cap. fin. de vit. & hon. cler. ita Molin. dicta diſp 342. num. 5 Theſaur. deciſ. 116. Surd. conſ. 313. nu. 80. lib 3.* Barboſ. *p. 2. all. 13. num. 8. Paul.* Layman, *lib. 4 tract. 9. cap. 6. num. 9 Duardus in Bulla Cœnæ lib. 2. can. 18. q. 8. num. 9. & alij.* Quamuis non deſint Doct. aliter ſentientes, vt eſt videre, apud *Rodriq. in ſumma to. 2. cap. 73. Anton.* Dian. *par. 1. reſol. mor. tract. 2. reſol. 46. Guttier. de gabellis lib. 7. q. 94. & Molfeſ. in ſumma p. 2. tr. 12. c. 22. nu. 175.*

33 Eſt tamen obſeruandum; quod clerici in caſibus illicitæ negotiationis ſunt compellendi ad ſolutionem gabellæ pro rebus, de quibus negotiantur, per iudicem Eccleſiaſticum, nō autem per iudicem laicum, vt tradunt *Bertach. de gabell. p. 3. nu. 24. fol. 64. Natta conſ. 311. lib. 2. num. 4. Car. de Graſſ. eff. 3. num. 296. Surd. conſ.* 301. *lib. 3. num. 35. Diana, & Molfeſ. cit. locis.*

SECVNDA DVBITATIO.

34 PRo quibus bonis clerici, & Eccleſiaſtici, hac immunitate gaudeant, vel ne.

Pro ſolutione, dico primò, cum communi ſententia, hac immunitate gaudere, tam pro bonis Eccleſiaſticis, quæ tanquam beneficiati poſſident, quam pro bonis patrimonialibus, cum clericorum bona potiantur eodem priuilegio, prout bona Eccleſiaſticà, *cap. 1. de imm. Eccleſ. in 6 cap quamquam,*

quam, de cenſib. in 6. clem. præſenti, eod. tit. & in Extrauag. Benedicti 8. de immun. Eccleſ. verbo bonorum ſuorum, & tradunt Abb. & Felin. in cap. Eccleſia S. M. de conſtitut. D. Regens Tapia lib. 1. de iure regni fol. 39. Addit. ad Quarant. verbo vectigal. Ricc. in praxi aur. var. reſol. 167. Megala in p. 2. l. 2. cap. 17. q. 6. num. 114 Antoninus Diana p. 1. reſol. moral. tract. 2. reſol. 39. fol. 43. Paul. Laym. lib. 4. moral. theol. tract. 9. cap. 6. num. 8. & alij communiter. Et ea eſt ratio. Quia clerici grauari non poſſunt onere gabellarum, & aliarum
35 impoſitionum à laicis, ex defectu iuriſdictionis, & poteſtatis imponentis, ex quo Princeps ſecularis nihil facere, aut diſponere poteſt circa bona patrimonialia clericorũ. Bart. in l. reſcripto §. fin. de muner. & bonor. Oldrad. conſ. 83 Car. de Graſſ. eff. 2. nu. 33. & eff. 3. n. 19 Surd. conſ. 301. lib. 3. nu. 69. & alij.

36 Dico ſecundò, hac immunitate gaudere, tàm pro bonis peruentis in poſſe ipſorum clericorum ante clericatum, quàm poſt clericatum, & ratio eſt, quia mutato ſtatu, vel
37 conditione perſonæ, mutatur etiam ſtatus, & conditio rei: adeò vt ſi perſona ob ſtatus mutationem deſinat eſſe ſubiecta alicui iudici, etiam bona libera eſſe debeant, vt tradunt Abb. in cap. qualiter, de iudic. n. 8. Bar. conſ. 80. Car. de Graſſ. d. eff. 3. nu 27. Guttier. lib. 1. pract. quæſt. 9. 3. n. 15 Paul. Laym. cit. loc. & alij.

38 Dico tertiò, clericos, alioſque Eccleſiaſticos, hac potiri immunitate pro ſupradictis eorum bonis, ſiue vendantur ad groſſum, ſiue ad minutum, vt eſſet vinum, oleum, aut frumentum peruentum ex bonis, & ex beneficiis ipſorum clericorum. Ita glo. in cap. negotiationem, diſt. 88. Additio ad Quarant. verb. vectigal. Abb. in cap. fin. de vit. & honeſt. cler Grammat. dec. 100. Car. de Graſſ. eff. 3 nu. 130. Barboſa p. 2. all. 13. & alij apud Bellect. p. 1. diſq. cler. f. 139. n. 15.

39 Tenentur tamen clerici vinum, oleum, & cætera victualia, cum iuſta, & approbata menſura vendere, quia norma ponderum, & menſurarum non eſt excedenda. l. modios, C. de ſuſcep. præpoſit. & ſi contrafecerint cõdignis pœnis ad arbitrium iudicis Eccleſiaſtici puniendi ſunt. ita Ignat. Lopez de Salced. ad Diaz cap. 55 verſ. ſi tamen clericus, Car. de Graſſis eff. 1 num 945. quidquid dicat Caſſaneus in conſuet. Burgund. rub. 1. §. 5. in glo. nu. 99. quem etiam refert Bouadilla

l. 10.

1.to.lib.2.c.18.num.129. Nam iudex Eccleſiaſticus non tenetur punire clericos pęnis à lege ciuili, ſiue à poteſtate laicali impoſitis, vt tradunt *Salas, de legib.diſp.14.ſect.10.Couar. pract.quaſt.c.33.n.7. Bonacina de legib.diſp.10.q.2.pun.1.§.1. n.29.& alij, apud Anton.Dian. p.2.reſol.moral.tract.2 reſ.76. fol.65.*

40 Sic etiam iuſto pretio prædictas res comeſtibiles vendere tenentur, alioquin ſi pluris vendant, quam res extimētur, peccant, & tenentur reſtituere illud plus, vt per *Molin. de cōtract.diſp.364.n. 14. & tom.1. diſp.31.Eman. Rodriq. in ſum. caſ.conſc.p.1.c.196.n.1. Nauar. in Man.c.23.n.88.& alij apud Carol. de Graſſ. effect. 2. num. 266.*

41 An autem clerici teneantur vendere eorum frumentum, vel alia bona pretio taxato per legem ciuilem. Dictum eſt in cap.præc.n.94.

42 Sed dubitatur primò, an hac immunitate gaudeant clerici pro bonis ſibi obuenientibus ex titulo donationis, emptionis, vel alio ſimili titulo, ſi per prius antequam ad ipſos deuenirent, erant deſcripta in æſtimo, ſiue appretio, & pro eis, à laicis poſſeſſoribus, ſoluebãtur collectæ.

Aliqui negant moti, tum ex eo, quia bona tranſeunt cum onere ſuo, *l.alienatio ff. de contrah. empt. cap. paſtoralis, & c.cum non ſit, de decimis,* tum etiam, quia nemo poteſt plus iuris in alium transferre, quam ipſe habet, *l. lex vectigali ff. de pignorib. l. traditio ff. de acquir. rer. domin. & cap. nemo pluris Iuris, de regul. iuris in 6.* Tum denique, quia bona deſcripta in æſtimo ſunt tacitè hipothecata pro collectis. ita *Burſat. conſ.16.nu.11.lib. 1. & alij relati per Brun. à ſole in compēd. reſol.propoſit.iur. in verb. fundus habens.*

Alij verò communiter, hac immunitate gaudere docent, ex eo præcipuè, quia eo ipſo, ꝙ bona tranſeunt, aliquo iuſto titulo, ad perſonam Eccleſiaſticam, eximuntur ab omni onere laicali, nam mutata perſona mutatur conditio rei, vt dictum eſt num. 36. *ita Bar.conſ.180.Iaſ.conſ.20.lib.1 Abb.in cap.fin.de vita, & hon. cler. Iac. de Graffijs pract. caſ. reſer.lib.2.cap.42.nu.44. Car. de Graſsis eff.2.num.33. & eff. 3.nu.26. Siluan. conſ.40.Megalius conſ.61. Theſaur. deciſ. 234. Carauita in Ritu 229. Guido Papa deciſ. 381. Molfeſ. ſumma par.2.tr.12.cap.22.nu. 168.Suarez lib.4.defenſ. c. 24. Paul Layman.d.lib.4. tr.9.cap. 6.num.9.& Antonin. Diana d. tr.2.*

*tr.2.reſol.*42.Quamuis ſi bona prædicta, quæ peruenirent in poſſe clericorum eſſent affecta aliquo certo, & inuariabili onere cenſuali,aut emphyteutico, tunc cum eodem tranſirent in quaſcumque perſonas, iuxta *tex in cap.paſtoralis,& c. cum non ſit,de Decimis*, *& docent Bonacin. de contract. diſp. 2.q.9 pun.2.nu.4. Molſeſ. Layman.& Diana locis cit. Duardus in Bulla Cœna lib. 2.can. 18.q.6.num.6. Megala in p 2. lib 2.c.17.q.6.n.98.Riic. par.2. deciſ.298.& alij.*

44 Qua communi ſententia retenta, non obſtant contraria. Quia vt docet *Bar.d.conſ.*180. hoc onus ſoluendarum collectarum,non inhæret rei, ratione ipſius, ſed per accidens ratione perſonæ pro bonis *l. reſcripto § fin.ff.de muner.& honor.* ideò quando res non eſt talis perſonæ,quæ ad collectas teneatur, nec ipſa res tenebitur,*l.*1. *C.ſine cenſu, vel reliq.* Quia quando aliquid ſtatuitur ratione perſonæ, ſeparata perſona,ceſſat ſtatutum,*l.*1.*§.permittitur ff. de aqua quotid. et æſtiu.Carauit.in d. ritu* 229.*n.* 5.*et per Megal. conſ.* 84.

45 Nec eſt inconueniens, vt bona penes vnum poſſeſſorē, habeant vnam naturam, & diuerſam penes aliam,ex quo mutatione perſonæ, priuilegia mutantur *l. paulus §. 1.ff. de acquir. hæredit. vbi* Bar.*et notat Anna* 2 *tom. conſ. lib* 2. *conſ.*123.*Nam in cap. vnico. §. fin.de iurepatr. in 6.* habetur, quod ſi laicus dat iuſpatronat. alicui Eccleſiæ,licet laicus ha-
46 beat quadrimeſtre tempus ad præſentandum,tamen Eccleſia habebit ſemeſtre. Quia non cenſetur,vti iure laici, ſed iure Eccleſiaſticæ perſonæ, ita in propoſito caſu, licet clericus rem habuerit à laico, non cēſetur amplius,vti iure laici,ſed Eccleſiaſticæ perſonæ, & ratio eſt, quia quando perſona, in quam iura transferuntur, eſt priuilegiata, tunc ab ipſo priuilegio augetur ius trāſlatum, & hoc ius auctum, non habetur à transferente, ſed à proprio priuilegio, *l. cum quidam §.ſi debitores ff. de vſuris.*

47 Hanc tamen communem concluſionem, limitāt Doctores, quando donatio, vel ceſſio eſſet facta in fraudem, cum fraus nemini patrocinari debeat, *l ita demum ff. de recept. arbitr.Ita* Bar. *dicto conſ.* 180. Bald. *conſ.* 11. *vol.* 2. *Car. de Graſſis eff.* 3. *num.* 288. *Duennas regula* 100.*fall.* 5 *& Molſeſ.in ſumma tract.6.cap.* 10.*n.* 66.

48 Fraus,autem, & dolus præſumitur ſecundum *ſpecul tit. ſi cler.coniug. verſ. quid ſi fratres.*

tres,attenta,& conſiderata cõditione, & qualitate perſonæ donantis, & donatarii.

49 Item præſumitur fraus, ſi frater laicus donauerit omnia eius bona, vel maiorem partẽ ipſorum,fratri clerico,*l. omnes §.Lutius ff. quæ in fraud. cred. ita ſpecul.cit.loc verſ. ad huius autem,Car.de Graſ.eff 3 n.193 Maſcar.tract.de prob.cõcl.558. num. 2.* qui alios caſus refert, quando donatio præſumitur facta in fraudem.

50 Item præſumitur fraus, ſi frater laicus, vel alius donans poſt donationẽ reperitur poſſidere,prout prius poſſidebat, *l.ſicut § ſuperuacaneũ ff.. quib. mod.pign. vel hip. ſoluat. Ita Maſcar cit.n.19. Car. de Graſ. n.192.Capr.reg. 96.n.8.& Ric. qui alios refert in prax.aur reſ. 431.* à quo tamen excipiuntur aliqui caſus ab hac coniectura.

51 Excipitur primo, ſi inſtrumentum donationis contineret promiſsionem factam ex cauſa donationis,quia tunc ex retentione poſſeſſionis, non præſumitur fraus, quia ex ea promiſſione agi poteſt, *Bal.in l.illud n.11.C. de ſacroſ.Eccleſ.* nam inſtrumẽtum promiſsionis,& retentionis ſibi inuicem non aduersãtur,ſed ſimul poſſunt conneuire, at ſi inſtrumẽtum donationis continet traditionem realiter fuiſſe factam tunc ex eius retentione oritur præſumptio ſimulationis, quia ſibi inuicem repugnant, *Bald. cit.& Caſtr.conſ.173. lib.2.*

52 Excipitur ſecundo,ſi probetur,quod res fuerit reuerſa ad donatorẽ ex nouo titulo, *Bal. in d l. ſicut §. ſuperuacaneum,* vel niſi fuerit ei mutata cauſa poſſeſsionis, *Ang.ibid.*

53 Excipitur tertio,ſi donator reſpondet donatario de fructibus,*Bar.in d. §. ſuperuacaneũ, Dec.conſ.463.n.20.Corn. conſ. 203.lib 3.& Crauet. conſ. 156.* qui idem dicit ſi venditor,emptori de fructibus, reſpondet.

54 Item præſumitur donatio in fraudem,ſi is,qui plures habet filios, vni donauit maiorem partem bonorum. Quia non eſt veriſimile,quod vni ex pluribus,talem voluerit facere donationem, quia æqualis præſumitur affectio,*l.reſcripto ff.unde lib.*

Quod multo magis locum habet ſi is,cui donauit ſit clericus, &
55 habeat beneficia eccleſiaſtica, quia is de altari, cui ſeruit, viuere poteſt,*cap. cum ſecũdum, de præb.ita Ric.d reſ.431.nu.2. & Molf.in ſum.d tract 6 c.10 n.66.qui etiam par 2. tract.12. c.22 n.163.* fatetur quod ſi parentes in fraudem vniuerſitatum donarent bona clericis, donatio intelligeretur ſolum

pro rata ſpectante ad filium clericum, computatis omnib. bonis.

56 Secundo dubitatur, ſi res laici perueniret ad clericum titulo emptionis, donationis, vel legati cum conditione, & pacto expreſſo inito inter ipſos, vt ipſe clericus teneatur ad collectas, & onera in futurum, an teneatur.

Negant aliqui, quos refert *Firma. in tract. de gabell. in 7. par. princ. col. 7.*

Alij vero exiſtimant hoc caſu teneri, quia vbi dominus paciſcens ſuper rebus ſuis imponit onus perpetuũ, licet clericus cum illo onere rem adipiſcatur, non poteſt dici læſa clericorum immunitas, neq. libertas Eccleſiæ coarctata, & quãdo venditur clerico cum tali onere, onus iſtud habetur loco pretij, *Abb. conſ. 26. lib. 1. Ioan. Andr. in cap. non minus, de immun. Eccl. Paul. de Caſtr. in l. ſi negotium §. ſi ff. de neg. geſt. Ioa. Ant. de Nigr. in clem. de vit. & bon. cler. nu. 253. & alij quibus accedit* Car. de Graſſ. *eff. 2. num. 336. & eff. 3. n. 168. & 274.* qui hoc intelligendum eſſe, ait, niſi illud, q̃ imponitur eſſet perſo-

57 nale, quia tunc reijceretur, ex quo nullo caſu clerici compelli poſſunt ad onus, & munus perſonale, & ſic eſſet conditio impoſſibilis, & contra bonos mores, & ideo non eſſet adimplenda, vt tradit *Molf. in ſumma p. 2. tr. 12. c. 22. nu. 170.* cenſeo tamen cum *Megal. cõſ. 18.* nõ licere Eccleſiaſticis tali cõtractui aſſentire, abſque conſenſu Summi Pontificis.

58 Tertio dubitatur, ſi bona clerici eſſent communia pro indiuiſo cum fratre, vel nepote, & aliis laicis, an omnia gaudeant immunitate.

Reſp. immunitate gaudere pro portione clerici tantũ, vt tradunt communiter DD. cum quibus pertranſeunt *de Nigr. loc. cit. n. 108. Car. de Graſſ. eff. 3. n. 186. Molf. cit. c. 22. n. 166. & Megal. conſ. 84.*

59 Quarto dubitatur, an bona quæ clericus, vel Eccleſia dedit in emphyteuſim, gaudeãt hac immunitate.

Affirmant *Bar. in l. priuata C. de excuſ. mun. lib. 10. Siluan. conſ. 9. Ruin. conſ. 111. Io. de Plat. & Iaſ. in l. 1. C. de iur. emph. Duen. regul. 100. nu. 3. & Tiraq. de retra. conſang. §. 1. gl. 13. n. 10.*

60 *Communiter verò DD. vt teſtatur de Nigr. cit. num. 125.* negatiuam partem tuentur, ex eo, quia dominiũ vtile emphiteutæ eſt quid ſeparatum à directo dominio ipſius clerici, & Eccleſiæ, & ideò quãuis dominium directum dicatur Eccleſiaſticũ, tamen collectæ ipſæ ſoluuntur ratione fructuũ, &

& vtilis dominij, quod reſidet penès laicum ſubditum collectis, ita nominatim *Andr. de Iſer. in cap. 1. verb. plauſtrorum nu. 56. quæ ſint regalia in vſib. feud. Alexan. conſ. 101. lib. 1. & Luc. de Penn in l. vnica C. de imponen lucr. deſcrip. lib. 10.*

61 Pleriq. tandem, conciliando prædictas opiniones, diſtinctione vtūtur, & dicunt; Quod ſi penſio, quæ præſtatur pro prædio emphyteotico Eccleſiæ, vel clerico domino directo, correſpondet fructibus, & tunc procedit prima opinio; & emphytheota grauari non poterit, tum quia duplici onere tunc grauaretur, ſcilicet magnæ penſionis, & onere collectarum; tum etiam, quia tales emphyteutæ dicuntur potius coloni, quā emphyteutæ, *Bar. in l. 1. C. de iur. emph. Aret. in conſ. 55. n. 4. Alex. conſ. 112. Cagn. in l. 2. n. 207. C. de reſcin. vend.* & nihilominus Coloni non poſſunt grauari pro fructibus competentibus Eccleſijs, vel Eccleſiaſticis perſonis, vt diximus nu. 21. & vt fatetur etiam *D. Reg. Tap. in lib. 1. de iur. regn. ſub tit. de Epiſ. & cler. fol. 29.* Penſio, quam ſoluit emphyteota clerico, eſt immunis. Si vero penſio, quam præ-

62 ſtat emphyteota pro ſupradicto prædio, clerico domino directo, eſt minima, & non correſpondet fructibus, ſed tantū pro recognitione præſtatur, & tunc ſecundum eos procedit ſecunda opinio. Quod ſi aliter diceretur, ſequeretur, vt Eccleſia, & clerici læderentur, vt obſeruat *Car. de Graſſ. eff. 3. nu. 82.* ex eo, quia non inuenirēt, qui eius prædia ad emphyteuſim acciperent, aut ſi inuenirent, eſſent adſtricti illam tanto minus emphyteuticare, quantum eſt ius collectæ.

Hæc diſtinctio tāto facilius procederet, ſi penſio ſolueretur in tot fructibus, qui ex eodem prædio ad emphyteuſim conceſſo colligūtur, vt ſentit *Car. de Graſſ. loc. cit. & per Clar. in §. emphyteoſis q. 46.*

63 Eſt tamen aduertendum, quod quando imponitur collecta per æs, & libram, tunc ſi non reperitur in extimo huiuſmodi res, nō dicetur comprehendi emphyteota Eccleſiæ, ſub huiuſmodi impoſitione, licet rem poſſideat, quia iſto caſu attenditur extimum, & poſſeſſio, ita *Crau. conſ 111. n. 13. lib. 1 Menoc. conſ. 75. lib. 1. nu. 10. & Car. de Graſſ eff. 3. n. 84.* Qui etiam addit, quod emphyteota Eccleſię nunquam tenebitur ſubire onera ſordida, ſicut nec emphyteota fiſci, ex *Menoch. de arb. centur. 2. caſu 562. n. 31. qui alios refert.*

64 Coram quo autem iudice

laicus emphyteota Eccleſiæ debeat conueniri ad cenſum, ſeu annuum canonem ſoluendum, vel ad relaxationem rei prætextu caducitatis, vide *Theſaur.forenſ. quæſt. lib.2.q.15.*

65 Sed num, in aliquibus caſibus, in quibus imponitur gabella, & collecta pro communi vtilitate, ſeu neceſſitate, quę prodeſt, tàm clericis, quam laicis, clerici teneantur cõtribuere, & quæ requiſita cõcurrere debeant; vide *Cened. in collect.iur.can. coll. 153. lib.2. Car.de Graſſ.eff 3.à nu.200.& 228 Moli.tr.2.à diſp 670. Addition.ad Quarant.verb.vectig. & alios apud Bonac. de cõtract. diſp.2.q.9 pun.2.n.3.*

66 Tandẽ dubitatur. An cognitio ſi cõpetat, vel ne, hæc immunitas clericis pertineat ad iudicem Eccleſiaſticum, vel ſecularem.

Pro ſolutione breuiter dicẽdum eſt, huiuſmodi cognitionem ad Eccleſiaſticum iudicem ſpectare; nam hæc cognitio continet ſub ſe quæſtionem iuris, & non facti, & quãdo quæſtio eſt iuris, certum eſt, quod cauſa remittenda eſt ad Eccleſiaſticum iudicem, vt tradũt cõmuniter Doctores in *l. Titia ff.ſolu.matr.& in l.omni innouatione C.de ſacroſ.Eccl. Iaſ.in l.quoties C.de iudic. Rip.in l.2. eod.tit.& alij quos refert, & ſequitur D.Ric.Epiſ.Vici Equẽſ. in prax.aur.reſol.393.nu.3.& in propoſito facit tex. in cap. cũ veniſſent, de iudic.* vbi habetur, quod ſemper quando emergit aliquod dubium circa priuile-
67 gium clericorum, ſit recurrẽdum ad Papam, qui erit iudex competens in præfatis materijs, & licet hæc de iure ſint veriſſima, tamen in Regno, vt refert *idem Ric. loc. cit.* ſolent etiam expediri prouiſiones ex Tribunali R.C.Sum. ſuper taxatione huius exemptionis gabellarum.

68 An autem clerici poſſint donare, aut vendere, ſiue tutum, ſiue id, quod eis ſupereſſet de immunitatæ taxata.

Et dicendum eſt, poſſe, ſicuti cõmunis vſus comprobat, vt teſtatur *D.Proſp.de Auguſt.in addit.ad Quarant.verb. vectig. verſ.tertio amplia.*

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM.

CAP. IX.

De Priuilegio, vt non poſſint cogi ad hoſpitandum Milites.

SVMMARIVM.

2 *Qui gaudeant, vel ne hoc priuilegio.*

3 *An hac immunitas clerici conceſſa, extendatur ad Fratres ipſorum ſi habitant pro communi, & indiuiſo.*

Nonum clericorum Priuilegium eſt, quia cogi non poſſunt ad hoſpitandum Milites. *l.1. C. de Epiſc. & cler. & ibi glo. & DD. & adeſt in* Regno *Capit. Carol. II. in*
1 *tit. de priuil. & immun. Eccleſ. confirmatum per Papam Honorium, in ann. 1285. ita nominatim Ioa. Ant. de Nigr. in extrauag. Clim. VII. de vit. & honeſt. cler. nu. 131. Paris de ſind. ver. clericus §. an apparitor, D. Proſp. de Aug. ad Quaran. ver. vectigal. Io. Fran. de Pont. de pot. Pror. tit. 1. §. 6. n. 54. & D. Reg. Tapia lib. 1. de iure Regni pag. 28. Bonac de contract. diſp. 2. q. 9. p. 2. n. 5. & alij.*

2 Qui autem gaudeant, vel ne huiuſmodi priuilegio. Colligi poteſt ex cap. præcedenti, cum hoc priuilegium ſit ſimile priuilegio immunitatis, de quo ibi fuit ſermo; Ideo ex dictis in eodem præc. cap. nonnulla hic applicari poſſunt.

3 Sed quid dicendum ſi clericus in domo habitet pro communi, & indiuiſo cum Fratribus, & nepotibus laicis, an laici, tunc gaudeant hac immunitate.

4 Dico, quod hoc caſu laici ſolum habent hanc immunitatem, vt in domo non cogantur hoſpitari Milites, & alios officiales; ne clericus inde ſuſtineat incommoda; tamen tenentur contribuere in pecunia, & ita in praxi ſeruatur in hoc Regno, vt teſtatur *Molf.*

in

in ſumma p.2.tract.12. cap.22. num.166.

5 Et hoc, quod dictum eſt de clerico habitante cum fratribus laicis; procedit etiam ſi clericus habitaret cum patre, vt fatetur *Car.de Graſſ.effect.3 num.127.*

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM.

CAP. X.

De Priuilegio Cap. Odoardus, de ſolutionibus.

SVMMARIVM.

1 *Clerici pro debito ciuili non poſſunt conueniri, niſi in quantum facere poſſunt.*

2 *Quando dicatur clericum non eſſe ſoluendo.*

Beneficium d.cap. an ſit ſimile beneficio ceſſionis bonorum.

3 *Citatio creditorum requiritur in conceſſione dicti beneficij.*

4 *Exceptio d. cap. quando impediat liquidationem inſtrumenti.*

5 *Qui beneficio gaudeant, vel ne.*

6 *An eo gaudeat clericus excommunicatus.*

An clericus, qui non gaudet fori priuilegio.

7 *An clericus coniugatus.*

8 *An clericus Græcus.*

9 *Quæ requirantur in eo, qui hoc beneficio vti voluerit.*

13 *In quibus caſibus clericus hoc beneficio gaudeat, vel ne.*

14 *Et præcipue, an clericus, qui tẽpore contractus ſciebat ſe nõ eſſe ſoluendo, & falſo aſſeruit ſe habere idoneas facultates, gaudeat hoc priuilegio.*

14 *An clericus, qui in fraudem creditorum cõſumpſit bona, aut ea occultauit, vel debita contraxit ſub ſpe gaudendi hoc beneficio.*

16 *An gaudeat clericus, qui ſua bona conſumpſit in ludo, vel luxurioſe viuendo.*

17 *Si clericus tempore contractus finxit non eſſe clericum, altero contrahente id ignorante, an poſſit vti hoc beneficio.*

18 *Vtrũ clericus effectus poſt contracta debita in fraudem creditorum, vel qui clericatum ſu-*

ſuſcepit, poſtquam fuit condemnatus ad ſolutionem debiti, gaudeat.

20 *An gaudeat, hoc beneficio clericus condemnatus per tres ſententias conformes.*

21 *An obligatus in forma Camaræ.*

22 *Vtrum clericus obligatus ad ſoluendam penſionem.*

23 *An in debito iurato, vti poſſit hoc beneficio.*

25 *An clericus conuentus actione reali*

26 *An hoc beneficio gaudeat in debitis ex delicto prouenientibus.*

29 *Quomodo facienda commutatio pœnæ pecuniaræ in corporalem.*

31 *An clericus hoc beneficio gaudeat in mulctis debitis fiſco.*

32 *Vtrum clericus pro debito poſſit carcerari, quando eſt periurus, vel ſuſpectus de fuga.*

35 *Quando dicatur ſuſpectus de fuga.*

36 *Num clericus poſſit carcerari pēdente diſcuſſione ſuper admiſſione ad beneficium d. c.* Odoardus.

39 *Et an Clericus, qui fuit condēnatus ad ſoluendum, & poteſt ſatisfacere, & recuſat.*

40 *An Clericus debitor gaudeat hoc beneficio, ſi creditor eſt pauperior.*

42 *Vtrum clericus debitor, ratione depoſiti penès ſe facti, poſſit vti eo beneficio.*

44 *An clericus hæres non confecto inuentario, vti poſſit hoc beneficio.*

44 *An clericus, qui bona aliena adminiſtrauit vti tutor, vel procurator, & malam reddidiſſet rationem de adminiſtratis, poſsit carcerari.*

45 *An clericus exercens illicitam negatiationem, vti poſſit hoc beneficio.*

47 *An hoc beneficium proficiat, etiam laico fideiuſſore clerici.* Clericus *fideiuſſor laici gaudet hoc beneficio.*

48 *An clericus ſemel admiſſus ad beneficium d. cap. Odoardus, poſſit iterum admitti.*

49 *Vtrum clericus gaudeat hoc beneficio, ſi cum iuramento ei renunciaſſet.*

DEcimum clericorum Priuilegiū, eſt ſubſidiatium beneficium *cap. Odoardus, de ſolutionibus.* Quod competit clericis non habentibus, vnde ſuis ſatisfaciant creditoribus, vt non poſſint conueniri pro debito ciuili niſi in quantum facere poſſunt, ne vexētur à creditoribus, & deſerant ſeruitiū
1 diuinum, & ne cogantur mendicare in opprobrium ſtatus clericalis; Quinimò vt abſque

ceſſio.

Digitized by Google

ceſsione bonorum, à credito-
ribus dimittantur; aſsignatis
redditibus bonorum, etiam
beneficialium ipſis creditori-
bus; ita tamen, vt deducatur
ne ipſi clerici egeant, iuxta
communem vſum Curiarum
Eccleſiaſticarũ, vel cautionem
præſtent perſoluendi debita,
quoties ad pinguiorẽ eos per-
uenire fortunam contingeret,
iuxta verba *d. cap Odoardus*,
& tunc dicitur, clericum non
eſſe ſoluendo, ſecundum *Afſl.
ad Conſtit. Regni lib. 1. rub 66.*
2 *nu.6.* quando non habet tantũ
quod ſufficiat ad eius alimẽta.
*Viui. dec. 529. Couar lib. 2. var.
reſol c. 1. nu 9. Campanil. in di-
uerſ. rub 11. c. 10. num. 5. & alij
communiter.*

Eſt tamen obſeruandũ, quod be-
neficium *d. cap. Odoardus*, non
eſt ſimile beneficio ceſsionis
bonorum, cum diuerſa militet
ratio in vtroque; nam cedens
bonis liberatur ab omnibus
obligationibus, quod non eſt
ſic in beneficio d. cap. quia ſi
ad pinguiorem deuenerit for-
tunam, bene tenetur, prout ita
quoq. fuit reſolutum in Curia
Arch. Neap. vt refert R*ic. p 4.
deciſ. 173.* Nec clerici compel-
luntur cedere bonis, prout lai-
ci, quia non eſſent melioris
conditionis, quam ipſi laici,
*cap. peruenit, de fideiuſ. Triuiſ.
dec. 8. n. 6. lib. 1. & Intrigl. ſing.
79. n. 2. & in tract. caſ. conſcien.
caſ. 35. n. 102.* vbi ait, quod cle-
ricus conuentus ſufficit, vt ex-
cipiat non poſſe carcerari, nec
conueniri, niſi deducto ne ege-
at, *Farin. tract. crim q. 27. n 66
& Ric. par. 1. dec. 160.* ſi tamen
clerici velint cedere bonis, ad
eorum libitum hoc facere poſ-
ſunt, *Menoch. de arb iud caſu
183. num. 16. Rom. ſing. 565 &
Ric. p. 4 dec. 308.*

3 Nec eſt prætermittendum,
quod in conceſsione beneficij
d. cap. Odoardus, ſunt citandi
omnes creditores, vt tradunt
*Theſaur in deciſ. Pedem. 15 &
Valaſ. deciſ. Luſitan. 50.* ita vt
non obſtaret alicui creditori
non citato, exceptio dicti be-
neficii, vt per Brun. *in tract. de
ceſſ. bon. q. 13. p. 2.* & fuit reſolu-
tum in Cur. Arch. Neap. vt te-
ſtatur *Ric. dec. 289. p. 4.*

4 An autem exceptio *d. cap.
Odoardus* impediat liquidatio-
nem inſtrumenti contra cleri-
cum faciendam per credito-
rem.

Reſp. breuiter. Aut talis creditor
fuit citatus tempore, quo di-
ctus clericus fuit admiſſus ad
beneficium d. cap. & tunc ta-
lis exceptio impedit liquida-
tionem; ſecus autem ſi nõ fuit
citatus, & ſic fuit reſolutum
in ead. Cur. Arch. vt per *Ric.
dec. 270. p. 4.*

Vt

Digitized by Google

Vt autem huius priuilegii neceſſaria pateant, breuibus verbis inquiremus, de infraſcriptis. ſ.

Qui clerici eo gaudeant, vel ne, à nu 5.

Item, quæ requirantur in eo, qui hoc priuil. ſeu beneficio vti voluerit, à nu. 9.

Denique, in quibus caſibus, eo beneficio gaudere debeant, vel ne, à nu. 13.

PRIMA DVBITATIO.

5 QVi hoc priuilegio gaudeāt vel ne.

Pro ſolutione, Dico primo, eo gaudere omnes clericos, ſiue in ſacris, ſiue in minoribus ordinibus, cum *tex. in d. c.* Odoar*dus*, ſimpliciter loquatur, & in fauorabilibus appellatione clericorum veniunt omnes clerici, tàm in minoribus, quàm in maioribus ordinibus conſtituti, *cap. cleros, diſt. 21. Abb. rubr. de vit & bon. cler. & poſt alios Ric. p 2. dec. 20 & p. 4. dec.* 173. *& 308. & Car. de Graß. eff. cler. in pralu. n. 252.*

6 An autem clericus excommunicatus, huiuſmodi priuilegio, gaudeat.

Et dicendum eſt gaudere; tũ quia canonis, & fori priuilegiis gaudet, vt diximus ſupra c. 6. n. 13. & c. 7. n. 26 Tum etiam, quia hoc beneficium non continet ſub ſe actionem, ſed potius exceptionem, quia ſolet opponi contra petentem, quod ſibi debetur; ſed excommunicatus poteſt eſſe in iudicio vti reus, *iux. tex. in cap. intelleximus, de iud. & ibi cõmuniter DD. quibus accedunt Duen. regul 99 et Ric. in prax. fori Eccl reſol. 250 licet Car. de Graſſ. de eff cler. eff. 7. n. 54. aliter ſentire videatur.*

Sed an clericus in minoribus, ſeu primæ tonſuræ poſſit gaudere priuilegio *d. cap. Odoardus*, in caſu, quo fori priuilegio non gauderet.

Reſoluit affirmatiue *Galettus in margar. caſ. conſc. verb. clerics pag 40. vt etiã fatetur Barboſa de off. & pot. Epiſ. p. 2. alleg. 12. n. 32. Quamuis contrarium teneant* Car. *de* Graſſ. *eff. 7 nu. 4: & alij apud* Campan. *in diuerſ. rub. 11. c. 10. n. 50.*

7 Dico ſecundo, hoc priuilegio quoad bona non gaudere clericum coniugatum, ſecundũ *glo. communiter receptam in cap. unico, de cler. coniug. in 6. Couar pract. quaſt. cap. 31. n 9. Farin. de inquiſ. q* 8. *n. 9. Car. de Graſſ d. eff. 7. n 52. Ric in prax. for* Eccl. *reſ. 253 et* Cãpanil *cit.*

Gaudebit tamen clericus coniugatus beneficio *d. cap. Odoardus*, circa carcerationem, & perſonalem diſtrictionem, vt nõ ſit à iudice ſeculari cognoſcendus, cum hoc tantum iudici Eccleſiaſtico reſeruetur,

vt diximus c.7.nu.28. & late per *Lap alleg.* 118. *quem etiam refert, & ſequitur* Ric.*p.3. dec.* 170. *vbi n.* 4. ſuadere conatur hoc beneficio in totum gaudere talem clericum coniugatum.

8 Sed de clericis Græcis, qui vtũtur legitimo matrimonio; cum ſint vere clerici, & perſonę Eccleſiaſticę quoad omnia, vt diximus ſupra c. 8. n. 11. dicẽdum eſſet, eos gaudere hoc beneficio, ſicuti alijs priuilegiis gaudent.

SECVNDA DVBITATIO.

9 QVæ requirantur in eo, qui hoc priuilegio vti voluerit.

Pro reſolutione Dico, quod requiritur Primo, confeſſio debiti, alias eo nõ gaudebit, vt expreſſe habetur in *d. cap Odoardus*, & talis recognitio debiti poteſt fieri, etiam poſt ſententiam, vt tradunt *Affl. dec.* 379. *Brun. de ceſſion. bon q. 2. & Genuen. in prax. Arch. c. 3. num. 5. Car. de Graſſ. ff 7. n. 43. Molin. de contract. diſp. 571. nu. 12. & alij.*

Secundo, requiritur Probatio paupertatis, & miſerabilitatis, 10 nam cum paupertas ſit cauſa, & fundamentum huius cõceſſionis, propterea probari debet ab eo, qui in ea ſe fundat, *l. ſi vero §. qui pro rei qualitate ff qui ſatiſd. cog. et ibi gl. et Bar. Affl. dec.* 377. *Menoch. de arbit. caſ. 65. n. 7. &* Couar. *lib. 2. var. reſol. c. 6. n. 8.*

Et probatur paupertas, quoad præfatum effectum, per communem æſtimationem, ſeu reputationem, *Seraph. dec. 51. & 58. Ric. in prax. for.* Ecc *reſ.* 245 vel alio modo arbitrio iudicis *glo. in auth. præterea C. vnde vir. & vx. Coua. d. c. 6. Genuen. d. c. 3. nu. 18.* & ſufficit, vt ſummarie conſtet de paupertate, vt notat D. *Ric. p.* 1 *dec.* 81. qui tradit, quod in hac materia, non eſt admodum ſcrupuloſe agendum, ſed mitius, & vrbanius.

Probatur quoque paupertas, ex eo, quod redditus, quos talis clericus haberet, non excederent ſcuta 25 *Seraph dec. 173. & Ric. p. 5. coll. dec.* 1750.

11 Tertio requiritur, vt indicet bona, quæ poſſidet ad inſtantiã creditorum, *Genuen. cit loc.* qui ita ſeruari teſtatur in Curia Arch. Neap.

12 Quarto requiritur, ſecundũ Doct. ſtatim citandos, vt clerici in minoribus, qui non ſunt beneficiati, ſi hoc beneficio vti voluerint, inſeruiant alicui Eccleſiæ, nõ enim gaudere debent qui minoribus ordinibus inſigniri ſolent, vt vitiis, & criminibus liberius vacent, &

Ec-

Digitized by Google

Eccleſiæ non inſeruiunt. ita Couar.*li* 2.*var reſ.c.* 1.*Io.Gut. de contr.ſt. iura. p.* 1 *c.*17.*Genuen.d.c.*3.*n.*3 *Ric.p.*1.*dec.*160. *& p.*2.*deciſ.*20.*& p.* 4.*dec.*173. *& dec.*308.*Menoch.de arb.iud. caſ.*183.*Ann.*2.*tom. conſ.lib.*2. *conſ.*124.*n.*11.*& alij.*

*Sanch.tamen,in ſum.*2. *to. lib.*7.*c.* 13.*nu.*35.aliter fateri videtur, ex traditis infra c. 12. nu. 8.& quod hæc Concilii requiſita non ſint neceſſaria, in terminis tutatur *Nouar.in lib.*2.*forenſ.quæſt.*

TERTIA DVBIT.

13 IN quibus caſibus clerici hoc priuilegio gaudeant, vel ne.

Reſp.in nõnullis caſibus, de quibus aliquos in praxi frequentiores ſummatim proponemus, & illorum reſolutionem afferemus.

14 Primus caſus eſt, an clericus, qui tempore contractus ſciebat ſe non eſſe ſoluendo,& fal ſo aſſeruit, ſe habere idoneas facultates, gaudeat hoc priuilegio.

Dicendum eſt, nequaquam gaudere,ratione doli, ex *tex. in l. penul.ff.de regul.iur. ita Veral. dec.*278.*lib.*1.*Put.dec.* 56.*lib.*1. *Car.de Graſſ.eff.*7 *n.*37. *Caputaq.dec.*130. *Iaſ. quos alij communiter ſequuntur in* §.*fi.inſt. de act.& Ric.in prax.for. Eccl. reſol* 247. *& p.* 5 *collect. deciſ.* 1750.ſecus tamen eſſet, ſi non aſſeruiſſe habere idoneas facultates, vt notat *Genuen. in prax.d.c.*3.*n.*6.*ex reg. tex. in l. qui cum alio ff.de reg. iur.*

15 Secundus caſus eſt,an clericus, qui in fraudem creditorũ cõſumpſit bona, aut ea occultauit, vel debita contraxit ſub ſpe gaudendi hoc beneficio, gaudeat.

Dico,non gaudere, eadem ratione doli,ex *l.ſi quis dolo ff. de re iud.ita Brun.de ceſſ.bon. q.* 28. *q.*4.*princip.Beat.de inope.debit. c.*17.*n.*12.*Car.de Graſſ.nu.*34. *&* 36.*ferret conſ.* 144. *Ric. cit. loc.nu.*3.*Io.Ant. de Nigr.in Extrauag.de vit. & hon.cler.n.* 143.*Genuen.n.*6.*& alij.*

16 Tertius,an clericus, qui ſua bona conſumpſit in ludo, vel luxurioſe viuendo, gaudeat eo beneficio.

Reſp.negatiue, ſecundum *Ferret. d.conſ.*144.*Genuen.d.c.*3.*nu.*8. *Ric.d.reſol.*247.*& alios.*

17 Quartus caſus eſt,ſi clericus tempore contractus ſe finxit non eſſe clericum, altero contrahente id ignorante, an poſſit vti hoc beneficio.

Dico,minime eo vti poſſe,propter dolum,quo creditorem induxit ad ſecum contrahendũ. ita *Moli.de contract.diſp.*571. *nu.*14.Gutt.*de contract. iurat.*

p.1.c.17.n.20.fol. 65. Car.de Graſſ d eff.7 n 33.& alij.

18 Quintus eſt, an clericus effectus, poſt contracta debita, in fraudem creditorum; vel qui clericatum ſuſcepit, poſtquam fuit condemnatus ad ſolutionem debiti, gaudeat hoc priuilegio.

Et nequaquam gaudere fatẽdum eſt, ſecundum *Couar.pract.q c. 32.nu.4.Put.dec.364 p.1.Gaſp. Beat.de inop deb.d c. 17 nu.22. Genuen. d. c.3.n.11. & Car.de Graſſ n 60.* in dubio tamen nõ

19 præſumitur clericatus in fraudem, niſi ſaltẽ creditor fuiſſet iactatus velle debitorem efficaciter conuenire, vt probat *Farin.de inquiſ q.8.n.3.& notat Genuen cit.loc.*

20 Sextus caſus eſt, an cõdemnatus per tres ſententias conformes, vti poſſit hoc beneficio.

Reſp. affirmatiuè, ſecundum *Couar.lib 1.var.c.1.nu.9.Beat.de inop.deb.d c.17.nu 6.D.Ric.cit. loc. reſol. 254.Genuen.d.c.3.n. 13 Car.de Graſſ effect.7.& alij.* cum nulla congrua ratio aſſignari poſſit, cur clericus, hoc caſu, gaudere non debeat prædicto beneficio inducto in fauorem totius ordinis clericalis.

21 Septimus caſus eſt, an clericus obligatus in forma Cameræ, vti poſſit hoc beneficio. Negant *Gomeſ.in Comp. vtriuſq; ſignatura, Ant. Maſſ in tract. de oblig.in form.Cam. p. 1 q.2. n.8.& per Farin.in tract crim. q.27.n.70.*

Sed contrarium ſeruari in praxi refert *Galleſ.de oblig. in forma Cam.p.6.q.7. & tenent Couar. d.c.1.Gaſp.Beat.d c.17.n.6. Ric. in prax.for.Eccl.reſol 252.Genuen.d c.3.n.13.& alij.* eadem ratione relata in præcedenti caſu, & hanc opinionem eſſe cõmuniorem, & magis veram teſtatur *Car.de Graſſ. eff.7.nu. 12.*

22 Octauus eſt, an clericus obligatus ad penſionem ſoluendã, vti poſſit hoc beneficio.

Dico, minime eo vti poſſe, nam æquum non eſt, quod dum beneficium obtinet, exceptione *d cap.* Odoardus, iuuetur. ita *Couar d cap.1.Gig.de penſ.q.2. Menoc.de arb.cal.183. Genuẽſ. n.10.Ric. cit. reſol 255 & p 4. dec.173 & Car de Graſſ.eff.7. n.50.*

23 Nonus eſt, an clericus in debito iurato, vti poſſit hoc beneficio.

Et poſſe vti eo beneficio, exiſtimant *Couar.d.li.2 var.c.1.n.5. & Tho.Triuiſ dec.8 n. 4 lib.1.* & ita fuiſſe ſeruatum in Curia

24 Arch.Neap. teſtatur *Genuen. d.c. 3. n.13.* eadem ratione relata in *6.* caſu nu.20.

25 Decimus eſt, an clericus con-

conuentus actione reali, vti poſſit hoc beneficio.

Reſp.negatiuè,quia dũ tunc non prætenditur aliquid cõtra perſonam,non poterit obiicere de dicto priuilegio *cap. Odoardus.ita Brun.q.30 3. p. principal.nu.14.Ric.poſt d.reſol. 255. n.2.Car de Graſſ.nu.62.& Genuen.d.c.3.n.9.*

26 Vndecimus eſt, an clericus hoc beneficio gaudeat in debitis ex delicto prouenientibus.

Reſp.non gaudere, ſed habebit locum illud, quod ſumitur ex *l. 1.ff. de pœn. Qui non habet in ære,luat in corpore,*Quod procedit,vt docet *Genuen. d. c 3. nu* 7.quando pęna pecuniaria eſt applicanda fiſco ad vindictam publicam; ſecus ſi pecunia ſit parti ſoluenda, ratione
27 intereſſe, quia reſpectu dicti intereſſe,habet locum beneficium dicti capituli, ſecundum *Io.And.& Abb. in d. c. Odoardus, Menoch. de arb.caſu 447. n.4.& 16.Eman.Sà verb clericus,n.15.Ric. in prax for. Eccl. reſol.251.& Couar.d.li. 2.var. reſol.c.1.quamuis aliqui, quib. accedit Paul.Layman.li. 3.tr.2. c.12.* aliter ſentiant.

28 Sed ſi pecunia parti ſoluenda, licet ex parte recipientis detur ratione intereſſe,ex parte tamen ſoluentis ſit pęna, nempe ſi clericus iniuſtè litigans eſſet cõdemnatus ad expenſas, propter indebitam vexationem, tunc ſi non poteſt ſoluere, luet in corpore. ita *Abb.in d. cap finem litibus n.5. Put dec.56.lib.1. Genuen.n.7. & Boer.dec.349 n.8.Clar.in pract.crim q.95.n. 6. & Ric.in rit.Cur.Arch.Neap.18.in fi.*

29 Prædicta autem commutatio pœnæ pecuniariæ in corporalem,vt ſupra,iuxta regulam, *vt non habens in bonis, luat in corpore*, ſolet fieri per iudicem Eccleſiaſticum, in pęnam exilii, vel in aliam pro arbitrio, conſideratis circumſtãtiis debitis, vel in aliis ſpiritualibus operibus, vt in orationibus, ieiuniis,vel ſimilibus, vt refert *Car.de Graſſ.eff.7.n.41.& Curia Arch.Neap.teſte Genuen.d. c.3.n.15.* ſolet relegare in inſulam, cum iudicis arbitrio remittatur, qualis debeat eſſe iſta commutatio,*l.1.§.fin.de pęn.glo & DC.in d. cap. finem litibus.* Vel longiori tempore poterit detineri in vinculis, cũ & carcer in pęnam quandoq. detur,vt tradunt *Campanil. in diuerſ.rub.11.c.10.num. 23.& Genuen.cit loc.qui cum Boer.d.*
30 *dec.349.* dicit, quod non eſſet facienda commutatio in corporalem, quando pęna eſt minima.

31 Duodecimus caſus eſt, an clericus hoc gaudeat priuilegio in mulctis debitis fiſco,ra-

tione

Digitized by Google

tione contumaciæ, vel liquidationis inſtrumentorum, vel obligationum penès acta incuſatarum, vel aliis mulctis.

Reſp. affirmatiue, nã non hàbens in bonis, nõ debet luere in corpore pro mulctis; ſiquidem mulcta, propter paupertatem in totum remittitur, *l. illicitas ff. de off. Preſ ita Clar §. fi. q. 95 qui teſtatur de cõmuni, Genuen. d. c. 3. nu. 7. Farin. d. delict. q. 18. nu. 57 & alij.*

32 Decimus tertius eſt, an clericus, pro debito poſſit carcerari, quando eſt periurus, quia debitum erat iuratum.

33 Et dicendum eſt hoc caſu, poſſe carcerari propter peccatum periurij, quod eſt graue *Cap. hoc videtur, 22. q 5. ita glo. ſolemnis in d. cap. Odoardus in fi. Matth. Brun. de ceſſ bon q. 3. n. 17 de Pont. in tract. de pot. Proreg. tit. 7. §. 7. n. 46. Ric. p. 4. dec. 173 nu. 8. & Genuen. d. c. 3. n. 16. qui cum alijs quibus accedit Paul. Layman. lib. 3. tr. 2. c.*

34 *12. nu. 5.* idem dicit de clerico ſuſpecto de fuga.

35 Dicitur autem, ſuſpectus de fuga, ſecundũ *Io. Ant. de Nigr. in extrauag. de vit. & hon. cler. n. 142.* Quando nihil poſſideret in loco, vel eſſet alienigena, vel alio modo ſuſpectus, *argum. tex. in l. ait Prætor §. ſi debitorem ff. his, quæ in fraud. cred.*

36 Decimus quartus eſt, an clericus poſſit carcerari pendente diſcuſſione ſuper admiſſione ad beneficium d. c. Odoardus.

Et quod pendente tali diſcuſſione, non ſit carcerandus, tradunt *Abb. in d. cap. Odoardus num. 8. Brun. de ceſſ. bon. d. q. 3. Fab. de Ann. 2. to. conſ. 124. n. 12 li 2. qui allegat tex. in l. 1. C. de his qui bon. ced. poſſ. & Car. de Graſſ d. eff. 7. n. 16. qui alios refert, & Matth. Brun. de ceſſ. bo. q. 3 prin nu. 1.* nam ſi carceraretur, pendente iudicio, & poſtea reperiretur, quod deberet admitti ad tale beneficium, reperiretur grauatus ex priori carceratione, grauamine irreparabili, quia carceratio dicitur afferre damnum, & grauamen irreparabile, vt per *Farin. tract. crim. q. 27. n. 135.* ideò prius debet diſcuti, an poſſit carcerari, & poſtea deueniri ad capturam perſonæ, & ſic fuiſſe reſolutum, & ſeruatum in Cur. Arch. Neap. refert *Ric. p. 2. dec.* 181.

37 *Genuen. tamen d. c. 3. nu. 17.* cenſet, quod poſſit carcerari, quãdo adeſt periurium, vel eſt ſuſpicio fugę, atq; refert, quod in d. Cur. Arch. clericus vigore inſtrumentorum habentium executionem paratam, & obligationum penès acta, carceratur, cum ritus M. C. V. *166.* de

liqui-

liquid.inſtrum. ſit receptus in dicta Curia, vt in *Conſtit.ſinod.* 54. & ſi poſt carcerationem petit admitti ad beneficium prædictum, manet carceratus, donec diſcutiatur, an gaudere debeat dicto priuilegio. Quan-
38 do vero clerici petũt admitti ad dictum beneficiũ antequã carcerentur, Curiã prædictam diuerſimodè ſeruaſſe teſtatur.

39 Decimus quintus caſus eſt, an clericus, qui fuit cõdemnatus ad ſoluẽdum, & poteſt ſatisfacere, & recuſat, poſſit carcerari.

Et poſſe carcerari dicendum eſt, cum *Abb.in c.1.de depoſ.et alijs apud Paul.Layman.lib.3.tr.2.c.12.nu.5.* Quorum opinio eſt in praxi recepta, vt refert *Genuenſ.d.c.3.nu.*20. nam contra clericos valẽtes ſoluere, & recuſantes expediuntur literæ exequutoriales in rem, & in perſonam extantibus tamen bonis, in quibus poſſit fieri executio, non carcerãtur clerici pro debito, vt fatetur *Ric. p.1.dec.*59. quod in Cur.Arch. Neap. obſeruatur.

40 Decimus ſextus eſt, an clericus debitor gaudere debeat hoc beneficio *cap.Odoardus*, ſi creditor eſt pauperior.

Reſp.negatiue. Quia in pari cauſa præferendus eſt ille, qui tractat de dãno vitãdo, & æquius eſt præferri creditorem, qui ſuum repetit, quam clericum lucrari. ita *Genuen.d.c.3. n.* 14. *Car.de Graſſ.d.eff 7.nu.* 57 *& Matth Brun.d.tract.de ceſſion. bon q.13.4 quæſt.princ.* vbi hoc
41 limitat, quando eſſet creditor ex cauſa lucratiua, & non oneroſa.

42 Decimus ſeptimus caſus eſt, an clericus debitor ratione depoſiti penès ſe facti, poſſit aduerſus exactionem talis debiti, opponere de priuilegio dicti capituli.

Reſp.negatiue, ſecundum *Foller. ſuper conſt Regni in tit. de Epi. & cler.cap.ſi quis clericus n.13* Car.de *Graſſ.eff.7. num.* 58.*& Matth ſing.6o.n.1.*

43 Decimus octauus eſt, an clericus hæres, non confecto inuentario, vti poſsit hoc beneficio.

Negat *Triuiſ dec.8.p.1. quem refert, & ſequitur Ricc.for. Eccl. poſt reſol.255.n.3.*

44 Decimus nonus eſt, an clericus, qui adminiſtrauit bona aliena, vt quia fuit Tutor, vel Procurator, & malam reddidiſſet rationem de adminiſtratis, poſsit carcerari, pro eo, quod remanet debitor.

Affirmant *Anch.in c.1 n.6. depoſ. Ferret.conſ.144.lib. 1. & Car. de Graſ.d.eff.7.n.53. quãuis contrarium ſentiat Caual.in tract. de tut. & cur.n.322.*

45 Vigeſimus caſus eſt, an clericus

Digitized by Google

ricus exercens illicitam negotiationem vti poſſit hoc beneficio.

Dico, nequaquam eo poſſe vti, in pęnam ſui delicti, cum hoc caſu delinquat faciendo contra id, quod eſt ei prohibitum, *cap. fin. de vit. & hon. cler. ita Brun. de ceſſ. bon q. 3. n. 15. Ric. loc. cit. n. 4. Genuen. in prax. d. c. 3. n. 12. & Car. de Graſſ. d eff. 7. n. 63.* qui hoc intelligendum
46 putat in debitis contractis ratione illicitæ negotiationis, ſecus in debitis, alia occaſione contractis.

47 Vigeſimus primus eſt, an hoc beneficium proficiat, etiã laico fideiuſſore clerici.

Dico, minime proficere, cum tale priuilegium ſit perſonale, & propterea perſonã clerici non excedit, *arg. tex. in cap. priuilegium de reg. iur. in 6. ita Gutt. de iuram. confir. p. 3. c. 15. n. 15. Manei. de abſol. iuram. q 7 Ric. in prax. for.* Ecc *reſ. 248. et coll. dec. 771. & p. 4. decij. Cur. Arch. dec. 173. num. 9 & de Thoro in* Comp. *decis.* Cur. *Arch. Neapol. ver. fideiuſſor pag. 17.*

Quod ſi clericus eſſet fideiuſſor laici, gauderet tali beneficio ex generali diſpoſitione *d cap. Odoardus*, vt per *Nouar. de elect. fori q. 5. nu. 4. ſect. 2. Paul. Layman. li. 3. tr. 4. c. 29. nu. 7.* & in facti contingentia fuit obſeruatum in Cur. Arch. Neap. vt refert *D. Ric. p. 3. dec. 20.*

48 Vigeſimus ſecundus eſt, an clericus ſemel admiſſus ad beneficium *d. cap. Odoardus*, poſſit iterum admitti.

Reſp. affirmatiuè, ſicuti bonorũ ceſſio poteſt reiterari, *Paul. de Caſtr. in l. ex contractu* C. *de bon aut. iudic. poſſid. vbi Salyc. quos ſequitur* Genuen. *d. cap. 3. nu. 19.*

49 Vigeſimus tertius caſus eſt, vtrum beneficium dicti cap. ſit denegandum clerico, quando ei cum iuramento renunciaſſet.

Contendunt aliqui *D*D. & diuerſas diſtinctiones proferũt alij, quas memorat *Theſſau. dec. 36* Ipſe vero libenter conſentio opinioni illorum DD. aſſerentium, non eſſe denegandũ hoc beneficium per quamcumque renunciationem, ſi antequam cederet dies ſolutioni deſtinata, petierit abſolutionem à iuramento, vt tradunt *Gutt. tr. de iuram. confir. p. 1. c. 18. Cõſta de remed. ſubſid. remed. 29. n. 8. Marius Ant. var. reſol li. 1. reſ. 41. Campanil. in diuer. rubr. 11 c. 10. n. 15 Genuen. in prax. d. c. 3. Ric. p. 4. dec. 173. & alij.*

TRA-

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM.

CAP. XI.

De Priuilegio participandi in Diuinis tempore interdicti, & poſſe ſepeliri in Eccleſiaſtica ſepultura.

SVMMARIVM.

1 *Clerici in quibus Eccleſijs, & quomodo poſsint intereſſe diuinis, tempore interdicti.*

2 *Qui clerici gaudeant hoc priuilegio.*

3 *An eo gaudeant religioſi, nouitij, & alia perſona Eccleſiaſtica.*

4 *An poſsint ſepeliri in Eccleſiaſtica ſepultura cum officio, & miſſa.*

5 *Quid, ſi ſepeliendi ſint in cæmeterio extra Eccleſiam.*

7 *Quomodo deferendum ſit cadauer clerici, eo tempore, ad Eccleſiaſticam ſepulturam.*

9 *An clerici poſsint ſepeliri in Eccleſia ſpecialiter interdicta.*

11 *An clerici coniugati gaudeant hoc priuilegio.*

12 *Quæ ſint prohibita clericis, vel permiſſa tempore localis, vel perſonalis interdicti.*

13 *An Parochi ſint priuati iuribus parochialibus dum eo tẽpore mortui interdicti ſepelientur extra.*

VNDECIMVM Clericorum Priuilegiũ eſt facultas participandi in diuinis tempore generalis interdicti localis in Eccleſijs, tamen non interdictis, videlicet ibi celebrare, & intereſſe diuinis officiis, ſacrificium miſſæ offerre, eique inſeruire poſſunt; ſe- 1
creto tamen ſubmiſſa voce, ianuis clauſis, non pulſatis cãpanis, excommunicatis, & interdictis excluſis, iuxta Conſt. *Bonif. VIII. in cap. alma mater de ſent. excom. in 6. & traditam per Doct. communiter.*

2 Hoc autem priuilegio gaudent omnes clerici, etiam primæ tonſuræ, qui interdictum ſeruauerunt, ac ei cauſam non dederunt, nec ſunt excommunicati, vel ſpecialiter interdicti, ſeruatis circumſtantiis prędictis. ita *Suar. de cenſ. diſp. 34. ſect. 1. n. 31. Sayr. eod tract. li. 5. c. 5 n. 34. Auila item de cenſur.*

p.5.diſp.4.ſect.2.dub.4.concl.4. Tolet.lib.1.c.20. & Paul. Layman.lib.1.theol.mor.tr. 5.p.4.

Clericos quoq. cõiugatos, ſi adſcripti fuerint alicui Eccleſiæ, poſſe admitti ad diuina audiẽda,& celebranda cenſent, *Bonaci.de cenſ.diſp.5.pun.4.n.18. Coninch.dub.2.nu.30.& Paul. Layma.cit.loc.* ea ratione,quia licitum eſt clericis tempore generalis interdicti intereſſe diuinis officijs, eo quod illis competat ex officio, ipſiq; ſint miniſtri altaris, & Eccleſiæ, ideo licitum eſſet clericis coniugatis adſcriptis alicui Eccleſiæ intereſſe diuinis officijs.

3 An autem religioſi,& perſonæ Eccleſiaſticæ, ac etiam nouitij,eodem priuilegio gaudeant.

Et gaudere fatendum eſt, cum veniant appellatione clericorum,in fauorabilibus. ita *Silu. ver.clericus,1.num.1. Auil cit. loc.Suar.diſp 35.ſect.1. num 6. Sayr d.l.5.c.8.n. 15.Paul.Layman cit.loc.& alij.*

Vnde dicendum eſt, clericos, & religioſos teneri eo tempore miſſam audire diebus feſtis, nã per illam conceſſionem non eximuntur ab audienda miſſa. ita *Bonac.loc.cit.n.20.*qui alios refert.

4 Poſſunt quoque clerici, & perſonæ Eccleſiaſticæ, quæ interdictum ſeruauerunt,eique cauſam non dederunt, nec sũt excommunicati, vel ſpecialiter interdicti, non obſtante generali interdicto loci, ſepeliri in Eccleſiis,& Cæmeteriis,de iure antiquo,cum ſilẽtio, id eſt ſine pulſu campanarum,& ſine vllo officio,*cap.quod in te, de pœnit.& remiſſ.* ſed de conſuetudine, & nouo iure *d.c.alma mater*, poſſunt ſepeliri in Ec-
5 cleſia,etiam cum officio,dummodo fiat cum moderamine, *d.cap.alma mater*, abſq. pulſatione campanarum, & ceſſantibus omnibus ſolẽnitatibus; nam cũ iſta moderatione conceduntur omnia, prorſus officia, ergo recitari poſſunt, & alia officia ſacra cũ miſſa pro defuncto clerico ſepeliendo.

6 Quod ſi ſepeliendi fuerint in cæmeterio, q̃ eſt extra Eccleſiã,in loco aperto, cadauer defũcti prædicti officiandũ erit intra Eccleſiam, & poſtea in cæmeterio cum ſilentio ſepeliendum,& orationes,quæ in ipſomet actu ſepeliendi dici ſolẽt,vel prius in Eccleſia,vel poſtea dici poſſunt.ita *Sayr.d.l.5. c.8.n.6.& Suar diſp. 35.ſect.1. nu.8.* Qui ait,quod illa conditio, ceſſantibus omnibus ſolẽnitatibus,intelligi debet de ſolẽnitatib.Eccleſiaſticis, quibus officia diuina peragi, & corpo-
7 ra mortuorum deferri ſolent, quia alia,quæ pertinent ad huma-

ma.

manum honorem, non pertinent ad prohibitionem interdicti, ſic etiam cẽſet, quod per illam conditionem, vt cum ſilentio tumulentur, iuxta conceſſionem *d.c.alma*, non licet hoc diuinum officium, vel pſal-
8 mos alternis choris, Eccleſiaſtico more, dicere per vias, deferendo corpus defuncti.
9 Sed quæritur, an clerici poſſint etiam ſepeliri in Eccleſia ſpecialiter interdicta.

In hac quæſtione Doctores diuerſimode ſcripſerũt. Quidam enim ſimpliciter negant, vt *Io.And.in d.cap.quod in te*, *&* *Innocent.in cap.final. de exceſſ. pral.*

Alij vero dicunt, quod exiſtente ſpeciali interdicto alicuius Eccleſiæ, ibi ſepeliri poſſent clerici eiuſdem Eccleſiæ, vt etiam tradunt communiter Doctores; non autem clerici alieni, ita *Abb.in d.c.quod in te*, *Silu. ver.interdictum* 5.*n.*10.*&* *Couar.in d.c.alma p.*2.*§.* 2.*n.*7.

Plerique alij denique exiſtimant, poſſe ſepeliri in Eccleſia interdicta, clericos, tàm illius, quàm alterius Eccleſiæ, & mouentur ex eo, quia nullo iure reperitur prohibitum, aut conceſſum magis propriæ Eccleſiæ clericis, quam alienæ. ita *Hoſtienſ. in d.c.fin.& Sayr.in d.l.*5.*c.* 8. *nu.*13. qui fatetur, quod honeſtius eſſet, vt clericus alienus, in Eccleſia non interdicta, ſepeliatur.

10 Quando tamen clerici ſepelirentur in Eccleſia ſpecialiter interdicta, eſſent ſepeliendi, abſque officio, miſſa, & ſine cantu, & abſque pulſatione campanarum, quia *d cap. alma mater*, nihil concedit pro eo tempore, ſed ſolum pro interdicto generali, vnde quoad interdictum ſpeciale loci, manet diſpoſitio iuris antiqui, *d. cap. quod in te, de pœnit. & remiſſ. ita Couar.tit.loc.Sayr.n.* 14. *&* *Palud.*4.*diſt.* 18. *q.* 8. *in art.*2. *princip.concl.*10. *&* *Paul. Layman d.lib.*1.*tr.*5.*p.*4.*c.*2.

11 Sed vtrum clerici coniugati cum vnica, & virgine, hoc priuilegio gaudeant.

Negant *Nauar.c.*27.*n.*174.*Couar. d.c.alma §.*4.*nu.*5. *Tolet. lib.*1. *c.*20.*n.*3.*Sayr.d.c.*8.*n.*8.*Sanch. de matrim.lib.*7.*diſp.*46.*nu.*15. *& alij*, cum ſolis duobus priuilegiis canonis, & fori fruantur, quãuis aliter dicat *Bonaci.* vt dictum eſt num.2. & idem cenſet *Suar.diſp.*35.*ſect* 1.*n.*5. qui cum *Nauar.* hoc limitat, niſi contrarium habeat conſuetudo præſcripta in clericis coniugatis, & indicat generalem regulam, nempe, quoties clerici coniugati licite admittuntur ad diuina tempore interdicti ad modum aliorũ clericorum, licite etiam ſepeliri

Rr 2 in

in loco ſacro. Quia eſt eadem ratio vtriuſq.effectus,& quia illi, quoad hoc negotiũ interdicti, adhuc manent, & computantur in numero clericorum.

12 Quæ autem ſint prohibita, vel permiſſa tempore interdicti localis, vel perſonalis, dixi in *tract.de oblig.cler.p.5.*

13 Sed dubitatur, an tempore interdicti, in quo ſepelientur extra Eccleſiam mortui interdicti, Parochi ſint priuati iuribus parochialibus, & funeralibus, & oblationibus defunctorum,

Reſp.minime priuari, ſecundum *Silu.verb interdictum, quem &* *refert,& ſequitur Ant.* Raguc. *in vaſ.Eccleſ.diſcipl ſub tit.de interdi.quaſi.77.n.10.*

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM.

CAP. XII.

De Priuilegio libere diſponendi de bonis aduentitijs.

SVMMARIVM.

1 *Clerici poſſunt diſponere de aduentitijs acquiſitis ſub poteſtate patris.*

2 *Nec in eis pater habet vſumfructum.*

3 *Quotuplex ſit peculium filij-famil.*

5 *Qui clerici gaudeant, vel ne hoc priuilegio.*

7 *An clerici in minoribus debeant habere requiſita à S C T. ad gaudendum fori priuilegio, vt hoc etiam gaudeant.*

11 *Vtrum gaudeant hoc priuilegio clerici coniugati.*

12 *An clerici gaudeant hoc priuilegio in aduentitijs acquiſitis poſt clericatum.*

14 *Vota realia emiſſa à filiofamil. clerico de bonis poſt clericatum acquiſitis, an poſſit pater irritare.*

15 An *gaudeant in bonis acquiſitis ante clericatum.*

19 *An in bonis profectitijs acquiſitis poſt clericatum.*

21 An *bona donata à patre filio clerico intuitu clericatus, vel vt eſſet patrimonium, ad cuius titulum promoueretur*

ad

Digitized by Google

ad ſacros ordines , ſint quaſi caſtrenſia

24 *An clericus ordinatus ad titulum patrimonij teneatur bona ſibi ea de cauſa donata à patre, in legitimam imputare.*

26 *An donatio facta filio ob cauſam clericatus, poſsit reuocari propter ingratitudinem.*

DVodecimum clericorum Priuilegium eſt facultas libere diſponendi, tàm inter viuos, quam in vltima voluntate, ad ſimilitudinem caſtren-
1 ſium peculiorum, de bonis aduẽtitiis per ipſos acquiſitis ſub poteſtate patris, *auth. presbyteros C de Epiſ. & cler. l. ſacroſ. C. eod. cap. quia nos, de teſt. & ibi Doct.* Nec in eis pater ha-
2 bebit vſumfructum, vt habet in bonis aduentitiis filij laici, *l. cum oportet* C. *de bon. quæ liber. §. 2. inſtit. per quas perſon. nob. acquir. cap. 1. & 2. 12. q. 3. vbi glo. & Doct. & per D. Car. Tap. in tract. de relig. reb. cap. 1. verb. ideoq. nec de his fol. 533.*
3 Pro intelligentia autem huius priuilegii præmittẽdum eſt, quod peculium filiifamil. quatruplex eſſe poteſt, caſtrenſe, quaſi caſtrenſe, aduentitium, & profectitium, vt eſt communis reſolutio in §. *igitur liberi, inſt. per quas perſonas nobis acquiritur, & in l. frater à fratre ff. de cond. indeb. vbi Crotus nu. 20. & per Silu. verb. peculium, & alios.*

In caſtrenſi peculio numerantur ea omnia, quæ à filiofamil. acquiruntur occaſione militiæ, *l. caſtrẽnſe ff de caſtr. pecul* eiuſmodi ſunt militum ſtipendia, hoſtiũ ſpolia, legata occaſione militiæ, & ſimilia, vt per *Moli. to. 1. tr. 2. diſp. 130.*

In peculio quaſi caſtrenſi numerantur, quæ ex publico munere, ſeu officio, puta Doctoris, Iudicis, Aduocati, & Medici, &c. acquiruntur, *l. cum antiquis,* C. *de inoff. teſtam. vt per Petr. Nauar lib. 3. c. 1. num. 68.* Item quæ à Principe alicui donantur, ſic etiam bona clericorum ex titulo clericali, vel beneficio acquiſita, iuxta *l. ſacroſancta C. de Epiſc. & cler. auth. presb. eod. tit. & cap. quia nos, de teſtam.* & in hoc peculio, ſicuti, nec in caſtrenſi, pater nihil iuris habet, ſed ipſe filiusfamil. dominium, & adminiſtrationem habet.

Aduentitia bona ſunt, quæ præter caſtrenſia, & quaſi caſtrenſia, filiofamil. obueniunt non à patre, neq. intuitu patris, ſed vel ex propria induſtria, vel liberali alicuius donatione, le-

gato

gato matris, vel aui materni hæreditate, &c. & huiuſmodi aduentitiorum bonorum, ſola proprietas ad filium ſpectat, vſusfructus ad patrem §. ſancitum. *inſtit per quas perſ. nobis acquir. l. cum oportet C. de bon. qualib.*

Profectitia deniq; bona ſunt, quæ ex pecunijs, & rebus patris, vel occaſione patris à filio acquiruntur, & dicuntur profectitia, quaſi ex paterna ſubſtãtia profecta, & hæc bona ad patrem pertinent, tàm quo ad proprietatem, quàm quoad vſumfructum *d. §. ſancitum, vt notant, & tradunt DD. apud Ioa. Garſ. à Saabedra in tract. de coniug. acquaſt. nu. 126. in commen. Garſ. de expenſ. & melioret.*

His ſuppoſitis, vt huius Priuilegij
4 neceſſaria pateant, breuib. verbis diſcutiemus de infraſcriptis, ſcilicet.

Qui clerici hoc priuilegio gaudeant, vel ne, nu. 5.

Item, an eo gaudeãt in omnibus bonis aduẽtitiis acquiſitis poſt clericatum, nu. 12.

Vtrum in bonis aduentitiis acquiſitis ante clericatum, num. 15.

Deníque, an in bonis profectitiis poſt clericatum, nu. 19.

PRIMA DVBITATIO.

5 Qvi clerici gaudeant, vel ne hoc priuilegio.

Pro ſolutione. Dico primo, eo gaudere omnes clericos, tàm in ſacris, quàm in minoribus, etiam primæ tonſuræ, *d. auth. presb. C. de Epiſ. & cler. & cap. quia nos, de teſtam.* quæ iura indiſtinctè loquuntur de cleri-
6 cis, & nomine clericorum veniunt omnes, etiam prima tõſura initiati, vt diximus ſupra c. 10. n. 5.

7 An autem, vt clerici minorum ordinum, aut primæ tonſuræ gaudeant hoc priuilegio, debeant habere omnia requiſita à S. C. T. *ſeſſ. 23. c. 6. de refo.* vt gaudeãt priuilegio fori, quę retulimus ſupra c. 8. de priuil. fori.

Affirmant *Moli. to. 1. diſp.* 138. *&* 231. *Bened. Aegid. l. 1 par. 1. §. 7. n. 10. C. de ſacroſ. Eccl. Spino. ſpecul. teſtam. rub. glo. 4. num. vlt. & Bellect. p. 1. diſq. cler. fol.* 515 *n.* 26. & ducuntur ex eo, quia quamuis S. C. T. loquatur de Priuilegio fori, non minus extẽditur ad alia priuilegia, quia longe maior ratio eſt, vt alia priuilegia amittantur; quippe facilius amittuntur, vt conſtat in clerico coniugato, quia nũquam hoc, vt dicemus, neque cęteris priuilegiis gaudet, cum tamen gaudeat canonis, & fori priuilegio, ſeruatis aliquibus

bus conditionibus,vt diximus
ſupra c.6.& c.7.
Cum *Sanch.tamen* 2.*to.ſum.lib.*7
*c.*13.*nu.* 33. cenſeo tales cleri-
8 cos,etiam primæ tonſuræ nul-
lam prædictarum cõditionum
ſeruantes, hoc frui priuilegio,
ex eo,quod priuilegiis clerica-
libus priuari, ſit odioſum, &
ideo reſtringendum,cum ergo
S.C.T.eas conditiones, ad ſo-
lum fori priuilegium retinen-
dum,petierit,id non extenden-
dum eſt, vt neceſſarium ſit ad
retinenda cætera priuilegia,
atque ita *Nauarr.lib.5.conſil.*
tit.de priuil.conſ.24.& Gonſal.
in reg.8.Cancell.glo.5 §.5.nu.6
& 7.vbi affert declarationem
Sec.Congr.de hoc,probant in
9 eo decreto, non auferri priui-
legiũ canonis, quod eſt diuer-
ſum à priuilegio fori,& idem
*Moli.de iuſt.lib.3.diſp.*671. aſ-
ſerit,reliqua priuilegia, præter
fori,relicta illæſa à S. C. T. in
clerico nõ ſeruante eas condi-
tiones.Idq.probatur, quia vbi
textus, alia priuilegia auferri
volunt,id explicãt,*vt cap. vni-*
co,de cler.coniug.in 6 quod cõ-
firmat *eod.cap.*6.S.C.T.vbi ex-
plicuit clericos coniugatos,
nullis aliis clericorum priuile-
giis gaudere, præter canonis,
& fori,& his tantum, ſeruatis
quibuſdam conditionibus, vt
diximus ſupra cap.6.& 7.Cum
ergo S. C. T. eas conditiones
ad ſolum fori priuilegium, pe-
tierit, non ſunt petẽdæ ad alia
retinenda,cum nullus alius te-
xtus eas petat; eo vel maxime
10 quod longe diuerſa ſit ratio;
priuilegium enim fori reſtrictũ
eſt ob maximam Regum in-
ſtantiam ne fraudaretur eorũ
iuriſdictio,quod in reliquis pri
uilegiis locum non habet. &
ſupradicta confirmãtur, etiam
ex traditis per *Anto.Dian.p.*1.
*reſol.moral.tr.*2.*reſol.*36.*ſ.*41.
quamuis aliter ſentiant Suar.
l.4.def.fid.c.27.nu.24.& Paul.
Layman.l.1.tr.5.p.2.c.5. nu.4.
vt dictum eſt ſupra c.7. nu.25.
11 Dico ſecundo,clericos con-
iugatos,etſi cum vnica, & vir-
gine, habitumque deferentes,
hoc priuilegio non gaudere,
iux.diſpoſitionem *tex.in d.cap.*
vnico,de cler.coniug. in 6. & in
d.c.6 ſeſſ 23.S C.T.ita Sanchez
& Doct.per ipſum relati in d.l.
7.c.13.n.36.

SECVNDA DVBITATIO.

12 AN clerici gaudeant hoc
priuilegio in omnib. bo-
nis aduentitiis acquiſitis poſt
clericatum.

In hac dubitatione, pleriq. cen-
ſẽt ſola acquiſita à clericis in-
tuitu,& ratione ordinis cleri-
calis cenſeri quaſi caſtrenſia,
in cæteris vero aduentitiis, ni-
hil diſtare inter clericum, &
lai-

Digitized by Google

laicum, quia licet *d. auth preſ-
byteros* generaliter loquatur,
debet reſtringi ad bona acqui-
ſita à clerico tanquam à cleri-
co, quia reliqua bona inſtar lai
corum acquirit, & proinde nõ
proprie acquiſita à clerico di-
cuntur, & confirm. quia hæc
bona dicuntur quaſi caſtrẽſia,
ad ſimilitudinem caſtrenſium,
quæ à militibus in caſtris ac-
quiruntur, at caſtrenſia non
ſunt quæcumque à militibus
acquiſita, ſed ea ſola, quæ oc-
caſione militiæ comparantur,
vt habetur *in l. caſtrenſi, de ca-
ſtrẽſi peculio*, ergo ſimiliter, &c.
*ita Oldr. conſ. 17. n. 2. Butrig. in
l. ſacroſancta C. de Epiſ. & cler.
Saly. in d. auth. presbyteros, Rip.
in l. in quartam, num. 161 ff. ad
leg. falc. & alij, cum quibus per-
tranſit D. Reg. Conſtant. Mar-
chio Corleti in ſuo commen. ſub
tit de filijs officialium num. 53.
f. 284.*

Alii vero probabilius docẽt om-
nia bona, quæ in laico filiofa-
mii. eſſent aduentia, ſi poſt cle-
ricatum acquirũtur, eſſe quaſi
caſtrenſia, ac proinde patri nõ
acquiri illorum vſumfructum,
ſed pleno iure, quoad omnia
acquiri filio. Quorum ſentẽtia
prob. ex *d. c. quia nos, de teſt* vbi
expreſſe loquitur de omnibus
aduentitiis. idem ex *d. auth.
presbyteros*, ibi, *res quomodoli-
bet ad eorum dominium veniẽ-
tes, & in d. l. ſacroſancta*, ibi,
*ea quæcumque in eodem clerica-
tus gradu, locoq. viuentes acqui-
rere, & habere potuerunt etiam*
1 *ſi patris, auiq. poteſtate conſti-
tuti*. Præterea, quia id priui-
legium eſt clericis conceſſum
ratione dignitatis, & merito-
rum, vt patet ex *d. l. ſacroſan-
cta*, ibi, *qui ſemel probatis mo-
ribus, &c.* Quæ ratio militat
in omnibus bonis, & ideo non
eſt ſimile de acquiſitis per mi-
lites. Quippe id priuilegium,
13 vt eorum bona eſſent caſtren-
ſia, ſolis bonis acquiſitis in
caſtris conceſſum eſt, & ideo
ceſſat fundamentum contrarię
opinionis. ita *Abb. & Couarr.
in d cap quia nos, Nauar. cap.
27. nu. 142. Moli de iuſt. tom. 1.
diſp. 138. & diſp. 231. Leſſ. de
iuſt. li. 2. c. 4. dub. 3 nu. 7. 8anch.
in ſum. 2. tom. lib. 7. c. 13. nu. 31.
Azo. inſt. mor. tom. 1 lib. 12. c. 8.
q. 9. Car. de Graſſ. eff. 19. nu. 66.
Eman. Sà, verb. clericus, nu. 24.
& alij, quos referunt, & ſequũ-
tur Sard conſ 259. n. 21. vol. 2.
Paul Layman. lib. 3. tract. 4. c. 8.
num. 1. & Belleſt d p. 1. diſquiſ.
cler tit. de bon. cler. §. 7. fol. 512.
nu. 5. ac notat Molſ. ad conſuet.
Neap. to. 2. conſ. 23.*

14 Huius dubii occaſione, eſt
notandum, quod vota realia
emiſſa per clericum filiumfa-
mil. de bonis poſt clericatum
acquiſitis, pater non poterit
irri-

irritare, cum ſint quaſi caſtrẽ-ſia,& ſine conſenſu patris poſſit de illis vouere, & ratione huius generis bonorum, filius eſt ſui iuris,vt notant *Bar à S. Fauſto in theſaur. relig de trib. vot.lib.2.q.111.& Ant.Rague. in vaſ.Eccl.diſcipl.ſub tit.de voto,quæſito 39.n.4.*

TERTIA DVBIT.

15 AN hoc priuilegio gaudeant clerici in bonis aduẽtitiis, ante clericatum acquiſitis, ita vt clericatu aſſumpto efficiantur quaſi caſtrenſia, & proinde pater amittat illorum vſumfructum antea comparatum.

Quidam affirmant, moti ex eo, quia *tex.in d cap. quia nos*, *& auth.presbyteros* generaliter loquuntur, vt poſſint diſponere de bonis aduentitiis,ergo tàm de acquiſitis ante, quàm poſt clericatum.

Contrarium tamen dicendum eſt,ea bona manere adhuc aduentitia, ac retinere patrem vſumfructum illorum. Nam
16 & ſi iura prædicta generaliter loquantur, tamen ſunt intelligenda, quo vitetur præiudiciũ paternum, quod vitandum ibi cauetur, dum diſponitur eius legitimam non minuendam, *iux.tex.in d.l.ſacroſancta*, vbi expreſſe loquitur de acquiſitis poſt clericatum. Præterea, quia cum per clericatum non
17 ceſſet patria poteſtas *d. auth. presbyteros*, & iuxta cõmunem doctrinam; non eſt cur ceſſet vſusfructus antea acquiſitus, eo,vel maxime, quod eſto ceſſaret, non ceſſaret ſubinde vſusfructus ille. Nam Epiſco-
18 patu aſſumpto, ceſſat patria poteſtas, *cap. peruenerabilem, qui fil.ſint legit.& notat Bar. à S.Fauſto in theſ. religioſ d.l.2. q.112.* Nec tamen extinguitur vſusfructus in bonis illius filijfamil.antea à patre acquiſitus, vt per *Pinell.* ſtatim alleg. & hanc ſententiam docent *Couar.in d.c.quia nos,n.2. Molin. de iuſt tom 1.diſp.238. Car. de Graſſ.eff.19.nu.67.Sanch.d.l.7. c.13.n.26.Pinell.in l.1.p.1.nu. 43.C.de bon.mat.Bellect. d p.1. diſq cler.ſ.512.n.7.Paul.Laym. d.l.3.tr.4 c.8 n 2.& alij.*

QVARTA DVBITATIO.

19 AN hoc priuilegio gaudeant in bonis profectitiis acquiſitis poſt clericatum; ita vt ea cenſeantur quaſi caſtrẽſia.

Quidam affirmare videntur, ex eo,quia *d.auth. presbyteros* generaliter loquitur,ibi,*res quomodolibet*. ita *Iaſ. in l filia licet,n.7.C.de collat. Rolan.conſ. 15.num.5. vol. 4.& per Surd.*

Digitized by Google

conſ 259 n.21.vol.2. & Molſ. 2.to.ad Conſuet. Neap.conſ.23.

Contrarium tamen cēſet Sanch. ea omnia,quæ acquiſita à filio famil. laico eſſent profectitia, talia quoq. eſſe ſi ab ipſo effecto clerico acquirātur,ac proinde ea omnia fore patris,quo ad proprietatē,& vſumfructū, nam prædicta auth.non loqui-
20 tur de omnibus bonis clerici, ſed de ſolis illis, quorum clericus dominium acquirit; at peculii profectitij non acquiritur dominiū per filiumfam.ita *Abb. in rubr. de peculio clericorum, Butrig.in d.l ſacroſancta, Ripa in l in quartam ff ad leg.falcid. n.171.Silu. per peculium* 1.*q* 2. *Sanch.d.c.*13.*nu.* 28. *& Couar. d.c quia nos.*

21 Eſſent autem quaſi caſtrēſia bona donata à patre filiofamil.clerico, quando donaret intuitu clericatus, ſecundum *Couar.loc.cit.* Atq.idem dicendum eſſe,ait *Sanch.num.* 29 ex aliorum ſententia, quos ipſe refert,de iis bonis, quæ illi pater donauit, vt eſſet patrimonium ad cuius titulum promo-
22 ueretur ad ſacros ordines, quando cauſa ſubſequuta eſt, nam ſi receptio ordinum non ſubſequeretur, ſecundum eos, bona prædicta non eſſent peculium quaſi caſtrenſe, ſed redirent ad patrem, tanquam cauſa non ſubſequuta.

23 Sed *Belleſt.p.*1.*diſq.cler.fol.* 513.*n.* 13. ſimpliciter fatetur; quidquid clericus filiusfamil. conſequitur à patre,vel aliunde cenſetur quaſi caſtrēſe peculium,& de eo poterit diſponere ad ſui libitum, quamuis ſit in poteſtate patris.

24 Sed vtrum talis clericus ordinatus ad titulum patrimonii,teneatur in legitimam imputare bona ſibi à patre, ea de cauſa aſſignata.

Et non poſſe imputari in legitimam,iudicauit *Polid.Rip.in dec.*234.iuſta cuius opinionem conſuluit *D. Ric.in prax.fori Eccl.reſol.*522. nam talia bona non ſunt aſſignata, vt de illis poſſit diſponere, quod requiritur in legitima,*Crauett.conſ.* 136.*lib.*1.*Faber* §.*fin. inſt.de inoff.teſta.& Carol. de Graff.in prælud.de eff.cler.n.*421.

25 Nec huiuſmodi donatio dicitur ob cauſam, quæ in legitimam imputatur, *l. quoniam nouella,de inoff. teſt. l.ſi quando § generaliter C eod.tit.& late per Socc.conſ.*18. *lib.* 4. nam vt donatio dicatur ob cauſam in hac materia, requiritur, vt illa cauſa habeat in ſe neceſſitatē, prout eſt donatio ex cauſa dotis, quia pater tenetur dotare filiā,& prout eſt donatio ꝓpter nuptias, quam pater tenetur pro filio facere; ſecus ſi fiat donatio ob cauſā, ob quā pa-

pa -

Digitized by Google

pater non tenebatur, *Dec. in l. vt liberis, & in auth. ex teſtamento C. de collat.* qui etiam ſubdit, quod in alia materia donatio ob cauſam dicitur, quãdo cauſa reſpicit commodum donantis, ſed talis donatio facta filio, vt ad ſacros ordines promoueri poſſit, non habet cauſam neceſſariam, cum non reperiatur in iure cautum, vt pater cogatur donare filio, ad hoc vt efficiatur clericus, vt notat *Ric. loc. cit. nu. 6.* nec iſta cauſa reſpicit commodum ipſius patris; ſed filii, ideo donatio ob cauſam dici non poterit.

26 An autem donatio facta filio ob cauſam clericatus, ad cuius titulum fuit poſtea promotus, reuocari poſſit propter ingratitudinem, cum de iure certum ſit, reuocari poſſe donationem propter ingratitudinem, *l. 1. l. quod mater, & l. ſi C. de reuoc. don.* immo ſecũdum *Clar. §. donatio q. 21. n. 7.* non valeret pactum appoſitum in donatione, quod non poſſit reuocari propter ingratitudinem.

Reſp. donationem prædictam per patrem minime reuocari poſſe, prout in facti contingẽtia fuit reſolutum in Cur. Archiep. Neap. vt teſtatur *D. Ric. par. 1. dec. 19.* pluribus rationibus, præcipue quia, qui promouetur ad ſacros ordines, cenſetur contrahere coniugiũ ſpirituale, *argum. tex. in cap. vnico, de vot. in 6.* & argumentãdo à dicto matrimonio ſpirituali, ad carnale, quod validum eſt de iure, *cap. inter corporalia de translat. Epiſcop.* ſicut donatio facta cauſa matrimonij carnalis non reuocatur propter ingratitudinem, ſecundum *Guid. Pap. dec. 145. & Clar. d. §. donatio q. 21. n. 4.* ita quoque reuocari non poteſt donatio facta cõtemplatione ſpiritualis coniugij, quod eſt clericatus.

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM.

CAP. XIII.

De Priuilegio teſtandi ad inſtar militis armatæ militiæ ſine ſolemnitatibus iuris ciuilis.

SVMMARIVM.

1 *Clericus pōt teſtari ſine ſolemnitatibus iuris ciuilis, ſed ſecundum ius canonicum.*

3 *An teſtamentum clerici prætereuntis, aut ſine cauſa exhæredantis filios, vel parentes, annulletur, & ſubiaceat quærela inoffícioſi teſtam.*

DEcimum tertium
Clericorum priuilegium, eſt facultas teſtandi,
etiam ſine ſolemnitatibus iuris ciuilis, ad inſtar militis armatæ militiæ,
1 cum & ipſe, militis cæleſtis militiæ nomine decoretur, *c. 2. de pœnis in 6. ita Abb. in cap. quia nos, de teſtam.* Car. de Graſſ. *eff. 19 nu. 14. & eff. 63. Vaſq. in tract. de ſucceſſ. creat. li. 3. § 22. nu. 34. & 48.* qui alios refert, ac de communi teſtatur, & alij apud *Sanch. in ſum. 2. to lib. 7. c. 3. nu. 19.* licet ipſe aliter ſentiat, & ratio eſſe poteſt, quia clericorum teſtamenta regulari debent ſecundum ius ca-
2 nonicum, cui ipſi ſubiiciuntur; ſed de iure canonico nulla ſolemnitas iuris ciuilis in teſtando requiritur, cum in ore duorum, vel trium ſtet omne verbum, *cap. relatum, de teſtamen.* ideò prætermiſſis regulis iuris ciuilis, poſſunt clerici condere teſtamentum, ſecundum diſpoſitionem iuris canonici, vt in *cap. cum eſſes, & quod ibi notat* Card. *de teſta. & per* DD. *apud* D. Carol. *Tap. in tract. de relig. rib. c. 1. ver. ideoq. nec de his, nu. 20. f. 524.*

3 An autem, ſicuti teſtamentū militis prætereuntis, aut ſine cauſa exhæredantis filios, vel parentes, non annullatur, nec ſubiacet quærele inofficioſi teſtamenti, vt notant *Couarr. in d. c. quia nos, n. 7. Rom. & Iaſ. in l. ſicut, de teſta. mil. & Io. Garſ. à Saabedra de coniugali acqueſtu, nu. 126. in commen. Garſiæ de expenſ. & melior.* Ita nec teſtamen-

ſtamentum clerici annullari poſſit, propter præteritionem, vel exhæredationem ſine cauſa.

Negat *Vaſq. de ſucceſſ. creat. lib. 3. §. 22. nu. 37.* & quod teneatur relinquere legitimam, tam aſcendentibus, quam deſcendentibus, tenet *Coua. in d. cap. quia nos.*

Contrarium tamen, quod annullari non poſſit ex cauſis prędictis, ſicuti teſtamentum militis, tradunt *Alb in d. cap. quia nos. glo. in auth presbyteros C. de Epiſ. & cler. Bal. in l. ſacroſãcta C. eod. Corn. conſ. 33. nu 46.* qui de communi teſtatur, *Iaſ. in l. ſi filiam nu. 8 C. de inoff. teſt. Car. de Graſſ. eff. 19 nu. 16 Ioa. Ant. de Nigr. in clem. vnica, de vit. & hon. cler. & Belleĉt. d. p. 5. diſq. cler. f. 512. n. 6.*

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM.

CAP. XIV.

De Priuilegio, vt non poſſint cogi eſse tutores.

SVMMARIVM.

1 *Clericus an poſſit dari tutor in teſtamento, vel per curiam, et quid, eo volente, an poſſit admitti ad vnã, vel plures tutelas, & quid ſi pupilli eſſent pauperes, & miſerabiles perſonæ.*

5 *Clericus agens vti tutor alicuius, quando poſſit reijci à limine iudicij.*

Clerici an poſſint curam fatuorum, & ſimilium, ſi ſunt cõiuncti, agnoſcere.

7 *Epiſcopi, vel regulares, an poſſint eſſe tutores.*

9 *Clericus, an poſſit ſe excuſare à tutela ſi illam inceperit antequam eſſet clericus.*

11 *Tutor excuſatur à tutela ex militia ſuperuenienti.*

12 *An quis poſſit admitti ad clericatum, quando reperitur tutor, antequam reddat rationem adminiſtrationis tutelæ.*

13 *An clericus poſſit conſequi legatum ſibi factum cum conditione, vt ſuſcipiat tutelam filio.*

filiorum, ſi à tutela vult ſe excuſare, & quid in eo, qui vult fieri clericus.

15 *Clericus, qui noluit acceptare tutelam, an priuetur ſucceſſione pupilli.*

16 *Clericus non petens tutorem pupillo cui erat ſucceſſurus, an priuetur eius ſucceſſione.*

18 *A quo iudice ſit dandus tutor, vel curator clerico minori.*

19 *Quid ſi clericus minor litigaret coram iudice laico.*

DEcimum quart. clericorum Priuilegiũ eſt, vt non poſſit regulariter dari tutor in teſtamento, neq. per Curiam, nec
1 cogi ad ſuſcipiendam tutelam legitimam. *Cap. peruenit, & ibi glo. diſt. 86. l. generaliter, iuncta auth. ſed hodie,* C. *de ſacroſ. Eccl auth. presbyteros* C. *de Epi. & cler.* & hoc cautum eſt, ne clerici occupentur negotiis profanis, dum ſunt aſcripti miniſteriis Eccleſiaſticis, vt notat *Paul. Montan. in tract. de tutel. c. 35. reg. 1. n.* 195. Quãuis
2 clericus volens admittatur ad ſuſcipiendam tutelam legitimam proximorum conſanguineorum, cum ſit officium piũ, *cap. generaliter 16. q. 1. & d. l. generaliter, & auth. presbyteros, & tradunt* Silue. Aldobrand *in § idem, & in milite, inſt. de excuſ. tut. Caualc. in tract. de tut. & cur. nu.* 288. Ioa. *de Deo, in doctr. Aduoc. lib. 3. c.* 10. *nu.* 11. Anto. *Piagg. in tract. de tut. & cur. q. 3. n.* 2. Bellect. *p. 1. diſquiſ. cler. tit. de diſciplin. cler. §. 32. & nouiſſimè* Anto. *de Virgil. in tr. de legitimat. perſona in iudicio comparen. c 9. num.* 20 *& Paul. Laym. lib. 3 theol. mor. tr. 4. c. 9. nu. 4.* & vnicam tantum tutelã
3 legitimam, & non plures poſſet ſuſcipere, vt dicit idẽ *Paul. Montan. d. c. 35. nu.* 1.

4 Sed dubitatur primo, an clerici volentes poſſint admitti ad tutelam teſtamentariam, vel datiuam; ſicuti admittũtur ad tutelam legitimam.

Reſp. negatiue, *Cap. Ciprianus 21. q. 3. & d. cap. fin. diſt. 86. & tradunt glo. &* DD. *in d. l. generaliter, Bar. conſ. 143. Piagg. & Caual. cit. loc. & alij apud* Ant. *de Virg. d. c. 9. n.* 19. In tantum,
5 quod ſi clericus ageret vti tutor teſtamentarius, vel datiuus poſſet ei opponi de nullitate tutelæ, & propterea reiici à limine iudicii, vt notat *Ioa. de Deo d. l. 3. c. 10. n. 11.*

Ita tamen verum eſt, quod clerici tutelam teſtamentariam agnoſcere nequeunt; niſi in teſtamento dati fuerint tutores

res illis, quorum tutela legiti-
ma, teſtamento non facto, ad
ipſos delata fuiſſet, quia tunc
volentes illam ſuſcipere poſ-
ſunt, vt notat *Anto. de Virgil.*
in d cap. 9 num. 23. & ideo cle-
rici volentes curam fatuorum,
prodigorum, & ſimilium per-
petuo laborantium, illorum
ſcilicet, qui rebus ſuis propter
morbum ſupereſſe nequeunt,
poſſunt agnoſcere, ſi ſunt eo-
rum coniuncti, & ſtrictiores,
namque, & illorum cura legi-
tima illis, qui ad ſucceſſionem
ab inteſtato vocantur, defer-
tur, *§. furioſi quoq. inſt. de cu-*
rator. & ibi Silu. Aldobr. n. 17.
& notat poſt alios Ant. de Vir-
gil d. c. 9. n 22.
6 Secundo dubitatur, an ſal-
tim poſſint clerici admitti ad
ſuſcipiẽdam tutelam teſtamẽ-
tariam, vel datiuam, quando
pupilli eſſent pauperes, vel mi-
ſerabiles perſonæ.
Dico, hoc caſu poſſe non ſolum
admitti, accedente ſuperioris
auctoritate, ſed etiã cogi quã-
do alius tutor non poſſet in-
ueniri ita aptus, vt bona pupil-
li gubernare poſſet, & ſic in
ſubſidium, *d. cap. peruenit, diſt.*
86. c. 1. diſt. 89. & l Orfanotro-
pos C. de Epiſc. & cler. Paul.
Monta d. 35. reg. 1. n. 197. Graff.
in deciſ. aur. p. 2. li. 3. c. 2. nu. 12.
& alij.
7 Tertio dubitatur, an Mona-
chi, & ceteri Regulares, ac ẽt
Epiſcopi admittantur, volen-
tes ad tutelam, ſaltim legiti-
mam, ſicuti clerici ſeculares.
Et minime admitti fatendum eſt,
vt tradunt *Molin. de iuſt. tr. 2.*
diſp. 221. verſ. religioſus tutor,
Paul. Layman. cit. loc. poſt Spec.
in tit. de tuto. §. generaliter n. 1.
Si tamen eſſent perſonæ miſe-
8 rabiles, quarum bona perirẽt,
niſi eſſent ab Epiſcopo ſuble-
uatæ, poſsẽt Epiſcopi, & alij in
dignitate conſtituti eſſe tuto-
res, vt dicit idem *Moli. cit. loc.*
verſ. Epiſcopus etiam tutor.
9 Quarto dubitatur, an cleri-
cus poſſit à tutela ſe excuſare,
etiam ſi illam iam inceperit
adminiſtrare antequam eſſet
clericus.
Reſp. affirmatiue, ex *c. 1 iuncta*
glo. de obligat. ad ratioc. & tra-
dunt Spec. loc. cit. nu. 11. Paul.
Mont. de tutel. d. c. 35. nu. 199.
& ea poteſt eſſe ratio, quia
10 dignitas ſuperueniens ſoluit
vinculum præcedentis obliga-
tionis etiam voluntarie con-
tractæ, *l. interdum ff. de operib.*
liber. & quod clericatus ſit di-
gnitas, dicunt *glo. in cap. deniq.*
verb. dignitas, diſt. 4 & in cap. 1
verſ. dignitati, de vit. & honeſt.
cler. & alij apud Car. de Graſſis
de eff. cler. in prælud. nu 382. ſi-
cuti etiã dicitur de eo, cui ſu-
11 peruenit militia, quia à tutela
excuſatur propter militiam
ſuper-

ſuperuenientẽ, *l. milites*, *& ibi Scriben. C. qui dari. tutor. poſſ.* & nõ ſolum excuſaretur à tutela, quam de præſenti regit, ſed ſi reperiretur eſſe de præſenti, vel fuiſſet tutor de præ-
12 terito, non poſſet admitti ad clericatum, niſi depoſita tutela, & reddita ratione adminiſtrationis præteritæ, *cap. 1. diſt. 53. & cap. vnico, de oblig. ad ratioc. & ibi DD.*

13 Quinto dubitatur, an tutor qui vult fieri clericus, & per conſequens à tutela ſe excuſare, amittat legatum ſibi à teſtatore factum cum iſta conditione, vt ſuſcipiat tutelam filiorum ipſius teſtatoris.

Et minime ob id amittere tale legatum, ne retrahatur à vita contemplatiua, tradit *Alber. in d. auth. presbyteros, & ſequitur Car. de Graſſ. in eod. prelu. num. 409. qui in eod. tract. eff. 16. n. 4.* idem concludit, ſi legatum ſit
14 factum clerico cum eadem conditione; quia ea non obſtante, poſſet legatum conſequi, & tutelam recuſare.

15 Sexto dubitatur, an clericus qui noluit acceptare tutelam legitimam, priuetur ſucceſſione pupilli, iux. *tex. in l ſicut hæreditas C. de legitim. tutor.*

Reſp. nequaquam priuari tali ſucceſſione, quia poteſt ſuccedere pupillo, etiam quod noluerit ſubire tale onus, *d. cap. perue-nit, diſt. 86. & tradit* Graſſ. *in deciſ. aur. par. 2. lib. 3. cap. 2. nu. 13.*

16 Sed vtrum clericus, qui eſſet ſucceſſurus pupillo, priuetur eius hæreditate, ob non petitum tutorem ipſi pupillo, *iux. tex. in l. ſciant* C. *de legitim. hæred.*

Affirmant *Felin. in cap. Eccleſ.* S. *Mariæ num 67. de Conſt. Paul. Monta d. tr. de tutel. n. 6 & alij apud Car. de Graſſ. eff. 2. n. 242. qui tamen eff. 16. nu 26. contrarium dicit.*

17 Coram quo autem iudice debeat reddere computum ſuæ adminiſtrationis, clericus, qui onus tutelæ legitimæ voluntarie ſuſcepit, vide notata ſupra *e. 7 n. 87 & per Car. de Graſſ eff. 1. n. 984.*

18 Demum quæritur, à quo iudice dandus ſit tutor, vel curator clerico minori.

Reſp. cum *Bar. in l. 1 ff de tut. & curat. datis ab his, & alijs, quos refert* Car. *de Graſſ. eff. 1. n. 918. & ſequitur Ant. Dian. p. 1. reſ. mor. tr. 2. reſol. 94.* quod per iudicem Eccleſiaſticum eſt dandus, quidquid aliqui, aliter dixerint.

19 Quod ſi clericus minor litigaret coram iudice ſeculari, tunc cenſent *Oldr. conſ. 59. Ripa in cap. decernimus, nu. 9. de iudi. Marant. in pract. p. 4 diſt. 11. nu. 14. & 64. Dec. conſ. 150. n. 7.*

in 7. Diana tit.loc.& alij, quod curator poſſit dari ab illo iudice, coram quo lis eſſet ventilanda, etiam ſi alias eſſet incompetens; quia curator datur rebus, & non perſonæ.

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM.

CAP. XV.

De Priuilegio, vt non poſſint puniri propter crimen læſæ Maieſtatis humanæ à patre commiſſum.

SVMMARIVM.

2 *Filiusfamil.clericus non punitur pęnis pro crimine læſæ Maieſtatis humanæ à patre commiſſo.*

3 *Si clericus tale crimen committeret, à quo veniat puniendus.*

7 *An clericus poſſit committere tale crimen læſæ Maieſtatis.*

DEcimumquintum Clericorũ priuilegium eſt, quia & ſi filii, ex crimine læſæ Maieſtatis per patrem commiſſo puniantur, & patiãtur pœnam
1 priuationis omnium bonorum paternorum, & afficiãtur alijs pęnis, de quibus in *l. quiſquis C.ad leg.Iul.Maieſt.* iſtæ tamen
2 non imponuntur filio clerico, nec pro tali patris delicto puniri poteſt; *glo.in cap.ſatis peruerſum, diſt.*56. *Baiar. ad Clar. §.læſæ Maieſtatis,n.*19. *Car.de Graſ.eff.*55. *et alij apud Bellect. par.*1. *diſq. cler.tit.de bon.cler. §.7.f.*512.*n.*10.

3 Sed quid, ſi clericus committeret tale crimen læſæ Maieſtatis, à quo eſſet puniendus. Reſp. quod in caſu, quo illud cõmitteret, non poſſet coguoſci, nec puniri per iudicem laicum; ſed per Eccleſiaſticum, *Boſſ. tract. crim. in tit.de crim. læſ. maieſt. num.* 88. *Afflict.ſuper conſt.lib.*1.*rub.*43. *conſt.de perſonis,nu.*6. *Lel.de Zanch.de priuil.Eccl priuil.*85.*n.*10. *& alij*

Digitized by Google

apud Car. de Graſſ. eff. 1. n. 568. ubi multa congerit.

4 Et quamuis priſcis temporibus, tempore Principis Salerni, iux. *conſt. de perſonis*; fuerit à iudice laico proceſſum contra clericos pro tali crimine; contrarium tamen fuit poſtea deciſum, vt referunt *de Frāch. dec. 691.* Genuen. *in prax. c. 90. & de Thoro ver. clericus f. 97.* Vnde annis elapſis in quadam
5 rebellione fuit proceſſum cōtra clericos, & monachos ex delegatione Summi Pontificis Clem. VIII fel. rec. per iudicem laicum clericali charactere inſignitum, inſimul cum iudice Eccleſiaſtico, vt teſtatur *D. Regens Tapia in d.* Conſt. *de perſonis num. 10. Genuenſ. loc. cit. & D. Ric par. 5. collect. deciſ. 2062 & in prax. for. Eccleſ. rer. quotid. reſol. 311. de Ponte deciſ. 9. de Franch. loco cit. & Ant. Dian. p. 1. reſol. mor. tr. 2. reſ. 19.*

6 Et quod dictum eſt de clerico pro crimine læſæ Maieſtatis, dicendum eſt pro delicto falſæ monetæ, vel ipſius tonſionis; quia ab Eccleſiaſtico venit cognoſcendus, vt diximus ſupra cap. 7. num. 115. & ibi etiam retulimus verba Bullæ Sanctiſſ. D.N. D. Vrbani VIII.

7 Vtrum vero tale crimen committi poſſit à clerico. *Gloſ. magiſtralis in clem. corporalis. verb. ſubditus, de ſenten. & re iud. quam ſequuntur* Clar. *§ læſa maieſtatis, & in §. fin. q. 36. num. 23.* Ric. *loc. cit. & alij.* docent clericum, vti non ſubditum, minime incidere in tale crimen læſæ Maieſtatis, & ſic tenuit *Rota*, vt refert *Farin. dec. 241. vol. 2. & per Praſ. de* Franch. *dec.* 440. qui dicit, quod à non ſubdito, non committitur crimen læſæ Maieſtatis, licet aliter dicat *Car. de Graſſ. eff. 1. n. 571.*

TRACTATVS DE PRIVILEGIIS CLERICORVM.

CAP. XVI.

De nonnullis alijs Clericorum Priuilegijs.

SVMMARIVM.

2 *Filiusfamil. qui poſtquam cõmiſit aliquã ex cauſis ingratitudinum, fuit effectus clericus, vel religioſus, non poterit exhæredari à patre.*

Donatio facta clerico, an poſſit reuocari ex cauſa ingratitudinis.

3 *Clerici iurant in conſcientia, & tacto pectore.*

5 *Clericus filiusfam. poteſt eſſe in iudicio ſine auctoritate, & conſenſu patris; vbi agit, vel conuenitur in cauſa beneficiali, vel ſpirituali.*

7 *Clericus ſi habet ius patr. Eccleſ. ſiue tanquam beneficiatus infra ſex mẽſes poteſt præſentare in eo Capellanum.*

10 *Quando dicatur ius patr. Eccleſiaſticum.*

11 *An dicatur Eccleſiaſticum beneficium fundatum; ſeu dotatum ex redditibus beneficij.*

12 *An iuſpatronatus ſpectans ad laicos religioſe viuentes, vel ad Magiſtros ordinum Militiarum Diui Iacobi, &c.*

13 *An iuſpatron. Confraternitatis laicorum.*

14 *Si clericus nõ eſſet ſolus patronus, ſed compatronus cum alijs laicis, an conſequantur etiam laici hoc priuilegium præſentandi infra ſex menſes.*

15 *Si iuſpatronatus ſit Eccleſiaſtici, & laici, & facta eſt conuentio, ſeu cõcordia de alterni vicibus præſentando, an in turno Eccleſiaſtici cenſeatur mere Eccleſiaſticum, & in turno laici mere laicale.*

16 *Filius ſtudens tenetur poſt mortem patris, conferre libros cũ alijs fratribus, ſi non eſt doctoratus ante mortem patris, ſecus in clerico.*

18 *Clerici elapſo biennio poſſunt opponere exceptionem non numeratæ pecuniæ.*

20 *Laicus cum litigat tenetur iurare de calumnia, & quid in clerico.*

21 *In iuramento calumniæ, quid contineatur.*

22 *An clericus teneatur cauere, aut ſatiſdare de expenſis in caſu ſuccũbentiæ, ſi eſt actor in foro laicali.*

24 *Et quid in foro* Eccleſiaſtico.

25 *Laicus in cauſa pecuniaria tenetur præſtare fideiuſſionem de iudicio ſiſti; aliter tamen eſt in clerico.*

26 *Fideiuſſor de iudicio ſiſti liberatur, ſi is pro quo fideiuſſit ſuſcepit clericatum.*

27 *Clerici non poſſunt capi pro repreſalijs.*

29 Pater *tempore neceſſitatis non poteſt vendere ſeruitium filij clerici.*

30 *Clericus non tenetur canere palinodiam.*

31 *Clericus propter offenſam factam laico, non tenetur illi genuflectere; ſed debet aliter ſatisfacere.*

32 *Clerici pro delicto non puniũtur pœna ſanguinis.*

33 *Clericis non imponitur pœnitentia ſolemnis, quæ fit cum ignominia.*

35 *Conſtituto in dignitate Eccleſiaſtica quandoq. parcendum ad euitandum ſcandalum.*

36 *Qui clerici gaudeant, vel non prædictis priuilegijs.*

DEcimum Sext. Clericorum Priuilegiũ eſt, quod etſi filius, qui commiſit vnã ex cauſis
ingratitudinum, de quibus in
§. aliud quoque capitulum, in
1 *authen. vt cum de appell. cogn.*
& per glo: in cap. quintauallis,
de iureiur. poſſit per patrem
exhæredari, *Clar. in §. teſtamẽ-*
tum q. 4. n. 1. Barbo. par. 3. alleg.
102. *nu.* 17. *& alij*; tamen hoc
non procedit in filio, qui poſt-
2 quam cõmiſit aliquam ex prædictis cauſis ingratitudiniũ fuit factus clericus, vel aliter religioſus, quia tunc non poterit exhæredari, *Cap. non licet*, 19. *quæſt. vlt. & ibi Doctor. glo. in l. fi. ver. quaſi ingratum C. de Ep. & cler. Io. Ant. de Nigr. de vit. & bon. cler. n. 147. Car. de Graſ. eff. 47. & alij apud Sanch. in ſum. 2. tom. lib. 5. c. 5. n. 33.*

An autem donatio facta filio ob cauſam clericatus, ad cuius titulum fuit poſtea promotus, poſſit reuocari propter ingratitudinem. Diximus ſupra c. 12 num. 26.

De-

Digitized by Google

DEcimumſeptimum Pri-
uilegium eſt,quia licet
laici cum iurant, de-
beāt iurare tactis ſcrip
turis, alias iuramentum non
eſſet legitimum,neque obliga-
torium in foro ſori, *cap.ſi quis
presbyter,2.q.4.glo. in §.itē ſa-
cramenta, in tit. de pac. iuram.
Villaut dec.20.nu.46.*qui alios
3 refert;tamen ſecus eſt in cleri-
cis, qui iurare debent in con-
ſcientia, & tacto pectore, *d.c.
ſi quis presbyter. ita Veſtr.in
pract.ciuil.lib.6.c.3.nu. 7. Ioa.
And. in cap. vt Curia, de elect.
Car.de Graſſ.eff.36.& ita obſer
uari teſtatur Bellect. p. 1. diſq.
cler.ſ.483.n.12.rationem affert
tex.in d.c.ſi quis presbyter,*quia
4 manus, quibus corpus,& ſan-
guis Ieſu Chriſti Domini No-
ſtri tractatur,non debent pol-
lui iuramento.

DEcimum octauum cleri-
corum Priuilegium
eſt, quia licet filius fa-
milias eſſe non poſſit
5 in iudicio, ſine auctoritate; &
conſenſu ſui patris, *l.cum non
ſolum,§.neceſſitatem C. de bon.
quæ lib.Bal.conſ.309.lib.1.Ful
goſ.conſ.165. & Vant.qui de
communi teſtatur, in tract.de
nullit.ex defect.perſon.agen.nu.*
39. Hoc tamen non procedit,
vbi filiusfamil.eſſet clericus,&
ageret, vel conueniretur in
cauſa beneficiali, vel ſpiritua-
li,aut alio modo, Eccleſiaſtica
*Cap.fin.de iudic.in 6. Specul.in
tit.de actore, verſ ſed cum cleri-
corum bona,Arch.in d.c ſi.Car.
de Graſſ.eff.60. & de Nigr.cit.
num.36.*

DEcimum nonum Priui-
legium eſt, vt quamuis
laici patroni alicuius
beneficii teneātur præ-
ſentare Capellanum à die va-
cationis cognitæ infr. quatuor
menſes, iux. *cap. quoniam, &
cap.cum propter,de iurepatron.*
7 tamen vbi patronus eſſet cle-
ricus, eiq. competeret ius pa-
tronatus ratione dignitatis,
aut beneficij, quod poſſideret
habebit ſex menſes ad præſē-
tandum,*Cap.vnico de iurepatr.
in 6.& tradunt Vgol.de off.Ep.
c.51.n.5.& paſſim Doct.*
8 Nam duplex eſt iuſpatrona-
tus,Eccleſiaſticum,& laicum
iuſpatronatus laici eſt, quod
competit alicui,ſiue laicæ, ſiue
Eccleſiaſticæ perſonæ, aut cō-
munitati ratione fundationis,
conſtructionis, vel dotationis
ex patrimonialibus bonis ac-
quiſitis; iuſpatronatus Eccle-
ſiaſtici dicitur, quod Eccleſia-
ſticæ perſonæ competit, vt di-
ctū eſt,ratione dignitatis, aut
beneficii, vt per *Couar. pract.
quæſt.c.36. Molſ. in ſum. tr. 6.
c.5.n.55.Ric.in prax.for Eccleſ.
reſol.*

Digitized by Google

reſol.152.Paul.Laym.li.4.tr.2.c.13.n.4.Genuen.c.100.Barboſ.p.3.all.72.n.130.& alios.

9 Et licet iuſpatr. originem habuerit ex patrimonio laici, ſi tamen poſtea teſtamẽto, donatione, aut alio quouis titulo in Eccleſiam transferatur, aut in Capitulum, ſeu Collegium Eccleſiaſticum Canonicorum regularium, aut ſeculariũ, vel in aliquam perſonam Eccleſiaſticam, ratione Eccleſiæ, dignitatis, aut beneficii, efficitur iuſpatronatus Eccleſiaſticum, *Cap. vnico §. fi. de iurepatr. in 6. Roch. de iurepatron. verb. ius q.17 nu.14. Valaſ. conſult. 163. n.15 Ric. d. reſol. 152. Garc p.5. c.1. num. 553. Seraph. dec. 1420. Gonſal. glo. 18. nu. 5. Genuen. in prax c.100. n.6. Barboſ. p.3. all. 72. n.130. & Paul. Laym. d.l.4. tr.2 c.13. n.4.*

11 Si autem, clericus beneficiatus ex bonis acquiſitis, ex Eccleſiaſticis redditibus, fundaret patronatum, poſſet ad hęredes tranſmittere vti laicum dum poterit de redditibus beneficij ſuperfluis diſponere, vt per *Garc. n. 593. Paul. Laym. d.l.4. tr.2. c.13. n.4. & alios.*

12 Sed an iuſpatronatus ſpectans ad laicos religioſe viuẽtes, & habitum religioſum geſtantes, ac fori, & canonis priuilegio gaudentes, aut ſpectãs ad Magiſtros ordinum Militiarum Diui Iacobi, Calatrauæ, Alcantaræ, &c. ſit Eccleſiaſticum, vide per *Roch. de iurepat. d. verb. ius, n.17. Garc d.p 5. c.1. n.556 & Maſcar. de prob. cõcl. 960. n.3.*

Sic quoque an iuſpatron. Confraternitatum laicorum, & ſimilium locorum ſit Eccleſiaſticum, vel ne. Per *Rochum cit. loco. Garc. à n.604. & Rot. diuer. in deciſ. 574.* vbi dicitur, quod

13 iuſpatr. iſtis Confraternitatibus relictum dicitur laicale, etiam quod ſit nomine alicuius Sancti, ex quo fuit fundatum de bonis patrimonialibus laici, & quamuis in ea Confraternitate eſſent aliquæ perſonæ Eccleſiaſticæ, etiam cenſebitur laicale, quia non eſt contemplata perſona iſtorum, ſed locus, & ſic confraternitas.

14 Sed quid ſi clericus nõ eſſet ſolus patronus, ſed compatronus cum alijs laicis; Verum conſequantur etiam laici, ex perſona clerici, hoc priuilegiũ præſentandi infra ſex menſes.

Reſp affirmatiue, cum *gl. & Abb. in d. c. vnico §. fi. de iurepatr. in 6. Paul. Layma. d.l.4. tr.2. c.13. n.4. Car. de Graſſ. eff. 40 n.3. ratione cõmunionis, vt etiam tradunt Lamber. de iurepat. par. 2. li.1. q.6. Molſ. in ſum. tr. 6. c.5. nu.55. Ric. p.2. dec. 227 & Viuian. in prax. iuriſpatr. p.2. l.7. c.1.*

c.1.n.5. vbi aſſerit procedere etiam ſi laicus maiorem partẽ habeat. Quia magis dignus trahit ad ſe minus dignũ, *Cap quod in dubÿs, vbi glo. ver. conſecratum, de conſecr. Eccl. vel altaris, & ſequitur Barbo. par. 3. alleg. 92. n. 130. & poſt eum Nouar. concl. 1. tit. de præſent.*

15 An autem ſi iuſpatronatus ſit Eccleſiaſtici, & laicalis, ac facta eſt conuentio, ſeu concordia de alternis vicibus præſentando, iux. *clem. plures, §. & vt facilius, de iurepatr.* in turno Eccleſiaſtici cenſeatur Eccleſiaſticum mere, & in turno laici, laicale mere. vide tradita per *Garc. p. 5. c. 1. n. 614.*

Vigeſimum Priuilegium eſt, quia licet filius ſtudens, qui non peruenit ad Doctoratus apicem ante mortem patris, teneatur
16 de iure communi, libros conferre cum fratribus in diuiſione bonorum paternorum, iux. tradita per *Bar. in l. 1. §. nec caſtrenſe ff. de collat. Iac. Benium. de priuil. iuriſconſ. priuil. 88. & per Moli. 1. tom. diſp. 238.* Hoc tamen non procedit in filio clerico, etiam primæ tonſuræ, ſecundum *Alber. de Roſa in l. ſi donatione, C. de collat. Iaſ. in l. filia licet C. eod. tit. Car. de Graſ. eff. 49. Surd. conſ. 259. n. 11. li. 2. Nigr. de vit. & hon. cler. n. 147. & alios apud Belle*ct*. p. 1. diſq. cler. ſ. 513. n. 17.*

Vigeſimum primum Priuilegium eſt, quod licet à laicis de iure ciuili exceptio non numeratæ pecuniæ, ſit intra biennium
18 continuum proponenda, quo elapſo introduci non poteſt, niſi ætatis, vel abſentiæ beneficio *l. in cõtractibus, & ibi DD. C. de non numer. pecun. & gloſ. in cap. ſi cautio, de fid. inſtr. ver. confeſſioni*; Clerici tamen poſſunt elapſo biennio hanc op-
19 ponere exceptionem, ſuſcipiendo præſertim in ſe onus probandi, pecuniam non fuiſſe numeratam; *Iaſ. in l. qui pecuniã n. 7. ff. ſi cert. pet. Marſil. ſingul. 463. & 622. Menoch. conſ. 47. vol. 1. Capel Thol. q. 318. Car. de Graſſ. eff. 61. Belle*ct*. d. p. 1. diſq. cler. ſ. 393. n. 17. & alÿ.*

Vigeſimum ſecundum Priuilegiũ eſt, quod
20 etſi laicus, qui litigat, teneatur iurare de calumnia, *vt in tit. ff. & C. de iura. calum.* Nihilominus hoc non habet locũ in clerico, qui tale iuramentum per ſe ipſum præſtare non tenetur, ſed per procuratorem, *Cap. 1. de iura. calum. & quod ibi notatur per glo. & DD. Spec. in tit. de iuram. calum. §. reſtat, n. 7. Lel. Zanch.*

in

in tract. de priuil. Eccleſ. priuil. 92. nu. 2. & Io. Ant. de Nigr. in clem. de vit. & bon. cler. nu. 45. quod etiam notat *Bellect. d. p. 1. diſq.* [illegible] *tit. de clerico teſte §. 4. n. 2. per* [illegible] *cap. fi. de iuram. calum.* Quod iuramentum calumniæ, parte petente, præſtatur in Cur. Arch. Neap. vt teſtatur *Ric. p. 2. dec. 56.*

21 Eſt autem obſeruandũ, quod in iuramento calumniæ, vt notat *gl. in d. c. 1. verb. calumnia,* quinque capitula continentur, ſ. quod credat ſe bonam cauſam habere; interrogatus non negabit, quod verum eſſe credit, nec vtetur ſcienter falſa probatione, & quod dilationẽ non petat in fraudem, nec dedit, nec dabit, nec promiſit, nec promittet aliquid pro hac cauſa, niſi illis perſonis; quibus leges dare permittunt, *l. 1. C. eod. tit.* vnde verſus.

Illud iuretur, quod lis tibi iuſta videtur,
Et ſi quæretur, verum non inficietur,
Nil promittetur, nec falſa probatio detur,
Vt lis tardetur, dilatio nulla petetur.

Et hoc iuramentum calũniæ ſtatim poſt litis conteſtationem debet præſtari, vt tradunt DD. in d. c. 1. tamen ſi nõ fuerit præſtitum in litis exordio, nõ ideo annullatur proceſſus, ſed poterit in qualibet parte litis præſtari, *c. 1. de iuram. calumn. in 6.* & tacite poterit remitti, ſed non expreſſe *d. c. 1. §. propter.* vnde quando pars aduerſa petit præſtari tale iuramentum, & poſtea amplius nõ inſiſtit, ſi non præſtabitur, erit nullus proceſſus, ex eo, quia expreſſe fuit petitum, & non poteſt dici tacite remiſſum, vt notat *Campanil. in rit. 36. Cur. Arch. Neap. nu. 15.* Et hoc iuramentum, etiã in cauſa appellationis præſtari debet, quamuis in prima inſtantia fuerit de calumnia iuratum, *Cap. appellationis, de iuramen. calum. in 6. & habetur in d. rit. 36. & per Campanil. loc. cit. & Ric. d. p. 2. dec. 56.*

VIgeſimum tertium Priuilegium eſt, vt nõ teneantur cauere, nec ſatiſdare de reficiendis expenſis in caſu ſuccumbẽtiæ, iuxta formam *Reg. Pragm. incip. temeritatem litigantium.* ſi ſunt actores in foro laicali, vt notat *Car. de Graff. eff. 2. num. 297.* nam cauere non tenen-
22 tur, cum non poſſint ſe obligare ad pœnam coram iudice ſeculari, qui in eos nullam habet iuriſdictionem, neque eius

indicio,

iudicio, & foro poſſunt ſe ſubmittere, etiam volentes, & cũ iuramẽto, *cap ſi diligẽti, de for. comp.* & diximus c. 7. n. 2.

Nec ſatiſdare tenentur de ſoluẽdis expenſis in caſu ſuccũbentiæ, vt refert de *Thoro in Cõp. deciſ. ver. Clericus pag. 96.* Quia cum ipſi non poſſint ſe ad hoc obligare coram eodem iudice laico, & ſi contrauenirẽt obligatio eſſet nulla, *Cap. at ſi Clerici, de iudi. & ibi per* DD. obligatio quoque fideiuſſorum nõ valeret, quia accederet obligationi nullæ, & ſic nec naturalem, neque ciuilem pareret, *l. iubemus C. de agric. & cenſit. lib. 11. per Bar. in l. cum lex. ff. de fideiuſſ. & faciunt tradita per Io. Fran. de Ponte conſ. 152 n. 22. to. 2. et per Praeſ. de Frãch. dec. 400.*

Quamuis *Minad. dec. 4 incip. quidam cler.* teneat, quod cautio
23 expenſarũ præſtanda ſit à clericis in caſu prædicto, cum ſit de concernentibus ordinem iudicij, prout refert etiam *Ric. p. 1. collect. dec. 171. & ſequitur Campanil. in annot. ſuper ritu 4. Cur. Arch. Neap. n. 19.* & in iis, quæ reſpiciunt ordinẽ proceſſus, obligatur clericus, ſecus in reſpicientibus deciſionem, *Capyc. dec. 66. quem refert Ric. p. 3. coll. dec. 710. & per Car. de Graſſ. eff. 3. n. 314. & 443.*

Et in Ritu M. C. V. incip. item ſeruat ipſa Curia, ſub rubr. de accuſation. ſic habetur. *Nec obligat ſe clericus, quia non poteſt corã iudice ſeculari, ſed alij pro eo obligantur, non in modum fideiuſſorum, ſed obligant ſe voluntarie.*

24 Quid autem dicẽdum ſit de clerico actore in Curia Epiſcopali, an teneatur ſatiſdare de expenſis.

Reſp. ſecundum ius commune teneri, vt per *glo. in auth generaliter, C. de Epiſ. et cler. & Abb. in cap. quoniam frequenter §. in alijs, vt lite non conteſt.*

Et quamuis in Cur. Arch. Neap. per rit. 15. dicatur, quod ciuis, ſeu habitator Neap non ſatiſdat de expenſis; tamen, vt teſtatur *Campanil. ibi n. 8* aliter ſeruatur in eadem Curia, dum contrario vſu, non tantum ab incolis, ſed etiam à natis in eadẽ Vrbe, indiſtinctè præſtatur cautio expenſarum.

VIgeſimum quartum Priuilegium eſt, quia licet laicus in cauſa pecuniaria teneatur præſta-
25 re fideiuſſionem de iudicio ſiſti, *auth. offeratur C. de lit cont. iuẽcto §. ſed hodie, inſt. de ſatiſd.* hoc tamen nõ procedit in clerico, *Azo. in ſum. n. 13. tit. de Ep. & cler. Spec. in tit. de ſatiſd. §. 1. Car. de Graſſ. effect. 50 poſt Abb. in cap. fin. §. in alijs vt lite,*

non conteſt. num. 2.

Vtrum aũt hodie in Regno hæc cautio de iudicio ſiſti, ſit neceſſaria?

Reſp. negatiue, vt notat D. *Nouar. foren. quaſt.* 12. *li.* 1. *& tradit Myſing. in d. §. ſed hodie, in ſt. de ſatiſd. n.* 1. *quem refert, & ſequitur* Campanil. *in annot. in d. rit.* 15. *d Cur. Arch. n.* 8.

In Curia tamen prædicta Arch. vt teſtatur idem *Campanil. ib. nu.* 9. reus conuentus præſertim, ſi non ſit diœceſanus, ſatiſdationem ſiſtendi in iudicio præſtare compellitur, ne in caſu ſuccumbentiæ ſententia foret eluſoria. Nam plerumq. accidit, vt aliquis tanquam reus conueniatur coram aliquo iudice, licet alibi natus ſit, & extra territorium illius, & iuriſdictionem, cum pluribus modis quis poſſit ſortiri forum, vt notat *Socc. in cap fin. n.* 1. *de for. comp.* ſcilicet, ratione delicti, contractus, domicilij, rei ſitæ, & communis patriæ; præcipuè tamen quando quis ratione contractus ſortitur forum, intelligunt Doctores, ſi eo loco reperiatur, ex quo illuc inuitus trahi non permittitur, ex *c.* 1. *§. contrahentes, de for. comp. in* 6. præter quam ſi certo loco ſe ſoluturum promiſit cum iuramento, *§. ſi vero & quidem iurent, in authen. de exhib. reis.* Niſi autem in caſibus, in quibus foreſis tenetur comparere in ipſa Curia, compelleretur ad dictam ſatiſdationem, de iudicio ſiſti, ſententia redderetur eluſoria in caſu ſuccumbentiæ, vt per *Campanil loc. cit.*

VIgeſimum quintum Priuilegium eſt, quia fideiuſſor de iudicio ſiſti liberatur, ſi is pro quo
26 fideiuſſit fecit ſe clericum, vel monachum, *Card. in clem.* 1 *de cenſib. q.* 9. *Bar. in l. ſi filius ff de tutel. & ration. diſtrab.* Car. *de Graff. eff.* 51. *& Boſſ. in tr. crim. titul. de carcer. fideiuſſ. commit. num.* 42. *& faciunt qua tradit Muſcatell. in pract. fideiuſſ. p.* 2. *q.* 9 *n.* 41. vbi dicit, quod ſi reus principalis, & fideiuſſor ſe obligauerunt ad factum præſentationis, vt ad aliquem repreſentandum infra terminum, &c. tunc ſi reus mutauit ſtatum, ex quo ſe effecit clericum, fideiuſſor eſt liberatus, & monetur ea ratione, quia reo effecto clerico, fideiuſſor non põt, immo impoſſibile eſt adimplere illud factum repreſentandi, & ſiſtendi; cum clericus in iudicio laicali, etiam ſi voluerit, eſſe non poſſit, iux. *Cap ſi diligenti, de for. comp.* & dictum eſt ſupra c 7. nu. 2. & ideo propter hanc impoſſibilitatem excuſatur fideiuſſor, argu. *l. continuus*

§. illud

§.illud ff.de verb. obl. & conſerunt etiam, quæ notat de Ponte conſ.152.n.22.to.2.

VIgeſimum ſextum Priuilegium eſt, vt clerici nõ poſſint capi pro repręſalijs, *Cap.& ſi pignorationes, de iniur.& damn.dat.*
27 *in 6.auth.ſtatuimus C.de Epiſ.& cler.c.2.de for.comp. Bar.tr. de repręſal.in 7.q.nu.6.Caitan. verb.excom.c.32. Bertach. in repert.verb.clerici, pro repraſalijs*. Imo contra illos, qui cle-
28 ricos capiunt pro repręſalijs iudex Eccleſiaſticus procedere poteſt, *Aufrer.tr.de poteſt. iud.Eccl.ſuper laic.n.43.verſ.86 fol.129* & Car.de Graſſ.eff.23.

VIgeſimum ſeptimum Priuilegium eſt, quia & ſi propter nimiam paupertatem, & famis neceſsitatem, poſsit pater vẽdere filium, hoc eſt, ſeruitiũ filii, cum ſeruus non efficiatur, iux. *tex. in l. 2. C. de patrib.qui fil. diſtr.& glo ibi,& in l.fi. C.de patria poteſt.* Nihilominus non
29 poterit vendere filium, ſeu ſeruitium filii, ſi eſſet clericus, *Ioan.de Anan.in c. 3.de furt & alij quos refert,& ſequitur Car. de Graſ.eff.43.*

VIgeſimum octauum Priuilegium eſt, quia non tenetur canere palinodiam, nec publice ſe diſdicere, *glo. & Card Alex.in*
30 *cap.clerico diſt.50.Iac.de Graſ. deciſ.aur.p.1.lib.2.c.137.*Boer. *conſ.4.n.4.*Car.*de Graſſ.eff.48. & ante eum Silueſt.verb.contumelia,n.3. vnde inquit Genuen. in prax.c.36.nu.6.* quod clericus propter offenſam factam laico non tenetur illi genuflectere, cum iſtud fieri non poſſit ſine iniuria clericali, ſed de-
31 bet ſatisfacere rationabiliter, data pecunia, vel petendo veniam, vt inquit H*oſt.in cap. cõtingit, il 1.de ſent.exco.& refert Ric.p.2.dec.103.*

VIgeſimum nonum priuilegium eſt, quia nõ
32 puniuntur pęna ſanguinis, ſed pro quibuſdam delictis poni,& detrudi debent in monaſteriis, iux. *tex.in c.tua,de pęn. vt per* Abb. *in cap.cum non ab homine, de iud.& alios apud* Car.*de Graſſ. eff.46.*

TRigeſimum Clericorum Priuilegium eſt, quia eis non debet imponi pęnitentia ſolemnis, *gl. in cap.1.de pęnit.& remiſſ.arg. cap.in capite, diſt.50.& cap:confirmandum, ead. diſt.rationem*

affert D. *Tho. in 2. diſt.*14.*q.*1.
*a.*5.*q.*9. vbi dicit, ſolemnis pœ-
nitẽtia non poteſt imponi cle-
34 ricis,propter ſcandalum, & in
reſponſ.ad ſecũdum,idem S.*Th.*
ſic inquit, clericus plus pec-
cat,quam laicus,;tamen non
iniungitur ei pœnitẽtia ſolem-
nis,ne ordo veniat in contem-
ptum,vnde nõ defertur perſo-
næ,ſed ordini,& alias rationes
refert *Genuen.in prax. cap.*91.
*n.*5.*& per D.Ric.d p.*2.*dec.*103
quinimò idem S.*Tho.*2.2.*q.*70.
*a.*2. dicit, conſtitutp in digni-
35 tate Eccleſiaſtica, quandoque
eſſe omnino parcendũ, ad euitandum ſcandalum, quod eſt maius, quam non punire tali ignominioſa pœna.

36 Qui autem clerici gaudeãt, vel ne huiuſmodi priuilegijs, patet ex dictis in præcedentibus capitibus.

Et cum iſtis tantum ſcriptis pertranſeo, calamo finem imponendo in cumulandis aliis Priuilegiis clericorum. Omnia tamen, & ſingula, quæ in hoc opuſculo continentur, humiliter ſubmitto correctioni Sanctæ Sedis Apoſtolicæ.

Laus Deo, Beatæ Mariæ Virgini, Diuo Ianuario Patrono, & omnibus Sanctis.

Digitized by Google

INDEX
OMNIVM RERVM,

Quæ in hoc tractatu ex ordine continentur.

A

Abſoluere à cenſuris extra ſacramentalem Confeſſionem, an poſſit habens ordinariam, vel delegatam iuriſdictionem in foro interno. cap. 1. num. 10.

Abſoluere poteſt quilibet ſacerdos in mortis articulo à cenſuris, & peccatis. c. 1. n. 16.

Abſoluere an poſſit ſimplex Sacerdos extra articulum mortis à p. v. & à p. m. alias confeſſis. cap. 1. nu. 17. & 18. & an ab excommunicatione minori. ibid.

Abſoluere an poſſit ſimplex ſacerdos à p. v. ſi fuerit excommunicatus vitandus. c. 1. n. 19.

Abſoluere an poſſit in artic. mortis quiuis ſacerdos quãtumuis præciſus, degradatus, aut hæreticus. c. 1. n. 30.

Abſoluere quis debeat in eo articulo, quando adeſt ſimplex ſacerdos, Parochus, aut Superior. c. 1. nu. 31.

Abſoluere eo caſu, an poſſit ſimplex Sacerdos, ſi adeſſet Confeſſarius approbatus, ſed nollet, aut non poſſet audire confeſſionem. cap. 1. num. 32.

Abſoluere an poſſit eo caſu, ſi eſt dubius, an oportune adueniet expoſitus, vel licentia ſuperioris pro abſolutione à caſibus, & cẽſuris. c. 1. n. 33.

Abſoluere in eo articulo, an poſſit ſimplex ſacerdos, ſi ibi adſit approbatus in alia diœceſi. c. 1 n. 34

Abſoluere an poſſit ſimplex Sacerdos ſi adſit approbatus, ſed eſſet aliqua cenſura innodatus, vel ſi adeſſent plures ſacerdotes diuerſis cenſuris innodati, quis eorum eſſet præferendus. c. 1. num. 35.

Abſoluere an poſſit ſimplex ſacerdos, quando ipſe adire poſſet ſuperiorem, quamuis infirmus nequeat ipſum adire, nec accerſere. c. 1. n. 37.

Abſoluere an poſſit ſimplex ſacerdos ſi cœpit confeſſionem audire conſtituti in articulo mortis, & poſtea ſuperueniret approbatus, vel ſuperior. c. 1. n. 39. & 40.

Abſoluere an poſſit ſacerdos generaliter approbatus, omnes ad ſe accedentes, et ſi accedant animo eui-

Digitized by Google

euitandi proprium parochum. c.1.n.98.

Abſoluere an poſſit religioſus approbatus ab Ordinario, extraneos ad ſe accedentes. c. 1.n.99.

Abſoluere quis poſſit extraneos à caſibus reſeruatis prælato pœnitentis, vel prælato diœceſis in qua confitetur, & quid ſi hoc animo pœnitens acceſſerit extra diœceſim, vt à reſeruatis abſolueretur. c.1. à n.100.

Abſoluere quis poſſit ab excommunicatione à iure, vel ab homine reſeruata, aut non reſeruata. c.1.n.94. & 104.

Abſoluere, an poſſint Epiſcopi à cẽſuris Papæ reſeruatis, & quando. c.4 à n.154.

Abſoluere, an poſſit Epiſcopus à cẽſuris Papæ reſeruatis, quando delictum fuit deductum ad forum contentioſum, ſed reus ſe purgauit via iniqua c.4.n.160.

Abſoluere, an poſſit Epiſcopus illũ, qui commiſit delictum publicũ in eo loco, vbi alias morabatur, ſed occultum in loco, vbi nunc reperitur. c.4.n.156.

Abſoluere, an poſſit Epiſcopus à cenſura Papæ reſeruata, quando reus non poteſt Romam adire. c.4.n.177.

Abſoluere, an poſſit Epiſcopus ſuũ ſubditum, qui in aliena diœceſi incidit in cenſuram. c.4 n. 175.

Abſoluere, an poſſit iudex à cenſuris, quas tulit contra eum, qui à ſe appellauit. c.2.n.85.

Abſoluere, an poſſit à cenſuris extra confeſſionem, qui habet facultatem abſoluendi in foro cõſcientiæ, ſiue pœnitentiæ. c.1 nu. 10. & c.4.n.181.

Abſoluere, quis poſſit ab excommunicatione cõtracta ob percuſſionem clerici. c.6.n.105.

Abſoluere, an poſſit Epiſcopus ab excommunicatione ob duellum. c.4.n.176.

Abſolui à quibus cẽſuris poſſit exiſtens in articulo mortis. cap.1. nu.47.

Abſolui, an poſſit ab irregularitate exiſtens in mortis articulo. c. 1.n.47.

Abſolui, an poſſit à cenſuris infirmus, qui nõ petit abſolutionem peccatorum. c.1.n.47.

Abſolui ab excommunicatione, an poſſit ſubditus extra diœceſim. c.1.n 94. & c.2.n.56.

Abſolui à quo poſſit extraneus, & quid ſi iter agat ſolum ad finem euitãdi propriũ parochũ, vt alteri confiteatur. c.1.n.96. & 97.

Abſolui, an poſſit extraneus à cenſuris, c.1.n.104.

Abſolui, à quo nam poſſit extraneus à caſibus reſeruatis. c. 1. nu. 100.

Abſolui, à quo nam poſſit habens caſus occultos Papæ reſeruatos. c.4.n.154.

Abſolui, an poſſit à Confeſſario approbato ab Ordinario alterius diœceſis, qui habet facultatem eligendi Confeſſarium. c. 2.n 172.

Abſo-

Abſolutio,an valide conferatur ab eo,qui non eſt ſacerdos,ſed communi errore, & titulo colorato exiſtimatur ſacerdos.c.1.n 15.

Abſolutio à peccatis collata ab eo, qui poteſtatem conſecrandi ſolū accepit,non eſt valida. c.1.n.15.

Abſolutio,an valide conferatur ab eo ſacerdote, qui habuit facultatem abſoluendi per annum, ſed elapſo anno adhuc abſoluit,concurrente communi errore, et titulo colorato.c.1.n. 78.

Abſolutio,an valide conferatur à ſacerdote excommunicato vitãdo in eo loco, in quo id communiter ignorabatur.c. 1.n.82.

Abſolutio obtenta à ſacerdote vitando: quem ſolus pœnitens ſciebat eſſe vitandum,an ſit valida; vel ſi pœnitens neſciebat eſſe vitandum.c.1.n.83.

Abſolutio à caſibus occultis ex vi facultatis S.C.T. *an poſſit impartiri extra confeſsionem ſacramentalem.c.4 n.181.*

Abſolutio à cenſuris, nõ eſt ſacramentalis.c.1.n.10.

Abſolutio cenſurarum à Papa *delegata* Ordinario *loci, an ab eo poſſit ſubdelegari.c.2.n.49.*

Abſolutus in mortis articulo à ſimplici ſacerdote, ſi in ea confeſſione mentitus fuit, vel aliqua peccata fuerit oblitus, & ſuperueniat confeſſor approbatus, an eidem ſimplici confiteri poſſit. c. 1.n.42.& 43.

Abſolutus in mortis articulo à caſibus.& cenſuris reſeruatis, an teneatur,ſi ſuperuixerit,ſe præſentare Superiori*.c.1. nu.44.& 45.*

Abſolutus *à cenſura reſeruata, ſi ceſſante impedimento nõ ſe præſentat* Superiori, *an reincidat in eamdem, vel ſimilem cenſuram.c.1.n.46*

Acta vicarij poſt mortem Epiſcopi,an ſint valida.c.2. n. 123.

Acta geſta à Vicario Epiſcopi excommunicati vitandi, an valeant.c.2.n.119.

Ad*uentitia bona,quæ ſint. cap.12. nu.1.*

Aetas 14. annorū requiritur pro obtinendo beneficio ſimplici c.4. n.60.& an debeat eſſe 14. annū completum nu. 62. Quid ſi aliter dicatur, in fundatione beneficij nu.61. & quis diſpenſet,vt ante 14.annum poſſit,quis obtinere beneficium ſimplex. nu.61. & an diſpenſatus ſuper ætate ad benef.ſimplex, poſſit alia obtinere abſque noua diſpenſatione.n.63.

Aetas requiſita ad beneficium regulare.c 4.n.63.

Aetas,quæ nam requiratur ad canonicatum collegiatæ. c.4.n.64.

Aetas ad Canonicatum Cathedra*lis.c.4.n.65.*

Aetas requiſita ad Canonicatum, *an debeat eſſe completa,vel ſufficiat,vt prouiſus promoueri poſſit infra annum.c.4.n.67.*

Aetas,quæ nam requiratur, vbi in

Cathedrali non reperitur facta diſtributio ſacrorum ordinum. c.4 n.68.
Aetas requiſita in canonico pœnitentiario.c.4.n.69.
Aetas requiſita pro obtinendis beneficijs habentibus annexum ordinem ſacrum.c.4.n.71.
Aetas requiſita ad beneficium parochiale.c.4 n.72
Aetas,quanam requiratur ad obtinendam Eccleſiaſticam dignitatem.c.4.n.72.& 74.
Aetas Epiſcopi, Archiepiſcopi,Patriarchæ,& Cardinalis,quæ nã eſſe debeat.c.4.n 77 & 78.
Aetas ad coadiutoriam à Papa cõceſſam.c 4 n.79.
Aetas ad penſionem Eccleſiaſticam obtinendam,quæ nam ſit.'cap.4. n.79.
Aetas ad capellaniam erectam ſine Epiſcopi auctoritate, quæ ſit. c. 4.n.81.
Aetas requiſita ad benef. an dicatur vbi deficit vna dies, vel hora c.4 n.81.
Aetas legitima ad teſtandum,an ſit vltima dies incepta pubertatis c.4.n.81.
Allecti in Ciues Neap. an admittantur ad ordines,c.4.n.193.
Apoca Banco directa, an habeat exequutionem in Cur. Eccleſiaſtica.c.7.n.93.
Apoſtata à fide, an poſſint obtinere beneficia c.4.n.221.
Appellationi quando iudex detulit vel non,aut cum clauſula, ſi & in quantum, an abdicauit à ſe iuriſdictionem.c.2.n.85.
Approbatio Epiſcopi,an ſit delegatio iuriſdictionis in foro conſcientiæ.c.1.n.65.
Approbatio Epiſcopi, quomodo debeat eſſe.c.1.n.61.
Approbatio pro audiendis confeſſionibus,iux. S.C T.ſemel conceſſa ab Epiſcopo,an poſſit reuocari.c.1.n.66.
Archidiaconus,quis dicatur.cap.4. n.111.
Arma prohibita à ſtatuto, reperta in poſſe clerici, ad quem deferri debeant.c.6.n 92.
Articulus mortis, qui nam dicatur,in quo poſſit ſimplex ſacerdos abſoluere à cenſuris, & peccatis.c.1.n.21.
Articulus, & periculum mortis, an ſit idem, quoad effectum abſoluendi.c.1.n.20.
Aſſaſſinus quis dicatur.c.7.n.112.
Aſſaſſinus clericus, an poſſit obtinere beneficium Eccleſiaſticum, c.4.n.209.
Aſſaſſinus clericus,an gaudeat priuilegio fori.c.7.n.112.

B

Bannitus,ſeu foriudicatus ſi durante banno fecit ſe clericum, an liberetur à iuriſdictione iudicis laici c.7.n.107.
Baro,an poſſit ordinari ab Epiſcopo in cuius diœceſi ſitum eſt feudum.c.4.n.269.
Beneficia ſecularia, & regularia, quæ ſint.c.4.n.3.

Beneficia quando ſint conferenda certo generi perſonarum. c.4.n. 202.

Beneficia an poſſit obtinere occultus ſodomita.c.4.n.215.

Beneficiatus, an acquirat dominiũ fructuum beneficiorum.c.4.nu. 226.

Beneficiatus, an poſſit diſponere de fructibus beneficiorum, tàm in proſpera, quàm in aduerſa valetudine, & ad quos vſus.c. 4.nu. 228.

Beneficiatus gaudet priuilegio canonis, fori, & immunitatis cap. 4 n.251.

Beneficiatus, an, & quando poſſit ordinari ab Epiſcopo loci in quo ſitum eſt beneficium. cap.4.à n. 233.

Beneficiatus non deferens habitum & tonſuram clericalem, an gaudeat priuilegio fori.c. 7.n.23.& an, & quando ſit priuatus beneficijs.c.4.n.8.

Beneficij collatio facta excommunicato, an ſit valida. c.4 n.131.

Beneficij collatio, an validè recipiatur ab eo, qui inuincibiliter ignorabat ſe eſſe excommunicatum.c.4.n.132.

Beneficij collatio facta iniuſtè excommunicato, an valeat.c.4.nu. 135.

Beneficij poſſeſſio capta ab excommunicato, an valeat.c. 4.n.136.

Beneficij collatio facta excommunicato minori excõmunicatione, an ſit valida.c 4 n.143.

Beneficij titulum habens, non vero poſſeſſionem, an gaudeat priuilegio fori.c 7 n.16.

Beneficij collatio facta illiterato, an ſit valida.c 4 n.104.

Beneficio Cap. Odoardus *quando gaudeat clericus.c.10. à n.13.*

Beneficio, an debeat priuari clericus, qui commiſit delictum tali priuatione dignum, ſi fuerit ad illius titulum ordinatus, nec habeat, vnde alias viuere. c. 4 nu. 213.

Beneficium, Cap. *Odoardus, an proficiat etiam laico fideiuſſore clerici.c.10.n 47.*

Beneficium Cap. Odoardus*, an ſit denegandum clerico, ſi ei eum iuramento renunciaſſet.cap.10. n.49.*

Beneficium Eccleſiaſticum, quid ſit & quotuplex.c.4.n.2.& 3.

Beneficium manuale quod ſit, & an ſit vere benef c 4.n.3.

Beneficium impetrare volens, an debeat facere mentionem de ordine annexo c.4.n.18.

Beneficium, an poſſit reſignari ad fauorem, pendente appellatione à ſententia priuationis eiuſdem beneficij c.4.n. 153. & an accuſatus de crimine poſſit pendente lite permutare ibid.

Beneficium, an validè acceptetur ab eo, qui eſt excommunicatus tempore acceptationis, non vero tempore collationis.c.4.n.145.

Beneficium an validè retineatur ab eo, qui erat excommunicatus tem-

Digitized by Google

tempore collationis;ſed collationem acceptauit poſt obtentam abſolutionem.c.4.n.144.

Beneficium an valide renuncietur ab excommunicato in fauorem tertij.c.4.n.147.

Beneficium obtinens in excommunicatione, an debeat curare, vt ſibi denuo conferatur poſt obtētam abſolutionem.c.4.n.133.& quid in penſione,n.134.

Beneficium an valide conferatur ſuſpenſo ab officio,vel beneficio. c.4.n.148.

Beneficium an valide conferatur infami c.4.nu.127.& quid de clerico aleatore.ibid.

Beneficium collatum excommunicato, an poſſit retineri ex diſpēſatione Epiſcopi.c.4.nu. 138.Et *quid ſi ſcienter ab* Epiſcopo *fuerit beneficium collatum excommunicato,an idem* Epiſcopus *diſpenſare poſsit n.141.*

Beneficium *quando conferendum ſit oriundis.c.4.n.200.*

Bigamia *quando contrahatur. c.4. n.96.& c.6.n.24.*

Bigamus an poſſit diſpenſari ab Epiſcopo, quoad minores ordines.c.7.n.37.

Bigamus religioſus,an gaudeat canonis priuilegio. c.6.n.28.

Bona *caſtrenſia,quaſi caſtrenſia, aduentitia, & profectitia, quanam dicantur.c.12.n.3.*

Bona patrimonialia clericorum, an comprehendantur in prohib. Bulla *Cœnæ.c.8.n.6.*

Bona clerici,ſi eſſent communia, pro indiuiſo cū fratre, vel alijs laicis;an omnia gaudeāt immunitate.c.8.n.58.

Bona,quæ clericus dedit in emphyteuſim, an gaudeant immunitate.c.8.n.59.

Bona donata à patre filio clerico intuitu clericatus, vel vt ad ſacros ordines promoueretur, an ſint quaſi caſtrenſia.c. 12.n.21.

Bona donata filio,ad hoc,vt ad ſacros ordines promoueri poſſit,an ſint computanda in legitimam. c.12.n.24.

Bulla S.D.N.D.*Vrb.PP.8. cōtra monetarios refertur. c.6.n.116.*

C

Cadauer clerici, vel alterius religioſi, an gaudeat priuil. canonis.c.6.n.36.

Canonicus, *an poſſit poſt reſignationem canonicatus cognoſcere de cauſa,quæ tempore, quo erat canonicus ſibi commiſſa fuerat. c.2.n.192.*

Canonicus regularis,an,& quādo poſſit obtinere beneficium curatum.c.4.n.73.

Capellania *an ſit ſacerdotalis, ex eo, quod habeat annexum onus celebrandi.c.4.n.26.*

Capellania,*ſi eſt ſacerdotalis actu, vel habitu, an poſſit Epiſcopus diſpenſare de conſenſu patroni, vel hæredis,vt non habenti qualitatem requiſitā, prouideatur. c.4.n.28.*

Capitulum ſede vacante, an poſſit

ai

Digitized by Google

diſpenſare, vel abſoluere ex vi decreti Sac.C.T. in occultis delictis.c.4.n.170.

Cauſa criminalis, vel ciuilis Cler. an poſſit delegari laico, vel clerico & laico ſimul, aut cler.coniugato.c.2.n.54.

Cauſa, quæ pertinet ad clericum, & laicum, à quo iudice expedienda ſit.c.7.n.77.

Cautio expenſarum, an ſit danda à clericis actoribus.c. 16. n.22. & 24.

Cæcus an poſſit præſentari ad beneficium.c.4.n.197.

Cenſura excommunicationis, an incurratur à mandante, vel cõſulente percuſſionem clerici, vel auxilium, & fauorem præſtante.c.6.n.57.& 58.

Cenſura, an incurratur à mandãte, ſi mãdatum non fuit expreſſum, ſed tacitum.c.6.n.62.

Cenſura lata cõtra mandantes, an incurratur, quando mandans reuocauit mandatum.c. 6.num. 59.

Cenſura, an incurratur à conſulente, qui conſilium percuſſionis reuocauit.c.6 n.60.

Cenſura, an incurratur à mandãte clerici percuſſionem, ſi mandatarius exceſſerit fines mãdati. c.6.n.63.

Cenſura, an incurratur ab eo, qui manus violentas mittit in clericum, de mandato ſui prælati.c. 6.n.65.

Cenſura, an incurratur ab eo, qui pot eſt prohibere ne clericus verberetur, & non prohibet. c.6.n. 66.

Cenſura, an incurratur ab eo, qui ratam habet percuſſionem clerici ſuo nomine factam.c.6.num. 68.

Cenſura, an incurratur ab eo, qui percutit clericum permittentem ſe verberari c.6.n.69.

Cenſura, an incurratur à clerico, qui patitur ſe verberari.c.6.nu. 70.

Cenſura, an incurratur à clerico, qui percutit ſe ipſum. c.6.n.71.

Cenſura, an poſſit ferri extra proprium territorium.c. 2.n.55.

Cenſura, an incurratur ab eo, qui violat præceptum proprij Epiſcopi in parochijs, ſeu locis exemptis exiſtentibus in diœceſi proprij Epiſcopi.c.2 n.67.

Cenſura lata contra occidentes in tali loco, an liget eum, qui in eo loco percutit, ſed percuſſus extra illum obijt.c.2.n.71.

Cenſura lata ab Epiſcopo contra furantes, an incurratur ab eo, qui mutato domicilio furatur extra diœceſim illius Epiſcopi.c. 2 n.69.

Cenſura per ſententiam lata, an liget ſubditos in alieno territorio exiſtentes.c.2. n.72.

Cenſura lata ab Epiſcopo contra ſacerdotes ne extra diœceſim celebrẽt, an incurratur ab ijs, qui extra diœceſim celebrant c.2.nu. 73.

Cenſura lata cõtra fures, niſi reſtituant, an liget fures non reſtituentes, qui extra diœceſim ſe transferunt. c.2 n.74.
Cenſura lata à ſuperiore alicuius loci, an liget extraneos. c.2. num. 75.
Cenſura, in quam reincidit pœnitens non ſe præſentando ſuperiori, an ſit eadem, vel diuerſa cùm ea, quæ fuit ablata. c. 1. nu. 46.
Cenſura, vide etiam, verb. excommunicatio.
Citatio creditorum requiritur in conceſſione benef. Cap. Odoard. & creditori non citato, an officiat c.10.n.3.
Ciuis alicuius diœceſis, qui furatur extra eam diœceſim, an incurrat cenſuras latas ab Epiſcopo dictæ diœceſis contra fures. c.2.n.69.
Ciues allecti, an admittantur ad ordines c.4.n.269.
Clericatus, & ordo cum habitu clericali, requiritur in eo, qui vult obtinere beneficium Eccleſiaſticum. c.4.n.5.
Clericalis habitus, qualis eſt. cap.4. nu.8.
Clericatus quomodo probetur. c.4. n.6. & c.7.n.4.
Clerici, ſeu diaconi ſiluatici, an, & quando gaudeant priuileg. cler. c.7.n.41.
Clerici exempti ſunt à laica poteſtate, tàm in cauſis ſpiritualib. quàm temporalibus. c. 7 n.1.
Clerici, quo iure exẽpti ſint à laica poteſtate. cap.7. num.1.
Clerici non poſſunt fori priuilegio renunciare cum iuramẽto, neq. cum conſenſu Epiſcopi. c.7.n.2. & 3.
Clerici fideiuſſio coram laico an valeat. c.7.n.84.
Clerici fideiuſſor ſi eſt laicus, an ſit remittendus iudici Eccleſiaſtico. c.7.n.85.
Clerici, an, & quando teneantur legibus, & ſtatutis ciuilibus. c.7. n.94.
Clerici, an teneantur ſeruare pretium frumenti, & aliarum rerum à Principe ſeculari taxatũ c.8.n.41.
Clerici, & qui ſint immunes à vectigalibus, tributis, & alijs oneribus c.8. à n.8.
Clerici, quo iure ſint immunes. c.8. n.1.
Clerici non poſſunt cogi eſſe tutores, nec ſuſcipere tutelam legitimam. c.14.n.1. & ſi ſuſceperint à quo cogendi ad reddendũ computum. ibid. & ibi de nonnullis dubijs.
Clerici iurant in conſcientia, & tacto pectore. c.16.n 2.
Clerici non poſſunt capi pro repreſalijs. c.16.n.27.
Clerici ſeruitium, non poteſt vendi à patre tempore neceſſitatis. c. 16.n.29.
Clerici an poſſint diſponere de omnibus aduentitijs acquiſitis ſub poteſtate patris. c. 12. num.1. & quid ſi eſſent acquiſita ante

cleri-

*clericatum. num.*15.
*Clerici coniugati, an poſſint diſponere de aduentitijs c.*12.*n.*11.
*Clerici, an poſſint diſponere de bonis profectitijs acquiſitis poſt clericatum.c.*12.*n.*19.
*Clerici, an poſſint teſtari ſine ſolēnitatibus iuris ciuilis. c.*13.*n* 1.
*Clerici teſtamētum prætereuntis, aut exheredantis filios, aut parētes ſine cauſa, an annulletur, & ſubiaceat quærela inofficioſi teſtamenti.c.*13.*n.*3.
Clerici an, & quando teneantur ad ſoluendas decimas.c. 3.*n.*27.
Clerici, & qui gaudeant beneficio Cap.Odoardus.*c.* 10 *à nu.*5.
*Clerici, an teneantur iurare de calumnia.c.*16.*n.*20.
Clerico coniugato, an poſſit delegari cauſa crimin.cler. c. 2.*n* 54.
*Clerico habenti equum, ſi aliquis, qui fugit, occurrat perſequētem inimicū, an poſſit ab eo per vim auferre equum, vt fugiat cap.*6. *nu.*87.
*Clerico aleatori, an poſſit conferri benef.c.*4.*n.*127.
Clerico iniuriam inferēs, à quo iudice puniri debeat.c 6.*n.*97.
*Clerico irregulari, an poſſit Epiſ. dare licentiam reaſſumendi habitum cler.c.*7.*n.*10.
*Clerico non imponitur pœnitentia ſolemnis, quæ ſit cum ignominia c.*16.*n.*33.
*Clerico minori à quo iudice dādus ſit tutor, vel curator.c.*14.*n.*18.
*Clericum pluries percutiens eodem impetu, an dicatur ſemel percuſſiſſe.c.*6.*n.*2.
Clericum veneno interficiens, an ſit excommunicatus.c. 6.*n.*55.
*Clericum dormientem ſpolians veſtibus, aut nummos, vel aliud ab eius poſſe ſurripiens, an ligetur excommunicatione. c.*6.*nu.* 46.
*Clericum arcendo, an excuſetur oſtiarius, aut officialis Principis c.*6.*n.*48.
*Clericum percutiens caſu fortuito, vel ex primis motibus, an ſubiaceat excommunicationi. c.*6.*nu.* 49.
*Clericum percuti mandans, vel cōſulens, aut auxilium, & fauorē præſtans, an ligetur excommunicatione.c.*6.*n.*57.
*Clericum percuti mandans, an ligetur excōne, ſi pœnitentia ductus reuocauerit mādatum; ſed effectus ad huc eſt ſequutus, eo quod reuocatio non innotuerit mandatario.c.*6.*n.*59.
*Clericum percuti mandans, an ligetur excōne, ſi ſit in gratia dū mandatarius exequitur mandatum.c.*6.*n.*59.
*Clericum percuti conſulens, an excuſetur ab excommunicatione ſi reuocauerit conſilium.c.*6.*n.*60.
Clericū interfici, vel percuti mandans, & ante executionem moriens, an incurrat poſtea ſequuta morte, vel offenſione clerici.c. 6.*n.*61.
Clericum percuti mandans, an ligetur

ligetur excõne ſi mandatarius exceſſerit fines mandati. Vel ſi mandatum non ſit expreſſum, ſed tacitum.c. 6.n.63.

Clericum *percutiens de mandato ſui prælati, an ligetur excommunicatione.c 6 n.65.*

Clericum *percuti non obſtans, an ſubiaceat excõi.c.6. num.66.*

Clericum *percutiẽti, quis teneatur obſtare.c.6.n.66.*

Clericum *percuti ratum habens, an, & quando ligetur excõne. c.6 n.68.*

Clericum *conſentientem percutiẽs, an excuſetur ab excommunicatione.c.6.n.69.*

Clericum *ſe ipſum percutiens, an ligetur excõne.c.6.n.71.& quid ſi cõſentiat in ſui percuſſionem. n.70.*

Clericum *percutiens.credẽs, & volẽs percutere laicum, aut alium clericum, vel volens percutere clericum, percutiat laicum, an ſubiaceat excõi.c.6.n.73.& 74.*

Clericum *percutiens, volens percutere laicum, an incurrat ſi percuſſiſſet, ſi illum clericũ nouiſſet.c.6.n.75.*

Clericum *percutiens, quem neſciebat eſſe clericum, an incidat in excommunicationem c.6.n.76.*

Clericum *percutiens ob iuſtam defenſionem, an ligetur excommunicatione.c 6.à nu.77.*

Clericum *percutiens, turpiter inuentum cum vxore, filia, vel ſorore, an excuſetur.c.6.n.81.*

Clericum *percutiens, ad defenſionem, vel recuperationem bonorum, & pudicitiæ, an ſit excommunicatus.c.6. à n. 78.*

Clericum *debitorem detinens, vt eum ſuperiori præſentet, an ſit excommunicatus.c.6 n.80.*

Clericum *inuadentem proximum, percutiens, an ſit excommunicatus.c.6.n.88.*

Clericum *percutiens pro defenſione rerum proximi, an excuſetur ab excommunicatione.c.6.n.90.*

Clericum *percutiens cum moderamina inculpatæ tutelæ, an excuſetur ab excõne.c.6.num. 77.*

Clericum *detinens per vim, ne aliquis iniurioſe eum percutiat, aut ne ipſe clericus, committat aliquod homicidium, vel ne incidat in manus hoſtiũ, aut pro tuitione ſuæ perſonæ, an excuſetur ab excõne.c.6.num.93.*

Clericum *excõtum expellens ab* Ec*cleſia, an excuſetur.c. 6.n.94.*

Clericum *percutiens cauſa correctionis, an excuſetur.c.6.nu.95.*

Clericum *percutiendo, an excuſetur pater, magiſter, aut alius ſuperior.c.6.n.95.*

Clericum, *percutiens non baptizatus, an ligetur excõne.c. 6.n.96.*

Clericum *percutiens, à quo ſit abſoluendus.c.6. à n.98.*

Clericum *leuiter, vel grauiter, aut enormiter percutere* quis *dicatur.c.6.n.99.*

Clericum *grauiter, vel enormiter percutiens, an poſſit in aliquibus*

bus

Digitized by Google

bus caſibus abſolui ab Epiſcopo. c.6.n.107.

Clericum grauiter percutiens, an quandoq. poſſit abſolui ab Epiſcopo ſi habeat impedimentum adeundi Romam. c.6.n.107.

Clericum grauiter percutiens, an poſſit abſolui ab Epiſcopo, quando delictum eſt occultum. c.6.n. 108.

Clericus, an poſſit ſe excuſare à tutela ſi illam inceperit, antequam eſſet clericus. c.14.n.9.

Clericus, an poſſit cõſequi legatum factum cum conditione, vt ſuſcipiat tutelã, ſi à tutela vult ſe excuſare, & quid in eo, qui vult fieri clericus. c.14.n. 13. & 14.

Clericus, qui noluit acceptare tutelam, an priuetur ſucceſſione pupilli. c.14.n.15.

Clericus non petens tutorem pupillo, cui erat ſucceſſurus, an priuetur eius ſucceſſione. c.14.n.16

Clericus debet eſſe de legitimo matrimonio natus, vt poſſit obtinere beneficia. c.4.n.37.

Clericus coniugatus, an poſſit obtinere beneficia eccl. c.4. n.82.

Clericus beneficiatus contrahens matrimonium, an amittat beneficia. c.4.n.83. & quid ſi matrimonium ſit tantum ratum. nu. 84. vel ſi mulier non dum cognita decedat, aut religionem ingrediatur. nu 85. & quid ſi matrimonium ſit irritum n. 87.

Clericus beneficiatus contrahens ſponſalia de futuro, an amittat beneficia. c.4. num.90.

Clericus coniugatus cum vnica, & virgine, an poſſit obtinere beneficia ſi perpetuam virginitatem vouerit cum vxore. c.4.n.91.

Clericus coniugatus, an poſſit durante matrimonio ex diſpenſatione obtinere beneficia, & quid mortua vxore. c.4.n.92. & quid de clericis, & presbyteris gracis. c.4.n.95.

Clericus bigamus, an poſſit obtinere benef. c.4 n 95.

Clericus debet habere ſcientiam, & literaturam competentem, pro obtinendo beneficio. c.4.n.98.

Clericus, qui commiſit delictum dignum priuatione beneficij, ſi fuerit ad illius titulum ordinatus nec habeat vnde alias viuere, an debeat priuari. c.4. n.213.

Clericus debet eſſe bonæ vitæ, & morum, vt obtineat beneficia eccleſ. c.4 n.125.

Clericus non debet eſſe aliqua cenſura innodatus, vt obtinere poſſit beneficia. c.4.n.130.

Clericus non debet eſſe irregularis, vt obtinere valeat beneficia eccleſ. c.4.n.151.

Clericus incidens in irregul. ex defectu ad vſum vnius ordinis, & non alterius iam ſuſcepti, an poſſit obtinere beneficium non requirens maiorem vſum. cap 4 n.194.

Clericus laborãs morbo caduco, an poſſit obtinere benef. c.4.n. 195.

Clericus incidens in cecitatem, an obti-

obtinere poſſit benef.c.4.n. 197.

Cler.olim furioſus, an poſſit præſentari ad benef.ibid.

Clericus habens defectum corporis impediens ſolum celebrationem, an poſſit promoueri ad alios ordines ſacros, & obtinere beneficium, talem ordinem requirens. c.4.n.198.

Clericus occultus ſodomita an poſſit promoueri ad ordines, & beneficia acquirere.c. 4.n.215.

Clericus ordinatus à non ſuo Epiſcopo *ſine literis, vel cum falſis dimiſſorijs, an poſsit obtinere beneficia, & penſiones c.4 n.16. & 17.& c.5.nu.12.* Et *an gaudeat canonis, & fori priuilegio. c.6.n.6.& c.7.n.29.*

Clericus ſcienter ordinatus ab Epiſcopo *hæretico ſchiſmatico, excõmunicato, vel ſuſpenſo, aut per ſaltum ordinatus, vel ante legitimam ætatem ſine diſpenſatione, an poſsit obtinere benef. & quid ſi eſſet priuilegio cler. priuatus.c.4.n.16.*

Clericus beneficiatus, an poſſit promoueri ad ordines ab Epiſ. *loci, in quo ſitum eſt beneficium.c.4. nu.233. & quid ſi* Epiſcopus *ad hunc finem contuliſſet beneficium extero.nu.234.vel ſi haberet talis clericus plura beneficia in diuerſis diœceſibus.n. 235. & facta electione vnius* Epiſcopi, *an poſſit variare, & ab alio promoueri ad alios ordines. n. 236. & quid ſi beneficium nõ requirat reſidẽtiam, vel ſit tenue, aut tenuiſsimum.num.237.& 240. vel ſi beneficium ſit ad nutum amouibile, aut habeat beneficiũ in commendam à num. 241. & quid ſi beneficium haberet ſolũ annexum ordinem ſubdiaconatus, an poſsit ad alios ab eo promoueri.num 243 & quid ſi beneficium prædictum ſpectaret ad collationẽ alterius* Epiſcopi, *quã* Epiſcopi *loci, in quo ſitum eſt eod.c.4 nu.247.& an requiratur etiam poſseſsio beneficij. nu.248 & an ſufficiat habere penſionem, vt poſſit promoueri ab* Epiſcopo *illius loci, in quo eſt beneficium, vnde pẽſio habetur. n. 249. & an ſufficiat habere capellaniam.n.250.*

Clericus coniugatus, an poſſit eſſe Vicarius *Epiſcopi.c.1. n.12.*

Clericus per ſaltum ordinatus, an poſsit obtinere benef.c. 4. nu.16.

Clericus ordinatus prima tonſura cum dimiſſorijs Capituli *ſede vacante infra annum, an poſsit obtinere beneficium* Eccleſiaſt. *c.4.n.14.*

Clericus ordinatus, non tamen baptizatus, an gaudeat canon.priuileg.c.6.n.6.

Clericus ſimoniace ordinatus, vel ante legitimam ætatem, an gaudeat fori priuil.c.7.n.30.

Clericus ordinatus ab Epiſcopo excommunicato ſuſpenſo, interdicto, vel hæretico, ſimoniaco, &c. an gaudeat fori priuil.c.7.n.32.

Cle-

Clericus incorrigibilis an gaudeat canonis,& fori priuil.c.6.n.11. & c.7 n.31.& ibi etiam de cler. qui immiſcet ſi enormitatibus, vel exercet artem vilem,aut militia ſe adſcriberet.

Clericus incedens ſine habitu, & tonſura,an gaudeat canonis,& fori priuil c.6.n.10.& c. 7.n.8.

Clericus incedens ſine habitu, & tonſura,an poſſit cognoſci à ſuo Epiſcopo.c.7.n.24.

Cler. excõtus, ſuſpenſus, vel interdictus, depoſitus, vel irregularis,aut degradatus, an gaudeat canonis,& fori priuil.c. 6.n.13. & c.7.n.26.

Cler.hæreticus,vel ſchiſmaticus,an gaudeat canon.priuil c. 6.n.16.

Cler.coniugatus,an,& quãdo gaudeat canonis, & fori priuil.c.6. n.16.& c.7.n.26.

Cler.coniugatus mortua vxore, quando recuperet priuilegia clericalia.c.6.n.17.

Cler.coniugatus, an poſſit cogi ad ſubeunda munera Vniuerſitatis.c.7.n.28.

Cler.qui aliqua de cauſa nõ gaudet priuil.fori,an gaudeat canonis, & è cõtra.c.6.n.12.& c.7.n.25.

Cler.qui dimiſit habitum clerical. an poſſit illum reaſſumere ſine licentia Epiſcopi c.6.n.19.

Cler.qui non defert tonſuram, ex eo,quia caput raſum habet, an gaudeat canon.& fori priuileg. c.6.n.18.& c.7.n.6.

Cler.qui non defert habitum clericalem ob paupertatem, vel alia iuſta cauſa, an gaudeat fori priuileg.c.7.n.7.

Cler.Græcus, qui vtitur legitimo matrimonio, an gaudeat canon. & fori priuil. ſi in diuinis non inſeruiat.c.6.n 20 & c 7 n 15.

Cler.bigamus, an gaudeat fori,& canon priuil.c.6.nu.23. & c 7. nu.36.

Cler. effectus poſt delictum cõmiſſum,an gaudeat fori priuil. c.7. n.33.& quid ſi tempore promotionis erat irregul ibid.

Cler.an gaudeat fori priuil ſi tempore delicti, vel captura careat tonſura.c.7 n.10.

Cler.ſi ſeruitium in diuinis, non continuatum,ſed interpellatum præſtiterit;vel ſi bis,vel ter tantum inſeruierit,an gaudeat fori priuil c.7.n.11.

Cler.inſeruiens alteri Eccleſiæ,quã illi,cui fuit adſcriptus, an gaudeat fori priuil.c.7.n.13.

Cler.vt fori priuil.gaudeat, an neceſſario debeat eſſe adſcriptus Eccleſiæ.c.7.n.14.

Cler. habẽs titulum beneficij abſq; poſſeſſione, an gaudeat fori priuileg.c.7.n.16.

Cler.an gaudeat fori priuil. ſi poſſideret titulum beneficij abſque redditibus,vel capellaniam, aut fratantiam, vel coadiutoriam, aut penſionem Eccleſiaſticam. c. 7.à n.17.

Cler qui de facto reperitur in poſſeſſione beneficij, quod obtinere

Digitized by Google

non poterat, ex quo erat illegitimus, vel irregularis, an gaudeat fori priuil.c.7 n.22.
Cler.qui cõfeſſus eſt, ſe eſſe laicum, & poſtea conuincatur de mendacio, an gaudeat priuileg. fori c.7 n.4.
Cler.coniugatus, qui poſt commiſſum delictum tempore, quo omnia requiſita habebat, vt fori priuileg frueretur, effectus ſit bigamus, an fori priuileg.gaudeat.c.7.n.38.
Cler.in ſacris diſpenſatus à Papa ad nuptias contrahendas, an gaudeat priuil.cler.c.7. n. 39.
Cler.qui poſt commiſſum delictum vxorem ducit, an fori priuileg. gaudeat.c.7.n.40.
Cler.inuentus in actuali crimine, vel noctu cum armis prohibitis, per iudicem ſecularem, an poſſit capi, & præſentari ſuperiori, & quid faciendum ſit de armis.c.6.n.91.& 92.
Cler.exiſtens extra diœceſim, an poſſit ligari cenſuris à proprio Epiſcopo.c.2.n.62.
Cler.an poſſit eligere iudicem ſecularem tãquam arbitrũ.c. 7.n.4.
Cler. quæ requiſita habere debeat, vt fori priuil.gaudeat.c.7 nu.5.
Cler.hæres laici an poſſit conueniri coram iudice laico, & quid ſi lis erat cœpta contra laicum, cap.7. à n.58. & quid ſi cauſa eſſet inchoata antequam quis effectus ſit clericus nu.59 & quid ſi inſtantia eſſet perempta, & inſuſflaretur ſpiritus.ibid.
Cler.an, & quando poſſit reconueniri coram iudice laico.c. 7.à n. 61.ad 73.
Cler.an poſſit deſiſtere à conuentione ad finem euadendi reconuentionem.c.7 n.66.
Cler.reconuentus, ſi à iudice laico condemnetur, à quo ſit exequendum decretum c 7 n 74.
Cler.ſpoliãs laicum ſua poſſeſſione à quo ſit cogendus ad illius reſtitutionem.c.7.n.73.
Cler.an citari poſſit per edictum ſi ſua intereſſe putauerit à iudice laico.c.7.n.75.
Cler.in iudicio laudatus in auctorem à laico, an poſſit fori declinatoriam opponere.c.7. n.78.
Cler. immiſſus in poſſeſſionem ex primo decreto iudicis laici, an poſſit poſtea ab eodem ea poſſeſſione priuari c.7.n.81.
Cler.qui in iudicio ſeculari depoſitum recepit, à quo iudice ſit cogendus, pro illius reſtitutione c.7.n.82.
Cler.fideiubens pro laico de ſtando iuri, & iudicatum ſoluendo coram laico, an poſſit coram eodẽ conueniri.c 7.n 83.
Cler.exercens officium tutoris, curatoris, vel procur.alicuius laici, coram quo iudice conueniri debeat.c 7.n 87.& c.14.nu. 18.
Cler.delinquens in officio laicali à quo iudice puniẽdus ſit c.7.n.88
Cler. à quo iudice iudicari debeat pro contractibus, & obligationibus.

nibus factis tempore, quo erat laicus c.7.n.91.
Cler.qui ſe obligauit ſoluere certa die,deinde effectus ſit laicus, à quo debeat cognoſci. c.7.n.92.
Cler.litigans in Curia ſeculari, an ligetur ſtatutis laicorum de com promittendis cauſis.c.7. n. 95.
Cler.an poſſit conuenire,& conueniri iure congrui.c. 7. n.96.
Cler. an ligetur conſuetudinibus locorum particulariũ.c.7.n.97.
Cler.in feudalibus,an teneatur ſubire iudicium coram domino feudi, & coram ipſo conueniri. c.7.n.104.
Clericus feudatarius,à quo iudice aſtringi, & condemnari debeat in criminalibus.c.7.nu. 106.& quid ſi ageretur cõtra cler. vaſſallum ad amiſſionem feudi cri min.vel ciuil.pro crimine. ibid.
Cler. effectus, poſtquam fuit condemnatus in exilium, à quo iudice puniri debeat.c.7.n.107.
Cler.effectus poſtquam fuit foriudicatus, à quo puniẽdus veniat. c.7.n.107.
Cler.relegatus ab Eccleſiaſt. ſi durante relegationis tempore efficiatur laicus, & frangat relegationẽ,à quo puniẽdus c.7.n.108.
Cler.ſi poſt delictum, habitum, & tonſuram relinquat, à quo puniri debeat.c.7.n.109.
Cler.deponens falſum coram laico à quo puniendus ſit.c.7.n.110.
Cler.aſſaſſinus à quo iudice puniri poſſit.c.7.n.112.
Cler. committens crimen læſæ maieſtatis,à quo iudice ſit puniendus.c.7.n.114.& c.15.n.4.
Cler. negotiator, an teneatur ſoluere collectas.c.8 n.32.
Cler.ſi conduceret aliquod prædiũ, an gaudeat immunitatis priuilegio pro fructibus prædij conducti.c.8.n.31.
Cler.pro quibus bonis gaudeat priuilegio immunitatis.c. 8.n.34.
Cler.an, & quando gaudeat immunitatis priuilegio pro rebus donatis.c.8.à n.42.
Cler.an teneatur ad collectas ſi ad ipſum perueniret res alicuius laici cum pacto expreſſo, vt teneatur ad collectas.c. 8.n 56.
Cler.ſi poſſideret bona in communi cum fratre, vel alijs laicis,an omnia gaudeant immunitate.c. 8 n.58.
Cler.an poſſit vendere, & donare, quod ei ſupereſſet de immunitate taxata.c.8.n 68.
Cler.percipiens penſionem,officium B.M.V.perſoluere tenetur. c 5. n 52.
Clericus tenetur vendere frumentum,& alia bona, iuſta, & approbata menſura, & iuſto pretio.c.8.n.39.
Cler.pro debito ciuili non põt conueniri,niſi in quantum facere poteſt.c.10.nu.1. & quando dicatur non ſoluendo n.2.
Cler.fideiuſſor laici gaudet beneficio Cap.Odoardus c.10. n.47.
Cler. qui tempore contractus ſciebat

bat ſe non eſſe ſoluendo, an gaudeat beneficio Cap. Odoardus.c. 10.n.14.

Cler. qui in fraudem creditorum cõſumpſit, aut occultauit bona, vel luxurioſe viuendo, an gaudeat beneficio Cap.Odoardus.c. 10 n.15.

Cler. qui tempore contractus, ſe finxit non eſſe clericum, an poſſit vti beneficio Cap.Odoardus. c.10 n.17.

Cler. effectus poſt contracta debita, vel poſtquam fuit condemnatus ad ſolutionem, an gaudeat beneficio Cap Odoardus c.10.n.18.

Cler. condemnatus per tres ſententias conformes, aut obligatus in forma Cameræ, an gaudeat beneficio Cap Odoard c.10.n.20.

Cler. obligatus ad ſoluendam penſionem, an poſſit vti hoc beneficio.c.10.n.22.

Cler. in debito iurato, vel ſi fuerit conuentus actione reali, *an poſſit vti hoc beneficio* Cap Odoardus.c.10.n.22.

Cler an gaudeat hoc beneficio in debitis ex *delicto prouenientibus, vel in mulctis debitis fiſco.* c.10 n.26.& 31.

Cler. an poſſit carcerari pro debito, quando eſt periurus.c. 10.n.32. *Vel ſi eſt ſuſpectus de fuga.n 33 aut obligatus in forma* Cameræ *n.34.*

Cler. an poſſit carcerari pendente diſcuſſione ſuper admiſſione ad benef. Cap. Odoardus *c.10.n.36.*

Cler. qui fuit condemnatus ad ſoluendum, & poteſt ſatisfacere, & recuſat, an poſſit vti beneficio Cap.Odoardus.c.10.n.39.

Cler. debitor, an gaudeat benef. Cap. Odoardus, *ſi creditor eſt pauperior.c.10.n.40.*

Cler. debitor ratione depoſiti pœnis ſe facti, an poſſit vti beneficio Cap.Odoardus.c.10. n 42.

Cler. hæres non confecto inuentario, an poſſit vti beneficio Cap. Odoardus.c.10 n.43.

Cler. qui bona aliena adminiſtrauit vti tutor, vel procurator, & malam reddidiſſet rationem de adminiſtratis, an poſſit carcerari.c.10.nu.44.

Cler. exercens illicitam negotiationem, an poſſit vti beneficio Cap. Odoardus.c.10 n.45.

Cler. ſemel admiſſus ad beneficium Cap.Odoardus, *an poſſit iterum admitti c.10.n.48.*

Cler. an vti poſſit beneficio Cap. Odoardus, *ſi cum iuramento ei renunciaſſet.c.10.n.49.*

Cler. non punitur pœnis pro crimine læſæ maieſtatis humanæ à patre commiſſo.c.15.n.2.

Cler. an cõmittat crimen læſæ Maieſtatis *humanæ.c.15.n.3.*

Cler. filiusfam. an, & quando poſſit eſſe in iudicio ſine conſenſu patris c.16.n 5.

Cler. habens iuſpatronat. Eccleſiaſticum, *ſius tamquam beneficiatus poteſt præſentare in eo Capellanū infra ſex mēſes.c.16.à n.7.*

Digitized by Google

Cler. ſi compatronus ſit alicuius iuriſpatron. ſimul cũ laicis, an laicus poſſit praſentare, etiam infra ſex menſes.c.16.n.14.

Cler elapſo biennio, an poſſit opponere exceptionem non numerata pecunia.c.16.n.18.

Cler. ſi vt actor ageret coram iudice laico, an teneatur cauere, aut ſatiſdare de expenſis in caſu ſuccumbentia.c.16.n 22.

Cler an teneatur praſtare cautionem de iudicio ſiſti.c. 16. n.24.

Cler. non tenetur canere palinodiã. c.16.n.30.

Cler. propter offenſam factam laico, quomodo debeat illi ſatiſfacere.c.16.n.31.

Cler. pro delicto non punitur pœna ſanguinis.c.16.n.32.

Cler. filiusfamil. an poſſit à patre exheredari ex cauſis ingratitudinum.c.16.n.2.

Cler. monetarius à quo ſit cognoſcẽdus, et refertur Bulla S.D.N. *D.Vrbani* Papa 8. *c.7.n.116.*

Coadiutor canonici cũ futura ſucceſſione, an teneatur emittere fidei profeſſionem. prout tenetur Canonicus *c 4 n 79.*

Collatio beneficij facta illiterato, an ſit valida c 4 n.104.

Collationem beneficij obtinens, non vero poſſeſſionem, an gaudeat priuileg fori c.7.n.16.

Coloni Eccleſia, *aut clericorum, an gaudeant priuil. immunitatis.c.8.n.20.*

Commendatarij S.Ioannis, S Iacobi, & ſimiles, an gaudeant priuilegio, canonis, fori, & immunitatis.c.6.n.37.c.7.n.46. & c.8.n.16.

Commiſſio, aut realis, aut perſonalis eſt.c.2.n.181.

Commiſſio, quomodo cognoſcatur ſi realis, vel perſonalis ſit.cap.2. n.182.

Commiſſio facta alicui ſolo nomine dignitatis, aut perſona expreſſo, an, & quando cenſeatur perſonalis, vel realis.c.2 n.184.

Commiſſiones facta Vicario Epiſcopi, an expediri poſſint per ſucceſſorem in officio, eo mortuo c. 2.n.187.

Commiſſiones diſpenſandi in matrimonij impedimentis, vel litera in forma dignum, qua ſolent committi Vicario Generali diœceſis, eo reuocato, an tranſeãt ad ſucceſſorem, vel ab ipſomet expediri poſſint.c.2 nu.197.& quid ſi idem vicarius eſſet factus Epiſcopus *eiuſdem diœceſis n.198.*

Commiſſiones pradicta, & litera in forma dignum, an expirent morte Papa re integra c. 2. nu. 173.

Commiſſiones huiuſmodi an expediri poſſint per Vicarium Capituli *c.2 n.199.*

Commiſſiones, ſeu diſpenſationes, quarum expeditio concredita fuit Vicario, ſeu officiali Epiſcopi, à quo ſint expediẽnda ſi duo eſſent Vicarij generales Epiſcopi.c.2.n.201.

Com-

Commiſſiones facta Canonico ſub nomine dignitatis, an tranſeant ad ſucceſſorem in canonicatu. c. 2. n. 189.

Commutatio pęna pecuniaria in corporalem, quomodo facienda. c. 10. n. 29.

Concubinarius percutiẽs clericum deprehenſum cum concubina incidit in canon. ſi quis ſuaden. c. 6. n. 86.

Conductores prædiorum Eccleſiaſticorum, an poſſint conueniri coram Eccleſiaſtico. c. 7. n. 57 & gaudeant immunitatis priuil. pro re conducta. c. 8. n. 29.

Confeſſarius debet eſſe approbatus, & quomodo. c. 1. n. 61.

Confeſſarius regulariũ, à quo nam ſit approbandus. c. 1. n. 65.

Cõfeſſarius à proprio Epiſcopo debet approbari c. 1. n. 58. & 62.

Confeſſarius ab Epiſcopo debet eſſe approbatus, vt eligi poſſit. cap. 1. n 63.

Confeſſarius non cenſetur approbatus ſi non fuit idoneus iudicatus c. 1. n. 59.

Confeſſarius, an cenſeatur approbatus, ſi falſo idoneus iudicatus fuerit c. 1. n. 60.

Confeſſarius, an debeat ſimul approbari, & iudicari idoneus ad confeſſiones c. 1. n. 59.

Confeſſarius ſimpliciter approbatus, non autem quoad moniales, an poſſit eligi à monialibus virtute iubilei c. 1. n. 66.

Confeſſio facta excõto vitando, an quandoq; ſit valida c. 1. nu. 82.

Conſanguineus Epiſcopi conuiuẽs expenſis Epiſcopi in eius domo, an dicatur eius familiaris ad effectum, vt poſſit ei ordines conferre, iuxta mentem Conc. Trid. c. 7. n. 53.

Conſanguineus cler. ſi percutiatur in odium ipſius cler. percutiens, an ſit excõtus c. 6. num. 21.

Conſtituto in dignitate Eccleſiaſtica, an ſit quandoque parcendum ad euitandum ſcandalum. c. 16. n. 35.

Conſt. S. D. N. Vrb. 8. contra clericos ordin. cum falſis dimiſſorijs commemoratur c. 7. n. 30.

Conſtit. Synod. Neap. de fidei profeſſionẽ facienda à recip. gradũ Doctoratus, refertur c. 4. n. 124.

Conſuetudines laicorum, an ligent clericos c. 7 n 103.

Conſuetudines Neapol. an ſint approbatæ per ritum Curiæ Arch. Neap. c. 7 n. 103.

Contentioſa iuriſdictio, quæ nam ſit c. 2. n. 6.

Corona, ſeu tonſura clericalis vnde initium ſumpſit. c. 6 n. 18.

Crimen læſæ maieſtatis, an committatur à clericis c. 7. n. 114. & c. 15. n. 4.

Cura fatuorum, prodigorum, & ſimilium, an ad clericos deferri poſſit, ſi fuerint coniuncti. c. 14. n. 5.

D

Decima, quo iure ſoluenda ſit c. 3. n. 4.

De-

Digitized by Google

Decima, an debeatur ab vna Eccle*ſia, alteri* Eccle*ſia parochiali, quando pradia vnius ſita ſunt intra terminos alterius parochia c.3.n.45.*

Decima, an poſſit denegari parocho non diſtribuenti candelas in die Purificationis B. *M.V. c.3.nu. 16.*

Decima petenda eſt coram Eccle*ſiaſtico c.3.n.58.*

Decimas ſoluere nolenti, an Parochus poſſit denegare ſacramenta c.3 n.13.

Decimas nolenti ſoluere, an Eccleſiaſtica ſepultura denegari poſſit. c.3.n.14.

Decimas ex pradio alteri locato, an ſoluere teneatur dominus, vel Colonus *c.3.n.17.*

Decimas reales ſoluens, non debet detrahere expenſas, nec tributa, cenſus, &c. ſecus in perſonalib. c 3.n.51.

Decimas non ſoluens, quando dicatur eſſe in mora c.3. n. 57.

Decimarum ius, an laicis poſſit cōpetere c 3.n.15.

Decima, aut pradiales, aut perſonales, aut miſta c.3.n.2.

Decima, *quibus ſolui debeant. c.3. nu.6.*

Decima, an ſint ſoluenda clericis diuitibus, vel improbis cap. 3.n. 12.

Decima, *à quo ſint ſoluenda. cap.3. nu.16.*

Decima, *cui* Eccleſia *debeātur pradiali, vel parochiali c.3.n.20.*

Decima an debeantur proprio Pa*rocho ex fructibus perceptis ex pradijs ſitis extra territorium ſua* Parochia *c.3.n.21.*

Decima, an ſoluenda ex fructibus, quos dominus colligi potuiſſet, ſi agrum coluiſſet c. 3 n.22.

Decima, an ſolui debeant à nouo emptore pr ędij, ſi pro praterito, ex fructibus ex eo collectis non fuerint ſoluta c. 3.n.23.

Decima perſonales, cui, & à quib. debeantur c.3.n.43.

Decima, an ſint ſoluenda à clericis Parochis, Epiſcopis, *& Monaſterijs c.3.à nu.26. ad 35.*

Decima, an ſint ſoluenda ab Eremitis, vel Tertiarijs S. Franciſci, & S. *Dominici c.3. n.36.*

Decima *perſonales, pradiales, & miſta ex quibus rebus ſoluendę ſint. c.3 n.47.*

Decima pradiales, an debeantur, etiam ex noualibus c.3.n.49.

Decima de agnis, & vitulis, quando, & cui ſoluantur c. 3.n.50.

Decimę, an debeantur ſuper corporibus feudalibus c 3. à n.50.

Decimę ſi ſoluantur ex negotiatione, an deducantur expenſę. c. 3. n.54.

Decimę quo tempore ſint ſoluendę, & an ſint deferendę ad certum locum c.3.n.55.

Decretum *Sacrę Congr. circa cler. ſeu diacon. ſiluaticos, refertur, c. 7.n.41.*

Degradatus verbaliter tantum, an gaudeat fori, & canonis priuilegio

legio.c.6 nu.13 & c.7.n.26.

Delegans iuriſdictionem in foro interno, vel externo, non debet eſſe impeditus cenſuris, vt licite, vel ſaltem non vitandus, vt valide poſſit delegare.c.1. n.6. & c. 2.n.5

Delegans ſi eſſet cenſuris innodatus, an expiret iuriſdictio ab eo delegata c.2 n.118.

Delegante ſuperſtite ſi moriatur delegatus re integra quoad ſubdelegatum, an expiret ſubdelegati iuriſdictio.c.2.n. 129.

Delegantis morte, re integra, quo ad ſubdelegatum qui vti non incepit, nõ autem qu ad ſubdelegatum, qui iam vti ceperat, an expiret iuriſdictio ſubdelegati. c.2 n.127.

Delegantis obitu, re integra, quoad delegatum ſed re non integra, quoad ſubdelegatum, an expiret iuriſdictio.c.2.n.128.

Delegantis morte ignorata, vel delegati reuocatione, an valeant geſta à delegato ſi procederet ad executionem gratia facienda.c. 2.n.159.

Delegare, vel ſubdelegare iuriſdictionem fori interni, vel externi, qui nam poſſint c.1.à nu.58. & c.2 à n.21.

Delegare, an poſſit Epiſcopus, ea que ſibi competunt ex officio, vel dignitate, etiam ſi id contingat cauſa priuilegij conceſſi dignitatis.c.2 n.42.

Delegare an poſſit Epiſcopus poteſtatem conferendi beneficia, vel diſpenſandi in denunciationibus matrimonij. c. 2.n.43.

Delegari, quibus poſſit iuriſdictio fori interni, vel externi.c.1 à n. 60 & c.2.à n.51.

Delegari an poſſit aliqua cauſa ab altis, Vicario Epiſcopi excommunicati.c.2.n.121.

Delegari an poſſit cauſa criminalis clericorum alicui laico, vel clerico & laico ſimul, vel clerico coniugato c.2.n 54.

Delegata iuriſdictio fori interni, in quibus reperitur c. 1.n.3.

Delegata iuriſdictio fori externi, in quibus reperitur.c. 2 n 3.

Delegata iuriſdictio contentioſa, vel voluntaria in foro externo an poſſit exerceri extra territorium.c.2.n.7.

Delegata iuriſdictio fori interni, vel externi, pro quo tempore durat.c.3.n.75. & c.2. num.87.

Delegata iuriſdictio executorum literarum Apoſt. quibus mandatur, vt inducant prouiſum in beneficii poſſeſſionem, & defendant inductum, &c. quandiu duret.c.2.à n.88.

Delegata iuriſdictio ad literas gratia, vel iuſtitia exequendas, an expiret morte, vel ceſſatione offitij delegantis.c.2.n.93. & 114.

Delegata poteſtas ad exequendas literas iuſtitia, an expiret finito officio delegantis, vel ſi re integra delegans moriatur. c. 2 nu. 113. & 117.132. & 133.

Dele-

Delegata iuriſdictio donec ipſe delegans voluerit, vel non reuocauerit, an, & quando per obitum delegantis expiret.c.2.nu.126.

Delegata poteſtas nomine *dignitatis committentis, an expiret re integra obitu delegantis.c.2 nu.* 134.

Delegata poteſtas ad exequendas literas gratiæ, an, & quādo expiret morte delegantis.c.2. à nu. 136.

Delegata facultas audiendi confeſſiones, an expiret obitu delegantis.c.2.n.167.

Delegata *iuriſdictio diſpenſandi cum certis, vel incertis perſonis, an expiret morte delegantis.c.2. n.168.*

Delegata poteſtas in foro interno, vel externo, an expiret morte, vel ceſſatione officij perſonæ, cui commiſſa eſt.c.1.n. 76. & c.2.n. 179.

Delegati duo ſi ſunt dati inſolidū, & vnus præoccupauit, an, & quando poſſit alter ſe intromittere c.2. à n.203.

Delegatio *facta Vicario* Epiſcopi, *an expiret eius morte, vel tranſeat ad vicarium ſucceſſorem.c. 2 n.187.*

Delegatio facta Vicario Capituli *ſede vacante, an tranſeat ad ſucceſſorem Vicarium.c.2.n.188.*

Delegatio *facta* Canonico *ſub nomine dignitatis, per eius obitum an tranſeat ad ſucceſſorem in canonicatu c.2 n.189.*

Delegatio facta alicui expreſſo nomine dignitatis perſonæ delegati, an cenſeatur realis, aut perſonalis.c.2 n.190.

Delegatur iuriſdictio fori externi tripliciter. Primo expreſſo ſolo nomine proprio delegati. Secundo, expreſſo ſolo nomine dignitatis. & Tertio, expreſſo vtroque nomine.c.2.n.180 & vide verb. commiſſio

Delegatus, cui aliquid expediendū committitur à Sede Apoſtolica *debet in dignitate exiſtere tempore impetrationis, ſeu datæ.c.2. n.19[illegible]*

Delegatus Papæ ad diſpenſandum, non poteſt per alium diſpenſationem expedire, poteſt vero receptionem teſtium, & informationem alteri committere. c.2.n. 46.

Delegatus Principis *poteſt ſubdelegare.c.2 n 30.*

Delegatus Principis, an poſſit ſubdelegare cum poteſtate ſubdelegandi c.2.n.31.

Delegatus inferioris Principis, qui non eſt ad vniuerſitatem cauſarum, an poſſit ſubdelegare, quādo eſt ei conceſſa facultas ſubdelegandi c 2.n.22.

Delegatus ad vniuerſitatem cauſarum, quæ poſſit ſubdelegare c.2.n.32.

Delegatus ad generalitatem cauſarum, an poſſit ſubdelegare aliquam cauſam.c.2.n.38.

Delegatus ad vnā, vel plures cau-

ſas,an poſſit ſubdelegare. cap.2. num.39.

Delegatus ad aſſiſtendum matrimonio,an poſſit ſubdelegare.c.2. nu.40.

Delegatus inferioris Principis *ad vnam cauſam,an poſſit ſubdelegare aliquem articulum c.2.n.41.*

Delegatus ad exequendum literas Apoſt. in forma dignum, an poſſit alteri ſubdelegare, & committere vices ſuas, ſtante clauſula, ſuper quo conſcientiam tuam oneramus, vel exiſtente clauſula, tua conſciẽtia committimus. c.2.n.48.

Delegatus, an poſſit ſubdelegare examen in beneficijs parochialibus, dum in literis Apoſt. dicitur, ſi per diligentem examinationem per te adhibitis exam. ſynod.c.2.n.49.

Delegatus Apoſtolicus, an poſſit ſubdelegare perſonis non conſtitutis in dignitate.c.2.n.53.

Delegatus Apoſt.an, & quãdo poſſit procedere extra ciuitatem, in qua fuit deputatus c.2.à n.59.

Delegatus,ſi officio, vel dignitate, iam functus eſt,an extinguatur delegatio perſonalis; realis vero ad ſucceſſorem tranſeat.c.2 nu.192. & quid ſi eſſet res integra. nu.192.

Delegatus,ſi officio, vel dignitate priuatus ſit in pœnam alicuius delicti, an idem dicendum ſit.c.2.n 195. vel ſi ad ſtatum incompatibilem tranſijſſet.n.196.

Delegatus,ſi pronũciauerit reſcriptum eſſe ſubreptitium, an poſſit ſe retractare, ſi ſe deceptum inuenerit.c.2.n.208. & quid ſi iure ordinario iudicauit, vel contra formam mandati n.207.

Delegatus,ſi pronunciauerit validam eſſe diſpenſationem, & poſtea inueniat ſe deceptum, vel erraſſe, an poſſit ſe retractare.c.2 n.209.

Delegatus,cui fuerunt directæ literæ in forma dignum; ſi infra triginta dies non conferat beneficium impetranti ſub aliquo prætextu, poſſit ne recurri ad ſecundum exequutorem vigore Bullæ exequutoriæ.c.2.nu.215.

Delegatus prædictus, an poſſit dictas literas in forma dignũ executioni demandare, & conferre elapſo termino 30.dierum,poſtquam ei præſentatæ fuerunt, & ſic re integra moram purgare, an vero lapſo termino ſtatim in ſecundum exequutorem deuoluatur iſta poteſtas.c 2.num.217.& 218.

Delegatus Sedis *Apoſt. an poſſit excommunicare impedientes, vel tentantes impedire exequutionẽ ſuarum literarum c.2.n.92.*

Delictum occultum, quando dicatur c.4.n.155.

Delictum,an dicatur occultum, ſi in aliquo loco ſit publicum, ſed vbi petitur diſpenſatio,ſit occultum c.4 n.156.

De-

Digitized by Google

Delictum, ſi in vno loco fuit deductum ad forum contentioſum, an poſſit delinquens extra illũ locum obtinere abſolutionem in foro conſcientiæ.c.4.n.157.

Delictum, an dicatur occultum ſi iuſtè, vel iniuſtè fuerit vnico teſte probatum c.4. nu.158. aut ſi delinquens fuerit abſolutus in foro externo ex defectu probationis, vel quia falſis teſtibus ſe defenderit. nu.160. aut ſi ſolum fuit deductum, & non probatũ. n.161.

Delictum ſocij criminis, an dicatur deductum in foro contentioſo ſi alter ſolum ad iudicium deferatur.c.4.n.163.

Delictum, ſi fuit deductum ad forum externum, & terminatum iudicium, & punitum delictũ, an poſſit Epiſcopus diſpẽſare ex vi facultatis S.C.T.c.4.n. 164.

Delinquens ſi non fuit abſolutus, neque condemnatus propter delictum, ſed tranſegit, ſeu compoſuit cum Curia, an poſſit diſpẽſari ab Epiſcopo ex vi facultatis S.C.T.c.4 n.166.

Delinquens ratione delicti, an efficiatur ſubditus, & de foro iudicis loci delicti.c.2.n.81.

Diaconi, ſeu clerici ſeluatici, an, & quando gaudeant priuilegijs cler.c.7.n 41.

Dies biſſexti, an ſit computandus ad ætatem legitimam recipiendi ord.c 4 n 81.

Dies vltima ætatis requiſita quã do ſufficiat, quod ſit incepta.c.4. nu.81.

Dimiſſoriales literæ ad ordines ſuſcipiendos, an expirent morte, vel ceſſatione ab officio concedẽtis.c.2.à n.162.

Diſpẽſare, an, & quãdo poſſit Epiſcopus in irregularitate.c.4.nu. 154.

Diſpenſare, an poſſit Epiſcopus in irregularitate ex delicto, finito iudicio.c 4.n 162.

Diſpenſare, an poſſit Epiſcopus in irregularitate eum religioſis. c. 4.n.172.

Diſpenſare quis poſſit in irregularitatibus prouenientibus ex defectu corporis.c.4 n.199.

Diſpenſare quis poſſit cũ ſimoniaco c.4 n 204.

Diſpenſatio irregularitatis, à quo concedatur.c.4 n.154.

Diſpenſatio irregularitatis ex homicidio, an poſſit cõcedi ab Epiſcopo.c 4 n.184.

Diſpẽſatio in irregularitate ex homicidio caſuali proueniente, an poſſit ab Epiſcopo concedi c.4.n. 186.& 187.

Diſpenſatio irregularitatis cõtracta ab eo, qui occidit, cum haberet intentionem tantummodo percutiẽdi, an pertineat ad Epiſcopum.c.4.n.187.

Diſpenſatio irregularitatis ad quẽ pertineat, quando dominus mãdauit ſeruo, vt percuteret, ſed ipſe occidit.c.4.n.188.

Diſpenſatio irregularitatis cõtra

Digitized by Google

cta ob homicidium factum in ſui defenſionem, non ſeruato moderamine, ad quem pertineat. c. 4 n. 190.

Diſpenſatio irregularitatis cõtracta ob iniuſtam mutilationem occultam, ad quem pertineat. c. 4. n 191.

Diſpenſatio cõceſſa ab Epiſcopo *ex vi decreti* S.C. *T. quando delictum erat occultum, an proſit, ſi poſtea fuit deductũ in foro contentioſo. c. 4. n. 167.*

Diſpenſatio irregularitatis, an cõpetat Vicario Capituli, *& Prelatis habentibus iuriſdictionem quaſi* Epiſcopalem. *c. 4. nu. 169. & 170.*

Diſpenſatio bigamiæ, an pertineat ad Epiſcopum. c. 4 n. 97.

Diſpenſatio irregularitatis cõtracta ob infamiam, an pertineat ad Epiſcopum c. 4. n. 129.

Diſpenſatio matrimonialis ſuperueniens, an confirmet præſentationem factam ad beneficium filij inceſtuoſi. c. 4. n. 44.

Diſpenſatio in foro conſciẽtiæ, quæ committitur per reſcriptum ſacra pœnitentiaria confeſſori eligendo, vno electo, an poſſit eo dimiſſo, alter eligi c. 2. nu. 210 vel ſi vnus pronunciauit diſpenſationem eſſe ſubreptitiam, an poſſit alter adiri, vel poſſit idem confeſſarius melius re inſpecta, diſpenſationem exequi mutata ſententia. nu. 212. & quid ſi ſemel abſoluit, aut votum commutauit num. 213.

Diſpenſationes commiſſæ vicario, vide commiſſiones.

Diſpenſatus ad ordines, an cenſeatur diſpenſatus ad beneficia c. 4. num. 48.

Diſpenſatus ſuper ætate, vt poſſit obtinere beneficium ſimplex, an poſſit alia beneficia ſine diſpenſatione obtinere. c. 4. n. 63.

Doctoratus gradus, an ſufficiat ſine competenti ſciẽtia, vbi requiritur talis gradus pro obtinẽda aliqua dignitate Eccleſiaſtica. *c. 4. n. 121.*

Doctoratus *gradus, an ſufficiat in tali caſu, ſi fuerit receptus cõtra ſtatuta Academia, vt quia falſo probauit curſus neceſſarios, &c. c. 4. nu. 122. & quid ſi promotio ad gradum eſſet nulla ob non factam fidei profeſſionem num. 123. & refertur in hoc conſtitutio ſynodalis Neap. n. 124.*

Donatio facta clerico, quãdo præſumatur in fraudem. c. 8. à nu. 48.

D*onatio factafilio, vt ad ſacros ordines promoueri poſſit, an ſit computanda in legitimam. c. 12. nu 24.*

Douatio ob cauſam, quando dicatur. c. 12. n. 25.

Donatio facta filio ob cauſam clericatus ad cuius titulum fuit promotus, an poſſit reuocari propter ingratitudinem c. 12. n. 26.

Ele-

Digitized by Google

E

Electio ſemel habita de viro diſcreto, cui à ſacra pœnitentiaria commiſſa eſt diſpenſatio, an poſſit variari. c. 2. n. 110.
Eligi, an poſſit pro confeſſario, ſacerdos ab alieno Epiſcopo approbatus c. 1. n. 62.
Emphyteota Eccleſiæ corã quo iudice conueniri debeat ad ſoluendum cenſum, vel ad relaxationem rei ſub prætextu caducitatis c. 7. n. 57.
Emptor bonorum Eccleſiæ, & clericorum, an gaudeat priuilegio immunitatis c. 8. n. 25.
Enormis percuſſio, quæ nam dicatur c. 6. n. 101.
Epiſcopi, an poſſint per ſtatutum ligare cenſuris ſuos ſubditos in alieno territorio exiſtentes cap. 2. n. 62.
Epiſcopi, an poſſint ligare per ſtatutum ſuos ſubditos extra diœceſim exiſtentes, ſi intendant eos ligare. c. 2. n. 63.
Epiſcopi morte, expirat iuriſdictio vicarij c. 2. n. 85.
Epiſcopi nomine, quid intelligendum ſit in decreto S. C. T. ſeſſ. 24. c. 6. de refor. c. 4. n. 168. & an comprehendantur alij Prælati inferiores, aut Capitulum ſede vacante n. 169.
Epiſcopi, qui impedirentur, ne iuriſdictionem exerceant in proprio territorio, an poſſint eam exercere in alieno territorio. c. 2 n. 58.
Epiſcopo excommunicato, an Vicarius generalis validè exerceat iuriſdictionem ab eo acceptam, c. 2. n. 118. & quid ſi eidem Vicario fuerit ab alio, cauſa aliqua commiſſa. ibid. n. 121.
Epiſcopo excõto, an poſſit eius Vicarius aſſiſtere matrimonio, vel alijs committere, vt aſſiſtant. c. 2 n. 122.
Epiſcopo ſuſpenſo à Pontificalib. an prohibeatur exercitium iuriſdictionis Epiſcopalis, & quæ prohibeantur per talem ſuſpenſionem, & an in illis pontificalibus celebrando, efficiatur irregularis c. 2. n. 122.
Epiſcopus an poſſit excõicare clericum non reſidentem, exiſtentem extra diœceſim. c. 2. n. 64.
Epiſcopus, an poſſit ligare cenſuris deferẽtes aliquid extra diœceſim c. 2. n. 66.
Epiſcopus, an poſſit excõare tranſgredientem ſuum ſtatutum in locis, ſeu parochijs exemptis ſuæ diœceſis c. 2. n. 67.
Epiſcopus, an poſſit cenſuris ligare ſubditum, qui furatur extra territorium. c. 2. n. 69.
Epiſcopus, an, & quãdo poſſit abſoluere à cenſuris à iure, vel ab homine latis. c. 1. n. 94. & 104. & c. 4. n. 180.
Epiſcopus, an poſſit per ſententiam ligare ſuos ſubditos in alieno territorio exiſtentes. c. 2. n. 72.
Epiſcopus an poſſit prohibere ſub cenſuris ſacerdoti ſubdito, ne

celebre extra diœceſim.c.2.n.73.

Epiſcopus, an poſſit ferre cenſurã contra fures, qui in diœceſi furati ſunt, niſi reſtituant, ſi ſe recipiant in alienam diœceſim. cap. 2.n.74.

Epiſcopus, an poſſit reuocare literas dimiſſorias ad ordines conceſſas à ſuo prædeceſſore. c.2.nu. 165.

Epiſcopus, qui nam dicatur proprius.c.4.n.260.

Epiſcopus domicilij, originis, & beneficij, qui nam ſit.c.4. à n.233. & 252.

Epiſcopus, an poſſit extra diœceſim exercere iuriſdictionem fori externi, & ferre cenſuras, vel ab eis abſoluere ſubditos.c.2 n.55. & 59.

Epiſcopus, an poſſit abſoluere à cẽſuris Papa reſeruatis, & quando c.4.n.154.

Epiſcopus, an poſſit abſoluere à cẽſuris in Bulla cænæ reſeruatis. c.4 n.175.

Epiſcopus, an poſſit abſoluere à cẽſuris propter ingreſſum in Monaſterium Monialium. c.4.nu. 175.

Epiſcopus, an poſſit abſoluere ſubditum ab excõe incurſa in aliena diœceſi.c.4.n.175.

Epiſcopus, an poſſit punire clericũ ſuum, qui alibi delinquit. c.2.n. 75.

Epiſcopus, an poſſit abſoluere à cẽſuris, quas tulit contra eum, qui à ſe appellauit.c.2.n.85.

Epiſcopus, an poſſit abſoluere à cẽſuris Papa reſeruatis, quando delictum fuit deductum ad forum contentioſum, ſed reus via iniqua ſe liberauit.c.4.n.160.

Epiſcopus, an poſſit diſpenſare cum ſuo familiari, in interſtitijs, & in illegitimitate.c.4.n.245.

Epiſcopus originis, vel domicilij, quando poſſit aliquem ad ordines promouere.c.4.à n.252.

Epiſcopus poteſt ordinare ſuum familiarem triennalem.c.4.n.270

Epiſcopus titularis, an poſſit ordinare alienum ſubditum rationi continua commẽſalitatis. cap. 4.n.272.

Epiſcopus, an, & quando poſſit cõferre ordines ſuo conſanguineo vti familiari.c.7.n.53.

Epiſcopus an poſſit abſoluere irretitum cenſura Papa reſeruata, quando eius delictum erat publicum in loco vbi eſt commiſſum, ſed eſt occultum in propria diœceſi.c.4.n.156.

Epiſcopus, an poſſit abſoluere à cẽſura Papa reſeruata, quando quis habet impedimentum, propter quod non poteſt Papã adire c.4.n.177.

Epiſcopus excommunicatus, an valide concedat facultatem adminiſtrandi ſacramentum Pœnitentiæ.c.1.n. 81. & quid de facultate conceſſa antequã eſſet excommunicatus.n.80.

Epiſcopus in aliquibus caſibus, an poſſit abſoluere ab excõne con-

tracta

tracta ob grauem, vel enormem clerici percuſſionem. c.6.n. 107.

Epiſcopus, an poſſit concedere alteri facultatem diſpēſandi in matrimonij impedimentis. c. 2.nu. 44.

Epiſcopus, an poſſit abſoluere ab excommunicatione contracta ob duellum, quãdo delictum eſt occultum. c.4.n.176. vel ſi pœnitens non poſſet adire ſanctam Sedem nu.177.

Epiſcopus, an poſſit diſpēſare in irregularitate ex delicto, finito iudicio. c.4.n.162.

Epiſcopus, an poſſit diſpēſare cum illegitimo, vt ordines ſuſcipiat, & ad beneficium ſimplex. cap.4. nu.48.

Epiſcopus, an poſſit diſpēſare, vt illegitimus obtinere valeat canonicatum in Cathedrali, vel collegiata, aut dignitatem ſine cura, aut beneficium, quod requirit ordinem ſacrum. c. 4. à n. 51.

Epiſcopus, an poſſit diſpenſare in irregularitate proueniente ex bigamia. c.4.n.97.

Epiſcopus, an poſſit diſpenſare in irregularitate prouenient ex infamia. c.4.n.129.

Epiſcopus, an valeat diſpenſare in irregularitate prouenieēte ex homicidio voluntario. c.4.nu.184. vel ex homicidio licito. nu. 185. vel caſuali. n.186.

Epiſcopus, an poſſit diſpenſare cū eo, qui alicui mandauit, vt percuteret, ille autem occidit. c.4.n. 188.

Epiſcopus, an diſpenſare valeat in homicidio occulto patrato cauſa offenſionis non ſeruato moderamine c.4.n.190.

Epiſcopus, an poſſit diſpenſare in irregularitate prouenieēte ex iniuſta mutilatione occulta. c.4.n. 191.

Epiſcopus quando poteſt diſpenſare in irregularitate proueniente ex delicto occulto. c.4 à nu.154.

Epiſcopus, an poſſit diſpenſare in irregularitate cum religioſis. c. 4 n.172.

Epiſcopus, an poſſit diſpenſare in irregularitate prouenieēte ex delicto deducto ad forum contentioſum, poſtquã delinquens fuit punitus. c.4.n.164.

Epiſcopus, an poſſit alijs concedere facultatem ſibi conceſſam à Sac. Conc. Trid. *diſpenſandi, & abſoluendi in caſibus occultis. c. 4. n.182.*

Epiſcopus, an poſſit dare alteri facultatem diſpenſandi ſecum in irregularitate, vel vt ipſum abſoluat. c.4.n.183.

Epiſcopus, an poſſit diſpenſare, vt capellania ſacerdotalis prouideatur non habenti qualitatem requiſitam in fundatione. c. 4.n. 28.

Epiſcopus, an poſſit moderare numerum miſſarum ſi redditus beneficij non ſunt ſufficientes, & refertur decr. Sac. Cõg. c.4 n.34.

Epi-

Epiſcopus, an poſſit diſpẽſare cum illegitimis ſuper pluralitate beneficiorum c.4.n. 49. & quid ſi vnum non ſufficiat ad ſuſtentationem.n 50.

Epiſcopus, an poſſit diſpẽſare cum bigamo, vt valeat obtinere beneficium.c.4 n.97 & c.7 n.37.

Epiſcopus, an poſſit diſpẽſare cum excõmto cui ſcienter contulit beneficium.c.4.nu.141. & quid ſi talis beneficiatus eſſet intruſus in beneficio ſibi excommunicato collato nu.142

Epiſcopus, an poſſit abſoluere, & diſpẽſare ex vi facultatis S.C.T. cum ſubdito abſente.c. 4 n 174.

Epiſcopus, an poſſit vti prædicta facultate S.C.T. abſoluendi, vel diſpenſandi, ſi exiſtat extra diœceſim, & cum ſubdito extra eamdem ſuam diœceſim exiſtente c.4.n.173.

Epiſcopus, an poſſit vti ea facultate cum religioſis exemptis.c.4.n. 172.

Epiſcopus beneficij, an poſſit diſpẽſare in interſtitijs cum ſuddito ratione beneficij, & in illegitimitate c.4.n.244.

Epiſcopus, an poſſit eſſe tutor alicuius.c.14.n 7.

Equites S. Ioa. Hieroſol. S. Iacobi, & ſimiles, an gaudeant priuil. fori, canon. & immun.c.6 n.37. c.7 n.46. & c.8.n.16.

Eremita, an gaudeant priuil. fori, & canonis.c.6.n.34. & c.7.nu. 44.

Eremita, an teneantur ſoluere decimas c 3.n 44.

Eripiens aliquid per vim è manibus clerici, an remaneat excommunicatus c.6.n. 40.

Exceptio non numeratæ pecuniæ, an elapſo biennio poſſit opponi à clericis c 16.n.18.

Exceptio, vel repulſa, an poſſit opponi contra teſtem à ſe approbatum.c.7.n.90.

Exceptio cap Odoardus, quãdo impediat liquidationem inſtrumẽti.c 10.n.4.

Excõtio, an incurratur ab eo, qui percutit clericum permittentem ſe verberari.c.6.n. 69.

Excommunicatio, an incurratur à clerico, qui percutit ſe ipſum, vel patitur ſe verberari, c.6.nu.70. & 71.

Excommunicatio, an incurratur ab eo, qui percutit clericũ, quem putabat eſſe laicum.c. 6.n.73.

Excõtio, an liget eum, qui volens percutere Titium clericum, percutit Seium clericum.c.6.n. 74.

Excõtio an incurratur ab eo, qui vult percutere laicum, & percutiens clericum, ſi percuſſiſſet etiã ſi clericum nouiſſet.c.6.n.75.

Excõtio an incurratur à mandante, vel conſulente percuſſionem clerici. vide verb. cenſura.

Excõtio, quando in alijs caſibus incurratur. vide verb. cenſura.

Excõtio minor, an poſſit auferri à ſimplici ſacerdote. c.1.n.17.

Excõnem contentam in Bulla cœnæ

an incurrant cuſtodes portis ciuitatis exigētes gabellas, vel tributa à cler. tranſeuntibus. cap. 8. nu. 4.

Excommunicatus, quando dicatur vitandus. c. 6. n. 2.

Excōtus vitandus, an valide aſſiſtat matrimonio c. 2. n. 122.

Expoſiti, an pro legitimis habendi ſint. c. 4. n. 38. & cui Epiſcopo dicantur ſubditi. n. 261.

Extraneus, à quo poſſit abſolui. c. 1. n. 96.

F

Facultas abſoluendi à cenſuris Papæ reſeruatis, an extēdatur ad caſus Bullæ cœnæ. c. 4. n. 175. & c. 6. n. 109.

Facultas audiendi confeſſionem, an expiret morte concedentis. c. 1. à n. 86.

Facultas adminiſtrãdi ſacramenta, an duret poſtquam Epiſcopus fuit denunciatus excommunicatus. c. 1. n. 80.

Falſarius liter. Apoſt an poſſit obtinere beneficium. c. 4. n. 212.

Falſificans liter. Cardin. ſcribentis nomine Papæ, an puniatur pœna falſarÿ liter. Apoſt. c. 4. n. 212

Familia vicarÿ, an gaudeat priuilegio fori. c. 7. n. 55.

Familia cler. an gaudeat priuileg. canon. fori, & immun. c. 6. n. 22. c. 7. n. 57. & c. 8. n. 19.

Familiaris Epiſcopi, qui nam dicatur, & quando posſit ab eo ordinari. c. 4. n. 271. & c. 7. à n. 50.

Fidei profeſſio facienda eſt à clericis, qui in Collegio Neap. aſſumunt doctoratus inſignia, ex Conſt. Synod. c. 4. n. 124.

Fidei profeſſio, an ſit facienda à coadiutore Canonici. c. 4. n. 79.

Fideiuſſor cler. ſi fuerit laicus, an ſit Eccleſiaſtico remittendus. c. 7. nu. 85.

Filÿ, & nepotes presbyterorum, an poſſint obtinere beneficia, & pēſiones, & Eccleſias paternas. c. 4. n. 58.

Filius legitimus cler. an gaudeat priuileg. cler. c. 6. n. 22. c. 7 n. 35. & c. 8. n. 13.

Filius allecti, ſeu aggregati in nobilem, vel ciuem alicuius Ciuitatis, an poſſit ordinari ab Epiſcopo illius Ciuitatis c. 4. n. 269.

Forum, quis ſortitur pluribus modis. c. 16. n. 25.

Fraus, quando præſumatur in donationibus factis cler. c. 8. nu. 47.

G

Gabellas à cler. exigentes in quas cenſuras incidant. c. 8. à num. 3. & quid ſi cler. ſponte aliquid darent. ibid.

Gabella, an ſit ſoluenda à cler. ſi fuerit impoſita pro cōi vtilitate, & neceſſitate. c. 8. n. 85.

Geſta per excōtum, vel ſuſpenſum, an ſint valida. c. 1. n. 82. & c. 2. num. 5.

Gradus Doctoratus, quãdo requiritur pro obtinendis Eccleſ. dignitatibus. c. 4. à n. 105. & vide verb. Doctoratus.

Gratia, quæ nam dicatur facta, & quæ facienda. c. 2. n. 136.

H

HAbitum cler. dimittens, an poſſit illum reaſſumere ſine licentia Epiſ. c. 6. n. 19.

Hæretici, credentes, &c. eorumque filij, & nepotes, an poſſint obtinere beneficia, & penſiones. c. 4. nu. 216. & quid ſi conuerſi fuerint ad fidem, vel ſint occulti n. 217. & quid de beneficijs, & pēſionib. obtentis à filijs ante paternam hæreſim. n. 219.

Hæreticus, an amittat iuriſdictionem fori interni, & externi, c. 1. n. 79. & c. 2. n. 86.

Hæreticus cler. an gaudeat priuil. cler. c. 6. n. 15. & c. 7. n. 26.

Homicida, an poſſit obtinere de nouo benef. Eccleſiaſt. *c. 4. n. 206.*

Homicida, an amittat beneficia per prius obtenta c. 4. n. 206.

Homicidium voluntarium, quando dicatur. c. 4. n. 184.

Hoſpitalarij, an gaudeant priuil. fori, & canonis. c. 6. n. 35. & c. 7. n. 45.

I

IGgnorantia, an excuſet illum, qui percuſſit cler. quem credebat eſſe laicum. c. 6. n. 73.

Illegitimus, ſi de facto ordinetur abſque diſpēſatione, an gaudeat fori priuil. c 7. n. 22.

Illegitimus, an ſit præſumendus filius expoſitus, cuius parentes ignorantur. c. 4. n. 38.

Illegitimus diſpenſatus ad ordines an cenſeatur diſpenſatus, quoad beneficia c. 4. n. 48.

Illegitimus, an fiat legitimus per ſubſequens matrimonium. cap. 4. n. 40. vel per diſpenſationem. num. 48.

Illegitimus, à Papa legitimatus, an cenſeatur quoad ordines, & beneficia legitimatus. c. 4. n 47.

Illegitimus, à quo nam poſſit diſpenſare c. 4. n. 48.

Illegitimus, an poſſit obtinere beneſ. vbi pater obtinuit, & quid ſi erat beneſ. manuale illud, quod obtinebat pater. c. 4. n. 58.

Illegitimus an poſſit obtinere penſionem ſuper eadē præbenda, ſuper qua eius pater obtinebat pēſionem, & an poſſit obtinere eamdem penſionem à patre, ſi haberet facultatem illam transferendi. c. 5. n. 27.

Illiteratus quis dicatur. c. 4 n. 104.

Immunitas cler. conceſſa, vt non poſſint cogi ad hoſpitādum milites, an extendatur ad fratres ipſorum ſi habitant in communi. c. 9. n. 3.

Infamis infamia iuris, vel facti, quis dicatur. c. 4. nu. 126. & à quo diſpenſandus, vt obtineat beneficium n. 129.

Iniuriam inferens Cardinali, Epiſcopo, *vel conbeneficiato, qua pœna puniatur. c. 4. n. 208.*

Iniuriam *factam Monacho, an poſſit remittere* Abbas *monaſt. c. 6. n. 113.*

Interdicti tempore, an clerici, religioſi,

gioſi, & nouitij licitè poſſint celebrare, intereſſe diuinis, & inſeruire ſacrificio Miſſa. *cap.*11. *nu.*1. *& an cler. coniugati. n.*4.

Interdicti localis generalis tempore, an teneantur cler. & religioſi miſſam audire diebus feſtis. cap. 11.*n.*3.

*Interdicti tempore, an poſſint cler. ſepeliri in loco ſacro. c.*11.*nu.*4. *& an poſſint ſepeliri in Eccleſia ſpecialiter interdicta. n.* 9.

*Interdicti tempore, an parochi ſint priuati iuribus parochial. dum mortui interdicti ſepeliūtur extra c.*11.*n.*13.

Interdictus perſonaliter, an poſſit benef. Eccleſ. *obtinere. c.*4.*n.*150.

*Intruſus, quis dicatur in benef. c.*4. *nu* 46.

*Inuentario non confecto à cler. qui adiuit hæreditatem, an teneatur vltra vires hæreditarias. cap.*7. *n.*60.

*Irregularis accipiēs beneficium in irregularitate, an poſſit percipere fructus beneficij. c.*4.*n.*152.

Irregularis, qui incidit in irregularitatem poſt obtentum beneficium, an poſſit illud reſignare. c 4 *n.*153.

*Irregularis, à quo diſpenſationem obtinere valeat. c.*4.*n.*154.

*Irregularis ob homicidium, an priuandus ſit beneficio, vel penſione c.*4.*n.*207 *& c.* 5.*n.*17.

*Irregularis, an ſit capax iuriſdictionis in foro exter. c.*2.*n.*51.

*Irregularis, an poſſit accipere auctoritatem ordinariam fori pœnitentiæ c.*1.*n.*69.

*Irregularis, an ſit capax iuriſdictionis delegatæ. c.*1.*n.* 69.

*Irregularis, an poſſit alteri facultatem abſoluendi delegare. cap.*1 *nu.*55.

*Irregularis, an poſſit exercere actus iuriſdictionis, qui non includunt exercitium ordinis c.*2. *n.*51.

*Irregularis ordinatus cler. an gaudeat fori priuileg c.*7. *n.*33.

*Iudex eccleſ. an ſecularis debeat decidere, vtrum quis ſit cler. vel ne & gaudere debeat, vel ne priuil. cler. c.*7.*ſub n.*25.

*Iudex laicus, aut eius miniſtri, an poſſint auferre pecuniam à clerico dum exportatur extra regnum, c.*7.*n.*94.

*Iudex, qui detulit appellationi, vel nō detulit, aut cū clauſula, ſi & in quantum, vtrum abdicauit à ſe iuriſdictionem c.*2.*n.*85.

Iudex Eccleſ. *non tenetur punire cler. pœnis lege ciuili impoſitis. c.*8.*n.*39.

*Iudex laicus, an poſſit procedere contra animalia cler. reperta in alienis paſcuis. c.*7.*n.*94.

*Iudex, tàm Eccleſ. quàm laicus, an poſſit punire inferentem iniuriam cler. c.*6.*n.*97.

Iudex eccleſ. an poſſit punire laicū coram eo falſum deponentem. c. 7.*n.*110. *et cler. aſſaſſinum ibid. n.*113.

Iudex laicus non poteſt iudicare

cler.conſentientes,licet poſſit eligi,vt arbiter c.7.n.2.& 4.
Iudex laicus, an poſſit cognoſcere de falſa depoſitione coram eo facta per cler.vt irritetur eius depoſitio.c.7 n.110.
Iudex laicus,an cognoſcat de cauſa coram eo incboata antequam quis fuiſſet effectus cler. c. 7.nu. 59. & quid ſi eſſet perempta inſtantia, & inſufflaretur ſpiritus vita.ibid.
Iudex laicus, an Eccleſiaſt. cognoſcat de cauſa vbi cler. ſpoliauit laicum.c.7.n.73.
Iuramentum calumnia, quid contineat.c.16.n.21.
Iuriſdictio gratioſa, ſeu voluntaria,& contentioſa, qua nam ſit. c.2.n.6.
Iuriſdictio Eccleſiaſtica ordinatur, aut ad forum internum,aut externum.c.1.n.1.
Iuriſdictio in foro interno,vel externo,aut ordinaria,aut delegata eſt.c.1 n.2.& c.2.nu. 1.& in quibus reperiatur.ibid.
Iuriſdictio fori interni,quibus poſſit delegari.c.1.n.60.
Iuriſdictio conceſſa alicui ſub nomine dignitatis,an expiret morte concedentis.c.2.à n. 136.
Iuriſdictio fori interni, an poſſit exerceri à ſuſpẽſo à iuriſdictione,vel excõto vitando.c.1.n.82.
Iuriſdictio fori interni, an expiret morte Epiſ. vel eius amotione concedentis.c.1.n.84.
Iuriſdictio fori externi, quando conferatur.c.2.nu. 15.& 17.& quam ſit durabilis.n.83.
Iuriſdictio vicarij Epiſ. excõti,an ſit ſuſpenſa,quo ad negotia cepta,vel non cepta.c.2.n.119.
Iuriſdictio conceſſa Vicario Epiſ. an poſſit ab Epiſ. exerceri,ſi vicarius amotus ſit ab officio, vel etiam ab ipſomet,ſi ad Epiſcopatum aſſumptus ſit.c. 2. n.197.
Ius congrui, an detur laico contra cler.& è contra. c.7.n.96.
Iuſpatron.Eccleſ. quando dicatur. c.16 à n.10.

L

Laicus,an poſſit eſſe aſſeſſor epiſcopi in cauſa criminali cler. c.2 nu. 54. vel ei delegari cauſa crim.cler ibid.
Laicus conductor decimarum, coram quo poſſit conueniri. c.3.n. 60.& c.7.n.57.
Laicus delinquens ſimul cum cler. à quo iudice puniendus c.7.n 77
Legitimati per habentem põtem,an poſſint obtinere benef. c 4. n.48.
Litera dimiſſoriales ad ordines ſuſcipiendos, an expirent morte, vel ceſſatione ab officio cõcedentis c.2 à n.162.
Liquidatio inſtrumenti contra cler.& de obligationibus factis ante clericatum. c.7.n.91.
Locus exemptus, an ſit de diœceſi, vel tantum materialiter in diœceſi.c.2.n.67.

M

Magiſter Act.Cur.Epiſ.an ſit familiaris epiſ et ab eo poſſit ordi-

ordinari, at gaudeat fori priuil. c.7.n.54.
Mandans vulnerare mediante pecunia, an dicatur aſſaſsinus, & an gaudeat Eccleſia *immunitate c.7.n.119.*
Manuale beneficium quid ſit. c.4. nu.3.
Minori, ſi eſt cler. à quo iudice dãdus ſit tutor, aut curator. c. 14. nu.16.
Minor ætas de iure cõi, c.4. nu 81.
Miſſa celebranda in aliquo altari deſignato, an poſsint celebrari in alio.c.4.n.31. & 33.
Moderamen inculpatæ tutelæ, in quod conſiſtat.c. 6. n.77.
Monachi, & Moniales gaudent priuil canon fori, & immunit. c.6.n.27.c.7.n.42.& c.8. n.14.
Moniales *virtute iubilei, an poſsint eligere Confeſſarium* ſimpliciter *approbatum, non autem quoad moniales.c.1.n 66.*
Monitoria conceſſa à Papa in forma ſignificauit, an expirent morte Papæ.c.2.n.174.
Mulieres*, quæ non ſunt profeſſæ, ſed vt Deo ſeruiant ſe recludũt in aliquo loco, an gaudeant priuileg canon.c.6.n.26.*

N

NEgatiua clericatus quomodo probetur c.7.n.4.
Nomine Epiſ. *an veniat electus, & confirmatus, non dum conſecratus c.4.n.168.*

O

OCcultum delictum quãdo dicatur cap.4.à num.155.
Ordinatus *ab alieno Epiſ. ſine liter.dimiſſ. vel ab* Epiſ. *hæretico, excõto, &c. aut per ſaltum, vel ante legitimam ætatem, an poſſit obtinere benef.c.4 n.16.*
Ordines ſimoniace recipiens, quam pœnam incurrat c.4.n.205.
Origo patris, aui, vel matris quando inſpiciatur, quoad ordines ſuſcipiendos c.4.n.262. & quid de filio allecti, ſeu aggregati in nobilem, vel ciuem alicuius ciuitatis.n.269.
Oriundus quis *dicatur.c 4.n.201. & 260.*

P

PArochus, an poſſit abſoluere ab excõne minori, ſi non dum ſit ſacerdos.c.1.n.17.vel extra confeſſionem n.10.
Parochus, an ſit priuatus iuribus Parochialibus *dum tempore interdicti ſepelientur extra, mortui interdicti.c.11.n.13.*
Peculium filijfamil. quotuplex ſit. c.12 n.3.
Penſio*, an valide cõferatur excõto. c.4.n.134.& c.5.n.15.*
Penſio exigi, & ſolui an poſſit, literis non expeditis. c. 5.n.29.
Penſione prouideri an poſſit ille, cui mandatur prouideri de beneficio.c.5.n.26.
Penſionem obtinens in excommunicatione.vide beneficium.
Percuſſio cler. quando ſit ſufficiens ad incurrendam excõem. c. 6.à nu.51.

Per-

Percutiens cler vel monachum, debet ſatisfacere antequam abſoluatur.c.6.n.111. & quid ſi non poſſet, vel non ſine magno incō. modo.n.115.

Peregrini, an ligentur cenſuris latis à ſuperiore loci, in quo reperiuntur.c.2.n.75.

Periurus, an poſsit obtinere beneficium Eccleſiaſt.c.4.n 210.

Permutare, an poſſit beneficium accuſatus de crimine pendente lite c.4.n.153.

Prælati habentes iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem, *an poſsint diſpenſare in irregularitate, iuxta* S.C.T.*c.4.n. 169.*

Pretium taxatum à Principe, an ſit ſeruandum à cler.c. 8.*n.41.*

Priuilegio *cler.priuatus, an poſsit obtinere benef c.4.n.16.*

Priuilegio *canonis, qui gaudeant, vel ne c.6.à n.3.*

Priuilegio *canonis, & alÿs, an gaudeat, qui non habet requiſita ad priuileg.fori, & è contra.* c.6.n.12.c.7.n.25.& c. 12. n.7.

Priuilegio fori, qui gaudeant, vel ne c.7.à n.26. & vide ver.cler.

Priuilegio immunitatis bonorum, qui gaudeant, vel ne c.8 à nu.8. & in dubio ad quem iudicem pertineat cognitio n.66.

Priuilegio non hoſpitandi milites qui gaudeant, vel ne c.9.n.2.

Q

QVi fortuito natus eſt in aliquo loco, quem mater pertranſibat, an ſequatur domicilium patris cap.4. num.268.

Quid requiratur, ad hoc, vt penſio ſuper beneficio exigi, & ſolui poſſit.c.5 n.29.

Quando dicatur cler. non eſſe ſoluendo c.10.n.2.

Quod ſupereſt cler. de immunitate taxata, an poſsit donari, & vendi c.8.n.68.

R

REgulares, qui habent facultatem abſoluendi à caſibus Sedi Apoſt.reſeruatis, an poſsint abſoluere ab excommunicatione ex cauſa duelli.c.4.n.179.

Regularia beneficia præſumuntur de ſui natura manualia, & an interdum perpetua.c.4.n.3.

Regularia benef an quandoq. poſſint conferri cler.ſecularibus. c. 4.n.63.

Regularis audiens confeſſ. abſque licētia, & approbatione epiſ.qua pœna veniat puniēdus.c.1.n.62.

Religioſi an poſsint eſſe tutores. c. 14.n.7.

Religioſum percutiens, an poſsit abſolui ab Epiſ.*c.6.n.104.*

Religioſus approbatus in vna diœceſi, an cenſeatur approbatus in alÿs diœceſibus.c.1.n.66.

Renunciare, an poſsit cler. benef. Cap.Odoardus *c.10.n. 50.*

Requiſita, quæ deſiderantur in eo, qui benef. Cap. Odoard. *vti voluerit c.10.n.9.*

Requiſita in eo, qui vult obtinere beneficium, vel penſionem. c.4.à n.4.& c.5.à n.9.

Re-

Requiſita in cler. tàm de iure cõi, quàm ex diſpoſitione S.C.T. ad hoc, vt gaudeat priuil. fori, quæ ſint. c.7. à n 5.
Res integra, vel non integra, quã-do dicatur. c.2. à n. 100.
Reſignari, an poſsit beneficium ad fauorem, pendente appellatione à ſententia priuationis eiuſdem beneficij. c.4 n.153.
Reſignatio beneficij facta ab excõ municato, vel irregulari, in fauorem tertij, an ſit valida. c.4. n.47. & n.153.
Reuocatio priuilegiorum quibuſuis regularibus audien. ſecularium confeſſion. abſque Ordinarij examine, & approbatione. c.1. n 65.

S

SAcerdos ſimplex, an poſſit abſoluere à p.v. & à p.m. alias cõfeſſis. vide ver. abſoluere.
Sacerdos diſpenſatus à Papa ad nuptias contrahendas, an gaudeat priuil. cler. c. 9. n. 39.
Sacerdos approbatus ad audiendas confeſſiones in certo loco, vel pro certis perſonis, an valide audiat aliorum confeſſiones, aut extra eum locum c.1 n.72.
Sacrilegus, an poſſit obtinere beneficium c.4. n.213.
Schiſmatici, an poſſint obtinere beneficia c.4. n.222.
Schiſmatici cler. an gaudeant priuileg. cler. c.6. n.15. & c. 7. n.26.
Scientia, quæ nam requiratur pro obtinendis beneficijs, & dignitatibus. & c.4. à nu.99.
Sententia diffinitiua, vel inter loc. an poſſit ab eodem iudice reuocari, & quid ſi diffinitiua non eſſet adhuc publicata c.2. n.209
Simoniacus, an poſſit obtinere beneficia, & quid de beneficijs per prius obtentis. c.4. n. 203.
Statuta laicorum, an comprehendant cler. c.7. n.94.
Studentes, & officiales, an cenſeantur contrahere domicilium in loco, in quo ſtudent, vel ſunt officiales. c.4. n.255.
Subditi nomine, quis intelligatur in decreto S.C. T. ſeſſ. 24. cap.6. de refor. c.4. n.171.
Subditus ratione domicilij, quis dicatur c.4. à n.253.
Subditus ratione delicti, an, & quando poſſit cenſuris ligari, ſi à diœceſi, in qua deliquit diſceſſit. c.2 n.80.
Subditus epiſ. ratione originis, quis dicatur. c.4. n.260.
Suſpect. de fuga, quis dicatur c.10. n.35. & an poſſit carcerari. n.33

T

TErtiarij S. Franciſ. & S. Dominici, & ſorores eiuſdem Tertij Ordinis quibus priuil. gaudeant, & quando. c. 6. num.30. c.7. n.42. & c.8. n.15.
Tonſura clericalis vnde initium ſumpſit. c.6. n.18.
Tutor excuſatur à tutela ex militia ſuperuenienti. c. 14. n. 11.
Tutor, qui vult fieri cler. & propterea ſe excuſare à tutela, an amit-

amittat legatum.c.14.nu.13.& quid ſi eſſet cler.n.14.

V

V*Ectigalia, quo iure non ſint ſoluenda à cler.c.8.n.1.*

Vectigalia, an exigi poſſint pro bonis patrimonialibus cler.vel pro bonis donatis, aut emptis. cap.8. n 42.

Vicarius generalis, an poſſit exercere iuriſdictionem, dum Epiſ. *eſt ligatus cenſura.c.2.n.119.& quid ſi ab alio fuerit ei cauſa delegata.n.121.*

Vicarius, an poſſit de cauſa ſibi cõmiſſa cognoſcere, poſtquam ab officio fuit amotus.c.2. nu. 197. vel factus Epiſ.eiuſdem diœceſis nu.198.

Vicarius Capituli *ſede vacante infra annum, an poſſit concedere dimiſſorias ad primam tonſuram illi, qui eſt præſentatus ad beneficium à patronis laicis. c.4.n.13.*

Vicarius Capituli, *an poſſit commiſſiones, ſeu delegationes factas vicar Epiſ expedire.c.2. n 199.*

Vltima dies ætatis requiſita, quãdo ſufficiat, quod ſit incepta. c.4. n.81.

V*ota realia emiſſa à cler.filiofam. de bonis acquiſitis poſt clericatum, an poſſit pater irritare. c. 12.n.14.*

Vxor clerici Græci, vel Latini, in minoribus, an gaudeat priuileg. eius viri.c.6.nu.21.c.7.n.34.& c.8.n.12.

FINIS.

Imprimatur.

Iacobus Terragnolus Vicarius Generalis.

Riccius Vidit.

D.Franciſcus de Claro Canonic.Dep.Vidit.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google